Cathena Aurea S. Tho.

Angelici doctoris diui Thome Aquinatis ſacrarum literarum peritiſſimi Cathena aurea in Euāgelium Marci / ex celeberrimis necnon receptiſſimis eccleſie ſcriptorib⁹ miro artificio iuſſu ſummi Pontificis Vrbani quarti cōcinnata opus omni laude digniſſimum / Lamberti Cāpeſtri ſolerti examine caſtigatius nuper redditū / ac duplici Regeſto decēter illuſtratum.

1542

Veneunt Lud. apud Jacobū Giūcti in vico Mercuriali.

Regeſtum alphabeticū illuſtriū ſentētiarum preclariſſimi operis Cathene Auree conflate angelico igenio diui Thome aquinatis. Super Marcum.

De litera A.

Anime manēt poſt mortem. fo.lvj.
Arbor maledicta. folio .lij.
Antichriſti multi. folio . lviij.
Anagoge reſurrectionis. fo.lxxvij.
Apparitionis ordo. fo.lxxviij.
Apparitiones chriſti. fo.lxxvij.
Allegoria paſſionis. folio.lxxij.
Anagoge de vino. fo.lxvj.
Argumentum reſurrectionis . folio. lxvj.
Allegoria corporis chriſti. fo.lxv.
Anima vidua dicitur. fo.lviij.
Allegoria ſynagoge. fo.lvj.
Allegoria de ficu. fo.lxj.
Anguſtia temporum. fo.lx.
Antichriſti perſecutio. fo.lx.
Abominatio in ſacro. fo.lix.
Anime vires que. fo.lvj.
Approbatio legis. fo.viij.
Angelicus ioannes dicitur. fo.ij.
Apertio celorum qualis. fo.iiij.
Allegoria capharnaum. fo.x.
Arriani damnantur. fo.x.
Articulus cōprehenſionis. fo.lxix.
Archiſynagogi typus. fo.xxiij.
Abundantia virtutis chriſti. fo.xl.
Abnegatio ſui. fo.xxxvij.
Annus noui teſtamenti. fo.xxxiij.
Aſcenſio xpi diuina. fo.lxxx.
Argumentum pulchrum. fo.xxxix.

De litera B.

Beati q̄ ſint apud chriſtum. fo.xxx.
Beatitudo ſanctorum qualis. folio.xix.
Bene omnia fecit ieſus. fol.lvij.
Baculi crucis myſterium. fo.xx.
Benedictus a domino q̄s. fo.xvij.
Beati pauperes qui ſint. fo.xxx.
Benefaciendi hominib⁹. fo.xliij.
Binarius myſticus. fo.lj.
Baptiſmus ioannis. fo.ij.
Baptiſte predicatio. fo.iij.
Baptiſte vita. fo.iij.
Baptizatus chriſtus. fo.iiij.
Baptiſmi dignitas. fo.iiij.
Baptiſmi neceſſitas. fo.iiij.
Boanerges quid ſit. fo.xv.
Bethſaida myſtica. fo.xxxvj.
Beati apud mundanos. fo.xxix.
Beatitudinis vie. fo.xxvij.

De litera C.

Credere non ſufficit ad ſalutē. fo.lxxix.
Celū multiplex. f.lxxx.
Crucifixionis myſterium. fo.lxxiij.
Calicis enarratio. folio. lxvij.
Chriſti alluſio regia. fo.lxxij.
Conſilia praua. fo.lxx.
Conſuetudo iudeorum. fo.lxx.
Cuſtodia angelica. fo.xiij.
Charitas ignis eſt. fo.lxix.
Chriſtiani ſunt regū. fo.lxxij.
Conſolatio domini. fo.lix.
Cenaculum grande eccleſia. fo.lxv.
Cythare armonia. fo.lxv.
Cupiditas iude. fo.lxiiij.
Collatio marci atq̄ ioannis. fo ij.
Conſilium peruerſum. fo.lxiiij.
Chriſtus raboni. fo.xlix.
Comminatio ieſu. fo.vij.
Calciamentum chriſti. fo.iij.
Cōparatio ioannis et xpi. fo.xij.
Chriſtus ſedens z ſurgens. fo.xix.
Calix ioannis z iacobi. fo.xlviij.
Confeſſio facta. fo.lxxx.
Contrarietas ſoluitur. fo.lviij.
Cautela boni operis. fo.xlij.
Caro putrida vnde. fo.xliij.
Chriſtus doctor hebreus. fo.xlvj.
Cura apoſtolorum. fo.xlvij.

De litera D.

Dalmanitha. fo.xxxiiij.
Deus ſolus bonus. fo.x.
Deū q̄s diligat. fo.xxiij.
Dilectio triplex. f.xxiij.
Denarij valor exprimi

✠ ✠

tur. fo.lv.
Dilectio proximi. fo.xxiiij.
Dies mali qui ſint. fo.lx.
Dies iudicij ignota. fo.lxij.
Deus homini comparatur. fo.liiij.
Duo vbera ſponſe. fo.lvj.
Demoniacus ſpiritalis. fo.vij.
Demones chriſtũ nouerũt. fo.vij.
Doctrina ſacerdotalis. fo.xiiij.
Differentia auditorum. fo.xvj.
Duo errores damnãtur. fo.xvj.
Diſcipuli ioannis. fo.xj.
Doctrine chriſti ratio. fo.xvij.
Duo piſces myſtici. fo.xxviij.
Doctrina moralis. fo.xxxj.
Decapolis regio. fo.xxxiij.
Demonum ſcientia. fo.xl.
Dextera chriſti. fo.xlviij.
Diuitie quomodo male. fo.xlvj.
Duplex intellectus. fo.xlvij.
Damnum ſpiritale. fo.xxiiij.
Debitum multiplex. fo.xxxvij.

De litera E.

Euchariſtie ſuſceptio. folio. lxvj.
Eccleſia dicit ciuitas. folio lxiiij.
Eclypſis contra naturam. fo.lxxiiij.
Exorciſtarum mos. fo.xxj.
Eſuries ieſu. fo.lij.
Exemplum chriſti. fo.l.
Exemplum iudicij. fo.lij.
Exemplũ tentationis chriſti. fo.v.
Euangelij ratio. folio.v.
Euangeliſtarum diuerſitas. fo.j.
Exempla duo. fo.xij.
Eſtimatio demonum. folio.xxj.
Error damnatur. fo.xxxj.
Effeta quid. fo.xxxiij.
Exceſſus mentalis. fo.xxxvij.
Exemplum chriſti. fo.xxxv.
Euchariſtie inſtitutio. fo.lxxvj.
Euchariſtie gratia. fo.lxxvj.
Electio diuina qualis. fo.l.
Eleemoſyne ſuaſio. fo.xliij.
Eleemoſyne vtilitas. fo.xliij.
Eleemoſyne facilitas. fo.xliij.

De litera F.

Facies xpi ſpecioſa. fo.v.
Fidei virtus magna. folio. xlv.
Fidelium mores quales. fo.xxx.
Filius nouit omnia. fo.lxij.
Filius patri equalis. fo.iij.
Fidei menſura. fo.xix.
Fidei effectus. folio.liij.
Fides imperfecta. fo.liij.
Fidus ſpiritalis. fo.vij.
Feruor primus romanorum. fo.j.
Fratres chriſti qui. fo.xvj.
Fides aliena prodeſt. fo.ix.
Figure alluſio. fo.lxxviij.
Filia ſuſcitata. fo.xxiiij.
Fidei chananee laus. fo.xxxij.
Fiducia predicatorum. folio.xxv.
Fructus ſapit arborem. fo.xviij.
Fractio panis myſtica. fo.xxix.
Fimbria chriſti myſtica. fo.xxvij.
Fermentum phariſeorum. fo.xxxv.
Felicitatis affluentia. fo.xlij.
Fidelis ſeruus quis. fo.lxj.
Fidelis amicus quis. fo.xxvij.
Finis malorum qualis. fo.lxxj.

De litera G.

Gratie commendatio. folio. iij.
Gratia multiplex. folio iiij.
Gloria paradiſi. folio. xxxv.
Gloria permanens. fo.eodẽ.
Generis nobilitas. fol.xix.
Gentium predicatio. fo.lxxx.
Galilee ſignificatio. fo.lxxviij.
Gloria crucis. fo.lxx.
Gethſemani interpretatio. fo.lxvij.
Glorie vane deteſtatio. fo.lvij.
Gentilium infortunium. fo.xviij.
Geſtorum xpi doctrina. fo.xxviij.
Generatio chriſtianorum. fo.lxj.
Gratia euangelij. fo.lviij.
Gloria chriſti. fo.ix.
Grabatum peccatoris. fo.x.
Gemitus chriſti cauſa. fo.xxxv.
Gehenne hiſtoria. fol.xliij.

De litera H.

Hereditas chriſti in quo. fo.xxxiiij.
Hymnus angelicus quis. fo.xlix.
Hora nocturna que ſit. fo.lxx.
Homo dicitur om-

nis ercatura. fo.lxxix.
Hora crucifixionis. fo.lxxiiij.
Hymnus ieſu quis ſit. fo.lxvj.
Hiſtoria breuis. fo.lx.
Hiſtoria pulchra fo.lix.
Hiſtoric⁹ intellectus. fol.xxix.
Honor ieſu exhibitas. fo.lj.
Herodianorũ hereſis. fo.lv.
Herodiani quare dicti. fo.xiiij.
Honor ieſu ad matrẽ. fo.xvij.
Honor perſone xp̃i. fo.xxj.
Hiſtoria vetus. fo.xxvj.
Hereticorũ deteſtatio. fo.xxxvij.
Hereſis varietas. fo.lij.
Humilitas xp̃i. fo.lxxiij.
Humilitatis valor. fo.xlviij.

¶ De litera J.

IEſus fabri filius. folio xxiiij.
Jeſus meſſias. f.iij.
Jeſus ſtãs in celo. folio lxxx.
Jeſu illuſio ſpiritalis. fo.lxxiij.
Joſeph de arimathia laus. fo.lxxvj.
Inſultus demonum. fo.lxxiiij.
Jeſus taciturnus. fo.lxix.
Ironica locutio. fo.lxviij.
Increduli fecerũt ſigna in nomine ieſu. fo.xlij.
Judas fuit cõicatus. fo.lxvj.
Jeſus quõ in orto. fo.eo.
Innouatio mundi. fo.lxj.
Jude multi hodie. fo.lxiiij.
Inuidie venena. fo.lvij.
Jeſu pulchra queſtio. fo.eo.
Impenitentie peccatum. fo.xvj.
Intellectus comparatur lucerne. folio xviij.
Inteſtini belli malum. fo.xvj.
Inuidia iudeorum. fo.xxvj.
Joannis mors. fo.xxvij.
Joãnis ⁊ helie cõparatio. fo.xxxix.
Juſti nõ ſunt ſcandalizandi. fo.xlij.
Innocentia puerilis. fo.xlv.

¶ De litera L.

LAbor auarorum vanus. folio lix.
Labor viatorꝫ vtilꝫ. f.lix.
Lachryme xp̃i. fo.lxx.
Laus charitatis. fo.xxxvij.
Laus euangelij. fo.j.
Laudabilis cõſuetudo. fo.lviij.
Limbus patrum. fo.lxx.
Lectio euangelij. fo.iij.
Lumen fidei. fo.vij.
Latronum allegoria. fo.lxxiiij.
Lux optabilis. fo.xlix.
Legatorum allegoria. fo.liiij.
Lapis xp̃s. fo.lv.
Locuſte ſunt iudei. fo.iij.
Legio quid ſit. fo.xxij.
Legio demonum. fo.eo.
Lucerna ſub modio. fo.xxvj.
Laus triuꝫ apoſtolorum. fo.xxxviij.
Legis iuſtitia. fo.xlvj.
Legis ⁊ euangelij comparatio. folio xlvj.
Legis cerimonie. fo.xxxvij.

¶ De litera M.

MArcus amator breuitatis. fo.xx.
Marie p̃coniũ. f.lvj.
Marie virginitas. folio lvj.
Marie excellẽtia f.xx
Marie tres que fuerint. fo.lxxv.
Mulierũ deuotio. fo.lxxvij.
Mulierum ſanctaꝝ laus. fo.lxxv.
Mulieres nuncie reſurrectiõis. folio lxxvij.
Mos eccleſie. fo.lxxvj.
Monimenti figura. fo.lxxvj.
Mos veterrimus. fo.liij.
Mos iudeorum. fo.lxx.
Mixtio calicis. fo.lxvj.
Mandatum magnum. fo.lvij.
Mandatũ primum quid ſit. fo.lvj.
Medicus chriſtus. fo.iij.
Meditatio legis. fo.xiij.
Mortis ⁊ reſurrec. myſteriũ. fo.viij.
Moralis intellectus. fo.xix.
Miraculum magnum de ficu. f.liij.
Manetis error. fo.xl.
Myſterium crucis. fo.xxxvj.
Modus curãdi pectoris. fo.xlij.
Milites qui fuerunt. fo.lxxv.
Miracula prauorum. fo.xlij.
Mola aſinaria. fo.xliij.
Mos hebreorum. fo.xliiij.
Manicheorum error. fo.xlv.
Melliflua verba ſapientie. folio xlv.

¶ De litera N.

Ature due in chriſto. folio iij.
Naſcētis chriſti paupertas. fo.xxxvj.
Nobilis magdalene laus. fo.lxiiij.
Nemo ſine peccato. fo.xxviij.
Nobilitas vnde orta. fo.xliiij.
Notula euangelij marci. fo.vj.
Notula de deſerto. fo.iij.
Nominum ratio. fo.ij.
Nonicula eccleſie. fo.xiiij.
Neceſſitas ſoluit legem. fo.xiij.
Notula de micis gentiliuȝ. fo.xxxj.
Natalē qui celebrauerint. fo.xxvij.
Negocium marci. fo.j.
Negationis petri ratio. fo.lxvij.
Notula pulchra. fo.xxxiiij.
Notabilis queſtio. fo.xlviij.

De litera O.

Ccaſiões q̄rit pilatus. fo.lxxj.
Ordo conuerſus. folio lxxv.
Oratio ſecūdaria. folio lxviij.
Orandi modus. folio xliij.
Orationis vtilitas. fo.xxx.
Oratio perficitur. fo.xl.
Oſculum traditionis. fo.lxviij.
Oliueti mons. fo.lviij.
Opinio theophili. fo.lxiij.
Oſanna interpretatio. fo.l.
Occubitus ſolis. fo.viij.
Opus ſeruile. fo.xiij.
Opinio rara. fo.xxj.
Occaſio ſcandali remouenda. folio xxxiij.
Omnia chriſti ſacra. fo.eo.
Opinio vulgi. fo.xxxvj.
Opinio apoſtolorum de regno chriſti. fo.xlviij.
Opinio de ioanne. fo.xxxvj.
Oratio duplex in chriſto. fo.xxxiiij.
Oculus amicus nature. fo.xliij.

De litera P.

Atria chriſti que ſit. folio xxv.
Preuaricatio legis. folio lxix.
Prophetie due domini ieſu. fo.lxiiij.
Peccatum eſt non eſſe. fo.xlvij.
Paſſionis figure. fo.lxxij.
Petri negatio. fo.lxx.
Penitentia petri. fo.lxxj.
Paraſceue quid. fo.lxxvj.
Paſche nomen vnde. fo.lxij.
Paſcha myſticum. fo.lxiiij.
Perſuaſio humilitatis. fo.xlj.
Paſſio voluntaria. fo.lj.
Principes gentilium. fo.xlix.
Progreſſus eccleſie. fol.iiij.
Penitentie exempla. fo.eod.
Publicani qui ſint. fo.xj.
Peccator non laudet. fo.xiiij.
Paſſionis predicatio. fo.xlviij.
Parabolarum vſus. fo.xviij.
Parabolarum ratio. fo.xviij.
Parabolarum diuerſitas. fo.eodē.
Parabole definitio. fo.xvij.
Panis iudeorum. fo.xxvij.
Panes quinqȝ. fo.xxviij.
Phariſeorum malitia. fo.xxx.
Predicatoris mores. fo.xxv.
Pueri ſignificatio. fo.xlij.
Patientia diſcipulorum. fo.xxix.
Poſſibilia fidei. fo.xl.
Preparatio mortis. fo.xxxvij.

De litera Q.

Uadrans q̄d ſit. fo.lviij.
Quatuor partes mundi. folio lxj.
Queſtio pulchra. fo.xlvj.
Queſtio duplex mouetur. fo.xlviij.

De litera R.

Atio quadrantis. folio lviij.
Ratio fidei. fo.liij.
Ratio euangelij. f.iij.
Receſſus a deo q̄d ſit. folio xxxiiij.
Remotio lapidis. fo.lxxvij.
Reſurrectio aſſeritur. fo.lvj.
Rubi ſignificatio. fo.eo.
Regnum chriſti quale ſit. fo.lj.
Rarum miraculum. fo.liij.
Rhetia apoſtolorū. fo.vj.
Reuelatur ſecretum. fo.x.
Recidiuatio arguitur. fo.xxij.
Regula ſacre ſcripture. fo.xvij.
Refectio myſtica. fo.xxviij.

Ratio miraculorum. fo.xxv.
Reputatur peccator mortuus. folio xli.
Ritus peccantium. fo.xlviij.
Reputatur peccati natura. fo.xlvij.
Resoluitur queſtio perplexa. folio xliiij.
Ratio humilitatis. fo.xlj.
Ratio paſſionis predicta. fo.xlviij.
Reges chriſti. fo.lxxj.

¶De litera S.

Signa quinqȝ credentiū. folio lxxix.
Signa myſtice exponuntur. fo.eodem.
Sanſonis figura. folio lxxviij.
Septem demonia. fo.eodem.
Sepultura myſtica. fo.lxxvj.
Sabbati gaudium. fo.eodem.
Signa duplicia in xp̄o. fo.lxxix.
Signum vere fidei. fo.xxij.
Sacrificij mutatio. fo.lxvj.
Solutio ſathane qualis. fo.lx.
Stare dei. fo.l.
Saduceorum hereſis. fo.lvj.
Seruus dicitur chriſtus. fo.j.
Sabbati dignitas. fo.vij.
Sacerdos verus chriſtus. fo.ix.
Sapientia perſecutorum. fo.xix.
Superſtitio damnatur. fo.xxx.
Sacramentū vnctionis. fo.xxv.
Signum glorie. fo.xxxix.
Stupor extaticus. fo.xxxvij.
Scribarum obſtinatio. fo.xl.
Scandalum duplex. fo.xlij.
Scarioth cognomē iude. fo.xv.
Supplementū hiſtorie. fo.lxxvij.
Signa iudicij. fo.lxj.
Sal chriſti fidelium. fo.xliij.
Sal in ſacrificijs. fo.xliij.

¶De litera. T.

Taciturnitas marci. folio lxvij.
Titulus triū linguarum. fo.lxxiij.
Tarditas diſcipulorum. fo.xlj.
Theologia ſymonis. fo.lxxiij.
Trina dormitio. fo.lxvij.
Tres apoſtoli quare. fo.lxvij.
Tranſlatio montium. fo.liij.
Templi prophanatio. fo.lij.
Templum dei mens. fo.eo.
Tropologia heredis. fo.lv.
Tactus chriſti virtus. fo.viij.
Trinitatis myſterium. fo.iiij.
Tropologia hominis. fo.lv.
Tropologia paralytici. fo.x.
Throni.xij. fo.xiiij.
Triſtitie chriſti cauſa. fo.lxvij.
Tropologia medici. fo.xj.
Thabithacumi quid. fo.xxiiij.
Tria ieſu refugia. fo.xx.
Tempeſtas ſpiritalis. fo.xx.
Tempus gentilium. fo.xxxij.
Tranſfiguratio eſt ⁊ aduentus pronunciatio. fo.xxxvij.
Tranſfiguratio chriſti. fo.xxxix.
Tria tabernacula. fo.xxxvij.
Triduum turbe. fo.xxxiiij.

¶De litera. V.

Vanitas mundi. fo.iiij.
Vox diuina inualuit. folio lxxv.
Veli ſciſſura. fo.lxxv.
Vnctio corporum vide. folio lxxvj.
Vigilia rectorum eccleſie. fo.lj.
Vanitas militum. fo.lxxij.
Verſutia iudeorum. fo.liiij.
Veritas occultanda. fo.liij.
Vocatio gentium. fo.j.
Vox clamantis. fo.j.
Vices chriſti ⁊ ioannis. fo.v.
Virtutes cardinales. fo.vj.
Violatio ſabbati. fo.xiij.
Vinee comparatio. fo.xviij.
Vitioſus auditor. fo.xxxiij.
Vigilie quatuor. fo.xxix.
Vſus pecuniarum. fo.xlvj.
Virtutes chriſti quomodo exeunt folio xxij.

¶Finis tabule ſecunde partis Cathene Auree.

REuerēdo in xp̄o prī dn̄o Ha-
nibaldo: Baſilice.
xij.apl'orū venera-
bili pbr̄o Cardina-
li frater Thomas
de aquino ordinis fratrū p̄dicato-
rū ſe totū. Rerū opifex de⁹ ſolo ſue
bonitatis intuitu cūcta in eſſe p̄du
cens: naturalē boni amorem omni-
bus indidit creaturis: vt dum vna
queq; res bonum ſibi cōueniens na
turaliter amat et appetit: quadam
conuerſione mirabili in ſuū recur-
rere demonſtret autorem. Sed in
hoc preferē ceteris rōnalis natu-
ra: q̄ ip̄m vl'em bonitatis fontem p
ſapientiā intueri pōt: ⁊ per chari-
tatis amorē ſuauiter degustare. vn̄
fit: vt ſapientie bonū quo ad ipſum
fontē bonitatis accedimus oibus
humanis bonis ſm recte rōnis iu-
diciū preferatē. Hec eſt em̄ que faſti-
dium neſcit: ita vt q̄ eā edit adhuc
eſuriat: et qui eam bibit ſitire non
ceſſet. Hec eſt qui intātum peccato
repugnat: vt qui ſm ip̄am operan-
tur: nō peccēt. Hec eſt que indeficiē
tē fructum ſuis miniſtris largitur:
vt q̄ eā elucidāt vitā poſſideāt ſem
piternam. Precellit itaq; volupta-
tes dulcedine: ſecuritate: ſedes et
regna: vtilitateq; diuitias vniuer-
ſas. Huiuſmōi igiē delectat⁹ munerib⁹
euāgelice ſapiētie a ſeculis in my-
ſterio abſcōdite: quā in lucē produ-
xit dei ſapientia incarnata: miniſte-
rium expoſitionis adhibui: ſacro-
rū doctorū ſn̄ias cōpilando: ad q̄d
me induxit primitus felicis recor-
dationis Urbani pape quarti mā-
datum. Uerum quia eodem ſummo
pontifice ex hac vita ſubtracto tria
euangelia: Marci: Luce: ⁊ Joannis
exponēda reſtabāt: ne opus q̄d obe
dientia inceperat: negligentia im-
perfectum relinquerē: cum multo
labore diligens adhibui ſtudium:
vt quatuor euangeliorum expoſitio
nem complerem: eadem in omni-
bus forma ſeruata imponēdis ſan-
ctorum autoribus / et eorum no-
minibus preſcribendis. Et vt ma-
gis integra et continua predicta
ſanctorum expoſitio redderetur:
quaſdam expoſitiones doctorum
grecorum in latinum feci transfer-
ri: ex quibus plura expoſitionibus
latinorum doctorum interſerui: eo-
rum nominibus prenotatis. Ue-
rum quia congruit vt de laborum
fructibus oblationes ſacerdoti-
bus offerantur: expoſitionis euan-
gelice opus: laboris mei fructum
apoſtolorum preſbytero cenſui of-
ferendum. in quo veſtra ſuſcipiat
autoritas debitum: vt ſcientis in-
duſtria iudiciū cenſuram exerceat:
et antiqua dilectio amoris affectū
in offerentis munere comprehen-
dat. Glo.

Uocatio-
nē gentium et cāz
ſalutis eaꝝ eſaias
pphetа manifeſto
p̄nunciat oraculo
dicēs. De⁹ me⁹ fa
ctus eſt fortitudo mea. ⁊ dixit. Parū
eſt vt ſis mihi ſeruus ad ſuſcitan-
das trib⁹ iacob ⁊ feces iſrael cōuer
tēdas. Dedi te in lucē gentiū vt ſis
ſalus mea vſq; ad extremum terre.
Hie. ſup eſaiā. In quib⁹ verbis oſtē
ditur xp̄m appellari ſeruū inquan-
tum eſt formatus ex vtero. Naz an-
te verba iſta premittitur. Hec dicit
dn̄s formans me ex vtero ſeruum
ſibi. Fuerat ſiquidem voluntas pa-
tris vt peſſimi vinitores miſſum ſu-
ſciperēt filium. vnde ⁊ ipſe chriſtus
ad diſcipulos loquitur. In viam
gentium ne abieritis: ſed ite ma-
gis ad oues perditas domus iſrael
q; igitur iſrael non eſt reductus ad
deum: propterea dei filius loquitur
iudeis non credentibus dicens.
Deus meus factus eſt fortitudo
mea: qui ⁊ conſolatus eſt me ſuper
abiectione ppl'i mei. Et dixit mihi.
Parum eſt ſi ſeruias mihi ad ſuſci-
tandas tribus iacob: que ſuo vi-
tio corruerunt: ⁊ ad feces ſiue reli-

Laus euāge-liū. (margin)

Allegoria pulchra. (margin)

quias iſrael conuertendas. Pro il- lis eni dedit te in lucē gētiū olm: vt illumines vniuerſum mūdum: ⁊ ſa- lutē meā: per quam hoies ſalui fiūt vſq ad extrema terre facias pueni re. Glo. Ex premiſſis igitur vobis duo poſſumus colligere: quorū pri- mum eſt diuina virtus que fuit in xpo: ex qua efficax fuit ad gentium illuminatiōnē: q2 dr: deus meus fa- ctus eſt fortitudo mea. Deus igit erat in xpo mundū reconcilians ſi- bi: vt aplš ad Corinthios dicit. vn ⁊ euāgelium per qđ credentes ſal- uantur: virtus dei eſt in ſalutē om- ni credenti: vt idem aplš ad Ro. di- cit. Scđm aūt eſt illuminatio gen- tium ⁊ ſalus mūdi ex diſpoſitione patris per xpm cōpleta: q2 dr. De- di te in lucem gentiū. vn poſt reſur- rectionē ſuā dñs vt diſpoſitionem patris impleret ad predicandū di- ſcipulos miſit: dicens. Docete oēs gētes. quorū quidā ad predicandū iudeis: quidā ad predicandū genti- bus miniſteriū acceperunt. Q2 ꝟo euangeliū oportuit nō ſolū pdicari ꝑpter pñtes: ſed etiā ſcribi ꝑpter futuros: eadē diſtinctio eſt in ſcri- ptorib⁹ euangelij obſeruata. nam mattheus iudeis euāgeliū hebrai- co ſermone ſcripſit. Marcus autem pmus euāgeliū ſcripſit in gētibus. Euſe. in eccleſiaſtica hiſto. Cum eni romane vrbi clarū verbi dei lumen fulſiſſet exortū: ſermo veritatis ⁊ lu- cis que per petrū predicabat: vni- uerſorum mentes placido illuſtrauit auditū: ita vt quotidie audiētibus eū nulla vnq̄ ſatietas fieret: vnde neq3 eis auditio ſola ſufficiebat: ſz marcū diſcipulū ei⁹ oibus precib⁹ exorant: vt ea que ille verbo predi- cabat ad perpetuā eorum cōmoni- tionem habendā ſcripture trade- ret: quo domi foriſq in hmōi medi tation: ib⁹ verbi ꝑmanerēt: nec ꝑus ab obſecrādo deſiſtunt q̄ q̄ orauc- rant impetrarent. ⁊ hec fuit cauſa ſcribēdi euāgeliū ſm marcum. Pe- trus ꝟo vt per ſpiritūſctm religio- ſe ſe ꝯperit furto ſpoliatū: delecta

Primi tiu⁹ ſer uor ro mano- rum.

tus eſt. fidē eorū per hoc deuotio- nemq̄ cōſiderans: factū cōfirmauit: ⁊ in perpetuū legendā ſcripturam eccleſijs tradidit. Hie. ſup marcum. Principiū aūt q2 a pfectionis eta- tis xpi predicatione inchoat: nec la borat in natiuitate infantuli q̄ loq- tur de perfectione filij dei. Chryſo. Compēdioſam aūt ac breuem narra tionē facit: in q̄ magrm imitatus eſt ſcz petrū breuitati ſtudientē. Augu. de cō. euā. Vn matthe⁹ q̄ regiam xpi ꝑſonā narrādam ſuſceperat: habuit marcū ſibi tāq̄ comitem ⁊ abbreuia torē adiunctum: qui ſua veſtigia quo dāmodo ſequeret. Regū eni eſt non eſſe ſine comitatu obſequio. Sacer- dos aūt qm i ſctā ſctōrū ſolus intra bat: propterea lucas cuius circa ſa- cerdotiū xpi erat intentio: non ha- buit q̄ſi ſociū obſequentē q̄ ſuam narrationem quodā mō breuiaret. Beda. Notandū eſt etiā q euange- liſte ſancti diuerſuz narrationis ſue primordium ſinguli diuerſum ſta- tuere terminum. Mattheus nāq a natiuitate dñica exordium ſumens: ad tps vſq dñice reſurrectionis ſe riem ſue narratiōis perduxit. Mar- cus ab initio euangelice predicatio nis incipiens peruenit vſq ad tem- pus aſcenſionis dñi ⁊ predicationis diſcipulorū eius cūctis gentibus ꝑ orbem. Lucas aūt a natiuitate pre- curſoris inchoās euāgelium termi- nauit in aſcenſione dñica. Joannes ab eternitate verbi dei principiū ſu mens: vſq ad tps dñice reſurrectio nis euāgelizando pertingit. Ambr. ſup lucā. Q2 igitur marcus a poten tie ceperit expreſſione diuine: re- cte ſub leonis imagine figuratur. Remi. ſup mat. Per leonē etiam ſi- gnatur marcus: q2 ſicut leo terribi- lem vocē in deſerto emittit: ſic mar cus a voce in deſerto incepit dicēs. Vox clamantis in deſerto. Augu. de cō. euā. Quāuis ⁊ de figura aliter di ci poſſet. Marcus eni q̄ neq3 ſtirpem regiā vt mattheus ob hoc per leo- nem ſignatus: neq3 ſacerdotalem: vt lucas ſignatus ꝑ vitulum: vel co

Marci nego- cium.

gnationē vel cōſecrationē narrare
voluit:ꝛ tñ in eis verſat⁹ oſtēdit q̄
hō xp̄s opat⁹ eſt:p hois figurā in il
lis q̄tuoꝛ aialib⁹ ſignat⁹ vr̄. Theo-
phi. Uel euāgeliū ſm marcū cū aq̄-
la inuit:a pphia eñi ioānis incepit.
Prophetia ꝟo acute q̄ a longe ſunt
ſpeculatur vt aquila. ¶ Cap̄. j.

Initiū euāgelij ie-
ſu chriſti filij dei.
¶ Hiero. in prologo.
Marc⁹ euāgeliſta ſa-
cerdotiū in iſrl̄ agēs
ſm carnem leuita ad dñm conuer-
ſus euangelium in italia ſcripſit:
oſtendens in eo quid et generi ſuo
deberet xp̄s. nam initium euangelij
in voce ppĥetice exclamationis in
ſtituens:oꝛdinē leuitice electionis
oſtēdit: predicans ioannē zacharie
filium in voce angeli emiſſum di-
cens. Initiū euā. ieſu chri. filij dei.
Hie. Euangeliū grece dr̄ latine bo-
na annūciatio predicat̄:quod ppꝛie
ad regnū dei ꝛ remiſſionē pertinet
peccatoꝝ. Eſt eñi euāgeliū per qd̄
venit redēptio fideliū et beatitudo

Nota hāc nominuꝫ identitatem.

ſanctoꝝ. Quatuoꝛ autē euangelia
vnū ſunt:ꝛ vnū quatuoꝛ. In hebꝛeo
ieſus:in greco ſother:in latino ſal-
uatoꝛ dr̄. Xp̄s autem grece:meſſias
hebꝛaice:latine vnct⁹. i. rex ꝛ ſacer-
dos dr̄. Beda. Cōferēdū aūt eſt hoc
euāgelij principium principio mat-
thei quo ait. Liber gñationis ieſu
xp̄i filij dauid:filij abꝛahā. Hic autē
dr̄ filij dei. ex vtroq; eniꝫ vnus dñs
ieſus xp̄s: dei ꝛ hois filius eſt intel
ligendus. Et apte primus euange-

Collatio marci atq; ioannis.

liſta filiū hois cū:ſcd̄s filium dei no
minat: vt a minoꝛibus ad maioꝛa
paulatim ſenſus nr̄ aſſurgeret:ac p
fidē ꝛ ſacr̄a humanitatis aſſumpte
ad agnitionem diuine eternitatis
aſcenderet. Apte etiā qui humanā
erat gñationē deſcripturus a filio
hois cepit. Dauid. ſ. ſiue abꝛaham.
Apte etiā his q̄ librū ſuū ab initio
euāgelice predicationis inchoabat
filiū dei magis appellare voluit ie-
ſum xp̄m:q2 humane erat nature de

pgenie pr̄iarcharū veritatē carnis
ſuſcipere. Et diuine fuit potentie
euāgeliū mūdo p̄dicare. Hila. ſuper
lucā. Non aūt ſolo noie conteſtat⁹
eſt xp̄m filiū dei:ſed etiā ppꝛietate.
Nos filij dei ſumus:ſꝫ nō talis hic
filius. Hic eñi verus ꝛ propꝛius eſt
filius oꝛigine:non adoptione:veri-
tate:non nuncupatione:natiuitate:
non creatione.

¶ Sicut ſcriptū ē i eſaia p
pheta. Ecce ego mitto āgelū
meū añ faciē tuā:q̄ prepabit
viā tuā añ te. Uox clamātis
in deſerto. Parate viā dñi:
rectas facite ſemitas eius.

¶ Beda. Scriptur⁹ euangeliū mar
cus:ꝯgrue primo ponit teſtimonia
pphetarū:vt eo cūctis ſine ſcrupu-
lo dubietatis ſuſcipienda q̄ ſcribe-
ret itimaret:quo hic a pphetis an-
tea predicta eſſe demonſtraret. Si-
mulq; vno codēq; euāgelij ſui pnci
pio:ꝛ iudeos q̄ legē ac prophetas
ſuſceperāt ad ſuſcipiendā euāgelij
gratiā ac ſacr̄a q̄ ipſoꝝ pphete pre
dixerāt iſtituit. Et gētiles q̄ p euan-
gelij preconia ad dñm venerant:ad
autoꝛitatē q̄ꝫ legis ꝛ pphaꝝ ſuſci-
piendā venerandāq; puocat. vñ di
cit. Sicut ſcriptū eſt in eſaia ppha.
Ecce ego mit. an. meū an. fa. tu. Hie
ro. de optimo gñe interp̄tādi. Hoc
autē nō ſcribit̄ in eſaia:ſed in mala
chia i nouiſſimo. xij. pphaꝝ. Chry.
Pōt aūt dici q̄ falſitas eſt ſcripto-
ris. Uel aliter. Dicet̄ q̄ duas pro-
phetias in diuerſis locis dictas a
duob⁹ prophetis in vnū cōgregās
poſuit. In eſaia eñi ppheta poſt eze
chie deſcribit̄ hiſtoriā. Uox clamā.
in deſer. In malachia ꝟo. Ec. e. mit.
an. meū. Secundus igitur euange-
liſta duas prophetias poſuit:vt ab
eſaia dictas:ꝛ ad vnam lectionē hic
referens:tacens vero a quo dica-
tur. Ecce ego mit. an. me. Auguſti.
de queſt. euan. Sciens enim omnia
ad autoꝛem referenda dicta hec ad
eſaiam reuocauit:qui ſenſum iſtum

prioꝛ iſtimauerat. Deniq; poſt ỽba
malachie ſtati ſubiecit dicens. Uox
cla. in def. vt iūgeret ỽba vtriuſq;
ꝓphete ad vnū ſenſum ꝑtinētia ſub
poꝛis ꝓphe ꝑſona. Beda. Uel alr̄ in
telligēdū eſt: q: ⁊ ſi nō hec ỽba inue
niunt in eſaia: ſenſus tñ eoꝝ inenit
in multis aliis locis: ⁊ manifeſtius
in hoc qđ ſubiunxit. Uox cla. in def.
Nā qđ dixit malachias mittēdū an
gelū añ faciē dñi q̄ ꝑpararet viā ei⁹:
hoc eſt qđ dixit eſaias vocē claman
tis i deſerto audiēdā q̄ diceret. Pa
rate viā dñi. In vtraq; aūt ſnia ſilr̄
parāda via dñi ꝑdicat. Potuit autē
fieri vt aīo marci euāgeliū ꝯſcribē-
tis ꝓ malachia eſaias occurrerit: vt
fieri ſolet: quod tñ ſine vlla dubita-
tione emēdaret: ſaltem ab aliis ad
monitus: qui ipſo adhuc in carne
viuente legere potuerunt: niſi cogi
taret recoꝛdationi ſue q̄ ſctō ſpū re
gebat: nō fruſtra occurriſſe aliud ꝓ
alio nomen ꝓphe. Sic eñ iſinuant
q̄cūq; ꝑ ꝓphetas ſpūſſctūs dixit: et
ſingula eſſe oīm ⁊ oīa ſinguloꝝ. Hie
ro. Per malachiā ergo pr̄is vox ſo-
Joan- nes an gelus. nat ad filiū q̄ ē facies pr̄is vñ agni
tus eſt. Beda. Angel⁹ aūt vocat ioā
nes: nō nature ſocietate iuxta here
ſim oꝛigenis: ſ3 officii dignitate. An
gelus eñ grece: latine nūcius dr̄: q̄
noīe recte appellari potuit hō ille
q̄ fuit miſſus a deo: vt teſtimonium
ꝑhiberet de lumine: ⁊ veniētē i car-
ne dñm mūdo nūciaret: cū ꝯſtet oēs
q̄ ſacerdatio fungunt ob euāgelizā
di officiū āgelos poſſe vocari: dicē
te propheta malachia. Labia ſacer-
dotis cuſtodiūt ſcientiā: ⁊ legē req̄-
rūt ex oꝛe ei⁹: q: angel⁹ eſt dñi exer
cituum. Theophi. Precurſoꝛ igitur
xp̄i angel⁹ dr̄ ꝓpter vitā angelicam
⁊ reuerentiā excelſam. Qđ aūt dici
tur. Ante faciē tuam. hoc ſignificat
q.d. iuxta te eſt nūci⁹ tu⁹. vñ oſtēdit
ꝓpinquitas precurſoꝛis ad xp̄m.
Etenim iuxta reges ambulant qui
ꝓpinqui ſunt magis. Sequit. Qui
preparabit viam tuam ante te. Per
baptiſmum eñ preparauit aīas iu-
deoꝝ vt xp̄m ſuſciperēt. Hier. Uel
via dñi q̄ ad hoīes ingredit pnīa eſt
ꝑ quā deus ad nos deſcendit ⁊ nos
ad illū aſcendim⁹. Hinc autē initiū
ꝑdicatiōis ioānis fuit. Pniam agi-
te. Beda. Sicut autē ioānes angel⁹
potuit vocari ꝓ eo φ faciē dñi euā
gelizādo ꝑuenit: ita recte appella-
ri ⁊ vox potuit: q: ỽbū dei ſonando
preibat. vñ ſeqtur. Uox clamātis in
deſer. Conſtat eñ φ vnigenitus fi-
li⁹ verbū pr̄is vocat. ⁊ ex ipa nr̄a lo
cutione cognoſcim⁹: q: pri⁹ vox ſo-
nat vt ỽbū poſtmodū poſſit audiri.
Hier. Dr̄ autē vox clamantis: q: cla
moꝛ ad ſurdos ⁊ longe poſitos ſiue
cū indignatione fieri ſolet q̄ iudai-
co certū eſt ppl'o eueniſſe: dū longe
eſt a pctōꝛibus ſalus: ⁊ aures ſuas
obturauerūt ſicut aſpides ſurde: et
indignationē ⁊ irā ⁊ tribulationem
a xp̄o audire meruerūt. Chry. Per
hoc aūt qđ dr̄ i deſto. Manifeſte oñ
dit ꝓphia nō in hierl'm diuina fieri
dogmata: ſ3 i deſto. Qđ iplebat ad Allegoria pulchra.
l'ram ioāne baptiſta in deſto ioꝛda-
nis: ỽbi dei apparitionem ſalutife-
rā ꝑdicāte. Oñdit etiā ſmo ꝓpheti
cus ꝑter deſertū qđ a moyſe oñſuz
fuit: vbi ſemitas faciebat aliud eſſe
deſertū: in q̄ ſerpētē eē ſalutē xp̄i ſi
gnificabat. Hie. Uel in deſto fit vox
⁊ clamoꝛ: q: deſerti erāt a ſpū dei ſi
cut dom⁹ vacans ⁊ ſcopata. deſerti
etiā a ꝓpheta rege atq; ſacerdote.
Beda. Quid autē clamaret: aperit
cū ſubditur. Parate viā dñi rec. fa.
ſe. eius. Omnis eñ qui fidē rectā et
opera bona ꝑdicat. qđ aliud φ ve-
nienti dño ad coꝛda audientiū viam
parat: vt hec. ſ. coꝛda vis gr̄e pene-
tret ⁊ lumē veritatis illuſtret? Re-
ctas aūt ſemitas facit dum mūdas
in animo cogitationes ꝑ ſermonem
ꝑdicatiōis foꝛmat. Hie. Uel aliter.
Parate viam domini: hoc eſt peni-
tentiā agite ⁊ predicate rectas faci
te ſemitas eius: vt via regia incedē
tes proximos noſtros vt nos ⁊ noſ
metipſos vt proximos diligamus.
Qui enim ſemetipſum diligit et nō
diligit proximū ad dexteram decli
nat. Nam multi bene agunt et non

bene corrigunt: vt fuit heli. ꝛ qui ſe metipſuȝ odiēs primū diligit ad ſiniſtrā diuertit. Multi em̄ corrigūt: ſȝ nō bn̄ agūt: vt fuerūt ſcribe ꝛ ph̄a. Semitas autē poſt viā ſequunt: qꝛ mādata moralia poſt pniam explanant. Theo. Uel via eſt nouū teſtm̄: ſemite vero vetus quaſi attritū. ad viam em̄ neceſſe erat preparari. ſ. ad nouū teſtm̄. Ueteris autē teſtamenti ſemitas rectas fieri opoꝛtebat.

¶ Fuit ioānes ī deſerto baptizās ꝛ predicās baptiſmū pnie ī remiſſionē pctōꝝ. Et egrediebat ad eū oīs iudee regio: et hieroſolymite vniuerſi: ꝛ baptizabāt ab illo in ioꝛdanis flumine: cōfitētes pctā ſua. Et erat ioānes veſtitꝰ pilꝭ cameloꝝ: ꝛ zona pellicea circa lūbos eiꝰ: ꝛ locuſtas ꝛ mel ſilueſtre edebat: ꝛ p̄dicabat dicēs. Ueniet foꝛtioꝛ me poſt me: cuiꝰ nō ſuȝ dignꝰ ꝓcūbēs ſoluere corrigiā calciamētoꝛū eius. Ego baptizaui vos aqua: ille vero baptizabit vos ſpū ſctō.

¶ Hiero. Scd̄m p̄miſſaȝ eſaie ꝓphetiā via dn̄i a ioāne parat: p fidē: baptiſmū: ꝛ pniam. recte ſemite fiūt p auſtera indicia veſtis cilicine ꝛ zone pellicee: ꝛ cibi locuſtini: ꝛ mellis ſilueſtris: ꝛ humillime vocis. vñ dr̄.

Myſteriū deſerti. Fuit ioānes ī deſerto. Joānes em̄ ꝛ ieſus querūt qd̄ in deſerto amiſſum eſt. vbi vicit diabolꝰ: ibi vincit. vbi cecidit hō: ibi exurgit. Joānes aūt gr̄a dei īterpretat: a gr̄a aūt narratio īcipit. Sequit em̄ baptizās. Per baptiſmū em̄ gr̄a dat qua pctā gratis dimittunt. Qd̄ aūt ꝯſūmat p ſpōſum: initiat p paranymphū. Uñ cathecumini hoc eſt īſtructi: īcipiūt p ſacerdotē: ꝛ chriſmant p ep̄m: ꝛ ad hoc deſignandū ſubdit. Et p̄dicans baptiſmū penitentie in remiſſionē pctōꝝ. Beda. Liquet qꝛ ioānes baptiſmū pnie nō ſolū predicauit verūetiā qbuſdā dedit: ſȝ baptiſmū in remiſſionē pctōꝝ dare non potuit. Remiſſio etem̄ pctōꝝ in ſolo baptiſmo xp̄i nobis tribuit. Dicitur ergo p̄dicās baptiſmū pnie in remiſſionē peccatoꝝ: qm̄ baptiſmū qd̄ pctā ſolueret: qꝛ dare nō poterat: predicabat: vt ſicut incarnatum verbū patris precurrebat verbo predicationis: ita baſptiſmū pnie quo pctā ſoluūtur precurreret ſuo baptiſmate quo peccata ſolui non pn̄t. Theop. Uel aliter. Baptiſmus Joannis et ſi non haberet pctōꝝ remiſſionē: tn̄ hoies ad penitētiā inducebat. Suū ergo baptiſmū pnie predicabat: ſed hec p̄dicatio pnie ducebat in remiſſionē pctōꝝ: quaſi ꝙ penitētes xp̄m recipercī: in remiſſionē reciperent pctōrum. Hiero. Per Joannē aūt ſicut per amicū ſponſi inducitur ſpōſa ad xp̄m: ſicut per pueruȝ rebecca ad Iſaac. vñ ſequit. Et egrediebat ad illū oīs iu. re. ꝛ hie. vni. ꝛ bap. ab illo in ioꝛda. flumine. Cōfeſſio em̄ ꝛ pulchritudo in cōſpectu eius. ſ. ſpōſi. Deſilit em̄ ſpōſa de camelo cū humiliat ſe. Nūc ecclīa viſo viro Iſaac. i. ieſu xp̄o. Joꝛdanis aūt deſcēſio aliena interpꝛetat: vbi pctā abluūtur. Nos enim olim alienati a deo p ſuperbiam: p baptiſmi ſymbolum humiliati erigimur in alta. Beda. Exēplū aūt ſumitur confitēdi pctā: ac melioꝛē vitā pꝛomittēdi eis qui baptiſma deſiderāt: per hoc qd̄ ſubditur. Confitentes pctā ſua. Chꝛy. Quia vero Joānes penitētiā predicabat penitētie ſigna gerebat in veſtitu ꝛ cibo. vñ ſequitur. Et erat ioānes veſtitus pilis cameloꝝ. Beda. Pilis inquit veſtitus nō lana: aliud auſtere veſtis indicium eſt: aliud luxurie eſt mollioꝛis: zona autem pellicea ꝙ accinctus fuit: vt Helias: moꝛtificationis indiciū eſt. Porro qd̄ ſequitur. Et locuſtas ꝛ mel ſilueſtre edebat. habitatoꝛi ſolitudinis congruū eſt: vt non delitias ciboꝝ:

ſed neceſſitatē hūanc carnis vt ex-
pleret. Hiero. Ueſtis aūt Joānis et
cibus ⁊ potus totā auſterā vitā pre
dicātiū ſignificat: ⁊ futuras gentes
ad gratiā dei: que eſt Joānes: intus
et foris eſſe coniūgēdas. Pilis eni
camelorum diuites gētiū ſignificant:
et zona pellicea pauperes mundo
mortui: ⁊ locuſtis errātibus ſapien
tes huius mundi: q̄ ſtipulas iudeis
aridas reliquētes: frumenta myſti
ca cruribus trahūt: ⁊ in calore fidei
ſaltus in altū dant: ⁊ melle ſilueſtri
fideles inſpirati de inculta ſylua ſa
ginantur. Theophi. Uel aliter. Ueſtis
de pilis camelorum doloris erat oſtē-
ſiuū innuēte ioanne q̄ penitētē do-
lere oportet. Dolorē eni ſaccus ſi-
gnificat: zona vero pellicea mortifi
cationem iudaici ſignificat populi.
Eſca etiā Joānis nō ſolū abſtinen-
tiā notat: ſed etiā eſt indicatiuū in
telligibilis eſce: qua tūc ppl's veſce
batur nō q̄d altū intelligēs: ſʒ tn̄ in al
ta ſaliēs iterūq̄ ſe deprimēs. Talis
eni eſt locuſta in altū ſaliēs ⁊ iteruʒ
cadēs. Sic igitur ⁊ melle quidē ve-
ſcebatur ppl's q̄d erat ex apib⁹ na-
tū. ſ. ex prophetis: nō tn̄ cultū: ſʒ ſil-
ueſtre. Habebāt eni ſcripturas he-
brei ſicut mel quoddā: ſʒ nō bn̄ itel-
ligebāt. Grego. xxxi. moral. Uel ipa
ciborū ſpecie deſignauit dn̄m queʒ
preuenit: q̄ infructuoſe ſterilitatis
dulcedinē ſūpſit: mel ſilueſtre edit.
Qz vo iudeorū plebē in ſuo corpo
re in ptē cōuertit: in cibo locuſtas
accepit: q̄ ſubito ſalt⁹ dantes ptin⁹
ad terrā cadūt. Salt⁹ eni iudei da-
bāt cū pcepta dn̄i ſe iplere pmitte-
rēt. Sed ad terrā cadebāt: cū p pra-
ua opa hoc ſe audiſſe denegarent.
Habebāt ergo ſaltū p vocē: ⁊ caſum
per actionē. Beda. Pōt et habit⁹ et
vict⁹ Joānis q̄litatē interne ↄuerſa
tiōis ei⁹ exp̄mere. Nāq̄ auſteriori
bus vtebat indumētis: q̄ vitā pec-
cātiū nō blādimētis fouit: ſʒ vigore
aſpere inuectiōis increpauit. Zonā
pelliceā habebat circa lūbos: quia
carnē ſuā crucifixit cū vitijs ⁊ ↄcupi
ſcētijs. Locuſtas ⁊ mel ſilueſtre ede

Tropologica expō.

Judei p locuſtas deſignati.

bat: q̄ dulce q̄ddā ſapiebat turbis
p̄dicatio ei⁹: exiſtimāte ppl'o ne ipe
eſſet xp̄s. ſʒ ocius finē ſortita eſt in-
telligētib⁹ ei⁹ auditorib⁹: q̄ nō ipe
xp̄s: ſed p̄curſor ⁊ ppheta eſſet xp̄i.
In melle eteni dulcedo: in locuſtis
eſt alacer volat⁹. vn̄ ſequit. Et p̄di-
cabat dicens. Uenit fortior me poſt
me. Glo. Hoc dicebat ad remouēdū
turbe opinionē: que eū xp̄m eſſe cre
debat. fortiorē aūt xp̄m eſſe p̄nūciat
qui remiſſur⁹ erat pctā: q̄d ipſe fa-
cere nō valebat. Hiero. Quis ēt for
tior eſt gr̄a q̄ abluūt pctā: quā ioā-
nes ſignificat: ille qui ſepties ⁊ ſe-
ptuagies dimittit pctā. Gr̄a quidē
prior eſt: ſed ſemel dimittit pctā per
baptiſmū: mia vero ad miſeros ab
adā vſq̄ ad xp̄ʒ per. lxxvij. gn̄atiōes
⁊ vſq̄ ad cētū. xliiij. milia peruenit.
Chry. Ne aūt eſtimaret hoc ſm cō-
parationē ſui ad xp̄m dicere ſubiū-
git. Cuius non ſum dignus procū-
bēs ſoluere corrigiā calciamētorū
eius. Nō eſt aūt idem ſoluere corri
giā calciamētorū eius: q̄d hic Mar
cus dicit: ⁊ calciamenta portare q̄d
dicit. Matthe⁹. Et quidē narratiōis
ordinem proſeq̄ntes euangeliſte.
nec in aliquo fallētes dicunt vtrūq̄
Joannē dixiſſe ſm alterum ſenſum.
ↄmētātes vero circa hoc differēter
expoſuerūt vnūquodq̄. Corrigiam
eni vocat ligamen. calciamētorum.
Ad excellētiā igitur ptātis xp̄i ⁊ di
uinitatis magnitudinē extollendā
hoc dicit: ac ſi diceret neq̄ in mini-
ſtri ordine deputari ſufficiens ſum.
Magnū eni eſt in his q̄ ſunt corpis
xp̄i quaſi procūbēdo inferius atten
dere: ⁊ imaginē ſupernorū iferi⁹ vi-
dere ⁊ ſoluere vnūquodq̄ inexpli-
cabiliū que ſunt circa myſteriū in-
carnationis. Hiero. Calciametum
eni in extrema parte corporis eſt.
In fine eni ad iuſtitiam eſt ſaluator
incarnatus. vn̄ per prophetā dicit.
In idumeam extendam calciamen-
tum meum. Greg. in home. Calcia-
mēta etiā ex mortuis aialibus fiūt.
Incarnatus ergo dominus veniēs
quaſi calciat⁹ apparuit: qui in diui-

Mos veterri mus.

nitate ſua morticina nr̄e corruptio nis aſſumpſit. Uel alr̄. Mos apd̄ ve teres fuit vt ſi qs eā q̄ ſibi compete ret accipe vxorē nollet: ille ei calcia mentū ſolueret: qui ad hāc ſponſus iure ꝓpinquitatis veniret. recte ergo ſe indignū eſſe ad ſoluēdā corrigiaꝫ calciamēti ei9 denunciat: ac ſi aper te dicat. Ego redemptoris veſtigia denudare nō valeo: qꝛ ſponſi nomen mihi immeritus non vſurpo. Theo. intelligit̄ vero ꝛ ſic. Oēs qui venie bant ꝛ a Joanne baptizabantur per penitentiā ſoluebant̄ ꝛ a ligamine pctōꝝ in xp̄m credendo. Igit̄ oīm alioꝝ Joannes ſic ſoluebat corri giam. i. vinculū pctōꝝ. Jeſu x̄o non valuit corrigiā ſoluere: qꝛ nō īuenit ī eo pctm̄. Beda. Sic ergo Joannes dn̄m non adhuc manifeſte dn̄m aut dei filiū: ſed tantū virū ſe fortiorem p̄dicat. Non enim rudes adhuc au tores tanti capiebant archana ſa cramenti: ꝙ filius dei etern9 homi ne aſſumpto ex v̄gine denuo natus eſſet in mundum: ſed paulatim per agnitionem glorificate humilitatis introducendi erāt ad finem diuine eternitatis: quibus tn̄ latenter deū hūc eſſe verū declarās ſubdit. Ego baptizo vos in aq̄: ille vero baptiza bit vos in ſpūſancto. Cui enim du bium eſt nullū poſt aliū gratiaꝫ ſpi rituſſancti niſi deum dare? Hieron. Quid enim intereſt inter aquam et ſpm̄ſanctū qui ferebat̄ ſup aquas? aq̄ myſteriū eſt hoīs: ſpūs vero my ſterium dei eſt. Beda. Baptizamur autē a dn̄o in ſpirituſancto: non ſo lū cū in die baptiſmatis fonte vite in remiſſionem peccatorum ablui mur: verūetiam quotidie p gratiam eiuſdem ſpiritus ad agenda q̄ deo placent accendimur.

Et factū eſt in dieb9 illis: venit ieſ9 a nazareth galilee: ꝛ baptizat9 eſt a ioāne in ior dane. Et ſtatim aſcendēs de aqua: vidit celos aptos ꝛ ſpi ritum ſanctū tāꝙ columbaꝫ deſcendentē ꝛ manētē ī ipſo. Et vox facta eſt de celis. Tu es filius meus dilectus: in te complacui.

Hiero. Marcus euangeliſta ſicut ceruus ad fontes aquarum deſide rās ſaltus in planis ꝛ arduis dat: ꝛ velut apis melliflua flores ſumma tim deguſtat: vnde a nazareth ve nientē ieſuꝫ enarrauit dicens. Et fa ctum eſt in die. illis: ve. ieſus a naza reth galilee ꝛ baptizat9 eſt a Joanne in ior. Chry. Alterū ſi quidē baptiſ ma ordinans ad Joannis venit ba ptiſma: quod reſpectu ſui baptiſmi incōpletū erat: a iudaico x̄o baptiſ mate alienū tanꝙ in amborum me dio exiſtēs: vt per baptiſmi natura oſtendat: qꝛ non in pcti remiſſioneꝫ baptizabat̄: aut quaſi indigens ſpūſ ſancti acceptiōe: his eīn ambobus baptiſma Joannis carebat. Baptiza tus eſt autem vt notus omnib9 fie ret: ꝛ in eum crederent: ꝛ ad implen dum omnē iuſtitiam que eſt obſer uatio mandatorum mandatū ſiqui dem erat hoībus: baptiſmuꝫ ſubire prophete. Beda. Baptizatus eſt: et vt baptiſmate ſuo. Joannis baptiſ ma comprobaretur: et vt iordanis aquam ſanctificans per deſcenſio nem columbe: ſpirituſſancti in la uacro credentium monſtraret ad uentum. vnde ſequitur. Et ſtatim aſcendēs de aqua vidit apertos ce los ꝛ ſpiritūſanctum tanꝙ colum bam deſcendentē ꝛ manentē in ipſo. Aperiunt̄ autem celi: non reſeratio ne elementorū: ſed ſpiritalibus ocu lis: q̄bus ezechiel in principio volu minis ſui eos aptos eſſe cōmemo rat: hoc autē ꝙ apertos celos poſt baptiſma vidit nr̄i vtiqꝫ gratia fa ctū eſt: quibus per lauacrum regene rationis ianua panditur regni ce leſtis. Chry. Uel vt de celis hōmini bus ſanctificatio tribuatur: ac ter rena celeſtib9 cōiungant̄. Spūs aūt ſctūs ſup eū deſcēdiſſe d̄r: non tanꝙ tunc primū ad eū acceſſerit: non eīn

Cur xp̄s ba ptizari voluit.

ab eo vnꝙ fuerat derelictus: ſed vt oſtēderet xp̄ʒ q̄ a Ioāne p̄dicabatur tanꝙ digito quodā fidei oib⁹ demō ſtratum. Beda. Q̄ð etiā in baptiſmū deſcēdere viſus eſt ſpūſſctūs: ſignuʒ erat conferēde nobis in baptiſmo gratie ſpiritalis. Hiero. Hec eſt autē vnctio xp̄i ſm carnē. ſ. ſpūſſctūs de qua dr̄. Unxit te de⁹ de⁹ tu⁹ oleo le titie p̄e cōſortibus tuis. Beda. Bn̄ aūt i ſpecie colūbe deſcēdit ſpūſanc ct⁹: q̄ð multū ſimplex eſt aīal: atqʒ a malitia fellis alienum: vt figurate nobis iſinuaret q̄ ſimplicia corda q̄rit: nec habitare dignatur in mēti bus impiis. Hier. In ſpecie etiāʒ co lūbe ſpūſſctūs deſcēdit: q̄ in cātico de ecc̄lia canit. Sponſa mea: amica mea: dilecta mea: colūba mea. Spon ſa in patriarchis: amica in prophe tis: prima in ioſeph: et mea dilecta in Ioāne baptiſta. Colūba in xp̄o et ap̄ls: quibus dicitur. Eſtote prudē tes ſicut ſerpētes: ⁊ ſimplices ſicut colūbe. Beda. Sedit aūt colūba ſu per caput ieſu: ne q̄s putaret vocem p̄ris ad Ioānē factā nō ad dn̄m. Bn̄ aūt addidit manētē in ipſo: hoc eīm eſt xp̄o ſpeciale vt implēs eū ſemel ſpūſſanct⁹ nunꝙ recedat. Nam fide libus eius ad ſigna virtutū et mira cula faciēda aliqn̄ gr̄a ſpūs confert: aliqn̄ tollit: q̄b⁹ tñ ad opationē pie tatis ⁊ iuſtitie ad amorē dei ⁊ proxi mi cōſeruādum nūꝙ gr̄a ſpūs abeſt. Ipſum aūt q̄ baptizand⁹ cum alijs ad Ioannē venit: verū eſſe filiū dei in ſpūſancto baptizare volentē vox p̄ris docuit. vñ ſequit. Et vox facta eſt de celis. Tu es filius meus dile ctus in te cōplacui. Nō aūt per hoc ipſe fili⁹ q̄ð neſciebat docet: ſed no bis quid credere debeam⁹ oſtendi tur. Aug. de con. euan. vñ Mattheus ait dictū eſſe: fili⁹ meus dilectus: q̄ oſtendere voluit ad id valere q̄ð di ctum eſt. Hic eſt filius meus. vt illis potius q̄ audiebant indicaretur q̄ ipſe filius eſſet dei. Si autem que ris: quid horū in illa voce ſonuerit: quodlibet accipe dummō intelligas eos qui nō eandē locutionē retule runt eādē retuliſſe ſententiā. Quod aūt de⁹ in filio ſibi placuiſſe videat admonemur ex eo q̄ð dictū eſt in te cōplacui. Beda. Nos quoqʒ vox ea dē docuit per aquā ablutiōis ⁊ ſpiri tum ſanctificatiōis dei poſſe filios effici. myſteriū etiā trinitatis in ba ptiſmate demōſtratur. fili⁹ baptiza tur: ſpūs deſcendit in ſpecie colum be: patris vox filio teſtimonium phi bētis auditur. Hie. Moraliter autē ⁊ nos de volubilitate mundi: odore florū mundiciē tracti cū adoleſcen tibus poſt ſponſum currimus: ⁊ ba ptiſmi ſacro de duobus fontib⁹: di lectiōis dei ⁊ proximi gr̄a remiſſio nis abluimur: ⁊ aſcendentes ſpe ce leſtia ſecreta mundi cordis ocu̅lis intuemur. Dehinc ſpm̄ſctm̄ ſpiritu cōtrito ⁊ humiliato cū ſimplici cor de deſcendentem ad manſuetos: et cum charitate nunꝙ cadente manē tem ſuſcipimus. Et vox dn̄i de celis ad nos a deo dilectos dirigit. Bea ti pacifici: qm̄ filij dei vocabuntur. ⁊ nunc in nobis complacet pater cuʒ filio ⁊ ſpirituſancto. ſ. qn̄ efficimur vnus ſpiritus cum deo.

Nota pul cherri mū ec cleſie p̄ greſſū.

Xp̄s moral.

¶ Et ſtatiʒ ſpūs expulit eū in deſertuʒ. Et erat in deſer to q̄draginta diebus ⁊ q̄dra ginta noctibus: ⁊ tētabatur a ſathana. Eratqʒ cū beſtijs ⁊ angeli miniſtrabant illi.

¶ Chry. Q̄ xp̄s oīa ad doctrinam noſtram opabat ⁊ ſuſtinebat: incepit poſt baptiſmum ab heremi habita tione: ⁊ pugnauit ꝯtra diabolum: vt vnuſquiſqʒ baptizatorū tentationes maiores patiēter ſuſtineat poſt ba ptiſmū: nec turbet tanꝙ p̄ter ſpem hoc cōtingente: ſed oīa ſuſtinēs ma neat triūphator. Etſi eīm de⁹ permit tat tentatiōes fieri multis aliūs mo dis: ob hoc etiā pmittit: vt cogno ſcas q̄ hō̄ tentat⁹ in maiori hono re ꝯſtituit: non eīm accedit diabol⁹: niſi vbi aliquē in maiori honore vi derit ꝯſtitutum. ⁊ ideo dicit. Et ſta tim expulit eū ſpūs i deſertū. Pro

pter hoc autem nō oſtēdit eum ſim⸗
pliciter euntem in deſertum:ſed ex
pulſum:vt hoc itelligas fieri iuxta
diuine diſpoſitionis verbū.per qḋ
etiā innuit ne hō ſeipſum in tenta⸗
tionē ingerat:ſed aliūde in tētatio⸗
nē quaſi expulſos victores exiſtere.
Beda.Uerum ne cui veniret in du⸗
bium a quo eū ſpiritu expulſum di
ceret in deſertum:occulte lucas pri
mo poſuit ꝙ ieſus plenꝰ ſpirituſan
cto regreſſus eſt a iordane:ac dein⸗
de ſubiūxit:⁊ agebat a ſpiritu in deſer⸗
tū:ne ꝗd ꝯtra eū valuiſſe ſpūs puta
retur immūdus:ꝗ plenꝰ ſpūſancto
quo volebat digrediēs:que volebat
agebat.Chry.Expulit autem eum
ſpiritus in deſertū:qꝛ eū diabolū
ad tentandū prouocare ꝓponebat:
nō ſolū fame:ſed etiā loco occaſio⸗
nē dedit.Tūc eñ maxie diabolꝰ ſe
ingerit:cū videt aliꝗs ſolitarios p⸗
manētes.Beda.Secedit etiā in de⸗
ſertū:vt nos doceat relictis mundi
illecebris ⁊ ſocietate prauoꝝ diui⸗
nis ꝑ ola ſeruire mādatis.Tentat
ſolus a diabolo:vt nobis inſinuet:
qꝛ oēs ꝗ volūt pie viuere in xp̄o ꝑ⸗
ſecutiones patiuntur.vñ ſequit.Et
erat in deſerto.xl.diebꝰ:⁊.xl.nocti⸗
bus:⁊ tentabat a ſathana.Tentat
aūt.xl.diebꝰ ⁊.xl.noctibꝰ:vt indicet
exēplū chriſti
qꝛ ꝙdiu hic viuētes dño ſeruimus:
ſiue ꝓſpera blādiant qḋ ad dies pti
net:ſeu aduerſa ſtāt:quod noctis fi⸗
gure cōgruit:toto tp̄e aduerſarius
ꝯſiſtit iter noſtrū tentādo impedi⸗
re nō ceſſat.xl.eñ dies ⁊ noctes to
tū huius ſcl̄i tēpus inſinuāt:qꝛ qua
dripartitus eſt mundus:in quo do⸗
mino famulamur.x.vero ſunt prece
pta per quoꝝ obſeruantiā cōtra ho
ſtem certamus.decem autē quater
ducta.xl.fiunt.Sequitur.Eratq̄ cū
beſtijs.Chryſo.Hoc autem dicit vt
oſtendat quale erat deſertū.Inuiū
enim erat hominibus ⁊ beſtijs ple⸗
num.Sequitur.Et angeli miniſ⸗
ſtrabant ei.Poſt tentationem eñ et
victoriam contra diabolum opera⸗
tus eſt hominum ſalutem.Et ſicut
apoſtolus dicit:angeli in miniſte⸗
rium mittūtur propter eos qui he⸗
reditatem capiunt ſalutis.Notan⸗
dumq̄ eſt ꝙ vincēti tentationē aſſi
ſtūt angeli miniſtrantes.Beda.Cō⸗
ſiderandum etiam ꝙ chriſtus inter
beſtias cōmoratur vt homo:ſed mi
niſterio vtitur angelico vt deus.Et
nos cū in heremo ſancte ꝯuerſatio⸗
nis beſtiales hoīm mores impollu
ta mēte tolleramus:miniſteriū ange
lorum meremur:a quibus corpore
abſoluti ad eternā beatitudinē trāſ
feremur.Hie.Uel tūc beſtie pacate
nobiſcū ſunt ſicut in archa anima⸗
lia munda cū immūdis.cū caro nō
cōcupiſcit aduerſus ſpiritum.poſt
hoc angeli miniſtri mittunt nobis:
vt reſponſa ⁊ ſolatia cordibus vigi⸗
lantibus dent.

Poſtꝙ̄ autē traditꝰ eſt
Ioānes:venit ieſus ī galileā
p̄dicās euāgeliū regni dei:
dicēs.Quoniā impletū eſt
tempus:⁊ appropinquabit
regnum dei.Penitemini:et
credite euangelio.

Chry.Marcus euāgeliſta Mat⸗
theū in ordine ſequitur.⁊ ideo poſt
ꝙ̄ dixit angelos miniſtrare:ſubiun⸗
xit.Poſtꝙ̄ autem traditus eſt.Ioā⸗
nes:venit ieſus in galileam.Poſt tē
tationes ⁊ angelos miniſtrantes re
cedit in galileā inſtruēs nos nō reſi
ſtere violētijs malignoꝝ.Theophi.
Et vt oſtēdat nobis ꝙ in ꝑſecutio⸗
nibꝰ decet recedere ⁊ nō expectare
cum vero inciderimus decet ſuſti⸗
nere.Chry.Receſſit etiam vt ad do
ctrinas ⁊ ſanationes ſeipſum con⸗
ſeruaret priuſꝙ̄ pateret:hiſq̄ om⸗
nibus adimpletis:fieret obediens
vſq̄ ad mortem.Beda.Ioanne tra⸗
dito recte incipit dominus predica
re.vñ ſequitur.Predicans euange⸗
lium regni dei.Deſinente eñ lege
cōſequenter oritur euangeliū.Hie⸗
ro.Ceſſante vmbra:adeſt veritas:
Ioannes in carcere:lex in iudea:Ie
ſus in galilea:Paulus in gentibus

Dei hēc ba ptiſta h loquet

pꝛedicans euangeliū regni. Regno
eñ terreno ſuccedit paupꝛtas: pau-
pertati xp̄ianoꝛum regnum tribuit
ſempiternū. Honoꝛ aūt terren⁹ ſpu
me aque vel fumo ſeu ſomno com-
paratur. Beda. Nemo autem putet
traditionē Joannis in carcerem ſta
tim poſt tentationē. xl. dierū ꝛ ieiu-
niū dñi ī factam. Quiſquis eñ euan-
geliū Joānis legerit: inueniet dñm
añ traditionē Joānis multa docuiſ
ſe: et multa miracula feciſſe. habes
eñ in euāgelio ipſius. Hoc fecit ini
tiū ſignoꝛū ieſus. ꝛ poſtea. Nec duz
eñ erat miſſus Joānes in carcere.
Fertur aūt qꝛ cum legiſſet Joānes
Matthei Marci ꝛ Luce volumina:
pbauerit q̄dē textū hiſtoꝛie: ꝛ vera
eos dixiſſe firmauerit. ſed vnius tm̄
anni in q̄ ꝛ paſſus eſt poſt carcerem
Joannis hiſtoꝛiam texuiſſe. Preter
miſſo itaq̄ꝫ anno cui⁹ acta a trib⁹ ex
poſita fuerant ſupioꝛis tpis anteq̄
clauderet Joānes in carcere geſta
narrauit. cū ergo dixiſſet Marcus.
Quia venit ieſus in galileam: pꝛedi
cans euangeliū regni: ſubiungit di-
cens. Quoniam impletum eſt tem-
pus: ꝛ appꝛopinquabit regnum dei.
Chꝛyſ. Siquidē cōpleto tēpoꝛe: qñ
ſ. venit plenitudo tpis miſitq̄ꝫ de⁹ fi
liū ſuum: cōueniens fuit humanum
gen⁹ vltimā cōſequi dei diſpēſatio
nē. Et ideo dicit ꝙ appꝛopinquauit
regnū dei. Regnū autē dei idem eſt
ſm ſubſtantiā cū regno celoꝝ: quā-
uis differt ratione videretur. Re-
gnū eñ dei intelligit quo deus re-
gnat. hoc vero eſt in regione viuen-
tium: qñ facie ad faciē deum viden
tes in bonis pꝛomiſſis exiſtent. Si-
ue amoꝛez quis velit ſuſcipere illā
regionem: ſiue aliquam aliam con-
firmationem eoꝛum qui imaginem
induūt ſupernoꝝ que p celos intel
ligunt. Satis eñ apparēs eſt ꝙ re-
gnum dei neq̄ꝫ loco neq̄ꝫ tpe cōclu
ditur. Theophi. Uel completū eſſe
dicit dñs tēpus legis: quaſi diceret
vſq̄ꝫ ad tēpus pſens operabat lex:
amodo operabit regnum dei qđ eſt
ſm euangeliū cōuerſatio: q̄ ꝯueniē-

Euāge
lij ioan
nis rō.

ter aſſimilat regno celoꝝ. Cū ei vi
des aliquē carne indutū ſm euāge
lium viuere: nunq̄d non dices quo-
niā iſte hꝫ regnū celoꝝ. quod nō eſt
eſca ꝛ potus: ſꝫ iuſtitia ꝛ pax ꝛ gau-
dium in ſpū ſancto? Sequit. Penite
mini. Hie. Pniam eñ agit qui vult
eterno bono. ſ. regno dei adherere.
Qui eñ deſiderat nucleū: frāgit nu
cem. Amaritudinē radicis: dulcedo
pomi ꝯpēſat. Periculū maris: ſpes
lucri delectat. Doloꝛē medicīe: ſpes
ſalutis mitigat. Pꝛeconia autē xp̄i
illi narrare digne poſſunt: q̄ ad pal-
mam indulgētie meruerunt perue-
nire. et iō poſtq̄ dixit. Penitemini.
ſubiūxit. Et credite euāgelio. Nam
niſi credideritis: nō intelligetis. pe
nitemini igit ꝛ credite. i. renuncia-
te operib⁹ moꝛtuis. Quid eñ pdeſt
credere ſine bonis operibus? non
tamen bonoꝛum operum meritum
adducit ad fidē: ſed fidēs incipit vt
bona opera conſequantur.

¶ Et pteriēs ſec⁹ mare ga-
lilee: vidit ſymonē ꝛ andreā
fratrē ei⁹ mittētes rhetia in
mare. Erant eñ piſcatoꝛes.
Et dixit eis ieſ⁹. Uenite poſt
me: ꝛ faciā vos fieri piſcato
res hoim. Et ptin⁹ relictis
rhetib⁹: ſecuti ſunt eū. Et p
greſſus idē puſillū: vidit ia-
cobum zebedei ꝛ ioannē fra
trem ei⁹: ꝛ ipſos in naui cō-
ponētes rhetia: ꝛ ſtatī voca
uit illos. Et relicto patre ze
bedeo in naui cum mercen-
narijs: ſecuti ſunt eum.

¶ Glo. Poſita pdicatiōe xp̄i ad tur
bas: agit euangeliſta de vocatione
diſcipuloꝛum: quos fecit ſue pꝛedi-
cationis miniſtros. vnde ſequit. Et
pteriens ſecus mare galilee: vidit
ſymonem ꝛ andream fratrem eius.
Theophi. Sicut ioannes euangeli-
ſta refert: pꝛecurſoꝛis erāt diſcipuli

ſi petrus ⁊ Andreas. Uidētes vero ꝙ Joānes de ieſu teſtimonium dederat adiuncti ſunt ei poſt hec dolētes: qꝛ Joannes traditus erat: ad artem propriam ſunt reuerſi. vnde ſequitur. Mittētes rhetia in marc.

Nota.

Erant enim piſcatores. Uide autem eos de laboribus proprijs enutritos: ⁊ nō ex iniquitate. Tales enim digni erāt chriſti primi diſcipuli fieri. vnde ſubditur. Et dixit eis ieſus. Uenite poſt me. nunc ſcdo illos vocat. Eſt eñ hec ſecunda vocatio reſpectu illius que legitur in Joanne. Ad quid autē vocentur: oſtenditur cum ſubditur. Faciā vos fieri piſcatores hoīm. Remi. Qꝛ per rhete ſancte predicationis piſces .i. hoies de profundo pelagi .i. infidelitatis ad lucem fidei traxerunt. Admiranda autē eſt iſta piſcatio. Piſces eñ cum capiuntur mox moriūtur. homines cum capti ſunt verbo predicatiōis potius viuificantur. Beda. Piſcatores autem et illiterati mittuntur ad predicandum: vt fides credentium in virtute dei non in eloquētia atq; in doctrina eſſe putaretur. Sequitur. Et protinus relictis rhetibus ſecuti ſunt eum. Theophi. Nō enim oportet interuallum facere: ſed ſtatim ſequi dominum. Poſt hos vero piſcatur Jacobum ⁊ Joannem: quia et illi pauperes exiſtentes: tamen ſenectutem nutriebāt paternam. vnde ſequitur. Et progreſſus inde puſillum: vi. iaco. zebedei. Reliquerunt autem patrem: quia in ſequela chriſti eos erat impediturus. Sic et tu cum a parentibus impedieris: relinque eos et accede ad deū. Oſtenditur autē ꝙ zebedeus non credidit. Mater vero apoſtolorum credidit que ſecuta eſt chriſtum mortuos zebedeo. Beda. Queri autem poteſt quomodo binos vocauerit de nauiculis piſcatores. Primo Petrum et Andream: deinde progreſſus paulum alios duos filios zebedei: cū lucas dicat iacobum et ioannem vocatos fuiſſe ad adiuuandum petrū et andream: et chriſtum petro tantum dixiſſe. Noli timere ex hoc iam homines eris capiens: ſimul tamen ſubductis ad terram nauibus eos fuiſſe ſecutos. Unde intelligendum eſt hoc primo eſſe factū quod lucas inſinuat: et poſtmodum ad capturam piſcium eos ex more remeaſſe vt poſtea fieret: quod Marcus hic narrat. Tunc eñ ſecuti ſunt dominum: non ſubductis ad terram nauibus tanꝙ cura redeundi: ſed tanꝙ vocantem ac iubentem vt ſequerentur.

Cōſen ſuſcitā gelic⁹.

Hieron. Myſtice autem hac quadriga piſcatorum vehimur ad ethera vt Helias. His quatuor angulis cōſtruitur prima eccleſia. his quatuor literis hebraicis tetragrāmaton nomen domini agnoſcitur a nobis: quibus ſimili exemplo precipitur: vt audiamus vocem domini vocantis: et obliuiſcamur pupillum vitiorum: et domū paterne cōuerſationis: que eſt ſtultitia deo et rhete et aranearum: in quo nos velut culices pene lapſos tenebat aer qui pendet in nihili: nauem priſtine conuerſatiōis abominātes. Pellibus enim mortuis tegitur adam: qui eſt genitor noſter ſm carnem: et nunc depoſito vetere homine cum actibus ſuis nouum ſequentes hominem pellibus tegimur ſalomonis: quibus ſponſa gloriatur ſe eſſe formoſam factam. Symon autem obediens: Andreas virilis: Jacobus ſupplantans: Joannes gratia in latino ſonant. Quibus quatuor nominibus in imaginem dei cōuertimur: obedientia vt audiamus: virilitate vt pugnemus: ſupplantatione vt perſeueremus: gratia vt conſeruemur. Que quatuor ꝟtutes cardinales dicuntur. per prudentiam enim obedimus. per iuſtitiam viriliter agimus. per temperantiam ſerpentem calcamus. per fortitudinē gratiam dei meremur.

Pulcherrima adaptatio.

Theophi. Sciendum eſt etiam hoc quoniam primo vocat actio: deinde cōtēplatio: q̄ quidē eſt circa petrū: actionē ſignificat: qui vero circa Joannem: cōtēplationē. Petrus eñ feruidiſſi-

mus ⁊ magis ſollicitꝰ aliis: Joānes ƀo theologus fuit excellētiſſimus.

¶ Et igrediūt capharnaū: ⁊ ſtati ſabbatis igreſſus i ſy-nagogā docebat eos. Et ſtu pebāt ſup doctrina eiꝰ. Erat eñi docēs eos q̄ſi poteſtatez habens: ⁊ non ſicut ſcribe.

¶ Hiero. Marcus dicta euāgelii in ſeipſo diſponēs ordinē hiſtorie non ſecutꝰ: myſteriorū ordinē ſeruat. vñ ſabbatis p̄mā virtutē narrat dicēs. Et ingre. caphar. Theophi. A naza-reth recedēs, In die aūt ſabbati qñ ſcribe cōgregabant: tūc docēs ſyna gogaz intrauit, vñ ſequit. Et ſtatim ſabbatis ingreſſus in ſynagogā do-cebat eos. Eteñi lex ad hoc ſabba-tis feſtare iubebat vt lectioni ſtudē tes conuenirēt in vnū. Docebat aūt chriſtus arguēdo non adulando ſi-cut pharisei. vñ ſequit. Et ſtupebāt ſuper doctrina eius. Erat eñi docēs eos quaſi p̄tātem habēs: et nō ſicut ſcribe. Docebat etiaz in p̄tāte tranſ-mutans hoīes ad bonū et per penā non credentibus minabatur. Beda. Scribe etiā docebāt populos q̄ ſcri pta ſunt in moyſe et prophetis. Je-ſus vero quaſi deus et dominus ip-ſius moyſi libertate voluntatis ſue vel ea q̄ minus videbantur addebat in lege: vel cōmutans predicabat in populo: vt in Mattheo legimꝰ. Di-ctū eſt antiq̄s: ego autē dico vobis.

¶ Et erat in ſynagoga eoꝝ hō i ſpū immūdo: ⁊ exclama uit dicēs. Quid nobis ⁊ ti-bi ieſu nazarene? Veniſti añ tpꝰ p̄dere nos? Scio qd́ ſis ſctūs dei. Et cōminatꝰ eſt ei ieſꝰ dicēs. Obmuteſce: ⁊ exi d̄ hoīe. Et diſcerpēs eū ſpūs immundꝰ: ⁊ exclamans voce magna exijt ab eo. Et mira-ti ſunt omnes: ita vt conque rerēt iter ſe dicētes. Quid-nam eſt hoc? Quenā doctri na hec noua? Qꝛ in poteſta te ſpiritibꝰ immundis impe rat: ⁊ obediunt ei. Et proceſ ſit rumor eius ſtatim in oēz regionem galilee.

¶ Beda. Qm̄ inuidia diaboli mors intrauit in orbē terrarū cōtra ipſuz mortis autorez. p̄mo debuit medici na ſalutis op̄ari. ⁊ ideo dꝛ. Et erat in ſyna. eorū hō in ſpū immū. Chryſo. Spūs quidē angelus ⁊ aer ⁊ aīa nū cupat: ⁊ etiā ſpūſſctūs. Ne igit pro pter cōicātiā nois in errorē decida-mus addit. Immūdo. Immūdꝰ autē dꝛ p̄pter impietatē ac elōgationē a deo: ⁊ qꝛ oībꝰ imūdis ⁊ prauis ope-rationibꝰ ſe immiſcet. Aug. ix. de ci ui. dei. Cōtra ſuperbiā porro demo nū q̄ta virtutē habeat dei hūilitas que in forma ſerui apparuit: ipſi de-mones ita ſciūt: vt eidē dño infirmi tate carnis induto hoc exprimerēt. Sequitur eñi. Et exclamauit dicēs. Quid nobis et tibi Jeſu nazarene. Ve. añ tē. p̄de. nos? Clarū eſt in his ƀbis q̄ in eis ⁊ ſcīa erat et charitas nō erat. Penā quippe ſuā formida-bāt ab illo: nō in illo iuſtitiā dilige-bāt. Beda. Demones eñi dñz in ter ris cernētes ſe cōtinuo iudicādos credebant. Chry. Vel hoc ita dicit: q̄ſi diceret auferēs immūditiā: diui nāq̄ȝ iponens cognitionē hoīm aīa-bus: nobis locū in hoībus nō das. Theoph. Exire eñi ab hoīe p̄ditio-nē ſuā dicebat demonibꝰ: imiſericor des eñi exiſtūt demones: malū ali-qd́ pati ſe exiſtimantes cū hoīes nō moleſtāt. Sequit. Scio q̄ ſis ſctūs dei. Chry. Quaſi diceret. Conſidero aduētū tuū: nō eñi firmā ac certā ad uētus dei habebat notitiā. Sanctū aūt dicit eū nō vnū de pluribꝰ: qꝛ ⁊ ſctūs erat vnuſquiſq̄ȝ propheta: ſed vnū eſſe denūciat. Per articulū qui in greco ponitur vnum oſtēdit: per timorē vero omniū dn̄m recogno-

fcit.Aug.Tātū eñ eis innotuit ꝗ̄ₛ
tum voluit:tantū autē voluit ꝗ̄tum
oportuit.Sꝫ innotuit:nō ſicut ange
lis ſctis:q̄ ei⁹ ſm id qđ eſt ꝟbū ꝑtici
pata eternitate perfruunt̄:ſed ſicut
eis terrēdis inoteſcēd⁹ fuit ex quoₛ
rum tyrānica ptāte fuerat liberatuₛ
rus p̄deſtinatos.innotuit ergo deₛ
monibus:nō per id qđ eſt vita eterₛ
na:ſꝫ per quedā tp̄alia ſue virtutis
effecta que angelicis ſenſib⁹ etiam
malignoꝝ ſpirituum:poti⁹ ꝗ̄ infirₛ
mitati hoim poſſint eſſe conſpicua.
Chry.Non autē volebat veritas teₛ
ſtimonia ſpirituū immūdoꝝ vñ ſeₛ
quit̄.Et ꝯmunicatus eſt ei ieſus di
cens.Obmuteſce:et exi de hoie.Vñ
dogma ſalutiferū nobis dat̄:ne creₛ
dam⁹ demonib⁹ ꝗ̄tūcūq; denūciēt
ꝟitatē.Seqt̄.Et diſcerpēs eū ſpūs
immūdus:et exclamās voce magna
exiuit ab eo.Qꝛ eñ homo ille tanꝗ̄
ſapiens loquebat̄ ac diſcrete verba
ꝓferebat:ne putaret̄ ꝙ nō ex demo
ne:ſꝫ ex corde verba cōponeret:viꝝ
diſcerpi permiſit a demone:vt oſten
deret demonem eſſe qui loquebat̄.
Theophi.Vt videntes cernerent a
quo malo liberabatur hō ꝛ propter
miraculū crederēt.Beda.Pōt autēꝫ
videri cōtrariū qūo diſcerpēs.vel ſi
cut quidā codices habēt:cōuexans
eū exiuerit cūꝫ nihil ei nocuerit ſm
lucā.ſꝫ ꝛ ipſe lu.dicit:et cū ꝓieciſſet
eū demonium in mediū:exijt ab eo:
nihilq; ei nocuit.vñ intelligit̄ hoc
dixiſſe marcū.Cōuexans eū ſine diₛ
ſcerpēs qđ Lucas dicit.Cū ꝓieciſₛ
ſet eū i mediū:vt qđ ſecut⁹ ait.Niₛ
hilq; ei nocuit.ħ itelligat̄ ꝙ illa iaₛ
ctatio mēbroꝝ atq; vexatio nō eum
debilitauit:ſicut ſolēt demonia exiₛ
re etiā quibuſdā mēbris amputatis
atq; euulſis.Viſa autē virtute miₛ
raculi nouitateꝫ dominice admiran
tur doctrine:atq; ad inq̄ſitionē eoₛ
rum que audierant per ea que viₛ
derant excitantur.Vnde ſequitur.
Et mirati ſunt omnes:ita vt conₛ
quererent ꝛc.Ad hoc enim fiebant
ſigna:vt per hoc euāgelio regni dei
qđ predicabatur certius crederet̄:

Cōcorₛ
dia euā
gelio ₛ
rum.

dum hi qui celeſtia terrigenis gauₛ
dia promittebant:celeſtia in terris
ac diuina opera mōſtrabant.Prius
autem teſte euangeliſta erat docēs
eos quaſi poteſtatē habens:et nunc
turba atteſtāte in ptāte imperat ſpi
ritib⁹ immūdis:ꝛ obediūt ei.Seqt̄.
Et ꝓceſſit rumor ei⁹ ſtatim in oēm
regionem galilee.Glo.Ea enim que
hoies multū mirant̄ ꝓmpte diuulₛ
gāt:qꝛ ex abundantia cordis os loₛ
quit̄.Hier.Myſtice aūt capharnaūꝫ
villa conſolationis interpretat̄:ſabₛ
batū aūt reqes.Hō in ſpiritu immū
do:requie ꝛ ꝯſolatiōe ſanat̄:vt loc⁹
ꝛ tp̄s congruant ſaluti.Hō in ſpiritu
immūdo:genus humanū eſt in quo
immunditia regnauit ab adam vſq;
ad moyſenꝛnam ſine lege peccaueₛ
rūt:ꝛ ſine lege perierunt.Qui ſciēs
ſanctū dei obmuteſcere iubet̄:dum
ſciētes q̄dē deū nō ſicut deum gloₛ
rificauerunt:ſed ſeruierunt potius
creature ꝗ̄ creatori.Spirit⁹ diſcerₛ
pens hominē exijt ab eo.Appropin
quante ſalute:appropinquauit tenₛ
tatio.pharao dimiſſus ab iſrael ꝑſe
quitur iſrael:diabolus contemptus
ſurgit in ſcandala.

¶ Et protin⁹ egrediētes de
ſynagoga venerūt i domū ſy
monis et Andree cū iacobo
ꝛ Joāne.Recūbebat aūt ſoₛ
crus ſymonis febricitans:q̄
ſtatim dicūt ei de illa.Et acₛ
cedēs eleuauit eam apprehē
ſa manu ei⁹:ꝛ ꝓtinuo dimiſit
eā febris:ꝛ miniſtrabat eis.

¶ Beda.Primo debuit lingua ſerₛ
pentina ne vltra ſpargeret concluₛ
di:deinde femina que ꝑmo ſeducta
eſt a carnalis concupiſcentie febre
ſanari.vñ dꝛ.Et protinus egredien.
de ſynagoga venerūt in domū Syₛ
monis ꝛ Andree cū Jacobo et Joₛ
anne.Theophi.Receſſit eñ vt cōₛ
ſuetudinis erat in ſabbato circa ve
ſperam ad edendum in diſcipulorū
domum.Que autē miniſtrare deₛ

Allego
ria pul
chra.

bebat febꝛibus tenebatur. vnde ſe⸗
quitur. Recūbebat autē ſocrus ſy⸗
monis febꝛicitans. Chryſ. Diſcipuli
aūt tanꝙ exinde vtilitatē aliquā re⸗
cepturi nō expectantes veſpere ſo⸗
crū Petri ſanari ꝓcabant. vñ ſequi⸗
tur. Qui ſtatim dicūt ei de illa. Be⸗
da. In euangelio autē luce ſcriptuꝫ
eſt ꝙ rogauerāt illū ꝓ ea. Mō enim
ſaluatoꝛ rogatus modo vltro curat
egrotos: oſtēdens ſe cōtra vitioꝛum
quoqꝫ paſſiones ⁊ ꝓcibus ſemꝑ an⸗
nuere fideliū: ⁊ ea nōnunꝙ q̄ ipſi mi
nime intelligūt vel intelligēda da⸗
re vel pie petētibus etiā nō intelle⸗
cta dimittere: iuxta id quod pſalmi⸗
ſta poſtulat. Ab occultis meis mun⸗
da me dñe. vnde hic rogatus ſanat.
Sequit̄ eñ. Et accedēs eleuauit eā
apprehenſa manu eius. Theophi.
Per hoc ſignificatur ꝙ ſi aliqs in⸗
firmat̄ a deo curabit̄ ſi ſanctis mi⸗
Sabba tidigni tas. niſtrauerit ob chꝛiſti amoꝛem. Be⸗
da. Qđ autē ſabbatis maxime me⸗
dicine doctrineqꝫ ſue dona frequen
tat: docet ſe nō ſub lege eſſe ſed ſu⸗
pꝛa legē nec iudaicū eligere ſabba⸗
tū: ſed veruꝫ ſabbatū dilectūqꝫ dño
eſſe req̄uiē ſi ſaluti ſtudētes anima⸗
rū ab ope ſeruili: id eſt a cunctis cō
tineamus illicitis. Sequitur. Et cō
tinuo dimiſit eam fe. et miniſtrabat
eis. Sanitas que dñi cōfertur impe
rio ſimul tota redit tanto roboꝛe co
mitante: vt eis continuo qui ſe ad⸗
iuuant miniſtrare ſufficiat. Si autē
virum a demonio liberatum moꝛali
ter animū ab immunda cogitatione
purgatū ſignificare diximus con⸗
uenienter femina a febꝛibus ad im
perium domini curata: carnem oſtē
dit a cōcupiſcentie ſue feruoꝛe per
continentie pꝛecepta frenatā. Hie⸗
ro. Febꝛis enim intemperātiam ſi⸗
gnificat: de qua nos filij ſynagoge
per manum diſcipline: deſiderij ele⸗
uatione ſanamur: et huius qui ſa⸗
nat nos miniſtramꝰ volūtati. Theo
phi. Febꝛicitat autem qui iraſcitur:
vt ex ira manus effrenatus extēdat:
ſed ſi ratio retineat manū eius ſur⸗
get: et tunc rationi miniſtrat.

Veſpe āt facto cū occidiſ
ſet ſol afferebāt ad eum oēs
male habētes: ⁊ demonia ha
bētes: ⁊ erat oīs ciuitas cō⸗
gregata ad ianuā. Et cura⸗
uit mltos q̄ vexabāt̄ varijs
lāguoꝛibꝰ: ⁊ demonia multa
eijciebat: ⁊ non ſinebat ea lo
qui: quoniam ſciebant eum.

Theophi. Quia turbe conſide⸗
rabāt nemini licere die ſabbati cu⸗
rare. huius gratia ſolis expectabant
occaſum: vt curandos ad ieſum ad⸗
ducant. vnde dicitur. Veſpere autē
fa. cum occi. ſol. Sequitur. Et cura⸗
uit multos qui vexabantur varijs
lāguoꝛibus. Chryſoſto. Per hoc au⸗
tem ꝙ dicit multos: omnes opoꝛtet
intelligere iuxta ſcripture conſue⸗
tudinem. Theophi. Vel multos di⸗
cit. Erāt enī quidā infideles qui mi
nime curati ſunt pꝛopter increduli⸗
tatem eoꝛuꝫ. Multos ergo ex obla⸗
tis ſanauit: illos ſcilicet qui fidem
habebant. Sequitur. Et demonia
multa eijciebat: et nō ſinebat ea lo⸗
qui: quoniam ſciebant eum. Auguſt.
de que. no. et ve. te. Sciebant enim
demonia chꝛiſtum eſſe qui per le⸗
gem fuerat repꝛomiſſus. oīa enim
ſigna videbant in eo que dixerant
pꝛophete. myſterium autem diuini
tatis eius ignoꝛabant ſicut et pꝛin⸗
cipes eoꝛum. Si enim cognouiſſent
nunꝙ dominum maieſtatis crucifi⸗
xiſſent. Beda. Quē enim dierum. xl.
ieiunio fatigatum diabolus homi⸗
nem cognouerat: nec tentando va⸗
luit an dei filius eſſet experiri. Iam
nunc per ſignoꝛum potentiam vel
intellexit: vel potius ſupicatus eſt
eſſe filium. Non igitur ideo iudeis
eum crucifigere perſuaſit: quia dei
filium non eſſe putauit: ſed quia ſe
moꝛte illius non pꝛeuidit eſſe dam⸗
nandum. Theophi. Ideo autem nō
ſinebat loqui demonia: docens nos
non credere eis etiam ſi vera di⸗

cet. Si eni inuenerit aliq̄s ſibi credē tes veritatibus mendacia miſcent. Chry. Nō ē at cōtrariū ei qd̄ hic d̄r: hoc qd̄ lucas dicit: q̄ exibāt demonia a multis clamātia ⁊ dicētia q: tu es xp̄s fili⁹ dei. Subiūxit eni. Et increpās nō ſinebat ea loqui. Marcus eni mlta ſub breuitate ptranſ ſiēs circa finē predictoꝝ verboꝝ loquitur. Beda. Myſtice aūt ſolis occubitus paſſionē mortēq̄ ſignificat illius q̄ dixit. Quādiu in mūdo ſum lux mūdi ſum. et ſole occidēte plures q̄ añ demoniaci et egroti ſanātur: q: qui tpaliter in carne vinēs: paucos iudeoꝝ docuit oīb⁹ p orbē gentib⁹ fidei ſalutiſq̄ dona trāſmi

Allegoricus ſenſus. ſit. Hiero. Janua aūt regni moralr pnia ē: cū fide q̄ operat ſalutē languorib⁹ varijs. varia etenī ſunt vitia: quib⁹ lāgueſcit ciuitas mundi.

¶ Et diluculo valde ſurgēs egreſſ⁹ abijt ī deſertū locū: ibiq̄ orabat. Et pſecut⁹ eſt eū ſymō: ⁊ q̄ cū illo erāt. Et cū veniſſent ad eū dixerūt ei. Q: oēs q̄rūt te. Et ait illis. Eamus in primos vicos ⁊ ciuitates: vt ⁊ ibi pdicē. Ad hoc eni veni. Et erat predicās in ſynagogis eoꝝ in oī galilea: ⁊ demonia ejiciens.

¶ Theophi. Poſtq̄ dn̄s īfirmos curauit ſeorſum recepit. vñ d̄r. Et diluculo valde ſurgēs egreſſus abijt in deſertū locū. In quo docuit nos non facere aliquid ad apparētiam: ſed et ſi boni aliquid opamur non propalare. Sequitur. Ibiq̄ orabat. Chry. Non q: indigeret. Ipſe enim erat qui hominū oratiōes ſuſcipiebat: ſed hoc quidē diſpēſatiue agēs forma bone operationis nobis eſt fact⁹. Theo. Oñdit. n. nobis q̄ deo debet attribui ſi aliquid boni faci mus: et ei debemus dicere. Oīn oē datum optimum deſuper eſt deſcēdens a te. Sequitur. Et perſecutus eſt illū ſymō: ⁊ q̄ cū illo erāt. Chryſ. Lucas autē dicit turbas acceſſiſſe ad xp̄m ⁊ dixiſſe: qd̄ marcus hic dicit dixiſſe apoſtolos ſubdens. Et cū veniſſent ad eum dixerunt ei: quia omnes querunt te. Non autē inuicem contradicunt. Suſcepit enim chriſt⁹ ⁊ poſt apl̄os turbā ꝯiūgi xp̄i pedib⁹ anhelātem: gaudēs aūt eos ſuſcipiebat: ſ3 volebat eos dimittere: vt ⁊ reliq̄ doctrine ei⁹ pticipes eſſent tanq̄ nō mlto tpe ī mūdo moratur⁹. Et iō ſequit̄. Et ait illis. Eamus in primos vicos ⁊ ciuitates: vt ⁊ ibi pdicē. Theo. Tranſit eni ad illos magis idigētes: q: doctrinam ꝯcludere nō ꝯuenit in vno loco: ſed vbiq̄ radios ei⁹ extēdere. Sequit̄. Ad hoc eni veni. Chry. In quo manifeſtat exinanitiōis. i. incarnatiōis myſteriū ⁊ diuinitatis ſue dñiū: dū ſ. aſſerit ſponte ſe in mūdū veniſſe. Lucas ṽo dicit. Ad hoc miſſus ſū denūcians diſpēſationē ⁊ dei pr̄is bonā volūtatē de filij incarnatiōe.

Cōcordia euā gel̄y. Sequit̄. Et erat pdicās in ſynagogis eoꝝ in oī galilea. Aug. de con. euan. In hac āt pdicatiōe quā dicit eū habuiſſe ī oī galilea: itelligit̄ ēt ſermo dn̄i habit⁹ in mōte: cui⁹ ꝯmemorationē facit matthe⁹. quē marc⁹ oīq̄ non cōmemorauit: nec aliqd̄ ſil̄e ei dixit: niſi q̄ſdā ſn̄ias nō contextim ſ3 ſparſim repetiuit: quas domin⁹ alijs locis dixit. Theo. Doctrine aūt operationē imiſcuit: predicans enim poſtmodū fugauit demonia: Sequit̄ enim. Et demonia ejiciēs. Niſi eni oſtenderet chriſtus miracula: eius ſermoni non crederet̄: ſic ⁊ tu poſt doctrinam operare vt non ſit in te vacuus tuus ſermo. Beda.

Mortis ⁊ re ſurrectionis myſterium. Myſtice autē ſi occaſu ſolis mors exprimit̄ ſaluatoris: quare nō diluculo redeūte reſurrectio eius indicetur? Cui⁹ manifeſta luce abijt in deſertum gentium: ubiq̄ in ſuis fidelibus orabat: quia corda eoꝝ p gratiam ſancti ſpiritus ad virtutē orationis excitabat.

¶ Et venit ad eū lepros⁹ de

p̄cās eū: ⁊ genu flexo dixit. Si vis potes me mūdarē. Jesus aūt misert⁹ ei⁹ extendit manū suā: ⁊ tāgēs eū ait illi. Uolo: mūdarē. Et cū dixisset statim discessit ab eo lepra: ⁊ mūdat⁹ ē. Et ꝯminat⁹ ē ei: statimq₃ eiecit illū: et dicit ei. Uide nemini dixeris: sʒ vade ostēde te p̄ncipi sacerdotū ⁊ offer ꝓ emūdatiōe tua q̄ p̄cepit moyses i testimoniū illis. At ille egress⁹ cepit p̄dicare ⁊ diffamare sermonem: ita vt iā nō posset manifeste introire in ciuitatē: sʒ foris in desertis locis esse. Et cōueniebant ad eum vndiq₃.

¶ Beda. Postq̄ lingua serpentina demonū obclusa est: ⁊ femina q̄ primo seducta est a febre curata: tertio vir q̄ male suadētis dicta coniugis audiuit ab erroris sui lepra mundat: vt ipse eēt ordo restaurationis in dn̄o q̄ erat ordo casus i ꝓtoplastis. vn̄ sequit. Et venit ad eū leprosus dep̄cās eū. Augu. de cō. euā. De h̄ leproso mūdato talia Marc⁹ cōnectit: vt ipse intelligat: quē matthe⁹ cōmemorat tūc eē mūdatū: qn̄ dn̄s post ꝟmonē de mōte descēdit. Beda. Et q₂ dn̄s ait. Nō veni soluere legē sʒ adiplere: ille q̄ excludebat a lege purgari se dn̄i potētia p̄sumēs: ⁊ nō ex lege: sʒ supra legē esse grām idicauit: q̄ leprosi maculā posset abluere. verū sicut i dn̄o ptātis auctas: ita i illo fidei ꝯstātia declarat. Sequit̄ em̄. Et ge. fle. di. Dn̄e si vis po. me mū. Jn faciē ꝓcidit: qd̄ hūilitatis est ⁊ pudoris: vt vnusq̄sq₃ de vite sue maculis erubescat: sʒ ꝯfessionē verecūdia nō rep̄ssit: ostēdit vuln⁹ ⁊ remediūʒ postulauit: et ipsa cōfessio religionis ⁊ fidei plena est. Jn voluntate em̄ dn̄i tribuit ptātē. Theophi. Nō el dixit. si deū dep̄cat⁹ fueris. sʒ si vis. q̄si ipm credēs deū. Beda. De volūtate autem dn̄i nō q̄si pietatis incredulus dubitauit: sʒ q̄si collusionis sue ꝯsci⁹ nō p̄sumpsit. Sequit̄. Jesus autem misertus ei⁹ extēdit manum suā: et tāgēs eum ait illi. Uolo: mundare. Nō vt pleriq₃ latinorū putāt itelligēdū est ⁊ legēdū: volo mūdare: sed separatim dicat volo: deinde iperet: mūdare. Chry. Propter hoc autem leprosum tangit: ⁊ nō solo verbo cōtulit sanitatem: quia in lege a moyse dictū est. Qui leprosum tetigerit: immūdus erit vsq₃ ad vesperum. Ut em̄ ostēdat q̄ ꝟm naturam est hec immūditia: ⁊ q̄ lex non erat ꝓpter eum posita: sed ꝓpter hoies puros: ⁊ q̄ ipe est ꝓprie dn̄s legis: ⁊ q₂ non sicut seruus infert: sed sicut dn̄s sanitatē: leprosum tetigit ꝯgruēter: nō tn̄ existēte necessario tactu ad curationis opatione. Beda. Ideo etiā tetigit vt ꝓbaret q₂ contaminari nō poterat qui alios liberabat: simulq₃ illud mirabile: q̄ eo sanauit gn̄e quo fuerat obsecrat⁹. Si vis: inquit leprosus: potes me mundare. Uolo inquit. ecce habes voluntatē. Mundare. ⁊ iam habes pietatis effectū. Chry. Per hoc aūt nō solū opinionē leprosi nō destruxit: sed magis ꝯfirmauit. verbo em̄ morbū fugat: ⁊ qd̄ leprosus verbo dixerat: hic ope adimpleuit. vnde sequitur. Et cum hoc dixisset statim discessit ab eo lepra: ⁊ mundat⁹ est. Beda. Nihil em̄ mediū inter opus dei atq₃ preceptū: q₂ in precepto est opus. dixit em̄ ⁊ facta sunt. Sequitur. Et cōminatus est illi: statimq₃ eiecit eum: ⁊ dixit ei. Uide nemini dixeris. Chrys. Quasi dicat. Tēpus nondum est mea opera predicari tua non indigeo predicatione. Per hoc autē docet nos ex nostris operibus honorem apud hoies pro retributione nō querere. Sequitur. Sed vade ostēde te principi sacerdotū. Propter hoc aūt hunc ad sacerdotem

Tact⁹ xp̄i virtus.

Approbatio legis.

cerdotē mittit ſaluator:ad probatio
nē medele:⁊ ne extra tēplū fieret:ſ3
in orone cū populo cōputet̄.Mit-
tit etiā q̄ ſunt legis adimplens:vt
iudeorū linguam maliloquā obtu-
raret.Opus quidē ipſe compleuit:
pbationē opis illis dimittens.Be
da.vt ſc3 intelligeret ſacerdos eum
non legis ordine:ſed grā dei ſupra
legē eē curatū.Sequit̄.Et offer pro
emūdatione tua:qd̄ precepit moy-
ſes in teſtimonium illis.Theophi.
Precepit q̄dē mun⁹ offerre qd̄ ha-
bebāt in cōſuetudine q̄ mundabant̄
offerre:tāq̄ in hmōi teſtimoniū:qd̄
nō erat ↄtra legē:ſ3 magis legē con
firmabat intantū q̄ ipſe legis opa
ret p̄cepta.Beda.Si quē ꝟo mouet
quō dn̄s iudaicū vr̄ approbare ſa-
crificiū:cū id nō recipiat eccl'ia:me
minerit q̄ nondū obtulerat in paſ-
ſione holocauſtū ſuū.Nō aūt opor-
tebat offerri ſignificantia ſacrificia
priuſq̄ illud qd̄ ſignificabatur con-
firmatū eēt ↄteſtatiōe aploꝝ p̄dicā
tiū:⁊ fide credentiu3 pploꝝ.Theo.
Leproſus aūt q̄uis dn̄s p̄hibuerit
bn̄ficiū:patefecit.vn̄ ſequit̄.At ille
egreſſus cepit p̄dicare ⁊ diffamare
ſermonē.Op3 eñi bn̄ficiatū gratum
eſſe ⁊ gratias reddere etiā ſi bene
faciens nō indigeat.Greg.xix.mo-
raliū.Merito autē q̄rit̄:qd̄ nā ſit q̄
dn̄s q̄ geſſit abſcōdi iuſſit:⁊ nec ad
horā potuerunt abſcondi?Sed no-
tādū:miraculū faciēs:taceri iuſſit:
⁊ tn̄ taceri non potuit:vt videlicet
electi eius exēpla doctrine illi⁹ ſe-
quentes in magnis q̄ faciūt latere
quidem in volūtate habeant:ſed vt
proſint aliis prodantur inuiti.Non
ergo voluit quicq̄ fieri:⁊ minime
potuit:ſed quid velle eius membra
debeāt:quidve de eis etiam volēti
bus fiat:doctrine magiſterio exem
plū dedit.Beda.Unius autē perfe-
cta ſanatio multas ad dominū co-
git turbas.vnde ſubditur.Ita vt iā
nō poſſet manifeſte introire in ciui-
tatē:ſed foris in deſertis locis eſſe.
Chry.Leproſus eñi vbiq̄ predica-
bat mirabilē curationem:ita vt oēs

Doctrina moralis.

currerēt ad viſum ⁊ fide3 curantis:
vt propter hoc dn̄s in ciuitatibus
euangelizare nō poſſet:ſed in here
mis cōuerſaret̄.vn̄ ſequitur.Et con
ueniebāt ad eū vndiq̄.Hiero.My-
ſtice lepra noſtra peccatū primi ho-
minis eſt:que a capite cepit qn̄ re-
gna mūdi deſiderauit.Radix enim
olm malorum eſt cupiditas.vnde
Giezi auaritiā ſecutus lepra ſuffun
ditur.Beda.Extenta vero manu ſal
uatoris:hoc eſt incarnato dei ver-
bo:humanāq̄ cōtingente naturam
ab erroris priſci varietate munda-
tur.Hiero.Que quidē lepra vero ſa
cerdoti ſm ordinem melchiſedech
oſtenſa oblatione mundatur eo di-
cēte nobis.Date elemoſynā:⁊ ola
munda ſunt vobis.Qd̄ autē non po
terat Jeſus manifeſte in ciuitatem
introire ⁊c.ſignificat̄ q̄ non olbus
manifeſtatus eſt ieſus q̄ latis atq̄
plateis ſeruiunt laudibus ⁊ pro-
priis voluntatibus:ſed his qui fo-
ris cum petro exeunt:et in deſertis
locis ſunt:que elegit dn̄s ad oran-
dum ⁊ reficiendū populum:qui ſc3
deſerunt delectationes mūdi:et om
nia que poſſident:vt dicant.Portio
mea dn̄s.Gloria ꝟo dn̄i manifeſta-
tur his q̄ conueniūt vndiq̄.i.p pla-
na ⁊ ardua:quos nihil poteſt ſepa-
rare a charitate chriſti.Beda.Poſt
factum etiam in ciuitate miracu-
lū ſecedit dominus in deſertum:vt
oſtendat ſe magis quietam et a ſe-
culi curis remotam diligere vitam:
atq̄ ob huius appetitum ſe ſanan-
dis curam adhibere corporibus.

¶ Cap.ij.

Et iteru3 intrauit capharnau3 poſt dies octo:et auditum eſt q̄ i domo eſſet:et conuenerunt multi ita vt nō caperet eos dom⁹ neq3 ad ianuam:⁊ loquebat̄ eis verbū.Et venerunt ad eu3 ferentes paraly

ticū ꝗ a quatuoꝛ poꝛtabaṫ: ⁊ cū nō poſſet offerre eū illi pꝛe turba:nudauerūt tectū vbi erat:⁊ patefaciētes ſub miſerṫ grabatū ī quo paralyticꝰ iacebat.Cū āt vidiſſet ieſus fidē illoꝝ:ait paralytico.Fili:dimittunṫ tibi pctā tua.Erāt āt illic ꝗdā de ſcribꝭ ſedētes ⁊ cogitātes ī coꝛdibꝰ ſuis.Quid ſic loquiṫ? Blaſphemat.Quis pōt dimittere pctā niſi ſolꝰ deus: Quo ſtatim cognito ieſus ſpū ſuo q̄ ſic cogitarēt intra ſe:dīt illis.Quid iſta cogitatis ī coꝛdibꝰ vr̄is.Quid ē faciliꝰ dicer̄ paralytico.Dimittūṫ tibi pctā tua:an dicere.Surge tolle grabatuꝫ tuū ⁊ ābula?Ut aūt ſciatis: q̄ filiꝰ hoīs hꝫ ptātē ī terra dimittēdi pctā:ait paralytico.Tibi dico ſurge:tolle grabatū tuū:⁊ vade in domum tuā.Et ſtatī ſurrexit ille:et ſublato grabato abijt inde coꝛā oībꝰ:ita vt mirarentur oēs:⁊ honoꝛificarēt deū dicētes:q̄ nunꝙ̄ ſic vidimus.

¶ Beda.Q̄ nec carnales ſuperna pietas deſerit:ꝗn etiā his grām ſue viſitationis:ꝑ quā ⁊ ipi ſpiritales effici valeāt īdulget:poſt deſertum dn̄s redit in ciuitatē.vnde diciṫ.Et iterū intrauit capharnaū poſt dies octo.Augu.de cō.euā.Matthēꝰ aūt hoc miraculū qꝺ ſequiṫ ita ſcribit: tāꝙ̄ in ciuitate dn̄i factū ſit.Marcꝰ aūt h̄ in capharnaū:qꝺ difficiliꝰ ſolueret:ſi Matthēꝰ etiā nazareth nominaret.Nūc ꝟo cū potuerit ipſa

Cōcoꝛdia euāgelioꝝ

galilea dici ciuitas xp̄i:q̄ in galilea erat nazareth:ꝗs dubitauerit in ciuitate ſua h̄ feciſſe dn̄m:cū h̄ fecerit in capharnaum ciuitate galilee?p̄ſertim:q̄ ⁊ ipa capharnaum ita excellebat in galilea:vt tanꝙ̄ metropolis haberet.Uel mattheus p̄termiſit ꝗ geſta ſunt poſtꝙ̄ venit ī ciuitatē ſuā donec veniret capharnauꝫ: ⁊ ſic adiungit de ſanato paralytico ſubiungens.Et ecce offe.ei paraly. poſtꝙ̄ dixerat ꝙ venit in ciuitatem ſuā.Chꝛy.Uel capharnaū ciuitatem eiꝰ dixit Matthēꝰ:eo ꝙ ſepiꝰ illuc ibat:ac multa ibidē miracula perpetrabat.Sequiṫ.Et auditum eſt ꝙ in domo eſſet:⁊ conuenerunt multi:ita vt nō caperet eos domꝰ neqꝫ ad ianuā.Laboꝛē ei accedēdi:deſiderium audiēdi ſupabat.Poſt hoc paralyticū itroducūt:de ꝗ ⁊ Matthēꝰ ⁊ Lucas dicūt.vn̄ ſequiṫ.Et venerunt ferentes ad eū paralyticum ꝗ a q̄tuoꝛ poꝛtabaṫ:inueniētesqꝫ multitudine ianuā obturatā:ꝑ eam nō valuerunt aliquatenꝰ introire.Sperātes autē poꝛtitoꝛes eū ꝗ poꝛtabatur curationis grām poſſe ꝓmereri:lectū cum onere ſubleuātes nudato tecto intromiſerūt cū lecto paralyticum ante faciē ſaluatoꝛis:⁊ hoc ē qꝺ ſubdiṫ tur.Et cū nō poſſent offerre eum ⁊c. Sequiṫ.Cū vidiſſet aūt Jeſus fideꝫ illoꝝ:ait paralytico.Fili:dimittunṫ tibi pctā tua.Nō ꝗdē dixit fidem paralytici:ſꝫ poꝛtātiū.Contingit enim aliqñ ꝙ aliꝗs fide alteriꝰ ↄualeſcit. Bed.Intuēdū ſane q̄ti ꝓpꝛia cuiuſqꝫ fides apud deū valeat vbi tm̄ valuit aliena:vt totꝰ hō repēte interius exteriuſqꝫ ſaluatꝰ exurgeret:alioꝝ merito:alijs relaxarēṫ errata.Theo. Ipſiꝰ ēt palytici fidē vidit.etem̄ ille poꝛtari nō ſineret niſi curationis fidē haberet.Chꝛy.Curaturꝰ aūt hominē a paralyſi dn̄s pꝛimo peccatoꝝ vincula diſſoluit:vt oſtēderet eū obnexus culparū artuū diſſolutiōe fuiſſe dānatum:nec niſi his relaxatis membꝛoꝝ poſſe recuperatione ſanari.Mira autem humilitas deſpectum et debilem totiſqꝫ mem

Fides aliena ꝓdeſt.

dorum diſſolutum compagibus fi⸗
lium vocat: quem ſacerdotes non
dignabantur attingere: aut certe
ideo filium: quia dimittuntur ei pec
cata ſua. Sequitur. Erant autem il
lic quidã de ſcribis ſedẽtes ⁊ cogi⸗
tantes in cordibus ſuis. Quid hic
ſic loquitur? blaſphemat. Cyril. Ar⸗
guunt autẽ eũ blaſphemie: mortis
precipitantes ſitam. erat enim in le
ge mandatum: ꝙ quicũꝙ blaſphe⸗
maret in deum morte puniret. Hoc
aũt ei imponebãt: q: ſibi attribue⸗
bant diuinam poteſtatẽ remittendi
peccata. vnde ſubdit. Quis poteſt
dimittere pctã niſi ſol⁹ de⁹? Solus
eñ iudex omniũ poteſtatem habet
dimittẽdi peccata. Chryſ. Qui per
eos quoꝙ dimittit quib⁹ dimitten
di tribuit poteſtatem: et ideo chri⸗
ſtus vere deus eſſe probatur: q: di⸗
mittere peccata quaſi deus poteſt.
Errant itaꝙ iudei qui cum chriſtũ
⁊ deum eſſe ⁊ peccatũ dimittere poſ
ſe credant: Jeſum tamẽ chriſtum eſ
ſe non credunt. Sed multo demen⸗ Arria⸗ nidãnã tur.
tius errant arriani: qui cum ieſum
⁊ chriſtum eſſe et peccata poſſe di⸗
mittere euangelij verbis deuicti ne
gare non audeant: nihilomin⁹ deũ
negare non timent. At ipſe perfi⸗
dos ſaluare deſiderans: ⁊ occultorũ
cognitione ⁊ virtute operum deum
ſe eſſe manifeſtat. Nam ſequitur.
Quo ſtatim cognito ieſus in ſpiri⸗
tuſancto: quia ſic cogitarent intra
ſe dicit illis. Quid iſta cogitatis in
cordibus veſtris? in quo oſtendit ſe
deum: qui poteſt cordis occulta co⸗
gnoſcere et quodammodo tacens
loquitur. Eadẽ maieſtate ⁊ poten⸗
tia qua cogitatiões veſtras intueor:
poſſum et hominibus delicta di⸗
mittere. Theophi. Sed ꝙuis fue⸗
rint eorũ cogitationes reuelate: tñ
permanent inſenſibiles: non in hoc
conſentientes ꝙ peccata valeat di⸗
mittere: qui nouit eorum corda. vñ
dominus certificat decuratiõe ani⸗
me per curationem corporis: demõ
ſtrans per viſibile inuiſibile: per id
quod eſt facile difficilius: ꝙuis ip⸗
ſi non ita crederent. Phariſei enim
difficilius credebant ſanare corp⁹
tanꝙ manifeſtum: animam vero cu
rare facilius: quia inuiſibilis eſt me
dela: ita vt talia cogitarent. Ecce
corpus curare deſinit et inuiſibilẽ
curat animam. magis autem ſi va⸗
luiſſet: corpus iam curaſſet: et non
ad inuiſibile refugiſſet. Saluator
igitur oſtẽdens ꝙ vtraꝙ poteſt: ait.
Quid eſt facilius? quaſi dicat. Ego
quidem per corporis medelam: que
ſm veritatem facilior eſt: difficilior
autem vobis videtur: oſtendam vo
bis anime ſanitatem que difficilior
eſt. Chryſoſtomus. Et quia dicere
ꝙ facere facilius eſt: adhuc manife
ſta erat contraditio: quia opus nõ⸗
dum erat manifeſtum. vnde ſubdit.
Ut autem ſciatis quia poteſtatẽ ha
bet filius. quaſi dicat. Quoniam de
verbo diffiditis operationem indu
cam quod erat inuiſibile confirmã⸗
tem. Signanter autem dicit. Jn ter⸗ Reuela tur ſe⸗ cretum
ra dimittendi peccata. vt oſtenderet
ꝙ humane nature poteſtatem diui⸗
nitatis vniuit indiuiſibili vnione:
quia et ſi factus eſt homo: tamen
dei verbum permanſit: etſi per di⸗
ſpenſationem in terris cum homi⸗
nibus conuerſaretur: non tamen
prohibebatur miracula perpetrare:
ac remiſſionem tribuere peccato⸗
rum. non eniʒ humanitas diminuit
aliquid de proprietatibus diuinita
tis: nec diuinitas impediuit dei ver⸗
bum incommutabiliter: et veraci⸗
ter in terris ſm carnem fieri filium
hominis. Theophi. Dicit autem.
Tolle grabatum tuum. ad maiorem
miraculi certitudinem: oſtendens
ꝙ non eſt ſm fantaſiam: ſimulꝙ vt
oſtenderet ꝙ nõ ſolum curauit: ſed
⁊ fortitudinem dedit. ſic animas nõ
ſolum a peccato conuertit: ſed eis
virtutem tribuit ad operendum mã
data. Beda. Fit igitur carnale ſignũ:
vt probetur ſpiritale: quanꝙ eiuſ⸗
dem virtutis ſit ⁊ corporis ⁊ anime
vitia dimittere. vnde ſequitur. Et
ſtatim ille ſurrexit: et ſublato gra⸗
bato abijt inde corã omnib⁹. Chry.

Prius autē id qđ querere venerat.
ſ. animam remittēdo peccata cura-
uit: vt cum nō credentes dubitaue-
rūt: tūc opus adducat in mediū: vt
verbum opere confirmet: & per ma-
nifeſtum occultum anime. ſ. ſanitas
per medelam corporis oſtendatur.
Beda. Datur etiam nobis intelli-
gentia propter peccata pleraſq̧ eue-
nire corporum debilitates. & icirco
forſitan prius dimittuntur peccata:
vt cauſis debilitatis ablatis ſani-
tas reſtituatur. Quinq̧ enim de cau
ſis affliguntur homines moleſtijs
carnis: aut propter merita augen-
da: vt Job & martyres: aut propter
humilitatem conſeruandam: vt pau
lus ab angelo ſathane: aut ob pec-
cata intelligenda et corrigenda: vt
maria ſoror Moyſi: et hic paralyti-
cus: aut ad gloriam dei: ſicut cecus
natus & lazarus: aut ad initium dā-
nationis: ſicut herodes. Miranda
eſt autem diuine potentie virtus:
vbi nulla tpis interueniente moru-
la iuſſu ſaluatoris ſalus feſtina co-
mitatur. vnde ſequitur. Ita vt ad-
mirarentur. Relinquentes manus
ſ. remiſſionem peccatorū admiran-
tur tantūmodo qđ apparet: corpo-
ris. ſ. ſanitatē. Theoph. Nō eſt autē
hic paralyticus qui a ioanne cura-
tus narratur. ille enim hominē nō
habebat: hic vero quatuor. ille in p
batica piſcina curatur: hic vero in
domo. Eſt autē vn⁹ qui a mattheo
& marco curatus narratur. Myſtice
aūt eſt & nūc xp̄s in capharnaum: in
domo. ſ. conſolationis. i. in eccleſia
que eſt dom⁹ paralytici. Beda. Pre
dicante autem domino in domo nō
rapiuntur neq̧ ad ianuam: q; predi
cante in iudea xp̄o gentiles ad au-
diendum nondū intrare valuerunt:
ad quos tamē et ſi foris poſitos do
ctrine ſue verba per predicatores
direxit. Hier. Paralyſis autē typus
eſt corporis: quo piger iacet in mol
litie carnis habens deſiderium ſa-
lutis. Theophi. Si ergo ego diſſo-
lutis potentijs anime quaſi para-
lyticus in virtuoſis habear ad bo-

allego-
ric⁹ ſen
ſus.

num: et attollar a. iiij. euangeliſtis
ad xp̄m adducar: audiāq̧ tūc fili: et
relinquuntur mihi peccata. fili⁹ em̄
dei fit aliquis propter mandatorū
operationem. Beda. Seu quia qua
tuor ſunt virtutes quibus ad pro-
merendam ſoſpitatem homo fidu-
cia mentis exigitur: quas nonnulli
prudentiam: fortitudinem: tempe-
rantiā: & iuſtitiam nuncupant. De-
ſiderant aūt paralyticum xp̄o offer
re: ſed turba īterpoſita ab omni par
te recludūtur: q; ſepe anima poſt in
firmi corporis deſidiā ſuperne gra-
tie remedio cupiēs innouari: priſce
conſuetudinis obſtaculo retarda
tur. Sepe inter ipſas orationis ſe-
crete dulcedines: & quaſi ſuaue cum
domino colloquium turba cogita-
tionū interueniens aciem mentis
ne xp̄s videatur impedit. Non ita-
q̧ eſt in infimis: vbi turbe cumulan
tur: remanendum: ſed tectum do-
mus: id eſt ſacre ſcripture ſublimi-
tas eſt appetenda: lexq̧ domini me
ditanda. Theop. Sed quō ferar ad
xp̄m: niſi tectū reperiatur. Tectum
eſt intellect⁹ q̄ ſupponit omnibus
his que in nobis ſunt: hic multum
habet terre q̄tum ad lateres ficti-
les: terrenas dico res: ſꝫ ſi hec ſub-
leuetur virtus: intellectus in no-
bis exoneratur. Poſt hoc ſubmitta
tur. i. humilietur. nō enim decet ex-
tolli de hoc q intellectus eſt exone
ratus: ſed magis humiliari. Beda.
Uel patefacto tecto eger ſubmitti
tur: q; reſeratis ſcripturarū myſte-
rijs ad notitiā xp̄i peruenit: hoc eſt
ad eius humilitatem fidei pietate
deſcendit. Quod aūt cum grabato
deponitur infirm⁹ ſignificat ab ho-
mine adhuc in iſta carne conſtitu-
to chriſtū debere cognoſci. De gra-
bato autem ſurgere eſt animam ſe a
carnalibus deſiderijs: vbi egra ia-
cebat abſtrahere. Grabatum tolle-
re eſt ipſam quoq̧ carnem per con
tinentie frena correptam ſpe cele-
ſtium premiorum a delitijs ſegre-
gare terrenis. Sublato autem gra-
bato domum ire ad paradiſum re-

Expō
tropo-
logica.

dire eſt. Uel ſanus qui lāguerat do-
mum reportat grabatū cum anima
remiſſione accepta pctōꝝ cum ipſo
ſuo corpe ad internā ſui cuſtodiam
ſe refert. Theophi. Oportet etiam
grabatū .i. corpus tollere ad opera-
tionē boni. tūc eñ ad cōtēplationē
pertingere valebimus: ita vt que in
nobis ſunt cogitationes dicāt: qm̄
nūq̄ ſic vidim⁹ .i. nūq̄ ſic itellexim⁹
ſicut nūc paralyſi curati: qui enim a
peccatis mūdat⁹ eſt mūdius videt.

Et egreſſ⁹ ē rurſ⁹ ad ma
re: oīſq; turba veniebat ad
eū: ꝛ docebat eos. Et cū pte
riret vidit leui alphei ſedētē
ad teloneū: ꝛ ait illi. Seq̄re
me. Et ſurgēs ſecut⁹ ē eū. Et
fctū ē cū accūberet ī domo
illi⁹: multi publicani ꝛ pctō-
res ſil' diſcūbebāt cū ieſu et
diſciplis ei⁹. Erāt eñ multi
q̄ ſeq̄bāt eū. Et ſcribe ꝛ pha
riſei vidētes q: mādücaret
cū publicanis ꝛ pctōrib⁹: di
xerūt diſcipulis ei⁹. Quare
cū publicanis ꝛ pctōribus
manducat ꝛ bibit magiſter
veſter? Hoc audito ieſus: ait
illis. Non neceſſe habent ſa
ni medico: ſ; q̄ male habēt.
Non enim veni vocare iu-
ſtos: ſed peccatores.

Beda. poſtq̄ dñs in capharnaū
docuit: egreſſus eſt ad mare: vt non
ſolū ciuilem vitā holm inſtrueret:
verūetiā habitatorib⁹ maris euan-
geliū regni predicaret: eoſq; flucti
uagos rerū labētiū motus cōtēne-
re: ac fidei firmitate ſuperare doce
ret. Unde dr. Et egreſſus eſt rurſus
ad mare: omniſq; turba veniebat ad
eū: et docebat eos. Theo. Uel poſt
Expoſ miraculum ad mare egredit̄ quaſi
Itali ſolitarie volēs eſſe: ſed turba con-
currit iterum vt addiſcas q̄ q̄tum
fugis gloriam: tm̄ ipſa te perſequit̄.
Et ſi quidem tu ipſam perſequeris:
ipſa te fugiet. Inde autē tranſiens
dñs vocauit matth. vñ ſequitur. Et
cū pteriret: vidit leui alphei ſeden-
tē ad teloneū. Chry. Idē aūt publi-
canus a tribus euāgeliſtis nolatus
ſ. mattheus a mattheo: leui autem
ſimpliciter a luca. Leui autē alphei
a marco. fili⁹ eñ erat alphei. Bino
mios aūt ſm ſcripturam ꝛ alios eſt
videre: ſicut ſocer moyſi q̄nq; ietro
q̄nq; raguel vocatur. Beda. Sic et
idem eſt Leui qui et mattheus. Sz
lucas marcuſq; propter verecūdiā
et honorem euangeliſte nomen po-
nere nolunt vulgatum. Ipſe autem
mattheus iuxta illud qđ ſcriptū eſt.
Iuſtus accuſator eſt ſui. mattheum
ſe et publicanū noiat: vt oſtendat le
gētibus nullū debere conuerſuz de
ſalute diffidere cum ipſe de publica
no in apl'm ſit repēte mutatus. Ad
teloneū autē .i. ad curam diſpenſa-
tioneq; vectigalium ſedentē dicit.
telos eñ grece latine vectigal no-
minatur. Theo. Sedebat eñ in te-
loneo vt cōſuetudinis eſt aut aliq̄s
impetens: aut verba venderes: aut
aliquid hmōi faciens: quib⁹ in ſuis
manſiōibus telonearū vtūtur: q̄ de
hoc ſtatu ſic ſubleuatus eſt: vt relin
quēs oīa xp̄m ſequeret̄. vñ ſequit̄.
Et ait illi. Seq̄re me. Et ſur. ſe. eſt
eū. Beda. Sequi autem imitari eſt:
ideoq; ꝛ pauperez xp̄m nō tā greſſu
q̄ affectu imitari poſſet: reliq̄t pro-
pria: qui rapere ſolebat aliena. Nō
ſolū aūt lucra reliquit vectigaliuz:
ſ; ꝛ periculū cōtēpſit qđ euenire po
terat a principibus ſeculi: q: vecti-
galiū rōnes imperfectas atq; incō-
poſitas reliq̄t. Ipſe enim dñs q̄ hūc
exterius humana allocutione vt ſe
queretur vocauit: intus diuina in-
ſpiratione vt mox vocantē ſeq̄rere
tur accendit. Hiero. Sic ergo Leui
qui appoſitus interpretatur a telo
neo negociorū ſeculariū ſolū ſequi-
tur verbum qđ dicit. Qui vō renun
ciauerit omnibus que poſſidet: nō

poteſt meus eſſe diſcipulus. Theo.
Qui aūt prius alios impetebat ſic
factus eſt beniuolus vt ad comeſtio
nē plurimos cōuocaret. vñ ſequit.
Et factū eſt cū accū. ſ. ieſus in domo
illius multi publicani ⁊ pctōres ſi-
mul diſcūbebāt cū ieſu ⁊ diſcipulis
ei⁹. Beda. Publicani aūt appellant
Publicani q̄ dicant. hi qui vectigalia publica exigunt: ſi
ne q̄ cōductores ſunt vectigaliū fi-
ſci vel rerū publicarū: necnō ⁊ hi q̄
ſeculi huius lucra p̄ negocia ſectan
tur eodem vocabulo cēſentur. Qui
viderant publicanū a pctīs ad me-
liora conuerſum: locum inueniſſe
pnie: ⁊ ob id etiā non deſperant ſa-
lutē: neq̄ vero in priſtinis vitiis p̄-
manentes veniunt ad ieſum: ⁊ pha-
riſei ⁊ ſcribe murmurāt: ſed penitē
tiam agentes vt ſequēs euangeliſte
ſermo deſignat dicēs. Erant enim
multi qui ſequebant eū. Ibat enim
dn̄s ad cōuiuia pctōrū: vt occaſionē
haberet docendi: ⁊ ſpirituales inui
tatorib⁹ ſuis preberet cibos: quos
in myſteriorum figuris congruit.
qui enim domicilio xp̄m recepit in
terno: maximis delectatiōibus exu
berantiū paſcitur voluptatū. Itaq̄
dn̄s libēter ingredit: ⁊ in eius q̄ cre
diderit recūbit affectu: ⁊ hoc eſt bo
norū operū ſpūale cōuiuiū quo di-
ues ppl's eget: et pauper epulatur.
Theo. Phariſei autē hoc arguunt
quaſi puros ſe facientes. vñ ſequit.
Et ſcri. ⁊ pha. q: vi. mā. cū pu. ⁊ pec.
dix. di. eius: q. cū pu. ⁊ pec. man. ⁊ bi.
ma. veſter. Beda. Si p̄ matthei ele-
ctionē ⁊ vocationē publicanorū fi-
des exprimitur gentiū: que pri⁹ mū
di lucris inhiabant: profecto ſuper-
biā ſcribarū ⁊ phariſeorū iudeorum
inuidiā inſinuat: qui de gentium ſa-
lute torquent. Sequit. Hoc au. Ie.
ait il. Non ne. habent ſa. me. ſed qui
ma. ha. Sugillat ſcribas et phari-
ſeos qui iuſtos ſe putātes pctōrum
cōſortia declinabant. Seipſum me
Tropologica expō. dicū dicit qui miro medicandi gn̄e
vulneratus eſt ppter iniq̄tates no
ſtras: ⁊ eius liuore ſanati ſum⁹. Sa-
nos aūt ⁊ iuſtos appellat eos q̄ ſuā
iuſtitiā nolētes ſtatuere: iuſtitie dei
ſunt ſubiecti. Porro male habentes
⁊ pctōres vocat eos q̄ ſue fragilita
tis cōſciētie deuicti nec p̄ legē ſe iu
ſtificari poſſe vidētes: xp̄i grē peni-
tēdo colla ſubmittūt. vnde ſubdit.
Nō ēm ve. vo. iu. ſed pec. Non qui-
dem vt maneant peccatores: ſed vt
ad penitentiam conuertantur.

¶ Et erāt diſcipli ioānis ⁊
phariſeorū ieiunantes: ⁊ ve
niūt ⁊ dicūt illi. Quare di-
ſcipuli ioānis ⁊ phariſeorū
ieiunāt: tui aūt diſcipuli nō
ieiunāt? Et ait illis ieſ⁹. Nū
q̄d pñt filij nuptiarū q̄diu
ſpōſus cū illis eſt ieiunare?
Quāto tp̄e hñt ſecū ſpōſū:
nō pñt ieiunare. Ueniāt aūt
dies cū auferet ab eis ſpō-
ſus: ⁊ tūc ieiunabūt in illis
dieb⁹. Nemo aſſumētū pāni
rudis aſſuit veſtimēto vete
ri. Alioqui aufert ſupplemē
tū nouum a veteri: ⁊ maior
ſciſſura fit. Et nemo mittit
vinū nouū in vtres veteres:
aliodn dirūpet vinū vtres
⁊ vinum effundetur ⁊ vtres
peribunt. Sed vinū nouum
in vtres nouos mitti debet.

¶ Glo. Sicut ſuperius apd diſcipu
los magiſter arguebat de cōſortio
pctōꝝ in cōuiuiis: ita nūc ecōtrario
apd magrm diſcipuli incuſant de ie
iunioꝝ omiſſiōe: vt ſic iter eos ma-
teria diſſidij oriret. vñ dr. Et erant
di. Io. ⁊ pha. ie. Theo. Ioānis enim
diſcipuli in ipfecto poſiti in ↄſue
tudinib⁹ iudaicis pmanebant. Aug.
de cō. euā. Pōt aūt putari ideo ad-
didiſſe phariſeos: q̄ ſimul cū diſci-
pulis ioānis hoc qđ ſequit dn̄o di-
xerunt: cū mattheus hoc diſcipulos

Joannis tm̄ diꝛiſſe perhibeat: ſed
verba que ſequūtur magis indicant
alios hoc diꝛiſſe de aliis. Sequitur
em̄. Et ve. et dicunt illi. Quare di.
Jo. ꝛ pha. ieiu. tui aūt diſci. non ieiu-
nāt? Hec enim verba indicant conui
uas qui aderant veniſſe ad ieſum: et
hoc idē diſcipulis diꝛiſſe: ita vt qđ
ait. Ueniunt. non de ipſis diꝛerit de
quibus interpoſuerat. Et erant di.
Jo. ꝛ pha. ieiu. ſed cum iſti eſſent ie
iunantes veniūt illi quos hoc mo-
uit. vn̄ ergo Mattheus dicit. Et ac-
ceſſerunt ad eū diſcipuli ioannis di
centes: niſi qꝛ ꝛ apl̄i aderant: ꝛ oēs
certatim vt quiſꝙ poterat hec obie
cerūt. Chꝛy. Diſcipuli ergo ioānis
ꝛ phariſeoꝛū cōtra xp̄m zelotipe ſe
habētes: ipſum interrogant vtrū ſo-
lus diſcipulis ſuis abſꝙ abſtinen-
tia ꝛ laboꝛe pugnas ſuperet paſſio-
Cōpa- nū. Beda. Sed Joannes ꝛ vinū ꝛ ſy-
tio ioā cerā nō bibit: qꝛ illi abſtinentia me
nis et ritum auget cui potentia nulla in-
chꝛiſti. erat nature. Dn̄s autē cui naturali
ter ſuppetebat delicta donare: cur
eos declinaret: quos abſtinentibus
poterat reddere purioꝛes: ſed ieiu-
nauit ꝛ xp̄s ne preceptū declinaret
mādu cauit cū peccatoꝛibꝰ: gr̄az cer
neres: agnoſceres ptātem. Sequit̄.
Et ait illis ie. Nū. poſ. filij nu. ꝙdiu
eſt cū illis ſpon. ie. Augu. Marcus
hic filios nuptiarum appellat. Mat
theus aūt filios ſpon. filios em̄ nu-
ptiarum nō tm̄ ſponſi: ſed etiā ſpon
ſe intelligimꝰ. Chꝛy. Spōſum ergo
ſeip̄m vocat tāꝙ eccleſiā deſpōſatu
rus. Eſt em̄ deſpōſatio datio arre. ſ.
gratie ſpūſſcti per quam credidit oꝛ
bis terre. Theo. Spōſum ēt ſeipſuz
vocat: non ſolū tanꝙ ꝟginales aīas
deſpōſantē: ſed qꝛ tēpus pꝛimi aduē
tus eiꝰ non eſt doloꝛis neꝙ triſtitie
his qui credunt in eum: neꝙ labo-
res continens: ſed requiem. Eſt em̄
abſꝙ operatiōe legali dans requiez
per baptiſmum per quē facile ſine
laboꝛe ſalutē conſequimur. Filij au
tem nuptiarū ſiue ſponſi ſunt apl̄i:
qꝛ ipſi dei gr̄a digni ſunt facti oī bo
no celeſti. ac oī delectatione partici
pes. Chꝛy. Conuerſationē autē ſuaz
oīs āguſtie dicit eſſe alienā: cuz ſub
dit. Quanto tp̄e ha. ſe. ſpon. non pn̄t
ieiu. Jlle triſtat̄ q̄ pn̄s bonū non ha-
bet: q̄ vero in pn̄ti accipit gaudet: et
non triſtatur. Ut aūt elationē illoꝛū
deſtrueret: ꝛ oſtenderet ꝙ non ad la
ſciuiā ꝓpꝛios diſcipulos conſerua-
bat: ſubiūgit. Uenient aūt dies cum
auferet̄ ab eis ſponſus: ꝛ tunc ieiu-
nabunt in illis diebus. q. d. Tēpus
erit in q̄ ſuā virilitatē demonſtrent.
qn̄ em̄ ſubtrahetur ab eis ſponſus
ieiunabunt eius affectantes aduen
tū: vt ſpiritꝰ illi coniungant ꝑ coꝛpo
rales anguſtias emūdatos. oſtendit
etiam ꝙ nulla neceſſitas eſt vt ſui di
ſcipuli ieiunent: ſicut ꝛ illi qui ſpon
ſum hūane nature: q̄ vbiꝙ p̄ſidet ꝟ-
bis dei: ꝛ q̄ tribuit ſemē vite ſecum
habebāt pn̄tē. Filij ēt ſpōſi qꝛ infan
tes ſunt nō pn̄t ꝑ totū ꝯfoꝛmari pr̄i
ꝛ ſpōſo: qui eoꝛū infantiā cōſiderās
dignat̄ eos nō tūc ieiunare: receden
te aūt ſponſo pꝛopter deſiderium ie
iunabūt: ſed cū ꝑfecti fuerint: ꝛ ſpō
ſo cōiungentur in nuptiis: regalem
ſemper comedent cenā. Theo. Jntel
ligendū eſt aūt ꝛ ſic: qm̄ oīs hō q̄ be
ne operat̄ eſt ſponſi filiꝰ: et ſponſum
ſecū habet. ſ. xp̄m et non ieiunat. i.
opera penitētie non oſtendit: qꝛ non
peccat. qn̄ vero aufertur ſponſus ho
mine in pctm̄ labente: tunc ieiunat
ꝛ penitet: vt curet delictū. Bed. My Moꝛa-
ſtico autem ſenſu poteſt ſic eꝛponi litas pꝛ
ꝙ diſcipuli ioannis ꝛ pharifei ieiu- chꝛa.
nant: qꝛ omnis qui de operibus le
gis ſine fide gloꝛiatur: ꝛ qui tradi-
tiones ſequitur hoīm: ꝛ preconium
xp̄i aure coꝛpoꝛis nō fide coꝛdis per
cipit: ſpūalibus abſtinens bonis ie-
iuno coꝛde tabeſcit. q̄ vero xp̄i mem
bꝛis fideli īcoꝛpoꝛat̄ amoꝛe non pōt
ieiunare: qꝛ carne ipſiꝰ epulat̄ ꝛ ſan
guie. Sequit̄. Nemo aſſumētū pāni
rudis. i. noui ꝛc. Chꝛyſo. q. d. qꝛ hi no
ui predicatoꝛes teſtamenti eꝛitum
legibꝰ eas ſeruire veteribus poſſibi
le nō ē. vos āt ꝯgrue veteres ſequen
tes ꝯſuetudies moſayca ieiunia ob
ſuatis: iſti ꝟo nouas ac mirabiles ob

ſeruatiões tradituri hoſb⁹ veteres obſeruare nõ eſt neceſſe:ſ3 eſſe men tib⁹ virtuoſos:aliquo vero tpe ieiu nium cũ ceteris virtutib⁹ obſerua bũt. Sed hoc ieiuniũ differt a ieiu nio legis:q2 illud erat ex neceſſita te:hoc ex volũtate ꝑpᷓ feruoré ſpi rit⁹:cuius nõdũ ſunt capaces.vñ ſe quiᷓ. Et nemo mit.vi.no. Beda. Di ſcipulos em̃ veterib⁹ ꝯparat vtrib⁹ q̃s vino nouo.i.ſpũalibus p̃ceptis facili⁹ dirũpi q̃ poſſe ꝯtineri dicit. Erũt aũt vtres noui cum poſt aſcen ſum dñi deſiderio ꝯſolationis eius innouabunᷓ:⁊ tũc nouũ vinũ nouis vtrib⁹ adueniet:hoc eſt ſpũſſcti fer uoꝛ ſpiritalium coꝛda replebit. Do ctoꝛi ẽt cauendum eſt ne ale in vetu ſtate malitie pduranti:nouoꝛũ my ſterioꝛũ ſecreta cõmittat. Theophi. Uel aliᷓ. Diſcipuli veterib⁹ veſtimẽ tis aſſimilati ſunt ꝑpter eoꝛum men tis infirmitaté:q̃bus nõ erat ꝯgruũ iponere ſtatutũ graue ieiunij. Bed. Qð eſt aliq̃ particula doctrine q̃ ad noue vite téperantiã ꝑtinet q̃ ghãle docet ieiuniũ ab oĩ letitia tépoꝛaliũ delectationũ:q2 ſi hoc fiat:⁊ doctri na ſcindiᷓ:⁊ nõ ꝯuenit vetuſtati. Ue ſtiméto aũt nouo bona opera q̃ foꝛ ris aguntᷓ inſinuantur.vino autẽ no uo feruoꝛ fidei ſpei et charitatis: qua int⁹ refoꝛmamur:exprimitur.

Et factũ eſt iterũ cũ dñs ſabbatis ambularet p ſata:⁊ diſcipuli eius ceperũt ꝑgre di ⁊ vellere ſpicas. Phariſei aũt dicebãt ei. Ecce quid fa ciũt diſcipuli tui ſabbatis q̄ nõ licet. Et ait illis. Nũq̃ le giſtis q̃d fecerit dauid quã do neceſſitaté habuit:et eſu rijt ipſe ⁊ qui cũ eo erãt:quõ introiuit in domum dei ſub abiathar pꝛĩcipe ſacerdotũ: ⁊ panes pꝛopoſitionis man ducauit:quos nõ licebat mã ducare niſi ſoli ſacerdotib⁹: ⁊ dedit eis ⁊ q̃ cũ eo erãt. Et dicebat eis. Sabbatũ ꝑpter hominẽ factũ eſt:⁊ nõ hõ ꝑ pter ſabbatũ. Itaq3 dñs eſt filius hominis etiã ſabbati.

Chry. Liberati a figura:et verita te vniti xp̄i diſcipuli:figurale ſabba ti feſtũ nõ ſeruãt.vñ dr. Et factũ eſt iterũ cum ſab.am.per ſa.⁊ diſci.eius ce.ꝑgre.⁊ vel.ſpicas. Beda. Legi mus ⁊ in ſeq̃ntib⁹ q̄ erãt q̃ veniebãt ⁊ redibãt multi.⁊ nec manducãdi q̃ dé ſpatiũ habebãt:⁊ ideo q̃ſi hoĩes eſuriebãt. Chry. Eſuriẽtes aũt eſcã ſimplicẽ comedebãt:nõ ad volupta te3:ſ3 ꝑpter nature neceſſitaté. Pha riſei aũt figure ⁊ vmbꝛe fermentes diſcipulos accuſabant tanq̃ iniuſte agẽtes.vñ ſequiᷓ. Phariſei ẽt dice bãt ei. Ecce q̃d fa.diſ.t.ſab.qð nõ li cet. Aug. de operib⁹ monachoꝛum. Pp̃lo ſiq̃dẽ iſrlᷓ per legé ſcriptã pꝛe ceptũ eſt:vt in agris ſuis furẽ null⁹ teneret:niſi q̃ ſecũ aliquid vellet au ferre:nam q̃ nihil aliud attigiſſet q̃ id qð comediſſet:liberũ impunitũq3 abire ſinerent:vñ ẽt ſpicas vellenti bus diſcipulis dñi de ſabbato po tiuſq̃ de furto iudei calũniati ſunt. Chry. Dñs autẽ dauid in mediũ in troducit:cui aliqñ contigit non ſm̃ legé comedere:cu3 ſacerdotalẽ teti git cibũ:vt illius exẽplo accuſatio né diſcipuloꝛũ ſoluat. Sequitur em̃. Et ait illis. Nũq̃ legiſtis q̃d.fe.da. Theo. Fugiens enim dauid a facie ſaul:ad pꝛincipẽ ſacerdotu3 deuenit ⁊ panes pꝛopoſitiõis comedit:⁊ gla dium abſtulit. Golie:que dño erant oblata. Querunt vero aliq̃:qualiter nunc euangeliſta Abiathar pꝛinci pem ſacerdotum nolauit:cum liber regum hũc nolet abimelech. Beda. Hoc aũt nihil habet diſſonãtie:am bo etenim fuerunt illic:cũ veniens dauid panes petijt:⁊ accepit abime lech videlicet pꝛinceps ſacerdotum Abiathar filius eius. Occiſo aute3 abimelech a Saule fugit abiathar

Duo exẽpla in iu deos.

ad dauid:⁊ comes factus totiꝰ exi-
lij eius:poſtea eo regnante:ſummi
ſacerdotij ⁊ ipſe gradū accepit:mul-
toq; maioris excellētie filius ꝙ pa
ter effectꝰ eſt:ideo dignus fuit cuiꝰ
memoriā dñs ēt viuēte patre quaſi
ſummi ſacerdotis faceret.Sequit.
Et dicebat eis.Sabbatū ꝓpter ho-
minem factū eſt:⁊ nō homo propter
ſabbatū.Maior eñ eſt cura ſanitati
⁊ vite hoīs ꝙ cuſtodia ſabbati adhi
Neceſ bēda.Sic igit mādatū eſt ſabbatuꝫ
ſitas cuſtodiri:vt tñ ſi neceſſitas eſſet:reꝰ
ſoluit non eſſet ꝗ ſabbatum violaſſet:ideo
ſabba- ſabbato circūcidi nō eſt ꝓhibitū:qꝛ
tum. neceſſe erat fieri.Et machabei ne-
ceſſitate inſtāte ſabbato pugnabāt.
vñ diſcipulis eſurientibꝰ quod lici-
tū nō erat in lege neceſſitate famis
factū ē licitū:ſicut hodie ſi ꝗs eger
ieiuniū corruperit:nulla rōne reus
tenet.Sequit.Itaq; dñs eſt filiꝰ ho
minis ēt ſabbati.q.d.Dau d rex ſa
cerdotali cibo paſtus excuſabilis ē:
quāto magis filius hoīs verus rex
⁊ ſacerdos ⁊ dñs ſabbati euulſaruꝫ
ſabbato ſpicarū noxa non tenetur.
Chry.Dñm quidem ſabbati ⁊ filiū
hoīs ſeipſuꝫ ꝓprie vocat:qm̄ quidē
dei exiſtēs filiꝰ:filius hominis pro
pter homines dignatus eſt dici.Le
gis autē latori ⁊ dño lex non domi-
nat:plus eñ lꝫ regi ꝙ legibꝰ ſtatua
tur.Infirmis ꝗdē datur lex:nō per-
fectis ⁊ opantibꝰ ſupra legē.Beda.
Tropo Myſtice aūt diſcipuli per ſata trāſ-
logia eūt cū doctores ſancti quos in fide
pſtchra inſtituerūt cure pie ſollicitudinis in
ſpiciūt quos eſurire nihil meliꝰ ꝙ
ſalutē intelligimus hominū.velle-
re aūt ſpicas eſt homines a terrena
intētione eruere.Fricare aūt mani-
bus eſt exēplis virtutū a carnis con
cupiſcentia:quaſi a quibuſdam fol-
liculis puritateꝫ mētis eruere.Gra
na manducare eſt emundatū quēq;
a ſordibus vitiorum per ora predi-
cantiū eccleſie mēbris incorporari:
⁊ bene hoc diſcipuli progredientes
ante faciem dñi feciſſe memorant:
qꝛ doctoris neceſſe eſt ſermo prece
dat:⁊ ſic cor auditoris ſubſequens
grā ſupne viſitatiōis illuſtret.Bene
ſabbatis:qꝛ ⁊ ipſi doctores in ꝑdicā
do ꝓ ſpe future qͥetis laborāt:⁊ au-
ditores ſuos monēt ꝓ eterna reqe
inſudare laboribꝰ.Theo.Uel qꝛ cū
habēt in paſſionibꝰ requiē:tūc aliis
ad virtutē ductores fiunt euellētes
terrena.Beda.Itē ꝑ ſata ambulant
cū dño:ꝗ eloqͣ ſacra meditari dele
ctant.eſuriūt cū in eis panē vite in-
uenire deſiderāt:⁊ hoc in ſabbatis
cū ſopita mēte a turbulētis cogita-
tionibꝰ vacare gaudēt.vellūt ſpicas
⁊ cōtritas purgāt:donec ad eſcā ꝑ-
ueniāt cū teſtimonia ſcripturaꝝ ad
ꝗ legētes perueniūt meditādo aſſu
mūt:⁊ tādiu diſcutiūt donec in eis
medullā dilectiōis inueniāt.verum
hic mētiū refectio ſtultis diſplicet:
ſꝫ a dño approbat. ¶ Ca.iij.

ET introiuit iteruꝫ
in ſynagogā:⁊ erat
ibi hō habens ma-
num aridaꝫ.Et ob
ſeruabant eū ſi ſabbatis cu
raret:vt accuſarēt illum.Et
ait homini habēti manum
aridā.Surge i mediū.Et di
cit eis.Licet ſabbatis bñfa-
cere an male:aīaꝫ ſaluā face
re an ꝑdere?At illi tacebāt.
Et circūſpiciēs eos cuꝫ ira:
ꝯtriſtatꝰ ſuꝑ cecitate cordis
eoꝝ:⁊ dicit homini.Extēde
manū tuā.Et extēdit:⁊ reſti
tuta eſt manus illi.

¶ Theophi.Poſtꝙ dñs iudeos ꝗ
diſcipulos accuſauerant ꝙ ſpicas
ſabbato euellebāt:exēplo dauid cō
fudit:nunc amplius ipſos ad verita
tem reducēs:miraculuꝫ in ſabbato
operat.oſtēdēs ꝙ ſi opari ſabbato
miracula in ſalutē hoīm piū eſt:nō
eſt malū in ſabbato neceſſaria cor-
poris operari.dicit ergo.Et introi.
iteruꝫ in ſyna.⁊ erat ibi hō habens

ma.ari.ꝛ obſer.eum ſi ſab.cu.vt ac-
cu.eū.Beda.Qꝛ em̄ deſtructionem
ſabbati quam in diſcipulis argue-
bāt ꝓbabili excuſauerat exemplo:
nūc ipſum obſeruādo calūniari vo
lunt:vt ſi ſabbato curet:tranſgreſſio
nis:ſi nō curet:crudelitatis aut im
becillitatis arguant. Sequitur. Et
ait ho.ha.ma.ari.Surge in mediū.
Chry.Statuit quidē illū in medio
vt terrerent̄ aſpectu:ac viſo eo com
compatiātur ꝛ malitiam deponant.
Beda.Et ꝓueniens calūniā iudeoꝝ
quā ei parauerāt:arguit eos:qꝛ le-
gis ꝑcepta praua tentatione viola-
bāt.vñ ſequit̄.Et dicit eis.Lꝫ ſabba
to bñfacere:an male? Hoc aūt que-
rit:qꝛ eſtimabāt in ſabbato ēē a bo-
nis operib⁹ feriandū:cū lex a malis
abſtinere iubeat dicēs.Omne opus
ſeruile non facietis in eo.i.pctm̄:qꝛ
q̄ facit pctm̄ ſeruus eſt peccati.Idē
aūt ē qđ ꝑdixit:bñfacere:an male?
ꝛ qđ poſtea ſubdit.Animā ſaluā fa-
cere:an ꝑdere?hoc eſt hoīem curа-
re:an nō?nō ꝙ deus ſumme bonus
autoꝛ ꝑditiōis nobis eſſe poſſit:ſed
ꝙ eius non ſaluare ſcripture cōſue
tudine ꝑdere dr.Si quē ꝟo monet
q̄re dñs cū corp⁹ eſſet curatur⁹ de
aīe ſaluatiōe interrogauerit:intelli
gat vel animā more ſcripturaꝝ pro
hoīe poſitam:ſicut dr.Hec ſunt ani-
me q̄ exierūt de femore Iacob.vel
ꝙ illa miracula ꝓpter anime ſalutē
faciebat:vel ꝙ ipa man⁹ ſanatio ſa-
lutē anime ſignificabat.Aug.de cō.
euan.Sed poteſt mouere:quō mat-
theus dixerit ꝙ ipſi īterrogauerint
dñm:ſi lꝫ ſabbato curare?cū marc⁹
illos potius interrogatos a dño ꝑ
hibeat:lꝫ ſabbato bñ facere:an ma-
le?Itaqꝫ intelligendū eſt ꝙ illi pri⁹
interrogauerunt dñm:ſi lꝫ ſabbato
curare?deinde ꝙ intelligens cogi-
tationes eorū aditum accuſandi q̄-
rentiū:cōſtituerit in medio illū quē
fuerat ſanaturus:ꝛ interrogauerit
que marcus ꝛ lucas eū interrogaſ-
ſe cōmemorant:ac tunc illis tacen-
tibus propoſuiſſe ſimilitudinem de
oue:ꝛ ꝯcluſiſſe ꝙ liceat ſabbatis bñ

Cōcor-
dia euā
gelioꝝ

facere.Seq̄t̄.At illi tacebāt.Chryſ.
Sciebāt em̄ ꝙ eū oīno curaret.Se-
quit̄.Et circumſpi.eos cū ira.ꝙ eos
cū ira circūſpicit ac triſtat̄ ſup ceci-
tate coꝛ ꝺis coꝝ:humanitati ꝯuenit:
quā ꝓ nobis ſuſcipe dignat⁹ eſt.Ver-
bo aūt miraculū ꝯiungit:vñ ſola vo
ce hō curat̄.vñ ſequit̄.Et extē.ꝛ re-
ſti.eſt ma.illi.ꝑ hec oīa ꝓ diſcipulis
rñdēs:ſimulqꝫ oñdēs ſuāvitā exiſte
re ſupꝛa legē.Beda.Myſtice aūt hō
q̄ manū habebat aridā humanū ge-
nus indicat in fecūditate boni opis
arefactū:ſed dñi miſeratiōe curatū
cuius dextera que in pꝛimo paren-
te:dum vetite arboꝛis poma decer-
peret aruerat:ꝑ redēptoꝛis gratiā:
duꝫ inſontes manus in cruce arbo
ris tēderet:bonoꝛū opeꝝ ſuccis eſt
reſtituta ſaluti.Et bñ in ſynagoga
manus erat arida:qꝛ vbi ſciētie do-
mum maius eſt:ibi grauius eſt in-
excuſabilis noxe periculū.Hiero.
Uel ſignificāt auaros qui valentes
dare volunt accipere:pꝛedari ꝛ non
largiri:qb⁹ dicit̄ vt extēdāt manus
ſuas.i.q̄ furabat̄ iam non furetur:
magis autē laboꝛet operans manu
ſua qđ bonum eſt:vt habeat vñ cōi-
cet īdigētib⁹.Theophi.Uel aridam
dextraꝫ hꝫ manū q̄ſq̄s nō operatur
q̄ ſunt dextre partis:ex quo em̄ ma
nus nr̄a ꝯſtituit̄ in operib⁹ pꝛohibi-
tis:extūc areſcit in opatiōe bōi.Ite
rū ꝟo reſtaurabit̄ qñ ī ꝟtute ſtabit,
vñ xp̄s dicit.Surge.ſ.a pctis:et ſta
in medio:ꝛ neqꝫ ad diminutuꝫ neqꝫ
ad ſuperabundantiam ſe extendit.

¶ Exeūtes aūt phariſei ſta
tim cū herodianis ꝯſiliū fa
ciebāt aduerſus eū quō euꝫ
ꝑderēt.Ieſ⁹ aūt cū diſcipul̄
ſuis ſeceſſit ad mare:ꝛ mul-
ta turba a galilea ꝛ iudea ſe
cuta ē eū:ꝛ ab hierlȳmis:et
ab ydumea:ꝛ trās ioꝛdanē:
ꝛq̄ circa tyꝝ ꝛ ſydonē mł'titu
do magna audiētes q̄ facie-

bat venerūt ad eū. Et dixit
ieſ⁹ diſcipulis ſuis: vt i naui
cula ſibi deſeruirēt ꝓpter tur
bā: ne cōprimerēt eū. Mul
tos ei ſanabat: ita vt irruerēt
in eū vt illū tāgerent. Quot
quot aūt habebāt plagas: ⁊
ſpūs imundi cū illum vide
bant: ꝓcidebāt ei: ⁊ clama
bāt dicētes. Tu es filius dei.
Et vehemēter comminabat̄
eis: ne manifeſtarent eum.

¶ Beda. Phariſei reputātes in cri
men ꝙ ad verbū dñi ſaluam qui lā
guebat extēdit dexterā de voce ſal
uatoris fecerūt cōſiliū. vn̄ dr̄. Exeun
tes aūt phariſei: ſtatim cū hero. con.
fa. aduer. eū q̄uo eū perderent: quaſi
nō ipſorum quiſꝙ maiora ſabbatis
ageret: cibos portando: porrigendo
calicē: ⁊ cetera que victui ſunt neceſ
ſaria exequēdo. Neꝙ em̄ ille qui di
xit ⁊ facta ſunt: ſabbato laboraſſe po
terat conuinci. Theophi. Herodia
ni autē dicunt̄ milites Herodis re
gis. hereſis nāꝙ quedā noua ſurre
xerat: que herodē xp̄m eſſe dicebat.
Prophetia em̄ Jacob innuebat ꝙ qñ
deficerēt principes de iuda: tūc xp̄s
veniret: et q: herodis tpe nullus ſu
perat iudaicorū principum: ſed ipſe
ſolus regnabat alienigena exiſtens:
quidā ipſum eſſe chriſtū putauerūt
et hereſim conſtituerūt. Iſti ergo cū
phariſeis chriſtum interficere cona
bantur. Beda. Uel herodianos he
rodis tetrarche miniſtros dicit: qui
propter inimicitias quas corā dn̄s
aduerſus Joannem habebat: etiam
ſaluatorem: quem Joannes predi
cabat: inſidiis perſequebantur et
odiis. Sequitur. Jeſus autem cum
diſ. ſu. ſeceſ. ad mare. quaſi homo fu
giens perſequentium inſidias: quia
neꝙ adhuc venerat hora paſſionis
eius neꝙ extra hieruſalem fuit lo
cus paſſionis: vbi ⁊ exemplū dedit
ſuis: vt in vna ciuitate perſecutionē

paterent̄ in alterā fugiendi. Theo
phi. Simul etiam ſecedit vt pluri
mis benefaciat: ab ingratis rece
dēs: etem̄ multi ſecuti ſunt eū et ſa
nauit eos. Sequitur enim. Et multa
tur. a ga. Tyrii et ſydonii alienigene
exiſtentes: vtilitatem a chriſto acci
piunt: propinqui vero eius iudei. ſ.
ipſum perſequebātur: ⁊ ſic nulla eſt
propinquitatis vtilitas: niſi ſimili
tudo bonitatis exiſtat. Beda. Illi
em̄ videntes opa virtutū eius: ⁊ ver
ba doctrine audiētes: eū perſeque
bantur. Iſti autē opinione tm̄ ducti
virtutū eius: cōgeſto agmine per
maximo veniunt ad audiendū eum:
opēꝙ ſalutis flagitandam. Unde ſe
quitur. Et dixit diſcipulis ſuis vt in
nauicula ſibi deſer. Theoph. Uide
aūt occultatā gloriā eius. etenim ne
lederet eum turba petit nauiculam:
vt intrans in eam conſeruetur illē
ſus. Sequitur. Quotquot autē ha.
pla. et ſpi. immun. cum illum vide.
proci. ei. Plagas autem dicit infir
mitates. ipſe nanꝙ deus nos vulne
rat vt filios pater. Beda. Procide
bant ergo vtriꝙ domino: et qui ha
bebant plagas infirmitatū corpora
liū: et qui a ſpiritibus vexabant̄ im
mūdis: ſed infirmi ſimplici intētio
ne obtinende ſalutis. demoniaci au
tem vel potius in eis habitātes de
mones vt diuini timoris coacti: non
ſolum ad procidēdum ei: verūetiam
ad confitendum eius maieſtatē com
pulſi. Unde ſequitur. Et clamabant
dicētes. Tu es filius dei. vbi mirā
da eſt arrianorum cecitas qui poſt
reſurrectionis gloriam filium dei
negant: quem demones adhuc mor
tali carne indutū filiū dei profiten
tur. Sequit̄. Et vehemen. cōmi. eis
ne ma. eū. Peccatori em̄ dixit deus.
Quare tu enarras iuſtitias meas?
Prohibetur ergo dominū predica
re peccator: ne quis dum predican
tem audit ſequatur errantē. improbus
enim magiſter eſt diabolus: qui
falſa veris ſepe permiſcet: vt ſpū veri
tatis teſtimonium fraudis obtegat.
Ceterū nō ſolū demones: ſꝫ ⁊ a chri

ſto ſanati ꝛ apoſtoli añ paſſionē pre
cipiuntur reticere de illo: ne diuina
maieſtate p̄dicata paſſiōis diſpenſa-
tio differret. Iuxta allegoriam vero

Expoſitio allegorica.

in hoc ꝙ dñs egreſſus de ſynagoga
receſſit ad mare gentiū ſaluationem
preſigurauit: ad quas venire per fi-
dē relicta ob perfidiaꝫ iudea digna-
tus eſt. Recte em̄ diuerſis errorū an
fractibus iactate nationes inſtabi-
litati pelagi cōparant̄. Multa autē
turba a diuerſis prouincijs ſecuta eſt
eum: q2 predicātibus ap̄lis multas
natiōes ad ſe venientes benigne ſu-
ſcepit. Nauicula vero dño in mari
deſeruiēs eccleſia eſt de gētibus cō
gregata. propter turbam auteꝫ ne ſe
cōprimat nauiculā aſcendit: q2 tur-
bidas carnaliū mentes fugiens ad
eos qui gloriā ſeculi ſpernunt veni
re ꝛ manſionē facere gaudet. Diſtat
aūt inter cōprimere dñm et tāgere.
cōprimūt em̄ cū carnalibus cogita-
tionibus aut factis pacem turbant
in qua veritas manet: tangit vero q̄
per fidē ꝛ dilectionē eū ſuſcepit cor
de: vñ qui eū tetigerunt ſaluati eſſe
perhibent̄. Theo. Moraliter autem
herodiani. i. carnales xp̄m interfice-
re volūt. Herodes em̄ pelliceus in-
terpretatur. Qui vero de patria ſua
egrediuntur. i. a carnali habitudine
hi ſequuntur xp̄m ꝛ eorum plage cu
rant. i. peccata que conſciētiā vulne
rāt. Ieſus aūt i nobis eſt rō q̄ p̄cipit
vt nauicula nr̄a. i. corp9 ei deſeruiat:
ne rōnē turbatiōes opprimāt rerū.

¶ Et aſcēdēs ī mōtē voca-
uit ad ſe q̄s voluit ip̄e: ꝛ ve-
nerūt ad eū: et fecit vt eſſent
xij. cū illo: ꝛ vt mitteret eos p̄
dicare. Et dedit illis ptātē
curādi īfirmitates ꝛ eijciēdi
demonia. Et īpoſuit ſymonī
nomē Petr9: ꝛ iacobū zebe-
dei: ꝛ Ioānē frēꝫ Iacobi: ꝛ im
poſuit eis noīa boanerges
qd ē filij tonitrui: ꝛ Andreā
ꝛ Philippum ꝛ Bartholo-
meū ꝛ Mattheū ꝛ Thomā ꝛ
iacobū alphei ꝛ Thadeū: ſy-
monē chananeū ꝛ Iudā ſca
rioth qui tradidit illum.

¶ Beda. Poſtꝙ nephandos ſp̄us ſe
predicare prohibuit elegit ſanctos
qui ꝛ immūdos ſp̄us eijcerēt: ꝛ euā
geliū predicarent. vñ dr̄. Et aſcen. in
mon. vo. ad ſe quos vo. ipſe Theo.
Lucas aūt dicit ꝙ aſcendit ad oran
dū. poſt miraculorū em̄ oſtenſionem
orat: docēs nos ꝙ opꝫ gratias age-
re cū cōſequimur aliq̄d boni: et hoc
diuine virtuti appropriare. Chryſo.
Prelatos etiā eccleſie inſtruit ī orō

doctrina ſacerdotalis.

nibus pernoctare anꝙ ordinationē
faciant: vt eorum officium non fru-
ſtret̄. Cū ergo ſm lucas dies factus
eſſet vocauit quos voluit. Erāt em̄
plures qui eū ſequebant̄. Beda. Nō
em̄ illoruꝫ electionis ac ſtudij: ſed di
uine erat dignatiōis et gratie: vt in
ap̄latū vocarent̄. Mōs etiam ille in
quo apoſtolos dñs elegit altitudi-
nē deſignat iuſtitie in q̄ erāt inſtituē
di: et quā erāt hoib9 p̄dicaturi. Hie.
Uel xp̄s ſpiritaliter mons eſt ex quo
aq̄ viue fluūt: lac in paruulorū ſalu-
te p̄parat̄: piguedo ſpiritalis agno-
ſcit̄: ꝛ quicq̄d ſumme bonum credit̄
in mōtis iſtius eſt gr̄a cōſtitutū. In
mōtē ergo vocant̄ excelſi meritis ꝛ
v̄bis: vt loc9 cōgruat meritis altis.
Sequitur. Et ve. ad eū: ꝛ fe. vt eſſent
xij. cuꝫ illo: et vt mit. eos predicare.
Speciē ei Iacob dilexit dñs vt ſint
ipſi ſup thronos. xij. iudicantes. xij.
trib9 Iſrael: q̄ et trini ꝛ q̄terni circa
tabernaculū dñi excubāt: ſcā dñi v̄
ba humeris operū portāt. Beda. In
hoc. n. ſacro quōdā filij Iſrael circa
tabernaculum caſtrametabant̄: vt ex
oī parte p̄ quadrū trine trib9 mane-
rent. Ter aūt quatuor. xij. faciunt: et
ter quaterni ad predicādū ſunt miſ
ſi apoſtoli: vt p̄ vniuerſas quadra-
ti orbis plagas baptizarent gentes
in nomine patris et filij et ſp̄uſſcti.
Sequitur. Et dedit illis poteſtatem

eu.infir.⁊ efici.de.vt.ſ.promiſſorum celeſtium magnitudine atteſtaretur magnitudo factorum:et noua facerent qui noua predicarent. Theo. Numerat autē apl'orum noīa:vt ppter falſos apl'os excuſādos ſint noti et veri.⁊ idō ſequit.Et ipo.Symo. no.Petrus.Auguſt.de cō.euā.Nullus aūt putet nūc accepiſſe Symonem nomē vt petrus vocaretur:ne ſit 3riū Joāni:q̄ longe añ dictū eſſe illi cōmemorat.Tu vocaberis Cephas:qd̄ interpretat Petrus.Marcus aūt recapitulādo hoc cōmemorauit.Cū enī3 vellet nōia.xij.apl'orū enumerare:et neceſſe haberet Petrum dicere:breuiter inſinuare voluit q̄ nō hoc antea vocaret:ſed hoc ei dñs nouum impoſuerit.Beda.Jd aūt dñs voluit eū prius aliter vocari:vt ex ipſa cōmutatiōe nōīs ſacrm cōmēdaret.idē eſt ergo grece ſiue latine Petrus qd̄ ſyriace Cephas:et in vtraq3 lingua nomen a petra deriuatum eſt:nec dubium quin illa de qua Paulus ait.Petra autem erat chriſtus.Nam ſicut lux vera erat et chriſtus donauit apoſtolis vt lux mundi vocentur:ſic et Symoni qui credebat in petram.Chriſtus petre largitus eſt nomen.Hier.De obedientia autem quam Symon ſignificat:aſcenditur ad agnitionem quā ſignificat Petrus.Sequit.Et Jacobum zebe.⁊ Jo.fra.Jaco.Beda. Subaudit a ſuperiorib⁹ vocauit ad ſe aſcendens in montē.Hiero.Jacobum.ſ.qui ſupplantata habet tota deſideria carnis ⁊ Joannem qui gratia accepit:qd̄ alij per laborem tenent.Sequitur.Et impo.eis nomia boanerges.Chry.Filios quide3 zebedei ſic nominat pp̄ter hoc q̄ magna et clara diuinitatis edicta debebāt orbi terre diffundere. Hierony.Uel per hoc trium ſuperiorum ſublime oſtēditur meritu3 qui in monte merentur audire tonitruum patris per nubem de filio tonantis.Hic eſt filius meus dilectus.vt ⁊ ipſi per nube3 carnis ⁊ in ignē verbi quaſi fulgura in pluuia3 in terris ſpargerent:quonia3 dominus fulgura in pluuiā fecit:vt extinguat miſericordia qd̄ iudiciu3 vrit. Sequitur.Et andream.qui viriliter vim facit perditioni:et vt reſpōſum mortis in ſe ſemp habeat ⁊ aīa eius ſit ſemp in manib⁹ ſuis.Beda.Andreas enī grecū nomē eſt:⁊ interpretatur virilis.ab arach qd̄ eſt vir:q̄ viriliter domino adheſit.Sequitur. Et phi'ippum.Hier.Qui eſt os lampadis qui illuminare poteſt ore qd̄ corde concepit:cui dedit dominus apertionem oris illuminantis.Scimus hunc modum locutionis propriū eſſe diuinarum ſcripturarum: q̄ hebrea nōia ad aliquod myſteriū ſignificationis ſunt poſita.Sequitur.Et Bartholomeū.qui eſt filius ſuſpēdētis aquas illius.ſ.qui dixit. Et mandabo nubib⁹ meis ne pluāt ſup eū imbrē.Nomē h̄o filij dei per pacē et dilectionē acquirit inimici. Beati enī pacifici:quoniam filij dei ſūt.Et diligite inimicos vr̄os vt filij dei ſitis.Seq̄t.Et mattheū.q̄ eſt donatus cui donat a domino:vt nō ſolū remiſſionē peccatorū adipiſcatur:ſed numero aſcribatur apoſtolorū.Et thoma3.q̄ eſt abyſſus:multa enī pfunda ſcientes dei numine proferunt.Sequit.Et Jacobum Alphei.i.docti vel milleſimi: cuius a latere cedent mille.hic alter iacobus eſt:cui colluctatio nō eſt aduerſus carnē et ſanguinē:ſed aduerſus ſpūales neq̄tias Sequit.Et Thadeū.is eſt corculus.i.cordis cultor qui conſeruat cor ſuum omni cuſtodia.Beda.Thadeus autem ipſe eſt quem Lucas in euangelio ⁊ in actibus apoſtolorum iudam iacobi nominat.erat enim frater iacobi fratris domini:vt ipſe in epiſtola ſua ſcripſit.Sequitur.Et ſymonem chananeū ⁊ iudā ſcarioth q̄ tradidit illū.Hec cū additamēto poſuit ad diſtinctionem Symonis Petri ⁊ inde Jacobi.Symon autē chananeus dr̄ a chana vico galilee:Judas autem ſcarioth a vico in quo ortus eſt:aut ex tribu iſachar dicitur.Hiero.Quā

Cōſen ſuseuā gelic⁹.

Nota⸗ la bo⸗ na.

Boa⸗ nerges rō dat.

Scari⸗ rioth cogno⸗ men inde.

inter apľos cõputaẜ vt diſcamus ꝓ
deus nõ repellit aliquẽ ꝑpter futu-
ram malitiã:ſed propter preſentem
virtutez dignũ facit habere. Hiero.
Symon autẽ ponens triſtitiã inter-
pretatur. Beati nãqꝫ ꝙ lugent nunc:
qm̃ ipſi conſolabunẜ. Chananeꝰ au-
tẽ.i.zelotes dr̃:quez zelus domꝰ dei
comedit. Judas autez ſcarioth eſt ꝙ
nõ delet peccatum ſuũ per peniten-
tiam.iudas enim cõfitens vel glo-
rioſus interpretatur:ſcarioth autez
memoria mortis Sunt autẽ confeſ
ſores multi in eccleſia ſupbi ⁊ glo-
rioſi:vt ſymon magus et arrius et
ceteri heretici quorũ memoria mor
talis nõ ĩ eccľia celebraẜ vt euiteẜ.

Et venĩũt ĩ domũ:⁊ cõue-
nit iterũ turba:ita vt nõ poſ
ſent neqꝫ panẽ mãducare. Et
cũ audiſſent ſui exierũt tene
re eũ. Dicebãt eĩ qm̃ ĩ furorẽ
v̓ſus ẽ. Et ſcribe ꝙ ab hiero
ſolymis deſcẽderãt dicebãt:
qm̃ beelzebub hꝫ:⁊ qꝛ ĩ pnci-
pe demonioꝝ eĳcit demõia.

Beda. Electos in mõte apľos do
minus ad domuz reducit quaſi eos
admonẽs:vt poſt acceptũ apoſtolatꝰ
gradum ad cõſcientiã ſuam redeãt.
vnde dr̃. Et venierũt in domũ:⁊ con-
uenit iterum turba:ita vt non poſ-
ſent neqꝫ pa.mã. Chry. Ingrate qui-
dẽ erãt pncipũ multitudines:quos
impedit a cognitione elatio: grata
vero populi multitudo venit ad ie-
ſum. Beda. Quã beata vero frequen
tia turbe confluentis cui tantũ fuit
cure ad obtinendam ſalutẽ vt auto-
ri ſalutis cum his qui ſecũ erãt:nec
veſcendi quidem hora libera mane-
ret:ſed quẽ turba frequentat exter-
na hunc ꝓpinquorũ eſtimatio parui
pendit. Sequitur enim. Et cum au-
di.ſui exi.te.eum. Qꝛ enim altitudi-
nem ſapientie quam audiebant ca-
pere non poterant:quaſi in alieno
eum ſenſu locutum eſſe credebant.
vnde ſequitur Dicebãt eñ quoniaz

in fur.ver.eſt. Theo. Id eſt demoniũ
hꝫ et furit:et ideo cum tenere vole-
bant:vt incarcerarẽt tanꝗ̃ demonia
cũ. Et quidem ſui hoc volebant.i.ꝓ-
pinqui forte cõpatriote eius vel fra
tres eius. Stulta aũt fuit inſania ꝙ
tãtorum miraculorũ diuine ſapien-
tie factorẽ in furiaz verti cõcipiũt.
Beda. Multũ autez diſtat inter eos
qui verbum dei pro mentis tardita
te non intelligunt: quales fuerunt
de quibus dictuz eſt:et eos qui hoc
qđ intelligũt de induſtria blaſphe-
mant. de quibus ſubditur. Et ſcribe
qui ab hier.deſcen.dice.qm̃ beelze.
habet. Que eñ negare nequiuerant
ſiniſtra interpretatione ꝑuertere la
borãt ꝗ̃ſi nõ deitatis opa eſſent:ſed
imũdiſſimi ſpũs.i.beelzebub:ꝙ deꝰ
erat acharõ. Nã beel quidẽ ipſe eſt
baal:zebub ãt muſca vocaẜ. Beelze-
bub ẽ.i.vir muſcarũ interpretaẜ:ob
ſordes ĩmolati cruorꝭ:ex cuius ſpur
ciſſimo ritu principẽ demoniorũ eũ
noiabãt cũ ſubdũt. Et qꝛ in prin.de.
eĳcit demõia. Hieř. Myſtice aũt do-
mus ad quã veniũt primitiua eſt ec
cleſia. Turbe ꝙ ĩpediũt panẽ mandu
care:pctã ⁊ vitia ſunt:qꝛ ꝙ mãducat
ĩdigne iudiciũ ſibi manducat et bi-
bit. Beda. Scribe etiã ab hieroſoly
mis deſcẽdentes blaſphemãt. Tur-
ba v̓o ab hieroſolymis veniens ſe-
cuta eſt dñz:⁊ ab alijs regionibꝰ iu
deorũ ſiue gẽtium:qꝛ ſic erat paſſio
nis tp̃s futurũ:vt turba illum popu
li iudeorũ cum palmis ac laudibus
hieroſolymã pduceret:videre gen-
tiles deſiderarent:ſed ſcribe et pha
riſei de eius morte tractarent.

Et cõuocatis eis:in para
bolis dicebat illis. Quomo
do põt ſathanas ſathanã eĳ
cere? Et ſi regnũ ĩ ſe diuidaẜ:
nõ pt ſtare regnũ illud. Et ſi
domꝰ ſupra ſemetipſam diſ-
partiatur:nõ põt domꝰ illa
ſtare. Et ſi ſathanas conſur-
rexerit ĩ ſemetipſum:diſpar-

Differentia audienti v̓bi dei.

rit⁹ ē: ꝛ nō poterit ſtare: ſꝫ fi
nē hꝫ. Nemo pōt vaſa fort' i
domū īgreſſ⁹ diripere niſi pri⁹
fortē alliget: ꝛ tūc domū ei⁹
diripiet. Amē dico vob: qm̄
oīa dimittēt filijs hoīꝫ pctā
ꝛ blaſphemie quib⁹ blaſphe
mauerint. Qui aūt blaſphe
mauerit i ſpm̄ſctm̄ nō hꝫ re
miſſionē ī eternū: ſed re⁹ erit
eterni delicti: qm̄ dicebant:
ſpiritū immundum habet.

Chry. Poſita blaſphemia ſcriba-
rum: domin⁹ oſtendit impoſſibile
fore quod dicebant ſuā ꝓbationem
exemplo cōfirmās. vn̄ dicit. Et cō.
eis in para. di. illis. Quomodo pōt
ſa. ſat. eijcere? q̄ſi diceret. Regnum
cōtra ſe inteſtino bello diuiſum: ne
ceſſe ē deſolari. Qd̄ ꝛ in domo ꝛ in
ciuitate videtur. Quo circa et ſi ſa-
thane regnū i ſeipſum diuiſum eſt:
ita ꝙ ſathanas ab hoībus repellat
ſathanā: deſolatio regni demonum
appropinquauit. regnū aūt eoꝝ eſt
in hoc ꝙ hoīes ſubditos teneāt. Si
igit̄ ab hoīb⁹ pellūt̄: hoc nō ē aliud
ꝗ̄ regnū eoꝝ diſſolui. Si aūt adhuc
in hoīb⁹ tenēt ptātē: manifeſtum eſt
ꝙ regnū maligni adhuc ſtat: et non
eſt contra ſeipſum diuiſum. Glo. Et
quia iā oſtēdit exēplo ꝙ demon de
monē nō expellit: oſtēdit quomodo
poſſit expelli dicens. Nemo poteſt
va. for. ꝛc. Hiero. Exemplū tale eſt:
fortis eſt demō. vaſa eius ſunt ho-
mines: in quibus recipitur. Niſi er
go quis prius vincat demonē ꝛ al-
liget: quō vaſa ei⁹. i. demoniacos ab
eo diripiet? Sic et ego qui diripio
vaſa ei⁹. i. libero homines a demo-
niaca paſſione: prius alligo demo-
nes ꝛ ſupero eos: ꝛ inimic⁹ eorum
ſum. Quomō ergo dicitis ꝙ beel-
zebub habeo ꝛ demonū amic⁹ exñs
demōia eijcio? Beda. Alligauit etiā
domin⁹ fortē. i. diabolū: hoc eſt ab
electorum ſeductione ꝯpeſcuit: ꝛ in

Inteſtini belli pnicies.

Tropologica expoſitio.

greſſus in domum. i. in mūdum: do
mū eius ꝛ vaſa. i. hoīes diripuit: qꝛ
ereptos a diaboli laqueis eccleſie
ſue adunauit. Uel domum eius di-
ripuit: qꝛ omnes mūdi partes q̄b⁹
olim hoſtis dn̄abatur antiqu⁹ apo-
ſtolis eorūꝗ ſucceſſorib⁹ diſtribuit
vt populos ad viam vite conuerte-
rent. Oſtendit aūt dn̄s ꝙ grāde ſce-
lus ꝯmitterent: qui hoc qd̄ dei eſſe
cognouerāt: diaboli eſſe clamabāt
cū ſubdit. Amē dico vobis: quoniā
omnia dimit. fi. ho. pec. ꝛ blaſ. quib⁹
blaſphe. Omnia quidem peccata et
blaſphemie non paſſim dimittun-
tur omnibus hominibus: ſed his
qui dignam pro erroribus ſuis in
hac vita pnīaꝫ egerit: ꝛ ſic neq̄ vllū
hꝫ locū. Uel Nouat⁹ q̄ penitentib⁹
qui in martyrio lapſi ſunt: veniam
neget eſſe tribuendam. vel Orige-
nes q̄ aſſerit poſt iudicium vniuer-
ſale trāſactis. mlt̄. ſecl'oꝝ volutatio-
nibus cunctos peccatores veniam
peccatorum eſſe conſecuturos: cui⁹
errorē ſequentia dn̄i verba redar-
guūt cū ſubdit̄. Qui aūt blaſph. in
ſpm̄ſctm̄ non hꝫ remiſſionē ineter-
num. Chry. Et quidē blaſphemiam
que circa eum erat excuſationē ha-
bere dicit: qꝛ tūc videbat̄ hō deſpe
ctus et infimi generis: ſed iniuria
dei remiſſionē non habet. Blaſphe
mia aūt in ſpm̄ſctm̄ contra deū fit.
Eſt eīn ſpūſſancti operatio regnum
dei: ꝛ propter hoc irremiſſibilem di
cit eſſe ſpiritusſancti blaſphemiaꝫ.
Pro eo aūt qd̄ hic ſubdit̄. Sed erit
reus eterni delicti. alius euangeli-
ſta dicit. Neq̄ in hoc ſeculo neq̄ in
futuro. Per qd̄ intelligit̄ iudicium
qd̄ eſt ſm̄ legem ꝛ futurum. Cū eīn
lex maledicentē deū occidi iubeat:
in hoc legis ſecunde excuſationem
nō hꝫ. omnis aūt q̄ baptizat̄ extra
hoc ſeculū fit. Latebat aūt iudeos
remiſſio que fit per baptiſmū. Qui
ergo miracula ꝛ demonum eiectio-
nem que ſolū ſunt propria ſpiritus
ſancti demoni appropriat: nulla ex-
cuſatio ei de blaſphemia relinque-
tur. Sed neq̄ blaſphemia talis: eī

Duo errores dānant.

ſit cōtra ſpm̄ſctm̄ remitti vr̄.vñ ex⸗
ponens ſubdit.Qm̄ dicebant.Spm̄
hꝫ immūdū.Theophi.Eſt aūt intel
ligēdū ꝙ veniā nō ꝯſequent̄ niſi pe
niteāt.Cū ꝟo in carne xp̄i ſcandali⸗
zant̄ etiā ſi non peniterent aliquid
excuſationis habebant ꝛ remiſſio⸗
nis aliquid cōſequebantur.Hiero.
Uel hoc dicit qꝛ nō merebit̄ pniam
agere vt repellit̄ qui xp̄ꝫ intelligēs
principem demonioꝝ eſſe dicebat.
Beda.Neqꝫ tamen hi qui ſpm̄ſctm̄
nō eſſe deum credūt irremiſſibilis
blaſphemie crimine tenent̄:qꝛ non
inuidentia diabolica: ſed humana
ignorantia ducti hoc faciunt.Augu
ſti.de verbis dn̄i.Uel ipſa impeni⸗
tētia eſt blaſphemia ſpūſſancti que
non remittetur.Contra em̄ ſpm̄ſan
ctum quo peccata dimittunt̄:ver⸗
bum dicit ſiue cogitatione:ſiue lin⸗
gua:qui ſibi coꝛ impenitēs theſauri
zat.Subiungit autem qm̄ dicebant
ſpūm immundū habet:vt oſtende⸗
ret.hinc fuiſſe exortā cauſaꝫ vt hoc
diceret eo ꝙ dicerēt eum in beelze
bub demonē expellere:non qꝛ eſſet
blaſphemia que nō remittit̄:cū hoc
remittatur ſi recta pnīa cōſequat̄.
ſed hinc cā extitit vt a dn̄o illa ſentē
tia proferret̄ facta mētione ſpiritꝰ
immundi quē aduerſus ſeipſum di
uiſum dn̄s oſtendit propter ſpiritū⸗
ſanctū:qui etiā q̊s colligit efficit in
diuiſos:pctā q̄ aduerſus ſe diuiſa
ſunt dimittendo:cui dono remiſſio
nis nō reſiſtit:niſi qui duritiam coꝛ
dis impenitentis habuerit.Nam
alio loco dixerunt iudei de domi⸗
no ꝙ demoniū haberet:nec tm̄ ibi
aliq̄d dixit de blaſphemia ſpiritus⸗
ſancti:qm̄ non ita obiecerunt ſpiri⸗
tū immūdū:vt in ſe diuiſus ex oꝛe
coꝝ poſſet oſtēdi ſicut beelzebub a
quo demones eīci poſſe dixerunt.

Impenitētie grauitas.

¶ Et venerūt mater eius ꝛ
fratres:ꝛ foris ſtātes miſe⸗
runt ad euꝫ:vocantes eum.
Et ſedebat circa euꝫ turba:
ꝛ dicūt ei.Ecce mr̄ tua ꝛ fra
tres tui foris querūt te.Et
rn̄dēs eis ait.Que ē mater
mea ꝛ fratres mei? Et circū
ſpiciēs eos q̄ in circuitu eiꝰ
ſedebāt ait.Ecce mr̄ mea et
fr̄es mei.Qui enī fecerit vo
luntatē dei:hic frater meꝰ:ꝛ
ſoroꝛ mea:ꝛ mater mea eſt.

¶ Theophi.Quia ꝓpinqui dn̄i ve⸗
nerāt tenere eū tanq̄ in furiaꝫ ver⸗
ſum:mater eius amoꝛis cōpaſſione
detenta venit ad ip̄m.vñ dr̄.Et ve⸗
nerunt mater eius ꝛ fratres:ꝛ fo⸗
ris ſtantes miſerūt ad eū vocantes
eū.Chryſ.Ex hoc autē manifeſtum
fit ꝙ nō ſemꝑ cū eo erāt fratres eiꝰ
ꝛ mater:qꝛ ꝟo dilectus erat: ad eū
ꝓpter reuerentiā ꝛ affectū veniunt
de foris expectātes.vñ ſequit̄.Et ſe
debat circa eū turba:ꝛ dicūt ei.Ec
ceꝰ mater tua ꝛ fratres tui foris que
rūt te.Beda Fratres dn̄i:nō filij ſꝑ
ꝟginis.Marie iuxta heluidiū.Nec
filij ioſeph ex alia vxoꝛe iuxta quoſ
dā putādi ſunt:ſꝫ eiꝰ potius intelli
gēdi ſunt eſſe cognati.Chryſ.Alter
autem euangeliſta dicit: ꝙ fratres
eius nondū credebāt in eū.Cui cō
uenit qđ hic dr̄.ꝙ eū querebant de
foris expectātes.ꝛ ſꝫ eādē itētionē
dn̄s eoꝝ nō ſicut ꝓpinquoꝝ memi⸗
nit.vñ ſeq̄t̄.Et rn̄dēs eis ait.Que ē
mater mea ꝛ fratres mei? Hoc aūt
non dixit matrem et fratres omni⸗
no reprobando:ſed oſtendēs ꝙ ſu⸗
per omnē cognationem temporalē
opoꝛtet propriā animā prehonora⸗
re.vnde cōuenienter hoc dr̄ his qui
vocabāt ad propinquoꝛuꝫ collocu⸗
tionē quaſi ad aliquid vtilius q̄ ſit
doctrina ſalutis.Beda.Rogatus er
go officio verbi diſſimulat egredi.
non materne refutans obſequium
pietatis:ſed paternis ſe myſterijs
amplius q̄ maternis debere mon⸗
ſtrat affectibus.Nec iniurioſe fra⸗
tres contēnit:ſed opus ſpūale car⸗
nis cognationi preferens religio⸗
ſioꝛem coꝛdiū copula docet eſſe q̄
coꝛpoꝛum

Expoſitio lr̃e.

coꝛpoꝝ.vñ ſeqꝛ.Et circūſpi.eos q̇ i
cir.ei⁹ ſedebāt ait.Ecce mr̄ mea et
frēs mei.Chꝛy.i q̇ dn̄s on̄dit ꝙ opꝫ
eos q̇ fidei ſunt ꝓpinq̇ p̄ oib⁹ ꝯſan⸗
guineis honoꝛare.Jeſu q̇d̄e aliq̇s
mr̄ efficit p̄dicādo:q̄ſi ei parit dn̄m
quē coꝛdi audiētis īfuderit.Hiero.
Sciam⁹ aūt nos eē frēs ei⁹ ⁊ ſoꝛoꝛ⸗
res:ſi volūtatē p̄ris ip̄leuerim⁹:vt
coh̄r̄des ſim⁹ ei⁹.vñ ſeqꝛ.Qui ei fe
cerit volūtatē dei:h̄ fr̄ me⁹ ⁊ ſoꝛoꝛ
mea ⁊ mr̄ ē.Theo.Nō ḡ negās ma
trē h̄ dixit:ſꝫ on̄dēs ꝙ nō ſolū ē di⸗
gna honoꝛe ꝓꝓ h̄ ꝙ genuit xp̄m:ſed
⁊ ꝓpter oēm aliam virtutē.Beda.
Allego ria pul chꝛa. Myſtice aūt mr̄ ⁊ frēs ieſu ſunt ſy⸗
nagoga:ex cui⁹ carne ē edit⁹ ⁊ ppl's
iudeoꝝ:q̇ ſaluatoꝛe int⁹ docēte:ve⸗
niētes ītrare nequeūt:cū ſpūal'r in⸗
telligere dicta nequeunt.Pꝛeoccu⸗
pāte aūt turba igredit̄:qꝛ differente
iudea:gētilitas fluxit ad xp̄m:foꝛis
eñ ſtātes volūt dn̄ꝫ videre cognati
ipſi⁹ cū iudei ſe ad cuſtodiā lr̄e fo⸗
ris fixerūt:⁊ xp̄m potius ad carna⸗
lia docēda cogūt exire ꝙ̄ ſe ad di⸗
ſcēda ſpūalia ꝯſentiunt ingredi.Si
ḡ foꝛis ſtātes nec ipſi agnoſcuntur
parētes:quēadmodū nos agnoſce⸗
mur ſi foꝛis ſtemus?intus enim eſt
verbū.Intus eſt lumē. ¶Cap.iiij.

Et iterū cepit doce
re ad mare:⁊ ꝯgre/
gata eſt ad eū tur/
ba multa:ita vt in
nauiꝫ aſcēdēs ſederet in ma
ri.Et oīs turba circa mar̄ ſu
p terrā erat:⁊ docebat eos i
parabol̄ mlt̄a:⁊ dicebat ill'
in doctrīa ſua.Audite.Ecce
exījt ſemināſ ad ſeminādū.
Et dū ſemīat aliō cecidit cir
ca viā:⁊ venerūt volucres ce
li ⁊ comederūt illō.Aliō v̄o
cecidit ſup petroſa vbi n̄ ha
buit terrā multā:⁊ ſtatī exoꝛ
tū eſt:qꝛ nō hēbat altitudi/
nē terre:⁊ q̄n exoꝛt⁹ ē ſol exe
ſtuauit:⁊ eo ꝙ non hēbat ra
dicē exaruit.Et aliō cecidit
ī ſpīas:⁊ aſcēderūt ſpīne:⁊ ſuf
focauerūt illō:⁊ fructū nō de
dit.Et aliō cecidit ī terrā bo
nā:⁊ dabat fructū aſcēdētē ⁊
creſcentē:⁊ afferebat vnū tri
ceſimū:⁊ vnū ſexageſimuꝫ:⁊
vnū cēteſimum.Et dicebat.
Qui hꝫ aures audiēdi audi
at.Et cū eēt ſingular̄:iterro
gauerūt eū hi q̇ cū eo erant
duodeci pabolā.Et dicebat
eis.Vobis datū eſt noſſe my
ſteriū regni dei:ill's āt q̇ fo/
ris ſunt ī pabolis oīa fiūt:vt
vidētes videāt ⁊ nō videāt ⁊
audiētes audiāt ⁊ non ītelli
gāt:ne q̄n ꝯuertāt̄ ⁊ dimittā
tur eis pctā.Et ait ill'.Neſci
tis pabolā hāc?Et quō oēs
pabolas cognoſcet'.Qui ſe
miat:v̄bū ſemiat.Hi āt ſūt q̇
circa viā:vbi ſeminat̄ v̄bū:⁊
cū audierit ꝯfeſtī venit ſatha
nas ⁊ aufert v̄bū qō ſemina
tū ē i coꝛdib⁹ eoꝝ.Et hi ſūt
ſil'r q̇ ſup petroſa ſeminant̄:
q̇ cū audierit v̄bū:ſtatim cū
gaudio accipiūt illud:⁊ non
hñt radicē ī ſe:ſꝫ tp̄ales ſūt:
deīde oꝛta tribulatiōe ⁊ pſe/
cutiōe ꝓpter v̄bū ꝯfeſtī ſcā/
dalizant̄.Et alij ſūt q̇ in ſpi/
nis ſeminant̄:hi ſunt q̇ v̄bū
audiūt ⁊ erūne ſeculi ⁊ dece/
ptio diuitiarū et circa reliq̇
ꝯcupiſcētie ītroeūtes ſuffo/

cāt ꝟbū: ⁊ ſine fructu efficit.
Et hi ſūt q̄ ſup terrā bonā
ſeminati ſunt q̄ audiūt ꝟbū
⁊ ſuſcipiūt ⁊ fructificāt: vnū
trigeſimum: ⁊ vnū ſexageſi-
mum: ⁊ vnum centeſimum.
Honor ieſu ad matrē. ¶ Theophi. Licet mrē3 dn̄s ſupi⁹ negligere videret: tn̄ reueret eam. pp eā nanq3 egredit circa mare. vn̄ d̄r. Et itez cepit ieſus docer ad mare. Beda. Si ei euāgeliū Matthei iſpicim⁹ p3 hāc doctrinā dn̄i ad mar eadē die q̄ ſupiorē i domo celebratū eē ſmonē. terminato ei p̄mo ſermone ꝯtinuo ſubiūxit matthe⁹ dicēs. In illo die exiēs de domo ſedebat ad mare. Hier. Cepit aūt docere ad mare vt loc⁹ docendi indicet auditores amaros fuiſſe ⁊ inſtabiles. Bed. Relicta ēt domo cepit docere ad mare: quia relicta ſynagoga ad colligēdā p aplos ppli gentilis multitudinē venit. vn̄ ſequit. Et cōgre. eſt ad eū turba mul. ita vt in nauim aſcēdēs ſederet i mari. Chryſ. Qd nō ſine cā factū op3 intelligi: ſ3 vt poſt ſe neminē dimittere: ſ3 oēs auditores aň faciē hr̄et. Beda. Prefigurabat aūt h̄ nauis eccliaꝫ i medio nationū edificādā: i q̄ dn̄s dilectā ſibi ꝯſecratat māſionē. Seqt. Et
Parabole deffinitio. docebat eos i para. mul. Hie. Parabola ē rerū natura diſcrepātiū ſub aliq̄ ſil'itudine facta cōpatio. Greco eñ vocabulo d̄r ſil'itudo: qñ illd qd itelligi volum⁹: p cōpatiōes aliqs idicam⁹. Sic eñ terreū quē piā dicim⁹: qñ dutū ac forte ꝯſideram⁹ intelligi: cū velocē ventis aut auib⁹ cōpam⁹. Loqt aūt turbis i parabolis: amore pnidētie ſue: vt q̄ celeſtia cape nō poterāt p ſil'itudinē terrenā audita pcipe potuiſſent. Chryſ. Erigit eñ p parabolā audiētiū mētē vt manifeſtiorē ſermonē faceret res viſui oſtendēs. Theo. Et vt attētiores faceret auditores primam parabolā ꝓponit de ſemine qd eſt
Doctrine xp̄i ꝟbū dei. vn̄ ſequit. Et dicebat illis i doctrina ſua nō moyſi: nō pphaꝝ qꝛ ſuū p̄dicat euāgeliū. Exijt ſeminās ad ſeminādū. Seminās autem xp̄s eſt. Chry. Nō aūt loco exiuit q̄ pn̄s extitit oīb⁹: ſed habitu ⁊ diſpenſatiōe q̄ nob3 fact⁹ ē ppinquior p carnis amictū. Qꝛ eñ nō valebam⁹ ire ad eū pctis ipediētib⁹ iter nr̄3: ipſe exijt ad nos. Exijt aūt p̄dicans pietatis ſmonē quē copioſe loq̄batur. Nō aūt iculcat ſmonē eūdē i eo qd dicit. Exijt ſeminās ad ſeminandū. exit ei aliqñ ſeminās: aut vt faciat nonale: aut herbas malas euellat: aut aliqd aliud opet. Iſte aūtē exijt ad ſeminādū. Bed. Vl' exijt ad ſeminandū cū poſt vocatā ad fidē ſuā pte ſynagoge electā ad vocatiōnē q3 gentiū grē ſue dōa diffudit. Chr. Sicut aūt ſeminās nō diſcernit terrā ſubiectā: ſ3 ſimplr ⁊ abſq3 diſcretiōe ſemē mittit: ſic ⁊ ipſe oēs alloquit. Et ad hoc ſignificādū ſubdit. Et dū ſeminat aliud cecidit circa viā. Theo. Vide qꝛ nō dixit q piecit illd i via: ſed qꝛ cecidit. q̄ ei ſeminat q̄tū i ſe eſt in terrā bonā pijcit: ſed illa ſi fit mala corrūpit ꝟbū. Via aūt xp̄s eſt: infideles āt ſūt circa viā. i. extra xp̄3. Bed. Vl' via eſt mēs ſedulo malaꝝ cogitationū motu trita: ne ꝟbi ſemē in ea germiare ſufficiat. Et iō q̄cq̄d boni ſemis vicinia talis vie ꝯtigerit perit: ⁊ a demōib⁹ rapit. vn̄ ſeqt. Et vene. volu. ce. ⁊ come. illd. Recte autez demōes volucres celi dn̄r: ſiue qꝛ celeſtis ſpūaliſq3 ſūt nature: ſiue qꝛ in aere habitāt. Vel q̄ ſunt circa viam ſunt negligentes ⁊ deſides. Sequit. Aliud vero cecidit ſupra petroſa. Petrā dicit duritiā ꝓterue ventis: terrā lenitatē aīe obedientis: ſolem feruorē ꝑſecutiōis ſeuientis. Altitudo g̃ terre q̄ ſemē dei debuerat accipe pbitas eſt animi diſciplinis celeſtibus exercitati: atq3 ad obediendum diuinis eloquijs regulariter inſtituti. Petroſa aūt loca que vim radicis ſuſcipiēde nō hn̄t: illa ſūt precordia q̄ dulcedie tm̄ auditi ſmonis ac promiſſis celeſtib⁹ ad horā delectant. ſ3 in tpe tētatiōis recedūt: qꝛ parum eſt i eis ſalutaris deſiderij qd ſemē

vite ꝯcipiat. Theo. Uel petroſi ſunt q̄ modicum adherentes petre.i.xp̄o inq̄tū ad tp̄s v̄bū recipiūt: poſtmo-dū abiiciūt recedētes. Seq̄t. Et aliō cecidit īter ſpinas.p qd̄ ſignant aīe multa curātes. Spine eñi cure ſūt. Chry. Alteri⁹ v̄o pōit terrā bonā di-cēs. Et aliud cecidit in terrā bonā. Scd̄m eñi ꝯditionē terre ē dr̄ia fru-ctuū. Mlt̄a eſt āt dilectio ſeminātis ad hoīes: qm̄ ꝫ p̄mos ꝯmēdat: ꝫ ſe-cūdos nō reiicit: ꝫ tertiis tribuit lo-cū. Theo. Uide ēt quō mali ſūt plu-rimi: ꝫ pauci q̄ ſaluant: q̄rta eñi ps ſeminis īuenit ſaluata. Chry. Nō tñ maior ps ſeminis occaſiōe amittit ſeminātis: ſꝫ terre recipientis.i.aīe audiētis. ꝫ q̄dē materialis agrico-la hoc mō ſemināndo ꝯgrue īcuſare-tur. Nō eñi ignorat lapidē: aut viā: aut terrā ſpinoſam: terrā pinguē nō fieri. In rōnabilib⁹ v̄o nō eſt ſic. Pe-trā eñi poſſibile ē fieri terrā piguē: ꝫ viā nō ꝯculcari ꝫ deſtrui ſpīas: qd̄ ſi fieri nō poſſet: non ibi ſeminaſſet. Per h̄ ergo nobis tribuit pnīe ſpē. Seq̄t. Et dicebat. Qui hꝫ aures au-diēdi audiat. Hie. Quotiēs hec ad-monitio in euāgelio aut in apocaly-pſi ioā. īterponit: myſticū hoc qd̄ dr̄ atq; ad audiēdū diſcēdūq; inſinuat. Aures eñi audiēdi ſūt cordis ꝫ ſen-ſus interioris: aures obediēdi ꝫ fa-ciēdi q̄ iuſſa ſūt. Seq̄t. Et cū eēt ſin-gularis interrogabāt eū hi q̄ cū eo erāt.xii.pabolā expōere: ꝫ dicc.eis. Uobis datū eſt ſcire myſteriū regni dei: illis aūt q̄ foris ſūt ī pa.oīa fiūt. Be. q.d. vos q̄ eſtis digni oīa q̄ ad p̄-dicationē ſūt ꝯgrua edoceri: pabo-laꝝ māifeſtatiōeꝫ addiſcetꝭ. Ad iſtos āt pabolis vſus ſū: q: digni nō ſunt adiſcere ppt̄ eoꝝ malitiā. Qui ei le-gis quā acceperāt obediētiā ñ tene-bāt: iuſtū fuit vt noui t̄mōis ptīcipa-tionē nō h̄rent: ſꝫ ab vtroq; ſūt alie-ni. Oſdit ei p diſcipuloꝝ obediētiā q̄ p ꝯtriū īdigni facti ſūt reliq̄ myſti-ce doctrine. Poſtea v̄o īductiōe vo-cis pphetice eoꝝ ꝯfūdit neq̄tiā tā-q̄ a lōge ꝯfutatā. vñ ſeq̄t. Ut videñ-tes videāt ꝫ nō videāt: ꝫ audientes audiāt ꝫ nō intelligāt. q.d. vt pphe-tia impleat q̄ hoc predicit. Theo. De⁹ enim eos fecit vidētes.i.intel-ligentes bonum. Ipſi vero non vi-dent: volūtarie ſe fingētes nō vide-re: ne cōuertant ꝫ corrigāt ſe tanq̄ ſue ſaluti inuiderēt. Seq̄t. Neqñ cō-uer. ꝫ di.eis pec. Chry. Sic ergo vi-dēt ꝫ nō vidēt: audiūt ꝫ nō ītelligūt. Qd̄ eñi vidēt ꝫ audiūt: ꝯtigit eis ex gr̄a dei. ſꝫ qd̄ vidēt ꝫ nō intelligunt: ꝯtigit eis: q: gr̄am recipe nolūt: ſed oculos claudūt ꝫ fingūt ſe nō vide-re neq; dictis acq̄eſcūt: ꝫ ſic a pctīs nō mutant p hoc qd̄ vidēt ꝫ audiūt: ſꝫ ꝯtriū patiunt. Theop. Uel pōt ali-ter intelligi q̄ reliq̄s loq̄bat in pa-rabolis: vt vidētes nō videāt: ꝫ au-diētes nō ītelligāt. De⁹ ei dat viſuꝫ ꝫ ītellectū his q̄ petūt: reliq̄s autem obcecat ne in maiorē redargutionē ſit eis: q̄ cū intelligerēt: noluerunt facere q̄ opꝫ. vñ ſeq̄t. Neqñ ꝯuer. et di.eis pec. Aug. de cō. euā. Uel hic ītelligūt pctīs ſuis meruiſſe vt nō ī-telligerent: ꝫ tñ h̄ ip̄m miſericordit̄ eis factū vt pctā ſua cognoſcerēt: ꝫ ꝯuerſi veniā mererent. Hie. Illis ḡ q̄ foris ſūt ī pabolis oīa fiūt: ꝫ fcā.ſ. ꝫ v̄ba ſaluatoris: q̄ neq; ī his q̄ ope-rabat v̄tutib⁹: neq; in eis q̄ p̄dica-bat archanis eū cognoſcere deū va-lēt. Chry. Idēq; ad remiſſionē pctōꝝ attigere nō valēt. Qd̄ aūt nō loq̄bat eis niſi in parabolis: nec oīno loq̄ deſiſtebat: demōſtrat q̄ his q̄ bono ppinq̄ ſunt: ꝫ ſi in ſeipſis bonū non habeāt: occultū tñ eis oſdit. Cū āt aliq̄s cū reuerētia ac recto corde ac-cedit: occultoꝝ reuelationē ꝯſequit̄ abūdāter. Cū āt nō ſana ſentit: nec his q̄ mlt̄is facilia ſūt: dign⁹ fiet: nec etiā eorū auditu. Sequitur. Et ait illis. Neſcitis parabolā hāc: ꝫ quo-modo oēs parabolas cognoſcetis. Hiero. Oportebat ſiq̄dem vt illi q̄-bus in pabolis loq̄bat: req̄rerēt qd̄ nō intelligerēt: ꝫ p apl̄os q̄s cōtem-ptos habebāt diſcerēt myſteriū re-gni qd̄ ipſi nō habebant. Glo. Et iō dñs hec dicēs oñdit oportere eos ꝫ hāc p̄mā ꝫ oēs ꝯſ̄tes pabolas ītel-

ligere.ꝑpter qd̄ exponens ſubdit.
Qui ſeminat:v̄bū ſemiat.Chꝛy.Et
q̄dē ꝓpħa doctrinā ppl'i plātationi
vinee cōpauit:hoc v̄e ſeminationi:
manifeſtās ꝑ h̄ q̄ bꝛeuioꝛ ē nūc ⁊ fa
cilioꝛ obedientia ⁊ ſtati fructū da-
bit.Bed.In hac aūt dn̄i expōne oēs
coꝝ q̄ audire v̄ba ſalutis potuerūt
ſi ad ſalutē ꝑuenire neq̄unt diſtātia
ꝯp̄hēdit.ſūt nāq̄ q̄ v̄bū qd̄ audiūt:
nulla fide:nullo itellectu:nulla ſal-
tē vtilitatis occaſione ꝑcipiūt.de q̄-
bus dr̄.Hi aūt ſunt q̄ circa viā.Coꝛ
dib⁹ em̄ coꝝ mādatū v̄bū:ꝯfeſti im
mūdi ſpūs q̄ſi vie trite volucres ſe
mē eripiūt.Sūt q̄ auditi v̄bi ⁊ vtili
tatē ꝓbāt ⁊ deſideriū guſtāt:ſed ne
ad id qd̄ ꝓbāt ꝑueniāt:alios huius
vite aduerſa terrādo:alios ꝓſpera
blādiēdo retardāt.de quoꝝ ꝑmis
dr̄.Et hi ſūt ſil'r q̄ ſupꝛa petroſa.De
aliȷ̄s dr̄.Et aliȷ̄ ſunt q̄ in ſpinis.Spi
ne aūt diuitie vocāt:q2 cogitationū
ſuaꝝ pūctiōib⁹ mētē lacerāt:⁊ cūvſ-
q̄ ad pct̄m ꝑtrahūt q̄ſi iflicto vulne
re cruētāt.Dicit āt.Et erūne ſcl'i et
deceptio diuitiaꝝ.Quecūq̄ em̄ ſuꝑ
uacu⁹ diuitiaꝝ decipit appetit⁹:ne
ceſſe ē mox curaꝝ erūna ꝯtinuaꝝ af
fligat.Addit aūt.Et circa reliq̄ con-
cupiſcētie.q2 q̄ mādatis dei ꝯtēptis
circa reliqua ꝯcupiſcēs aberrat:ad
gaudiū btitudinis nō pōt attigere.
Suffocant aūt hmōi concupiſcētie
verbū:q2 bonū deſideriū ad coꝛ in-
trare non ſinunt:q̄ſi aditū flatus vi

gētiliū infortunium.

talis necāt.Excipiunt aūt ab his ho
minū differētȷ̄s gentiles q̄ nec au-
dire v̄ba vite merent.Theo.Eoꝝ
v̄o q̄ ſemē ſuſcipiūt ꝯueniēter rur-
ſus tres ſūt grad⁹.vn̄ ſequit.Et hi
ſunt q̄ ſuꝑ terrā bonā ſemi. Qui in
cētū fructificāt:ſunt qui perfectā ⁊
obedientē habent vitā:vt virgines
⁊ heremite.Qui aūt in.lx.q̄ medio
criter ſe habēt:vt cōtinentes ⁊ q̄ in
cenobio ſunt.Qui aūt.xxx.q̄ parui
q̄dē ſunt ſm ꝓpꝛiā virtutē fructum
ferētes:vt laici ⁊ q̄ in cōiugio ſunt.
Bed.Uel.xxx.fructificat cū aliq̄s fi
dē ſctē trinitatis electoꝝ coꝛdibus
inſinuat.lx.cū perfectionē docet bo
ne operationis:centū cū celeſtis re
gni pꝛemia demonſtrat.Centū nāq̄
computando in dexteram tranſ-
ferūtur.vnde recte in ſignificatiōe
ponunt ꝑpetue beatitudinis. Ter-
ra autē bona eſt electoꝝ cōſcientia
q̄ omnib⁹ pꝛedictis trib⁹ terris cō-
traria facit:q2 ⁊ cōmendatū ſibi ſe-
men v̄bi libenter excipit:⁊ exceptū
inter aduerſa ⁊ pꝛoſpera conſtāter
ad fructus vſq̄ tp̄a conſeruat.Hie.
Uel fructus terre in.xxx.⁊.lx.⁊ cen-
teſimo cōtinetur:hoc eſt lege ⁊ pꝛo-
phetia ⁊ euangelio.

**Et dicebat ill'.Nūq̄d ve-
nit lucerna vt ſub modio po
nat aut ſub lecto?Nōne vt
ſuꝑ cādelabꝛū ponat?Nō ē
em̄ aliq̄d abſconditū qd̄ nō
māifeſtet:nec factū eſt occul
tū qd̄ nō veniat in palā.Si
q̄s hꝫ aures audiēdi audiat:
⁊ dicebat ill'.Uidete q̄d au-
diatis.In qua mēſura mēſi
fueritis remetiet vob':⁊ adȷ̄-
ciet vobis.Qui em̄ hꝫ dabi
tur illi:⁊ q̄ non habet etiam
qd̄ habet auferetur ab eo.**

Chꝛy.Poſt interrogationē diſci-
puloꝝ de ꝑabola ac explanationem
bn̄ ſubiūgit.Et dicebat ill'.Nūq̄d ve
nit lucerna vt ſub modio ponat aut
ſub lecto?nōne vt ſuꝑ can.po.q.d.ꝓ
pter h̄ ꝑabola dcā ē:nō vt ī māifeſta
maneat aut occl'ta tanq̄ ſub modio
aut lecto:ſꝫ vt dignis māifeſtet.Lu
cerna in nob' ē itellectual'natura q̄
ſꝫ ꝓpoꝛtione illumiātiōis aut clare

Intellect⁹ cōpat lucerne.

appet aut obſcure.Si em̄ meditatio
neſ q̄ nutriūt lumē:ac recoꝛdatio-
nes ī q̄b⁹ lucerna tal' accēdit:negli
gāt:mox extiguit.Hie.Uel lucerna
v̄bū ē de trib⁹ ſeminib⁹.Modi⁹ aut
lectus audit⁹ eſt inobedientiū.Cā-
delabꝛū apl'i ſunt quos illuminauit
v̄bū dei.vn̄ ſequit.Nō eſt em̄ aliq̄d
abſcō.Abſcōditū ⁊ occultū:parabo

la ſeminis ē. In palā ṽo venit dū a
dño tractat̃. Bed. Uel hic dñs diſci
pulos monet lucidos eē ſm vitā et
ꝯuerſationē. q.d. Sicut lucerna ad
lucēdū ponit̃: ſic ad vitā vr̃az oēs re
ſpiciēt. Itaqꝫ ſtudete bonā vitā hr̃e
nō in angulis ſedeatis: ſed lucerna
eſtote. Lucerna eñ nō ſub lecto: ſꝫ
ſupra cādelabrū poſita lucet. Quaꝫ
ꝗdē lucernā neceſſe ē ponere ſupra
cādelabrū. i. i altitudinē ꝯuerſatio-
nis q̄ ſm deū eſt vt ⁊ alijs lucere va
leat: non ſub modio. i. circa gulā ne-
qꝫ ſub lecto. i. ocio. Nēo eñ ꝗ eſcis
ſtudet ⁊ requiē diligit pōt eē lucer-
na oīb⁹ lucēs. Theo. Uel qꝛ tp̄s vi-
te nr̃e ſub certa diuie ꝓuiſiōis mēſu
ra cōtinet̃: recte modio cōparat̃. Le
ctus ṽo aīe corp⁹ eſt i quo tꝑaliter
habitans quieſcit. Qui ergo amo-
re vite tꝑalis ⁊ illecebrarū carnaliū
occultat ṽbū dei: modio vł lecto lu
cernā opit. Supra cādelabrū āt po-
nit lucernā ꝗ corp⁹ ſuuꝫ miniſterio
ṽbi dei ſubijcit. vñ his typice figu-
rā docet p̄dicādi. vñ ſequit̃. Nō eñ
aliꝗd eſt abſcōditū qđ non reueleī:
neqꝫ factū eſt occultū qđ nō in palā
veniat. Quaſi. d. nolite erubeſcere
euāgeliū: ſꝫ iter tenebras ꝑſecutoꝝ
lumē ṽbi dei ſupra corꝑis vr̃i cāde
labrū leuate fixa mēte retinētes illū
diē quo illuminabit deus abſcōdita
tenebrarū: tūc eñ ⁊ vos iā: ⁊ aduer
ſarios pena māet eterna. Chry. Uel
alr̃. Nō eſt aliꝗd abſcōdituꝫ. q.d. Si
vos cū diligētia vitā duxeritis ac-
cuſatiōes lucernā vr̃am nō poterūt
obūbrare. Theo. Unuſꝗſqꝫ eñ nr̃m
ſeu bonū aliꝗd ſeu malū in p̄terito
fecerit manifeſtat̃ in p̄nti: ⁊ multo-
magis i futuro. Quid eñ eſt deo oc
culti⁹: ſed tñ ip̄e manifeſtatus eſt in
carne. Sequit̃. Si ꝗs hꝫ aures audi.
au. Beda. Id eſt ſi ꝗs hꝫ ſenſuꝫ intel
ligēdi ṽbū dei: nō ſe ſubtrahat: non
auditū ad fabulas cōuertat: ſed his
q̄ ṽitas dixit: accōmodet aurē ſcru
tandi: man⁹ implēdi: linguā p̄dican
di. Sequit̃. Et dicebat illis. Uidete
ꝗd audiatis. Theo. Ut. ſ. nihil eorū
q̄ vobis a me dñr ſubterfugiat̃. In

Morali-
tas pul
chra.

qua mēſura menſi fueritis: remetie
tur vobis. i. quātālibet mēſurā intē
tionis introducetis: tantā recipie-
tis vtilitatem. Beda. Uel aliter. Si
ſolerter oia q̄ valetis bona facere
ac proximis intimare ſtudueritis:
aderit diuia pietas q̄ vobis ⁊ in pre
ſenti ſenſum altiora capiēdi: ac po-
tiora gerēdi affectū cōferat: ⁊ in fu-
turo eternam retributionē adijciet.
Et ideo ſubdit̃. Et adijcietur vobis.
Hiero. Uel alr̃. Secundū mēſurā fi-
dei vnicuiqꝫ diuidit̃ itelligētia my-
ſteriorū: ⁊ ſciētie etiā adijciētur vir
tutes. Sequitur. Qui eñ hꝫ dabit̃
ei. i. qui fidē hꝫ: habebit virtutem: et
ꝗ hꝫ opus verbi: habebit ⁊ intelli-
gētiā myſterij. Et ꝗ nō hꝫ ecōtra fi-
dē: deficit virtute: ⁊ ꝗ nō hꝫ op⁹ ver
bi: eius intelligētia caret: et qui non
intelligit: iam auditū ꝑdidit. Chry.
Uel aliter. Qui habet. ſ. affectum et
volūtatē audiēdi ⁊ petendi: dabitur
ei. Qui vero nō hꝫ diuini audit⁹ de
ſideriū: ⁊ qđ cōtingit hr̃e ſcripte le
gis auferet̃ ab eo. Beda. Nōnūq̄ ei
lector ingenioſus negligēdo ſe: pri-
uat ſe ſapiētia: quā tardus ingenio
ſtudioſi⁹ elaborādo deguſtat. Chry.
Poteſt autem ideo dici ꝙ nō hꝫ: qꝛ
veritatē nō habet. dicit autē qđ ha-
bet propter hoc ꝙ mēdaciū habet.
putat eñ aliquid ſe habere qui mē-
dacis intellectus exiſtit.

Menſu
ra fidei

¶ Et dicebat. Sic ē regnū
dei: quēadmodū ſi hō iactet
ſemē i terrā ⁊ dormiat ⁊ exur
gat nocte ⁊ die: ⁊ ſemē ger-
minet ⁊ increſcat dū neſcit
ille. Ultro eñ terra fructifi-
cat p̄mū herbā: deide ſpicā:
deinde plenum frumētū in
ſpica. Et cum ex ſe produxe
rit fructus ſtatim mittit fal
cem: qm̄ adeſt meſſis.

¶ Chry. Poſuit ſupra parabolā de
tribus ſeminib⁹: diuerſimode per-
ditis: ⁊ vno ſaluato: cuius ſm pro-

portionē fidei ⁊ opatiōis tres diffe
rētias oſtēdit.hic ꝟo pabolā ponit
ſolū de ſaluatis.vn̄ dī.Et dicebat·
Sic eſt regnū dei quēadmodū ſi hō
iacet ſemē in terrā.Hiero. Regnū
dei eccl'ia eſt q̄ regit a deo:⁊ ipſa re
git hoīes:⁊ contrarias ꝟtutes ⁊ vi-
tia calcat.Chry.Uel regnū dicit fidē
q̄ eſt in ipm̄ ac diſpēſationē hūani-
tatis:qđ quidē regnū eſt ſicut ſi ia-
ciat hō.Ipe em̄ exiſtēs de⁹ ⁊ dei fili⁹
hō incōmutabilr̄ factus pro nobis:
terrā ſeminauit.i.totū mundū ꝟbo
diuine cognitiōis illuminauit.Hie.
Allegorica ex pō. Semē em̄ ꝟbuz vite eſt:terra corda
hūa:⁊ dormitio hoīs mors eſt ſal-
uatoris.Exurgit ſemē nocte ac die:
q̄ poſt ſomnū xp̄i:nūer⁹ credentiū
p aduerſa ⁊ pſpa mag̃ magiſq̄ ger
minabat ī fide:⁊ creuit ī ope.Chry.
Uel exurgit ipſe xp̄s q̄ ſedebat ex-
pectās per lōganimitatē q̄ recipiē
tes ſemē fructificarēt.Surgit aūt.i.
beniuolētie ſue ꝟbo ad fructifica-
tionem nos erigēs p arma iuſtitie a
dextris:qb⁹ ſignificat̃ dies:⁊ a ſini-
ſtris:qb⁹ ſignificat̃ nox pſecutionū.
p hec em̄ ſemē germiat nec areſcit.
Theo.Uel alr̄.Xp̄s dormit.i.aſcen-
dit in celū:vbi lȝ dormire videatur:
ſurgit tn̄ nocte cū p tētationes nos
erigit in ſuā cognitionē:diei ꝟo cū
ppter orōnes nr̄aȝ diſponit ſalutē.
Hie.Qđ aūt dicit.Dū neſcit ille.tro
pica eſt locutio.i.neſcire nos facit
qs fruct⁹ vſq̄ in finē afferat.Chry.
Uel dicit.Neſcit ille.vt oſtendat li-
beram volūtatē eorū qui verbū ſu-
ſcipiūt.volūtati em̄ noſtre cōmittit
opus:et nō totū ipſe ſolus operat̃:
ne bonū inuolūtariū videat̃.vn̄ ſub
dit.Ultro em̄ terra fructificat.i.non
neceſſitate coacta cōtra ppriā volū
tatē:ſed volūtate adducit̃ ad fructi
ficandū primū herbā.Hiero.i.timo
rē.Initiū em̄ ſapiētie timor dn̄i.De
inde ſpicā.i.pniaȝ lachrymoſaȝ.De
inde plenū fru.in ſpi.i. charitatem.
plenitudo enim legis eſt charitas.
Chry.Uel primo herbā fructificat
in lege nature paulatim ad pfectū
creſcēs:poſtmodū perducit ſpicas
in manipulū colligēdas:⁊ in altari
dn̄o offerēdas in lege.ſ.moyſi:poſt
ea plenū fructū ī euāgelio.vel q̄ nō
ſolū opȝ nos frōdere p obediētiam:
ſed eſſe prudētes ⁊ quaſi harūdinis
ſpicas erectos pſiſtere de vētis agi
tātibus non curātes. Oportet nos
etiā aīam curare per aſſiduitatē me
morie:vt tanq̄ ſpicas fructū geſte-
mus.i.operationē virtutis cōpletā
demōſtremus.Theoph. Herbā em̄
germinam⁹ cū principiū boni oſten
dim⁹:deīde ſpicā cū reſiſtere ī tēta-
tiōibus poſſum⁹:deinde fructū cū
perfectū qs operat̃ . Sequit̃.Et cū
ex ſe pduxerit fruct⁹ ſtatim mittit
fal.qm̄ adeſt meſſis.Hiero. Falx eſt
mors vel iudiciū qđ ſecat oīa:meſ-
ſis eſt cōſummatio ſeculi. Gre.Uel
alr̄.Semē hō iactat in terrā:cū cor-
di ſuo bonā intētionē inſerit.Dor-
mit aūt q̄ iā in ſpe boni opis qeſcit.
Nocte vero exurgit hac die:q̄ iter
aduerſa ⁊ proſpera proficit:dū ille
neſcit qui adhuc metiri incremēta
ſua nō valet:⁊ tn̄ cōcepta virtus ad
pfectū ducit̃.Cū igit̃ deſideria bo- Intellect⁹ moralis.
na cōcipim⁹ ſemē in terrā mittim⁹.
Cū recte operari incipimus:herba
ſumus.Cum ad profectū boni ope-
ris creſcimus:ad ſpicā peruenim⁹.
Cum in eiuſdē operationis perfe-
ctione ſolidamur:iam plenum fru-
mentum in ſpica proferimus.

¶ Et dicebat.Cui aſſimila
bim⁹ regnū dei:aut cui pabo
le cōpabim⁹ illđ:Sicut gra
nū ſynapis qđ cū ſeminatū
fuerit ī t̃ra:min⁹ ē oīb⁹ ſemi
nib⁹ q̄ ſunt ī terra:⁊ cū natū
fuerit aſcēdit ī arborē:⁊ fit
mai⁹ oīb⁹ olerib⁹:⁊ facit ra-
mos magnos:ita vt poſſint
ſub vmbra ei⁹ aues celi habi
tare.Et talib⁹ mltis pabolis
loq̄bat̃ eis ꝟbum put pote
rāt audire:ſine pabola autē

nō loqbat eis. Seorſū āt diſcipulis ſuis diſſerebat oia.

¶ Glo. Poſtq̄ poſuit pabolā de fructificatiōe ſeminis euāgelij: hic ſubiūgit aliā pabolā ad oſtēdēdā excellentiā doctrine euāgelice ad omnes alias doctrinas. vñ dr. Et dicebat. Cui aſſimilabim⁹ regnū dei? Thc. Paruiſſimū qdē eſt fidei vbū. Crede in deū ⁊ ſalu⁹ eris: ſ3 ſparſim ſuper terrā pdicatio dilatata ē ⁊ augmentata: ita vt celi volatilia. i. cōtēplatiui hoīes ⁊ alti itellectu ⁊ cognitiōe ſub eo habitēt. Quāti eñ ſapientes gentiliū relinquētes ſapiam ſub pdicatiōe euāgelij redeuerūt? olm igit maior pdicatio facta eſt. Chryſo. Et ēt qr qd fuit hoib⁹ in breuib⁹ ſermonib⁹ nūciatū: ſapia q̄ iter pfectos dr dilatauit ſup oēs ſermōes: qr nihil maius eſt hac veritate. Theo. Ramos aūt magnos fecit: qdā eñ apoſtolorū in Romā: ⁊ quidā in indiā: et qdā in alias terre ptes ſunt diuiſi ſicut rami. Hie. Uel ſemen iſtud minimū eſt timore: magnū autē in charitate: q̄ eſt maior oīb⁹ olerib⁹: qr de⁹ charitas eſt ⁊ oīs caro fenū. Fecit aūt ramos mīe ⁊ ꝯpaſſionis: cū ſub vmbra paupes xpi q̄ ſunt celi aīalia delectant habitare. Be. Hō aūt q̄ ſeminat a pleriſq; ſaluator ipſe itelligit: ab alijs aūt ipſe hō ſeminās i corde ſuo. Chry. Poſtea vero Marcus breuitate gaudēs oſtēdēs parabolarū naturā ſubiungit. Et talibus multis pabolis loqbat eis vbū pur po. audire. Theo. Qm el turbe erāt indocte a comeſtibilib⁹ et ꝯſuetis noīb⁹ inſtruit eas: ⁊ pꝑter hoc ſubdit. Sine pabola aūt nō loquebat eis: vt. ſ. mouerent ad accedēdū ⁊ interrogādū. Sequit. Seorſum aūt diſcipulis ſuis diſſerebat oia. ſ. de qb⁹ iterrogabant vt ignorātes: non ſimpliciter oia tā manifeſta q̄ immanifeſta. Hier. Illi eñ digni erant ſeorſum audire myſteria impenetrali in timore ſapie: q̄ remoti a cogitationib malarū tumultib⁹ in ſolitudine virtutū permanebāt. Sapia eñ in tge ocij pcipitur,

Marc⁹ amator breuitatis.

¶ Et ait illis i illa die cū ſero eēt fctū. Trāſeam⁹ ꝯtra. Et dimittētes turbam aſſumūt eū ita vt erat in naui: ⁊ alie naues erāt cū illo. Et fcā ē pcella magna vēti: ⁊ fluct⁹ mittebat i naui ita vt iplerer naui. Et erat ipe i puppi ſup ceruical dormiēs: ⁊ excitāt eū: ⁊ dicūt illi. Magiſter: nō ad te pertinet q: perim⁹? Et exurgēs cōminat⁹ eſt vēto: ⁊ dixit mari. Tace: obmuteſce. Et ceſſauit vēt⁹: ⁊ facta ē trāquillitas magna. Et ait illis. Quid timidi eſtis? necdū habetis fidē? Et timuerūt tiore magno: ⁊ dicebant ad alterutrum. Quis putas eſt iſte: qr mare ⁊ venti obediunt ei?

¶ Hiero. Poſt doctinam dehinc ad mare veniūt: ⁊ fluctibus turbantur. vñ dr. Et ait illis in illa die cu3 ſero eēt fcm. Trāſeam⁹ ꝯ. Re. Tria eñ legit dñs habuiſſe refugia. ſ. nauigiū, mōtis: ⁊ deſerti: q̄ ties a turb; ꝯpmebat ad aliqd iſtorū refugiebat. Cū g̊ vidit dñs turbas mltas circa ſe eap. ī portunitatē qſi hō volēs declinare iuſſit diſcipulos ſuos trāſfretare. Sequit. Et di. tur. aſſu. eū ita vt e. in na. Chry. Diſcipulos qdā aſſūpſit dñs vt viſores fieret futuri miraculi: ſed ſolū ipſos aſſumit: ne alij cognoſcerēt ipos eē tā modice fidei. vñ ad oſtēdēdū q ſepatī alij trāſfretabāt. ſubiungit. Et alie na. er. cū il. Ne āt ſupbirēt diſcipli q eos ſolos aſſūpſerat: piclitari eos pmittit. Et vt ēt p h diſcerēt tētatiōes viri itr ſuſtiere: vñ ſequit. Et fa. ē p. ma. Ut aūt futuri miraculi maiorē eis iprimat ſenſum: dat ipe timori dormiēdo vñ ſequit. Et erat ip. in pup. ſu. cer. dor. Si eñ vigilaſſet: aut non timuiſſent ne q;

Tria dñi refugia.

rogaſſent tempeſtate orta: aut cum aliquid tale facere non putaſſent. Theo. Dimiſit ḡ eos incidere in timoꝛē periclitatiōis: vt ei⁹ ꝟtutē in ſeipſis cognoſcerēt: qui alios ab eo bñficiatos videbāt. Doꝛmiebat aūt ſup cer. nauis ligneū ſiddē. Chryſo. Oſtendens ſuā hūilitatē ⁊ ex hoc multā ſapiētiā docēs. Nōdū aūt diſcipuli q̄ circa eū exiſtebāt ei⁹ gloꝛiam cognoſcebāt. ⁊ quidē ꝙ ſurgens poterat vētis imperare credebāt: ſed ꝙ quieſcēs ſeu doꝛmiēs nequaꝗ̄. Et iō ſequit̄. Et excitāt eū: ⁊ dicūt illi. Magiſter nō ad te ptinet quia perim⁹? Theophi. Ipſe aūt exurgēs: comminat pꝛimo q̄dē vento q̄ maris tēpeſtatē ⁊ fluct⁹ faciebat. ⁊ hoc ē quod ſubdit̄. Et exurgēs cōmi. eū vento. Deinde vero p̄cipit mari. vñ ſequit̄: Et dixit mari: tace: obmuteſce. Glo. Ex cōmotione eñ maris q̄dā ſonit⁹ ꝯſurgit q̄ vr̄ eſſe q̄dā maris locutio periculū ꝯminātis: ⁊ iō ꝯuenienter ſub quadā metaphoꝛa tranquillitatē īperat taciturnitatis vocabulo: ſicut ⁊ in cohibitiōe ventoꝝ qui ſua violētia mare cōturbāt: comminationē nolauit. Solēt eñ ptātē habentes eos q̄ violētia pacē hoīm cōturbāt: cōminatione penarū refrenare. Per hoc ḡ dat̄ intelligi ꝙ ſicut rex aliq̄s pōt cōminatiōe violētos ꝯpꝛimere ⁊ ſuis edictis murmur ſubiecti ppl̄i mitigare: ita xp̄s rex vniuerſe creature exiſtēs: ſua ꝯminatione vētoꝝ cohibuit violentiam: ⁊ mari taciturnitatē indixit: ⁊ ſtatim eſt effectus ſecur⁹. Sequit̄ eñ. Et ceſſauit vē. cui. ſ. fuerat cōminat⁹. Et facta eſt tranq̄llitas magna. ſ. in mari: cui taciturnitatē indixerat. Theop. Cōminat⁹ eſt etiā ⁊ diſcipulis tanꝗ̄ fidē nō habētib⁹. Sequit̄ eñ. Et ait illis. Quid timidi eſtis necdū habetis fidē? Si eñ habuiſſent fidem credidiſſent ꝙ ēt doꝛmiēs ſeruare eos potuiſſet incolomes. Sequit̄. Et timuerūt timoꝛe magno: et dicebant ad alterutrum. Quiſputas eſt iſte: q̄ vēti ⁊ mare obediūt ei? Etenī dubie habebāt ſe erga eū. Inquantū enim

Expō litteralis.

iuſſu mare placauit: non baculo vt moyſes: ñ p̄cib⁹ vt heliſe⁹ ioꝛdanē: neq; archa vt ieſūs naue: ſ; hoc vt de⁹ eis videbat̄: ſ; ꝟo ꝙ doꝛmiebat hō. Bie. Myſtice enimuero puppis eccl̄ie eſt initiū: in q̄ dñs coꝛpaliter doꝛmit: q: nūꝗ̄ doꝛmit q̄ cuſtodit iſrael. puppis eñ moꝛtuis pellib⁹ viuos ꝯtinet: ⁊ fluct⁹ arcet: ⁊ ligno ſolidat̄. i. cruce ⁊ moꝛte dñi eccl̄ia ſaluat̄. Ceruical coꝛp⁹ dñi eſt cui diuinitas ſicut caput iclinata eſt. Uent⁹ autē ⁊ mare: demones ⁊ pſecutoꝛes ſunt: q̄b⁹ dicit. Tace: q̄ñ ꝯpeſcit edicta regū iniquoꝝ vt voluerit. Trāquillitas magna eſt pax eccl̄ie poſt pſſurā ſiue theoꝛica poſt vitam actiuā. Beda. Uel nauicula quam aſcendit: paſſiōis arboꝛ itelligit̄ per quā fideles ad ſecuritatē ſecuri littoꝛis ꝯueniūt. Alie naues q̄ fuiſſe dicunt̄ cū dño: illos ſignificant q̄ fide dñice crucis ibuti ſunt: non tñ turbine tribulationum pulſati. Uel poſt tentatiōnū ꝓcellas ſerenitate pacis vtuntur. Diſcipulis aūt nauigātib⁹ xp̄s obdoꝛmiuit: quia fidelib⁹ futuri regni q̄etē meditantib⁹ tēp⁹ dñice paſſiōis aduenit. vñ hoc ſero factū fuiſſe ꝓhibet̄: vt veri ſolis occubitū nō ſola dñi doꝛmitio: ſ; ipſa diſcedētis lucis hoꝛa ſignificet. Aſcēdente aūt illo puppim crucis: fluct⁹ blaſphemātiū pſecutoꝝ aſſurgūt demonia cis excitati ꝓcellis: q̄b⁹ tñ nō ipſius patiētia turbat̄: ſ; diſcipuloꝝ imbecillitas ꝯcutit̄. Excitāt aūt diſcipuli dñ;: q: cui⁹ moꝛtē viderāt: maximis votis reſurrectionē q̄rebant. Uento exurgēs ꝯminat⁹ eſt: q: reſurrectione celebꝛata diaboli ſupbiā ſtrauit. Mare ſilere p̄cepit: q: iudeoꝛum rabiē reſurgēdo deiecit. Diſcipuli au ſtē arguūt̄: q: poſt reſurrectionem exꝓbꝛauit eis icredulitatē coꝝ. Et nos q; cū ſigno dñice crucis imbuti ſclm relinq̄re diſponim⁹: nauē cū Ieſu cōſcēdim⁹: mare tranſire conamur: ſ; nob̄ nauigātib⁹ inter eq̄ris fremit⁹ obdoꝛmit: q̄ñ inter medios ꝟtutū vſus: vel imūdoꝝ ſpūum: vel hoīm pꝛauoꝝ: vel ipſarū nr̄aꝝ cogi

Allegoria pulchra.

allegorica expō.

tationū īpet⁹ amoris flāma refrigeſcit. Uerū inter hmōi procellas illū ſedulo excitem⁹: mox tēpeſtatē compeſcet: refundet tranquillitatē: portū ſalutis indulgebit. ¶ Cap. v.

Et venerunt trās fretū maris in regiones geraſenorū. Et exeunti ei de naui: ſtatī occurrit de monumētis hō in ſpū imūdo: q̄ domiciliū habebat in monumētis. Et neq₃ cathenis iā q̄ſq̄ poterat eū ligare: q̄m ſepe ꝯpedib⁹ ⁊ cathenis vict⁹ dirupiſſet cathenas ⁊ ꝯpedes ꝯminuiſſet: ⁊ nemo poterat eū domare. Et ſp die ac nocte ī monumētis ⁊ in montib⁹ erat clamās ⁊ ꝯcidēs ſe lapidib⁹. Uidēs aūt ieſū a lōge cucurrit ⁊ adorauit eū: ⁊ clamans voce magna dixit. Quid mihi ⁊ tibi ieſu fili dei altiſſimi: adiuro te p deum ne me torq̄as. Dicebat eñ illi. Exi ſpūs imūde ab hoīe iſto. Et interrogabat eū. Qd̄ tibi nomē eſt? Et dt ei. Legio mihi nomē ē: q₂ mlti ſum⁹. Et deꝑcabat̄ eū mltū ne ſe expelleret ex regionē. Erat aūt ibi circa mōtē grex porcoꝝ magn⁹ paſcēs ī agris. Et deꝑcabat̄ eū ſpūs dicētes. Mitte nos ī porcos vt ī eos itroeam⁹. Et ꝯceſſit eis ſtatī ieſus. Et exeūtes ſpūs imundi itroierunt ī porcos: ⁊ magno īpetu grex ꝑcipitat⁹ ē ī mari ad duo milia: ⁊ ſuffocati ſūt ī mari. Qui aūt paſcebāt eos fugerūt: ⁊ nūciauerūt ī ciuitatē ⁊ in agros. Et egreſſi ſūt videre q̄d eēt ſcm: ⁊ venerūt ad ieſū: ⁊ vidēt illū q̄ a demonio vexabat̄ ſedētē veſtitū ⁊ ſane mētis: ⁊ timuerūt. Et narrauerūt illis q̄ viderāt qualr̄ ſcm̄ eēt ei q̄ demōiū hūerat: ⁊ d̄ porcis. Et rogare ceperūt eū: vt diſcederet de finibus eoꝝ. Cūq₃ aſcēderet nauī: cepit illū deꝑcari q̄ a demōio vexat⁹ fuerat vt eēt cū illo: ⁊ nō admiſit eū ſ₃ ait illi. Uade ī domū tuā ad tuos: ⁊ annūcia illis q̄ta tibi dn̄s fecerit: ⁊ miſertus ſit tui. Et abijt et cepit ꝑdicare in decapoli q̄ta ſibi feciſſet ieſ⁹: ⁊ oēs mirabant̄.

¶ Theop. Ut q̄ ī nauicula erāt cōq̄rebāt adiuice. Quiſputas ē iſte? inimicoꝝ teſtimonio ꝯfirmat̄ q̄s eſſet. Acceſſit ei demoniac⁹ ꝯfitēs ipm eē filiū dei. Ad qd̄ narrādū euāgeliſta accedēs di. Et vene. trās fre. ma. in regi. geraſenoꝝ. Be. Geraſa ē vrbs īſignis arabie trāſiordanē iuxta mōtē galaad: quā tenuit trib⁹ manaſſe: non lōge a ſtagno tyberiadis: in qd̄ porci ꝑcipitati ſunt. Chry. S₃ tñ neq₃ geraſenoꝝ neq₃ geraſinoꝝ exq̄ſita ſcriptura ꝯtinet: ſ₃ gergeſiroꝝ. Geraſa ei ciuitas ē iudee: ⁊ necq̄ in ea eſt mare. geraſa vero arabie ciuitas eſt: neq₃ mare neq₃ ſtagnū ꝓximū hñs. Et ne tā euidēs mēdaciū euāgeliſte dixiſſe videant̄: viri tā diligēter ſciētes q̄ circa iudeā erant: gergeſe q̄dā a q̄ gergeſei. entiū ciuitas fuit: nūc tyberias occupata cir Expō lralis.

ea quā ꝑcipuū ē circūpoſitū ſtagnū.
Seqꝛ.Et exe.ei ꝺ na.ſta.oc.ei ꝺ mo
Cōſenſus euāgelic. nu.hō.Aug.de cō.euā.Cū Matthe⁹
dicat duos fuiſſe:marc⁹ ꝛ lucas vnū
ꝯmemorāt:vt itelligas vnū eoꝝ fuiſ
ſe ꝑſone alicui⁹ clarioris:quē regio
illa max ie dolebat.Chry.Vn̄ ꝙ mar
cus ꝛ lucas illud qꝺ erat miſerabi-
li⁹ narrauerūt:ꝛ ꝑpter hoc diffuſi⁹
qꝺ illi ꝯtigerat enarrāt.Seqꝛ eniꝫ.
Et neqꝫ cathe.iā qſq̄ cū po.liga.Di
xerūt ġ ſimplr̄ demoniacū:numeꝝ
nō q̄rēdo:vel vt ꝟtutē maiorē oſtde
rēt opantis.Nā q̄ vnū talē curaue
rat:nō erat ei impoſſibile multos
alios curare.nec tn̄ hic diſſonantia
demōſtrat.Nō eñ dixerūt ꝙ vn⁹ ſo
lus erat:qꝺ ſi dixiſſent:Mattheo cō
tradicere viderent.Habitabāt aūt i
monumētis demones.Erroneū do
gma multis volētes imittere ꝙ de-
cedētiū aīe i demones ꝯuertebant.
Greg.nice.Parauerat aūt ſe cet⁹ de
monū ad reſiſtēdū diuine ptāti.Cū
āt appropinq̄ret q̄ ptātē hꝫ ſup om
nia exclamant eminētem ei⁹ ꝟtutē
vn̄ ſeqꝛ.Videns aūt ieſuꝫ a lō.cucur.
ꝛ adora.euꝫ:ꝛ cla.vo.magna ꝛ di.ꝛ:
q̄d mi.ꝛti.ieſu fili dei altiſſimi.Chr.
Vide demonē duplici paſſiōe diui-
ſum:audacia ꝛ timore:reluctatur ꝛ
orat:q̄ſi q̄ōnē aliquā itētās vult ſci-
re q̄d ſibi ꝛ ieſu cōe.q.d.q̄ de cā eij-
cis me ab hoīb⁹ cū ſint mei?Bed.
Que āt ipietas eſt iudeoꝝ cū dice-
re i ꝑncipe demonioꝝ eieciſſe de-
monia:quē ꝛ ip̄a demonia fatēt ni-
hil ſecū hr̄e cōe.Cyril.Deide orās
ſubiūgit.Adiuro te ꝑ deū:ne me to
q̄as.emiſſionē eñ reputabat tormē
tū:vl' ēt inuiſibiliter torq̄bat.Chry.
Quāuis ei mali ſint demones:ſciūt
tn̄ ꝙ ip̄os ꝑpt ꝑctā expectat vltimo
aliq̄ pena:q2 ꝟo nōdū eis tp̄s vltie
pene aduenerat:firmiſſime cogno-
ſcebāt:maxie cū ꝑmiſſū eēt eis hoī-
bus ꝯmiſceri.Sꝫ q2 xp̄s ꝯphēderat
eos tāta mala ꝑpetrare:putabāt ꝙ
ꝑpt factoꝝ exceſſū vltimū puni-tio
Diſſonat a ꝯmuni. nis tp̄s minime expectarēt.ꝑpt h̄
ſupplicāt ne torq̄ant.Beda.Magnū
ei tormētū ē demōi a leſiōe hoīs ceſ

lare:ꝛ tāto dimittit graui⁹ q̄to poſ theologia.
ſidet duri⁹.Sequit eñ.Dice.eñ il-
li.Exi ſpūs im.ab ho.iſto.Cyrillus.
Attēdas inexpugnabilē ꝟtutē xp̄i:
cōquaſſat ſathanā:cui ꝟba xp̄i ſunt
ignis ꝛ flāma:ſm ꝙ pſalmiſta dicit.
Liq̄facti ſunt mōtes a facie dei.i.ſu
blimes ꝛ ſupbe ꝟtutes.Sequit.Et
iter.cū:qꝺ tibi nomē eſt?Theophi.
Interrogat q̄dē dn̄s nō vt ipſe ſci-
ret:ſꝫ vt ceteri ſciāt multitudinē ha
bitantiū demonū.Chryſ.Ne ſi ipſe
diceret ꝙ multi ſunt:icredibile fie-
ret:vult ergo ꝙ ipſi ꝯfiteant:ꝙ mul
ti erāt.vn̄ ſequit.Et di.ei:legio mi.
no.eſt:q2 mul.ſum⁹.Nō dicit deter-
minatū numeꝝ:ſꝫ multitudinē.non
eñ prodeſt ad ſciam exq̄ſitio nūeri.
Be.Cōfeſſa aūt publice peſte quam
furēs tolerabat virt⁹ curātis gra-
Exorciſtarum mos. tior apet.Sꝫ ꝛ nr̄i tp̄is ſacerdotes
q̄ ꝑ exorciſmi grām eijcere norūt ſo
lēt dicere patiētis nō aliter valere
curari:niſi q̄tū ſapere pñt oē qꝺ ab
imūdis ſpiritib⁹ viſu:auditu:guſtu:
tactu:vel alio quolibet corpis aut
animi ſenſu vigilātes dormiētesve
ꝑtulerint:ꝯfitēdo patēter exponāt.
Sequit.Et ꝑcs.eū mul.ne ſe expel.
extra regionē.Chry.Aut lucas di-
cit:i abyſſum.Abyſſus eñ ē ſepatio
hui⁹ mūdi.ꝑmerent eñ demones
mitti ad tenebras exteriores diabo
lo ꝛ ſuis angelis ꝑparatas.Hoc aūt
xp̄s facere poterat:ꝑmiſit tn̄ eos in
hac terra eſſe ne abſentia tētatoris:
hoīes corona victorie ꝑuaret.Theo
phi.Et vt nobiſcum pugnātes:nos
peritiores ꝯſtituāt.Seqꝛ eñ.Erat
āt ibi cir.mō.grex por.mag.paſcēs.
Aug.de cō.euā.Qꝺ hic dicit marc⁹
circa montes fuiſſe gregem.Lucas
aūt in monte:nihil repugnat.Grex
eñ porcoꝝ tā magnus fuit vt aliq̄d
ei⁹ eſſet in mōte:ꝛ aliq̄d circa mōtē
Seqꝛ.Et dep.eū ſpi.di.Mitte nos i
por.vt i eos itrocam⁹.Re.ſup mat.
Iccirco aūt intrauerūt i porcos nō
ſpōte:ſꝫ petierūt vt eis ꝯcederet:vt
demōſtraret q2 nō pñt nocere hoī- Demones
bus:niſi ꝑmiſſiōe diuina.Iꝺ aūt nō ꝑſone
petierūt mitti in hoīes:q2 illū cui⁹ xp̄i.

virtute torquebanť:humanã ſpeciez
geſtare videbant.nec petierũt vt in
pecora mitterenť:qꝛ velut mũda aia
lia i tẽplo dei offerebãť. Petierũt vt
in porcos mitterenť:qꝛ nullũ aial eſt
immũdiꝰ porco:et demones ſemper
in ſpurcitijs delectanť. Sequiť. Et
cõceſſit eis ſtatim ieſus. Beda. Jđ q̃
dñ permiſit:vt per interfectionẽ por
corũ hoibꝰ ſalutis occaſio prebeať.
Chꝛy. Uolẽs furiã quã cõtra hoies
hñt demones oibꝰ demõſtrare:et ꝙ
multo peiora vellẽt hoibꝰ infligere
ſi poſſent:virtute nõ impediti diui-
na:⁊ qꝛ in hoibus hanc oſtenſionem
fieri eius pietas nõ ferebat:ipſos in
porcos intrare ꝑmiſit:vt in illis vir
tus ⁊ furor demonũ videať. Sequiť.
Et exe. ſpũs imũdi. Titꝰ. Fugã autẽ
arripuerũt paſtores ne cũ porcis ꝑi
rẽt:⁊ hmõi terrorẽ ciuibꝰ intulerũt.
vñ ſequiť. Qui autẽ paſce. eos. Jllos
aũt ad ſaluatorẽ adduxit dãni neceſ-
ſitas. frequẽter em̃ cũ deꝰ hoies dã
nat in rebꝰ poſſeſſis:cõfert bñficiuz
aiabꝰ. vñ ſequiť. Et ve. ad Je. ⁊ vi. il-
lum qui a de. vexa. ſe. ſ. iuxta pedes a
quibus nactꝰ erat ſalutez:quẽ antea
nec cathene compeſcere poterãt ve
ſtitũ ⁊ ſane mẽtis q̃ continuo nudus
erat:⁊ obſtupuerunt. vñ ſequitur. Et
ti. hoc igiť miraculũ ꝑtim viſu:par-
tim verbis cõperiunt. vñ ſequiť. Et
nar. illi q̃ vide. Theoph. Stupentes
aũt ꝑꝑ miraculũ qđ audierãt timue
rũt:⁊ ꝓpter hoc deprecanť ipſum vt
ab eorũ recedat finibus. ⁊ hoc eſt qđ
ſubdiť. Et rogare cũ cepe. vt diſce.
a fi. eoꝝ. timebãt em̃ ne aliqñ tale ali
qđ paterenť. Cõtriſtati em̃ de porco
rũ ↄditiõe pñtiã renuũt ſaluatoris.
Beda. Uel conſcij fragilitatis ꝓprie:
pñtia dñi ſe iudicabãt indignos. Se
quitur. Cũqꝫ aſcen. na. ce. illũ depre.
qui a demo. vexa. fue. vt eſ. cum illo.
Theo. Timebat em̃ ne aliqñ inue-
niẽtes eũ demones reintrarẽt in eũ.
dñs vero remittit eũ i domũ ſuã in-
nuẽs ei ꝙ ꝓñuis ipſe pñs nõ eſſet:tñ
ſua virtus ipſuz cuſtodiet:ſimul etiã
vt curatꝰ alijs ꝓſit. vñ ſequiť. Et non
admi. eũ:ſed ait illi:vade in do. tuam

ad tu. et nũcia illis q̃ta ti. dñs fece.
et mi. ſit tui. Uide ſaluatoris humili
tatẽ nõ dixit denũcia oia q̃ feci tibi:
ſed oia q̃ fecit tibi dñs. ſic et tu cum
aliqđ boni feceris:nõ tibi ſꝫ deo at
tribuas. Chꝛy. Lꝫ autẽ alijs ſanatis
preceperit nemini dicere:conuenie-
ter tñ huic precepit ꝙ annũciet:qm̃
omnis illa regio demonibus deten
ta ſine deo manebat. Theoph. Jpſe
igitur cepit predicare et omnes mi
rantur. et hoc eſt qđ ſequiť. Et cep. Allego
predicare. Beda. Myſtice autẽ gera- ria pul
ſa ſiue gergeſe:vt quidã legunt:co- chra.
lonum ejciens ſiue aduene appro-
pinquãs interpretatur:quia gẽtium
populus ⁊ hoſtẽ de corde repulit:et
qui erat lõge factus eſt prope. Hie.
Hic autẽ demoniacus:deſperatiſſi-
mus gentium populus eſt;nec lege
nature;nec dei:nec humano timo-
re alligatꝰ. Beda. Qui in monumen-
tis habitabat:qꝛ in mortuis operi-
bus:hoc eſt in peccatis delectabať:
ſemper nocte ac die furebat:quia in
proſperis ⁊ aduerſis a ſeruitio ma-
lignorũ ſpirituum non ceſſabat:ſed
per operũ feditatẽ quaſi in monu-
mentis iacebat. per factũ ſuperbie
in montibus errabat. per verba du-
riſſime infidelitatis quaſi lapidibus
ſe concidebat. Dicit aũt. Legio mi-
hi nomẽ eſt. quia populus gentium
diuerſis idololatrie cultibꝰ erat mã
cipatus. Qđ aũt excũtes ſpiritꝰ im-
mũdi ab hoie intrant porcos quos
in mare precipitãt:ſignificat ꝙ libe-
rato populo gẽtium a dñatione de-
monum:qui chꝛiſto credere nolue-
runt in abditis agunt ſacrilegos ri-
tus. Theophi. Uel per hoc ſignifi-
catur ꝙ demones intrant in homi-
nes ad modũ porcorum viuentes:⁊
volutabro voluptatum ſe inuoluen
tes:precipitãt eos precipitio in ma
re vite iſtius et ſuffocantur. Hiero.
Uel ſuffocanť in inferno ſine reſpe-
ctu miſericordie per impetuz matu
re mortis a quibus fugiunt multi:
quia flagellato ſtulto:ſapiẽs prudẽ-
tior fit. Beda. Qđ aũt dñs volentem
eſſe cum illo non admiſit:ſignificat

qđ quiſq₃ intelligat poſt remiſſionem pctõꝝ ingrediédũ ſibi eſſe i cõſciaȝ bonã: ⁊ ſeruiédũ euãgelio pp aliorũ ſaluté: vt deiñ cũ xp̄o requieſcat. Greȝ go. vij. mora. Cũ em̄ quãtũlibet paȝ rũ de diuina cognitiõe pcepim⁹: reȝ dire iã ad humana nolum⁹: quieté ↄté plationis q̄rẽtes. ſed dñs p̄cipit: vt mẽs pri⁹ exudet in ope: ⁊ poſtmodũ refici deat p cõtéplationé. Hier. Hõ aũt ſanat⁹ p̄dicabat in decapoli: dũ₃ a romano nũc regno iudei cõuertũȝ tur. qui in litera tm̄ pédẽt decalogi.

¶ Et cũ aſcẽdiſſet ieſ⁹ i naui ruſ⁹ trãs fretũ ↄuenit turba multa ad eũ: ⁊ erat circa maȝ re. Et venit q̄dã đ archiſynagogis noïe Jair⁹: ⁊ vidẽs eũ ꝓcidit ad pedes ei⁹ ⁊ depreȝ cabat eũ multũ dicẽs: qm̄ fiȝ lia mea i extremis ẽ: veni imȝ pone manũ tuã ſup eã vt ſalȝ ua ſit ⁊ viuat. Et abijt cũ illo ⁊ ſeq̄batur eũ turba multa: ⁊ ↄprimebant eũ. Et mulier q̄ erat in ꝓfluuio ſanguĩs anȝ nis. xij. ⁊ fuerat m̄lta ꝑpeſſa a ↄpluribꝰ medicis: ⁊ erogaȝ uerat oĩa ſua nec q̄cq̄ ꝓfeceȝ rat: ſed magis deteri⁹ hẽbat: cũ audiſſet đ ieſu venit i turȝ ba retro: ⁊ tetigit veſtimẽtũ ei⁹. Dicebat em̄: q₂ ſi vł veſtiȝ mẽtũ ei⁹ tetigero: ſalua ero: ⁊ ↄfeſti₃ ſiccat⁹ eſt fõs ſanguiȝ nis ei⁹: ⁊ ſenſit corpe q₂ ſanaȝ ta eẽt a plaga. Et ſtatĩ ieſ⁹ coȝ gnoſcẽs i ſemetipſo ꝟtuté q̄ exierat de illo ↄuerſ⁹ ad turȝ bã aiebat. Quis tetigit veſtȝ mẽta mea? Et dicebãt ei diȝ ſcipłi ſui. Uides turbã cõprȝ mentẽ te: ⁊ dicis: q̄s me tetiȝ git? Et circũſpiciebat videre eã q̄ h̄ fecerat. Mulier ꝟo tiȝ mẽs ⁊ tremẽs ſciẽs qđ factũ eẽt i ſe: venit ⁊ ꝓcidit añ eũ ⁊ dixit ei oẽm ꝟitaté. Jeſus ãt dixit ei. Filia fides tua te ſalȝ uaȝ fecit: vade in pace: ⁊ eſto ſana a plaga tua.

¶ Theoph. poſt miraculũ demõiaȝ ci: aliud miraculu₃ dñs opat: filiã. ſ. archiſynagogi reſuſcitãs: ad cuius miraculi narrationé euãgeliſta acȝ cedẽs dicit. Et cũ aſcẽ. ie. in na. rur. trãs fretũ. Aug. de cõ. euã. Intelliȝ gẽdũ eſt aũt ꝙ de archiſynagogi fiȝ lia ſubdit factũ eſſe cũ trãſcendiſſet ieſus in naui rurſus trãs fretũ: ſ₃ q̄ꝓ tũ poſt nõ appet: niſi em̄ fuiſſet iter uallũ: nõ eẽt q̄n fieret qđ narrat matȝ the⁹ de ↄuiuio dom⁹ ſue: poſt qđ faȝ ctũ nihil aliđ ↄtinuo ſequit q̄ꝓ illud de archiſynagogi filia. ſic em̄ ip̄e cõȝ texit: vt ip̄e trãſit⁹ apte indicet hoc ↄñr narrari qđ ↄñr ẽ factũ. Sequit. Et ve. q̄dam de archiſy. noïe iairus. Chry. Nomẽ poſuit pp iudeos qui tũc erãt vt nomẽ miracłi fieret oñȝ ſuũ. Seq̄t. Et vi. eũ ꝓci. ad pe. ei⁹: ⁊ dep̄. eũ mul. di. Qm̄ filia mea i exȝ tremis eſt. Et q̄dẽ matthe⁹ narrat archiſynagogã puellã mortuã nũȝ ciaſſe. Marc⁹ ꝟo grauiter ĩfirmatã: ſed poſtmodũ archiſynagogo cũ q̄ dñs ire debebat nũciatũ fuiſſe puelȝ lã mortuã eẽ. Matthe⁹ ḡ eãdẽ rẽ ſiḡ ſigt: ꝙ. ſ. mortuã ſuſcitauerit: breuiȝ tatis cã eã dicẽs abiſſe quã conſtat mortuã ſuſcitatã fuiſſe. Aug. de cõ. euã. Attẽdit ei nõ ꝟbo p̄ris de filia: ſed qđ eſt potiſſimũ volũtaté: ita em̄ deſperauerat vt poti⁹ eã vellet reuiȝ uiſcere: nõ credẽs viuã poſſe inueniȝ ri quaȝ moriẽté reliq̄rat. Theophi. Fuit aũt hic vir ex p̄te fidelis inq̄ꝓȝ tũ cecidit ad pedes ieſu: inq̄ꝓtum ꝟo depꝛecat vt veniat: non quãtã oporȝ tebat habere fidem oſtẽdit. Oporteȝ bat em̄ dicere. Dic verbo: et ſanabiȝ

Cõſen ſus euã gelic⁹.

tur filia mea.Sequitur.Et abijt cuꝫ
illo et ſeque.eũ tur.multa:ꝛ compri-
mebant eũ:et mulier q̃ erat in pflu.
ſan.xij.annis.Chryſ.Mulier iſta fa-
moſa et nota oibꝰ ꝓpter hoc ad ſal-
uatorẽ i manifeſto ſuccedere nõ au-
debat:neq̃ ante eũ venire:qꝛ ſm le-
gẽ immũda erat:ꝓpter hoc retro te
tigit ꝛ nõ ante:qꝛ nec hoc facere au-
debat:ſed veſtimentorũ fimbriã.non
aũt fimbriã:ſed eius cogitatio eam
ſaluaꝫ fecit.Sequit̃.Dicebat eñ qꝛ
ſi vel veſtimenta eius tetigero ſalua
Vere fi dei ſi- gnum.
ero.Theo.Fideliſſima q̃deꝫ eſt hec
mulier q̃ a fimbrijs curationem ſpe-
rauit:ꝓpter qđ cõſequit̃ ſanitatem.
vñ ſequit̃.Et confeſtim ſic.eſt fons
ſan.eius et ſenſit cor.ꝙ ſa.eſ.a pla-
ga.Chryſo.His autẽ q̃ fide tangunt
xp̄m:virtutes eiꝰ cũ cã ſua volunta-
te donant̃.vñ ſequitur.Et ſtatiꝫ Je.
cog.in ſemetipſo vir.q̃ exi.de eo cõ-
uer.ad tur.di.Quis teti.veſti.meaꝫ?
Virtu- tes xp̄i q̃mõ ex eunt.
Virtutes q̃deꝫ ſaluatoris exeunt ab
eo non localiter aut corpalr̃:ipſum
mõ aliquo relinquentes:incorpora-
les eñ cũ ſint ad alios exeunt alijſ-
q̃ donant̃:neq̃ tñ extra eũ ſunt a q̃
exire dicuntur:ſicut ſcie q̃ a doctore
diſcẽtibus tribuunt̃.Dicit ergo.Co
gnoſcens in ſemetipſo virtu.q̃ exi.
de eo.vt intelligens ꝙ eo ſciẽte non
ignorante mulier ſalutẽ recepit.In
terrogabat vero q̇s me tetigit?licet
ſciret tangentẽ:vt mulierẽ venientẽ
manifeſtet ꝛ eius publicet fidem:et
ne virtus miraculoſi operis obli-
uioni tradat̃.Sequitur.Et dice.ei
diſ.ſui:vides tur.cõpri.te:et di.quis
me tetigit?Queſierat aũt dñs:quis
me tetigit?id eſt cogitatione ꝛ fide.
nõ eñ cõprimẽtes turbe me tangũt:
qꝛ nõ cogitatu ꝛ fide accedũt.Seq̇-
tur.Et circũſpi.vi.eam que hoc fece
rat.Theo.Volebat eñ dñs mulie-
rẽ manifeſtare.primo q̃dẽ vt fidem
approbet mulieris:deinde vt archi-
ſynagogũ ad cõfidẽtiã ꝓuocaret:qꝛ
ſic eius filia curaret̃ ſimulq̃ vt mu-
lierẽ ſolueret a timore.Etenĩ time-
bat mulier qꝛ furata fuerat ſanita-
tẽ:ꝓpter quod ſequit̃.Mulier auteꝫ
tremens et ti.ſcie.qđ fac.eſſet in ſe.
ve.et ꝓci.ante eũ ꝛ dixit ei oẽm ve-
ritatẽ.Beda.Ecce quo tendebat in-
terrogatio:vt ſcꝫ mulier confiteatur
veritatẽ diuturne infidelitatis:ſubi
te credulitatis et ſanationis:et ita
ipſa confirmat̃ in fide ꝛ alijs prebet
exẽplũ.Sequit̃.Ille autẽ dixit ei:fi-
lia fi.tua te ſal.fecit:vade in pa.et
eſto ſa.a plaga tua.Non dixit:fides
tua te ſal.factura eſt:ſed te ſaluã fe-
cit.q.d.in eo ꝙ credidiſti iam ſalua
facta es.Chryſ.Filiã vero vocat ſal-
uatã fidei rõne:fides eñ xp̄i dei fi-
liationẽ p̄ſtat.Theo.Dicit auteꝫ ei:
vade in pacẽ.i.in requie.q.d.vade
requieſce:qꝛ hucuſq̃ fuiſti in angu-
ſtijs et curationibus.Chry.Vel di-
cit:vade in pace.mittẽs eã in finem
bonorũ:in pace eñ deus habitat:vt
cognoſcat ꝙ nõ ſolũ corpore curata
eſt:ſꝫ etiã a cauſis corporalis paſſio Allego rica ex põ.
nis.i.peccatis mutata.Hiero.My-
ſtice auteꝫ poſt p̄dicta venit Jairus
archiſynagogus:qꝛ cum intrauerit
plenitudo gentium:tunc oĩs iſrael
ſaluus fiet.Jairus ſiue illuminans
ſiue illuminatus interpretat̃.i.iudai
cus pp̄ls vmbra lr̃e depoſita ſpiri-
tu illuſtratus ꝛ illuminans:ꝓcidẽs
ad pedes verbi.i.ad incarnationem
Jeſu ſe humilians rogat pro filia:qꝛ
q̃ ſibi viuit:alios viuere facit.Abra-
ham etiam et moyſes et ſamuel ro-
gãt ꝓ plebe mortua.et ſequit̃ Jeſus
preces eorũ.Beda.Ad puellã autẽ
ſanandã pgẽs dñs a turba cõprimi-
tur:qꝛ genti iudee ſalutaria moni-
ta p̄bẽs:noxia carnaliũ populoꝝ eſt
cõſuetudine grauatus.Mulier autẽ
ſanguine fluens:ſed a dño curata:ec
cleſia eſt cõgregata de gẽtibus:flu-
xus eñ ſanguinis ꝛ ſup idololatrie
pollutiõe:ꝛ ſup his q̃ carnis ac ſan-
guinis delectatiõe geruntur poteſt
recte intelligi.Sed dum verbuꝫ dei
iudeam ſaluare decerneret:plebs
gẽtiũ paratã ꝓmiſſamq̃ alijs preri
puit ſpe certa ſalutẽ.Theo.Vel per
mulierem q̃ emorroiſſa erat intelli-
gas humanã naturã:ꝓfluebat enim
peccatuꝫ qđ aiam occidens q̃ſi ſan-

guinē fudit alarū nrāꝝ.Hec a pluri
bus medicoꝝ:ſapiētū dico huiꝰ mū
di ꝛ legis ꝛ pphāꝝ curari nō valuit:
mox vt fimbriā xp̄i tetigit.i.carnem
eiꝰ ſanata ē:q̄ ei credit filiū dei icar
natū h̄ eſt q̄ veſtimētoꝝ fimbriā tan
git.Bed.Uñ vna credula mlier dñm
tangit:turba cōprimit:q2 q̄ diuerſis
hereſibus ſiue pueſis moꝛibꝰ gra
uatur:ſolo ecclie catholice coꝛde fi
delr veneraꝫ.Uenit āt ecclia gētiuꝫ
retro:q2 p̄ntē in carne dñꝫ nō vidēs:
pactis iā ſacramētis incarnatiōis il
liꝰ ad fidei eiꝰ grāꝫ puenit:ſicq; dū
pticipatiōe ſacramētoꝝ eiꝰ ſaluari a
peccatis meruit:q̄ſi tactu veſtimēto
rū eiꝰ fontē ſui ſanguis ſiccauit.Cir
cūſpiciebat aūt dñs videre eā q̄ h̄ fe
cerat:q2 oēs q̄ ſaluari merenꝫ:ſuo di
gnos intuitu ac miſeratiōe iudicat.

Adbuc eo loquēte veniūt
nūcij ad archiſynagogū di
cētes:q2 filia tua moꝛtua eſt
q̄d vltra vexas magiſtrū:Je
ſus autē audito verbo qđ di
cebant:ait archiſynagogo.
Noli timere:tm̄mō crede.Et
nō admiſit quē q̄ ſeq̄ ſe niſi
petrū ꝛ iacobū ꝛ ioānē frēꝫ
iacobi.Et veniūt i domū ar
chiſynagogi:ꝛ vidit tumltū
ꝛ flētes ꝛ eiulātes multū.Et
igreſſꝰ ait illis.Quid turba
mini et ploꝛatis:Puella nō ē
moꝛtua:ſꝫ doꝛmit.Et irride
bāt eū.Jpſe vo eiectis oibꝰ
aſſumit patrē ꝛ matrē puel
le ꝛ q̄ ſecū erāt:ꝛ igrediūꝫ vbi
puella erat iacēs.Et tenens
manum puelle ait illi:thabi
thacumi: quod ē iterp̄tatū:
puella tibi dico ſurge.Et cō
feſtiꝫ ſurrexit puella ꝛ ambu
labat.Erat āt ānoꝝ.xij.ꝛ ob

ſtupuerūt ſtupoꝛe magno.Et
precepit illis vehementer:vt
nemo id ſciret.Et iuſſit illi
dare manducare.

Theo.Hi q̄ circa archiſynagogū
erāt:xp̄m vnū ex pphetis eē crede
bāt:ꝛ pp h̄ eū dprecādū putabāt vt
veniēs ſup puellā oꝛaret:q2 vo iam
expirauerat puella putabāt nō eſſe
precādū.ꝛ iō dr.Adhuc eo loquente
veniūt ad archiſynagogū dicentes:
q2 filia tua moꝛtua ē:q̄d vltra vexas
magr̄m:Sꝫ ipſe dñs ad ꝯfidēdū pa
trem inducit.Sequiꝫ.n.Jeſus autē
vbo qđ dicebaꝫ audito:ait archiſy
nagogo.Noli ti.tm̄mō crede.Augu.
de cō.euā.Nō legiꝫ ꝙ ſuis nuncian Cōſen
tibꝰ ꝛ phibētibꝰ:ne iam magr̄ veni ſus euā
ret:ille cōſēſerit:ac p h̄ ꝙ dñs dixit gelicꝰ.
ei.Noli ti.crede.nō diffidētē repre
hendit:ſꝫ credētē robuſtiꝰ cōfirma
uit.Si aūt euāgeliſta archiſynago
gū ꝯmemoꝛaſſet dixiſſe:ꝙ ſui ad do
mū veniētes dixerūt ꝙ iā nō vexareꝫ
Jeſus:repugnarēt eiꝰ cogitationis
vba q̄ poſuit Matthꝰ eū dixiſſe:ꝙ
ſ.puella moꝛtua eēt.ſeqꝫ.Et non ad
miſit quē q̄ ſeq̄ ſe niſi petrū ꝛ Jaco
bū ꝛ Joānē frēꝫ Jacobi.Theo.Nō
ei hūilis xp̄s ad oſtētationeꝫ voluit
aliq̄d opari.Sequiꝫ.Et veniūt in do
mum archiſynagogi:ꝛ videt tumul
tū:ꝛ flentes ꝛ eiulātes multū.Chry.
Jp̄e aūt iubet nō vlulare tāq̄ puel
la nō ſit moꝛtua:ſed doꝛmiens.vnde
ſeqꝫ.Et ingreſ.ait.Quid tur.et plo.
puel.nō eſt moꝛ.ſꝫ doꝛ.Hie.Archiſy
nagogo dr filia tua moꝛ.eſt.ieſꝰ aūt
dixit.Nō eſt moꝛ.ſꝫ doꝛ.vtrūq; verū
ē.q.d.moꝛtua ē vobis:mihi doꝛmit.
Beda.Hoibꝰ eñ moꝛtua erat qui ſu
ſcitare nequerāt:deo doꝛmiebat:in
cuiꝰ diſpōne ꝛ aīa viuebat:ꝛ caro re
ſuſcitāda quieſcebat.vñ mos apud
xp̄ianos obtinuit vt moꝛtui qui re
ſurrecturi nō dubitanꝫ doꝛmientes
vocenꝫ.Seqꝫ.Et irri.eū.Theo.De
rident antē eum tanq̄ vlterius non
poſſet aliquid facere : ſed ipſemet
contra ſeipſos atteſtantes diſpu

tantā℞ vere mortuā ſuſcitauerit:
⁊ ideo miraculoſū erit ſi ſuſcitaue-
rit eā. Beda: Q: ergo ꝟbū reſuſci-
tātis irridere ℞ credere malebant
merito foras excludunt: vtpote in-
digni ꝗ potētiā reſuſcitātis ac ſur-
gētis myſteriū viderent. vñ ſequit.
Ipſe ꝟo eie. oíb⁹ ⁊c. Chryſo. Uel vt
oſtētationez auferret ꝑpter hoc nō
oēs ſecū eſſe ſinit: vt ꝟo teſtes poſt-
modū hꝛet diuine ꝟtutis: tres pre-
cipuos ex diſcipulis elegit: ⁊ patrē
⁊ matrē puelle tā℞ pre oíb⁹ magis
neceſſarios: manu ꝟo ⁊ ꝟbo puellā
viuificat. vñ ſequit. Et te. ma. pu. ait
illi: thabitbacumi: qđ eſt interpre.
puella tibi dico ſurge. Manus eñ
ieſu viuificatiua exñs mortuuz cor-
pus viuificat: vox aūt iacentem ex-
citat. vñ ſequit. Et cōfeſtim ſurre-
Expoſitio līa-lis. xit pu. ⁊ ambulauit. Hiero. de opti-
mo genere interꝓ. Arguat aliquis
euāgeliſtā mēdacij ꝗre exponendo
addiderit: tibi dico: cuz in hebraico
thabitbacumi tm̄ ſignificet puella
ſurge. ſꝫ vt ſenſum vocātis ⁊ impe-
rātis exꝓmeret addit tibi dico ſur-
ge. Sequitur. Erat autē an. xij. Glo.
Hoc euāgeliſta addidit ad oſtēden-
dū puellā hui⁹ etatis eē ꝙ poterat
ambulare. In ambulatione ei⁹ non
ſolū ſuſcitata: ſed etiā ꝑfecte ſanata
oſtēdit. Sequitur. Et obſtu. ſtu. ma-
gno. ⁊ pre. illis vehementer vt ne. id
ſciret: ⁊ iuſſit illi dare manducare.
Chry. Ad demōſtrādū ꝙ eā vere ſu-
ſcitauerit: ⁊ nō ſm̄ phātaſiā. Beda.
Allegorica expō. Myſtice aūt ſaluata a ꝓfluuio ſan-
guinis muliere: mox filia archiſy-
nagogi mortua nūciat: q: dū eccle-
ſia gentiū a vitioꝝ labe mūdata et
ob fidei meritū filia eſt cognomina-
ta: ꝯtinuo ſynagoga ꝑfidie ſil' ⁊ in-
uidie zelo ſoluta eſt. ꝑfidie qđē: q:
in xp̄o credere noluit. inuidie ꝟo: q:
eccl'iam credere doluit: ⁊ ꝙ aiebāt
nūcij archiſynagogo: quid vltra ve-
xas magr̄m ꝑ eos hodie dr̄ ꝗ a deo
deſtitutū ſynagoge ſtatū vident: vt
reſtauri poſſe nō credāt: ideo͂ ꝓ re-
ſuſcitatōe illi⁹ ſupplicādū nō eē eſti-
māt. Sꝫ ſi archiſynagogus. i. cetus
doctoꝝ legꝫ credere voluerit: ⁊ ſub-
iecta ei ſynagoga ſalua erit: q: vero
ſynagoga letitiam dñice inhabita-
tiōis merito infidelitatis amiſit: ꝗ-
ſi inter flētes ⁊ eiulātes mortua ia-
cet. Tenēs aūt puelle manum dñs
eam ſuſcitauit: q: niſi ꝑus mūdate
fuerint manus iudeorū ꝗ ſanguine
ꝯplene ſunt: ſynagoga mortua nō re-
ſurget. In ſanatione autem emor-
roiſſe mulieris ⁊ ſuſcitatione puel-
le: ſal⁹ oñdit gñis humani: ꝗ a dño
ita diſpēſata eſt: vt ꝑmo aliq ex iſrl'
ad fidē venirent: deinde plenitudo
gētiū intraret: ac ſic oīs iſrl' ſaluus
fieret. annoꝝ aūt. xij. erat puella: et
annis. xij. mulier erat paſſa: q: pctā
nō credētiū apparuerūt in initio fi-
dei credētiū. vñ dr̄. Credidit abra-
ham deo: ⁊ reputatū eſt ei ad iuſti-
tiā. Greg. iiij. mo. Moraliter ꝟo re-
dēptor nr̄ puellā in domo: iuuenem Expō moralis.
ꝟo extra portā: in ſepulchro aūt la-
zarū ſuſcitat: adhuc qdem in domo
mortu⁹ iacet ꝗ latet in pctō: iam eſt
portam educit cui⁹ iniqtas vſ℞ ad
vecordiā publice ꝑpetrationis ape-
rit: ſepulture ꝟo aggere ꝑmit: qui
ꝑpetratiōe neqtie etiā vſuꝯſuetudi-
nis preſſus grauat. Beda. Et notan-
duz ꝙ leuiores ⁊ ꝗtidiani erratus:
leuioris penitentie poſſunt reme-
dio curari. vñ iacentem in conclaui
dñs facillima voce puellā reſuſci-
tat dicēs: Puella ſurge. vt ꝟo qua-
triduanus mortu⁹ ſepulchri clau-
ſtra euadere poſſet: fremuit ſpiritu:
turbauit ſeipſum: lachrymas fudit.
Quanto igit grauior aīe mors: tan-
to acrior neceſſe eſt vt penitentie
feruor iſiſtat. Sꝫ ⁊ h̄ notandū q: pu-
blica noxa publico eget remedio.
vñ Lazar⁹ de monumento vocatus
ꝑpl'is inotuit. Leuia autē pctā: ſe-
creta queūt pnīa deleri: vñ puella i
domo iacēs paucis arbitris exur-
git: eiſdē vt nemi manifeſtēt ꝑcipit.
Turba ēt foris eijcit vt puella ſu-
ſcitet: q: ſi nō ꝑus a ſecretiorib⁹ cor-
dis expellit ſeculariū multitudo cu-
rarū: aīa ꝗ itriſec⁹ iacet mortua: nō
reſurgit. Dū aūt ſurrexit ⁊ ābulat:

qꝛ aīa a peccatis reſuſcitata: nō ſo-
lum a ſordibꝰ ſcelerū exurgere: ſed
⁊ bonis pficere dꝫ opibꝰ: ⁊ mox ne
ceſſe eſt vt celeſti pane ſatiet: diui-
ni ſcilicet verbi ⁊ altaris particeps
effecta.

Capitulū. vi.

Et egreſſꝰ inde abijt
in pa͂triam ſuā: ⁊ ſeq
bant euꝫ diſcipuli
ſui. Et facto ſabba
to cepit ī ſynagoga docere:
⁊ multi audiētes admirabā
tur in doctrina eiꝰ dicētes.
Vn̄ huic hec oīa? Et q̄ eſt ſa
pia q̄ data eſt illi: ⁊ virtutes
tales q̄ p manus eiꝰ efficiū-
tur? Nōne hic eſt faber filiꝰ
marie: frater Iacobi ⁊ ioſeph
⁊ iude ⁊ Symonis? Nōne ⁊
ſorores eiꝰ hic nobiſcū ſūt?
Et ſcādalizabant in illo. Et
dicebat illis ieſꝰ. Qꝛ nō eſt
pphета ſine honore niſi in
pa͂tria ſua: ⁊ i domo ſua: ⁊ ī co
gnatiōe ſua. Et nō poterat
ibi v̄tutē vllā facere: niſi pau
cos ifirmos īpoſitis mani-
bus curauit: ⁊ mirabat pro
pter incredulitatem eorū.

Theo. Poſt pmiſſa miracl'a dn̄s
in patriā ſuā reuertit: ⁊ nō ignorās
qm̄ ſpernerēt eū: ſed vt occaſionē nō
haberēt vlteriꝰ dicēdi: qꝛ ſi veniſſes
credidiſſemꝰ tibi: vn̄ dr̄. Et egreſ. in
de abijt ī pa. ſu. ⁊ ſe. eū diſci. ſui. Be

Patria
xpi que
ſit.

da. Patriā eiꝰ nazareth dicit: ī qua
erat nutritꝰ. Sꝫ quāta nazareorū ce
citas q̄ eū quē v̄bis factiſqꝫ illiꝰ xp̄ꝫ
cognoſcere poterāt: ob ſolam gētis
notitiā ɔtēnūt. Seq̄t. Et facto ſab.
cepit in ſyna. do. ⁊ mul. au. admi. in
doc. eiꝰ di. vn̄ huic h̄ oīa? ⁊ q̄ eſt ſa.
que da. ē illi: ⁊ vir. ta. que p ma. eius
efficiunt? Sapiam ad doctrinā: v̄tu

tes referūt ad ſanitates ⁊ miracl'a q̄
faciebat. Seq̄t. Nōne h̄ ē faber filiꝰ
Marie? Aug. de cō. euā. Mattheꝰ q̄

Ieſus
fabri fi
lius.

dē fabri filiū eū dictū eē dicit: nec mi
rādū ē cū vtrūqꝫ dici potuerit. eo eñ
fabrū credebāt q̄ ⁊ fabri filiū. Hier.
Filius q̄dē fabri Ieſus vocat: ſꝫ fa-
bri q̄ fabricatꝰ eſt aurorā ⁊ ſolē: ī. ec-
cleſiā pmā ⁊ ſequētē: ī quarū figura
mlier ⁊ puella ſanāt. Beda. Nā etſi
humana nō ſint ɔparanda diuinis:
typꝰ tn̄ īteger ē qꝛ pr̄ xp̄i igne opat
⁊ ſpū. Seq̄t. Frater iacobi ⁊ ioſeph ⁊
iude ⁊ ſymonis: nōne ⁊ ſorores eiꝰ
hic nobiſcū ſunt? Fratres ⁊ ſorores
eiꝰ ſcd̄m eſſe teſtant: qui tn̄ nō liberi
ioſeph aut Marie iuxta hereticos
ſunt putādi: ſꝫ potiꝰ iuxta morē ſa-
cre ſcripture cognati ſunt intelligē
di: quō abrahā ⁊ loth fr̄es appellā-
tur: cū eēt loth filiꝰ fr̄is abrahe. Et
ſcandalizabant in illo. Scandalū et
error iudeorū ſalus nr̄a ē: ⁊ here-
ticorū cōdēnatio. Intantū eñ ſper-
nebāt dn̄m ieſum xp̄m: vt eū fabrū
⁊ fabri vocarēt filiū. Sequit. Et di-
cebat eis Ieſus. Qꝛ nō eſt pph'a ſi-
ne ho. niſi in pa. ſua: ⁊ in cogna. ſua:
⁊ in do. ſua. pphetā dici in ſcriptu-
ris dn̄m ieſum ⁊ Moyſes teſtis ē:
q̄ futurā eiꝰ incarnationē pdicēs fi-
liis iſrl' ait. Prophetam vobis ſuſci-
tabit dn̄s deꝰ vr̄ de fr̄ibꝰ vr̄is. Non
ſolū aūt ipē q̄ dn̄s eſt prophetarū: ſed
⁊ helias: hieremias: ceteriqꝫ prophe-
te minores ī pa͂tria ſua: q̄ in exteris
ciuitatibꝰ habiti ſunt: qꝛ ppemodū
naturale eſt ciues ſp ciuibꝰ inuide-
re: nō eñ ɔſiderant pn̄tia viri opa:
ſed fragilē recordantur infantiam.
Hiero. Comitat ēt ſepe vilitas ori-
ginē: vt eſt illd̄. Quis eſt filiꝰ Iſai?
qꝛ hūilia dn̄s reſpicit ⁊ alta a lōge
cognoſcit. Theo. Sine etiā pclaros
cōſanguineos propheta habeat: ci-
ues odiūt eos: ⁊ ppt̄ h̄ dehonorant
pphām. Sequitur. Et nō pote. ibi.
vir. vllā facere: ⁊ niſi pau. infir. īpo.
ma. cura. Qd̄ autē dicit: nō poterat:
ītelligere opꝫ nō acceptabat: qꝛ non
ipē impotēs: ſed illi infideles erāt:
ergo ibi nō opat virtutes: parcens

eis ne maiori reprehenſione digni
eſſent: et factis miraculis nō credē
tes vel alr̄. In miraculis faciendis
necia ē virt' operātis et recipiētiū
fides q̄ ibi deficiebat: vn̄ nō accepta
bat ieſus ibi ſigna facere. ſequit̄. Et
mira. ꝓpter incre. illorū. Beda. Nō
q̄ſi inoplata ⁊ iprouiſa mirat̄ q̄ no
uit oia an̄q̄ fiant: ſꝫ q̄ nouit occulta
cordis. qd̄ mirandū intimare vult
hoib' mirari ſe corā hoibus oſ̄dit:
iudeoꝝ em̄ miranda notat̄ cecitas:
q̄ ne ꝓphetis ſuis credere de xp̄o:
nec ipi inter ſe nato voluerūt crede
re xp̄o. Myſtice aūt Ieſus deſpicit̄
in domo ⁊ in patria ſua: hoc eſt in
ppl'o iudeoruꝫ: ⁊ id̄ pauca ibi ſigna
fecit: ne penit' excuſabiles ibi fie
rent. Maiora aūt ſigna quotidie in
gentium populo facit: non tam in ſa
nitate corporum q̄ in aiaꝝ ſalute.

Mira / culoꝝ ꝑ / ratio

¶ Et circuibat caſtella i cir
cuitu docens. Et ꝯuocauit
duodeci: ⁊ cepit eos mittere
binos: ⁊ dabat ill' ptātē ſpi
rituū imūdoꝝ. Et p̄cepit eis
ne q̄d tollerēt i via niſi ꝟgā
tm̄: nō perā: neqꝫ panē: neqꝫ
i zona es: ſꝫ calciatos ſanda
liis: ⁊ ne iduerēt duab' tuni
cis. Et dicebat eis. Quocū
qꝫ itroierit' i domū: illic ma
nete donec exeat' ide. Et q̄
cūqꝫ nō r̄ceperit vos nec au
dierit vos: exeūtes ide excu
tite puluerē de pedib' vr̄is
i teſtimoniū illis. Et exeun
tes p̄dicabāt vt pniam age
rēt: ⁊ demonia multa eijcie
bāt: ⁊ vngebant oleo mul
tos egrotos ⁊ ſanabantur.

¶ Theoph. Nō ſolū in ciuitatibus
p̄dicabat dn̄s ſed et in caſtellis: vt
diſcam' parua nō ſpernere: neqꝫ ma
gnas ſp querere ciuitates: ſed ꝟbū
dei i vicis abiectis ⁊ vilibus ſemina
re. Vn̄ dr̄. Et circui. caſtel. in ciruitu.
do. Beda. Benignus aūt ⁊ clemens
dn̄s ac magr̄ nō inuidit ſeruis atqꝫ
diſcipulis ſuis ꝟtutes ſuas: ⁊ ſicut
ipſe curauerat oēꝫ lāguorē ⁊ oēm in
firmitatem: apl'is q̄ꝫ ſuis dedit ptā
tē. Vn̄ ſequit̄. Et cōuo. xij. ⁊ ce. eos
mit. bi. ⁊ da. illis po. ſpi. immū. Sed
multa diſtātia ē inter donare ⁊ acci
pe. Iſte q̄dcūqꝫ agit: ptāte dn̄i agit:
illi ſi q̄d faciūt: imbecillitatē ſuam ⁊
ꝟtutes dn̄i ꝯfitent̄ dicētes. In noie
Ieſu ſurge ⁊ ambula. Theo. Binos
aūt apl'os mittit vt fierent ꝓmptio
res: q2 vt ait eccleſiaſtes. Melius eſt
ſil' duos eē q̄ vnū. Si autem pl'es q̄
duos miſiſſet: non eēt ſufficiens nūe
rus vt in plura caſtella mitterent̄.
Greg. i ho. Binos āt i p̄dicationem
diſcipl'os mittit: qm̄ duo ſunt prece
pta charitatis: dei vꝫ amor ⁊ ꝓximi:
et min' q̄ iter duos charitas habe
ri nō pōt. p hoc ḡ nobis innuit: q2
q̄ charitatē erga alterū non hꝫ: p̄di
catiōis offm̄ ſuſcipe nullatenus dꝫ.
Sequit̄. Et p̄ce. eis ne q̄d tol. in via
niſi ꝟgā tm̄: nō pe. nō pa. neqꝫ in zo
na es: ſed cal. ſan. et ne indu. du. tuni
cis. Beda. Tāta em̄ p̄dicatori in deo
dꝫ eē fiducia: vt p̄ſītis vite ſumptus:
q̄uis nō prouideat: tn̄ hos ſibi non
deeſſe certiſſime ſciat: ne dū mens
eius occupat̄ ad tpalia: minus aliis
ꝓuideat eterna. Chryſ. Hoc etiā eis
dn̄s p̄cepit: vt p habitū oſ̄derent q̄
tū ad diuitiarū deſiderio diſtabant.
The. Inſtruēs etiā eos p hoc nō eē
amatores munerū: ⁊ vt vidētes eos
p̄dicare paupertatē acquieſcant: cū
apoſtoli nihil habeāt. Augu. de con.
euā. Vel q2 cū ſꝫ Matt. dn̄s cōtinuo
ſubiecerit. Dign' ē em̄ operarius ci
bo ſuo. ſatis oſtendit cur eos poſſi
dere hec aut ferre noluerit: non q̄
neceſſaria non ſint neceſſitati huius
vite: ſed q2 ſic eos mittebat: vt eis
hoc deberi demonſtraret ab illis
quibus euangeliū credentib' nun
ciarent. vn̄ apparet hec non ita pre
cepiſſe dn̄m tanq̄ euāgeliſte viue
re aliunde nō debeant: q̄ eis prebē

Cōſen / ſus euā / geliſ.

tibus quibus annūciant euāgeliū: alioquin ꝯtra hoc preceptum fecit apl'ꝰ ꝗ victū de manuū ſuaꝝ labore tranſigebat:ſed ptātē dediſſe in qua ſcirēt ſibi iſta deberi. Solet itē queri qūo mattheus ⁊ lucas cōmemorauerit dixiſſe dn̄s diſcipulis vt nec virgā ferrēt:cū dicat Marcus. Et precepit eis:ne qd tol.i via:niſi virgā tm̄. Qd ita ſoluit:vt intelligamus ſub alia ſignificatione dictam virgā:que ſm Marcū ferenda eſt:⁊ ſub alia illā ꝗ ſm mattheum ⁊ lucam non eſt ferēda. Potuit enim ſic breuiter dici. Nihil neceſſarioꝝ vobiſcū feratis:nec virgā:niſi virgā tm̄: vt illd qd dictū ē. Nec virgā intelligat nec minimas qdē res. Qd vo adiunctū eſt. Niſi virgā tm̄:intelligatur qꝛ per ptātem a dn̄o receptaꝫ ꝗ virge noie ſignificata eſt:etiā que non portant non deerūt. Utrūqꝫ ꝑ dn̄s dixit:ſed qꝛ nō vtrūqꝫ vnꝰ euāgeliſta cōmemorauit:putat ille qui virgam cum alia ſignificatione poſitam tollendam dixit:ei qui virgaꝫ rurſus aliud ſignificantem nō tollēdam dixit:eſſe contrarius:ſed iam rōne reddita nō putet. Sic ⁊ calciamēta cū dicit Mattheus in via non eſſe portāda:curā prohibet:qꝛ ideo cogitant portāda ne deſint:hoc et de duabus tunicis intelligendū eſt ne quiſꝙ eoꝝ preter eā qua eſſet indutus:aliā portādam curaret:ſollicitus ne opus eſſet cū ex illa ptāte poſſet accipere:ꝓinde Marcus dicēdo calciari eos ſandaliīs vel ſoleis:aliqd hoc calciamentū myſtice ſignificationis habere admonet:vt pes neqꝫ tectus ſit deſuper:nec nudus ad terrā.i.nec occultet euangelium:nec terrenis cōmodis innitatur:⁊ qꝫ nō haberi vl' portari duas tunicas:ſed expreſſius indui prohibet:quid eos monet:niſi non dupl'r ſed ſimpliciter ambulare. Quiſquis aūt putat non potuiſſe dn̄m in vno ſermone quedam figurate:quedam ꝓpria ponere eloquia:cetera eius inſpiciat:⁊ videbit qꝫ hoc temere ac inerudite arbitretur. Beda. In duabus autez tunicis vi mihi duplex oſtēdere veſtimētū:nō quo in locis ſcythie glaciali niue rigētibus:vna quis tunica debeat eſſe contentus: ſed in tunica veſtimētum intelligamus:ne aliud veſtiti:aliud nobis futuroꝝ timore ſeruetur. Chryſ. Uel aliter. Mattheus ⁊ lucas non calciamenta neqꝫ baculum portare permittit:qd oſtēdit perfectiſſimum eſſe. Marcus vero baculū iubet aſſumere ⁊ ſandaliīs calciari:quod dictum eſt permiſſiue. Beda. Allegorice autē per perā onera ſeculi:per panē delitie temporales:per es in zona occultatio ſapientie deſignat: qꝛ quiſquis officium doctoris accipit:neqꝫ oneribus ſecularium negociorum deprimi:neqꝫ deſideriis carnalibus reſolui:neqꝫ commiſſum ſibi talentum verbi ſub ocio ꝺꝫ lenti corporis abſcōdere. Sequit. Et dicę.eis:quocunqꝫ intro.in do.ma.illic do.ex.inde. Ubi dat conſtantie generale mandatum: vt hoſpitalis neceſſitudinis iura cuſtodiant:alienum a predicatore regni celeſtis aſtruēs curſitare ꝑ domos. Theop. Ne.ſ.de gula contingeret eos reprehendi:ab aliis in alios tranſeuntes. Sequit. Et quicunqꝫ nō re.vos nec au.vos exe.inde ex.pul.de pe. veſtris in teſti.illis. Hoc autem dn̄s precepit vt oſtenderent qꝫ longā ꝓpter eos viā ambulauerūt:et nihil eos profuit. Uel qꝛ nihil ab eis acceperunt etiam neqꝫ puluereꝫ:ſed ⁊ hunc excutiunt:vt hoc ſit in teſtimoniuꝫ illis.i.in redargutionem illis. Chry. Uel vt ſit in teſtimonium laboris vie quā ſuſtinebant pro eis:aut tanꝙ puluis peccatoꝝ predicantium cōuertatur in ipſos. Sequit. Et exe.predi. vt pniam agerent: et demonia multa eiiciebant:et vngebant oleo multos egrotos ⁊ ſanabant. Qd oleo vngerēt ſolus Marcus enarrat. Jacobus autē in epl'a ſua canonica ſimilia dicit. Oleum enim ⁊ labores curat:⁊ luminis et hilaritatis cauſa exiſtit. Significat autem oleuꝫ vnctionis dei miſe

Notat myſticam. (margin)

Unctionis ſacramētū notatur. (margin)

ricordiam ⁊ infirmitatis medelā: et
cordis illuminationē: quod totum
oratio operatur. Theo. Significat
etiā gratiā ſpiritusſancti: per quam
a laboribus tranſmutamur: et lu-
men et letitiam ſpiritualem ſuſcipi
mus. Bed. Unde patet ab ipſis apo
ſtolis hunc ſancte eccleſie morē eſſe
traditum: vt energumini vel alii q̄-
libet egroti vngantur oleo pontifi-
cali benedictione conſecrato.

Et audiuit herodes rex: māifeſtū eni factū eſt nomē ei⁹: ⁊ dicebat: q: Joānes ba-ptiſta reſurrexit a mortuis: ⁊ ꝓpterea operāt̄ v̄tutes in illo. Alij autē dicebāt: q: he lias eſt. Alij v̄o dicebant: q: ꝓpheta ē q̄ſi vn⁹ ex ꝓphetis. Quo audito herodes ait. Quē ego decollaui Joānes: hic a mortuis reſurrexit.

Glo. Poſt predicationē diſcipu-
lorum chriſti: ⁊ miraculorum opera
tionem conuenienter euangeliſta
ſubiungit de fama que conſurge-
bat in populo. vnde dicit. Et audi-
uit hero. rex. Chryſ. Herodes iſte
filius erat primi herodis: ſub quo
ioſeph Jeſum duxerat in egyptum
Tetrarcham autem Mattheus no-
minat hunc atq; lucas tanq̄ princi-
pantem ſuper quartam partem re-
gni patris ſui. Romani enim poſt
mortem patris regnum in partes
quatuor diuiſerunt. Marcus vero
regem eum vocat: aut patris conſue
tudine: aut quia hoc loco eius con
gruum exiſtebat. Sequitur. Manife
ſtū eñ factum eſt nomen eius. Hie-
ron. Lucernam eñ ſub modio ab-
ſcondi fas non eſt. Et dicebant. ſ. ali
qui de turba: q: Joānes bap. reſur.
a mortuis. Et ꝓpterea operant̄ vir.
in illo. Beda. Quanta enim fuit iu-
deorum inuidia docemur. Ecce eñ
Joannem de quo dictū eſt: quia ſi-
gnum fecit nullum a mortuis po-
tuiſſe reſurgere: nullo atteſtāte cre-
debant. Jeſum autem approbatum
a deo virtutib⁹ ⁊ ſignis cuius reſur
rectionem angeli: apoſtoli: viri ac
femine predicabant: non reſurrexiſ-
ſe: ſed furtim eſſe ablatum credere
maluerūt: qui cū dicerent Joānem
reſurrexiſſe a mortuis: ⁊ propterea
virtutes operatas eſſe in illo: bene
de virtute reſurrectionis ſenſerūt:
q̄ maioris potentie futuri ſunt ſan
cti cum a mortuis reſurrexerint: q̄
fuerunt cum carnis adhuc infirmi-
tate grauarentur. Sequitur. Alij au
tem dice. quia he. eſt. Theo. Confu-
tabat enim multos hoīes Joannes
qū dicebat. Genimina viperarum.
Sequitur. Alij autē dicebant: quia
propheta eſt quaſi vnus ex prophe
tis. Chryſo. Mihi quidem videtur
hunc prophetā dicere de quo moy-
ſes dixit. Prophetam ſuſcitabit vo
bis deus de fratribus veſtris. Re-
cte quidē: ſed quia manifeſte dicere
trepidabāt hoc eſt chriſtus. Moyſi
vtebantur voce: propriam ſuſpitio
nem velantes prepoſitorū ſuorum ti-
more. Sequitur. Quo audito Hero.
ait. Quem ego decol. Jo. hic a mor.
reſur. Per ironiam hoc herodes ex-
p̄ſſe ꝓnūciat. Theo. Uel aliter. Sciēs
herodes q̄ Joānē iuſtū exñtem ſine
cā occiderat: credebat eum a mor-
tuis ſurrexiſſe: ⁊ q̄ ex reſurrectione
ſuſcepiſſet miraculorum operatio-
nem. Auguſti. de concor. euang. In
his autem verbis Lucas Marco
atteſtatur: ad hoc duntaxat q̄ alij di
xerint non herodes Joannem ſurre
xiſſe: ſed heſitantem. Lucas comme
morauit Herodem: verbaq; ei⁹ ita
poſuit dicentis. Joannē ego decol
laui. Quis autem eſt iſte de quo au
dio talia? Intelligendum eſt autem
poſt hanc heſitationem confirmaſſe
in animo ſuo q̄ ab aliis dicebatur:
cum ait pueris ſuis: ſicut Matthe⁹
narrat: hic eſt Joannes baptiſta: ip-
ſe ſurrexit a mortuis. Aut ita ꝓnū-
cianda ſunt hec verba: vt heſitan-
tem adhuc indicent: preſertim quia
⁊ marc⁹ q̄ ſupi⁹ dixerat ab aliis dcm̄

Inui-
dia iu-
deorū.

Cōſen-
ſus e-
uāgeli-
cus.

fuiſſe:ꝙ Ioānes a mortuis reſurre
xerit:in extremo tn̄ ipm̄ herodē di-
xiſſe nō tacet. Quē ego decol. Io. hic
a mor. reſur. Que itē v̄ba duob⁹ mo
dis pnūciari pn̄t:vt aut confirman
tis:aut dubitantis intelligantur.

¶ Ipſe ei herodes miſit ac
tenuit Ioānē:ꝛ vinxit eū in
carcerē pp herodiadē vxorē
philippi frīs ſui:q2 duxerat
eā. Dicebat em̄ Ioānes he-
rodi. Non lꝫ tibi hr̄e vxorē
frīs tui. Herodias āt iſidia-
bat illi:et volebat occidere
eū:nec poterat. Herodes āt
metuebat ioānē ſciēs eū vi-
rū iuſtū ꝛ ſctm̄:ꝛ cuſtodiebat
euꝫ:ꝛ audito eo multa facie
bat:ꝛ libēt euꝫ audiebat. Et
cū dies opportun⁹ accidiſ-
ſet:herodes natal' ſui cenā
fecit pncipib⁹ ꝛ tribunis ꝛ p
mis galilee. Cūqꝫ itroiſſet fi
lia ipſi⁹ herodiadis ꝛ ſaltaſ-
ſet ꝛ placuiſſet herodi ſilqꝫ
rcūbētib⁹:rex ait puelle. Pe
te a me qđ vis ꝛ dabo tibi:ꝛ
iurauit illi:q2 qcqd petieris
dabo tibi:lꝫ dimidiū regni
mei. Que cū exiſſet:dixit mr̄i
ſue. Quid petā? At illa dixit
Caput ioānis baptiſte. Cū-
qꝫ itroiſſet ſtati cū feſtiatiōe
ad regē petiuit dicēs. Volo
vt ptin⁹ des mihi i diſco ca
put ioānis baptiſte. Et ptri
ſtat⁹ eſt rex pp iuſiurādūꝫ ꝛ
ppt ſil' diſcūbētes noluit eā
ptriſtare:ſꝫ miſſo ſpiculato
re pcepit afferri caput ioā-
nis in diſco:ꝛ decollauit eū
i carcere:ꝛ attulit caput ei⁹
in diſco:ꝛ dedit illud puelle:
ꝛ puella dedit mr̄i ſue. Quo
audito diſcipuli ei⁹ venerūt
ꝛ tulerunt corpus ei⁹:ꝛ po-
ſuerūt illud in monumēto.

¶ Theo. Ex p̄miſſis Marcus euan
geliſta occaſiōeꝫ ſumēs:mortē ꝯme
morat pcurſoris dicēs. Ipe em̄ he-
rodes miſit ac tenuit ioānē:ꝛ vinxit
eū in carcerē ppt herodiadē vxorē
frīs ſui:q2 duxerat eā. Be. Vet⁹ nar
rat hiſtoria philippū herodis ma-
ioris filiū ſub q̊ dn̄s fugit i egyptū:
frem hui⁹ herodis:ſub q̊ paſſus eſt
xp̄s:duxiſſe herodiadē vxorē filiā re
gis arethe:poſtea v̄o ſocer ei⁹ exor
tis qbuſdā ꝯtra generꝝ ſimultatib⁹
tuliſſe filiā ſuā:ꝛ i dolorē mariti p̄o
ris inimici ei⁹ nuptiis copulaſſe:ḡ
Ioānes baptiſta arguit herodem ꝛ
herodiadē ꝙ illicitas nuptias fece
rit:ꝛ nō liceat fratre viuēte germa-
no illi⁹ vxorē ducere. Theo. Lex ēt
p̄cipiebat ꝙ frater vxorē frīs acci-
peret cū defunct⁹ plē nō hr̄et. Ibi
aūt erat filia ppt qđ erāt nuptie ſce
lerate. Seqͭt. Herodias āt inſi. illi:ꝛ
vole. oc. eū:nec poterat. Be. Time-
bat em̄ herodias ne herodes aliqn̄
reſipiſceret:vl' philippo frī ſuo ami
cus fieret:atqꝫ illicite nuptie repu-
dio ſoluerent. Seqͭtur. Herodes āt
metu. Io. q2 ſciebat eū virū iuſtuꝫ ꝛ
ſctm̄. Glo. Timebat inquā eū ʀe-
rēdo:ſciebat em̄ eū eſſe iuſtum q̊ ad
hoies:ꝛ ſctm̄ q̊ ad deū. Et cuſtodie-
bat eū:ne. ſ. ab herodiade interfice-
ret. Et audito eo multa faciebat:q2
putauit eū ſpū dei loq. Et lbēter eū
audiebat:q2 reputabat vtilia q̊ ab
eo dicebant. Theo. Vide aūt ꝙ̄tum
operatur concupiſcentie rabies:q2
cum herodes tātā circa Ioānē ha-
beret reuerentiā et timorē:horū fit
immemor:vt ſue fornicationi pui-
deret. Remi. ſuper Mattheū. Libi-
dinoſa em̄ voluntas eū cogit in ill-

Veterꝫ hiſtorie teſtimonium.

lum manum mittere quē ſciebat iu
ſtum et ſanctū. Et per hoc datur in
telligi ꝙ minus peccatū factū eſt ei
causa maioris pcti. ſm illud. Qui
in ſordibus eſt: ſordeſcat adhuc. ſe
quit. Et cū di. oppoꝛ. acci. hero. na
ta. ſui ce. ſe. pn. ꝛ tri. ꝛ pmis ga. Be.
Soli moꝛtalium herodes ꝛ pharao
legūtur diē naturalis ſui gaudiis fe
ſtiuis celebꝛaſſe: ſed vterqꝫ rex iſau
ſto auſpicio natiuitatē ſuā ſangui
ne fedauit: verū herodes tanto ma
ioꝛ impietate quanto ſanctum et
innocētē doctoꝛē veritatis occidit:
et hoc pꝛo voto ac petitiōe ſaltatri
cis. Sequit enī. Cūqꝫ intro. filia ip.
hero. ꝛ ſal. et plac. hero. ſiſqꝫ recū.
rex ait. Pete a me quod vis ꝛ dabo
tibi. Theo. Dū enim cōuiuiū fit: ſa
thanas per puellā ſaltat: ꝛ iuſiuran
dum perficitur ſceleratū. Sequitur
enī. Et iura. illi: quia quicqd pe. da.
tibi: licet dimi. regni mei. Bed. Nō
excuſatur ab homicidio per iura
mentum: ideo enim foꝛte iurauit vt
occaſionē inueniret occidendi. et ſi
patris aut matris interitum poſtu
laſſet: non vtiqꝫ cōceſſiſſet herodes.
Sequitur. Que cum exiſ. di. ma. ſue:
quid petam? At illa di. Ca. Joā. ba.
Digno operi ſaltationis ꝛ dignum
poſtulatur ſanguinis pꝛemiū. Seq
tur. Cūqꝫ intro. ſtatim cum feſti. ad
re. pe. di. vo. vt pꝛo. des mi. in di. ca.
io. ba. Theo. Maligna mulier pꝛo
tinus ſibi caput Joānis dari petit:
id eſt ſtatim in illa hoꝛa. Timebat
enī ne herodes reſipiſceret. Seqt.
Et ꝯtriſtat⁹ eſt rex. Beda. Cōſuetu
dinis eſt ſcripturarū: vt opinionem
multoꝝ ſic narret hiſtoꝛic⁹: qūo eo
tpe ab oībus credebatur: ſicut ꝛ io
ſeph ab ipſa quoqꝫ maria appellat
pater Jeſu: ita ꝛ nunc herodes dici
tur cōtriſtat⁹: quia hoc diſcūbentes
putabant. diſſimulatoꝛ enī mentis
triſtitiā pꝛeferebat in facie: cuꝫ leti
tiam haberet in mente: ſcelusqꝫ ex
cuſat iuramēto: vt ſub occaſiōe pie
tatis impius fieret. vñ ſequit. Pꝛo
pter iuſiurandū ꝛ pꝛopter ſimul di
ſcumbentes noluit eam cōtriſtari.

Notula pulchra.

Theo. Herodes quidem nō ſui cō
pos: ſed voluptuoſus iuſiurandum
impleuit: ꝛ iuſtum interimit. Dece
bat autem magis in hoc periurare
et non tantū ſcelus operari. Beda.
Quod autem ſubdit. Et pꝛopter ſi
mul recūbentes. vult oēs ſceleris
ſui eſſe conſoꝛtes: vt in luxurioſo im
puroqꝫ cōuiuio cruēte epule defer
rentur. Vñ ſequitur. Sed miſ. ſpic.
pꝛe. af. ca. io. in di. Theo. Spiculatoꝛ
carnifex dicitur: qui cōſtituitur
ad hoīes interficiendū. Beda. Non
aūt herodē puduit caput occiſi ho
minis añ conuiuas inferre. Pharao
vero nil talis veſanie cōmiſiſſe legi
tur. Et vtroqꝫ tñ exēplo pꝛobatur
vtilius eſſe nobis dieꝫ moꝛtis futu
re timēdo: ꝛ caſte agendo ſepius in
memoꝛiam reuocare: ꝙ diem nati
uitatis luxuriando celebꝛare. Ho
mo enī ad laboꝛem naſcitur in mū
do: ꝛ electi ad requiem per moꝛtem
tranſeunte mūdo. Sequitur. Et de
col. eū in carcere: ꝛ attu. caput eius
in diſco: et de. illud puelle: et puel
la dedit matri ſue. Greg. iij. moꝛa
lium. Non ſine grauiſſima admira
tione perpēdo ꝙ ille pꝛophetie ſpi
ritu intra matris vterum implet⁹:
quo inter natos mulierū nemo ma
ioꝛ ſurrexit: ab iniquis in carcerem
mittitur: et pꝛo puelle ſaltu capite
truncat: ꝛ vir tante ſeueritatis pꝛo
vſu turpium moꝛitur. Nunquid cre
dimus aliquid fuiſſe quod in ei⁹ vi
ta illa ſic deſpecta moꝛs tergeret?
Sed quando ille vel in cibo pecca
uit: qui locuſtas ſolūmodo ꝛ mel ſil
ueſtre edit. Quando conuerſatione
ſua offendere potuit qui de here
mo non receſſit. Quid eſt ꝙ omni
potens deus ſic vehementer in hoc
ſeculo deſpicit quos ſic ſublimiter
ante ſecula elegit? niſi hoc qđ pie
tati fidelium patet: quoniā icirco
ſic eos pꝛemit in infimis: quia videt
quomodo remuneret in ſummis: et
foꝛas vſqꝫ ad deſpecta deiicit: quia
intus vſqꝫ ad incōpꝛehenſibilia per
ducit. Hic ergo vnuſquiſqꝫ colligat
quid illic paſſuri ſint quos repꝛo

Moꝛs Joānis funeſta

bat:ſi hic ſic cruciat quos amat.Se
quitur.Quo audito diſcipuli ei⁹ ve
nerūt ⁊ tulerūt corp⁹ ei⁹:⁊ poſuerūt
illd in monumēto.Narrat Ioſeph⁹
vinctū Ioānē in caſtellū macherō
ta adductū:ibiqꝫ trūcatū:narrat ve
ro eccleſiaſtica hiſtoria ſepultū eū
in ſebaſte paleſtine vrbe q̄ quōdā ſa
maria dicta eſt. Decollatio autem
Ioannis: minoratiōnē fame illius
qua xp̄s a pp̄lo credebat inſinuat ſi
cut exaltatio ſaluatoris in cruce ꝑ
fectū deſignabat fidei:qꝛ et ipſe qui
prius a turbis ꝓpheta eſſe credeba
tur:dei filius a cūctis fidelibus eſt
agnitus.vnde Ioānes qꝛ oporte
bat minui:cū diurnū lumē decreſce
re incipit natus eſt:dñs aūt eo tp̄e
anni q̄ dies creſcere incipit.Theo.
Allego ria pulchra. Myſtice aūt herodem qui interp̄tat
pellice⁹ pp̄ls eſt iudeorū qui habe
bat vxorē.ſ.inanē gloriā cuius filia
ſaltat ⁊ monetur etiā nūc circa iu
deos.ſ.falſus itellect⁹ ſcripturarū:
decapitauerūt ſi q̄dē Ioānē.i.ver
buꝫ ꝓpheticū ⁊ ſine capite xp̄o hn̄t
eum.Hiero.Uel aliter. Caput legis
qd̄ eſt xp̄s de corpe abſcindit ꝓprio
i.iudaico pp̄lo:⁊ dat gentili puelle
i.romane eccl'ie:⁊ puella dat matri
ſue adultere.i. ſynagoge crediture
in fine. Corp⁹ Ioānis ſepelit:caput
i diſco collocat.Lr̄a humata tegit.
Sp̄us in altari honorat ⁊ ſumitur.

¶Et ꝯueniēs apl'i ad ieſuꝫ:
renūciauerūt ei oīa q̄ egerāt
⁊ docuerāt:⁊ ait illis.Uenite
ſeorſuꝫ i deſertū locū:⁊ reqe
ſcite puſillū.Erāt eī q̄ venie
bāt ⁊ redibāt mlti:⁊ nec ſpa
tiuꝫ māducādi habebāt.Et
aſcēdētes in nauiꝫ abierunt
in deſertū locuꝫ ſeorſum:⁊ vi
derūt eos abeūtes:⁊ cogno
uerūt multi:⁊ pedeſtres de
oīb⁹ ciuitatib⁹ cucurrerūt il
luc:⁊ ꝓuenerūt eos.Et exiēs
vidit turbā mltā ieſus:⁊ mi
ſert⁹ eſt ſup eos: qꝛ erant ſi
cut oues nō hn̄tes paſtorē:
et cepit illos docere multa.

¶Glo.poſtq̄ euangeliſta narrauit
mortem Ioānis:narrat ea que xp̄s
cū ſuis diſcipulis poſt mortē Ioan
nis egerit dicēs.Et cōue.apo.ad ie
ſum renū.ei oīa que ege.et docue.
Hiero.Ad locū eīm vnde exeunt flu
mina reuertūtur:deo ſemꝑ referūt
gratias miſſi ſuper his que accepe
rant.Theo.Diſcamus autem ⁊ nos
cum in miniſteriuꝫ aliqd̄ mittimur
non elongari: et vltra commiſſum
officiū non efferri:ſed mittentē viſi
tare ⁊ renūciare ei oīa que egim⁹ ⁊
docuimus.Beda.Nō eīm ſolū opor
tet docere ſed facere:nō ſolū antē q̄
ipſi egerāt ⁊ docuerāt apoſtoli dño
renūciant:ſed etiam que Ioannes
eis in docēdo occupatis ſit paſſus
et ſui ⁊ Ioannis diſcipuli dño renū
ciāt.ſicut Mattheus deſcribit.Seq̄
tur.Et ait illis. Uenite ſeorſum in
deſertū locum:⁊ requi.pu. Aug.de
cō.euan.Hoc cōtinuo poſt ioannis Cōſenſus euāgelic⁹.
paſſionē factum eſſe cōmemorat:vn̄
poſt hec facta ſunt illa que prio nar
rata ſunt quib⁹ motus herodes di
xit.Hic ē Ioānes bap.quē ego de
collaui. Theo.In deſertum autem
recedit locum propter humilitatē.
Quieſcere autē facit chriſtus ſuos
diſcipulos:vt adiſcant prepoſiti q̄
qui laborāt in opere et ſermone re
quiem promerentur: et q̄ non de
bent cōtinue laborare. Beda.Que
autem neceſſitas fuerit conceden
de requiei diſcipulis:oſtendit cum
ſubdit.Erant enim qui ve.et redi.
multi:et nec ſpatium manducandi
habebant.vbi magna temporis il
lius felicitas de labore docentium
ſimul et diſcentium ſtudio demon
ſtratur. Sequitur. Et aſcen.in na.
abierunt in deſertum locū ſeorſuꝫ.
Nō diſcipuli ſoli:ſed aſſumpto dño
aſcendentes in nauim:locum petie
re deſertum:vt Mattheus demon

ſtrat. Tentat autē fidem turbarum: petendo enim ſolitudines: an ſequi curent explorat. Ille ſequēdo z non in iumentis aut vehiculis diuerſis: ſed proprio labore pedum quantam ſalutis ſue curā gerant oſtendunt. Sequitur. Et viderunt eos abeun. z cog. multi: z pedeſ. de omnibus ciuitatibus cucurrerunt illuc: z pue. eos. Dū pedeſtres eos pueniſſe dicuntur: oſtenditur qz nō in aliā maris ſiue iordanis ripam: nauigio puenerūt diſcipli cū dno: ſz prima eiuſdem regiōis loca adierūt: quo etiaz indigne pedeſtres poterāt preuenire. Theo. Ita tu xpm nō expectans vt ipſe reuocet: ſed pcurrens eum preuenias. Sequit. Et exiēs vi. tur. mul. Jeſus: z miſer. eſt ſup eos: quia erant ſicut oues non habentes paſtorem. Phariſei lupi exiſtentes rapaces: non paſcebāt populū: ſed deuorabāt: ppter hoc ad chriſtū veruz cōgregantur paſtorē: qui tradidit illis cibū ſpūalem. ſ. verbi dei. vñ ſeqtur. Et cepit eos docere multa. Uidēs em̄ eos ꝗ miraculorū occaſione eum ſequebantur pre longitudine vie feſſos eorū miſertus: voluit eorū ſatiſfacere volūtati docēdo eos. Beda. Mathe⁹ dicit ꝙ curauit languidos eorum: hoc eſt em̄ veraciter pauperū miſereri: eis ꝟitatis viam

Allegoria pulchra.

docēdo aperire: z moleſtias corporales auferre. Hierony. Myſtice autem ſeorſum ducit dominus quos elegit: vt inter malos viuentes mala nō intēdant: vt loth in ſodomis: z iob in terra hus: z abdias in domo achab. Bed. Derelicta etiā iudea in deſerto eccl'ie pdicatores ſcti ꝗ apd iudeos tribulationum ſarcina premebantur: de gratia fidei gentibus collata requiem nacti ſunt. Hieron. Puſilla tamē eſt hic ſanctis requies: longus labor: ſed poſtea dicitur illis: vt requieſcāt a laboribus ſuis. Sicut autem in archa noe animalia que intus erāt foris mittebant: z que foris erāt intro erūpebāt: ſic agitur in eccl'ia iudas receſſit: latro acceſſit: ſed ꝗdiu recedit a fide in eccl'ia nō eſt requies ſine merore. Rachel em̄ plorans filios ſuos noluit ꝯſolari. Nō eſt ēt hoc ꝯuiuiū in ꝗ bibit vinū nouū: cū cātabit canticum nouū ab hoībus nouis: cū mortale hoc induerit imortalitatē. Be. Chriſtū aūt petentē deſerta gentiū mulce fidelium caterne relictis menib⁹ priſce conuerſationis ſequuntur.

¶ Et cū iā hora mlta fieret acceſſerūt diſcipuli ei⁹ dicentes. Deſert⁹ eſt loc⁹ hic: z iaz hora pteriuit: dimitte illos vt euntes in proximas villas et vicos emāt ſibi cibos quos māducēt. Et rñdēs ait illis. Date illis māducare. Et dixerūt ei. Eūtes emam⁹ ducētis dnariis panes: z dabim⁹ illis māducare. Et dicit eis. Quot panes hētis? Ite z videte. Et cū cognouiſſent dicūt ꝗnqz: z duos piſces. Et ꝑcepit illis vt accumbere facerēt oēs ſᷓz cōtubernia ſup viride fenū. Et diſcubuerūt in ptes p cētenos z p ꝗnquagenos. Et accept' quinqz panibus z duob⁹ piſcib⁹ ituēs in celū bñdixit z fregit panes z dedit diſciplis ſuis vt ponerēt añ eos: z duos piſces diuiſit oib⁹: z māducauerūt oēs z ſaturati ſūt. Et ſuſtulerūt reliqas fragmētorū duodeci cophinos plenos: z d piſcib⁹. Erant autem qui manducauerunt quinqz milia virorū.

¶ Theophi. Preponens dominus quod vtilius eſt. ſ. cibum ſermonis dei: deinde etiam corporalem cibuz prebuit turbe: ad cuius narrationez

euangeliſta accedit dicens. Et cum iam hora multa fieret: acceſ. diſ. ei⁹: di. Deſer. lo. eſt hic. Beda. Horam multam veſpertinum tempus dicit. vnde Lucas dicit. Dies autem ceperat declinare. Theo. Uide autem qnomodo diſcipuli chriſti circa hominum amorem proficiunt: turbaꝝ eīn miſerti accedūt ad chriſtū: ⁊ pro

Fruct⁹ ſapit ardorem. eis intercedūt. Dn̄s autem tētauit eos ſi eius virtutem tantam eſſe cognouerāt ꝙ turbas paſcere poſſet. vnde ſequitur. Et reſpondens ait illis. Date eis man. Beda. Prouocat etiam apoſtolos: hoc dicens ad fractionē panis: vt illis ſe non habere teſtātibus magnitudo ſigni notior fieret. Theo. Diſcipuli autē argnebant eum tanꝙ ignorātem qđ illis eſſet neceſſariū ad tantā multitudinem turbarū paſcendam: vn̄ turbati rñdent. Sequit̄ eīn. Et dixe. ei. Euntes emamus du. de. pa. et dabi. illis

Cōſeſ⁹ euāgeſlicus. mā. Augu. de con. euan. Hoc philippus apud Joannē rñdet: ſꝫ Marcus a diſcipulis rñſum eſſe ꝯmemorat: volens intelligi hoc ex ore ceterorū philippū rñdiſſe: ꝙꝙ ⁊ pluralem numerū ꝓ ſingulari vſitatiſſime ponere: potuerit. Sequit̄. Et di. eis. Quot pa. habe. Ite ⁊ vi. Hoc a dn̄o factum eſſe ceteri euangeliſte ꝑtermiſerūt. Sequit̄. Et cū cog. dicūt: qnqꝫ et du. pi. Quod andreas apud Joānem de qnqꝫ panibus ⁊ duob⁹ piſcibus ſuggeſſerit: hoc ceteri euangeliſte pluralē numerū ꝓ ſingulari ponentes ex diſcipulorū pſona retulerunt. Sequit̄. Et ꝓce. illis vt acců. ſa. om. ſm cōtu. ſup vi. ſe. et diſcu. in partes ꝓ cē. et quinqua. Qđ aūt Lucas dicit quinquagenos iuſſos eſſe diſcumbere, Marcus vero quinquagenos ⁊ cētenos: id nō hoc mouet: qꝛ vnus partem dixit: alter totū. Qui eīn de cētenis retulit: hoc retulit quod ille pretermiſit. Theo. Per hoc autē datur intelligi ꝙ ſequeſtrati diſcubuerūt per partes ⁊ partes: i greco eīn qđ hic dr ſꝫ ꝯturbernia duplicatur: ac ſi diceretur: per cōturbernia ⁊ contubernia. ſequitur. Et acce. qn

ꝙ pani. ⁊ duobus piſcibus: intuens in ce. benedixit ⁊ fre. pa. ⁊ de. diſ. vt po. añ eos: et duos piſces diuiſit omnibus. Chry. Decenter autem in celū aſpexit: qꝛ in deſerto māna accipientes iudei: de deo dicere attentauerunt. Nunqd poterit dare panem? Ne vero hoc cōtingat añꝙ faceret ad patrē retulit quod erat factur⁹. Theo. Intuet̄ et in celū: vt inſtrue- doctrina ex geſtis xpi.
ret a deo petere eſcā: ⁊ non a diabolo: ſicut faciunt illi q̄ alienis iniuſte laboribus nutriunt̄. Ex hoc etiam turbis tūc innuit ꝙ non eſſet deo cōtrarius: ſed deū inuocaret. Dat autē panem diſcipulis apponendum turbis: vt tractando panem non dubiū: ſed miraculū videatur. ſequitur. Et man. oēs: ⁊ ſa. ſunt. ⁊ ſuſtu. reli. frag. xij. cophi. Duodecim cophini ſuperabundant fragmentorū: vt quolibet apłorū vnū cophinū ſuper humerum apportante: ineffabile miraculum videat̄. Superabūdantis eīn virtutis erat nō ſolū tot hoīes paſcere: ſed ⁊ tantā ſuperabundantiā relinquere fragmentorū. Moyſes eīn et ſi manna dabat: ſm vniuſcuiuſqꝫ neceſſitatem illud largiebatur: ſuperfluum vero vermibus ſcaturiebat. Helias etiā viduā paſcens: ꝙtū ei erat ſufficiēs tribuebat: ieſus vero tanꝙ dominus ſuperabūdāter operabatur. Beda. Myſtice autem die declinata turbas ſaluator reficit: qꝛ vel fine ſeculorum propinquante: vel cum ſol iuſtitie pro nobis occubuit: a ſpiritualis inedie ſumus tabe ſaluati. Prouocat apoſtolos ad fractionem panis: inſinuans ꝙ quotidie ꝑ eos ieiuna ſunt corda noſtra paſcenda: eorū. ſ. lřis ⁊ exēplis. Per quinqꝫ panes quinqꝫ moſaice legis libri: per duos piſces pſalmi ſunt et ꝓphete figurati. Theo. Ul' duo piſces ſunt piſcatorū ſermones. ſ. epiſtole ⁊ euāgelium. Beda. Qꝛ vero quinqꝫ ſunt exterioris hominis ſenſus: quinqꝫ milia viri dominū ſecuti: deſignant eos q̄ in ſeculari adhuc habitu poſiti: exterioribus bene vti nouerunt. Grego. xvj. mora. Diuerſi conuiuan

Nota myſterium.

ſium diſcubitus diſtinctiōes eccle
ſiarū q̄ vnā catholicam faciunt deſi
gnant. Jobelei aūt reqēs q̄nq̄genā
rij numeri myſterio continet: ꝛ q̄n
quegenarius bis ducit vt ad cente
nariū perueniat. Qui ergo pri⁹ a ma
lo q̄eſcit opere: vt poſt aīa pleni⁹ q̄e
ſcat in cogitatiōe aliū quinquagena
rij: aliū cēteni diſcūbunt. Be. Super

Allegoria pulcherrima.

fenū aūt diſcūbētes dñicis paſcūt
alimētis: q̄ p ꝯtinentiā calcatis ꝯcu
piſcētijs audiēdis ſplendiſq; dei x
bis operā impendūt: ſaluator autē
nō noua cibaria: q: veniens in car
ne non alia q̄ predicata ſunt predi
cat: ſed legis ꝛ prophetarū ſcripta
q̄ granida ſint myſterijs gratie de
monſtrat. Intuet in celū vt ibi lucē
doceat eſſe querendā. Frangit ꝛ aḋ
turbas ponenda diſtribuit diſcipu
lis: q: ſacra ꝓphetie ſctis doctorib⁹
q̄ hec toto orbe predicēt patefecit.
Qd̄ turbis ſupereſt a diſcipulis tol
lit: q: ſacratiora myſteria q̄ a rudi
bus capi nequeūt: non negligenter
omittēda: ſed ſunt inquirēda perfe
ctis. Nā p cophinos .xij. apl'i ꝛ ſeq̄n
tes doctores figurant: foris quidē
hoībus deſpecti: ſed intus ſaluato
ris cibi reliquijs cumulati. Conſtat
eñi cophinos opa ſeruilia geri ſole
re. Hier. Vel duodecim cophini ple
ni fragmētis colliguntur: cum ſint
ſuper thronos iudicantes .xij. trib⁹
iſrael: q̄ ſunt fragmenta Abraham:
Iſaac: ꝛ Jacob: quādo ex iſrael reli
quie ſalue fient.

Et ſtatī coegit diſcipl'os
ſuos aſcēdere nauim: vt pre
cederēt eum trās fretum ad
bethſaidam: dū ipſe dimitte
ret ppl'm. Et cum dimiſiſſet
eos: abijt in mōtē orare. Et
cū ſero eſſet erat nauis ī me
dio maris: ꝛ ipſe ſol⁹ in terra.
Et vidēs eos laborātes ī re
migādo: erat eñi vēt⁹ cōtra
rius eis. Et circa q̄rtam vigi
liā noctis venit ad eos am
bulās ſupra mare: ꝛ volebat
ꝑterire eos. Et illi vt viderūt
eū ābulantē ſupra mare: pu
tauerūt fantaſma eē: ꝛ excla
mauerūt. Oēs. n. viderūt eū
ꝛ ꝯturbati ſunt. Et ſtatī lo
cut⁹ ē cū eis: ꝛ dixit eis. Cō
fidite ego ſum. Nolite timere.
Et aſcēdit ad illos ī nauim:
ꝛ ceſſauit vēt⁹. Et plus ma
gis intra ſe ſtupebāt. Nō eñi
intellexerūt de panibus: erat
eñi cor eorū obcecatum.

Glo. Dn̄s q̄dē in miraculo panū
q̄ eſſet cōditor rerū oſtēdit: nūc aūt
ambulādo ſuper vndas q̄ haberet
corpus ab oīm pctōrū granedine li
berū edocuit: ꝛ ī placādo vētos vn
darūq; rabiē ſedādo: q̄ elementis
dominaretur monſtrauit, vnde dr̄. Et
ſtatim coe. diſ. ſuos aſcen. na, vt pre,
eū trās fretū ad Beth. dū ipſe dimi,
ppl'm. Chry. Dimittit q̄dē ppl'm in
bndictiōe ꝛ aliq̄b⁹ curatiōib⁹. Coe
git aūt diſcipl'os: q: nō de facili ab
eo poterāt ſeperari: ꝛ hoc quidē tū
ꝓpter nimiū affectū quē ad eū ha
bebant; tū q: ſollicitabant qualiter
ad eos veniret. Be. Merito aūt mo
net quō Marc⁹ dicat peracto mira
culo panū: diſcipulos veniſſe trans
fretū bethſaidā: cū videat lucas di
cere q̄ in locis bethſaide factū fue
rit miraculū illud: niſi forte intelli
gam⁹ q̄ lucas aīt in deſertum locū
qui eſt bethſaida: nō ipſius intima
ciuitatis: ſed loca deſerti ad eā ptī
nentis eſſe deſignata. Marcus aūt
dicit vt p̄cederent eū ad bethſaidā:
vbi ipſa ciuitas notat. ſequitur. Et
cum diſ. eos: abijt in montem orare.
Chry. Qd̄ decet intelligere de xp̄o
ſm q̄ eſt homo: hoc etiam fecit in
ſtruens nos aſſiduos eſſe in oratio
ne. Theo. Dimiſſa aūt turba aſcen
dit orare; requirit eñi ꝛ ſilētiū oratio

Intellectꝰ hyſtoricꝰ.

exigit. Beda. Non omnis autẽ qui
orat aſcendit in montẽ ſed qui bene
orat: q̃ deũ orando q̃rit. Qui vero de
diuitijs aut honore ſeculi: aut de ini
mici morte obſecrat: ipſe in infimis
iacẽs viles ad deum preces mittit.
Quare aũt dñs dimiſſo pp̃lo in mõ
tẽ oraturus aſcerit: Joãnes decla⸗
rat dicẽs. Jeſu ergo cũ cognouiſſet
qr vẽturi eſſent vt raperẽt eũ: ⁊ face
rent eũ regẽ: fugit iterũ in mõtẽ ipſe
ſol⁹. ſequit̃. Et cũ ſero eſſet erat na
uis in medio ma. ⁊ ipſe ſol⁹ in terra.
Theo. Permiſit autem dñs pericli
tari diſcipulos vt patiẽtes fierent:
vñ nõ ſtatim eis aſtitit: ſed p totam
noctẽ periclitari permiſit: vt doce⸗
ret eos patienter expectare: ⁊ non a
principio ſperare in tribulationib⁹
ſubſidiũ. ſequit̃ eñi. Et vidẽs eos la
bo. in remi. erat eñi ventus contra⸗
rius eis: ⁊ circa quartã vigi. noctis
venit ad eos. amb. ſup mare. Chry.
Quatuor vigilias noctis dicit ſacra
Uigilie quatuor. ſcriptura: vnamquanq; diuidens in
tres horas. vñ quartã vigiliã dicit:
q̃ eſt poſt horã nonã. ſ. in hora. x. vel
poſteriori hora. Sequit̃. Et vo. pre⸗
te. e. Aug. de con. euã. Quõ aũt hoc
intelligere potuerũt: niſi qr i diuer⸗
ſum ibat: eos volẽs preterire tanq̃
alienos a quib⁹ ita non agnoſceba
tur: vt fantaſma putaretur. Sequit̃
eñi. At illi vt vi. eum am. ſupra ma.
pu. fan. eſſe: ⁊ exclama. oẽs enim eũ
vide. ⁊ cõtur. ſunt. Theo. Uide autẽ
qñ cũ xp̃s debebat eorum pericula
compeſcere: tunc maiorẽ eis incu⸗
tit timorem. Sed ſtatĩ per vocẽ cõ
fortauit eos. Sequitur enim. Et ſta
tim locut⁹ eſt cũ eis: ⁊ dixit eis. Cõ
fidite: ego ſum no. time. Chry. Sta⸗
tim aũt in voce cognouerũt eũ ⁊ ti⸗
mor ſolut⁹ eſt Aug. de cõ. euã. Quõ
Cõſenſus euãgelic⁹. ergo eos volebat p̃terire: quos pa⸗
uẽtes ita cõfirmat: niſi qr illa volun
tas p̃tereundi ad eliciendũ illũ cla⸗
morẽ volebat: cui ſubueniri oporte
bat? Beda. Scripſit autẽ Theodo⸗
rus faratanus quõdam epiſcopus
corporale pondus nõ habuiſſe do⸗
minum ſm carnem: ſed abſq; pon⸗
dere ſuper mare ambulaſſe: ſed fi⸗
des catholica pondus ſm carnem
habere eũ predicat. Ait eñi Diony⸗
ſius. Ignoramus qualiter nõ infu⸗
ſis pedibus corporale pondus ha⸗
bentibus ⁊ materiale on⁹ deambu⸗
lat in humidã ⁊ inſtabilem ſubſtan⸗
tiam. Theo. Deinde per introitũ in
nauiculã dñs cõpeſcuit tẽpeſtatẽ.
Sequit̃ enim. Et aſcen. ad il. in na. ⁊
ceſ. vẽtus. Magnũ quidẽ miraculũ
eſt q̃ ambulat dñs ſup mare: ſed tẽ⸗
peſtas ⁊ venti ↄtrarietas appoſita
fuerũt ꝓpter maius miraculũ. Apo
ſtoli eñi ex miraculo quinq; panum
non intelligentes chriſti potẽtiam:
nũc ex maris miraculo plenius co
gnouerunt. vñ ſequit̃. Et plus intra
ſe ſtupebant. Nõ eñi intelle. de pani
bus. Beda. Stupebãt quidẽ carna⸗
les adhuc diſcipuli virtutũ magni⸗
tudinẽ: necdũ tñ in eo veritatẽ diui
ne maieſtatis cognoſcere valebant.
vñ ſequit̃. Erat eñi cor eorũ obceca
tum. Myſtice aũt labor diſcipulorũ
in remigando ⁊ vent⁹ ↄtrari⁹: labo⸗
res ſancte eccleſie deſignat: que in⸗
ter vndas ſeculi aduerſantes: ⁊ im⸗
mundorũ flatus ſpirituũ ad quietẽ
patrie celeſtis peruenire conantur.
Bene aũt dr̃: qr nauis erat in medio
maris: ⁊ ipſe ſolus in terra: qr non⸗
nunq̃ eccleſia tantis gentiliũ preſ⸗
ſuris afflicta eſt: vt redemptor ipſi⁹
eã prorſus deſeruiſſe videret̃. Sed
videt dominus ſuos laborantes in
mari: qr eos ne in tribulationibus
deficiant: ſue reſpectu pietatis cor⸗
roborat: ⁊ aliqñ manifeſto adiuto⸗
rio liberat. Quarta aũt vigilia ve⸗
nit ad eos diluculo appropinquan⸗
te: qr homo mentem cum ad ſuper⸗
ni luminẽ p̃ſidiũ erexerit: aderit domi⸗
nus ⁊ tentationum pericula ſopiẽ⸗
tur. Chryſoſto. Uel prima vigilia eſt
vſq; ad diluuium: ſecunda vſq; ad
moyſen: tertia vſq; ad aduentum
domini: in quarta venit dominus ⁊
diſcipulis locutus eſt. Beda: Sepe
autem fideles in tribulatione poſi⸗
tos: ſuperna pietas deſeruiſſe viſa
eſt: vt quaſi laborantes in mari di⸗

ſcipulos preterire ieſus voluiſſe putaret. Adhuc aūt heretici putāt fantaſma fuiſſe dñm:nec verā aſſūpſiſſe carnē de ꝟgie. Hier. Dicit āt eis. Cōfidite:ego ſu3:q2 videbim⁹ eū ſicuti eſt. Ceſſauit āt vēt⁹ ꝛ pcell'a ieſu ſedēte.i.regnāte in naui ꝗ eſt vniuerſa eccl'ia. Bed. In quocūq3 ēt corde p grāz ſui adeſt amoris:mox vniuerſa vitiorꝫ ꝛ aduerſitatis mūdi ſiue ſpirituū malignorꝫ bella cōpſſa qeſcūt.

¶ Et cū trāſfretaſſent venerūt in terrā genezareth:ꝛ applicuerūt. Cūq3 egreſſi eēnt de naui ꝯtinuo cognouerūt eū:ꝛ pcurrētes vniuerſā regionē illā ceperūt i grabatis eos ꝗ ſe male hēbant circūferre vbi audiebāt eū eē. Et quocūq3 introibat in vicos vel in villas aut i ciuitates: in plateis ponebāt īfirmos: ꝛ deprecabant eū vt vel fimbriam veſtimēti eius tangerēt. Et quotquot tangebāt eum:ſalui fiebant.

¶ Glo. Quia euāgeliſta expoſuerat pꝛiculū qđ diſcipli in nauigādo ſuſtinuerāt:ꝛ qūo fuerāt liberati:nūc oñdit ꝗ nauigādo puenerint:dicēs. Et cū trāſfre.pue.in terrā gene.ꝛ applicuerūt. Theo. Poſt magnū aūt ſpatiū tpis ad pdictū locū dñs trāſfretauit. Et iđ euangeliſta ſubdit. Cūq3 egreſſi eſſent de naui ꝯtinuo cognouerūt eū.ſ.incole. Beda. Cognouerūt aūt eū rumore nō facie:vel pre ſignorū magnitudine:ꝛ vultu plꝛimis notus erat. Uide autē ꝗ̄ta fides ſit hominū terre genezareth:vt non pſentiū tm̄ ſalute cōtēti ſint:ſ3 mittāt ad alias p circuitū ciuitates:ꝗ oēs currāt ad medicum. vñ ſequit. Et pcur. vniuer.regi.illā ceperūt in graba.illos ꝗ ſe male hēbāt circūferre vbi aud.eū eē. Theo. Nō enī ad domos inuitabāt eū:vt curaret:ſ3 magis ipſi

Expoſitio literalis.

male hñtes afferebant ad eū. vñ etiā ſequit. Et ꝗcūq3 itroi.in vicos aut i vil.aut i ciui.i plateis ponebāt infirmos ꝛ dep.eū:vt vl' fimb.veſt.ei⁹ tāgerēt. Miraculū enī qđ circa mulierē emorroiſſam cōtigerat ad aures multorū deuenerat:ꝛ multā fidē eis dabat ex ꝗ ſanabant. Seqt ei. Et qtquot tāgebāt eū:ſalui fiebant. Bed. Myſtice āt fimbriā veſtimēti ei⁹ minimū mādatū itellige:qđ ꝗcūq3 trāſgreſſus fuerit:minimus vocabit in regnū celorū:vel aſſumptionē carnis:per quā venim⁹ ad verbū dei:et illi⁹ poſtea fruimur maieſtate. Hiero. Qđ autē dicit. Et quotquot tāgebāt eū ſalui fiebant:implebit qñ fugiet dolor ꝛ gemitus.

Allegorica expō.

¶ Cap.vij.

ET cōuenerūt ad eū phariſei ꝛ ꝗdam de ſcribis:veniētes ab hieroſolymꝭ. Et cū vidiſſent quoſdā ex diſciplis ei⁹ cōib⁹ manib⁹:id eſt nō lotis māducare panes vitupauerūt. Phariſei enī ꝛ oēs iudei niſi crebro lauerint manus nō māducāt tenētes traditionē ſeniorū:ꝛ a foro niſi baptizent nō comedūt:ꝛ alia multa ſunt ꝗ tradita ſunt illis ſeruare:baptiſmata calicū ꝛ vrceorū ꝛ eramentorum ꝛ lectorū. Et interrogabant eum phariſei ꝛ ſcribe. Quare diſcipuli tui nō ambulant iuxta traditionē ſeniorum: ſed communibus manibus manducant panē? At ille rndēs dixit eis. Bene pphtauit eſaias de vobis hypocritis:ſicut ſcriptum eſt. Popul⁹ hic labijs me honorat:

cor ãt eorꝫ lõge ẽ a me. In va
nũ aũt me colũt: docẽtes do
ctrinas ⁊ precepta hoim. De
relinquẽtes eñi mãdatũ dei
tenẽtes traditiões hominũ
baptiſmata vrceorũ ⁊ calicũ
et ſiĩa his facitis multa. Et
dicebat illis. Bñ irritũ feci-
ſtis pceptũ dei: vt traditiõez
veſtrã ſeruetis. Moyſes eñi di
xit. Honora patrẽ tuũ ⁊ ma-
trẽ tuã: ⁊ q maledixerit patri
vel matri morte moriat. Vos
aũt dicitis. Si dixerit hõ pri
aut mri corban: qđ eſt donũ
quodcũq; ex me tibi pfuerit
⁊ vltra nõ dimittis eũ quicq
facere patri ſuo aut matri: re
ſcindẽtes vbũ dei per tradi
tionẽ veſtrã quã tradidiſtis.
Et ſiĩa hmõi multa facitis.

¶ Beda. Hoies terre genezareth q̃ min⁹ docti videbant: nõ ſolũ ipſi veniũt: ſʒ et ſuos infirmos adducũt ad dñʒ: vt vel fimbriã ei⁹ mereant contingere. At vero pharifci et ſcribe q̃ doctores eſſe ppli debuerant nõ ad q̃rẽdũ medelã: ſʒ ad mouendas queſtionũ pugnas ad dñm concurrunt. vñ dr. Et cõuenerũt ad eũ pha. ⁊ quidã de ſcri. ve. ab hiero. et cũ vi. quoſdã de diſci. eius cõibus ma. i. nõ lotis mani. pa. vituperauerunt. Theo. Diſcipuli nãq; dñi inſtructi ea que virtutis tm̃ ſunt opari nõ lotis manibus ſimplr comedebant: phariſci aũt volẽtes occaſionẽ inuenire hoc acceperũt: et non vtiq; vituperabãt eos vt legis trãſgreſſores: ſʒ q2 traditiones ſeniorũ trãſgrediebant. vñ ſequit. Phariſei eñi et oẽs iudei niſi crebro la. ma. non mã. te. tradi. ſeniorum. Beda. Spiritualia eñi prophetarũ verba carnaliter accipientes: que illi de cordis et operis caſtigatione precipiebãt: dicentes. Lauamini mundi eſtote et mundamini qui fertis vaſa domini. iſti de corpore ſolo lauando ſeruabãt. Superſtitioſa ergo eſt hominũ traditio: ſemel lotos ob manducandum panez crebrius lauare: et a foro niſi baptizentur non comedere. Sed neceſſariũ eſt eos qui panem de celo deſcẽdentem participare deſiderant: crebro eleemoſynis lachrymis et aliis iuſtitie fructibus ſua opera purgare. Neceſſariũ ẽt eſt inquinamẽta q̃ ex tẽporalib⁹ negociorũ curis q̃ſq; contraxerit: ſubſequenti bonarum cogitationum et actuum permundet inſtantia. Fruſtra autem iudei lauant manus et a foro baptizantur: q̃diu contemnunt fonte ablui ſaluatoris. In vanũ baptiſma ſeruant vaſorũ qui corporum ſuorum ⁊ cordiũ negligunt abluere ſordes. Sequitur. Et inter eum. pha. et ſcri. di. Quare diſc. tui nõ am. iuxta tra. ſe. ſed cõibus manibus mã. pa. Chry. ſup matth. Mira phariſeorꝫ ſcribarũq; ſtultitia: dei filiũ arguunt quare traditiones hominũ ⁊ precepta non ſeruẽt. Cõe aũt hic pro immũdo ponitur: ppls eñi iudeorũ partẽ dei ſe eſſe iactitãs cões cibos vocat quibus oẽs vtuntur. Hie. Phariſeorũ aũt ſuperfluũ latratũ falſe rationis obtũdit. i. moyſi et eſaie interpretiõe: vt nos aduerſantes hereticos verbo ſcripture vincam⁹. vñ ſequit. At ille rñdẽs ait. Bñ pphe. d vobis hypo. Eſaias: ſicut ſcriptũ eſt. Ppls hic labiis me honorat: cor aũt eorꝫ lõge eſt a me. Chry. Q2 eñi nõ de legis trãſgreſſiõe: ſed ſeniorꝫ diſcipulos accuſabãt: iniurioſe ipſos confundit hypocrites vocãs: quaſi cõmẽdãtes cũ reuerẽtia quadã id qđ nõ cõueniebat. Superaddit autem Eſaie prophete verbum: quaſi de eis dictũ ac ſi diceret. Sicut hi de qb⁹ dr q deũ labiis honorãt: cor autẽ eorũ ab eo longe eſt: inuanũ pietatez cuſtodire ſe dicunt doctrinas hominum honorantes: ita et vos qui derelinquitis id quod interius

Phariſeorũ malitia.

Superſtitio dãnatur.

curabile eſt et iuſtitiā colētes accuſatis. Hiero. Traditio autem phariſayca in mēſis ꝛ vaſis abſcindēda eſt ꝛ radēda. Sepe enī traditionibꝰ hominū mandata dei cedūt. vñ ſequit. Derelinquentes manda. dei ⁊c. tra. hoim baptiſma vrceorum. Chryſ. Ut autē eos arguat tanq̄ dei reuerentiā nō ſeruātes: ꝓpt traditionē a ſenioribꝰ factā diuinis ſcripturis oppoſitā: ſubiūgit. Moyſes enī dixit. Honora patrē et ma. tu. ꝛ q̄ maledixerit pa. vel ma. morte moriatur. Beda. Honor in ſcripturis nō tātū in ſalutatione et officiis deferendis: quātū in elecemoſyna ac munerū collatiōe

Honor verus qs ſit.

ſentit. Honora: inquit apoſtolus: viduas q̄ vere vidue ſunt. Chryſ. Tali autē exiſtente diuina lege ac talibus miniſtris trāſgredientibus illatis vos de leui diuinū trāſgredimini preceptum: obſeruantes ſeniorū traditiones. vñ ſequit. Uos autē di. Si dixe. homo pa. aut ma. Corbā: qđ eſt donū qđcūq̄ ex me tibi ꝓderit ſupple liber erit ab obſeruatione premiſſi mādati. vñ ſequit. Et vltra nō dimit. eū quicq̄ fa. pa. ſuo aut matri. Theophi. Uolētes enim phariſei que offerebantur comedere inſtruebant filios q̄ cum peculia aliqua habebant: ꝛ parentes hec peterent reſponderent illis. Corbā. hoc eſt donum qđ a me petis: iam obtuli domino: et ita hec nō exquirerēt quaſi domino oblata. i. ad ſalutem parentum proficua: et ſic decipiebant filios vt parentes non honorarent: et ipſi oblata deuorarēt. Hoc ergo dominꝰ exprobrat eis: q2 ꝓpter lucrum legē diuinā tranſgrediebant. vnde ſequit. Reſcin. verbum dei per tradi. veſtram quā tra. et multa ſimilia huiuſmodi facitis: ſcilicet tranſgredientes precepta dei: vt obſeruetis hominum traditiones. Chryſo. Uel poteſt dici q̄ phariſei iuuenes docebant q̄ ſi quis pro iniuria patri aut matri illata munus offerat deo: erat immunis: quaſi deo dans munera que patri debentur: et hoc dicentes parētes honorari nō permittebant.

Beda. Pōt autē et hūc breuiter hēre ſenſum. Munus qđ ex me eſt tibi ꝓderit. Cōpelliti: inquit: filios vt dicāt parentibus ſuis. Quodcūq̄ donū oblaturus erā deo: in tuos conſumo cibos: tibiq̄ prodeſt o pater ꝛ mater: quaſi dicāt: non ꝓdeſt: vt ſic illi timētes acciperent qđ deo videbāt mancipatū: inopē magis vellent vitā ducere q̄ edere de conſecratis. Hiero. Myſtice autē diſcipulos non lotis manibus manducare futuram gētium cōionē ſignificat. Munditia ꝛ baptiſma phariſaycum ſterile eſt: cōicatio non lota apoſtolica extendit palmites ſuos vſq̄ ad mare.

¶ Et aduocās iterū turbā dicebat illis. Audite me oēs ꝛ intelligite. Nihil eſt extra hominē itroiēs i eū q̄ poſſit eū coinq̄nare: ſed q̄ de hoīe ꝓcedunt illa ſunt q̄ coinquināt hoīem. Si q̄s hꝫ aures audiēdi audiat. Et cū introiſſet in domū a turba: interrogabāt eū diſcipuli eiꝰ parabolā. Et ait illis: Sic ꝛ vos īprudētes eſtis? Nō itelligitis: q2 oē extrinſecꝰ introiēs i hoīem nō pōt eū coinq̄nare: q2 non intrat in cor eiꝰ: ſꝫ in ventrē vadit ꝛ in ſeceſſum exit purgās oēs eſcas? Dicebat autē: q̄m illa q̄ de hoīe exeūt illa coinq̄nāt hoīem. Ab intꝰ enī de corde hoīm male cogitationes procedūt: adulteria: fornicatiões: homicidia: furta: auaritie: neq̄tie: dolus: impudicitie: oculus malus: blaſphemia: ſuperbia: ſtultitia. Oia hec mala ab intus ꝓcedunt: ꝛ coinquinant hominem.

¶ Chryſ. Judeis cōſider antib⁹ cor-
poralē mūdiciā legis: ⁊ de hac mur-
murantibus dñs contrariū vult in-
troducere. vnde dr̄. Et aduo. iterum
tur. di. illis. Audite me om. et intel.
Nihil eſt extra ho. intro. i cū qd̄ poſ.
eū coinquinare: ſed q̄ de ho. ꝓce. illa
ſunt q̄ coinqui. ho. i. immūdū faciūt.
Ea em̄ q̄ xp̄i ſunt intra hoīem cōſi-
derantur: ea vero q̄ legis ſunt: ma-
gis cernunt̄ extra hoīem: qb⁹ quaſi
Doctrina moralis. corporalibus crux xp̄i finē in breui
dare debebat. Theo. Hoc autē dñs
dicit volens inſtruere hoīes ꝙ ob-
ſeruationes eſcarū quas lex cōme-
morat non opʒ corpaliter intellige-
re: ⁊ ex hoc intentionē legis eis ma-
nifeſtare incepit. Chryſ. Subiungit
aūt. Si qs hʒ aures au. au. Nō enim
manifeſte aperuerat q̄ eſſent illa q̄
de hoīe ꝓcedebāt ⁊ hoīem coinqui-
nāt: ⁊ propter hoc verbū ap̄li credi-
derūt ꝙ aliqd̄ aliud ꝓfundū predi-
ctus dn̄i ſermo innueret. vn̄ ſequit̄.
Et cū intro. in domū a tur. inter. euʒ
diſci. ei⁹ para. Parabolā autē in ma-
nifeſtum ſermonē vocabant. Theo.
Dñs aūt prius increpat. vn̄ ſequit̄.
Et ait illis. Sic ⁊ vos ipri. eſtis. Be-
da. Vitioſus em̄ eſt auditor: qui ob-
ſcura manifeſte: aut manifeſte dicta
obſcure vult intelligere. Theo. De-
inde dñs manifeſtat id qd̄ erat occul
tū dicēs. Nō intelli. qr oē ex. intro. in
ho. non pōt eū coinquinare. Beda.
Judei em̄ ſe partē dei iactātes: cōes
cibos vocāt qb⁹ oēs homines vtun
tur: vt oſtrea lepores et hmōi alalia:
nec etiā idolotitū inqnātū cibus et
dei creatura eſt: ſed demonū inuoca
tio hoc facit immundū. Et cauſam
ſubdit dicens. Qr nō introīt in cor
eius. Anime locus ꝑncipalis iuxta
platonē in cerebro: ſed iuxta xp̄m in
corde eſt. Glo. Dicit̄ ergo in cor ei⁹.
i. in mentē. q̄ eſt principalis pars aīe
ex qua tota hoīs vita depēdet. vnde
ſcḋm eā neceſſe eſt hominem mundū
vel immundū eſtimari: et ſic ea que
ad mentē nō perueniunt nō pñt ho-
mini immunditiā afferre. Cibi ergo
qr ad mētē nō perueniunt ſcḋm ſuam

naturam hominem inquinare non
poſſunt: ſed inordinatus ciborum
vſus qui ex inordinatione proue-
nit mētis ad hominis immūditiam
pertinet. Qd̄ autē cibi ad mentē non
perueniant: oſtēdit per id quod ſub-
dit: dicens. Sed in ven. vadit et in
ſeceſ. exit. pur. oēs eſcas. Hoc autem
dicit ne intelligatur ꝙ inde ex ci-
bis in corpore maneat. Manet enim
qd̄ eſt neceſſariū ad corporis nutri-
mentum et augmentum. Egreditur
autem qd̄ eſt ſuperfluum: quaſi pur-
gatio quedam interius remanentis
nutrimenti. Auguſt. in libro. lxxxiij.
queſtionum. Quidā em̄ ſic accedūt:
vt etiā mutēt et mutent̄: ſicut ⁊ ipſe
cibus amittēs ſpeciē ſuam in corp⁹
noſtrum vertitur: et nos refecti in
robur mutamur. Sed ⁊ tenuiſſimus
humor cū in venis ⁊ aliīs arterijs
cocta fuerit eſca ⁊ digeſta: per occul
tos meatus quos greci poros vo-
cant dilabitur: ⁊ in seceſſum vadit.
Beda. Sic ḡ non faciūt hoīes immun
dos: ſʒ malitia q̄ opat̄ paſſiones ab
interiorib⁹ procedētes. vn̄ ſequitur.
Dicebat autem: qm̄ que de ore exe.
illa coin. ho. Chry. Cui⁹ rōnem ſigni
ficat cum ſubdit. Ab intus enim de
cor. ho. cogi. ma. ꝓcedunt. Et ſic pa-
tet ꝙ male cogitationes ad mentem
pertinēt: que hic cor nominatur: ſcḋm
quā homo dicitur bonus vel mal⁹:
mūdus vel imūdus. Beda. Hinc au
tem arguuntur qui cogitationes a
diabolo immitti putant: non ex pro
pria naſci voluntate. Diabolus in-
centor ⁊ adiutor malarum cogita-
tionum eſſe poteſt: et autor eſſe non
poteſt. Gloſ. Ex malis autem cogi- Error arguit.
tationibus vlterius mali actus pro
cedunt: de quibus ſubditur. Adul-
teria: que in violatione alieni tho-
ri conſiſtunt. Fornicationes: que
ſunt illiciti coitus perſonarum a
matrimonio ſolutarum. Homicidia:
quibus in perſonas proximorum no
cumentum infertur. Furta: quibus
res ſubtrahuntur. Auaritie: in q̄bꝰ
tum aliqua iniuſte retinent̄. Nequi
tie: que conſiſtunt in proximorum

calūnijs. Dolus: in coꝝ deceptiōe. Impudicitie: q̄tū ad quālibet corruptionē mētis vel corpis. Theo. Oculus malus. i. odiū ⁊ adulatio: nā q̄ odit oculū malū et inuidū hꝫ ad cū quē odit: ⁊ adulator non recto oculo vidēs q̄ sūt ꝓximi ad malū ipſum deducit. Blaſphemie. i. iniurie in deū. Superbia. i. dei contēptus: dū. ſ. qs bonū qḋ operaꝛ non deo: ſed ſue virtuti aſcribit. Stultitia. i. iniuria in ꝓximū. Glo. Uel ſtultitia eſt cū non recte de deo ſentiꝛ. Cōtrariaꝛ em̄ ſapientie q̄ eſt diuinarū rerū cognitio. Sequiꝛ. Oia hec ma. ab intus ꝓcē. ⁊ coin. ho. Hoc em̄ in culpā hoī imputaꝛ qḋ in ſua poteſtate exiſtit. Talia autē ſunt q̄ ꝓcedunt ab interiori voluntate: per quam homo eſt ſuorum actuū dn̄s.

¶ Et inde ſurgēs abijt ī fines tyri ⁊ ſydonis. Et igreſſus domū neminē voluit ſcire: ⁊ nō potuit lateꝛ. Mulier eī ſtati vt audiuit de eo cui⁹ filia habebat ſpm̄ imūdū: intrauit ⁊ ꝓcidit ad pedes ei⁹. Erat eī mulier gētilis ſyrophenissa gn̄e. Et rogabat eū vt demoniū eijceret de filia ei⁹. Qui dixit illi. Sine pri⁹ ſaturari filios. Nō ē eī bonū ſumere panē filioꝝ: ⁊ mittere canib⁹. At illa rn̄dit: ⁊ dixit illi. Utiqꝫ dn̄e: nā ⁊ catelli comedūt ſub mēſa de micis pueroꝝ. Et ait illi ꝓpť hūc ſmonē: vade: exijt demoniuꝫ de filia tua. Et cū abijſſet domū ſuā: īueīt puellā iacētē ſupra lectū: ⁊ demoniū exijſſe.

¶ Theo. Poſtq̄ de eſcis dominus docuerat: vidēs incredulos eſſe iudeos fines ingreditur gentium. Iudeis eniꝫ infidelibus exiſtentibus: ſalus ad gentes conuertitur. vnde dicitur. Et inde ſurgens abijt in fi. ty. ⁊ ſy. Chryſ. Tyrus ⁊ ſydon loca chananeorum erant. venit ergo ad eos dominus: non tanq̄ ad propinquos: ſed tāq̄ ad eos quibus nihil eſt commune ad patres: quib⁹ ꝓmiſſio facta eſt. Et iō ſic venit vt aduentus ſuus tyrijs ⁊ ſydonijs non appareret. vnde ſequiꝛ. Et ingreſ. domū nemi. vo. ſcire. Nondū em̄ tempus aduenerat: vt cū gentibus habitaret: ⁊ eas ad fidem adduceret. Huius em̄ tp̄s debitū erat poſt crucem et reſurrectionem. Theo. Uel ideo clam ingreditur ne occaſionē iudei ſumerent contra euꝫ: tanq̄ ad immūdas gentes tranſiſſet. Sequitur. Et non potuit latere. Augu. de q̄. no. ⁊ ve. te. Si autem voluit ⁊ nō potuit: infirma voluntas eius eſſe vr̄. Impoſſibile eſt autem vt ſaluatoris voluntas non impleatur: nec poteſt velle qḋ ſic fieri nō deberet. Iccirco qḋ factū eſt. hoc voluiſſe dicēdus eſt. Aduertendū eſt autem q̄ iſtud in finib⁹ geſtū eſt gentilium: q̄bus adhuc tp̄s p̄dicādi non erat. Tēpus gentiū.
vltro tn̄ venientes ad fidem: nō ſuſcipere inuidie erat. Sic ergo factū eſt vt ſaluator a diſcipulis ꝓditus nō eſſet: ab alijs tn̄ qui ingredientē domum viderant proditus eſt: ⁊ incepit ſciri q̄ eſſet in domo. A ſuis ergo noluit ꝑdicari. requiri autem ſe voluit: ⁊ ita factū eſt. Bed. Ingreſſus etiā domū precepit diſcipulis: ne ſe cuiq̄ in regione ignota quis eēt aperirent: vt exēplo eius diſcerent: quibus ſanandi infirmos gratiā conferret: in exhibitione miraculoꝝ humani fauoris gloriā quātum poſſent declinare: nec tamen a pio virtutis opere ceſſare: quando hoc fieri vel fides bonoꝝ iuſte mereretur: vel infidelitas prauoꝝ neceſſario cogeret. Ipſe em̄ ſuum illo introitum gentili femine: ⁊ quibuſcūq̄ voluit publicauit. Augu. de que. no. ⁊ ve. te. Denique m̄ier chananea. audiens de illo intrauit ad euꝫ: que niſi prius ſubiecisset ſe deo: iudeos

rum bñficiū cōſecuta nō eēt:de qua ſequit. Mulier em ſtatim vt au. de eo:cui⁹ fi. ha. ſpi. imū. intra. ⁊ proci. ad pedes ei⁹. Chryſo. Per h aūt vo luit dñs diſcipulis oſtēdere:ꝙ ēt gē tib⁹ aperuit oſtiū ſalutis. vñ ⁊ mu lieris genus deſcribit cum ſubdit. Erat em mul. gē. ſyrophenissa ghe. id eſt de ſyria phenicis. Sequit. Et rogabat vt demoniū eijceret de fi lia ei⁹. Aug. de cō. euā. Videt autem afferre aliquā repugnantie qōnem: qꝛ dicit in domo fuiſſe dñm: cū ad il lū venit mulier ꝓ filia ſua rogans. Sed qm̄ matthe⁹ dicit diſcipulos dño ita ſuggeſſiſſe. Dimitte illam qm̄ clamat poſt nos. nihil aliud vr ſignificare ꝙ poſt ambulantē dñm mlierē illā deꝓcatorias voces emi ſiſſe. Quō ḡ in domo: niſi qꝛ intelli gendū eſt dixiſſe quidē Marcum: ꝙ intrauerit vbi erat ieſus: cū eū pre dixiſſet fuiſſe in domo. Sꝫ qꝛ mat theus ait. Non rñdit ei ꝟbū dedit agnoſcere in eo ſilentio egreſſum fuiſſe Jeſum de domo illa: atqꝫ ita cetera ꝯtexunt: que iam in nullo di ſcordāt. Sequit. Qui dixit illi. Si ne pri⁹ ſaturari filios. Beda. Qua ſi. d. Futurū eſt vt ēt vos q̄ de gēti bus eſtis ſalutē conſequamini: ſed pri⁹ opꝫ iudeos q̄ merito antique electiōis filioꝝ dei ſolēt noīe cēſe ri pane celeſti refici: ⁊ ſic tādē gen tibus vite pabula miſtrari. Sequi tur. Non eſt em̄ bonū ſumere pa. fi. ⁊ mit. ca. Chry. Hoc aūt ꝟbū dixit: nō ꝙ in eo ſit defect⁹ ꝟtutis ad bñ faciendū olb⁹: ſed qꝛ bñficiū ei⁹ di ſtributū iudeis ⁊ gētib⁹: cōiōnē in ter ſe nō hñtibus: ꝓuocationē ma gis operaret. Theo. Canes vocat gētiles: tāqꝫ a iudeis ſceleratos re putatos. Panē ꝟo dicit bñficiū: qđ filijs. i. iudeis dñs ꝓmiſit. Eſt ḡ ſen ſus: ꝙ nō decet gētiles bñficijs pri mo eē ꝑticipes: qđ iudeis ꝑncipali ter ꝓmiſſum eſt. Jō aūt dñs nō ſta tim exaudit: ſed grām differt: vt ēt oſtēdat mulieris fidē conſtantē: ⁊ vt diſcamus nō ſtatim deficere cū ora mus: ſed vt inſiſtamus donec reci piamus. Chryſ. Siſr etiā vt iudeis oſtēderet: ꝙ non equalr eis dabat et alienigenis ſanitatem: ⁊ vt pateſa cta mulieris fide: magis pateſieret infidelitas iudeorum. Mulier em̄ nō grauiter tulit: ſed vocē dñi cum multa reuerētia ꝯfirmauit. vñ ſequi tur. At illa rñdit: et dixit illi. Utiqꝫ dñe: nā ⁊ catel. co. ſub mē. de micis pueroꝝ. Theo. q. d. Judei panē to tū habēt. ſ. deſcendentē de celo: ego micas poſtulo. ſ. modicam beneficij partē. Chryſ. Qđ ergo in ordine ca nū ſe reputat reuerentie eſt. q. d. pro gr̄a habeo etiam in numero canum eſſe: ⁊ nō ab aliena: ſed a ꝓpria men ſa comedere dominantis. Theoph. Quia ergo mulier ſapientiſſime re ſpōdebat: obtinuit qđ optabat. vn de ſeqtur. Et ait illi. Nō dixit virt⁹ mea te ſaluā fecit: ſed ꝓpter hunc ſermonem. i. ꝓpter fidē tuā que hoc ſermone demonſtrat. Uade: exijt de mon a filia tua. Sequitur. Et cum abijſſet in do. ſu. inue. pu. ia. ſu. le. et demo. exijſſe. Beda. Propter humi lem em̄ matris fideleqꝫ ſermonem filiā deſeruit demoniū. vbi dat exē plū cathetizādi et baptizādi infan tes: qꝛ vꝫ per fidē ⁊ cōfeſſionēꝫ parē tum in baptiſmo liberantur a dia bolo paruuli: q̄ nec dū per ſe ſape re: vel aliqđ agere, boni poſſunt vel mali. Hiero. Myſtice autem mulier gentilis q̄ pro filia rogat: eſt mater noſtra romana eccleſia. Nata eius demoniaca barbarica eſt occidenta lis natio: cuius fides fecit de cane ouem. Micas autē ſpūalis intelle ctus: nō panē infractum lr̄e ſumere cupit. Theo. Unuſquiſqꝫ etiā nr̄m cum peccat: mulier eſt aīa eius. Jn firmā ꝟo filiā habet hec aīa actus prauos: que filia demonium habet: nam actus praui demonium ſunt. Peccōres aūt exiſtētes nūcupant ca tuli impleti imūditijs. Propter qđ nō ſumus digni panē dei recipere: aut participes fieri immaculato rum myſterioꝝ dei. Si ꝟo cogno ſcentes noſmetipſos per humilita tem catulos eſſe ꝯfiteamur pecca ta noſtra

Cōſen ſus euā gelic⁹.

Mulie bris fi dei pre coniū.

allego rica ex pō.

ta noſtra:&c ſanabitur filia.ſ.opera tio praua.

¶Et iterū exiēs ꝺ finib⁹ ty ri venit p ſydonē ad mare ga lilee iter medios fines deca poleos.Et adducūt ei ſurdū ⁊ mutū.Et deprecabant̄ eū vt iponat illi manū.Et app̄ hēdēs eū de turba ſeorſū mi ſit digitos ſuos ī auriculas ei⁹:⁊ expuēs tetigit lingnā ei⁹:⁊ ſuſpiciēs in celū inge muit:⁊ ait illi.Effeta:qꝺ eſt adapire.Et ſtatī apte ſunt aures ei⁹:⁊ ſolutū eſt viculū līgue ei⁹:⁊ loq̄bat̄ recte.Et p̄cepit illis ne cui dicerent. Quāto āt eis p̄cipiebat:tā to magis pl⁹ p̄dicabāt:⁊ eo ampli⁹ admirabāt̄ dicētes. Bene omnia fecit:⁊ ſurdos fecit audire ⁊ mutos loqui.

Occa ſio ſcā dali re mouē da.

¶Theo.In gentiliū locis moram dn̄s facere nō volebat ne occaſionē iudeis daret:vt trāſgreſſorem legis eū eſtimarēt ꝙ ſe gentib⁹ admiſce bat:⁊ iō ꝯfeſtim reuertit̄.vn̄ ꝺr.Et iterū exi.ꝺ fi.tyri ve.p ſy do.ad ma. gali. inter me.fi.decapoleos.Beda. Decapolis eſt regio.x.vrbiū trans iordanē ad oriētē ꝯ galileā.Qꝺ ergo ꝺr ꝙ dn̄s venit ad mare galilee in ter medios fines decapoleos:non ipſos fines decapolis intraſſe ſigni ficat:neq̄ eñ mare nauigaſſe ꝺr:ſed poti⁹ ad mare vſq̄ veniſſe:atq̄ ad ip̄m pueniſſe locū q̄ medios fines decapolis longe trans mare poſi tos reſpiciebat. Sequit̄.Et addu. ei ſur.⁊ mu.⁊ depreca.eū vt impo. illi manū.Theo.Qꝺ recte poſt de moniace liberationē ponit̄:ex de monio eñ talis paſſio erat.Sequi tur.Et apprehēdēs eū de tur.ſeor. miſit di.ſu.in auri.ei⁹.Chry.Seor ſum a turba oblatū ſurdū ⁊ mutum apprehēdit:vt diuina miracula non faceret manifeſte inſtruens nos va nam gloriam eijcere ⁊ tumorē.nihil eñ eſt ex q̄ aliq̄s ſic miracula ope ret̄:ſicut ſi humilitatis colat:et mo deſtiā ſequat̄.Miſit vero digitos in auriculā potēs v̄bo ſanare:vt oſten deret ꝙ diuina virtute dicatū erat corpus diuinitati vnitum:⁊ opatio eius.Qꝛ eñ ꝑpter tranſgreſſionem ade:natura humana multam incur rerat paſſionē:ac mēbrorū ⁊ ſenſuū leſionē:veniēs xp̄s in ſeipſo perfe ctionē demonſtrauit humane natu re:⁊ propter hoc digitis aures ape ruit ⁊ ſputo loquelā dedit.vn̄ ſequi tur.Et expu.te.lin.eius.Theo.Ut.ſ. oſtenderet ꝙ oīa mēbra ſacri corpo ris eius diuina exiſtunt:⁊ ſancta:ſi cut ⁊ ſputū qꝺ vinculū līgue diſſol uit.Etem̄ oē ſputum ſupfluitas eſt: ſ; in dn̄o oīa diuina fuerunt.Sequi tur.Et ſuſpiciēs in celū ingemuit: ⁊ ait.Effeta:qꝺ eſt adaperire.Bed. Suſpexit q̄dē in celū:vt inde mu tis loquelā:inde auditum ſurdis:in de cūctis infirmātibus medelā do ceret eſſe q̄rendam.Ingemuit autē: nō qꝛ ipſi opus eſſet cum gemitu ali q̄d petere a patre:q̄ cūcta petētibus donat cū patre:ſ; vt nobis gemendi daret exēpla:cū vel ꝑ noſtri:vel pro noſtrorū erratib⁹ proximoꝝ ſuper ne pietatis p̄ſidia inuocam⁹.Chryſo. Simul etiā ingemuit:nr̄am cām ſu ſcipiēs in ſeipſo:et nature miſertus humane:vidēs miſeriā in quam hu manum genus inciderat.Beda.Qꝺ autē ait.Effeta.i.adaperire:ad au res ꝑpric ptinet.aures enim ad au diēdū aperiēde:lingua v̄o vt loqui poſſet a retinaculis erat ſue tardi tatis ſoluēda.vn̄ ſequitur.Et ſtatim ap.ſunt aur.eius:et ſol. eſt vin.lin. eius:et loq̄.recte.Ubi vtraq̄ natu ra vnius ⁊ eiuſdem xp̄i manifeſte di ſtincta eſt.Suſpiciēs q̄dē in celū q̄ ſi hō deū dep̄cat⁹ ingemuit:ſ; mox vno ſermone quaſi potēs diuina ma ieſtate curauit.Sequit̄.Et precepit eis ne cui dicerēt.Hiero.Per qꝺ nō

Om̄ia xp̄i fue re ſa croſan cta.

in ꝟtutibꝰ gloriandū eſſe docuitiſ3 in cruce ⁊ humiliat:ōc. Chry. Pre- cepit etiam miraculū occultare:ne ante tps accéderet iudeos ad homi micidiū ꝑ inuidiā ꝑpetrādū. Hier. Ciuitas āt i mōte poſita vndiqꝫ cir cūſpecta abſcōdi nō pōt:⁊ hūilitas ſꝑ ꝑcedit gl'iam. vñ ſeqꝛ. Quāto aūt eis ꝑcipiebat:tāto magis plus ꝑdi cabāt. Theop. Docemur aūt ex hoc cum alicui bñficia elargimur:mini- me applauſus ⁊ laudes petere:cū3 ꝟo accepimꝰ bñficia bñfactores ꝑ- dicare ⁊ laudare:ꝗuis nolint. Au- gu. de cō. euā. Si āt ſciebat eos ſicͤ ille q̄ notas hēbat ⁊ pñtes⁊ futuras hoim volūtates:tātomagis ꝑdica- turos:ꝗtomagis ne ꝑdicarēt eis ꝑ cipiebat:vt q̄d h̄ ꝑcipiebat?niſi pi- gris volebat oñdere ꝗto gaudioſiꝰ: ꝗto feruētiꝰ eū ꝑdicare debeant:q̄- bus iubet vt ꝑdicēt:qñ illi q̄ ꝓhibe bant tacere nō poterāt. Glo. Ex pre dicatiōe aūt ſaluatoꝝ a xp̄o:creſce- bat admiratio turbaꝝ ⁊ ꝯfeſſio bñ- ficioꝝ xp̄i. vñ ſequit. Et eo amplius admira. di. Bñ oia fecit. H. ſ. ſurdos fecit audire ⁊ mutos loq̄. Hier. My ſtice aūt tyrus iterpretat anguſtia: ⁊ ſigt iudeā:cui dñs dicit. Coangu- ſtatū eſt ſtratū:aq̄ trāſiert ſe ad gē- tes alias. Sydon venatio interpre- tat. Fera aūt idomita nr̄a natio eſt: ⁊ mare:qđ fluctuoſa volubilitas eſt. Inter medios autē fines decapo- leos:qđ interpretat decalogi man- data:ſaluator ad ſaluandos gentes venit. Genus autem humanum per multa mēbra:ꝗſi vnus hō varia pe- ſte abſumptꝰ enumerat in protopla ſto:cecat dū male vidit:ſurdus fit cū audit:obmuteſcit cū loquit. De precant aūt eū vt imponat illi ma- num:qꝛ incarnatū3 fore dñm multi iuſti ⁊ patriarche cupiebāt ⁊ opta- bāt. Beda. Uel ſurdus ⁊ mutus eſt: qui nec aures audiēdi ꝟba dei h3: nec os aperit ꝓ loquēdis:q̄les ne- ceſſe eſt:vt hi q̄ loqui iā ⁊ audire di uina eloquia didicerūt:dño ſanan- dos offerāt. Hiero. Seorſum autē ſemꝑ a turbulētia cogitationibꝰ ⁊ actibꝰ inordinatis ſermonibuſqꝫ in cōpoſitis educit:qui ſanari meret. Digiti autem qui aures mittuntur: verba vel dona ſpiritꝰ ſunt:de quo dicit. Digitus dei eſt hic. Sputum aūt diuina ſapia eſt:q̄ ſoluit vincu- lum labiorū humani generis:vt di- cat. Credo in deū patrē oipo. ⁊ reli- qua. Suſpiciens aūt in celum inge- muit. i. gemere nos docuit:⁊ in celū theſauros nr̄i cordis erigere:qꝛ per gemitū cōpūctiōis itime friuola le- titia carnis purgat. Aperte ſunt aūt aures:ad hymnos ⁊ cantica ⁊ pſal- mos. Soluit linguā:vt eructet ver- bū bonum qđ non poſſunt nec ꝟba cohibere.

Doctrina exēpli xp̄i.

Allegoria pulchra.

Capi. viij.

In dieb' illis iterū cū turba multa eēt cū ieſu:nec hērēt qđ manducarēt: ꝯuocatiſ diſcipulis ait illiſ. Miſereor ſuꝑ turbam:qꝛ ecce iā triduo ſuſti- nēt me:nec hñt qđ mādu cēt. Et ſi dimiſero eos ieiunos i domū ſuā:dficiēt i via. Quidā ei ex eis de lōge venerūt. Et rñderunt ei diſcipuli ſui. Unde illos q̄s poterit hic ſatu rare panibꝰ i ſolitudine? Et interrogauit eos. Quot pa nes hētiſ? Qui dixerūt. Septē. Et ꝑcepit turbe diſcūbere ſu per terrā. Et accipiēs. vij. pa nes:grāſ agēs fregit:⁊ dabat diſciplis ſuiſ vt apponerēt:⁊ appoſuerūt turbe. Et hēbāt piſciculos paucos:et ipſos bñdixit:⁊ iuſſit appōi. Et mā ducauerūt:⁊ ſaturati ſūt. Et ſuſtulerūt qꝺ ſuperat de frag- mētis. vij. ſportas. Erāt āt q̄

**manducauerant quaſi qua-
tuoꝛ milia:⁊ dimiſit eos.**

¶ Theo. Poſtꝗ dñs ſuperius mi-
raculū de multiplicatione panū ꝑ-
petraſſet:nūc iterū occaſione habi-
ta cōgruēti adducit ſilr̄e miraculum
operari.vñ dr̄.In die.illis iterū cū
tur.mul.eſ.cū ieſu:nec haberent qđ
man.con.diſcipu.ait illis. Miſe.ſu.
tur.qm̄ ecce iā tri.ſuſti.me.nec ha.
qđ man. Nō em̄ ſemꝑ circa alimen-
Notu- ta miracula faciebat:ne propter ci-
la pul- bū ipm̄ ſeq̄rentur.Et nunc igiť hoc
chra. miraculū nō feciſſet:niſi qꝛ videbat
turbis ꝑiculū imminere.vnde ſeq̄-
tur.Et ſi dimi.eos ie.i do.ſu.defi.in
via.Quidam enim ex eis de lon.ve.
Beda.Quare triduo ſuſtinēt de lō-
ge venientes? Mattheus plenius di
cit ſic.Et aſcendens in montē ſede
bat:et acceſſerūt ad eū turbe multe
habentes multos infirmos:et ꝓie
cerunt eos ad pedes eius:et cura-
uit eos.Theo. Diſcipuli adhuc nō
intelligebant:nec virtuti eiꝰ ꝓpter
ꝑoꝛa miracula credebāt.vñ ſequiť.
Et rñderunt ei diſci.ſui. Unde illos
q̄s pote.hic ſatu.pa.in ſoli.Ipe aūt
dominꝰ nō eos vituperat:ex hoc in
ſtruens nos ꝙ nō debemus ignorā
tibꝰ ⁊ nō intelligētibꝰ grauiter ira-
ſci:ſed eoꝝ ignorātie cōpati.vñ ſe-
quiť.Et iter.eos.Quot pa.ha. Qui
dixe.Septē.Remi.ſuꝑ Mat.Non idō
interrogauit quia ignoraret quot
haberent:ſed vt dū illi rñdent.vij.
quo pauciores eſſent:eo magis mi-
raculū diffamaretur:⁊ notiꝰ fieret.
Sequiť. Et pcce.tur.diſ.ſuper ter-
rā.In ſuperiori refectione ſupra fe-
num diſcubuiſſe dr̄.Hic vero ſuꝑ
terram.Sequiť.Et acci.vij.pa.gra.
agēs fre.In eo ꝙ grās egit:nobis
reliquit exēplū:vt de oībꝰ donis no
bis celitꝰ collatis illi gratias refe-
ramus.Et notandum qꝛ dñs panes
nō dedit turbe:ſed diſcipulis:diſci-
puli aūt dederūt turbis. Sequitur
enim.Et da.diſ.ſu.vt appo.et appo.
tur.Nō ſolum panes:ſed ⁊ piſcicu-
los bñdicens iuſſit ap.Seq̄tur em̄.
Et habebāt piſciculos pau.⁊ ipſos
bene.⁊ iuſ.appo.Et man.et ſa.ſunt.
Beda.In hac ergo lectione cōſide- oꝑatio
randa eſt in vno eodēꝗ redēptore duplex
noſtro diſtincta oꝑatio diuinitatis in xp̄o.
⁊ hūanitatis:atꝗ Euticetis erroꝛ
q̄ vnā tm̄ in xp̄o oꝑationē dogmati
zare preſumit ꝓcul a chriſtianis fi-
nibus expellēdus.Quis em̄ non vi-
deat hoc ꝙ ſuꝑ turbā miſereť dñs:
affectū eſſe ⁊ cōpaſſionē hūane fra-
gilitatis.Qđ aūt.vij.panibus ⁊ pi-
ſciculis paucis quatuoꝛ milia ho-
minū ſatiauit:diuine opus eſt vir-
tutis.Sequiť.Et ſu.quod ſupere.de
fra.vij.ſpoꝛ.Theo. Turbe comedē-
tes ⁊ ſaturate nō ſecū tollunt panū
reliquias:ſed ipſas diſcipuli ſuſtu-
lerūt:ſicut ⁊ ſuperius cophinos.In
quo ſm̄ hiſtoriā diſcimus:quoniam
oportet nos his que ſufficiūt eē cō
tentos:⁊ non querere vltra . Dein-
de numerus mādncantiū deſcribiť
cum diciť.Erant aūt qui man.quaſi
quatuoꝛ milia:⁊ dimi.eos.Ubi cōſi
derandū eſt ꝙ chriſtus neminē ieiu
nū dimittit.oēs enim vult ſua gra-
tia enutriri.Beda.Hoc vero typice
inter hanc refectionē ⁊ illā.v.panū
ac duoꝛū piſcium diſtat:ꝙ ibi litera
veteris teſtamēti ſpirituali gratia
plena ſignificata eſt:hic aūt veritas
⁊ gratia noui teſtamenti fidelibus
miniſtranda monſtrata eſt. Turba
aūt triduo dominū ſuſtinet propter
ſanationē infirmoꝛum: vt mat.nar-
rat:cum electi in fide ſancte trinita
tis ꝓ peccatis perſeuerranti inſtan
tia ſupplicant.Uel qꝛ ad dominū ſe
opere locutione atꝗ cogitatione
conuertunt.Theo.Uel per eos qui
per triduū expectant:ſignificat ba-
ptizatos.Baptiſmus em̄ illumina
tio dicitur:⁊ trina ſubmerſione ꝑfi-
citur.Grego.i.moꝛa.Non vult aūt
eos ieiunos dimittere ne deficiant
in via.opoꝛtet em̄ ꝙ in predicatiōe
verbū conſolationis accipiant:ne a
veritatis pabulo ieiuni remorātes
in huius vite laboꝛe ſuccūbāt.Am-
bro.ſuper Lucā.Bonus quidē dñs
ſtudia exigit:vires miniſtrat:non

vult ieiunos dimittere ne deficiāt i via:hoc eſt vel in iſti⁹ curſu vite vel anteq̄ ad caput vie perueniant.ſ.ad patrē ⁊ intelligant. q̄ ex p̄re chriſt⁹ eſt:ne forte cū acceperint q̄ nat⁹ ex ꝟgine eſt:incipiāt nō dei ꝟtutē:ſed hois eſtimare. Diuidit ḡ eſcas dñs ieſus:⁊ ille q̄dē vult dare oībus:ne gat nemini:diſpenſator eſt oim. Sʒ cū ille panes frangat ⁊ det diſcipu‑lis:ſi tu manus tuas nō extēdas vt accipias tibi eſcas : deficies in via: nec poteris in eū culpam referre q̄ miſeret ⁊ diuidit. Beda. Qui vero poſt carnis flagitia : poſt furta:vio lentias:⁊ homicidia: ad pniam re‑deunt:ad dñm de lōginquo veniūt.

Receſſus a deo q̄d ſit.

Quanto em̄ q̄ſq̄ plus in prauo ope errauit:tāto ab omnipotēte deo lō‑gius receſſit. Credentes de gentib⁹ de longe venerūt ad xp̄m:iudei ꝟo de ꝑpe:qui legis et ꝓphetarū erāt lr̄is edocti ex illo. Supra aūt in re‑fectione.v.panū turbe ſup fenū vi ride diſcūbebāt:hic aūt ſup terram: q̄ per ſcripturā legis deſideria car nis cōprimere iubent. In no.autem teſt.ipſam quoq̄ terrā:ac faculta‑tes tpales relinquere p̄cipimur. Theo. Septē aūt panes ſunt ſpūa‑les ſmōes:nā ſeptenari⁹ nūer⁹ ſpūſ ſancti ſignificatiu⁹ eſt q̄ pficit oīa. In ſeptenario em̄ nūero dierū nr̄a vita pficit. Hie. Uel.vij.panes. dona ſunt ſpūſſcti:fragmēta panū myſti‑ci intellect⁹ ſūt hui⁹ ſeptimane. Be. Q̄d em̄ dñs panes fregit:apertionē ſi gnificat ſacramentorū.q̄ grās egit: oñdit quantū de ſalute hūani gñis ꝯgaudeat.q̄ panes diſcipulis dedit vt turbe apponerēt:ſignificat quia ſpūalia dona ſciētie tribuit apl̄is:⁊ ꝑ eoꝝ miniſteriū voluit eccl̄ie ſue vi te cibaria diſtribui. Hiero. Piſciculi bñdicti libri ſunt noui teſtamen‑ti:q̄m piſcis aſſi partem dñs reſur‑gens poſtulat.vel in piſciculis ſan‑ctos accipimus:quorum ſcriptura noui teſti fidē:vitā:⁊ paſſiones cōti‑net:q̄ turbulētis hui⁹ ſcl̄i fluctibus erepti:refectionē nobis iternā exē‑plo ſuo pbuerūt. Be. Q̄d aūt turbis

allegoria pulchra.

ſaturatis ſuperat:apl̄i tollūt:q̄ al‑tiora pfectiōis p̄cepta:que turba neq̄t attingere:ad illos ptinēt q̄ ge nerale ppl̄i dei ꝯuerſationē tranſcē dūt:⁊ tñ turba ſaturata eſſe memo‑rat:q̄ etſi ſua relinquere nequeant neq̄ explere q̄d de virginibus dicta mē audiēdo mādata legis dei:ad vi tā perueniūt eternā. Hie. Septē aū tē ſporte. vij. eccleſie. Quatuor mi‑lia:ann⁹ eſt noui teſtamēti:cū qua‑tuor tēporibus. Bñ etiam quatuor milia ſunt:vt in ipſo numero doce‑rent euāgelicis ſe paſtos eſſe ciba‑riis. Theo. Uel quatuor milia ſunt i.quatuor virtutib⁹ pfecti:⁊ ꝓpter hoc veluti fortiores plura comedē tes pauciora reliquerūt. In iſto em̄ miraculo.vij.ſporte remanēt:in mi‑raculo antē quinq̄ panū.xij.cophi‑ni:q̄ quinq̄ milia erāt.i.q̄nq̄ ſenſi‑bus ſeruientes.⁊ propter hoc non potuerūt comedere:ſed paucis cō‑tenti multe ſuperabundabant reli quie fragmentorum.

¶ Et ſtatim aſcēdens naui cū diſcipl̄is ſuis venit i par tes dalmamitha. Et exierūt phariſei et ceperūt cōq̄rere cū eo:q̄rentes ab illo ſignū de celo tētātes eū. Et īgemi ſcens ſpū ait. Quid gñatio iſta ſignū q̄rit? Amē dico vo bis:ſi dabit generationi iſti ſignū. Et dimittēs eos aſcē dit iterū nauim:⁊ abijt trās fretū. Et obliti ſunt panē ſu mere:⁊ niſi vnū panē nō ha‑bebāt ſecū i naui. Et p̄cipie bat eis dicēs. Uidete ⁊ caue te a fermēto phariſeoꝝ:⁊ fer mēto herodis. Et cogitabāt ad alterutꝝ dicētes:q̄ pāes nō hēm⁹. Quo cognito ait illis ieſ⁹. Quid cogitatis:q̄

Dalmamitha.

panes nō habetiſ? Nondū co
gnoſcitis nec itelligitis? Ad
huc cecatū hētiſ coꝛ veſtrū?
Ocl'os hn̄tes nō videtiſ? ꝛ au
res hn̄tes nō auditiſ. Nec re
coꝛdamini qn̄ quiqꝫ panes
fregi i qnqꝫ milia: ꝛ quot co
phios fragmētoꝝ plenos ſu
ſtuliſtiſ? Dicūt ei. Duodeci.
Qn̄ ꝛ ſeptem panes i q̄tuoꝛ
milia: q̊t ſpoꝛtas fragmento
rum tuliſtis? Et dicūt ei. Se
ptem. Et dicebat eis. Quo-
modo nonduꝫ intelligitis?

¶ Theophi. Poſtq̄ dn̄s opatus eſt miraculū panū: ſtatiꝫ in aliū ſecedit locū: ne ꝑꝑ miraculū ipſꝫ turbe cape rēt vt facerēt regē. vn̄ dꝛ. Et ſtatim aſcē. nauim cū diſci. ſu. ve. i par. dal- ma. Aug. de cō. euā. In mattheo aūt legit ꝙ venit in fines magedā. Non aūt dubitādū eſt eūdē locū eſſe ſub vtroqꝫ noīe. Nā pleriqꝫ codices nō hn̄t etiam ſm̄ Marcū niſi magedā. Sequit. Et exi. pha. ꝛ cepe. conqui. cum eo: queren. ab il. ſig. de ce. ten. eū. Be. Phariſei ſi quidē ſignū que rūt de celo: vt q̇ multa hoim milia ſcd̄o de paucis panibus ſaturauit: nūc i exēplo moyſi māna celitꝰ miſ ſa: ꝛ ꝑ oia paſſim diſꝑſa ꝑpl'ꝫ oēm in vltio tꝑe reficiat. qd̄ i euāgelio Joā nis q̄rūt dicētes. Qd̄ ſig. fa. vt vide. ꝛ cre. ti. Pr̄es nr̄i mā. māna in deſer to ſicut ſcriptū ē. panē de celis de. eis mādu. Theo. Uel querūt ſignū de celo. ſ. vt ſolē ꝛ lunā ſiſteret: grā- dinē peteret: et aerem immuteret. Credebant enim ꝙ de celo ſigno fa cere non poterat: ſed ꝙ in beelze- bub ſolum poterat facere ſignū in terra. Beda. Sicut aūt turbā ſupꝛa credentē refecturꝰ gratias agebat: ita nūc ob ſtultā phariſeoꝝ petitio nē gemit: quia humane nature cir- cūferēs affectus: ſicut de hoim ſalu te letatur: ita ſuꝑ eoꝝ dolet erroꝛi bus. vn̄ ſequit. Et ige. ſpū: ait. Quid generatio iſta ſig. q̄rit. Amen dico vo. ſi dabi. gene. iſti ſignū. i. nō dabi- tur: iuxta illd̄ in pſalmo. Semel iu- raui in ſctō: ſi dauid mentiar. i. non mētiar dauid. Aug. de con. euange. Nō aūt moueat ꝙ marcus nō dicit rn̄ſuꝫ eſſe querētibus ſignū de celo idē qd̄ matthęꝰ de iona: ſed ait dn̄m reſpōdiſſe. Signū nō dabitur ei. in- telligēdū eſt eī quale petebāt: hoc eſt de celo. Pretermiſit autē dicere de iona qd̄ matthęꝰ cōmemoꝛauit. Theo. Jō aūt eos dn̄s non exaudit. qꝛ aliud eſt tꝑs ſignoꝛū celeſtium. ſ. tēpus aduētꝰ ſcd̄i: cū ꝟtutes celoꝝ cōmouebunt: ꝛ luna nō dabit lumē ſuū. Tꝑe aūt primi aduētꝰ nō ſiūt ta lia: ſed oia māſuetudine plena. Be- da. Non etiam dandū erat celeſte ſi gnum generationi tentantiū dn̄m. Ceterū gn̄ationi q̄rētiū dn̄m ſignū de celo oſtēdit: qn̄ cernentibꝰ apl'is aſcēdit i celū. Seq̄t. Et di. eos aſcē. ite. na. ꝛ abijt trans fretū. Theoph. Dimittit quideꝫ dn̄s phariſeos q̄ſi icoꝛrectos. nā vbi ſpes eſt coꝛrectio nis: ibi moꝛādū eſt. vbi ꝟo malū in coꝛrigibile eſt: inde recedēdū. Seq- tur. Et ob. ſunt pa. ſu. ꝛ niſi vnū pa. nō ha. ſecum in naui. Beda. Querit aūt aliq̄s. Qūo panes non habebāt. qui ſtatim ipletis. vij. ſpoꝛtis aſcen- derūt in nauiculā. Sed ſcriptura te ſtatur ꝙ obliti ſunt eos ſecū tolle- re: qd̄ indiciū eſt q̄ modicū carnis curā haberēt in reliquis: quibꝰ ipſa reficiēdi coꝛpoꝛis neceſſitas itētio- ne dn̄ici conuitatus mēte exceſſerat. Theo. Deſpenſatiue etiā panes ſu mere diſcipuli ſunt obliti: vt repre- henſi a chꝛiſto fierēt melioꝛes: ꝛ ad virtutis xp̄i notitiā peruenirēt. Se quit eī. Et pre. eis di. Ui. ꝛ ca. a fer. pha. ꝛ fer. hero. Chꝛy. Mattheus di cit a fermēto phariſeoꝛū ꝛ ſaduceo rū. Lucas vero phariſeoꝛum ſoluꝫ. tres ergo phariſeos noiant: quaſi principales. Mattheus vero ꝛ mar cus ſibi ſecundarios diuiſerūt. Cō grue autē Marcus poſuit herodis quaſi relictis a mattheo herodia-

Gemi- tus xp̄i ratio.

Cōſen ſus euā gelicꝰ.

Cōſen- ſus euā gelicꝰ.

nis in ſupplemētū narrationis ipſiꝰ. Hoc aūt dicēs: paulatī inducit diſcipulos ad ſenſum ⁊ fidē. Theo. Fermētū phariſeoꝝ ⁊ herodianoꝝ vocat doctrinā coꝝ quaſi dānoſam et corruptiuā ⁊ malitia veteri plenā. Herodiani eñ doctores erāt ꝗ herodē xp̄m eē dicebāt. Be. Uel fermētū phariſeoꝝ eſt decreta legis diuine traditionibus hoīm poſtponere: legē verbis ꝑdicare: ⁊ factis ipugnare. dn̄m tētare: doctrine eiꝰ aut opibus non credere. Fermentum autē herodis eſt adulteriū: homicidium: temeritas iurandi: ſimulatio religionis: ⁊ odiū in xp̄m ⁊ precurſorē eiꝰ. The. Ipſiꝰ aūt diſcipli de fermēto panū dixiſſe dn̄m putauerunt. vñ ſequitur. Et cog. ad al. di. q2 pa. non ha. Hoc aūt dicebāt: quaſi nō intelligentes xp̄i virtutē: ꝗ poterat panes facere ex nō ente. vñ dn̄s eos reprehendit. Sequitur eñ. Quo cog. Ieſus ait il. Quid cog. q2 pa. nō habe. Beda. Per occaſionem aūt precepti quod ſaluator inſſerat dicēs. Cauete a fermento phari. ⁊ fer. hero. docet eos quid ſignificēt quinꝙ panes ⁊ ſeptē de quibꝰ ſubdit. Nec recorda. qñ ꝗnꝙ panes fregi ⁊c. Si eñ fermentum predictū traditiōes peruerſas ſignificaret queritur cibi quibus nutritus eſt pplˀs dei nō verā doctrinā ſignificent?

Et veniūt bethſaida: ⁊ adducunt ei cecū: ⁊ rogabāt eū vt illū tāgeret. Et apprehēſa manu ceci eduxit eū ex vicū: ⁊ expuēs i oculos eiꝰ impoſitis manibꝰ ſuis: iterrogauit eū ſi aliqͥd videret. Et aſpiciēs ait. Uideo hoīes velut arbores ābulātes. Deinde iterū impoſuit manꝰ ſup oculos eiꝰ ⁊ cepit videre: ⁊ reſtitutꝰ eſt: ita vt clare videret oīa. Et miſit illū i domū ſuā dicēs. Uade i domū tuā: ⁊ ſi i vicū itroieris: nemini dixeris.

Glo. Poſt refectionē turbaꝝ euāgeliſta de illuminatione ceci ſubiūgit dicens. Et veniunt bethſaida: ⁊ addu. ei cecū: ⁊ roga. eū vt illū tangeret. Beda. Sciētes q2 tactus dn̄i ſicut leproſum mundare: ita cecum illuminare valeret. Sequit. Et apprehe. ma. ce. edu. eū extra vicū. Theophi. videtur namꝙ bethſaida multa infidelitate fuiſſe infecta. vñ dn̄s exprobrat ei: ve tibi bethſaida: q2 ſi in tyro ⁊ ſydone ⁊c. In hac ergo adductū cecū extra vicū educit: nō eñ erat vera adducentiū fides. Sequitur. Et expuēs in ocu. eius impo. ma. ſuis interro. eum ſi ali. vide. Chry. Spuit quidē ⁊ manus imponit ceco volēs oſtēdere ꝙ verbū diuinum operationi adiūctū mirabiliter perficit. Manꝰ eñ operationis eſt oſtēſiua: ſpatiū ꝓ ſermonis ex ore plati. Interrogat aūt ſi aliqͥd videret: qđ in aliis ſctis nō fecit: ſignificās ꝓpter imꝑfectā adducētiū fidē: ac ipſiꝰ ceci oculos eiꝰ nō eſſe oīno aptos. vñ ſequit. Et aſpi. ait. Uideo ho. ve. arbo. am. Q2. n. in īfidelitate adhuc detinebat: obſcure ſe videre hoīes declarabat. Bed. Formā ꝗdē corpoꝝ inter vmbras aſpiciēs: ſꝫ nulla mēbroꝝ liniamēta viſu adhuc caligāte diſcernere valēs: quales cōdenſe arbores a longe aſpectantibus: vel in luce nocturna ſolent apparere: ita vt nō facile arbor an hō ſit poſſit dinoſci. Theo. Ideo aūt non ſtatim cū ꝑfecte fecit videre: ſꝫ in ꝑte: q2 non perfectā fidē habebat. Nam ſm̄ fidē datur medela. Chry. Deducit aūt eum ab initio ſenſus redditi in fidei apprehēſionē: ⁊ ſic fecit eum perfecte videre. vñ ſequit. Deinde iterū impoſuit ma. ſup ocu. eiꝰ ⁊ cepit videre. ⁊ poſtea ſubiungit. Et reſt. eſt: ita vt vi. cla. oīa ſenſu. ſ. ⁊ intellectu perfecte curatꝰ. Sequit. Et miſit eum in do. ſu. di. Uade in domum tu. ⁊ ſi in vicū intro. ne. dixe. Theo. Hec quidē precepit ei: q2 infideles

erant:vt dictum eſt:ne forte ab eis in anima lederet:ꝛ ipſi non credentes grauius crimen incurrant. Be. Uel exemplū ſuis tribuit:ne de his que faciunt mirandis fauorem vulgi requirant.

Allegorica expō. Myſtice autē bethſaida domus vallis interpretat.i.mundus qui eſt vallis lachrymarum. Adducunt aūt ad dn̄m cecū.i.qui nō videt qd fuit:qd eſt:ꝛ qd erit. Rogant illū vt eū tangeret. Quis em̄ eſt qui tangit:niſi q compungitur? Be. Tangit em̄ nos dn̄s cū mentē afflatu ſui ſpūs illuſtrat:atq agnitionem nos ꝓprie infirmitatis ſtudiumq bone actiōis accēdit. Apprehendit manū ceci:vt eū ad executionē bōe operationis cōfortaret. Hie. Et ducit eum extra vicū,i.ciuitatē malorū. Expuit aūt in oculos eius:vt videat voluntatē dn̄i ꝑ flatū ſpūſſctī. Impoſitis aūt manib⁹ īterrogat eū ſi videret: qꝛ ꝑ opera dn̄i videt maieſtas eius. Be. Ui expuēs in oculos ceci impoſuit man⁹ ſuas vt videat:qꝛ cecitateȝ humani generis ꝛ per inuiſibilia dona:ꝛ ꝑ ſacramēta aſſumpte humanitatis extersit. Sputum enim quod de capite hois procedit:grām ſpūſſancti deſignat. Sed quem vno verbo totum ſimul curare poterat:paulatim curat:vt magnitudinem humane cecitatis oſtendat:q vix ꝛ quaſi per gradus ad lucem redeat. Et gratiam ſuā nobis indicat:per quaȝ ſingula perfectionis incrementa adiuuat. Quiſquis autem ita longi tēporis obſcuritate depreſſus eſt:vt inter bonum ꝛ maluȝ diſcernere neſciat:quaſi ambulātes homines inſtar arboruȝ cernit:quia facta multitudinis abſq luce diſcretionis videt. Hiero. Uel videt homines velut arbores; qꝛ homines exiſtimat ſe ſuperiores. Iterum autem man⁹ poſuit ſuper oculos eius vt videret clare omnia.i.per opera viſibilia inuiſibilia intelligeret:et que oculus non vidit et clarum anime ſue ſtatū poſt rubiginē peccati mundi cordis oculo contempletur. Miſit eum in domū ſuam.i.in cor ſuum:vt videret in ſe quod ante non vidit. Non enim putat hō deſperans de ſalute omnino poſſe:quod illuminatus facile pōt perficere. Theo. Uel poſt q ſanauit mittit in domum:nam domus vniuſcuiuſq noſtrum celum eſt:et manſiones que ſunt in eo. Hiero. Dicit autem ei. Et ſi in vicuȝ introi.nemini dixeris.i.vicinis cecitatem tuam ſemper enarra non virtutem.

¶ Et igreſſus eſt ieſus ꝛ diſcipli ei⁹ caſtella ceſaree philippi:ꝛ in via īterrogabat diſciplos ſuos dicēs eis. Quē me dicunt hoies? Qui rn̄derunt illi dicētes. Alij ioānez baptiſtā:alij heliā:alij vo qſi vnum de ꝓphetis. Tūc dicit illis. Uos vo quē me eſſe dicitis? Reſpōdēs petr⁹ ait ei. Tu es chriſt⁹. Et cōminat⁹ ē eis:ne cui dicerēt de illo. Et cepit docerē eos:qm̄ oportet filiū hois pati multa:ꝛ reprobari a ſenioꝛib⁹:et a ſummis ſacerdotib⁹ ꝛ ſcribis occidi:ꝛ poſt tres dies reſurgere:et palā verbū loquebaē. Et apprehendens eū petrus:cepit increpare eū. Dn̄e propitius eſto tibi:nā hoc nō erit. Qui conuerſus ꝛ vidēs diſcipulos ſuos cōminatus eſt petro dicēs. Uade retro me ſathana: qm̄ nō ſapis que dei ſunt:ſȝ que ſunt hominum.

¶ Theo. Poſtq̄ eduxit longe a iudeis diſcipulos ſuos:tunc de ſeipſo interrogat:vt non timentes iudeos reſpondeant veritatem. vnde dicitur. Et ingreſ.eſt ieſus et diſci.eius in caſtel. ceſa. philip. Hieronymus.

Philippus iſte fuit frater herodis
de quo ſupra diximus:q̄ in honorē
tyberij ceſaris ceſaream philippi:
que nunc paneas dicitur appella-
uit. Sequitur. Et in via inter.diſci.
di. Quem me dicunt eſſe homines. Erpō Iſalis.
Chry. Sciēs quidem interrogat:q̄
decebat vt diſcipuli q̄n̄q̄ cū melius
laudarent q̄ turbe. Bed. Vn̄ primū
hominū ſententiā interrogat:diſci-
pulorum fidē exploraturus:ne illo-
rum confeſſio vulgi videret̄ opinio
ne firmata. Sequit̄. Cui reſ.illi di.
Alij io.ba.alij heliā:alij vero quaſi
vnū de pphetis. Theo. Multi nāq̄
putabant q̄ Joannes a mortuis re-
ſurrexiſſet:ſicut et herodes crede-
bat:et poſt reſurrectionē ſuā mira-
cula ppetraſſet. Poſtq̄ vero ab eis
ſciſcitatus eſt aliorum ſuſpitionem:
ipſos interrogat q̄d de hoc in eorū
mente conſiſtat. vn̄ ſequitur. Tūc di
cit illis. Vos v̄o quē me eē dicitis?
Chry. Ex ipſo aūt interrogationis
mō:in maiorē eos reducit ſenſū:ad
maius aliquid eſtimandum de eo:
ne cū turbis cōueniant. Quid vero
vertex diſcipulorū:os aplorū inter
rogatis oībus r̄nderit:manifeſtatur
cū ſubditur. R̄ndens petrus ait ei.
Tu es xp̄s. Theo. Confitet̄ quidē il
lū eē xp̄m a pphetis denūciatū. Sz
q̄d ad cōfeſſionē petri r̄nderit dn̄s:
ꝛ q̄liter ipū beatificauit:Marc⁹ euā
geliſta pertranſit:ne hm̄oi narrādo:
petro ſuo magiſtro gratiam preſtare
videret̄. Mattheus autē hoc plane
ptractat. Orig. ſuper matt. Vel quia
marcus ꝛ lucas ſcripſerūt petrū re
ſpondentē. Tu es xp̄s. non adiicien-
tes q̄d poſitū eſt in mattheo. Filius
dei viui. ppterea nō ſcripſerunt ad
cōfeſſionem relatā beatitudinē. Se-
quit̄. Et cōmi.eſt il.ne cui di.de illo.
Theo. Volebat em̄ interim ſuam glo
riam occultare:ne multi ſcandaliza-
rentur de eo:ꝛ penam mererentur
maiorē. Chry. Vel vt ſcandalo cru-
cis completo puram infigat fidem
in mētē eorū:prius em̄ pfecta circa
aſcenſionem dixit eis. Euntes doce
te omnes gētes. Theo. Poſtq̄ autē
dn̄s confeſſionē diſcipulorū accepta
uit dicentiū verum deum:tūc ipſis
reuelat crucis myſteriū. Vn̄ ſequit̄.
Et cepit docere eos:q̄m opꝫ fi.ho.
mul.pati:ꝛ repro.a ſe.ꝛ a ſū.ſacer.et
ſcri.occi.et poſt tres dies reſur.et
pa.verbū loquebat̄.ſ.de futura paſ-
ſione. Non aūt intelligebant diſci-
puli ordinē veritatis:neq̄ reſurre-
ctionē cōprehendere poterant:ſed
putabāt eſſe melius q̄ non patere-
tur. Chry. Predixerat tn̄ hoc eis do
minus hac occaſiōe:vt oſtenderet q̄ Myſte
oporteret poſt crucē ꝛ reſurrectio- riū cru
nē xp̄m a teſtib⁹ p̄dicari. Rurſus pe cis re-
trus exiſtens feruidus ſolus de his uelat̄
ſumit audaciā diſputādi. Vn̄ ſequi- aplis.
tur. Et apprehendens eū petrus:ce
pit increpare eū. Dn̄e propiti⁹ eſto
tibi:nā hoc non erit. Hoc aūt aman
tis affectu ꝛ optantis dixit:quaſi di-
ceret. Hoc nō pōt fieri:nec recipiūt
aures mee:vt dei filius occidendus
ſit. Chry. Quid eſt aūt hoc:q̄ petrus
q̄ reuelatiōe patris potitus erat ſic
velociter cecidit et inſtabilis eſt ef-
fect⁹? Sed dicimus nō eſſe mirū ſi
hoc ignorauit qui de paſſione reue-
lationē nō accepit. Quod em̄ xp̄s fi-
lius dei viui eſſet:reuelatione didi
cerat:myſteriū vero crucis et reſur
rectionis nondum ei fuerat reuela-
tum. Ipſe vero oſtendens q̄ oporte
ret eum ad paſſionē venire:petrum
increpauit. vn̄ ſequit̄. Qui conuer.et
vi.di.ſu.commi.eſt pe.di.vade. retro
me ſatha. Theo. Dn̄s nanq̄ volens
oſtēdere q̄ propter ſalutē hominum
debebat eius paſſio fieri:et q̄ ſolus
ſathanas chriſtū pati nolebat:vt ge
nus non ſaluaretur humanum pe-
trum ſathanam nolauit:eo q̄ ſape-
ret que ſunt ſathane:nolēs xp̄m pa-
ti:ſed aduerſans eidē. Sathanas em̄
aduerſarius interpretatur. Chryſo.
Demoni autem ipſum tentanti non
ait. Vade poſt me:ſz petro dicit. Va-
de retro me.i.ſequere me:et volun-
tario mee paſſionis conſilio non re
ſiſtas. Sequitur. Quoniam non ſa.
ea que dei ſunt:ſed que hominum.
Theo. Que hominum ſunt dicit pe

trum ſapere ſm ꝙ affectiones car-
nales quodāmō ſapiebat: volebat
enī petrus ꝙ ſibi chriſtus preſtaret
requiē ꝛ non crucifigeretur.

¶ Et cōuocata turba cū di-
ſcipulis ſuis: dixit eis. Siqs
vult poſt me ſeq: deneget ſe
metipū: ꝛ tollat crucē ſuā ꝛ
ſequat me. Qui ei voluerit
aiā ſuā ſaluā facere: perdet
eā. Qui āt pdiderit aiā ſuā
ppt me ꝛ euāgeliū: ſaluā fa-
ciet eā. Quid. n. pderit hoi
ſi lucret totū mūdū: ꝛ detri-
mētū aie ſue faciat? Aut qd
hō ꝯmutatiōis dabit p aia
ſua? Qui. n. me ꝯfeſſ⁹ fuerit
ꝛ vba mea i generatiōe iſta
adultera ꝛ peccatrice: ꝛ fili⁹
hois ꝯfitebitur eum cū ve-
nerit in gloriā patris ſui cū
angelis ſanctis. Et dicebat
illis. Amē dico vobis: q: ſūt
qdā de hic ſtātibus q nō gu
ſtabūt mortē: donec videāt
regnū dei veniētis in vtute.

¶ Beda. Poſtq̄ diſcipulis myſteriū
ſue paſſiōis ꝛ reſurrectiōis oſtēdit:
hortatur eos vna cū turba ad ſeqn-
dū ſue paſſionis exēplū. vn̄ ſequit.
Et cō. tur. cū diſci. ſu. dixit eis. Siqs
vult poſt me ſeq: deneget ſemetipm.
Chryſ. Quaſi diceret ad petrū. Tu
qdem increpas me paſſionē ſuſtine
re volentē: ego aūt dico tibi: qd non
ſolū ꝓhibere me pati nociuū eſt: ſ;
neqꝫ ſaluari poteris niſi ipē moria-
ris. Dicit aūt. Siqs vult poſt me ſe
qui. q. d. ad bona voco q qs velle dꝫ:
nō ad mala ꝛ grauia vt cogar: Qui
enī īfert violentiā: freqnter īpedit
q vo auditorē in libertatē dimittit:
magis attrahit ipm. Aliqs aūt ab-
negat ſeipm: cū nullā ſui corpis cu-
rā hꝫ: vt ſiue flagellet: ſiue aliquid
ſilē patiat: ſuſtineat patiēter. Theo.
Nā ſicut q abnegat alterū fratrem
aut prēm q̄uis vulnerent ꝛ moriā-
tur nō cōpatit nec irritat: ſic et nos
debem⁹ ſpernere corp⁹ nr̄ꝫ: vt ſi vul
nerari ꝯtigat: vel aliqd ſilē pati non
curemus. Chry. Nō aūt ait: qd par-
cat ſibiipſi: ſꝫ qd ampli⁹ eſt qd abne
get ſemetipm quaſi nihil cōe ad ſe
habeat: ſed periculis exponat: ꝛ cir-
ca ea ſic diſponat ac ſi ali⁹ pateret:
et hoc eſt ſibiipſi parcere: q: patres
tūc liberis ſuis ignoſcūt: cū traden
tes eos doctoribus illis iubēt non
parci. Uſqꝫquo aūt oporteat ſeipſū
abnegare oſtendit: cū ſubdit. Et tol.
cru. ſu. q. d. vſqꝫ ad mortē exprobra
biliſſimam. Theo. Nā tūc crux ex-
probrabilis videbat: quia in ea ma
lefici figebantur. Hiero. Uel aliter.
Sicut gubernator perit⁹ tempeſta
tem in tranquillitate precauēs. nau
tas ſuos vult eſſe paratos: ita ꝛ do
minus dicit. Siqs vult me ſeq: de.
ſemet. i. alter ex alio fiat. Bed. Tūc
enī nosipſos abnegam⁹ cū vitam⁹
qd per vetuſtatē fuim⁹: ꝛ ad hoc ni
timur qd per nouitatem vocamur.
Crux aūt tollit: cū aut p abſtinētiā
afficitur corpus: aut p cōpaſſionē
ꝓximi affligit anim⁹. Theo. Q: ve
ro poſt crucem virtutē aliam nos
habere oportet: adiecit. Et ſequat.
Chry. Hoc autē dicit: q: ꝯtingit ali
quē patientē non ſed xp̄m: cū. ſ. ali-
quis nō patitur propter xp̄m. Seq
tur enī xp̄m q poſt eū ambulat: qui
morti eius ſe conformat: principes
etiā ꝛ poteſtates contēnens: ſub qui-
bus an̄ xp̄i aduentū peccabat. Se-
qtur. Qui vo. ani. ſu. ſal. fa. per. eam.
Qui autem per. ani. ſu. ꝓpter me et
propter euā. ſal. fa. eā. q. d. Hec vo-
bis mando quaſi vobis parcens:
etenim q filio ſuo parcit: perdit eū:
q vero nō parcit: ſaluat. Oportet g
nos eſſe ad mortē cōtinue prepara-
tos. Si enī in materialib⁹ prelijs q
parat⁹ eſt ad mortē melior eſt aliis
nullo poſt mortē eū reſuſcitare va-
lēte: multomagis in ſpūalib⁹ ꝓlijs

Abnegare ſe ipſum quid ſit

Preparatio ad mortē.

cum ſpes tanta reſurrectionis exi-
ſtat:ꝙ ꝗ ponit animā ſuā in mortem
ſaluam facit eā;. Remi. Anima autē
hoc loco intelligēda eſt vita pſens:
nō aūt ipſa ſubſtantia anime. Chry.
Quia ergo dixerat. Qui vo.ani.ſu.
ſal.fa.p.cā.ne qs pditionē hāc & ſa-
lutē illam eſtimet equalē:ſubiūgit.
Quid eñ p.ho.ſi lu.to.mū.& detri.
fa.anime me? Aut quā da.ho.com-
mu.p aia ſua.q.d.ne dicas:qm ani-
mā ſuā ſaluauit:ꝗ crucis effugit pe-
ricula. Qñ eñ cū aia ſua.i.vita iſta
lucraꝫ aliqs orbē terre:ꝗd amplius
erit ei anima pereunte? Nunquid
aliā hꝫ alam p anima dare? Preciū
eñ p domo pōt aliquis cōmutare:
alam vero perdēs:aliā animā dare
nō pōt. Caute autē dicit. Aut quam
cōmu.da.ho. Deꝰ eñ ppter noſtrā
ſalutē dedit cōmutationē precioſum
ſanguinē ieſu xpi. Be. Uel hoc dicit:
quia perſecutionis tpe ponēda eſt
anima:pacis aūt tpe frangēda ſunt
deſideria terrena:qꝺ ſignificat cum
dicit. Quid eñ prodeſt homini &c.
Plerūqꝫ aūt verecūdie vſu prepedi
mur:vt rectitudinē quam ſeruamꝰ
in mente non exprimere valeamus
in voce. Et ideo ſubdit. Qui eñ me
con.fu.& ver.me.in gene.iſta adul.&
pec.& fi.ho.cōfi.eū:cū ve.in glo.pa.
cū ang.ſa. Theo. Non eñ eſt ſuffi-
ciens fides ꝗ ſolū in mente cōſiſtit:
ſed & oris cōfeſſionē dñs reqrit.ſan
ctificata eñ per fidē aīa:dꝫ & corpꝰ
per cōfeſſionem ſanctificari. Chry.
Qui aūt hoc didicit ſubiecit ſe cū
deſiderio ad hoc ꝙ ſine confuſione
xpm cōfiteaꝫ. Dicit aūt adultera ge-
neratio que deū verū anime ſpon-
ſum dereliqt:& nō eſt ſecuta xpi do-
ctrinā:ſꝫ demonibꝰ pſtrata:ſemina
ipietatis ſuſcepit:ppter qꝺ & pecca
trix dr. Qui ḡ inter hos xpi donatio
nē negauerit & vba dei in euāgelio
reuelata:dignā ipietatis penā ſuſci
piet audiēs i ſcḋo aduētu. Nō noui
vos. Theo. Qui ergo cōfuſus fuerit
crucifixū eſſe ſuū deū:& ipſe cōfundet
illū nō hic vbi reputaꝫ xps pauper
& miſer:ſed in gloria & cū multitu-
dine angelorum. Greg. in ho. Sunt
autem nonnulli qui chriſtū ideo cō-
fitentur:qꝛ cunctos xpianos eſſe cō
ſpiciūt. Nō ergo ad probationeꝫ fi-
dei vox ſufficit quam defendit a ve
recūdia profeſſio generalitatis. Pa
cis ergo tpe eſt aliud vbi oſtenda-
mur vobis:vereremur ſepe a proximis
deſpici:dedignemur iniurias verbi
tolerare. Si cōtigerit iurgium for-
taſſe cum proximo erubeſcimꝰ prio
res ſatiſfacere. Cor quippe carnale
dum huius vite gloriam querit:hu
militatem reſpuit. Theo. Quia ve-
ro de ſua gloria dixerat:volēs oſtē-
dere ꝙ non inania pmittebat:ſub-
ditur. Et dicit illis. Amen di.vo.qꝛ
ſunt quidam de hic ſtantibus:ꝗ nō
guſta.mor.do.vi.re.dei veniē.in vir
tute. Ac ſi diceret quidā.i.petrus &
iacobꝰ & ioannes nō guſtabūt mor-
tem:donec eis oſtendam in tranſfi-
guratione:cū qua gloria venturus Trāſfiguratō eſt & aduētus pnūciatio.
ſim in ſecundo aduentu. Non enim
erat aliud tranſfiguratio:niſi ſecun
di aduentus pronunciatio:in quo &
ipſe xps & ſancti lucebūt. Bed. Pia
vero prouiſione factum eſt:vt cōtē-
platione ſemper manentis gaudiū
ad breue momentum delibata:for-
tius aduerſa tolerarent. Chry. Nō
aūt eoꝝ ꝗ aſceſuri erāt noīa decla-
rauit:ne reliq diſcipuli aliqd pate-
renꝫ humanū:pdixit aūt vt docilio
res circa hmōi cōtēplationē fiāt. Be
da. Uel regnū dei pñs eccl'ia vocaꝫ.
Aliq āt ex diſcipulis vſqꝫ adeo i cor
pore erāt victuri:vt eccl'iā cōſtructā
conſpicerent:& contra mūdi gl'iam
erectam. Diſcipulis eñ rudibꝰ de
preſenti vita aliquid promittendū
fuit:vt poſſent robuſtius in futuro
ſolidari. Chry. Myſtice autem vita
chriſtus eſt:mors vero diabolꝰ. Gu
ſtant autem mortem qui peccatis
immorantur.adhuc omnis hō habēs
dogmata bona aut praua:mortis
aut vite panē deguſtat. Et quidē mi
nus malū eſt videre mortē:malū au
tem eſt eā guſtare:ſꝫ adhuc peiꝰ eā
ſequi:peſſimū autem ei ſupponi.

¶ Cap. ix.

Et poſt dies ſex aſ/
ſumpſit ieſus petrū
⁊ iacobū ⁊ ioannē: ⁊
ducit illos in mōtē
excelſum ſolos: ⁊ trāſfigura/
tus eſt corā ipſis. Et veſtimē
ta eius facta ſunt ſplenden/
tia ⁊ cādida nimis velut nix:
qualia fullo nō pōt ſup ter/
rā candida facere. Et appa/
ruit illis helias cū moyſe: et
erāt loquētes cū ieſu. Et rñ/
dēs petrꝰ ait ieſu. Rabbi: bo
nū eſt nos hic eſſe: ⁊ faciamꝰ
tria tabernacula: tibi vnum:
moyſi vnū: ⁊ helie vnū. Nō eñ
ſciebat qd diceret. Erant eñ
timore exterriti. Et facta eſt
nubes obumbrās eos: ⁊ ve/
nit vox de nube dicēs. Hic ē
filius meus chariſſimus: au
dite illū. Et ſtatim circūſpi/
ciētes: neminē amplius vide
rūt niſi ieſum tm̄ ſecum.

¶ Hiero. Poſt conſummationē cru
cis: gloria reſurrectiōis oſtēditur: vt
nō timerēt opprobria crucis: q oculis
ſuis viſuri erāt glīā reſurrectio
nis future. vñ dr̄. Et poſt di. ſex aſ. ie.
pe. ⁊ ia. ⁊ io. ⁊ du. il. in mō. excel. ſo. et
trāſ. eſt co. ip. Chry. Qđ aūt lucas di
cit poſt octo dies: nō ꝯtrariat huic.
Lucas eñ ⁊ diē quo xp̄s p̄dcā locu
tus fuerat: ⁊ diē in quo eos aſſūpſit
nūerauit. Jō āt poſt ſex dies eos aſ/
ſumpſit: vt vehemētiori repleti deſi
derio in hoꝝ dierū ſpatio vigilāti ⁊
ſollicita mēte ea q videbāt attende/
rēt. Theo. Aſſumit autē tres pricipes
aploꝝ: petrū tāq̄ cōfitētē ⁊ diligētē:
ioānē tanq̄ dilectū: iacobū vo tanq̄
altiloquū ⁊ theologū. Intantum eñ
grauis erat iudeis: vt herodes vo/
lēs iudeis placere: ipſum occiderit.

Laus trium aploꝝ.

Chry. Nō aūt in domo ſuā gl'iā de
mōſtrat: ſed in montē excelſuꝫ illos
aſſumit: qm̄ montis ſublimitas con
ueniēs erat ad glorie ſublimitatem
oſtendendā. Theo. Seorſum autem
eos ducit: qꝛ debebat eis myſteria
reuelare. Trāſfigurationē autē opꝫ
intelligere nō figure immutationē:
ſed qꝛ manēte vt prius erat figura:
appoſito facta eſt cuiuſdam inenar/
rabilis claritatis. Chry. Neq̄ ergo
decet aliquā figure trāſformationeꝫ
in regno dei eſſe futuram: aut circa
ipſum ſaluatorem: aut circa eos qui
aſſimilabunt̄ ſed appoſitioneꝫ clari
tatis. Beda. Transfiguratus igitur
ſaluator non ſubſtantiā vere carnis
amiſit: ſed gloriaꝫ future vel ſue vel
noſtre reſurrectiōis oſtendit: q qua
lis tūc aplis apparuit: talis poſt iu/
dicium cunctis apparebit electis.
Sequitur. Et ve. eius fa. ſunt ſplen.
Grego. xxxij. mora. Quia in ſuperne
claritatis culmine ei vite iuſtitia ful
gētes adherebūt. veſtiū eñ noie iu/
ſtos quos ſibi adiūgit inſinuat. Seq̄/
tur. Et appa. il. he. cuꝫ moy. et erant
lo. cum Jeſu. Chry. Moyſen ⁊ heliā
in medio introducit: primo quidem
qꝛ turbe dicebāt xp̄m heliā: aut vnū
pphetarū: aplis ſe cū eis oſtēdit: vt
drīā ſeruoꝝ ⁊ dñi cernerent. Et etiā
qꝛ de trāſgreſſione legis iudei xp̄m
accuſabant: ⁊ blaſphemū eum puta
bant: itanq̄ ſibi gl'iam pr̄is attribuē
tē: eos qui in vtroq̄ fulſerūt in me/
diū ducit. Etenim moyſes legē de/
dit: et helias glīe dei zelator fuit. vñ
ei nō aſſiſterēt: ſi deo ⁊ legi eius ꝯtrari
eēnt. Et vt ſcirēt ꝙ vite ptātē ⁊ mor
tis hꝫ: propter hoc ⁊ moyſen q mor/
tuus erat: ⁊ heliā q nōdū mortē paſ
ſus fuerat in mediū introducit. Itē
p hoc ſignificauit ꝙ doctrine legis
xp̄i pphetarū doctrina pedagogus
fuit. Significat etiā ꝯiūctionē noui
⁊ veteris teſt. Et qm̄ in reſurrectio
ne cū pphetis apli ꝯiungent̄: ⁊ vna
erit obuiatio regi communi. Sequi
tur. Et reſ. pe. ait ie. Rabbi: bonū eſt
nos hic eſſe: ⁊ faciamus hic tria ta.
ti. vnum: mo. vnū: ⁊ he. vnum. Beda.

Altera tio.

Si tantum tranſfigurata chriſti hu-
manitas:duorūq; ſocietas ſctōrum
ad punctum viſu delectat:vt eos ne
diſcedāt etiā obſequio Petrus ſiſte
re velit:q̄ta erit felicitas viſiōi dei
tatis inter angelorū choros adeſſe
ppetuo? Sequit. Nō em ſcie. q̄d di-
ce. Et ſi em̄ petr⁹ pro ſtupore huma
ne fragilitatis neſciat q̄d dicat:in ſi-
ti tñ ſibi dat effectus indiciū:neſcie
bat em̄ quid diceret:quia oblitus eſt
regnū ſanctis a domino nō alicubi
terrarū:ſed in celis eſſe promiſſum:
nec recordat⁹ eſt ſe ſuoſq; coaplos
mortali adhuc carne circūſeptos i-
mortalis vite ſtatū ſubire nō poſſe:
cui etiā mēte exceſſerat:q: in domo
pr̄is q̄ in celis eſt:dom⁹ manufacta
neceſſaria nō ſit. Sed et vſq; nūc im
peritie notat q̄ſquis legi prophetis
et euangelio tria tabernacula face-
re cupit:cū hec adinuicē nullaten⁹
valeāt ſeparari. Chryſ. Nō ēt itellexit
petr⁹:q ad demōſtrationē vere glo-
rie trāſfigurationē dñs eſt opatus:
neq; q propter doctrinā hoīm hoc
faciebat.nā plurimi erant relicturi
multitudinē in heremo habitantes.
Sequit. Erāt em̄ timo. ex. Erat autē
hic timor ſm̄ quē de cōi mēte in ſta-
tū eleuabantur meliorē.quod em̄ in
exterioribus videbatur moyſes et
helias erat. Ducebat autem aīa ad
quēdā diuinū affectū:quaſi ex diui-
na viſione ab humano ſenſu abſtra-
cta. Theo. Uel aliter. Petrus timēs a
monte deſcēdere:q: iam pñs erat q
xp̄s crucifigi debebat dixit. Bonū
eſt nos hic eſſe:ꝛ nō illic deſcēdere
in mediū ſ.iudeorū. Si aūt huc ve-
niēt furētes cōtra te habem⁹ moy-
ſen qui egyptios debellauit; habe-
mus et heliā q̄ ignē eduxit de ce-
lo et q̄nquagenos deſtruxit. Orige.
ſup Mat. Marc⁹ aūt ex perſona ſua
dicit. Non em̄ ſciebat quid diceret.
Ubi conſiderādū ne forte per exceſ-
ſum mētis hoc loquebatur:motus
quodam ſpiritu alieno:ne forte ſc;
ille ſpiritus qui voluit quantum ad
ſe xp̄m ſcandalizare vt recederet a
paſſione omnibus hominibus ſalu

Anagogica expō.

Exceſſus mētalis.

tari. Ipſe operans etiam hic ſedu-
ctorie vult euellere chriſtū ſub co-
lore boni:vt non cōdeſcendat homi
nibus:nec veniat ad eos:nec ſuſci-
piat mortē pro eis. Beda. Quia ve-
ro petr⁹ materiale q̄ſiuit taberna-
culū:nubis accepit vmbraculum vt
diſcat in reſurrectiōe non tegmine
domorum:ſed ſpūſſancti gloria eos
eſſe ptegendos.vñ ſequit. Et facta
eſt nubes obū.eos. Qi vero iprudē
ter interrogauerunt:propterea re-
ſpōſionē dñi non merent:ſed pater
reſpōdet pro filio.vñ ſequit. Et ve-
nit vox de nube dicēs. Hic eſt filius
me⁹ chariſ.ipſū au. Chry. A nube
quidē vox emittitur:in qua de⁹ ap-
parere conſueuit vt crederēt q vox
illa ferret a deo. In hoc aūt q dicit
Hic eſt fi.me⁹ chariſ.vnā volūtatē
patri et filio proteſtatur:et q ſalua
filiatiōe quātū ad oīa cū eo qui ge-
nuit vnū eſſet. Beda. Quē aūt moy-
ſes cū venerit in carne audiēdū ab
oī aīa q̄ ſaluari vellet predixit:hunc
iā venientē in carne de⁹ pr̄ audiēdū
diſcipulis oſtendit. Sequit. Et ſta.
cir.ne.am.vi.niſi ie.tm̄ ſecū.vbi em̄
cepit fili⁹ deſignari mox ſerui diſceſ
ſerūt:ne ad illos paterna vox emiſ-
ſa putaret. Theophi. Myſtice autē
poſt ꝯſummationē hui⁹ ſeculi:q̄d in
ſex diebus factū eſt aſſumet nos Je
ſus ſi eius ſumus diſcipuli in mōtē
excelſum.i.in celū:ꝛ tūc videbimus
eius gloriā ſingularē. Beda. Ueſti-
mēta autē domini recte ſancti eius
accipiūt q̄ nouo cādore fulgebunt.
Fullo aūt intelligēdus eſt:cui pſal-
miſta loquit. Amplius laua me ab
iniq̄.mea:et a delicto meo mū.me.
q̄ nō pōt ſuis fidelib⁹ dare claritatē
i terra:q̄ eis ꝯſeruata manet i celis.
Remi. ſup mat. Uel per fullonē ſcti
deſignant p̄dicatores:et aīarū pur-
gatores:quorū in hac vita null⁹ ita
viuere valet:vt alicuius pcti macu-
lis nō offuſcet. In futura em̄ reſur-
rectiōe ſancti ab oī macula peccati
purgabuntur. Tales ergo eos fa-
ciet dñs:quales nec ipſi membra ſua
caſtiganda nec vllus predicatorum

Anagogica expō.

mo vel exemplo vel doctrina face-
re pōt.Chryſoſt.Uel veſtiméta alba
euāgelica ſunt ⁊ aplica ſcripta oim
clariſſima:qb⁹ ſilia null⁹ expoſito-
rum facere pōt.Ori.ſup Matt.Uel
forſitā fullones ſup terrā poſſum⁹
moralr exiſtimare ſapientes ſeculi
huius:q̄ putant ornare etiā turpes
intellect⁹ ⁊ dogmata falſa fullonica
tiōe ingenij ſui.ſed illorū ars fullō
nica pōt facere aliquid ſile ſermoni
q̄ oſtēdit ſpūaliū intellectuū ſplēdo
rē in dictis ſcripturarū imperitis:q̄
Anagogia pulchra. a plimis cōtēnunt. Beda.Moyſes
⁊ helias quoꝝ vnū mortuū ⁊ aliū in
celis raptū legimus futurā oim ſan
ctorū gloriam ſignificat:q̄ vƺ tpe iu-
dicij:vel viui in carne reperiēdi:vel
ab olim guſtata morte reſuſcitandi
et pariter ſunt regnaturi cum illo.
Theo.Uel hoc ſignificat:q2 in glo-
ria videbimus et legē ⁊ pphetas cū
ipſo loquētes:i.q̄ p eū fuerūt dicta
ꝯ moyſen et alios pphetas:tunc vi-
debim⁹ eſſe cōſona rebus:⁊ tūc au-
diemus vocē paternā.ſ.reuelantem
ſ.nobis filiū pr̄is ⁊ dicentē:qm hic
eſt fili⁹ meus:obūbrāte nube.i.ſpi-
ritu ſctō q̄ eſt ſapientie fons.Beda.
Et notandum ſicut dño in iordane
baptizato:ſic et in monte clarificato
toti⁹ ſancte trinitatis myſteriū de-
clarat:q2 gloriā eius quā in baptiſ-
mo credētes cōfitemur:in reſurre-
ctione videntes collaudabim⁹.Nec
fruſtra ſpūſſctūs hic in lucida nube:
illic apparuit in colūba:q2 nūc ſim-
plici corde fidē quē precepit ſeruat:
tūc luce aperte viſionis qd̄ credide
rat cōtēplabit.Cū aūt fieret vox ſu-
per filiū:inuentus eſt ipſe ſol⁹:q2 cū
manifeſtauerit ſeipſum electis:erit
de⁹ oia in oib⁹:immo cū ſuis p o⁹s
xp̄s caput cū corpore ſplēdebit.

¶ Et deſcēdētibus illis de
mōte p̄cepit illis ne cuiq̄ q̄
vidiſſent narrarēt:niſi cū fi-
li⁹ hoīs a mortuis reſurrexe
rit.Et vbū ꝯtinuerūt apud
ſe cōquirētes ſi q̄d eſſet cū a
mortuis reſurrexit.Et inter
rogabant eū dicētes.Quid
ḡ dnt phariſei ⁊ ſcribe:q2 he
liā opƺ venire pmū.Qui rñ-
dēs ait illis.Helias cū vene
rit pmo reſtituet oia:et quō
ſcriptū eſt i filiū hoīs:vt mł
ta patiat ⁊ cōtēnatur.Sƺ di
co vobis:q2 ⁊ helias venit:⁊
fecerūt illi q̄cūqƺ voluerunt:
ſicut ſcriptum eſt de eo.

¶ Orige.ſup mat. Poſt myſterium
oſtēſuƺ in mōte deſcēdētib⁹ de mō-
te diſcipulis p̄cepit vt ei⁹ traſſigu-
ratio non manifeſtet ante gloriam
paſſiōis ⁊ reſurrectiōis ipſi⁹.vñ dr̄.
Et deſc.illis de mon.pre.il.ne cu.q̄
vi.nar.niſi cū fi.ho.a mor.re.Chry-
ſo.Ubi nō ſimplr ſilere iubet:ſƺ paſ-
ſionē inſinuans cām inſinuat pp̄ter
quam ſilere debebant.Theo.Ne.ſ.
hoies ſcādalizent:audiētes de xp̄o Traſſiguratio q̄re occultatur.
tā glioſa q̄ eū crucifixū erāt viſuri.
Nō igit erat cōgruū talia de xp̄o di
cere anq̄ pateret:poſt reſurrectio-
nē vo credibile videbat.Chryſ.Il-
li vero reſurrectiōis myſteriū igno
rātes:vbū q̄dē retinētes inuicē di-
ſputabāt.vñ ſequitur.Et v.cō.apud
ſe cō.q̄d eſſet cū a mor.re.Hier.Hoc
qd̄ proprie marci eſt:id ſignificat:q2
cū abſorpta fuerit mors in victoriā:
nō erūt in memoria priora.Sequit.
Et int.eū di.Quid ḡ di.pha.⁊ ſcri.
q2 he.opƺ ve.pri.Chry.Intētio qui-
dē diſcipuloꝝ ſup hac interrogatio
ne talis mihi eſſe vr̄.Nos q̄dē heliā
tecū vidim⁹:⁊ prius te vidim⁹ q̄ he
liā.Scribe vo pri⁹ heliā venire do
cēt:credimus itaqƺ eos mēdaciū p-
tuliſſe.Beda.Uel ita eſtimabant di-
ſcipuli traſſormationē glie hāc eſſe
quā in monte viderant:⁊ dicunt.Si
iaƺ veniſti in glia:quō p̄curſor tuus
nō apparet:maxie q2 heliā viderāt
receſſiſſe.Chry.Quid autem ad hoc
xp̄s rñderit:apparet p hoc qd̄ ſubdi
tur.Qui rñdens ait.He.cum ve.pri.

te.om.In quo oſtēdit q̄ helias ve-
niet an̄ ſcd̄m aduētū.Scripture em̄
duos aduētus xp̄i p̄nunciāt:vnū.ſ.q̄
factus eſt:⁊ aliū q̄ vēturus eſt.Dn̄s
aūt ſcd̄i aduētus heliam aſſerit pre-
curſorem.Beda.Reſtituet autē oīa:
vtiq̄ꝫ illa que malachias oſtendit di
cēs.Ecce ego mittā vobis heliā p-
phetam vt cōuertat cor patrū ad fi-
lios:⁊ cor filiorū ad p̄res eoꝝ.reſti-
tuet etiā hoc qđ morti dꝫ ac diu vi-
uendo diſtulit.Theo.Proponit an-
tē hoc dn̄s ad reſiſtendum opinioni
phariſeorum:q̄ tenebāt q̄ primi ad-
uentus precurſor erat helias:quaſi
ad inconueniēs ducēs.vnde ſubdit.
Et quō ſcriptuꝫ eſt in fi.ho.vt mul.
pa.et cō.Ac ſi dicat.Helias theſby-
tes cuꝫ venerit pacificabit iudeos:
et ad fidem adducet ipſos:ita vt ſit
Argu- ſecūdi aduentus precurſor.Si ergo
mentū primi aduentus helias eſt p̄curſor:
plēhrū quō ſcriptū eſt q̄ filius hoīs debet
pati?Ex his ergo duobus vnū erit:
aut q̄ nō ſit primi aduentus helias
p̄curſor:et ſcripture erunt vere.aut
q̄ precurſor primi aduentus:⁊ ſcri-
pture non erūt vere:q̄ dicunt q̄ opꝫ
xp̄m pati:cuꝫ helias debeat oīa re-
ſtituere:⁊ nō debeat eſſe iudeus ali-
quis incredulus:ſꝫ omnes credere
debeant ad p̄dicationē eius qui au-
dient eū.Beda.Vel ita.Et quō ſcri-
ptū eſt.i.q̄uo de xp̄i paſſiōe multifa-
rie pphe multa ſcripſerūt:ſꝫ et he-
lias cū venerit multa paſſur⁹ ē ⁊ cō
tēnend⁹ ab impijs.Chry.Sicut aūt
dn̄s ſecundi aduentus heliam aſſe-
ruit precurſorē:ſic et conſequenter
ioannem eſſe precurſoreꝫ primi ad-
uentus.vnde ſubdit.Sed di.vo.quia
et helias ve.Glo.Joannē vocat he-
liam:non q̄ helias erat in perſona:
ſed quia helie miniſterium adimple
bat.ſicut em̄ ille p̄curſor erit ſecun-
di aduentus:ſic iſte factus eſt primi.
Joan- Theo.Erat etiam ioannes redargu-
nis et tor et zelotes ⁊ heremita vt helias:
helie non tamen audiuerunt illum ſicut
cōpara heliam audient:nefario vero ludo
tio. eū occiderūt caput illius amputan-
tes.vñ ſequit̄.Et fe.il.que vo.ſicut
ſcriptū eſt de eo.Chryſo.Vel aliter.
Interrogabant diſcipuli ieſum quō
ſcriptū eſt pati filium hoīs?Ad hoc
aūt quaſi r̄ndens dicit.Sicut ad ſi-
militudinē helie ioannes venit ⁊ ei
mala intulerunt:ſic ſm̄ ſcripturas
opꝫ filium hominis pati.

¶ Et veniēs ad diſcipulos
ſuos vidit turbā magnā cir
ca eos:⁊ ſcribas cōquerētes
cū illis.Et ꝯfeſti oīs pp̄ls vi
dēs ieſuꝫ ſtupefact⁹ ē:⁊ expa
uerūt:⁊ accurrētes ſalutabāt
eū.Et īterrogauit eos.Quid
inter vos cōquiritis?Et r̄n-
dēs vn⁹ d̄ turba dixit.Magr̄
attuli filiū meū ad te hn̄tem
ſpūꝫ mutū:q̄ vbicūqꝫ eū ap-
prehēderit allidit illū ⁊ ſpu-
mat:⁊ ſtridet dētib⁹ ⁊ areſcit.
Et dixi diſcipľis tuis vt eij-
cerēt illū:⁊ nō potuerūt.Qui
r̄ndens eis dixit.O gn̄atio
īcredula:q̄ꝺdiu apd̄ vos ero?
Quādiu vos patiar?Affer-
te illū ad me:⁊ attulerūt eū.
Et cuꝫ vidiſſet eū ſtati ſpūs
ꝯturbauit illū:⁊ eliſus ī ter-
rā volutabat ſpumās.Et in-
terrogauit prēꝫ ei⁹.Quātū
tp̄is ē ex quo ei hoc accidit?
At ille ait.Ab īfantia.Et fre
quēter eū in ignē et in aquā
miſit:vt eū pderet.Sed ſi q̄d
potes:adiuua nos miſertus
nr̄i.Jeſus autē ait illi.Si po
tes credere:oīa poſſibilia ſūt
credenti.Et continuo excla-
mās pr̄ pueri cū lachrymis
aiebat.Credo dn̄e:adiuua ī
credulitatē meā.Et cū vidiſ

ſet ieſꝰ ꝯcurrētē turbā cōmi
natꝰ ē ſpiritui imūdo dicēs
illi. Surde ⁊ mute ſpūs ego
ꝑcipio tibi exi ab eo: ⁊ āpliꝰ
ne itroeas ī eū. Et exclamās
⁊ mltū diſcerpēs eū exijt ab
eo: ⁊ factꝰ ē ſicut mortuꝰ: ita
vt mlti dicerēt: q2 mortuꝰ ē.
Jeſus āt tenēs manū eiꝰ ele
uauit eū ⁊ ſurrexit. Et cū in
troiſſet ī domū: diſcipli eiꝰ ſe
creto iterrogabāt eū. Quare
nos nō potuimꝰ eijcere? Et
dixit illis. Hoc genꝰ in nullo
ꝑt exire: niſi ī orōne ⁊ ieiūio.
¶ Theo. Poſtꝙ gloriā ſuā tribus
diſcipulis in monte oſtenderat: re
uertit ad alios diſcipulos q̄ cum eo
nō aſcēderāt in monte. vñ dr. Et ve.
ad di. ſu. vi. tur. ma. circa eos: ⁊ ſcri.
cō. cū il. Phariſei nāq3 captātes ho
rā cū pñs nō extiterat xp̄s: acceſſe-
rūt vt ipſos ad ſe attraherent. Hie.
Nō eſt aūt homini requies ſub ſo-
le: ſz paruulos occidit inuidia: ma-
gnos percutiūt fulgura montes: alij
diſcentes cū fide vt turbe: alij inui-
dētes cū faſtu vt ſcribe ad eccleſiā
cōueniūt. Sequit. Et cō. om. po. vi.
ie. ſtu. eſt: ⁊ ex. Beda. Notādū in ol
bus locis diſtātiā mētis ſcribarū ⁊
turbe. Scribe eñ nihil deuotionis:
fidei: humilitatis: ⁊ reuerentie ei ex
hibuiſſe narrātur: ſed veniēte dño
mox oīs turba ſtupefacta expauit:
eumq3 ſalutās accurrit. vñ ſequitur.
Et ac. ſa. eū. Theo. Affectabant eñ
turbe eū videre: ita vt eū venientē
a longe ſalutarēt. Quidā ṽo dicunt
ꝙ aſpectus eius ex tranſfiguratio
ne ſpecioſior factꝰ: turbā ad ſaluta
tionē eius attrahebat. Hiero. Po
pulus aūt vidēs ſtupefactꝰ eſt ⁊ ex-
pauit: nō diſcipuli: q2 non eſt timor
in charitate: timor eſt ſeruorum: ſtu
peſcere ſtultorū. Sequit. Et inter.
eos. Quid inter vos con. Quid ſcz

Scri-
baꝝ ob
ſtina-
tio.

dñs interrogat? vt confeſſio pariat
ſalutē: ⁊ murmur cordis nr̄i ſermo-
nibus pijs ſoluat. Beda. Pōt vero
niſi fallor: intelligi de hoc q̄ſtionem
fuiſſe motā: quare ipſi cū eſſent di-
ſcipuli ſaluatoris ſaluare demonia
cū q̄ in medio erat poſitus nō poſ-
ſent: qđ ex ſequentibus pōt conuin
ci cuz dr. Et rñdens vnus de tur. di.
Magiſter attu. fi. me. ad te ha. ſpi.
mu. Chryſ. Hūc hoiem ſcriptura in
firmū in fine oſtēdit: ex h̄ qđ xp̄s di
cit. O generatio incredula. ⁊ per h̄
qđ ſubdit. Si potes credere. Sed ⁊
ſi infidelitas eius occaſio extiterit
demonē nō pellēdi: incuſat tñ diſci-
pulos. vñ ſubditur. Et di. diſ. tu. vt
eū. il. ⁊ nō po. Uide aūt iſtiꝰ inſipiē-
tiā. Jeſum in medio turbarū precca-
tur diſcipulos incuſans. Uñ et dñs
corā plebe multomagis hoc ei im-
putat: nō ſolū in perſonā eius accu
ſationē intendens: ſed in perſonam
oīm iudeorum. ꝓbabile eñ eſt mul
tos preſentium ſcandalizatos: ea q̄
non conueniebant de diſcipulis co
gitaſſe. vnde ſequitur. Qui eis re-
ſpondens dixit. O generatio incre.
ꝙdiu apud vos ero? Quandiu vos
patiar? Jn quo oſtendit: ⁊ mortem
ſe deſiderare: ⁊ graue exiſſe cum il
lis cōuerſari. Beda. Jntantū autem
non eſt homini iratus: ſed vitio vt
ſtatim intulerit. Afferte illum ad
me: ⁊ at. eum. Et cum vidiſ. cum ſta.
ſpir. contur. illum: ⁊ eli. in ter. volu.
ſpu. Chryſo. Hoc autem dominus
permiſit propter patrem pueri: vt
cum vexantem demonem videret:
ad fidem futuro miraculo trahe-
retur. Theo. Permittit etiam vexa
ri puerum: vt ex hoc ſciremus de-
monis impietatē: qui occidiſſet eū
niſi fuiſſet a domino adiutus. Se-
quitur. Et inter. pa. eius. Qrautum
tem. eſt ex quo hoc ei acci. At ille
ait. Ab infan. Et fre. eum in ignem
⁊ in aq. mi. vt eum per. Beda. Eru
beſcat. Julianꝰ qui dicere audet oēs
homines abſq3 peccati contagione
naſci in carne tanꝙ innocētes per
omnia: vt fuit adam qñ creatus eſt.

Demo
nis im
pietas

Qui enim habuit iſte puer vt ab infantia demonio vexaret acerbiſſimo: ſi nullo originalis pcti vinculo tenebat: q2 ꝯſtat illū adhuc ꝓꝑium nō hẽe potuiſſe pctm̄? Glo. Exprimit aūt in verbis ſue petitionis fidei defectū. vnde ſubdit. Sed ſi qd po. adiu. nos mi. no. Cum em̄ dicit. Siqd potes: manifeſtat ſe de ei⁹ potētia dubitare: q2 viderat filiū ſuū a diſcipulis xp̄i curatū nō eſſe. Dicit āt miſert⁹ nr̄i: vt deſignaret miſeriā filij q patiebat: z pr̄is q cōpatiebat. Sequit. Jeſus autē ait illi. Si po. cre. om. poſ. ſunt cre. Hiero. Libertatē arbitrij hoc indicat qd dicit. Si potes. Que autē ſunt oīa q poſſia ſunt credēdi: niſi que in noīe ieſu. i. ſalutis poſtulant cū lachrymis. Beda. Aptū aūt rn̄ſum dn̄s dedit petenti. Ipſe ei ait. Siqd potes adiuua nos. et dn̄s. Si potes inquit credere. At ꝯ leproſus q fidelr clamabat. Dn̄e ſi vis potes me mūdare. cōgruū ſue fidei accepit rn̄ſum. Uolo: mūdare. Chry. Qd aūt dicit: tale eſt. Tāta eſt virtutis apud me ſupabundātia: vt nō ſolū h poſſim: ſed z alios hoc faciā operari. quare ſi credideris vt op3: z hūc ipē curare poteris: z alios mltos. Sic g eū ad fidē reducebat: q adhuc de infidelitate loqt. vn̄ ſeqt. Et con. excla. pr̄ pu. cū la. aiebat. Credo dn̄e: adiu. incredu. meā. Sed ſi crediderat dicens. Credo: qō ſubdit. Adiuua incredulitatē meā? Dicam⁹ igitur qm̄ multiplex eſt fides: introductoria. ſ. z ꝓfecta. Hic aūt incipiens credere ſaluatorē deprecabat: vt ap ponerct reliquū ad ſuam virtutem. Beda. Nemo em̄ repēte fit ſumm⁹. ſ3 in bona ꝯuerſatiōe a minimis qſq3 inchoat: vt ad magna perueniat. Alia nāq3 ſunt v̄tutis exordia: aliud ꝓfect⁹: aliud pfectio. Q2 igit p occultā inſpirationē gr̄e meritoꝝ ſuoꝝ gradibus fides creſcit vno eodēq3 tempore is qui necdū perfecte crediderat: ſimul et credebat: z incredulus erat. Hiero. Per hoc etiam monſtrat q credulitas noſtra infirma eſt: niſi innixa ſubſiſtat adiutorio ſubſidij dei. Fides autem cum lachrymis optata vota capit. vn̄ ſeq̄t. Et cum vi. ieſus ꝯcur. tur. com mi. eſt ſp. immū. di. illi. Surde z mu. ſpi. ego ti. p2eci. exi ab eo z amplius ne intro. in eū. Theo. Jō aūt cū videret turbā cōcurrere: cōminat⁹ eſt ſpūi immūdo: nolebat em̄ corā turba curare: vt oſtētationē fugere doceret. Chry. Qd aūt ꝯminat z dicit. Ego tibi p̄cipio. diuine attribuit ptāti. Qd v̄o dicit non ſolū. Exi ab eo. ſed etiam amplius noli introire in eū: oſidit q2 ad reintrādū p2onius erat: q2 ille nondū erat in fide pfectus: ſed hoc dn̄i iuſſio inhibebat. ſequitur. Et excla. et mul. diſ. eū exijt ab eo: z fact⁹ eſt ſicut mor. ita vt mul. di. q2 mor. eſt. non em̄ valuit mortē diaboi⁹ imponere ꝓpter vere vite aduētū. Beda. Quē autem hoſtis impius morti ſiſtm reddit: hūc pius ſaluato2 pie dextre tactu ſaluauit. vn̄ ſequit. Jeſus autē te. ma. ei⁹ ele. eū et ſur. Ex q ſicut verū ſe eſſe deū potētia ſaluandi docuit: ita z verā ſe habuiſſe carnis naturā mo2e tactus humani declarauit. Negat nāq3 manes inſanus veraciter eū carne indutū fuiſſe: ſed ipe eū tot languentes ſuo tactu erexit mundauit: illuminauit: hereſim illius antec̄p nata etiā dānauit. Sequit. Et cū intro. in do. di. ei⁹ ſe. inter. eū. Quare nos nō po. eij. Chry. Timebant em̄ ne forte collatā ſibi gratiā amiſiſſent. receperant em̄ tātam iam ſpirituū immundo2ū3. Sequit. Et di. il. Hoc ge. in nul. poteſt exi. ni. in orō. z ieiu. Theo. ſc3 lunaticoꝝ: vel ſimpliciter oim̄ demoniorum genus. Op3 nāq3 ieiunare eū3 qui curari d3 z illū q curat. Sic em̄ vera orō pficit: cū ꝯiūgit orōni ieiuniū: qn̄ non grauatur: qui orat ex ſumptione ciboru3: ſed ſobrius eſt. Beda. Myſtice aūt dn̄s ſurſū3 diſcipulis myſteria regni reſerat: deo2ſum turbis peccata infidelitatis exp2obat: z ſpiritus malos ab his qui vexantur expellit. Nam carnales adhuc

Abundantia virtutis xp̄i.

Orō pficitur.

adhuc ⁊ inſipiétes cõfortat: docet: caſtigat: ⁊ perfectioné liberius de eternis inſtruit. Theo. Demon aũt iſte ſurdus ⁊ mutus eſt: ſurdus inquãtũ nõ vult dei ſmões audire: mutus vo inquãtũ nõ vult alios qd ꝯdecés eſt docere. Chry. Peccator auté ſpumat ſtultitia: ſtridet iracundia: areſcit ignauia. Diſcerpit aũt ſpũs appropinquanté ad ſalutem: ⁊ ſil'r quos in ventrem ſuum trahere deſiderat: diſcerpit per terrores ⁊ dãna: vt fecit Job. Beda. Sepe enim dũ ꝯuerti ad deum poſt pctã conamur: maioribus nouiſq; antiquus hoſtis nos pulſat inſidijs. qd facit: vt vel odium virtutis incutiat: vel expulſionis ſue vindicet iniuriam. Grego. x. mor. Velut mortuus auté oſtendit: qui a maligni ſpũs ptãte liberatur: q2 quiſquis iam terrena deſideria ſubegit: vitam in ſe carnalis conuerſationis extinguit. et modo mortuus apparet: qué multi mortuũ dicunt: q2 qui ſpũaliter viuere neſciũt: eũ qui carnalia bona nõ ſequit. Extinctum funditꝰ arbitrant. Hiero. Per hoc auté ꝙ ab infantia vexatus eſt: ſignificat gẽtilis ppl's cuiꝰ a natiuitate creuit cultꝰ inutilis idoloꝝ: vt ſtulte imolaret filios ſuos demonijs. Vñ dr. Qd in ignem ⁊ aquã eũ miſit. Alij eñi de gẽtibus ignem venerabant: alij aquã. Beda. Vel in hoc demoniaco ſignificant q originalis culpe reatu aſtricti veniunt in mundũ rei: ſm' grãm ſaluãdi. Ignis aũt ad feruoré iracũdie referendus eſt: aqua ad voluptates carnis q diſſoluere menté per delitias ſolent. Non aũt puero qui vim patiebat: ſed demoni qui inferebat cõminatꝰ é: q2 q peccãté emendare deſiderat: vitiũ vtiq; increpando et execrãdo dz extermiare: ſed hoiem amando refouere. Hiero. Imputat aũt dñs ſpũi qd homini pſtat dicés. Surde ⁊ mute ſpũs: quia ille nunꝗ̃ audiet nec loquet: qd peccator penitens audit ⁊ loquit. Exiens auté demon ab hoie nunꝗ̃ reuertitur: ſi hõ cor ſuũ ſeruauerit clauibꝰ humilitatis ⁊ charitatis: ⁊ oſtiũ obtinuerit imunitatis. Factꝰ eſt hõ ſanatus velut mortuꝰ. Sanatis eteniꝫ dicit. Mortui eſtis: ⁊ vita vrã abſcõdita é cũ xp̃o in deo. Theo. Sed ſi ieſus. i. euangelicus ſermo teneat manuꝫ. i. virtuté actiuã: tũc a demone liberabimur. Vñde etiã ꝙ primo deus nos iuuat: deinde requiritur a nobis ꝙ bonũ opemur. Vñ dr ꝙ ieſus eleuauit illũ: in quo oſtédit dei auxilium. ⁊ ſurrexit: in q monſtratur hois ſtudiũ. Beda. Dũ ãt docet dñs apl'os qũo demõ nequiſſimꝰ debeat expelli omnes inſtituit ad vitã: vt. ſ. nouerimꝰ grauiora queq;: vel immundorũ ſpiritnũ: vel hominũ tentamenta ieiunijs ⁊ oronibꝰ eé ſuperanda. Iraꝫ quoq; dñi cũ in vltioné ſcelerum noſtrorum fuerit accenſa: hoc remedio ſingulari poſſe placari. Ieiunium aũt gñale eſt nõ ſolũ ab eſcis: ſed et a cunctis illecebris abſtinere carnalibus: immo ab oibꝰ vitiorũ paſſionibus. Sic ⁊ oro gñalis nõ ſoluꝫ in verbis eſt quibꝰ diuinam clementiam inuocamus: verũetiã in oibus que in obſequium noſtri conditoris fidei deuotione gerimus: teſte apl'o qui ait. Sine intermiſſione orate. Hiero. Vel ſtultitia que ad luxuriã carnis pertinet ſanatur. Ira ⁊ ignauia orone depellitur. Medicina cuiuſq; vulneris adhibenda eſt ei. Non ſanat oculũ: quod calcaneo adhibetur. Ieiunio paſſionis corporis ⁊ orone peſtes ſanande ſunt métis. Moral' expõ.

¶ Et ide pfecti ptergrediebãt galileã: nec volebãt queꝗ̃ ſcire. Docebat ãt diſcipulos ſuos: ⁊ dicebat illis. Qm̃ filiꝰ hois tradet i manꝰ hoiꝫ ⁊ occidẽt eũ: ⁊ occiſus tertia die reſurget. At illi ignorabãt vbũ: ⁊ timebãt iterrogare eũ. Et venert capharnaũ. Q cũ domi eẽnt iterrogabãt eos. Quid ivia tractabatis?

At illi tacebāt. Siq̄dē in via
iter ſe diſputauerāt: q̄s eoꝝ
maior eēt. Et reſidēs vocauit
xij. ꝛ ait illis. Si q̄s vult p̄mꝰ
eſſe: erit oiꝫ nouiſſimꝰ: ꝛ oim
miniſter. Et accipiēs puerū
ſtatuit eū i medio eoꝝ: quē
cū ꝯplexꝰ eēt: ait illis. Quiſ
q̄s vnū ex hmōi pueris rece
perit i noīe meo: me recipit.
Et q̄cūqꝫ me ſuſcepit: nō me
ſuſcipit: ſed eū qui miſit me.
¶ Theo. Poſt miracula interponit
dn̄s ſermonē de paſſione: ne puta=
ret ꝙ inuoluntarie paſſus eſt. Unde
dr. Et in. p. p̄ter. gal. nec vo. quē. ſci.
i. ſe ibi eē. Do. autē di. ſu. ꝛ di. il. qm̄
fi. ho. tra. in ma. ho. ꝛ oc. eum. Beda.
Semꝑ ꝓſꝑis miſcet triſtia: vt cū re
ꝑēte venerint: nō terreāt apl'os: ſed
ꝑmeditatis alas ferāt. Theo. Poſt
ꝙ̄ vō dixerat ꝙ triſte erat: tūc adiū
git qd̄ letificare dꝫ. Un̄ ſeq̄r. Et oc.
ter. die re. vt diſceremꝰ ex h̄ ꝙ poſt
anguſtias letitie ſubſequunt̄. Seq̄=
Tarditas diſcipulorꝝ. tur. At illi igno. ver. ꝛ ti. eum inter.
Beda. Hec ignorantia diſcipuloꝝ:
nō tā de tarditate ingenij: ꝙ̄ d̄ amo
re naſcit̄ ſaluatoris: q̄ carnales ad=
huc ꝛ myſterij crucis ignari: quem
deū verū cognouerāt mortuuꝫ cre=
dere nequibāt. ꝛ q2 ꝑ figuras eū lo=
quētē ſepe audire cōſueuerāt: hor=
rētes euentū mortis eiꝰ ēt in eis q̄
de ſua traditiōe ac paſſiōe apte lo=
quebat̄: figurate aliquid ſignificari
volebāt. Seq̄t̄. Et venerūt caphar=
naū. Hier. Capharnaū d̄r villa ꝯſo=
lationis: ꝛ ꝯgruit interpretatio ad
predictā ſnīam q̄ dixerat. Et occiſ.
ter. die reſur. Sequitur. Qui cū do=
mi eſſent: interro. eos. Quid in via
tractabatis? At illi tacebāt. Chryſ.
Matthēꝰ aūt dicit ꝙ acceſſerunt ad
ieſum diſcipuli dicentes. Quiſpu=
tas maior eſt in regno celoꝝ? Non
em̄ ab initio narrationē incepit: ſed
tacuit de intelligētia ſaluatoris cir

ca diſcipulorū cogitatiōes et dicta:
ꝙ̄uis poſſet itelligi ꝙ ea etiam que
ſeorſum cogitabant aut dicebant: di
cebāt ad eū: qm̄ oia erant et ita co=
gnita: ac ſi ad eum dicta fuiſſent. Se
quit̄. Siquidem inter ſe in via diſpu
tauerant q̄s eſſet illorum maior. Lu
cas autē dicit: ꝙ cogitatio intrauit
in diſcipulos q̄s eſſet illorū maior.
Cogitationē em̄ ꝛ intētionem eoruꝫ
dn̄s ex illorum verbis manifeſtauit
ſm̄ hiſtoriā euangelicam. Hiero. Re
cte aūt i via tractabant de principa
tu. Silis em̄ eſt hec tractatio loco.
Principatus enim ſicut ingredit̄: ſic
deſeritur: ꝛ ꝙ̄diu tenet̄: labit̄: ꝛ incer
tum eſt in qua manſione. i. in qua die
finiat̄. Bed. Inde autē videt̄ orta di
ſputatio diſcipulorū de primatu: q2
viderāt petrū iacobū ꝛ ioannē ſeor=
ſuꝫ ductos in montē: ſecretiuſqꝫ eis
ibi aliq̄d eſſe creditum: ſed et petro
ſm̄ mat. claues regni celorū: eſſe pro
miſſas. Uidēs aūt diſcipulorū cogi
tationes dn̄s: curat deſideriū glorie
humilitate ſanare primatū nō eē q̄=
rendū: ꝛ prius ſimplici hūilitatis cō
mouet imꝑio. vn̄ ſequit̄. Et reſidens
voca. xij. ꝛ ait illis. Si q̄s vult primꝰ
eē: erit oim nouiſſimus: ꝛ oim mini
ſter. Hier. Ubi notandum ꝙ illi eun=
tes diſputabant de principatu: ipſe
ſedēs docet hūilitatē. Pricipes eniꝫ
laborant: hūiles q̄eſcūt. Chry. Appe
tebāt q̄d diſcipl'i honorē hr̄e a dn̄o:
deſiderium etiā eis inerat vt magni
ficarent̄ a xp̄o. Quāto em̄ q̄s maior
eſt: tāto maioribꝰ honoribꝰ dignus
exiſtit. ꝑpter hoc nō eorū deſideriā
impediuit: ſed humilitatem introdu
xit. Theo. Non enim vult vt vſurpe
mus nobis primatꝰ: ſed ꝑ humilita=
tem altitudinē cōſequamur. Mox āt
monet eos innocentie puerilis ex=
emplo. vn̄ ſequit̄. Et ac. pu. ſta. eū in Perſuaſio humilitatis.
me. co. Chryſ. Ipſo viſu eis perſua=
dens humiles eſſe ꝛ ſimplices. Et=
enim ab inuidia ꝛ vana gloria par=
uulus mūdus extitit: et a cōcupiſcē
do primatū. Non ſolū autēꝫ ait ſi ta
les efficiamini: mercedem magnam
accipietis: ſed et ſi alios tales ho=

notabitis ꝓpter me. vñ ſeqtur. Quē cū cō. eēt: a it illis. Quiſ. v. ex hmōi pue. re. i no. meo: me recipit. Beda. In q̄ vel ſimplr̄ paup̄ ē xp̄i ab his q̄ volūt eē maiores: p ei⁹ oñdit hono re recipiēdos: vel in malitia paruu-los eſſe ſuadet: vt ſimplicitatē ſine arrogātia: charitatē ſine inuidia: de uotionē ſine iracūdia ꝯſeruent. Qḋ aūt ꝯplectit̃ puer̄ ſignificat hūiles ſuo dignos eſſe ꝯplexu ac dilectiōe. Addidit autem. In noīe meo. Ut for mā virtutis quā natura duce puer obſeruat: ipſi ꝓ noīe xp̄i rōnis indu ſtria ſequant̃. Sȝ q̄ in ſe pueris re-cipi docebat: ne putaret̃ hoc eſſe ſo lū qḋ videbatur: ſubiūxit. Et q̄cūqȝ me ſuſc. nō me ſu. ſed eū q̄ me miſit. Talem ſe vtiqȝ ac tantū credi volēs qualis et quantus eſt pater. Theo. Uide q̄tum valet humilitas. patris namqȝ ⁊ filij inhabitationem mere-tur: ⁊ etiam ſpirituſſancti.

Pueri ſignifi-catio datur.

Rñdit illi Joānes dicēs. Magr̄: vidim⁹ quēdā i noīe tuo eijciētē demonia q̄ nō ſe quit̃ nos: ⁊ ꝓhibuim⁹ eū. Je ſus aūt ait. Nolite ꝓhibere eū. Nemo eſt em̄ q̄ facit v̄tu tē in noīe meo: ⁊ poſſit cito male loq̄ de me. Qui em̄ nō eſt aduerſū vos: ꝓ vobis eſt. Quiſq̄s em̄ potū dederit vo bis calicē aq̄ frigide in noīe meo: q̄ xp̄i eſtis. Amē dico vobis: nō pdet mercedē ſuā. Et q̄ſq̄s ſcādalizauerit vnū ex his puſillis credentib⁹ in me: bonū ē ei magis ſi circū daretur mola aſinaria collo eius: ⁊ in mare mitteretur.

Augu. Joannes pcipua deuo-tione dñm amās excludēdū benefi-cio putauit eū qui non recte vtatur officio. Uñ dr̄. Rñdit illi ioānes di-cēs. Magiſter. Uidi quēdam in noie tuo eijciē. demo. q̄ non ſequit̃ nos: ⁊ phi. eū. Chry. Multi em̄ credētiū chariſmata receperunt: nec t̄n cum xp̄o erant: q̄lis erat hic q̄ demones eijciebat. nō em̄ oēs ad oīa ordina-te ſe habebāt. Alij em̄ erāt pure vi-te: fidē aūt tā pfecte nō hēbant: alij v̄o ecōtrario. Theo. Uel etiā q̄dam increduli videntes nomen ieſu vir tuoſum: dicebāt ⁊ ipſi hoc nomē: ⁊ ſi gna faciebant: lȝ diuina gr̄a eſſent indigni. volebat em̄ dñs etiā per in dignos nomē ſuū ampliare. Chry. Non aūt zelo ſeu inuidia mot⁹ ioā nes ꝓhibebat illū q̄ demōes expel lebat: ſed volebat q̄ oēs qui nomē dñi inuocabāt: ſequerentur xp̄m: et eēnt cū diſcipulis vnū. Sed dñs p hos q̄ miracula faciunt: lȝ ſint indi-gni: alios ꝓuocat ad fidē: ⁊ ipoſmet per hāc ineffabilē gr̄am inducit: vt fiāt meliores. Uñ ſequit̃. Jeſus aūt ait. Noli. pro. eū. Be. In quo docet neminē a bono qḋ ex parte hȝ eſſe arcendū: ſed ad hoc poti⁹ qḋ nōduȝ hȝ eſſe ꝓuocandū. Chry. Decenter aūt eū nō eē ꝓhibēdū oſtēdit ꝯñter dicēs. Nemo eſt em̄ qui fa. vir. in no mine meo: et poſ. ci. ma. lo. de me. Hoc aūt dicit ꝓpter eos q̄ in here-ſim ceciderūt: quales erāt ſymon ⁊ menāder ⁊ cherintus. neqȝ enim illi in noie xp̄i miracula faciebant: ſed deceptionibus quibuſdā facere vi-debant̃. Iſti vero etſi nō ſequuntur nos: non t̄n ꝯtra nos aliquid firmi-ter dicere valebunt: eo q̄ honorant in operando virtutes nomen meū. Theo. Qualiter em̄ male de me lo-quetur: qui ex nomine meo occaſio nem glorie habet: et per hoc q̄ ip̄m inuocat miracula operatur. Sequi tur. Qui enim non eſt aduer. vos: pro vo. eſt. Augu. de con. euan. Ui-dendum eſt: ne hoc illi ſententie do mini videat̃ contrariū: vbi ait. Quí mecū non eſt: aduerſum me eſt: an hoc intereſſe aliq̄s dicit: q̄ hic di-ſcipulis ait. Qui eī nō ē aduer. vos: pro vo. eſt. Ibi autē de ſeipſo locu-tus eſt. Qui mecū nō eſt: aduerſum me eſt. quaſi non poſſit cum illo nō

Incre-duli fe cere ſi-gna in noīe ie ſu.

Cōſen ſus euā gelic⁹.

Si aūt de veritate ſcandalū ponit: vtilius permittit ſcandalū naſci ꝙ veritas relinquat. Greg. in pa. My- ſtice aūt in mola aſinaria ſecularis vite circuitus ac labor exprimit: et per pfundū maris extrema dānatio deſignatur. Qui ergo ad ſanctitatis ſpecië deductus: vel verbo ceteros deſtruit: vel exēplo. Melius profe- cto erat: vt hunc ad mortē ſub exte riore habitu terrena acta ꝯſtringe- rent ꝙ ſacra officia in culpa ceteris imitabilē demōſtrarent: qr nimirū ſi ſolus caderet: vtrūq; hūc tolera- bilior inferni pena cruciaret.

¶ Et ſi ſcādalizauerit te ma nus tua: abſcide illā. Bonū ē tibi debilē itroire i vitā: ꝙ duas man⁹ hñtē ire i gehē- nā in ignē iextinguibilē: vbi v̄mis eoꝝ nō morit: ꝛ ignis nō extinguit. Et ſi pes tu⁹ te ſcādalizat: āputa illū. Bonū eſt tibi claudū itroire i vitā eternā: ꝙ duos pedes hñtē mitti i gehēnā ignis inextin guibil: vbi v̄mis eoꝝ nō mo rit: ꝛ ignis nō extiguit. Qđ ſi ocul⁹ tu⁹ ſcādalizat te: eij- ce eū. Bonū ē tibi luſcū in- troire in regnū dei: ꝙ duos ocľos habētē mitti in gehē nā ignis: vbi v̄mis eoꝝ nō morit: ꝛ ignis nō extinguit. Oīs eñ igne ſaliet: ꝛ oīs vi ctia ſale ſaliet. bonū eſt ſal. Qđ ſi ſal iſulſū fuerit: i q̄ il lud cōdiet? Habete i vobis ſal: ꝛ pacē habete inter vos.

¶ Beda. Quia ſupra docuerat dñs ne ſcādalizaremus eos q̄ credūt in eū: nūc cōſequēter admonet quātū cauere debeam⁹ eos q̄ ſcādalizare nos. i. verbū vel exēplo ſuo ad rui- nam peccati ꝓpellere certant. vñ dicit. Et ſi ſcan. te ma. tu. abſcin. il. Chry. Nō de mēbris hoc d̄t: ſed de ꝓpinqs amicis: quos q̄ſi ad neceſ- ſaria in mēbroꝝ ordine nos habe- mus. Nihil eñ tā nociuū vt perni- cioſa ſocietas. Beda. Manū quip- pe nr̄am appellat neceſſariū amicū: cuius auxilio quotidiano opus ha bem⁹: ſed ſi talis nos ledere in cau ſa anime voluerit: excludēdus eſt a nr̄a ſocietate: ne ſi cū perdito in hac vita partē hr̄e volum⁹: ſimul in fu- turo cū illo peream⁹. vñ ſequit. Bo. eſt ti. debi. itro. i vi. ꝙ du. ma. ha. ire in ge. in ig. inex. Glo. Debilē dicit: adiutorio alicui⁹ amici p̄uatū. Ma- meli⁹ eſt abſq; amico ire i vitā: ꝙ cū eo ire in gehēnā. Hiero. Uel aliter. Bonū eſt tibi debilē ingredi in vitā i. ſine cupido p̄ncipatu: ꝙ duas ma- nus habētē. Due manus principat⁹ ſūt hūilitas ꝛ ſupbia. abſcinde ſup biā: tenēs humilē p̄ncipatū. Chry. Deinde teſtimoniū propheticū ex eſaia ꝓpheta īducit dicēs. Ubi ver. eo. nō mo. ꝛ ig. nō ex. Non de ſenſi- bili verme hoc dicit: ſed vermē con ſciētiā vocat mordentē aīam: q; non ſit opata bonū. vnuſq́ſq; eñ ſuīpſi⁹ accuſator fiet: rememorans q̄ geſſit in vita mortali: ꝛ ſic eoꝝ vermis im mortalis ꝑmanet. Beda. Sicut aūt vermis eſt dolor interi⁹ accuſans: ſic ignis eſt pena extrinſec⁹ ſeuiēs. Uel in verme putredinē gehēne: ſi- cut in igne ardorē deſignat. Augu. xxj. de ciui. dei. Utrūq; autē horum ignē. ſ. ac vermē qui volūt ad aīe pe nas nō ad corporis pertinere: dicūt etiā viri dolore aīe ſero ac īfructuo ſe penitentis: eos qui fuerint a re- gno dei ſeparati. Et ideo ignē pro iſto dolore vrente nō cōgrue īponi poſſe cōtendūt: ſm illud apl'i. Quis ſcādalizat: ꝛ ego nō vror? Eundē ēt vermē putāt intelligēdū eſſe: ſm il- lud. Sicut tinea veſtimētū: ꝛ v̄mis lignum: ſic meror excruciat cor vi- ri: qui ſi penas ꝛ aīe ꝛ corporis in il lo ſupplicio futuras eſſe nō dubitāt igne vri corpus: aīam ꝓo rodi quo-

dāmodo verme meroꝛis affirmant.
Quod etſi credibiliꝰ dꝛ:qꝛ vtriqꝫ ab
ſurdū eſt ibi doloꝛem aut coꝛpoꝛis
Nota aut aie defuturum. Ego tñ facilius
verba. eſtimo vt ad coꝛpꝰ vtrūqꝫ dicā per=
tinere ꝙ neutrū:⁊ ideo tacitū eē in
iſtis diuine ſcripture verbis animi
doloꝛem:qꝛ ꝯñs eſſe intelligitur vt
coꝛpoꝛe dolēte aius quoqꝫ cruciet.
Eligat ergo qſqꝫ quod placet:aut
ignē tribuere coꝛpi aie vermē.hoc
ꝓpꝛie:illud tropice:aut vtrūqꝫ pꝛo
pꝛie coꝛpoꝛi. Pñt eñ aialia etiaꝫ in
ignibꝰ viuere:in vſtiōe ſine cōſum=
ptiōe:in doloꝛe ſine moꝛte per mi=
raculū potentiſſimi creatoꝛis. Seqꝰ=
tur. Et ſi pes tu.ſcan.te. Beda. Pes
amicus dꝛ ꝓpter miniſteriū diſcur=
ſus quaſi in noſtris vſibꝰ accōmo=
datos. Sequit. Qd ſi ocu.tu.ſcā.te.
Oculus dꝛ amicus vtilis atqꝫ ſolli=
citus ⁊ acutus ad perſpiciendū. Au
gu.de euā. Hic ꝑfecto apparet ꝙ il
li qui noi chꝛiſti ſunt deuoti:pluſꝙ
xpianoꝝ nūero ſocientur:vtilioꝛes
ſunt ꝙ hi qui cū iam xpiani appellē
tur:et xpianis ſacramentis imbuti
ſunt:talia ſuadēt vt quibꝰ ea pſua=
ſerint:ſecū in eternā penā ptrahāt:
quos mēbꝛoꝛū coꝛpoꝛaliū nomine
tanꝙ manum vel oculū ſcandalizā
tem iubet erui a coꝛpoꝛe:hoc eſt ab
ipſa vnitatis ſocietate: vt ſine his
potius veniatur ad vitā:ꝙ cum eis
eatur in gehennā. Hoc ipſo aūt ſe=
parantur a qbꝰ ſepant:ꝙ eis mala
ſuadētibus:hoc eſt ſcādalizantibus
nō cōſentitur. Et ſi quidē albus bo
nis cū quibus eis notitia eſt:de hac
peruerſitate innoteſcūt:ab ol peni=
tus ſocietate atqꝫ ab ipſa diuinoꝛū
ſacramētoꝛum participatione ſepa=
rentur. Si autem quibuſdā ita no=
ti ſunt pluribus aūt iſta eoꝛum eſt
ignota peruerſitas: ita tolerandi
ſunt:vt neqꝫ illis ad iniqtatis cōio=
nē conſentiatur:neqꝫ pꝛopter illos
bonoꝛum ſocietas deſeratur. Bed.
Quia vero dominus tertio mētio=
nē vermis ⁊ ignis fecerat:vt hoc va
leamus euitare toꝛmentum:ſubdit.
Uñ pu= Ois enim igne ſalietur. Fetoꝛ eñ

vermium de coꝛruptiōe ſolet naſci treſcit
carnis ⁊ ſanguinis:ideoqꝫ caro re= caro,
cēs ſale ꝯditur:vt exiccato humo=
re ſanguineo vermeſcere nequeat.
Et qdē qꝺ ſale ſalit:vermis putre=
dinē arcet.qꝺ vero igne ſalit.i.igni
bus ſale aſperſis reconditur:nō ſo=
lū vermes abiīcit:ſed ipſaꝫ qꝫ car=
nē ꝯſumit. Caro ergo ⁊ ſanguis ver
mes creat:quia delectatio carnalis
cui cōdimētū cōtinētie non reſiſtit:
penā luxurioſis generat eternam:
cuiꝰ fetoꝛē qſquis vitare deſiderat:
et coꝛpus ſale continētie:⁊ mentem
ſtudeat cōdimēto ſapie ab erroꝛis ⁊
vitioꝛū labe caſtigare. Sal eñ dul=
cedinē ſapie ignis ſpūſſancti grām
deſignat. Dicit ergo. Ois igne ſali=
tur:qꝛ ois electus ſapia ſpūali dꝫ a
coꝛruptione cōcupiſcentie carnalis
expurgari. Uel ignis eſt tribulatio=
nis quo patiētia fideliū vt perfectū
opus habere poſſint exercet. Chꝛy.
Simile autē eſt huic qꝺ dicit apl's.
Uniuſcuiuſqꝫ opꝰ quale ſit ignis ꝓ
babit. Poſtea a leuitico teſtimoniū
introducit di. Et ois victima ſalie=
tur. Hier. Uictima dñi eſt genus hu
manū:qꝺ hic rōne ſapie ſalitur:duꝫ
coꝛruptio ſanguis cuſtodia putre=
dinis ⁊ mr̄ ꝟmiū ꝯſumet:⁊ illic pur
gatoꝛio igne examinabit. Be. Poſ=
ſumꝰ ⁊ ita itelligere ꝙ altare dei ſit
coꝛ electoꝛū:hoſtie vero ⁊ ſacrificia
in hoc altari offerenda: bona ſunt Sal in
opa fideliū. In oibꝰ autē ſacrificijs ſacrifi=
ſal debet offerri:qꝛ nullum eſt opus cijs qd
bonum quod non ſal ſapientie: ab ſit.
omni coꝛruptione vane laudis:ce=
teriſqꝫ pꝛauis ſiue ſupfluis cogita
tionibus expurgat. Chꝛy. Uel hoc
dicit:qꝛ oē munus victime nr̄e:q̄ eſt
ſm oꝛonē ⁊ pꝛoximi ſubuentionē ſa
lit igne diuino:de quo dicit. Igneꝫ
veni mittere in terrā. de quo ſubdi
tur. Bonū eſt ſal.i.ignis dilectiōis.
Qꝺ ſi ſal inſul.fue.i.ſeipō priuatū:⁊
ꝓpꝛia q̄litate:per quā dꝛ bonum in
quo illud cōdietis? Sunt eñ ſales
ſal hñtes:qui.ſ.hñt grē plenitudi=
nem:⁊ ſunt ſales ſal non hñtes:qui
eñ nō ſunt pacifici:ſal ſunt inſulſum,

Be.Uel bonū ē ſal.bonū dei verbuz
audire frequenti⁹:ꝛ ſale ſapie ſpūa-
lis cordis archana cōdire.Theop.
Sicut em̄ ſal carnes ꝯſeruat:et ver-
mes i eas nō ſinit generare:ſic ꝛ ſer
mo doctoris ſi deſiccatiu⁹ erit:car-
nales hoīes cōſtringit:ꝛ in eis inex
tinguibilē vermē nō ſinit generari.
Si ꝟo ſit inſulſus.i.ſi ꝟtutē deſicca
tiuā ꝛ ꝯſeruatiuā nō habeat in quo
ꝯdiet? Chry.Uel ſm mattheū diſci-
puli xp̄i ſunt ſal:q̄ totū orbē conſer-
uāt:reſiſtentes putredini que eſt ab
idololatria ꝛ fornicatiōe peccatorū.
Salxp̄i fidelīū Pōt etiā intelligi ꝙ vnuſq̄ſqꝫ noſtrū
habeat tm̄ ſalis:ꝙtum capax eſt dei
gratiarū.vn̄ ꝛ apl'is ꝯiungit gr̄am ſa
li di.Sermo veſter ſit in gr̄a ſale cō-
ditus.Sal etiā eſt dn̄s Jeſus xp̄s q̄
fuit ſufficiens totam terrā cōſerua-
re:ꝛ multos in terra fecit ſales:quo
rum ſi aliq̄ marceſcant:poſſibile eſt
em̄ ꝛ bonos in putredinē trāſmuta-
ri:dignū eſt vt foras mittantur.Hie.
Uel al'r.Sal inſulſuz eſt q̄ amat prin
cipatū:ꝛ īncrepare nō audet.vn̄ ſeq̄-
tur.Habete in vo.ſal:ꝛ pa.ha.inter
vos : vt.ſ. ſalſedinem correptionis
amor ꝓximi tēperet:ꝛ dilectionē ꝓ
ximi ſal iuſtitie condiat.Grego.ſup
Ezech.Uel hoc d̄r cōtra quoſdā q̄s
dū maior cōſcientia erigit:a cetero
rū ſocietate diſiungit:ꝛ quo plus ſa
piunt:eo a concordie virtute reſipi-
ſcūt.Grego.in paſto.Qui etiam loq̄
ſapiēter nititur:magnopere metuat
ne eius eloq̄o audientiū vnitas con
fundatur:nedū ſapiēs videri deſide
rat:vnitatis compagem inſipienter
abſcindat.Theo. Uel q̄ conſtringit
ſe vinculo dilectionis ad proximuz:
Cōſen ſus euā gelic⁹. hic ſalē habet:ꝛ ex hoc pacē cuz fra
tre ſuo.Aug.de con.euā.Hec Mar-
cus dominum locutū fuiſſe ꝯtextiz
cōmemorat:ꝛ aliqua poſuit q̄ null⁹
alius euangeliſtarū poſuit.Alia ve-
ro que Matthe⁹ quoqꝫ poſuit:ꝛ ali-
qua q̄ mattheus et lucas:ſed illi ex
aliis occaſionibus:et in alio rerum
ordine.vnde mihi videt̄ etiam hoc
loco dominū dixiſſe que aliis locis
dixit : q: ſatis pertinebant ad hanc
ipſam eius ſententiam: qua vetuit
prohiberi virtutes in nomine ſuo
fieri:etiam ab illo qui cum diſcipu-
lis eū nō ſequebantur. ¶ Capi.x.

Et inde exurgēs ve
nit i fines iudee vl
tra iordanē:ꝛ ꝯue
niunt iterū turbe
ad eū:ꝛ ſicut ꝯſueuerat:iteꝝ
docebat illos.Et accedētes
phariſei iterrogabant eū:ſi
lꝫ viro vxorē dimittere:tētā-
tes euꝫ? Et ille rn̄dens dixit
eis.Quid vob' ꝑcepit moy-
ſes? Qui dixeſt.Moyſes ꝑ
miſit libellū repudij ſcribere
ꝛ dimittere.Quibus rn̄dēs
Jeſus ait.Ad duritiā cordis
veſtri ſcripſit vobis ꝑceptuꝫ
iſtud? Ab initio āt creature
maſculū ꝛ feminam fecit eos
de⁹.Propter hoc relinquet
hō patrē ſuū ꝛ matrē ꝛ adhe
rebit ad vxorē ſuā:ꝛ erūt duo
in carne vna.Itaqꝫ iā nō ſūt
duo:ſed vna caro.Qd̄ ergo
de⁹ ꝯiūxit:hō nō ſeparet.Et
in domo iteꝝ diſcipuli ei⁹ d̄
eodē interrogauerūt eū.Et
ait illis.Quicūqꝫ dimiſerit
vxorē ſuā ꝛ aliā duxerit:adul
teriū cōmittit ſuper eā.Et ſi
vxor dimiſerit virū ſuū ꝛ aliȷ̄
nupſerit:mechatur.

¶ Be.Hucuſqꝫ marc⁹ ea narrauit d̄
dn̄o q̄ i galilea fecit ꝛ docuit.Hic ici-
pit enarrare q̄ i iudea fecit ꝛ docuit
ſiue paſſus ē.Et primo q̄dē trās ior-
danem ad orientē.Et hoc eſt qd̄ d̄r.
Et inde exur.ve.in fi.iu.vl.ior.De- Expō litalis.
inde etiam citra iordanem q̄n venit

hierico: bethaniã:ꝛ hieroſolymam.
Et cũ oĩs iudeoꝝ prouincia genera
liter ad diſtinctionẽ aliarũ gentium
iudea ſit dicta:ſpecialiꝰ tñ meridia
na eius plaga appellabat̃ iudea ad
diſtinctionẽ ſamarie:galilee:decapo
lis:ꝛ ceterarum in eadẽ prouincia
regionũ. Theophi. Uiſitautẽ autẽ re
gionẽ iudee:quã ſepe ꝓpter iudeo-
rum emulationem reliquerat:qꝛ paſ
ſio in ea erat futura:non tñ aſcendit
tunc hieroſolymã:ſed iudee cõfinia
vt turbe non malitioſe proficerent.
Hieroſolyma enim erat opatrix oĩs
neq̃tie ob malitiã iudeoꝝ.vñ ſequi
tur. Et cõue.ite.tur. ad eum:ꝛ ſicut
cõ.ite.do. illos. Beda. Notanda eſt
mentiũ diſtantia in turbis et phari-
ſeis.he cõueniunt vt doceãtur ꝛ ſui
ſanent̃ infirmi:ſicut Mattheus com
memorat:illi accedunt vt ſaluatorez
tentãdo decipiãt.vnde ſequitur. Et
acce.phꝫ.inter.eũ ſi li.viro vxo.di.
ten.eum. Theoph. Accedũt quidem
non deſerẽtes eum ne turbe in eum
crederẽt:ſꝫ ꝯtinue accedẽtes crede-
bant eum in dubitationem induce-
re:ꝛ cũ per interrogationes confun
Q̄3 ꝑ- dere. Propoſuerunt aũt ei qõnez ex
plexa. vtraq̃ parte precipitium habentez:
vt ſi dicat ꝙ licet viro vxorẽ dimitte
re:vel nõ lꝫ:accuſarent ipſum cõtra
dicẽtes eidẽ ex dogmatibus moyſi.
Chriſtꝰ igit̃ ſapientia ipſa rñdit eis
reſpõſionẽ illoꝝ laqueos fugientẽ.
Chryſ. Interrogatus eñ ſi licet:non
ſtatim rñdit:non licet:ne tumultuen
tur:ſꝫ primo eis legis ſnĩam voluit
rñdere:vt qᵭ euz dicere oportebat:
hoc illi rñderent.vñ ſequit̃. At ille
re.ait. Quid vobis prece.moyſes?
Sequitur. Qui dixerunt. Moyſes ꝑ
miſit libellum repudĳ ſcribere ꝛ di
mittere. Proponũt quidem moyſen
hoc dixiſſe:aut propter interroga-
tionem ſaluatoris:aut volentes in
eum virorum multitudinem incita-
re. Etenim hoc iudeis erat indiffe
rens:ꝛ omnes hoc operabantur tan
q̃ a lege permiſſum. Augu. de con.
euan. Nihil autem ad rei veritatez
intereſt:vtrum dño ſeparationẽ pro
hibenti ꝛ ſnĩam ſuã de lege firman
ti ipſi turbe:vt Mattheus narrat:
intulerint qõnem de libello repudĳ
per eundẽ moyſen ſibi permiſſo:an
hoc quidem illi:de precepto moyſi
illos interroganti rñderint:vt Mar
cus hic dicit.nã ꝛ voluntas eius ita
ſe habebat:vt nõ eis redderet rõnẽ
cur illud Moyſes ꝑmiſerit:niſi priꝰ
ipſi hoc cõmemoraſſent. Cum ergo
voluntas loquentiũ:cui debent ver
ba ſeruire ab euãgeliſta vtroq̃ mõ
ſtrata ſit:nihil intereſt iam:licet di-
uerſus inter ambos fuerit modus
narrandi. Põt ẽt hoc intelligi:ꝙ ſi
cut dicit Marcus:prius eos de vxo
re dimittenda interrogantes:domi
nus viciſſim interrogat:q̃d eis pre-
cepit moyſes:qui cũ reſpondiſſent.
Moyſen permiſiſſe libellũ repudĳ
ſcribere ꝛ dimittere:rñdit eis de ip
ſa lege ꝑ moyſen data:quõ deꝰ inſti
tuerit ꝯiugiũ maſculi et femine:di-
cens ea q̃ ponit mattheꝰ:quibꝰ audi
tis:illi id qᵭ ei primo interroganti
rñderant repetierũt:dicentes. Quid
ergo mãdauit moyſes? Aug. contra
Fauſtũ. Nolebat aũt dimittere vxo
rẽ a viro q̃ hanc interpoſuit moram:
vt in diſcidiũ animꝰ preceps libelli
conſcriptiõe refractꝰ abſiſteret:pre-
ſertim qꝛ vt phibent:apud hebreos Mos
ſcribere literas hebreas nulli fas hebreo
erat niſi ſolis ſcribis. Ad hos igitur rum.
quos oportere eſſe prudentes legis
interpretes:et iuſtos diſcidĳs diſ-
ſuaſores:lex mittere voluit eũ quez
iuſſit libellum dare repudĳ ſi dimi
ſiſſet vxorem. Nõ eñ poterat ei ſcri
bi libellus: niſi ab ipſis quem per
hanc occaſionem et neceſſitatem ve
nientez quodãmodo in manus ſuas
bono cõſilio regerent:atq̃ inter ipꝫ
ꝛ vxorẽ pacifice agendo dilectionez
concordiãq̃ ſuaderent:ꝙ ſi tantum
intercideret odiũ vt extingui emen-
darĩq̃ non poſſet:tunc vtiq̃ ſcribe-
retur libellus:qꝛ fruſtra non dimit-
teret:quam ſic odiſſet vt ad debitam
coniugio charitatem nulla pruden-
tiũ ſuaſione reuocaret̃.propter hoc
ſubditur. Quibus re.ie.ait. Ad dur.

coꝛ.ve.ſcri.vo.pꝛe.iſtud.Magna ēm
duritia erat:q̄ nec per libelli inter⸗
poſitionem: vbi diſſuadendi locus
iuſtis ⁊ pꝛudentibus tribuebat̄ ſol
ui vel flecti poſſet ad recipiēdā vel
reuocandā ꝯiugij charitatē.Chꝛyſ.
Ut̄ dꝛ.Ad du.coꝛ.veſtri:qꝛ ſi anima
fuerit purgata deſiderijs ⁊ ira:poſ⸗
ſibile eſt mulierem nequiſſimā tole
rare.Multiplicatis autē in aīa paſ⸗
ſionibus pꝛedictis:multa mala con
tingent circa odioſum connubium.
ſic igitur ab incuſatione eoꝛū moy⸗
ſen eripit qui dederat legem:⁊ totū
in eoꝛum caput cōuertit.Sed quia
graue erat qđ dictum eſt:ſtatim ad
antiquam legem ſermonez reducit
dicens.Ab ini.aūt crea.ma.et fe.fe⸗
cit eos deus.Beda.Non ait maſcu
lū ⁊ feminas:quod ex pꝛioꝛū repu⸗
dio querebatur:ſed maſculum ⁊ fe⸗
minā:vt vnius coniugis conſoꝛtio
necterentur.Chꝛy.Si autez voluiſ
ſet hanc quidē dimitti ⁊ alteram in
troduci: creaſſet plurimas mulie⸗
res.Nec ſoluz homini deus mulie⸗
rem coniunxit:ſed ⁊ relinquere pa⸗
rētes pꝛecepit ⁊ mulieri adherere.
vn̄ ſequitur.Et dixit.ſ.deꝰ per adā.
Uis ho⸗ Propter hoc re.ho.pa.ſu.⁊ ma.ſu.⁊
boꝛū. adhe.ad vxo.ſuā.Ex ipſo mō locu⸗
tionis inſeparabilitatē matrimonij
demōſtrās:qꝛ dicit.Adherebit.Be⸗
da.Et ſimiliter qꝛ dicit Adherebit
ad vxoꝛem ſuam:non ad vxoꝛes.Se
quit̄.Et er.duo in car.vna.Chꝛyſ.i.
ex vna radice facti:in vnum coꝛpus
ꝯueniūt.Sequit̄.Itaqꝫ iam nō ſunt
duo:ſed vna ca.Beda.Primum igi⸗
tur nuptiarū eſt ex duabꝰ vnā carnē
fieri.Caſtitas iuncta ſpiritui:vnus
efficitur ſpiritus.Chꝛyſo.Poſt hec
terribile faciens argumentum non
dixit:ne diuidatis:ſꝫ cōcluſit.Quos
ergo deus coniunxit:homo non ſe⸗
paret.Aug.cōtra Fauſtum.Ecce iu⸗
dei ex libꝛis moyſi cōuincuntur:nō
eſſe vxoꝛem dimittendā:qui ſ̄m vo⸗
luntatē legis moyſi arbitrant̄ ſe fa⸗
cere cum dimitterent.Similiter et
illud hinc cum ipſo xp̄o atteſtante
cognoſcimus deum feciſſe ⁊ coniū⸗
xiſſe maſculū ⁊ feminaz:quod mani Mani⸗
chei negādo dānant̄:nō iam moyſi cheoꝛū
libꝛis:ſed xp̄i euangelio reſiſtētes. erroꝛ.
Beda.Qđ er.deus con.vnam faciē⸗
do carnem viri ⁊ femine:hoc homo
nō poteſt ſeparare:ſed ſolus deus.
Homo ſeparat:qn̄ ꝓpter deſideriuz
ſcđe vxoꝛis pꝛimā dimittimꝰ.Deꝰ
ſeparat:qn̄ ex conſenſu pꝛopter ſer⸗
uitutē dei ſic habemꝰ vxoꝛes:quaſi
non habentes.Chꝛy.Si autem duo
quos deus coniunxit ſeparari non
debent:multomagis eccleſiā quam
deus chꝛiſto coniunxit:ab eo nō cō
uenit ſeparare.Theoph.Quia vero
ſcandalizabantur diſcipuli tanq̄ ex
pꝛedictis non plene eis fuerit ſatiſ
factum:pꝛopter hoc enim iteruz in
terrogant.vnde ſequitur.Et ite.in
do.diſcipuli eius de eodem interr.
eum.Hiero.Secunda interrogatio
ab apoſtolis iterum dicta eſt:qꝛ de
eadem re de qua phar ſei eum in⸗
terrogauerunt:id eſt de cōiugij ſta⸗
tu.⁊ hoc pꝛopꝛie.Iterata enim ver⸗
bi ſententia:non faſtidiū ſed eſuriē
⁊ ſitim pꝛeſtat.vnde q̄ me comedūt
adhuc eſurient:⁊ qui me bibunt ad
huc ſitient.Melliflua ēm ſapientie
eloquia guſtata:diligentibus multi
modū ſapoꝛē reddunt.vn̄ dn̄s itera
to diſcipulos inſtruit.naz ſequit̄.Et
dixit illis.Quicunqꝫ dimi.vxo.ſu.⁊
al.du.adul.cō.ſu.eā.Chꝛyſ.Adulte⸗
rium vocat non cum ſua ſimul eſſe.
Non enim eſt ſua quam accepit pꝛi
ma derelicta:⁊ pꝛopter hoc ꝯmittit
adulterium ſuper eam.i.ſuper ſecū
dam quam introducit.Idem autem
eſt ⁊ de muliere.vnde ſequitur.Et
ſi vxoꝛ di.virum ſuū:⁊ alij nup.me⸗
chatur.Non enim alteri vt pꝛopꝛio
viro poteſt coniungi:ſi pꝛopꝛiū de⸗
relinquat.Et quidez lex pꝛohibuit
adulterium manifeſtum:ſed ſalua⸗
toꝛ hoc nō manifeſtū:neqꝫ ab omni
bus notum:nature tamen contra⸗
rium.Beda.In mattheo vero ſcri⸗
ptum eſt plenius.Quicunqꝫ dimiſe
rit vxoꝛem ſuam niſi ob foꝛnicatio⸗
nem.Una ergo ſolūmodo carnalis
eſt cauſa:foꝛnicatio.Una ſpiritua⸗

lis timoꝛ dei:vt vxoꝛ dimittatur:ſi-
cut multi religionis cauſa feciſſe le
guntur. Nulla autē cauſa eſt dei le-
ge perſcripta:vt viuente ea que re-
licta eſt alia adducatur. Chryſ. Qđ
autē Mattheus dicit phariſeis hec
verba dixiſſe. Marcus vero diſcipu
lis:non eſt contrariū.cōtingit enim
hec his:⁊ illis dicta eſſe.

¶ Et offerebāt illi puulos:
vt tāgeret illos. Diſcipli āt
cōminabāt offerētib⁹. Quos
cū videret Jeſ⁹:idigne tulit.
Et ait illis. Sinite puulos
venire ad me:⁊ ne ꝓhibueri
tis eos:taliū.n.ē regnū dei.
Amē dico vobis:quiſq̄s nō
recepit regnū dei velut puu
lus:nō itrabit i illud. Et cō
plexās eos ⁊ iponens man⁹
ſuper illos:bńdicebat eos.

¶ Theo. Oſtenſa superi⁹ nequitia
phariſeoꝛum chꝛiſtum tentantium:
nunc oſtenditur multa fides turba
rum:que tantum manuū impoſitio
ne putabāt xp̄z bńdicere paruulos
quos illi offerebāt.vñ dr. Et offe.il
li paruu.vt tā.illos. Chryſ. Sed di-
ſcipuli pꝛohibebant offerentes pro
pter xp̄i dignitatē. Et hoc eſt quod
ſubdit. Diſci.autē cōmi.offe. Salua
toꝛ aūt erudiens diſcipulos ſapere
moderata;⁊ tumoꝛē cōculcare mū-
danum:accipit pueros ⁊ eis pꝛonū
ciat regnū dei.vnde ſeqꝉ. Et dixit
illis. Sinite par.ve.ad me:⁊ ne pꝛo-
hi.eos. Oꝛige. Siquis ergo eoꝛū q̄
doctrinam eccleſiaſticam pꝛofiten-
tur:videat aliquē offerentem quoſ-
dam ſtultos mūdi ⁊ ignobiles ⁊ in-
firmos: qui pꝛopter hoc appellati
ſunt pueri ⁊ infantes:nō pꝛohibeat
quaſi ſine iudicio facientē eum qui
offert talem ſaluatoꝛi. Poſt hoc ex-
hoꝛtatur diſcipulos ſuos iaꝫ viros
conſtitutos condeſcēdere vtilitati-
bus pueroꝛum:vt fiāt pueris quaſi
pueri:vt pueros lucrent. Nā ⁊ ipſe
cū in foꝛma dei eſſet:humiliās ſe fa
ctus eſt puer. vnde ſubdit. Talium
eſt enim regnū dei. Chryſo. Etenim
ab omnibus paſſionibus pura exi-
ſtit anima pueri:pꝛopter hoc opoꝛ-
tet vt hec ex volūtate operemur:q̄
pueri habent per naturam. Theop.
Unde non dixit hoꝛū eſt regnū dei:
ſed taliū.ſ.habētiū ⁊ ſtudio ⁊ labo-
re innocentiā ⁊ ſimplicitateꝫ quam
habent pueri ex natura. Puer enim
nō odit neqꝫ malitioſe aliquid ope
ratur:neqꝫ verberatus a matre di-
ſcedit:ſed ⁊ ſi eū vilibus induat ve
ſtimentis:pꝛefert ea regalibus in-
dumentis:ſic ⁊ ille qui viuit ſm vir
tuteꝫ eccleſie matris ſue nihil huic
pꝛehonoꝛat:neqꝫ etiam reginā mul
toꝛum voluptatem.vnde ⁊ domin⁹
ſubdit. Amen dico vobis:quiſquis
non rece.reg.dei velut paruu.non
intrabit in illud. Beda. Jd eſt niſi ta Inno-centia pueril.
lem habueritis innocentiā ⁊ animi
puritatem ſicut paruul⁹ habet:re-
gnum celoꝛum non poteritis intra
re. Aliter regnum dei.i. doctrinam
euangeliū:ſicut paruulus recipere
iubemur:quia quomodo paruulus
in diſcendo non contradicit docto-
ribus:neqꝫ rationes et verba com-
ponit:eis reſiſtēs:ſed fideliter ſuſci
pit que docent:⁊ cum metu obtem-
perat ⁊ diſcit:ita ⁊ nos obediendo
ſimpliciter:⁊ ſine vlla contradictio-
ne verbum domini ſuſcipere debe-
mus. Sequiꝉ. Et cō.eos:⁊ im.ma.
ſuper il.bene.eos. Chry. Bene autē
amplexatur eos ad benedictionem
tanq̄ in pꝛopꝛium ſinum eleuans
pꝛopitiatus facturam ſuam ab eo
cadentem ab initio ⁊ diuiſam. Im-
ponit autem paruulis manus:do-
cens diuine virtutis operationem.
Et quidem ſm conſuetudineꝫ alio
rum manus imponit:ſed nō ſꝫ con
ſuetudinem operatur. Deus enim
exiſtens humanum modum ſerua-
bat tanq̄ verus homo factus. Bed.
Complexus etiam benedixit paruu
los:vt humiles ſpiritu ſua benedi-
ctione ⁊ gratia ⁊ dilectione dignos
eſſe ſignificet.

¶Et cū egreſſ⁹ eēt ī via p/
currēs:q̄dā genuflexo an̄ eū:
rogabat eū dicēs.Magr̄ bo
ne:q̄d faciā vt vitā eternā p/
cipiā?Ieſ⁹ āt dixit ei.Quid
me dicis bonū?Nemo bon⁹
niſi vn⁹ de⁹.Precepta noſti?
Ne adulteres:ne occidas:ne
fureris:ne falſuꝫ teſtimoniū
dixeris:ne fraudē feceris:ho
nora p̄rē tuū ⁊ matrē.At il
le rn̄dens ait illi.Magr̄:hec
omnia obſeruaui a iuuentu
te mea.Ieſus aūt intuit⁹ eū:
dilexit eū:et dixit ei:vnū tibi
deeſt.Uade:q̄cūqꝫ habes vē/
de ⁊ da paupib⁹:⁊ hēbis the
ſaurū ī celo:⁊ veni ſeq̄re me.
Qui cōtriſtat⁹ in v̄bo:abijt
merēs.Erat eñ hn̄s multas
poſſeſſiōes.Et circūſpiciens
ieſ⁹:ait diſcipulis ſuis.Quā
difficile q̄ pecunias hn̄t ī re/
gnū dei introibūt.Diſcipu/
li aūt obſtupeſcebāt in v̄bis
ei⁹.At ieſus ruſ⁹ rn̄dēs:ait
illis.Filioli:q̄ difficile eſt cō
fidētes in pecunijs in regnū
dei introire.Facili⁹ eſt came
lū p foramen acus trāſire:q̄
diuitē intrare in regnū dei.
Qui magis admirabant̄ di
cētes ad ſemetipſos.Et q̄s
pōt ſalu⁹ fieri.Et intuēs il/
los ieſ⁹ ait.Apō hoīes īpoſ/
ſibile ē:ſꝫ nō apud deū.Oia
eñ poſſibilia ſunt apud deū.
¶Beda.Audiuerat q̄dam a dn̄o tm̄
eos q̄ puulor̄ volūt eē ſiles:dignos
eſſe introitu regni celoruꝫ:atqꝫ ideo
poſcit ſibi exponi nō parabolis:ſed
aperte:q̄b⁹ operū meritis vitā eter
nā cōſequi poſſit.vñ dr̄.Et cū egreſ/
ſus eſſet in via pcur.q̄.genu.añ euꝫ:
rog.eū di.Ma.bo.quid fa.vt vi.eter.
perci.Theo.Miror de hoc iuuene q̄
omnibus alijs p infirmitatibus ad
xp̄m accedētib⁹:hic vite eterne poſ
ſeſſionē poſtulat:cū maligna ſit paſ/
ſio auaritie propter quā poſtmoduꝫ
cōtriſtatus eſt.Chry.Quia vero ac/ Xp̄s
ceſſerat ad xp̄m:tanq̄ hō ad hoiem: doctor
⁊ ad vnū iudaicorū doctorū xp̄s tan hebre⁹
q̄ hō rn̄dit eidē.vñ ſequit̄.Ieſus au reputa
tem dixit ei.Quid me di.bo.Nemo tur.
bo.niſi vn⁹ deus.Hec autē dicēs nō
excludit hoies a bonitate:ſꝫ a cōpa
ratiōe bonitatis diuine.Bed.Unus
aūt deus bonus:nō p̄r ſolus intelli
gēdus eſt:ſed ⁊ filius qui dicit.Ego
ſum paſtor bonus.ſed ⁊ ſpūſſanctus:
q̄r dr̄.Pater de celis dabit ſpiritum
bonum petentibus ſe.Ipſa eñ vna
et indiuidua trinitas pater filius et
ſpiritusſanctus:ſolus et vnus deus
bonus eſt.Nō igitur dn̄s ſe bonum
negat:ſed eſſe deū ſignificat:non ſe
magr̄m bonū nō eſſe:ſed magiſtrum
abſqꝫ deo nullū bonuꝫ eſſe teſtatur:
Theop.Uoluit igitur dn̄s per hec
verba mētē iuuenis facere altioreꝫ.
vt ip̄m cognoſceret tanq̄ deū.Sed
et aliud quidē innuit in his verbis:
vt q̄ñ debes cōferre cum aliquo:nō
adulando cū eo cōferas:ſꝫ reſpicias
radicē bonitatis et fontē deum ⁊ ei
preſtes honorem.Beda.Notandum Legis
aūt q̄ iuſtitia legis ſuo tp̄e cuſtodi iuſtitia
ta:nō ſolū bona terre:verūetiaꝫ ſuis oſtēdit
electoribus vitā conferebat.vñ dn̄s
de vita eterna querēti cōſequēter di
xit.Precepta noſti?Ne adulteres:
ne occi.Hec eſt eñ puerilis innocē
tia q̄ nobis imitanda proponit̄:ſi re/
gnū dei volum⁹ itrare.vñ ſequitur.
Et ille rn̄dēs ait.Magr̄:hec oia ob.
a iuuētute mea.Nō eſt putādus hō
iſte vel voto tētātis:vt q̄dā putaue/
rūt:dn̄m iterrogaſſe:vel de ſua vita
eſſe mentitus:ſed ſimpl'r vt dixerat
eſſe cōfeſſus:q̄d patet ex hoc quod
ſubditur.Ieſus autem intuitus euꝫ

dilerit eum:et dixit ei.Si aut mēda
cij aut ſimulatiōis noxa reꝰ teneret:
nequaꝙ̄ intuitꝰ arcana cordis eius
diligere diceret ieſus.Orige.ſuper
mat.In hoc em̄ ꝙ dilexit eū vl' oſcu
latꝰ eſt eū:videt affirmaſſe pfeſſionē
eiꝰ q̄ dilexit ſe oia iſta impleſſe.In-
tēdēs em̄ mente in eū vidit hominē
Quōpl' chra. ex bona cōſcia cōfitentē.Chryſ.Di-
gnum tñ eſt inquirere qualiter hūc
dilexit:qui eum nō erat ſecuturus.
Eſt autem hoc dicere:quoniā q̄tuz
ad priora dignus erat amore:que le
gis ſunt obſeruans a iuuētute:cir-
ca finē vero neq; diminutionē prio-
ris dilectiōis cōſecutus eſt:ſicut ne
q; perfectionē ſuſcepit.Etſi em̄ non
exceſſerat mēſuram:humanā chriſti
perfectionē non ſequēs:nullo tñ cri
mine exiſtebat reus:iuxta poſſibili-
tatē hominis legem obſeruās:et in
hac obſeruatione xp̄s eum dilexit.
Beda.Diligit em̄ dn̄s eos qui man
data legis quamuis minora cuſto-
diūt:ſed nihilominus q̄ in lege mi-
nus fuerāt his qui perfecti eſſe deſi
derant oſtendit:quia non venit ſol-
uere legē ſed adimplere.Un̄ ſequi-
tur.Et dixit ei.Unuz tibi deeſt.Ua-
de quecunq; ha.vende et da paupe-
ribus : et ha.theſau.in celo.et veni
et ſe.me.Quicūq; em̄ perfectus eſſe
voluerit debet vendere que habet:
nō ex parte:ſicut ananias fecit ⁊ ſa-
phira:ſed totū.Theo.Et cū vēdide-
rit dare pauperibꝰ:nō hiſtrionibꝰ ⁊
luxurioſis.Chry.Bene autē non fe-
cit eterne vite mētionē:ſed theſau-
ri dicēs.Et habe.theſau.in celo.Qr
em̄ de pecunijs erat ſermo:⁊ de ab
renūciatiōe oim:oñdit ꝙ reddit plu
ra his q̄ p̄cepit relinq̄re:q̄to maius
eſt celū q̄ terra.Theo.Sed qr mul-
ti ſunt paupes non humiles:ſ; ebrij
aut aliquā aliā habētes malitiā:p-
pter hoc dicit.Et veni ſequere me.
Beda.Sequit em̄ dominū qui imi-
tator eius eſt:⁊ p veſtigia eius gra-
ditur. Sequit.Qui contriſtatus in
verbo abijt merēs.Chry.Et cauſaz
triſtitie ſubdit euangeliſta dicens.
Erat em̄ poſſeſſiones habens mul-
tas.Non em̄ eodē modo afficiunt q̄
pauca habēt et qui multa.Adiectio
em̄ acquiſitarū diuitiaruz maiorem
flammā cupiditatis accēdit.Sequi-
tur.Et circū.ieſus ait diſcipu.ſuis.
Quā diffi.qui pecu.ha.in reg.dei in
troi.Theo.Non hoc dicit ꝙ diuitie
male ſint:ſed habentes ipſas vt cu-
ſtodiant.docet em̄ nō ipſas habere:
id eſt retinere et cuſtodire : ſed eis
in neceſſarijs vti:⁊ in ſeruitio hoīs
eſſe.Chry.Dixit aūt dn̄s diſcipulis
pauperibꝰ exiſtentibus ⁊ nihil poſ-
ſidentibus:inſtruens eos inopiam
non erubeſcere:et quaſi excuſando
eis reſpondens pro eo ꝙ nihil eos
habere conceſſerat . Sequitur.Di-
ſcipuli aūt obſtu.in verbis eiꝰ.Ma-
nifeſtū eſt em̄ quoniā inopes exiſtē-
tes pro aliorum ſalute dolebāt.Be Usꝰ pecuniarū quō licitꝰ.
da.Sed quia inter pecunias habere
⁊ amare multa diſtantia eſt.vnde et
ſalomon non ait.Qui habet:ſed qui
amat diuitias:fructum nō capit ex
eis:ideo dn̄s obſtupeſcentibus di-
ſcipulis verba premiſſe ſnie expo-
nit.vnde ſequitur . Et ieſus rur.re-
ſpondens ait illis.Filioli:q̄ diffici-
le eſt confi.in pe.regnum introire?
Ubi notādū eſt ꝙ nō ait q̄ impoſſi-
bile eſt:ſ; q̄ difficile eſt qd̄ em̄ ipoſſi
bile eſt:oino fieri nō pōt.Quod dif-
ficile:cum labore pōt.Chry.Uel di-
cēs difficile oſtendit eſſe impoſſibi
le:et non ſimpliciter:ſed cum qua-
dam intētione.et hoc oſtendit exem
plo di.Facilius eſt came.per fora-
men acus tranſire:q̄ diuitez intra.
in regnū dei.Theo.Camelū ſiqui-
dem oportet intelligere aut ipſum
animal:aut funē illuz groſſum quo
naues magne vtuntur.Beda.Quō
ergo vel in euangelio mattheus et
ioſeph vel in veteri teſtō q̄ plurimi
diuites intrauerunt in regnum dei:
niſi forte qr diuitias vel pro nihilo
habere vel ex toto relinquere dn̄o
inſpirante didicerunt? Altiore au-
tem ſenſu facilius eſt chriſtum pati
pro dilectoribus ſuis:q̄ dilectores
ſeculi ad chriſtum poſſe conuerti.
Cameli enim nomine ſe intelligi vo

ria pulchꝛa. luit:quia infirmitatis noſtre onera ſuſtulit: per acum autem ſignificat punctiões:id eſt doloꝛes in paſſiõe ſuſceptos.Foꝛamē ergo acus dicit anguſtias paſſiõis:qua ſciſſa noſtre quaſi veſtiméta nature quodammodo reſarcire dignat⁹ eſt.Sequitur. Qui mag.admira.dicen.ad ſemetipſos.Et quis poteſt ſaluus fieri? cuȝ incõparabilr maioꝛ ſit turba pauperū que diuitibus ꝑditis põt ſaluari.intellexerūt tñ cūctos ꝗ diuitias amant etiam ſi adipiſci nequeant:in diuitum numero deputari.Sequit. Et intuens eos ieſus ait.Apud ho. impoſſi.eſt:ſed nõ apud deuȝ.Quod nõ ita intelligendum eſt quaſi cupidi ꝛ ſuperbi in regnū celoꝛū ſint intraturi cum cupiditate ꝛ ſupbia:ſed poſſibile eſt deo vt a cupiditate ꝛ ſupbia ad charitaté ꝛ humilitaté ꝯuertant.Chꝛy.Ideo auté hoc opus dei eſſe dixit:vt oſtéderet ꝙ multa opus eſt illi gr̄a qui ad hoc a deo dirigit. vnde monſtratur ꝙ nõ parua merces eſt diuitibus valentibus chꝛiſti philoſophiam ſeq̄.Theo.Uel intelligendū eſt quod dicit.Apud hoīes impoſſibile eſt:ſȝ nõ apud deū:qꝛ cū deū audim⁹:hoc fit poſſibile.cū vero humana ſapim⁹:impoſſibile.Sequitur.Oīa eñ poſſibilia ſunt apud
Peccatum eſt nõ ens deū.Cum oīa dicit entia ſubintelligas:peccatuȝ eñ nõ eſt ens.Eſt eñ res abſq; eſſentia et ypoſtaſi peccatū.Uel aliter.Peccatum nõ virtutis ſed infirmitatis eſt:et ideo peccatum ſicut et infirmitas impoſſibile eſt apud deum.Sed nunquid deus facere poteſt vt id quod factum eſt: nõ ſit factum?Ad qđ dicitur ꝙ deus eſt veritas:facere autem quod factū eſt vt non factum:falſum eſt.Qualiter ergo veritas faciet falſum?Pri⁹ igitur deſtruet pꝛopꝛiam naturam: vt quidam dicunt.Nunquid poteſt deus non eſſe deus?hoc enim ridiculum eſt.

Et cepit ei petr⁹ dicere. Ecce nos dimiſim⁹ oīa:ꝛ ſecuti ſumus te.Rñdēs Ieſus ait.Amē dico vobis:nemo ē ꝗ reliq̄rit domū aut fr̄es aut ſoꝛoꝛes aut patrē aut matrē aut filios aut agros ꝓpter me ꝛ ꝓpter euāgeliū:ꝗ nõ accipiet cēties tm̄ nunc in tꝑe hoc domos ꝛ fratres ꝛ ſoꝛores et mr̄es ꝛ filios ꝛ agros cuȝ perſecutionibus:ꝛ in ſeculo futuro vitam eternam. Multi autē erunt pꝛimi nouiſſimi:ꝛ nouiſſimi pꝛimi.

Glo.Quia iuuenis audito conſilio ſaluatoꝛis de rerū dimiſſiõe triſtis abſceſſerat.Diſcipuli aūt chꝛiſti pꝛemiſſum conſilium iam adimpleuerāt ſollicitare ceperūt de pꝛemio:eſtimantes ſe magnum aliquid feciſſe cuȝ iuuenis qui p̄cepta legis impleuerat:hoc ſine triſtitia nec audire potuerit.vñ petrus ꝓ ſe ꝛ alijs dñm interrogat.Et hoc eſt qđ dicitur.Et cepit ei petrus dicere.Ecce nos dimiſimus oīa:et ſicuti ſumus te.Theo.Petrus ꝛ ſi pauca dimiſit: tamē hec omnia vocat.Nam ꝛ pauca habent vinculum paſſionis: ita vt beatificetur ille qui pauca relinquit.Beda.Et qꝛ non ſufficit tantū dimittere:iungit qđ perfectum eſt. Et ſecuti ſumus te.Quaſi dicat.Fecimus quod iuſſiſti.Quid igitur dabis nobis pꝛemiū?Petro autē de diſcipulis tm̄ interrogāte:dñs vniuerſaliȝ rñſionē facit.Uñ ſequitur.Reſpondens ieſus ait.Amen dico vobis:nemo eſt qui reliquerit domuȝ aut fratres.Hoc autē dicēs:non innuit vt patres relinquamus:nõ adiuuantes eos:neq; vt ab vxoꝛibus ſeparemur: ſed nos inſtruit p̄ferre honoꝛē dei ſecularibus reb⁹.Chꝛy. Intellectus duplex Mihi aūt videt ꝙ in hoc intēdebat ꝑſecutiones futuras occulte p̄nunciare:qꝛ futuruȝ erat vt multi pr̄es ad pietatem filios inducerent:ꝛ vxores viros.Nõ autem differt dicere. Pꝛopter nomen meum aut euange-

liũ:vt Marcus dicit.aut propter re-
gnũ dei:vt ait Lucas.Etenĩ nomen
chriſti virtus euangelii eſt ⁊ regni.
Euangeliũ enĩ recipit in noĩe ieſu
xpi:et regnũ dei p nomen ipſius co-
gnoſcit ⁊ venit.Beda.Quidã autem
ex occaſiõe huius ſnie qua dicitur.
Accipiet centies tantũ nunc in tpe
hoc iudaicã mille annorũ fabulam
poſt reſurrectionẽ iuſtorũ dogmati-
zant qñ oĩa q ppter deũ dimiſimus
multiplici ſunt fenore reddenda:in
ſuper ⁊ vita eterna donãda.Nec vi-
dent q et ſi in ceteris digna ſit pro-
miſſio:in vxorib⁹ tñ centenis iuxta
alios euangeliſtas appareat turpi-
tudo:pſertim cũ dñs in reſurrectio
ne nubendũ nõ eſſe teſtet.et ea que
ppter ſe dimiſſa fuerint:recipienda
in hoc tẽpore cũ pſecutionibus aſſe
ueret:quas mille annis ſuis abeſſe
affirmat.Chry.Et quidẽ igitur cen-
ties tm̃ merces ſm cõicationẽ ⁊ nõ
ſm poſſeſſionẽ.hoc enĩ adimpleuit
eis dñs nõ corpaliter:ſ; alio quodam
mõ.Hier.Uxor enĩ in domo circa vi
ri cibũ negociat et veſtimẽta.Uide
igit hoc ⁊ in aplis.Multe enim mu
Cura aplor notat. lieres ſollicite erant de corũ cibo ⁊
veſtimentis:⁊ miniſtrabant eis.Si-
militer et patres et matres pluri-
mas apli habuerũt:ſcz eos q ipſos
diligebãt:ſ; ⁊ petrus vnã relinquẽs
domũ:poſtea olm diſcipulorum do-
mos habebat.Et maius eſt:q cũ p
ſecutionibus hec omnia poſſidebũt
ſancti:ſi pſecutionẽ ſint paſſi et an-
guſtiati.ppter qd ſequit.Multi au-
tẽ erunt primi nouiſſimi:et nouiſſi-
mi primi.Phariſei enĩ primi exiſten
tes facti ſunt nouiſſimi.Qui vero
oĩa reliqrunt ⁊ xpm ſecuti ſunt:fue-
rũt nouiſſimi in ſeculo iſto p angu-
ſtias ⁊ perſecutiões:ſed erũt pmi p
ſpem q eſt in deum.Beda.Põt ſane
hoc qd ait.Accipiet centies tantũ.
altius intelligi.Centenarius quip-
pe numerus de leua tranſlatus in
dexteram licet eandẽ inflexu digito
rum videat habere figurã quam ha
buerat denarius in leua:tñ qñtitatis
magnitudine ſurſum creſcit:quia v;
oẽs qui propter regnũ dei tempora-
lia ſpreuerũt:⁊ in hac vita perſecu-
tionibus pleniſſima eiuſdem regni
gaudium fide certa deguſtãt:atq; in
expectatiõe patrie celeſtis q ſignifi-
cat in dextera oim electorũ delecta
tione fruunt.Uerũ q: multi virtutũ
ſtudia nõ eadẽ qua incipiũt intẽtio-
ne pietatis cõſummant:mox ſubin-
fert.Multi aũt erũt ⁊c.Quotidie enĩ
videmus multos in laico habitu cõ
ſtitutos magis vite meritis excelle-
re:⁊ alios a pma etate ſpũali ſtudio
feruẽtes:ad extremũ ocio torpente
laceſcere:atq; inerti ſtultitia quod
ſpiritu cepere:carne cõſummare.

¶ Erãt autẽ i via aſcẽdẽtes
hieroſolymã:⁊ precedebat il
los ieſus.Et ſtupebãt:et ſe-
quẽtes timebãt.Et aſſumẽs
iterũ duodecim:cepit illis di
cere q eſſent ei ventura.Qꝛ
ecce aſcendimus hieroſoly-
mam:⁊ fili⁹ hominis trade-
tur principibus ſacerdotũ
⁊ ſcribis et ſenioribus:⁊ cõ-
dẽnabũt eum morte.Et tra-
dẽt eum gentibus:⁊ illudẽt
ei:⁊ conſpuent eũ:⁊ flagella-
bunt eũ:⁊ interficient eum:
⁊ tertia die reſurget.

¶ Beda.Meminerant diſcipuli ſer
monis quo dñs ſe paſſurum multa
a ſummis ſacerdotib⁹ ⁊ ſcribis pre-
dixerat:et ideo hieroſolymã tẽdẽn-
tes ſtupebãt.Et hoc eſt qd dr.Erant
autem in via aſcenden.hier.et pce.
illos ieſus. Theophi. Ut oſtendat
q ad paſſionem precurrit:et q non
refugit mortem pro noſtra ſalute.
Et ſtupe.et ſequen.time. Beda.Ne
vel ipſi cum deo occiderentur:vel
ſaltem ille cuius vita et magiſterio
gaudebant:inimicorum manib⁹ oc-
cumberet.Preuidens autem domi-
nus ex paſſione ſua diſcipulorũ ani
mos perturbandos:eis ⁊ paſſionis

penā et reſurrectionis ſue gloriam pdicit.vñ ſequit.Et aſſumens iterū.xij.cepit illis dicere que ei eſſent ventura.Theo.Ut ſcilicet diſcipulorū corda cōfirmaret:vt cū hec preaudirent leuius poſtmodū ſuſtinerēt:ꝛ in repētinis nō formidarent:ꝛ etiā vt oſtēderet ꝙ voluntarie pateretur.Qui eñ pnoſcit et pōt fugere ꝛ nō fugit:manifeſtū eſt ꝙ voluntarie ſeipſum paſſionibus tradit. Seorſum autē aſſumit diſcipulos: nāq; conueniens erat paſſionis miſterium ꝓpinquioribus ſibi reuelare.Chryſo.Cōmemorat aūt ſingula ǭ paſſurus erat:ne ſi aliqd pretermiſſum remaneret:cernentes poſtmodum illud ſubito turbarent.vñ ſubdit.Qr ecce aſcēdimus hieroſolymam.Glo.Ad quē ſcʒ ptinet pati nō poteſt.Tradetur.ſ.a iuda pnci.ſacer.et ſcri.ꝛ ſenioribus:ꝛ condem.eū morte:iudicantes eum eſſe reum mortis.Et tradent eum gentib⁹.ſ.pilato gentili.Et illudent ei milites eius.Et conſpuent eum:et flagellabunt eū:ꝛ interfi.eū.Chryſ. Ut autem cum fuerint contriſtati propter paſſionē ꝛ mortē:tunc ꝛ reſurrectionem expectent:ſubdit.Et tertia die reſurget.Cū enim triſtitias et opprobria que contigerunt non occultauerit:conueniens erat vt ei de reliquis crederent.

Predictō paſſionis.

¶ Et accedūt ad eū iacob⁹ ꝛ ioānes filij zebedei dicentes.Magr̄ volum⁹ vt qdcūqʒ petierim⁹ facias nobis. Et ille dixit eis.Quid vult̄ vt faciā vob̄?Et dixeſt.Da nob̄ vt vn⁹ ad dexterā tuā:ꝛ ali⁹ ad ſiniſtrā tuā ſedeam⁹ i gloria tua.Jeſ⁹ āt dixit eis. Neſcitis qd petatis.Poteſtis bibere calicē quē ego bibo:aut baptiſmo ǭ ego baptizor baptizari?At illi dixerūt ei.Poſſum⁹.Jeſ⁹ āt ait eis.Calicē qdē quē ego bibo bibetis:et baptiſmo ǭ ego baptizor baptizabimini:ſedere aūt ad dexterā meā vel ad ſiniſtrā nō ē meū dare vobis:ſed quibus paratū eſt.

¶ Chry.Audientes diſcipuli xp̄m frequēter de ſuo regno loquentem: putabāt ꝙ hoc regnū poſt ei⁹ mortē nō eſſet:ꝛ ideo nūc pnūciata xp̄i morte acceſſerunt ad eū vt honoribus regni ſtatim fierēt digni.vñ dicit.Et acce.ad eum ia.ꝛ io.ſi.ze.di. Magiſter vo.vt qdcūq; pe.ſa.nobis.Erubeſcētes eñ ꝙ aliquid humanū paſſi erāt:acceſſerūt ad xp̄m ſeorſum eū a diſcipulis aſſumētes. Saluator ꝟo nō ignorās qd petere debebāt:ſed ad reſpōdēdum eos inducens interrogationem ſubiungit.Et ille dixit eis.Quid vultis vt faciam vobis?Theophi.Credebāt autē pdicti diſcipuli ꝙ ꝓpter hoc hieroſolymam aſcēderet vt regnaret:ꝛ poſtmodum pateretur:que ſe paſſurum predixerat:ꝛ hoc cogitantes dexterā et ſiniſtrā ſedem appetebant.vñ ſeq.Et dixerūt.Da nobis vt vnus ad dexterā:ꝛ ali⁹ ad ſiniſtrā ſedeat in gl̄ia tua.Auguſt.de cō.euā.Hoc ab eis non p eoſipſos: ſʒ p matrē dictū eē matthe⁹ expſſit: cū illa eorū volūtatem attuliſſet ad dn̄m.vñ magis ipſos ǭ illam dixiſſe:qd dictum eſt Marcus breuiter intimauit.Chry.Uel ꝯuenīēter dici pōt vtrūq; factū eē.Uidētes eñ ſe pre alijs honoratos:pdictā petitionē ſe ꝯſeq eſtimabāt:ꝛ vt facili⁹ petitionē obtinerēt:mr̄em aſſūpſerūt vt cū hac ſit̄ xp̄m pcarent.Aug. de cō.euan.Deniq; ꝛ dn̄s etiam ſm Marcum ꝛ ſm Mattheum ipſis potius ǭ matri reſpondit.Nā ſequitur.Jeſus autē dixit eis.Neſcitis quid pe.Theophi.Quaſi.d.Non eſt hoc qd creditis ꝙ ſint tēporaliter ī hieruſalem regnaturus:ſed oīa hec

Opinio apoſtolorū de regno xp̄i.

Cōſenſus euāgelic⁹.

q.ſ.ad regnū meū ptinent ſupra in‑
tellectū ſunt. Etem ſedere a dextris
meis tā magnum qd eſt: vt excellat
ordines angelorum. Beda. Uel ne‑
ſciunt qd petant: qui ſedē glīe a dn̄o
quā nondum merebant inquirunt.
Chry. Uel dicit neſcitis quid peta‑
tis. ac ſi diceret. Uos de honore lo‑
quimini: ego ṽo de agonibus et ſu‑
doribꝰ diſputo. Nō em̄ eſt his pre‑
miorū tp̄s: ſed occiſionis plioꝝ ⁊
periculoꝝ: vn̄ ſubdit. Poteſtis bi‑
bere ca. quem ego bi. aut ba. q̄ ego
bapti. baptizari? Per modum inter‑
rogatiōis attrahit eos: vt ex cōica‑
tione q̄ eſt ad ipſum auidiores fie‑
rēt. Theo. Calicē aūt ⁊ baptiſmum
crucē nominat: calicē quidē tanq̄
potū dulciter ab ipſo ſuſceptū: ba‑
ptiſmū ṽo tanq̄ emūdationē nr̄o‑
rū facientē peccatoꝝ. Qui nō intel‑
ligētes qd dixerat: rn̄derunt. vn̄ ſe‑
quitur. At illi dixerunt. Poſſumus.
Credebāt em̄ ꝙ de calice ſenſibili
⁊ baptiſmo q̄ iudei baptizari ſole‑
bāt: lauātes ſcꝫ ſe anteq̄ comede‑
rēt loq̄ret. Chry. Reſponderunt au‑
tē tā prompte expectātes in eo qd
petierunt exaudiri. Sequit. Jeſus
autē ait eis. Calicē quidē quem ego
bibo bi. et bapti. quo ego bapti. ba‑
tizamini. i. martyrio digni eritis et
patiemini ſicut et ego. Beda. Que‑
Queſtio vtilis. ritur autem quō calicem martyrii
iacobus ⁊ ioānes biberunt: aut quō
baptiſmo dn̄i fuerūt baptizati: cum
ſcriptura narret iacobū tm̄ apl̄um
ab herode capite truncatum. Joan
nes autē ꝓpria morte finiuit vitaꝫ.
Sed ſi legamus eccleſiaſticas hiſto
rias. in quibus fertur ꝙ ⁊ ipſe pro‑
pter martyriū in feruentis olei do‑
lium miſſus ſit: ſtatimq̄ relegatus
in pathmos inſula: ſic videbimus
martyrium aio nō defuiſſe: et bibiſ‑
ſe ioannē calicē cōfeſſionis: quem ⁊
tres pueri in camino ignis bibe‑
runt: lꝫ perſecutor non fuderit ſan‑
guinē. Sequitur. Sedere autem ad
dex. me. vel ad ſi. non eſt me. da. vo.
Queſtio duplex. ſed quibus paratum eſt. Chryſ. Ubi
duo querūtur. Unum eſt: ſi paratum
eſt alicui ſedere a dextris eius. Al‑
terū aūt: ſi oim dn̄s his q̄bus para
tum eſt ptātem tribuendi nō hꝫ. Ad
primum ergo dicimus ꝙ nullus a
dextris neq̄ a ſiniſtris ſedet: inuius
em̄ eſt omni creature thronus ille.
Quomodo ergo dixit. Sedere ad
dexterā meā vel ad ſiniſtram nō eſt
meū dare vobis: quaſi quibuſdam
ſeſſuris? Ad ſuſpitionem quidem in
terrogantium rn̄dit eoꝝ intentioni
condeſcendens. neq̄ em̄ nouerant
illū thronum excelſum ⁊ cathedram
q̄ eſt a dextris p̄ris: ſed vnuꝫ ſolum
petebant. ſ. potiri primatu et aliis
preeſſe. Quidā em̄ audierāt dictuꝫ
de apoſtolis: ꝙ ſuper. xii. thronos eſ
ſent ſeſſuri: quid eſſet qd dictum eſt
ignorātes: inter ceteros petierunt
primatū. Ad ſcd̄m dicendum, eſt qd
tale donū ptātem filii dei nō trāſcē
dit: ſed quod in mattheo dicitur. Pa
ratū eſt a patre meo. idē eſt ac ſi di‑
ceret: a me. vn̄ ⁊ marcꝰ nō dixit hic:
a patre meo. Qd ergo hic xp̄s dicit
tale eſt. Moriemini inq̄ ꝓpter me:
nō tn̄ hoc ſufficit ad hoc ꝙ vos pri
mū ordinem obtineatis. Si em̄ ali‑
quis alius cum martyrio venerit:
oēm aliā virtuteꝫ poſſidens multa
vobis maiora poſſidebit. his enim
paratur primatus qui per opera
poſſunt fieri primi. Sic igitur do‑
minus ſua reſponſione eos inſtru‑
xit vt non vane et inaniter pro pri‑
matibus moleſtentur: ſimul autem
⁊ eos noluit contriſtari. Beda. Uel
non eſt meū vobis dare. i. ſuperbis.
hoc enim adhuc erant. Aliis para
tum eſt: ⁊ vos alii eſtote. i. humiles:
et vobis paratum eſt.

¶ Et audiētes decē īdigna
ti ſunt de iacobo ⁊ ioāne. Je
ſus aūt vocās eos: ait illis.
Scitis q: hi q̄ videt̄ pͥncipa
ri gētibꝰ dominant̄ eis: ⁊ pri
cipes eoꝝ ptātē hn̄t ipſoꝝ.
Nō ita eſt aūt in vobis: ſed
quicūq; voluerit fieri maior
erit

erit veſter miniſter. Et q̄cū/
q3 voluerit i vobis p̄m⁹ eē:
erit oiū ſeru⁹. Nā ⁊ fili⁹ hoīs
nō venit vt miniſtrareꝫ ei:ſ3
vt miniſtraret:⁊ daret aīam
ſuā redēptionē pro multis.

¶ Theo. Q: reliq̄ apl̄i vidēt iaco/
bū ⁊ ioānē honorē petere:patiēter
ferre nō pñt. vñ d̄r. Et audiē. decē in
dignati ſunt de iacobo ⁊ ioāne. Pa
tiētes em̄ hūana liuidia mouebanꝫ:
ſ3 tūc p̄mo idignati ſūt:cū viderunt
ip̄os a dño nō ſuſceptos. nō āt p̄us
idignabāꝫ:q: videbant ip̄os aliis p̄
honorari. tūc igiꝫ ſic īpfecte ſe hē/
bāt apl̄i:ſ3 poſtea i p̄matib⁹ ſibi ce/
debāt adinuicē:xp̄s āt eos ſanat. p̄/
mo q̄dē ad eoꝝ conſolatione eos iu
xta ſe adducēdo:⁊ h̄ ſigtur cū d̄r. Je
ſus āt vo.eos. deiñ demōſtrando ꝙ
vſurpare honorē ⁊ deſiderare p̄ma/
tū gētiliū eſt. vñ ſeqꝫ. Ait illis. Sci.
q: hi q̄ vi. p̄n. gē. do. eis:⁊ p̄n. eo. po.
ha. ip̄oꝝ. Gētiliū p̄ncipes tyrānice
⁊ dñabilr̄ ad p̄ncipatū ſe ingerunt.
Seqꝫ. Nō ita ē aūt i vobis. Bed. In
q̄ docet cū maiorē eē q̄ minor fue/
rit:⁊ illū dñm fieri q̄ oiū ſeru⁹ fit. fru
ſtra igiꝫ aut illi immoderata q̄ſie/
rāt:aut iſti dolēt ſup̄ maioꝝ deſide/
rio:cū ad ſūmitatē ꝟtutū nō potē/
tia:ſ3 hūilitate veniaꝫ. Deiñ ꝓpōit
exēplū vt ſi dicta ꝑuipēderēt:erube
ſcerēt ad op̄a. ⁊ dicit. Nā ⁊ fili⁹ ho.
nō ve. vt mini. ei:ſ3 vt min. ⁊ da. ani.
ſuā redē. ꝓ mltis. Theo. Q̄d mai⁹.
eſt ꝙ̄ miſtrare. Cū em̄ aliq̄s ꝓ eo cui
miſtrat moriꝫ:q̄d iſto p̄t eē mai⁹ et
mirabili⁹?ſ3 tñ iſta miſtratio ⁊ hūi/
litatis deſcēſus:gl̄ia ei⁹ erat ⁊ oiū.
Añ em̄ ꝙ̄ hō fieret ſolū ab angelis
not⁹ ē. Cū āt fact⁹ eſt hō ⁊ crucifix⁹
eſt:nō tm̄ ip̄e gl̄iam h3:ſ3 ⁊ alios in
ꝑticipatione ſue glorie ſuſcepit:et
dñatus eſt ꝑ fidē orbi terre. Beda.
Non autē dixit animā ſuā redem/
ptionē dare pro omnib⁹:ſed ꝓ mul
tis:id eſt qui credere voluerint.

Indi/gnatio inter ap̄los.

¶ Et veniūt hierico. Et p̄fi
ciſcēte eo d̄ hierico ⁊ diſcipu
lis ei⁹ ⁊ pluria multitudine:
fili⁹ thimei barthime⁹ cecus
ſedebat iuxta viā mendicās.
Qui cū audiſſet q: ieſ⁹ naza
ren⁹ eſt:cepit clamare ⁊ dice
re. Jeſu fili dauid miſerere
mei. Et cōminabanꝫ illi mul
ti vt taceret. At ille m̄ltoma
gis clamabat:fili dauid miſe
rere mei. Et ſtās ieſus p̄cece
pit illū vocari. Et vocāt cecū
dicētes ei. Animequior eſto:
ſurge vocat te. Qui ꝓiecto
veſtimēto ſuo:exiliens venit
ad eū. Et r̄ndēs ieſ⁹ dixit illi.
Quid tibi vis faciā? Cec⁹ āt
dixit ei. Rabōi vt videā. Jeſ⁹
aūt ait illi. Uade. Fides tua
te ſaluū fecit. Et ꝯfeſtī vidit:
⁊ ſequebatur eum in via.

¶ Hier. Paſſioni domini appropin
quāti ciuitatis nomen r̄ndet. d̄r em̄.
Et veniūt hierico. Hierico luna ſi/
ue anathema interpretat⁹. Defect⁹
aūt carnis xp̄i preparatio eſt hieru
ſalem celeſtis. Sequiꝫ. Et p̄fi. eo de
hic. ⁊ di. eius ⁊ plu. multi. fi. thi. bar/
thi. ce. ſede. iuxta viam men. Beda.
Mattheus duos iuxta viā ſedentes
⁊ ad dñm clamātes:cecos dicit eſſe
illuminatos. Lucas autē cū appro/
pinq̄ret hierico pari ordine illumi/
natū ab eo cecum eē ꝓhibet:vbi ne
mo ſaltē ſapiēs putet euangeliſtas
ſibimet ꝯ̄ria ſcribere:ſ3 aliū pleni⁹
ſcribere q̄ alter omiſit. Intelligen/
dū eſt ḡ vnū eoꝝ fuiſſe potiſſimū:q̄d
ex h̄ apparet:⁊ ꝙ nomē ei⁹ et nomē
p̄ris ei⁹ marcus cōmemorauit. Au/
gu. de cō. euā. Hinc eſt ḡ ꝙ ipſum ſo/
lū voluit cōmemorare marc⁹:cuius
illuminatio tā clarā famā huic mi/
raculo cōparauit ꝙ̄ erat nota cala/
mitas:lucas ꝟo ꝙ̄uis oīno codē mō

Cōſēſ⁹ euāge/licus.

factū:th in alio ceco intelligendus
eſt par cōmemorare miraculum:et
eiuſdem miraculi parem modū.ſeq
tur.Qui cum audiſſet ꝙ ieſus na⸗
za.eſt:ce.cla.et di.Je.fi.da. miſere.
mei.Chꝛy.Filiū dauid vocat cecus
dn̄m pretereuntis turbe laudē au⸗
diens:ac prophetarum expectatio
ne cōpleta certificatus. Sequitur
Et cōmi.il.mul. vt taceret. Oꝛige.
Tanꝙ̄ ſi dicat.Qui primi credide⸗
rāt increpabāt eū clamantem.Fili
dauid:vt taceret:et non appellaret
eū cōtēptibili noi:ſed diceret.fili
dei miſerere mei:ille autē non de⸗
ſtitit.vn̄ ſequit.Jlle autē ma.cla.fi.
da.mi.mei.Cuius clamorē dn̄s ex⸗
audiuit.vnde ſequit.Et ſtans ieſus
precē.illū vocari.Uide autē ꝙ infe⸗
rior eſt cecus de quo lucas loquit:
nā nec ieſus eum vocauit:vt mat⸗
theus dicit:nec iuſſit eū vocari:vt
hic d̄r:ſed iuſſit eum ad ſe adduci:
quaſi non potentē ꝑ ſe venire.Jſte
aūt cecus ad imperiū dn̄i vocatur.
vn̄ ſequit.Et vocāt cecū dicētes ei.
Alequior eſto: ſurge vocat te.Jlle
aūt abiiciens veſtimentū venit ad
eū.Sequit.Qui proiecto veſti.ſuo
venit ad eū.Foꝛte veſtimentū ceci
⁊ mēdicantis velamentū intelligit
cecitatis ⁊ mēdicitatis quo fuerat
circūdatus.qd̄ abiiciēs venit ad ie⸗
ſum:quem appropinquantē dn̄s in
terrogat.vnde ſequit.Et rn̄dens ie
ſus ait illi. Quid tibi vis faciam?
Beda.Nunqd qui lumē reddere po
terat:qd vellet cec⁹ ignoꝛabat?Ad
hoc ꝗ requirit vt petat:ad hoc re⸗
qrit vt coꝛ ad orōnē excitet.Chryſ.
Uel qrit:ne.ſ.eſtimaret ꝙ aliud vo⸗
lēti accipere aliud daret.Etem̄ ꝯſue⸗
tudo erat eius voluntatē curādoꝝ
vniuerſis facere manifeſtā:⁊ tūc me
delā inducere:vt alios duceret i ze⸗
lū:⁊ vt oſn̄deret eū q̄ curand⁹ erat
grē dono digne potiri.Sequit.Ce⸗
cus aūt dixit ei.Raboni vt videam.
Beda.Paruipēdit em̄ extra lucē ce
cus aliquid querere:q2 etſi habere
cec⁹ qdlibet pōt:ſine luce nō pōt vi
dere qd̄ hꝫ.Hiero.Cōſiderās aūt ie

ſus ꝓmptā volūtatē cōplexione de
ſiderii remunerat.Oꝛige.ſup Mat.
Digni⁹ autē eſt dicere Raboni:vel Xp̄s raboni.
ſicut in aliis d̄r dn̄e:ꝙ̄ fili dauid.vn̄
ꝓpter illud qd̄ dixit fili dauid:non
preſtitit ei ſanitatē:ſed ꝓpter hoc
qd̄ dicit Raboni.vn̄ ſequitur.Jeſus
autē dixit ei.Uade fides tua ſaluum
te fecit.Et confeſtim vidit:⁊ ſeque⸗
batur eū in via.Theo.Gratia enim
eſt aia ceci in eo ꝙ ſanus effectus
ieſum non reliquit:ſed ſecutus eſt
eū.Beda. Myſtice aūt hierico que
interpretari d̄r luna:defectum no⸗
ſtre mutabilitatis deſignat appro⸗
pinquans dominus hierico lumen
ceco reddidit:quia veniens in car⸗
ne ⁊ paſſioni appropinquans:mul⸗
tos ad fidem adduxit. Non enim
primis incarnationis ſue tempoꝛi⸗
bus:ſed paucis anteꝙ̄ pateretur an
nis:myſterium verbi mundo exhi⸗
buit.Hiero.Cecitas etiam ex parte
facta iudeis illuſtrat in fine quando
eis mittit heliam prophetam.Bed.
Quod autem appropinquans hieri⸗ Paſſio
co vnū illuminauit:ac proficiſcens nis al⸗
d̄ hierico duos:hoc intimauit quod legoꝛia
ante paſſionem ſuam vni tantū po
pulo iudeoꝛum predicauit: poſt re⸗
ſurrectionem vero atꝙ̄ aſcenſionē
ſuā per apoſtolos ⁊ iudeos et gen⸗
tibus diuinitatis et humanitatis
ſue archana patefecit.ꝙ vero Mar⸗
cus vnum illuminatum ſcribit ad
gentium ſalutem reſpicit:vt coꝛum
quos inſtruebat ad fidem ſaluatio⸗
ni figura cōgrueret.Mattheus vero
qui credentibus ex hebreis ſuum
ſcribebat euangeliū:quod in gentiū
quoꝙ̄ notitiam erat peruenturum:
recte duos dicit illuminatos:vt ad
vtrūꝙ̄ populū fidei gratiā pertine⸗
re doceret. Proficiſcēte igitur dn̄o
⁊ diſcipulis eius et plurima multi⸗
tudine de hierico: cecus ſedebat
iuxta viam mendicans:qui aſcen⸗
dente ad celos domino ⁊ multis fi⸗
delium ſequentibus:immo cunctis
ab initio mundi electis: vna cum
illo ianuā regni celeſtis ingredien⸗
tibus:mox gentium populus cepit

ſue illuminationis ſpem habere:q
mēdicat iuxta viā ſedēs:q2 necdum
iter veritatis ingrediens ad hoc p-
uenire ɔtendit.Hie.pp̄ls etiam iu-
deoꝝ q ſcripturā ɔſeruat nec ɔplet.
iuxta viā mendicās eſurit.Clamat
aūt.Fili dauid miſerere mei.q2 per
merita patriarcharū iudaicus po-
pulus illuminat.Cōminant autē ei
multi vt taceat:q2 pctā et demonia
cōpeſcūt clamorē pauperis:ſed ille
magis clamabat:q2 ingraueſcente
bello:man⁹ ad lapidē adiutorū:hoc
eſt ieſum nazarenū cū clamore leuā
de ſunt.Bed.pp̄ls etiam gentium
agnita fama nois xp̄i:pticeps eius
fieri q̄rebat:cui cōtradicebant mul
ti:primo iudei:deinde etiā gentiles
ne illuminādus mundus xp̄m inuo
caret.nec tn̄ impugnantium furor
eos qui ad vitam erāt preordinati
valebat ſalutē priuare.Clamantem
autē cecū tranſiens audiuit:q2 per
humanitatē ſuā miſertus eſt:q per
diuinitatis potentiā mentis noſtre
tenebras excluſit.q̄ eñ ꝓpter nos
nat⁹ ⁊ paſſus eſt ieſus quaſi trāſiit:
q2 hec actio tēporalis eſt.Stare au
tē dei eſt immutabiliter cūcta diſpo
nere.Clamantē aūt cecū domin⁹ vo
cat:cū pp̄lo gentiū per p̄dicatores
verbū fidei mittit qui vocātes cecū
alequiorē eſſe ⁊ ſurgere atq3 ad do-
minū venire precipiunt cum predi
cādo indoctis ſpem eos ſalutis ha-
bere ac de corpore vitiorū erigi at-
q3 ad virtutum ſtudia ſe accingere
iubēt:proiecto aūt veſtimēto exilit
qui abiectis mundi retinaculis ex-
pedito mentis greſſu:ad largitorē
eterne lucis properat.Hier. Uenit
etiā iudaicus populus exiliēs:nu-
dus veteri homine vt hinnulus ſa-
liēs ſuper mōtes:q2 ſegnitiē depo-
nens patriarchas ꝓphetas ap̄los
in altis conſiderans ad ſuperna ſe
extēdit.Quod conueniēs aūt eſt or
do ſalutis:audiuimus primo per
prophetas:deinde clamamus per
fidem:poſtea vocamur per apoſto-
los:ſurgim⁹ per pniam:exuimur p
baptiſmum:interrogamur per vo-
luntatē.Cecus aūt interrogat⁹ hoc
requirit:vt videat voluntatem dn̄i.
Be.Imitemur ergo ⁊ nos eū:nō di- exēplū
uitias:nō terrena bona:non hono- xp̄i.
res a dn̄o:ſed lucē q̄ram⁹ quā vide
re cū ſolis angelis poſſum⁹:ad quā
via fides eſt.Un̄ et ceco r̄ndetur.Fi
des tua te ſaluū fecit.Uidet aūt ⁊ ſe
quit:q bonū qđ intelligit opat.Je-
ſum eñ ſeqtur:q bonū qđ intelligit
opat:q imitat:q ꝓſperari i hoc mū
do noluit: opprobria ac irriſiones
tolerauit.Et q2 rerū corpalib' dele-
ctatiōe a gaudio interno cecidim⁹:
cū qua amaritudine illic redeatur
oñdit.Theo.Dicit aūt q̄ ſecut⁹ eſt
dn̄m in via.ſ.in hac vita.q2 poſt hāc
excludūt oēs q hic eū nō ſequūtur
ab operando mandata eius.Hier.
Uel via ita eſt que dixit.Ego ſum
via veritas ⁊ vita.Hec eſt via angu
ſta que ducit ad ardua hieroſolyme
et bethanie ad montem oliuarum
qui eſt mōs luminis ⁊ cōſolationis.

Cap. xi.

ET cū appropinqua
rēt hieroſolyme ⁊
bethanie ad mō-
tē oliuaꝝ: mittit
duos ex diſcipu-
lis ſuis:⁊ ait illis.Ite in ca-
ſtellū qđ ꝯ vos eſt:⁊ ſtatī in-
troeūtes illuc īueniet' pullū
ligatū ſup quē nemo adhuc
hoīz ſedit.Soluite illū:⁊ ad
ducite.Et ſi q̄s vob' dixerit:
q̄d facit'?dicite q2 dn̄o neceſ
ſari⁹ eſt:⁊ ɔtinuo illū dimit
tet huc.Et abeūtes inuene-
rūt pullū ligatum añ ianuā
foris in biuio:⁊ ſoluūt eum.
Et quidam de illic ſtātibus
dicebant illis.Quid facitis
ſoluentes pullum?Qui di-
xerunt eis:ſicut preceperat

illis ieſ⁹:⁊ dimiſerūt eis.Et
duxerūt pullū ad ieſuʒ:⁊ im
poſuerūt illi veſtimēta ſua:⁊ ſe
dit ſup eū.Multi aūt veſti
mēta ſua ſtrauerūt i via:alij
āt frōdes cedebāt de arbori
bus ⁊ ſternebāt in via.Et q̄
preibāt ⁊ q̄ ſequebātur cla/
mabāt dicētes.Oſāna:bn̄di
ct⁹ q̄ venit in noīe dn̄i:bn̄di
ctū qd̄ venit regnum patris
nr̄i dauid:oſanna i excelſis.
¶ Chry.Poſtq̄ dn̄s ſue v̄tutis ſuf/
ficientē experientiā dederat:⁊ crux
inſtabat in ianuis:oīa cum iam ma/
iori agit charitate q̄ aduerſarios in
flāmatura erant:ideo q̄uis multo/
tiens pri⁹ aſcenderit hieroſolymā:
nunq̄ tn̄ cum tanta excellētia ſicut
mō.Theo.Ut ſi velint valeant glo/
riam eius agnoſcere:⁊ per prophe/
tias de eo cōpletas ſcirent q̄ eſt ve
rus deus.Si vero noluerint maius
fieret eis iudicium:q2 tot claris mi
raculis nō crediderunt.Hui⁹ igitur
aduentus claritatē euangeliſta de/
ſcribens dicit.Et cū appro.hiero.⁊
betha.ad montē oli.mittit duos ex
diſci.ſuis.Beda.Bethania villula
eſt ſiue ciuitas in latere mōtis oli/
ueti:vbi lazarus eſt ſuſcitat⁹ a mor
tuis.Quomō aūt diſcipulos miſe/
rit ⁊ ad quid:oſtendit ſubdens.Et
ait illis.Ite in caſtellum qd̄ eſt con/
tra vos.Theo.Conſidera vero q̄ta
dn̄s diſcipulis p̄dixerit.ſ.q̄ inueni
rent pullum.vn̄ ſequitur.Et ſtatim
introeuntes illuc inuenietis pullū
ligatū ſuper quē nemo adhuc hoīm
ſedit:ſoluite illū ⁊ adducite.⁊ q̄ im
pedirent ab accipiēdo.vn̄ ſeq̄t.Et ſi
qs vobis dixerit:q̄d facitis? dicite
q2 dn̄o neceſſari⁹ eſt.⁊ q̄ hoc dicto
p̄mitterēt accipere.vn̄ ſeq̄t.Et cōti
nuo illū dimittet huc.Et ſicut dn̄s
p̄dixerat:ita ipleт.vn̄ ſeq̄t.Et abeū/
tes iuenerūt pullū ligatū an̄ ianuā
foris i biu io:⁊ ſoluūt eū.Aug.de cō.
euā.Matthe⁹ aſinā dicit ⁊ pullū:cē
teri aūt de aſina tacēt.vbi g̃ vtrūq̄
factū pōt intelligi:nulla repugnan/
tia eſt nec ſi alius vnū:ali⁹ aliū com
memoraret:q̄tominus moueri op3
ſi alius vnū:alius vtrūq̄ ꝯmemora
ret.Sequit.Et quidē de illic ſtanti
bus dicebant illis.Quid facitis ſol
uentes pullum?Qui dixerunt eis
ſicut p̄ceperat illis ieſus:⁊ dimiſe/
runt eis.ſ.pullū.Theo.Nō aūt hoc
p̄mitterēt:niſi diuina virtus eis in
cūberet cogēs illos:p̄ſertī3 q2 rurā
les exiſtes ⁊ coloni p̄miſerūt pullū
auferre.Sequit.Et duxerūt pullū3
ad ieſum:et impoſuerūt illi veſtimēta
ſua:⁊ ſedit ſup eū.Chry.Non quidē
q̄ ex neceſſitate a mōte oliueti vſq̄
hieruſalē ſup pullū ire dn̄m oporte
bat:cū iudeā ⁊ oē3 galileā pedes p/
ambulauerat:ſed ſignum erat quod
fiebat.Sequit.Multi aūt veſtimen
ta ſua ſtrauerūt in via.Hiero.Sub
pedib⁹ pulli aſine.Alij aūt fron.ce/
de.de arbo.⁊ ſterne.in via.Magis
aūt ad ornatū ⁊ ad ſacramentū p̄ti/
net:q̄ ad neceſſitatē.Sequitur.Et
q̄ prei.⁊ q̄ ſeq̄:clama.di.oſanna:bn̄.
qui ve.in no.dn̄i.Multitudo em̄ do
nec corrupta nō fuit cognouit q̄ cō
gruū erat:pp̄t qd̄ honorificauit ie/
ſum vnuſq̄ſq̄ ſm̄ propriā virtute3:
vn̄ laudantes ip̄m:hymnū leuiticū
aſſumpſerunt dicentes.Oſanna.qd̄ — Oſānā interp̄tatio.
ſm̄ q̄ſdā idē eſt qd̄ ſaluū me fac:ſm̄
v̄o quoſdā idē qd̄ hymnus.Eſtimo
aūt primū eſſe veri⁹:nā in cēteſimo
decimoſeptimo pſalmo habetur.O
dn̄e ſaluum me fac.qd̄ in hebraico
ſcriptum eſt.Oſanna.Bed.Eſt autē
oſanna v̄bū hebraicū cōpoſitum ex
duobus corrupto ⁊ integro.Salua
nāq̄ ſiue ſaluifica apud eos d̄r oſy.
At v̄o āna interiectio eſt dep̄cātis:
quō apd̄ latinos ē dolētis heu.Hie.
Oſanna igit.i.ſaluifica dicūt vt ho/
mines ſaluent ab eo bn̄dicto vincē
te ⁊ veniente in noīe dn̄i.i.p̄ris ſui:
qm̄ filius de p̄re nomē ſuſcepit:⁊ p̄r
de filio.Chry.Sic g̃ dāt deo gl̄iam
dicētes.Bn̄dict⁹ q̄ venit i noīe dn̄i.
Bn̄dicunt etiā regnū xp̄i dicentes.

Cōſenſus euāgelic⁹.

Benedictū qđ venit regnū p̄ris nr̄i
Regnū xp̄i q̄le ſit, dauid.Theo.Regnū aūt dauid re-
gnū xp̄i dicebāt:ꝛ q2 de ſemine da-
uid xp̄s deſcenderat:ſimulꝗ q2 da-
uid interpretat᷑ manu fortis.q̄s em̄
fuit manu fortis niſi dn̄s cuius ma
nus tota ꝛ talia miracula operata
eſt? Chry.Vn̄ et multotiēs ꝓphete
dauid xp̄m nūcupāt:ꝓpter originē
xp̄i ex dauid ſm̄ carnem.Bed.Legi
mus aūt in euāgelio ioannis:q2 ne
facerent eum regē in montē fugit.
Nūc aūt vbi paſſurus hieroſolymā
venit:nō refugit eos q̄ ſe regē nun-
cupant:vt aperte doceret:q2 nō tp̄a
lis ꝛ terreni:ſed eterni in celis rex
eſſet ip̄erij atꝗ ad regnū ꝑ cōtēptū
mortis ꝑueniret.Notādū autē q̄ta
ſit cōſonantia turbe cū voce gabrie
lis q̄ ait.Dabit illi dn̄s de9 ſedē da-
uid patris ſui.vt ſ.gentē cui dauid
quōdam tp̄alis regni gubernacula
prebuit:hāc ipſe verbis ꝛ factis ad
regnū celeſte vocaret.Chry.Et vl-
terius dant gl̄iam deo cū ſubdunt.
Oſanna in excelſis.i.hymn9 et gl̄ia
ſit vniuerſorū deo q̄ eſt in excelſis.
Hiero.Vel oſanna.i.ſaluifica in ex-
celſis et imis.i.vt iuſti edificētur in
ruinā angelorū:ꝛ terreni:ꝛ ſubter-
ranei etiā ſaluentur.Myſtice autē
appropiquat dn̄s hieroſolyme que
eſt viſio pacis.In qua manet fixa i-
mobiliſꝗ felicitas que ſm̄ ap̄l'm eſt
olim credentiū.Beda.Bethania aūt
domus obedientie dicit᷑:quia mul
tos ante paſſionē ſuam docēdo do-
mū ſibi obediētie effecit:ꝛ in mon-
te oliueti poſita eſſe dicit᷑.q2 eccl'iā
vnctione ſpiritualiū chariſmatū:ꝛ
ſcientie pietatiſꝗ luce refouet.Mi
ſit aūt diſcipulos in caſtellū qđ con
tra eos erat:hoc eſt doctores q̄ in-
docta orbis loca quaſi cōpoſiti ca-
ſtelli menia euangelizando penetra
Binarū myſtici. rēt deſtinauit.Hier.Bini vocant᷑ et
bini mittunt᷑ diſcipuli xp̄i:q̄m chari
tas non cōſiſtit cum vno vt dicitur.
Ve ſoli.Duo educunt hebreos de
egypto:duo deportant botrum de
terra ſancta:vt ſemper prepoſiti iū
gant opus ꝛ ſcientiam:ꝛ duo man-
data de duabus tabulis proferant:
et duobus fontibus abluātur:ꝛ de
duobus vectibus arcā dn̄i portent:
et inter duos cherubin deū cogno-
ſcāt ſpiritu ꝛ mēte pſallētes.Theo.
Nō aūt erat ei neceſſari9 pullus:ſꝫ
eum queſiuit:oſtēdēs ꝙ debebat ſe
ad gentilem pp̄l'm transferre.Bed.
Pullus enim aſine laſciuus ꝛ liber
populū nationū ſignificat:ſuꝑ quē
nemo adhuc hoīm ſedit:quia nemo
rōnabiliū doctorū frenū correctio-
nis quo vel linguā cohibere a ma-
lo:vel in artā vite viā ire cogeretur
vtilia ſuadēdo cōtulerat.Hiero.In
uenerūt aūt pullum ligatū ante ia-
nuā foris:q2 pp̄l's gentilis ligatus
erat vīculis peccatorū ſuorū an̄ ia-
nuam fidei.i.extra eccleſiā.Ambro.
ſuper lucā.Vel inuenerūt eum liga
tum ante ianuā:q2 extra chriſtū qui
cūꝗ eſt foris eſt i via:q̄ aūt in xp̄o ē
foris nō eſt in tranſitu ſiue in biuio
addidit:vbi nullius certa poſſeſſio:
nō preſepe:non alimēta:nō ſtabulū
miſera ſeruitus cui vagum ius eſt.
Plures em̄ dn̄os habet qui vnū nō
habet.Alieni allegant vt poſſideāt:
iſte ſoluit vt teneat.Vehementiora
nō dona nouit eſſe ꝙ̄ vincula.Bed.
Vel recte in biuio ſtabat:q2 nō viā
certā vite fideiꝗ tenebat:ſꝫ plures
dubioſꝗ ſectarū calles ſeq̄bat᷑ er-
rone9.Hier.Vel in biuio.i.in liber
tate arbitrij dubitans inter vitā ꝛ
mortē.Theo.Vel in biuio.i.in vita
hac.ſolutus eſt aūt a diſcipulis per
baptiſmū ꝛ fidē.Hiero.Quidā au-
tem dicebant quid facitis? ac ſi di-
cerent.Quis poteſt dimittere pec-
cata?Theo.Vel prohibentes ſunt
demones quibus fuerunt apoſto-
li fortiores.Beda.Vel magiſtri er-
rorum qui venientibus ad ſalutem
gentium doctoribus obſiſtebāt:at
poſtꝙ̄ fidei dominice poteſtas ap-
paruit credentibus aduerſariorum
querelis:liber credentium popu-
lus ad dominum quem corde por-
taret adducebat᷑.Veſtimenta autē
apoſtolorū que illi impoſuerūt:vel do-
ctrina virtutum:vel diſcretio ſcri-

piutarũ vel eccleſiaſticorũ dogma-
tũ varietates intelligi pñt: quibus
illi corda hoim ante nuda et frigi-
da que xp̄o ſeſſore digna fiant ope-
riunt. Hier. Uel imponũt veſtimen-
ta ſua. i. ſtolã primã immortalitatis
per baptiſmi ſacramẽta afferũt. Se
dit aũt ieſus ſuper eum. i. in eis re-
gnare cepit: vt nõ regnet pctm̃ in la
ſciua carne: ſed iuſtitia ⁊ pax ⁊ gau-
diũ in ſpiritusancto. Multi aũt ſtra-
uerũt veſtimẽta ſua in via ſub pedi
bus pulli aſine. Qui ſunt pedes? ni
ſi extremi qui portant: qđ ad iudicã
dũ cõſtituit apl's: qui ⁊ ipſi etſi non
ſunt deorſuz in quo ſedit dñs: tñ cũ
militibus a ioanne inſtruunt. Bed.
Uel multi veſtimẽta ſua in via ſter-
nunt: qr ſcil martyres prope ſe car-
nis amictu exeũtes ſimplicioribus
dei famulis viam ſuo ſanguine pa-
rãt. Multi etiã veſtimẽta ſua in via
ſternũt: qr corpora ſua per abſtinen
tiam domant: vt dei iter ad montẽ
parẽt: vel exẽpla bona ſequentibus
prebeãt. Frõdes autẽ vel ramos de
arboribus cedũt qui in doctrina ve
ritatis ſemina patrũ de eoꝝ eloqo
rapiũt: ⁊ hic in via dei ad auditoris
animũ veniẽtis: humili p̄dicatione
ſubmittunt. Theop. Sternamus ⁊
nos viã vite noſtre: cedẽtes ramos
de arboribus. i. ſanctos imitantes.
Nam arbores ſancti ſunt: de quib⁹
ille ramos cedit: qui virtutẽ imitat
eorũ. Hiero. Iuſti enĩ vt palma flo-
rebunt: anguſti radicibus: lati flo-
ribus ⁊ fructibus: qm̃ bonus odor
xp̄i ſunt. Sternunt viam mãdatorũ
dei bona fama. qui preibãt prophe-
te ſunt: ⁊ qui ſequebantur apoſtoli.
Bed. Et quia oẽs electi: ſiue qui in
iudea eſſe poterãt: ſiue qui nunc in
eccleſia exiſtũt: in mediatorem dei
et hominũ crediderunt et credunt.
Qui preeunt ⁊ qui ſequuntur Oſan
na clamabant. Theoph. Sed ⁊ qui
preeunt ⁊ qui ſequuntur noſtrorum
actuum ad laudẽ ſunt dei. Quidam
enim in preterita vita bonum fece-
runt initium: ſequens vero non eſt
vt prior: neq; in laudem dei finita.

¶ Et itroiuit hieroſolymã
in tẽplũ: ⁊ circũſpectis oib⁹
cũ iã veſpa eſſet hora: exijt
in bethaniã cũ duodeci. Et
alia die cũ exirẽt a bethania
eſurijt. Cũq; vidiſſet a lõge
ficũ hñtẽ folia: venit ſiquid
forte iueniret i ea. Et cũ ve-
niſſet ad eã: nihil iuenit pre
ter folia. Nõ enĩ erat tp̄s fi-
coꝝ. Et rñdẽs dixit ei. Iam
non ampli⁹ ineternum ex te
quiſq̄ fructũ mãducet. Et
audiebant diſcipuli eius.

¶ Bed. Appropinquãte tp̄e paſſio- Paſſio
nis: appropinquare voluit dñs lo- xp̄i ſpõ
co paſſiõis: vt per hoc intimaret: qr tanea.
ſuã ſpõte mortẽ ſubiret. vñ dr. Et in
troiuit hieroſolymã in tẽplũ. qđ aũt
ingreſſus ciuitatẽ p̄mo tẽplũ adijt:
formã nobis religiõis quam ſequa
mur premõſtrat: vt cum forte quẽli
bet locũ i quo ſit dom⁹ orõnis itra
mus: p̄mo ad hãc diuertamus. Hoc
q̄q; itelligẽdũ eſt q̄ tãte dñs fuerit
paupertatis ⁊ ita nulli ſit adulat⁹: vt
i vrbe maxia nullũ hoſpitẽ: nullã in
uenerit mãſionẽ: ſz in agerulo puu-
lo apđ lazarũ ſororeſq; ei⁹ hitaret:
eoꝝ q̄ppe vic⁹ bethania eſt. vñ ſeq-
tur. Et circũſpectis oibus ſi qs eũ
hoſpitio ſuſciperet. Cum iam veſpera
eſſet hora exit in bethaniã cum duo
deciz. Nõ hoc ſemel fecit: ſed p oẽs
q̄nq; dies ex quo hieroſolymã aſcẽ
derat vſq; ad tp̄s paſſiõis hoc ipſuz
ſemp agere ſolebat: vt per diẽ in tẽ-
plo doceret: nocte vero exiẽs mo-
raret in mõte oliueti. Sequitur. Et
alia die cũ exiret a bethania eſurijt.
Chry. Qualiter autem mane eſurie Eſu-
bat vt mattheus dicit: niſi quia di- ries do
ſpẽſatiue hoc carni ſue gceſſit. Seq- mini ie
tur. Cũq; vidiſſet a lõge ficũ haben ſu.
tẽ folia venit ſi q̄d forte iueniret in
ea. Manifeſtũ eſt aũt q̄ hoc ſm ſu-
ſpitionẽ diſcipulorũ dr qui eſtima-

bant ꝓpter hoc xp̄m ad ficulneaʒ ac
ceſſiſſe:⁊ ꝓpter hoc ficulneā ipſam
maledictā eſſe:ꝙ in ea fructū nō in-
uenit. Nā ſequit. Et cuʒ veniſſet ad
eam nihil inuenit preter folia. Non
eñi erat tēpus ficorū. Et rñdens di-
xit ei. Jam nō amplius in eternum
quiſꝗ̄ ex te fructum manducet. Ma
ledicit ergo ficulneam ꝓpter diſci-
pulos vt confidant. Quia eñi vbiq̄
beneficia tribuebat: nullumq̄ pu-
niebat: oportebat autem ei⁹ puniti
ue virtutis demonſtrationem pre-
bere: vt dicerent ꝙ poſſet etiam iu-
deos perſequentes ſiccare: noluit
hoc demōſtrare in hominibus. vnde
in planta ſue virtutis punitiue pre-
buit ſignū. vnde oſtenditur ꝙ prin-
cipaliter ꝓpter hoc ad ficulneaʒ ve
nit: non propter eſuriem. Quis eniʒ
tam inſcius eſt ꝙ matutino tempo-
re tali ſtimularetur eſurie: aut quid
eſt quod impediret eum comedere
anteꝗ̄ domū exiret? Neq̄ pōt dici
ꝙ viſio fructus excitauit in eſurieʒ
appetitū: non eñi erat ficorū tēpus.
Sʒ ſi eſuriebat: cur de alio comede-
re nō querebat: ſed de ficu fruct⁹ an
te tēpus tribuere non valēte? Quia
etiā pena erat dignum ficū fructum
non habere añ tēp⁹? Ideoq̄ ex his
ſufficienter ſyllogizari poteſt ꝙ pro
priam volebat demonſtrare virtu-
tem: vt non frangerentur animis in
eius paſſione. Theo. Uolens oſten-
dere diſcipulis ꝙ ſi vellet hos qui
crucifixuri erant ipſum in momēto
poſſet exterminare. Myſtice autem
dñs introiuit in templum: ſed rur-
ſus exiuit: oſtendens ꝙ ipſum relin
queret deſertum et in rapinaʒ. Bed.
Circūſpicit aūt oia corda: ⁊ in cōtra
dicentibus veritati: et nō inueniens
vbi caput reclinet ſecedit ad fide-
les: et in eis qui obediunt manſio-
nem facit. Bethania nanq̄ domus
obedientie dicitur. Hierony. Mane
aūt ad iudeos venit: atq̄ nos in ve-
ſpera mundi viſitat. Bed. Sicut au-
tem parabolas loquitur ita et ope
ratur: ideo eſuriēs in ficu fructum
querit: cuius nōdū tēpus eē nouit:

Arbor fic⁹ q̄re maledicta.

⁊ tñ eā ꝑpetua ſterilitate damnauit:
vt oñderet plebē iudeoꝝ propter fo
lia. i. v̄ba iuſtitie q̄ habebat ſine fru-
ctu. i. bono ope nō poſſe ſaluari: ſci-
di ⁊ in ignē mitti. Eſuriens ḡ. i. ſalu-
tē hūani gñis deſiderans: vidit ficuʒ
i. iudeū habentē folia. i. eloq̄a legis
⁊ ꝓphetaꝝ: ⁊ q̄ſiuit in ea fructū bo-
ni opis: docēdo: corripiēdo: miracu-
la faciēdo: ⁊ non inuenit: ⁊ iō damna
uit. Tu quoq̄ ſi nō vis dānari a xp̄o
in iudicio arbor ſterilis eſſe caueto:
ſed poti⁹ pauperi xp̄o fructū pieta-
tis q̄ indiget offer. Chry. Eſt autē et
aliter dicere ꝙ dominus ante tēp⁹
fructū queſiuit i ficu: ⁊ nō inueniēs
maledicit: q: omnes qui mandata le
gis adimplēt iſti ſuo tpe fructifica-
re dicunt: ſicut eſt illud mandatum
non mechaberis. Qui aūt non ſoluʒ
non mechat ſed permanet virgo: qd̄
eſt magis virtutibus excedit. Dñs
aūt a perfectis non ſolum exigit vt
virtutes obſeruent: ſed ſupra man-
data fructificent.

Fic⁹ allegorice.

¶ Et veniūt iteꝝ hieroſoly
mā. Et cum introiſſet in tem
plū cepit eijcere vendētes et
emētes in tēplo: ⁊ mēſas nū
mulario ꝝ ⁊ cathedras vēdē
tiū colūbas euertit. Et nō ſi
nebat: vt q̄ſq̄ trāſferret vas
per tēplū. Et docebat eos di
cēs. Nōne ſcriptū ē: q: dom⁹
mea domus orōnis vocabit
oib⁹ gētib⁹? Uos aūt feciſtis
eā ſpelūcā latronū. Quo au
dito pncipes ſacerdotū ⁊ ſcri
be q̄rebāt q̄mo eū perderent.
Timebāt enim eum quoniā
vniuerſa turba admirabat
ſuper doctrina ei⁹.

¶ Beda. Q: maledicendo ficū infru
ctuoſam per figuram domin⁹ fecit:
hoc idem mox apertius oſtendit eij-
ciēdo improbos de tēplo. ficus eniʒ

non peccauit ſi ante tpˉs fructum nō
habuit:ſed ſacerdotes.vñ dr.Et ve-
niunt hieroſolymã.Et cũ introiſſet
Tẽpli pphanatio. in templum cepit eijcere venden.et
emen.in tẽplo.Et quidem credendũ
eſt ꝙ ea tñ vendi vel emi repperit
in tẽplo:q̃ ad miniſteriũ tẽpli neceſ-
ſaria eſſent.Si ergo ea q̃ alibi libe-
re geri poterãt dominꝰ i domo ſua
temporalia negocia geri nõ patitur:
q̃tomagis per ea que nũq̃ fieri lz:
plus celeſtis ire merent:ſi in edibꝰ
deo ſacratis aguntur.Sequitur.Et
menſas nummulariorum.Theoph.
Nũmularios vocat campſores nũ-
morũ.Nummus eñ genus eris mi
nuti eſt.Sequit.Et cathe.vendẽ.co
lum.euertit.Bed.Quia ſpirituſſan-
ctus in colũba ſuper dñz apparuit:
recte per colũbas ſpũſſancti chariſ-
mata deſignantur.Columba igitur
vendit:qñ manus impoſitio p quaz
ſpũſſctũs recipit:ad preciũ ꝓbetur.
Cathedras aũt vendentiũ colũbas
euertit:q2 q̃ ſpiritualẽ gratiã venun
dant:vel añ hoies:vel añ dei oclos
ſacerdotio priuantur.Theop.Sed
2 ſiquis baptiſmatis gratiam 2 pu-
ritatem tradiderit demoni p pctm̃:
ſuã colũbã vẽdidit:2 ppter hoc fo-
ras de tẽplo eijcitur.Sequit.Et nõ
exẽplũ iudicij ſin.vt quiſq̃ transfer.vas p tẽplum.
Beda.De vaſis illis dicit:q̃ mercan
di gr̃a inferebant.Ceterum abſit vt
vaſa deo dicata dñs eijceret de tem
plo:vel introferre prohiberet in tẽ
plũ:vbi futuri examinis ꝓtendit ex
emplũ:q2 de eccleſia repellit repro-
bos:2 ne vltra ad inturbandã eccle
ſiam intrent:eterno eos verbere cõ
peſcit.Sed 2 peccata que cordibꝰ fi
deliũ inerant:diuinitꝰ immiſſa con-
punctio tollit:2 ne vltra repetantur
diuina in eis gratia adiuua.Sequi-
tur.Et docebat eos dicens.Nonne
ſcriptum eſt:q2 domus mea domus
orationis vocabit cunctis gentibꝰ.
Hiero.Iuxta eſaiam.Uos autẽ feci-
ſtis eam ſpeluncam latronum.Bed.
Iuxta hieremiam.Omnibus inquit
gentibus nõ vni genti iudee:nec in
vno hieroſolyme vrbis loco:ſed in
toto orbe terrarum.Et nequaq̃ tau
rorũ 2 hircorũ arictũ:ſed orationis.
Theophi.Speluncã autẽ latronum
tẽplũ noiat ppter lucrũ.Genꝰ nãq̃
latronũ ad lucrũ ſe cõgregat.Q2 er
go illa animalia que ad ſacrificium
oblata erãt cauſa lucri vendebãt:la
trones ipſos dixit.Ad hoc eñ in tẽ-
plo erant:vel vt non dantes corpo-
raliter perſequerent:vel dãtes ſpiri
tualiter necarent.Templum etiam
2 domus dei mens eſt 2 conſcientia
fidelium:que ſi in leſione proximi
puerſas cogitationes profert:quaſi
in ſpelunca latrones reſident.Ergo
mens fidelium ſpelunca latronis fit
qñ relicta ſimplicitate ſanctitatis
illud conat agere:quo valeat proxi- Cõſenſus euãgelicꝰ.
mis nocere.Aug.de cõ.euan.Ioan-
nes aũt lõge diuerſo ordine hoc nar
rat.vñ manifeſtũ eſt non ſemel:ſed
iterũ hoc eſſe a dño factum:ſed illud
primũ cõmemoratũ a Ioanne:hoc
vltimũ a ceteris tribus.Theophi.
Qđ etiã eſt in maiorem redargutio
nẽ iudeorũ:q2 cum dñs hoc totiens
fecerit:ipſi minime ſe correxerunt.
Aug.de cõ.euan.In hoc etiaz marcꝰ
nõ eundẽ ordinẽ tenet cũ mattheo:
ſed q2 mattheus ita connectit.Et re
lictis illis abiit foras extra ciuita-
tẽ in bethaniã.vñ mane reuertentẽ
in ciuitatem:arbori maledixiſſe cõ-
memorat:probabilius creditur ipſe
potius tenuiſſe ordinem tpis de vẽ
dentibus 2 ementibus et eiectis de
tẽplo.Pretermiſit ergo marcus qđ
prima die factũ eſt:cum intrauit in
templo:2 recordatũ interpoſuit cuz
dixiſſet ꝙ non inuenerit aliq̃d in fi-
culnea ꝓter folia:qđ ſecundo die fa
ctum eſt ſicut ambo teſtantur.Gloſſ.
Quem autẽ effectum correctio do-
mini in miniſtris templi habuerit:
oſtendit euangeliſta cũ ſubdit.Quo
audito princi.ſacer.et ſcri.que.quõ
eum perderẽt.Scđm illud Amos.
Odio habuerũt corripientẽ in por-
ta:2 loquentem perfecte abominati
ſunt.Ab hoc autem tam iniquo pro
poſito ad tempus ſolo timore retra-
hebantur.vnde ſubditur.Timebant

em̄ eū:qm̄ vniuerſa turba admira-
bat̄ ſup doctrina ei⁹. Erat ei docēs
eos ſicut ptātem habēs:ꝛ non ſicut
ſcribe eoꝝ ꝛ phariſei:vt alibi dicit̄.

¶ Et cū veſpa fctā eēt:egre
diebat̄ de ciuitate. Et cū ma
ne trāſirēt:viderūt ficū ari-
dā factā a radicib⁹. Et recor
dat⁹ petr⁹ dicit ei. Rabbi:ec
ce fic⁹ cui maledixiſti aruit.
Et rn̄dēs ieſus ait illis. Ha
bete fidem dei. Amē dico vo
bis:qꝛ quicūqꝫ dixerit huic
mōti tollere:ꝛ mittere in ma
ri:ꝛ nō heſitauerit in corde
ſuo:ſꝫ crediderit:qꝛ quodcū
qꝫ dixerit fiat:fiet ei. Propt̄
ea dico vobis:oia q̄cūqꝫ orā
tes petitis credite qꝛ accipie
tis:ꝛ eueniēt vob̄. Et cū ſta
bit̄ ad orādū dimittite ſi q̄d
habetis aduerſus aliquē:vt
ꝛ pr̄ veſter q̄ i celis eſt dimit
tat vobis pctā veſtra. Qḋ ſi
vos non dimiſeritis:nec pr̄
veſter q̄ in celis eſt dimittet
vobis peccata veſtra.

¶ Hier. Relinq̄ns dn̄s poſt ſe tene
bras in iudeoꝝ cordib⁹:vt ſol egre-
diebat̄ de ciuitate ad aliā q̄ eſt beni
uola ꝛ obediēs. Et hoc ſignificatur
cū dr̄. Et cū veſpera eſſet facta egre
diebat̄ de ciuitate. Sꝫ occidit ſol:et
oritur ſol. lux enī ablata a ſcribis:
lucet in apl'is. vn̄ in ciuitatē reuerti
tur:propter qḋ ſubdit̄. Et cū mane
trāſirent. ſ. in ciuitatē euntes, vide
runt ficū aridā factam a radicibus:
Theo. Qḋ miraculū magnū videt̄ i
hoc q̄ tā humidā ꝛ viridē arborem
ſiccauerit. Quāuis aūt matthe⁹ di-
cat ficulneam continuo areſactam:
ꝛ q̄ vidētes diſcipuli admirati ſunt
non admireris ſi nunc a marco au-
dis ficū in craſtinū areſactā vidiſſe
diſcipulos. Nam ſic intelligendum
eſt hoc qḋ dicit̄ a mattheo. ſ. q̄ non
ſtatim viderunt: ſed in craſtinum.
Augu. de cō. euā. Intelligitur autē
non tunc aruiſſe quando viderunt:
ſed continuo quādo maledicta eſt:
neqꝫ eni areſcētem:ſed penitus are
factā viderunt:ac ſic eam continuo
in v̄bo domini aruiſſe intellexerūt.
Hiero. Ficus aūt arida a radicib⁹:
ſynagoga ē a cayn ꝛ a ceteris a q̄b⁹
oīs ſanguis ab abel vſqꝫ ad zacha-
riam requiritur. Beda. A radicibus
autem areſacta eſt ficus:vt oſtende
retur gens impia:non ad tēpus vel
ex parte corripienda externorū in
curſibus:ꝛ per penitentiam liberan
da ſicut ſepe factum eſt:ſed eterna
damnatione ferienda. vel areſacta
eſt a radicibus:vt oſtendatur nō ſo
lum humano extrinſecus:ſed diui-
no intus fauore funditus deſtituē-
da. Nam et vitam perdit in celis et
patriam in terris. Hieron. Petrus
autem agnoſcit aridam ꝛ abſciſſam
radicem:cui ſuccedit oliua fructife
ra pulchra vocata a domino, vnde
ſequit̄. Et recor. pe. dixit ei. Rabbi:
ecce fi. cui male. aruit. Chry. Quod
autem petrus ꝛ alii diſcipuli mira-
ti ſunt:non erat perfecte fidei:non
enim magnum erat hoc deo, Quia
ergo non manifeſte nouerant eius
virtutem eorū ignorantia fecit eos
in admirationē prorumpere. ꝛ ideo
ſubditur. Et reſpondēs ait illis. Ha
betis fidem dei? Amen di. vo. quia
qui di. huic monti. q. d. non ſolum li
gnum ſiccare poteritis;ſed ꝛ mon-
tem iuſſu ac precepto tranſmutare.
Theophi. Mirare autem diuinam
miſericordiam qualiter nobis ap-
propinquantibus ad eum per fidē
miraculorum virtutem condonat
quam ipſe poſſidet per naturā in-
tantum vt etiam montes tranſmu-
tare poſſimus. Beda. Solēt autem
gentiles qui contra eccleſiam male
dicta ſcripſere improperare nr̄is:
qꝛ non habuerunt plenam fidē dei;
qui nunq̄ montes trāſferre potue-

Mira-
culū ra
rum in
ficu

runt. Quibus rn̄dendū eſt: non oīa ſcripta eſſe q̄ in eccleſia ſunt geſta: ſicut ⁊ de factis ipſius xp̄i ſcriptura teſtatur. Fieri aūt potuit: ſi neceſſitas id fieri popoſciſſet: quō factum legimus precib⁹ gregorij neoceſarienſis: cuius precibus mons tanti ſpatij reliq̄t ſtructorib⁹ eccleſie: q̄ntum op⁹ habuerat. Chryſ. Uel aliter. Sicut ficū nō ꝑpter ſe ſiccauit: ſ; in ſignū hieruſalē ad arefactionē ꝑuēture: ⁊ ad demōſtrationē virtutis ſue: ſic intelligendū eſt ⁊ de promiſſiōe q̄ eſt circa mōtē: q̄uis hmōi trāſmutatio nō ſit īpoſſibilis ſ; dei ꝟtutē. Hie. Xp̄s igit̄ q̄ eſt mons creſcēs de lapide abſciſſo ſine manib⁹: tollit̄ ⁊ mittitur in mare: qn̄ apl'i dicūt: digne trāſferamur ad gētes alteras: quia vos indignos iudicaſtis audiētes ꝟbū dei. Be. Uel q: mōtis nōie diabol⁹ ſignificat̄ ꝑpter ſuperbiam: mons ad preceptū eoꝝ qui fortes ſunt in fide tollitur de terra: ⁊ in mare ꝓijcitur cū p̄dicātib⁹ verbū dei doctorib⁹ ſctis: immund⁹ ſpirit⁹ ab eorū corde repellit̄ q̄ ad vitā preordinati: ⁊ in turbulētis amariſq; infideliū mētibus veſaniā ſue tyrānidis exercere ꝑmittit̄. In q̄ tāto acri⁹ deſeuit: q̄to ampli⁹ ſe dolet a leſione prioꝝ fuiſſe depulſum. Sequit̄. Propter di. vo. oīa q̄. oran. pe. cre. q: acci. ⁊ eue. vo. Theo. Qui eñ ex affectu credit manifeſtum eſt ꝙ in deū erigit cor ſuū ⁊ illi cōiungit: ⁊ certificat̄ cor ei⁹ calefactū q̄ſi ſuā petitionē iam conſecutū: q̄d q̄dē intelligibile eſt ei qui paſſus eſt hoc: ⁊ mihi quidē videtur illos hoc paſſi qui menſurā ⁊ modum attendūt: ꝑpter hoc dn̄s dicit ꝙ oīa accipietis q̄ cū fide petieritis. Qui eñ credit ſe totū diſponi a deo: cū lachrymis intercedens: ⁊ q̄ſi dn̄i pedes in oratione tenere ſe cogitās: que iuſte poſtulat cōſequet̄. Uis aūt ⁊ aliter q̄ petis accipe: dimitte ſiq̄d ꝯtra te peccauerit frater tu⁹. Et hoc eſt quod ſubdit̄. Et dum ſta. ad orandū di. ſiquid ha. aduer. aliquē: vt ⁊ pater veſter q̄ in celis eſt di. vo. pec. ve ſtra. Hie. Septē verſus orōnis dn̄ice marc⁹ ſuo more in vna orōne cōprehendit. Is autē cui dimiſſa ſunt oīa peccata q̄d ampli⁹ rogabit: niſi vt ꝑſeueret i eo q̄d obtinuit? Bed. Notanda aūt diſtinctio deꝑcantiū: q̄ perfectā habēt fidē q̄ per dilectionē operatur: ille orando vel etiā iubendo poteſt trāſferre montes ſpiritales: quō fecit paulus de helimago: qui vero tante veſtigiū perfectionis necdū condeſcēdere queūt poſtulent ſibi peccata dimitti: ⁊ impetrabūt: ſi tñ in ſe peccantib⁹ alijs primo ipſi dimittant. Si autē hoc facere contemnunt non ſolū orādo virtutes facere: ſed nec ſuorum poſſunt veniā cōſequi pctōꝝ. Et hoc eſt q̄d ſubditur. Quod ſi vos nō dimiſeritis: nec pater veſter qui in celis eſt: di. vo. peccata veſtra.

Fides īꝑfecta q̄ ſit.

Fidei ∻ effectus.

¶ Et venīūt ruꝛſ⁹ hieroſolymā. Et cū ābularet ī templo: accedūt ad eū ſummi ſacerdotes ⁊ ſcribe ⁊ ſeniores: ⁊ dicūt ei. In q̄ ꝑtāte h̄ facis? ⁊ q̄s dedit tibi hāc ꝑtātē vt ita facias? Ieſ⁹ āt rn̄dēs ait illi. Interrogabo vos ⁊ ego vnū ꝟbū: ⁊ rn̄dete mihi: ⁊ dicā vobis ī q̄ ꝑtāte hec faciā. Baptiſmū ioannis de celo erat: an ex hoīb⁹? Rn̄dete mihi. At illi cogitabāt ſecū dicētes. Si dixerim⁹ de celo: dicet nobis. Quare ergo n̄ credidiſtis ei. Si dixerim⁹ ex hoīb⁹: timem⁹ ꝑplꝫ. Oēs. n. habebāt ioānem q: vere ꝓpheta eſſet. Et reſpōdētes dicūt ieſu. Neſcimus. Et reſpōdēs ieſus ait illis. Neq; ego dico vobis in qua poteſtate hec faciam.

Hiero. Quia dñs de tēplo eicce-
rat eos qui templū quaſi tabernā
rerū venaliū faciebāt: irati fuerāt: ⁊
ideo accedunt vt interrogent et ten
tēt. vñ dicit. Et veni. rur. hiero. et cū
ambu. in tē. ac. ad eū ſum. ſa. ⁊ ſcri. et
ſe. ⁊ di. illi. In ꝙ po. hec facis? ⁊ quis
de. ti. po. vt iſta facias. q. d. Quis es
tu qui talia facis? Nunquid doctorē
te cōſtituis: ⁊ te ordinas principē ſa
cerdotū. Beda. Et ꝗdē qñ dicūt. In
Verſu- ꝙ ptāte hec facis? de dei dubitabāt
tia iu- ptāte: et ſubintelligi volunt diaboli
deorū. eſſe qđ facit. Addētes quoq̄. Quis
dedit tibi hāc poteſtatē? manifeſtiſ-
ſime dei filiū negant: quē putāt non
ſuis: ſed alienis virib⁹ ſigna facere.
Theophi. Hec aūt dicebāt: creden-
tes ipſum in indicationē reducere:
vt ſi diceret. In ptāte mea: ipſum te
nerēt. Si aūt diceret. In ptāte alte-
rius: ab eo diſcedere pp̄ter in procura
rēt: ꝗ ipm deū eē credebāt. Dñs ꝟo
illos interrogat de ioāne: nō fruſtra
neq̄ ſophiſtice: ſed q2 de eo ioānes
perhibuerat teſtimoniū. vñ ſequit.
Ille aūt rñdēs ait illis. Inter. vos ⁊
ego. Bed. poterat ꝗdē dñs aperta
rñſione tētatorū calūnias cōfutare:
ſʒ prudēter interrogat vt ſuo vel ſilē
tio vel ſnīa cōdēnent: qđ apparet ex
eo qđ ſubdit. Et illi cogi. ſecū di. Si
dixerim⁹ de celo: di. no. Quare ergo
nō credidiſtis ei? Quaſi quē confiteri
ni de celo habuiſſe prophetiā: mihi
teſtimoniū perhibuit: et ab illo au-
diſtis: in ꝙ iſta facio ptāte. Sequit.
Si dixerimus: ex hoib⁹. Videbāt ꝙ
qđlibet horū rñdiſſent: in laqueū ſe
caſuros: timentes lapidationē: ſed
magis timētes veritatis cōfeſſionē.
vñ ſeqt. Et rñdētes dicūt ieſu. Ne-
ſcimus. Bed. De lucerna inuidi ob-
ſcurant: vt dr̄ paraui lucernam xp̄o
meo: inimicos ei⁹ induā cōfuſione.
Sequit. Rñdēs ieſus ait illis. Neq̄
ego dico vobis in qua ptāte hoc fa
ciā. Hie. q. d. Nō vobis dico qđ ſcio:
Veri- q2 nō vultis fateri qđ ſcitis. Notan
tas qñ dū aūt ꝙ duas ob cās maxime ſcien
occul- tia veritatis eſt occultanda ꝗrētib⁹:
tāda. ſcʒ cū is ꝗ querit aut minus capax
eſt ad intelligendum qđ querit: aut
cōtēptu veritatis: aut aliquo alio
indignus eſt cui debeat aperiri qđ
querit. Cap. xij.

ET cepit illis ī para-
bolis loqui. Vineaʒ
paſtinauit hō: ⁊ cir
cūdedit ſepē: ⁊ fodit
lacū: ⁊ edificauit turriʒ: ⁊ lo-
cauit eā agricolis: ⁊ peregre
pfect⁹ ē. Et miſit ad agrico-
las ī tpe ſeruū: vt ab agrico-
lis accipet de fructu vinee.
Qui app̄hēſuʒ eū ceciderūt: ⁊
dimiſerūt vacuū. Et iteꝝ mi
ſit ad illos aliū ſeruū: ⁊ illū ī
capite vulnerauerūt: ⁊ cōtu-
melĳs affecerūt. Et rurſum
aliū miſit ⁊ illū occiderūt: et
plures alios ꝗſdā cedentes:
alios ꝟo occidentes. Adhuc
ꝙ vnū hñs filiū chariſſimū ⁊
illū miſit ad eos nouiſſimuʒ
dicēs: q2 reuerebuntur filiū
meū. Coloni aūt dixerūt adin
uicē. Hic eſt heres: vēite occi
dam⁹ eū ⁊ nr̄a erit hr̄ditas.
Et app̄hēdētes eū ceciderūt:
⁊ eiecerūt ex̄ vineā. Quid ꝙ
faciet dñs vinee. Veniet ⁊ p-
det colonos ⁊ dabit vineam
alĳs. Nec ſcripturā hāc legi
ſtis. Lapidē quē reprobaue-
rūt edificātes: h̄ fact⁹ eſt ī ca
put āguli. A dño fcm̄ ē iſtđ:
⁊ ē mirabile ī oculis nr̄is. Et
ꝗrebāt eū tenere: ⁊ timuerūt
turbaʒ. Cognouerūt eñ qm̄
ad eos parabolam hāc dixe-
rit. Et relicto eo abierunt.

¶ Glo. Poſtq̄ dominus pꝛudēti in-
terrogatione tentatoꝛum oꝛa con-
cluſerat: ꝯſr eoꝛū malitiā paraboli-
ce demōſtrat. vnde dicit. Et ce. il. in
Deus hō dr. para. loq. Uineam paſti. homo. Hier.
Homo deꝰ pater dr: humano affectu
vinea domꝰ iſrael eſt. Sepis eſt cu-
ſtodia angeloꝛū. Lacus eſt lex. tur-
ris tēplū. agricole ſacerdotes. Be-
da. Uel ſepis murus eſt oꝛbis: lacus
ſiue toꝛcular altare: aut illa toꝛcula
ria quoꝛum tres pſalmi pꝛenotātur
titulo. Theo. Uel ſepis eſt lex: pꝛohi
bens eos alienigenis commiſceri.
Sequit. Et pere. pſe. eſt. Bed. Non
loci mutatiōe: ſ; abire vr̄ a vinea vt
vinitoꝛibus liberum operandi arbi
triu; derelinquat. Sequitur. Et mi-
ſit ad agri. in tēpoꝛe ſer. vt ab agri.
ac. de fru. vinee. Serui miſſi pphe-
tie: fructꝰ vinee obediētia eſt. De pꝛo
phetis: alij ceſi: alij vulnerati: alij oc
ciſi ſunt. vn̄ ſequit. Qui appꝛe. eū ce.
⁊ dimi. eū va. Beda. Seruus q̄ pmo
miſſus eſt ipſe legifer moyſes intel
ligitur. Sed ceſum eū dimiſerūt va
cuum: irritauerunt enim moyſen in
Allegoria legatoꝛum. caſtris. Sequit. Et ite. mi. ad il. ali.
ſer. et il. in ca. vul. ⁊ cōtu. affe. Seruꝰ
alter dauid regē et ceteros pſalmi-
ſtas ſignificat: ſ; hūc affectū cōtume
lijs i capite vulnerauerūt: q̄ pſalmi
ſtaꝝ carmina puipēdētes: ip̄ʒ dauid
abiecerūt dicētes. Que nobis pars
cū dauid. Sequit. Et rur. ali. mi. ⁊ il.
oc. et plu. al. quoſ. ce. ali. vo occi. Ter
tium cū ſuis ſocijs ſeruum ppheta
rū choꝛū intellige. Sed quē pphaꝝ
non ſunt perſecuti? His ſane tribus
ſeruoꝛū gradibus: olim ſub lege do-
ctoꝛū figurā poſſe compꝛehēdi dn̄s
alibi pꝛonunciat dicēs: quoniam ne
ceſſe eſt impleri oia que ſcripta ſunt
in lege et pphetis ⁊ pſalmis de me.
Theoph. Uel alr. Per pꝛimū ſeruū
intellige pꝛophetas: qui circa tem-
pus helie fuerunt: quoniam micheā
verberauit ſedechias pſeudo pꝛo-
pheta. Secundū vero ſeruu; quē in
capite vulnerauerunt. i. affecerunt
iniuria intellige pꝛophetas qui fue
rūt circa tēpus Oſee ⁊ Eſaie. Ter-
tiū vero ſeruū intellige pꝛophetas
qui fuerunt circa tp̄s danielis ⁊ eze-
chielis. Sequitur. Adhuc ergo vnū
ha. fi. cha. et il. mi. ad eos nouiſ. di-
cēs: q2 foꝛ. reue. fi. meum. Hiero. Fi-
lius chariſſimꝰ ⁊ nouiſſimꝰ vnigeni
tus eſt. Qd̄ aūt dicit. Reuerebunt fi.
me. per ironiā hoc dr. Bed. Uel alr.
Qd̄ ait. q2 foꝛte reuere. filiū meū: nō
de ignoꝛātia dr: ſed ambigere dicit
deus vt libera voluntas hoī reſer-
uetur. Theop. Uel alr. Nō ignoꝛās
quod futurū erat: hoc dixit. ſed oſtē-
dens quid erat decens et congruu;
eos operari. Coloni autē di. ad inui.
hic eſt heres: venite occidamus eū:
et no. erit here. Beda. Manifeſtiſſi-
me dn̄s pbat iudeoꝛū pꝛincipes nō
per ignoꝛantiā: ſed per inuidiā cru-
cifixiſſe filiū dei. Intellexerūt enim
hūc eſſe cui dictū eſt. Dabo tibi gen
tes hereditatē tuā. Hāc occaſionem
eius mali coloni pꝛipere molieban-
tur: cū crucifigentes eū iudei fidē q̄
per eū eſt extinguere: ⁊ ſuam magis
q̄ ex lege eſt iuſtitiā pꝛeferre: ac gen
tibꝰ imbuēdis conabant inſerere.
Sequit. Et appꝛe. eum occi. ⁊ eie. ex
tra vineā. Theop. Sc; extra hieru-
ſalē: extra ciuitatē q̄ppe crucifixus
eſt dn̄s. Hier. Uel eiecerūt eū extra
vineā. i. extra plebē dicētes. Sama-
ritanꝰ es ⁊ demoniū habes. Uel q2
xp̄tū in ſe erat: ex ſuis eū finibus ex
cludētes: gētibus ſuſcipiendū dede
runt. Sequitur. Quid er. fa. dn̄s vi-
nee? Ue. et per. colo. et da. vi. alijs. Cōſenſus euāgelicꝰ.
Aug. de con. euā. Et quidē mattheꝰ
illos reſpondiſſe ſubiungit atq; di-
xiſſe. Malos male perdet. qd̄ mar-
cus hoc non ab ipſis reſponſum eſ-
ſe cōmemoꝛat: ſed dn̄m poſt inter-
rogationē ſuā ipſum ſibi quodāmō
reſpondiſſe. Sed facile poteſt intel
ligi vel illoꝛū vocē ita ſubiunctā vt
non interponeret: illi reſponderūt:
aut illi dixerūt: ſed tamē intellige-
retur: aut ideo reſponſionē iſtā do-
mino potius attributa: quia cū ve-
rum dixerunt: et de illis hoc ipſe re
ſpondit qui veritas eſt. Theo. Do-
minꝰ ergo vinee eſt pater filij inter-

empti: ⁊ ipſe filius interemptus qui
perdet colonos: tradens ipſos ro-
manis: et pplm dabit aliis colonis
i. aplis. Perlegas actus aploꝝ et
inuenies tria milia ⁊ quinqȝ milia re-
pẽte credẽtiũ et fructificãtium deo.
Hiero. Uel datur vinea aliis: id eſt
ab oriente ⁊ occidente ⁊ auſtro ⁊ ab
aquilone venientibus ⁊ recũbenti-
bus cũ abraham iſaac ⁊ iacob in re-
gno dei. Beda. Hoc autẽ ita diuini-
tus fuiſſe pcuratũ ꝓphetico ſtatim
affirmauit exemplo: ſubiiciẽs. Nec
ſcrip. hãc le. La. quem repro. edi. hic
fac. eſt in cap. anguli? q. d. Quomo-
do ĩplebit᷑ hec ꝓphetia: niſi qȝ xp̄s
a vobis reprobat⁹ ⁊ occiſus: tradi-
tus eſt gẽtibus p̄dicandus: vt quaſi
lapis angularis duos populos con
dat in ſemetipſum: atqȝ ex vtroqȝ po
pulo vnam ſibi fidelium ciuitatem
vnũ tẽplũ edificet. Eoſdẽ eñ ſyna-
goge magiſtros quos ſupra colo-
nos dixerat: nunc edificãtes appel-
lat: qȝ ſubitã ſibi plebẽ ad ferendos
vite fructus: quaſi vineã videbant
excolere: ipſi quoqȝ hãc deo inhabi-
tatore dignã quaſi domuȝ conſtrue-
re atqȝ ornare precipiebant. Theo.
Lapis ergo quẽ reprobauerunt do
ctores: hic fact⁹ eſt in caput anguli
i. in caput eccl'ie. Angulus nãqȝ ec-
cleſia eſt q̄ſi coiũgẽs iudeos ⁊ genti
les. hic autem angulus. ſ. eccleſia a
dño fact⁹ eſt: ⁊ eſt mirabilis in ocu-
lis noſtris. ſ. fidelium. nã ab infideli-
bus miraculis detrahit᷑. Mirabilis
quidẽ eſt eccl'ia quaſi miraculis ſi-
ſtẽs dño cooperãte apl'is ⁊ ſermonẽ
cõfirmãte ſequẽtibus ſignis. et hoc
eſt qð dr. A dño factũ eſt iſtud: et eſt
mirabile in oculis noſtris. Hiero.
Uel aliter. Hic lapis reprobus queȝ
geſtat angulus coniungens in cena
agnũ cũ pane finiens vetus et nouũ
inchoans teſtamentũ: preſtat mira
in oculis noſtris vt topaziõ. Beda.
Principes autem ſacerdotum oſten
debant vera eſſe que dominus dixe
rat: quod patet ex hoc qð ſubditur.
Et querebant eũ tenere. Ipſe enim
eſt heres cuius iniuſtam necem di-

Lapis angularis xp̄s

cebat eſſe vindicandã a patre. Mo-
raliter autem cuiqȝ fideliũ cuȝ my-
ſterium baptiſmi committitur quaſi
vinea quã excolat locat᷑. Sȝ miſſus
ſeruus contumeliis affectus vel ce
ſus eiicitur: cum ſermo auditus vel
contẽnit᷑: vel qð peius eſt etiã blaſ-
phemat᷑. Miſſum inſuper heredem
xp̄m in ſe eſt occidit: qui filiuȝ dei
conculcauit. Perdito malo cultore
vinea datur alteri: cum dono gra-
tie: quod ſuperbus ſpreuit: humilis
quiſqȝ ditabitur. Sed ⁊ hoc qꝫ prin-
cipes ſacerdotum manum mittere
querẽtes in ieſum: timore turbe re-
tinentur: quotidie geritur in eccle-
ſia: cum quilibet ſolo nomine ſuper
eã quã nõ diligit: eccl'iaſtice fidei et
pacis vnitatẽ ꝓpter cohabitantium
fratrũ bonoꝝ multitudinẽ aut eru-
beſcit aut timet impugnare.

Tropologia heredi filii.

¶ Et mittũt ad eũ quoſdaȝ
ex phariſeis ⁊ herodianis vt
eũ caperẽt i v̄bo. Qui veniẽ
tes dicũt ei. Magr̄ ſcim⁹ qȝ
verax es: ⁊ non curas quẽq̄.
Nec eñ vides in faciẽ hoĩ:
ſȝ in v̄itate viã dei doces. Lȝ
dari tributũ ceſari: an nõ da
bim⁹? Qui ſciẽs verſutiã il-
loꝝ ait illis. Quid me tẽta-
tis. Afferte mihi denariũ vt
videam. At illi tulerũt ei. Et
ait illis. Cui⁹ eſt imago hec ⁊
ĩſcriptio? Dicũt ei. Ceſaris.
Rñdens autẽ ieſus dixit il-
lis. Reddite igit᷑ q̄ ſunt ceſa-
ris ceſari: ⁊ q̄ ſunt dei deo.
Et mirabantur ſuper eo.

¶ Beda. Querẽtes dñm cõprehẽde
re ſummi ſacerdotes timuerũt tur-
bã: atqȝ ideo qð p ſe non potuerunt:
terrenis ptãtib⁹ efficere tentabant:
vt vel ipſi a morte eius viderentur
immunes. Et ideo dr. Et mit. ad euȝ
quoſdã ex phari. et hero. vt eum ca-

Herodianorū hereſes.

perēt in verbo. Theo. Diximus alibi de herodianis q̄ hereſis quedaꝫ noua erat dicentiū xp̄m eſſe herodē ꝓpter hoc q̄ defecerāt ſucceſſores regni iudeorū. Alij ṽo dicunt herodianos milites fuiſſe herodis quos phariſei ꝑ teſtib⁹ inducebāt de his q̄ dicebant̄ a xp̄o: vt eū caperent et adducerēt. Uide autē eorū malitiam qualr̄ cū adulatione xp̄m decipere volebant. Naꝫ ſequit̄. Qui ve. di. ei. Magr̄: ſcimus q̄ ve. es. Hier. Melliti eīm verbis eū interrogabant: ⁊ circūdabāt eū ſicut apes mel portātes in ore: aculeum in tergo. Beda. Blāda aūt et fraudulēta interrogatio illuc ꝓuocat reſpōdentē: vt magis deum q̄ ceſarem timeat: ⁊ dicat non debere tributa ſolui: vt ſtatim audiētes herodiani ſeditionis contra romanos autorem habeant. Et ideo ſubdunt. Et nō curas quemq̄: nec eīm vides in fa. hominuꝫ. Theophi. Ita vt ceſarē nō honores. ſ. contra veritatē. Iō ſubdunt. Sꝫ in veri. viā dei do. Licet tri. dari ce. an non dabim⁹? Totū eīm artificium eorum erat vndiq̄ p̄cipitiū habēs: vt ſi diceret q̄ licet cenſum ceſari dari: prouocēt cōtra eū plebē quaſi in ſeruitutē reducēté ipm ppl̄m. Si vero diceret q̄ non licet dari: ſic accuſarent eū tanq̄ excitaret ppl̄m contra ceſarem: ſꝫ ſapiētie fons fugit dolos eorū. vñ ſequit̄. Qui ſciēs ṽ. eorum: ait illis. Quid me te. Afferte mihi denarium vt vi. At illi attu. Beda. Denari⁹ eſt gen⁹ nūmi qd̄ ꝓ. x. nūmis imputabat̄: ⁊ habebat imaginē ceſaris. vñ ſequit̄. Et ait illis. Cui⁹ eſt imago hec ⁊ iſcriptio? Dicūt ei. Ceſaris.

Denarij valor exp̄mitur.

Qui putāt interrogationem ſaluatoris ignorātiā eē nō diſpenſationem: ex h̄ diſcant q̄ potuit ſcire cui⁹ imago eēt: ſꝫ interrogat: vt ad ſermoneꝫ eorū cōpetēter rn̄deat. vñ ſequit̄. Rn̄dens autē ieſus dixit illis. Reddite igit̄ q̄ ſunt ce. ceſari: ⁊ q̄ ſūt dei deo. Theo. Quaſi. d. Date qd̄ imaginem hꝫ imaginato. i. denariū ceſari. Poteſtis enim ⁊ cēſum ceſari dare et deo propria offerre. Beda. Id eſt decias ⁊ p̄mitias ⁊ oblationes et victimas quō et ipſe reddidit q̄ dei ſunt: p̄ris faciēs volūtatē. Hier. Uel al'. Nummū habētē ceſaris imaginē reddite coactū ceſari: voſipſos libenter deo reddite. Signatū eſt eīm ſup nos lumē vult⁹ tui dn̄e: nō ceſaris. Theo. Quaſi ceſar ēt eſt vniuſcuiuſq̄ nr̄orū corporū ineuitabilis neceſſitas. Iubet ergo dn̄s dari corpori cibaria ꝓpria ⁊ veſtitū: ⁊ q̄ ſunt dei deo. Sequitur. Et mirabantur ſuper eo. Qui credere debuerant ad tantam ſapientiam ſunt mirati: q̄ calliditas eorum non inueniſſet locum.

Tropologia hoīs.

¶ Et venerūt ad eū ſaducei q̄ dicūt reſurrectionē nō eē: ⁊ interrogabant eū dicētes. Magr̄: moyſes nob̄ ſcripſit: vt ſi fr̄ mortu⁹ fuerit ⁊ dimiſerit vxorē: ⁊ filios nō reliq̄rit: accipiat frat̄ ei⁹ vxorē ipſius et reſuſcitet ſemē fratri ſuo. Septē ḡ fratres erāt: et p̄m⁹ accepit vxorē: ⁊ mortu⁹ ē nō relicto ſemie. Et ſcd̄s accepit eā: ⁊ mortu⁹ ē: ⁊ nec iſte reliq̄t ſemē. Et terti⁹ ſilr̄. Et acceperūt eā ſilr̄ ſeptē: ⁊ non reliq̄rūt ſemē. Nouiſſime oīū defuncta eſt ⁊ mulier. In reſurrectiōe ergo cū reſurrexerit: cui⁹ de his erit vxor? Septē eī habuerūt eā vxorē. Et rn̄dēs ieſ⁹ ait illis. Nōne iō erratis: nō ſcientes ſcripturas neq̄ ṽtutē dei? Cū eī a mortuis reſurrexerint: neq̄ nubēt neq̄ nubent: ſꝫ erunt ſicut angeli dei in celis. De mortuis aūt q̄ reſurgāt nō legiſtis in libro moyſi ſuper rubum quomodo dixerit illi

deus inquiẽs. Ego ſum de⁹ abrahã: ⁊ de⁹ iſaac: ⁊ deus iacob. Nõ eſt deus mortuorum: ſed viuorũ. Uos ergo multum erratis.

¶ Glo. Poſtꝙ dominus ſapienter phariſeorũ callidã tẽtationẽ euitauit oñdit quõ et ſaduceos tẽtantes cõfundit. vñ dr. Et ve. ad eũ ſadu. q̃ di. reſur. non eẽ. Theoph. Hereſis q̃dã iudeorum erat qui dicebãtur ſaducei: hi reſurrectionẽ negabant ⁊ dicebant ꝙ non ſit angelus neqꝫ ſpũs. hi ḡ accedẽtes ad ieſuꝫ doloſe narrationẽ quãdã inſerũt p quã oñderẽt reſurrectionẽ non eſſe nec factã nec fiẽdã. Et ideo ſubdit. Et iter. eũ di. Magr. In q̃ quidem narratiõe ſeptẽ ponũt qui mulierẽ acceperãt: vt magis rẽ trahant a reſurrectione. Beda. Recte eñ iſtiuſmodi fingũt fabulã que deliramẽti arguat eos q̃ reſurrectionẽ aſſerunt corporũ. Pōt aũt fieri vt vere in gẽtẽ eorũ aliqñ hoc acciderit. Hiero. Myſtice aũt mulier ſterilis nõ relinquẽs ſemẽ ex ſeptẽ fratrib⁹ nouiſſime moriens: quid aliud ſignificat ꝙ iudaicã ſynagogã relictam a ſpiritu ſeptiformi: q̃. vij. patriarchas impleuit: q̃ non reliq̃rũt ei ſemẽ abrahe: qḋ eſt ieſus xp̄s. Iꝫ eñ puer natus eſt illis: nobis tñ gẽtib⁹ datus eſt: q̃ mulier mortua erat xp̄o: nec cuiꝙ patriarche de. vij. in reſurrectione cõiungetur. Septenario nanqꝫ numero vniuerſitas pfectoꝝ ſignificat vt verſauice p eſa. dicit. Apphendent. vij. mulieres virum vnũ. i. vij. eccl'ie quas dñs amat arguit et caſtigat: eũ vna fide adorant. vñ ſeqꝛtur. Et reſpondens ieſus ait illis. Nõne ideo er. nõ ſci. ſcrip. neqꝫ vir. dei. Theo. Quaſi. d. Uos nõ intelligitis qualẽ reſurrectionẽ ſcriptura annũciet. Creditis eñ ꝙ reſtauratio corporũ talium ſit futura: qualia nũc ſunt: non aũt ſic erit. Sic igitur ignoratis ſcripturã: ſꝫ etiã virtutem ignoratis diuinã. Uos eñ conſideratis q̃ſi difficile dicẽtes. Qualr poterũt mẽbra diſſoluta ꝯiungi ⁊ animabus adunari? hoc enim reſpectu diuine potentie quaſi nihil eſt. Sequit. Cũ enim a mor. reſur. neqꝫ nubẽt: neqꝫ nubẽtur: ſed erũt ſicut angeli dei in celis. Quaſi. d. Diuina q̃dã erit vite reſtauratio et angelica cũ vlterius nõ corrũpemur: ſed eodẽ mõ manebimus: ⁊ ꝑpter hoc nuptie auferent. Nã nuptie q̃dẽ nunc ſunt ꝑpter corruptionẽ: vt p ſucceſſionẽ generis ꝑſiſtamus ⁊ non deficiamus: tũc ꝟo ſicut angeli erim⁹: qui ſunt ſine ſucceſſione nuptiali et nunꝙ deſinũt. Beda. Cõſiderãdum eſt hic ꝙ latina conſuetudo hic greco ydiomati non rñdet. Nubere eñ ꝓprie dicunt mulieres: ⁊ viri vxores ducere: ſed nos ſimplr dictũ intelligamus: vt nubere de viris: et nubi de vxorib⁹ ſcriptum ſit. Hier. Sic igit erãt nõ intelligentes ſcripturas: q: in reſurrectionem hoĩes erũt ſicut angeli dei. i. nemo ibi moritur: nemo ibi naſcitur: nec infans eſt ibi nec ſenex. Theo. Et aliter etiam decipiunt nõ intelligentes ſcripturas. Si eñ has intellexiſſent: intelligerent quõ p ſcripturas reſurrectio mortuoꝝ poſſit ꝓbari. vñ ſubdit. De mortuis autẽ ꝙ reſur. non le. in libro moy. ſu. ru. quomodo dixit illi deus inquiens. Ego ſum de⁹ abra. deus iſa. et de⁹ iacob. Hiero. Dico autẽ ſuper rubuꝫ: in quo eſt ſimilitudo veſtra: in quo ignis ardebat: ſed nõ eius ſpinas cõſumebat: ſic vos inflãmãt eloquiũ meum nec ſpinas veſtras ſub maledicto germinatas abſumit. Theo. Dico autẽ. Ego ſum deus abra. deus iſa. et de⁹ iacob. Quaſi. d. de⁹ viuẽtiũ. vñ ſubdit. Nõ eſt deus mortuorum: ſed viuorũ. Nõ eñ dixit: ego fui: ſꝫ ego ſum: tanꝙ illi preſentes exiſtant. Sed forte aliquis dicet ꝙ hoc dixit ſolum deus de anima abrahe: non de corpe. Ad qḋ dicimus: ꝙ abrahã vtrũqꝫ importat. ſ. corpus ⁊ aiaꝫ: ita vt ⁊ corporis ipſe ſit deus: ⁊ corpus viuat apud deũ. i. in dei ordinatiõe.

Saduceorū hereſis qualis.

Allegoria ſynagoge.

Reſurrectio aſſerit.

Rubi ſignificatio.

Anime post mortez manét.

Beda. Uel qꝛ cū ꝓbauit aīas ꝑma- nere post mortē: necꝗ ei poterat fie- ri vt eoꝝ eēt deꝰ q̄ nequaꝗ̄ ſubſiſte- rēt: ꝯñter introduceret ꝛ corporum reſurrectio: que cum aīabus bona malaꝗ geſſerūt. Hiero. Cum aūt di cit deꝰ abrahā: deꝰ iſaac: ꝛ deus ia- cob. ter deū nominando: trinitatē in timauit. Cū aūt dicit. Non eſt deus mor. vnū deꝰ iterans: vnā ſubſtan- tiā ſignificanit. Uiuūt aūt q̄ vendi- cāt portionē quā elegerāt: mortui āt ſunt qui qđ vendicauerūt ꝑdide- rūt. Uos ergo multuꝫ erratis. Glo. Qꝛ videlicet ꝛ ſcripturis ꝯtradice- bant: ꝛ virtuti dei derogabant.

¶ Et acceſſit vnꝰ de ſcribis q̄ audierat illos ꝯquirētes: ꝛ vidēs qm̄ bn̄ illis rn̄derit: interrogauit eū qđ eſſet pri mū oīū mādatoꝝ. Jeſus aūt rn̄dit ei: qꝛ primū oīm māda tū eſt. Audi iſrl̄. Dn̄s deus tuꝰ deꝰ vnꝰ eſt: ꝛ diliges do- minū deū tuū ex toto corde tuo: ꝛ ex tota aīa tua: ꝛ ex to ta mēte tua: ꝛ ex tota v̄tute tua: hoc ē ꝑmū mādatū. Se cūdū aūt ſile ē illi. Diliges ꝓximū tuū tāꝗ̄ teipm. Ma ius hoꝝ aliđ mādatū nō ē. Et ait illi ſcriba. Bn̄ magr̄ i v̄itate dixiſti: qꝛ vnꝰ eſt deꝰ ꝛ nō eſt aliꝰ preter eū. Et vt di ligat̄ ex toto corde: ꝛ ex toto intellectu: ꝛ ex tota aīa et ex tota fortitudīe: ꝛ diligere ꝓ ximū ſicut ſeipm: maiꝰ eſt oī bus holocauſtomatibꝰ ꝛ ſa crificiis. Jeſꝰ aūt vidēs ꝙ ſa piēter rn̄diſſet: dixit illi. Nō es lōge a regno dei. Et nemo iā audebat eū interrogare.

¶ Glo. Poſtꝗ̄ dn̄s confutauit pha riſeos ꝛ ſaduceos tētantes: hic oñ- dit quō ſatiſfecit ſcribe querēti. vn̄ dꝛ. Et acceſ. vnꝰ de ſcri. q̄ au. il. cō. et vi. qm̄ bn̄ il. reſ. inter. eum qđ eſ. pri. om. mā. Hier. Que eſt hec q̄ſtio pro bleumatis qđ eſt cōe oībꝰ peritis i lege: niſi ꝙ diuerſa in exodo et le- uitico ꝛ deuteronomio ordinantur mādata: vnde nō vnū: ſed duo intu- lit mandata: quibus quaſi duobus vberibus ſuꝑ pectus ſponſe eleua- tis noſtra alitur infantia. Et iō ſub- ditur. Primum mandatum eſt. Audi iſrael. Dn̄s deus tuus deꝰ vnꝰ eſt. Primū oīm maximū mandatum di- cit: hoc eſt: qđ ante oīa debemꝰ i cor de ſinguli quaſi vnicū pietatis fun- damētū locare. i. cognitio atꝗ con- feſſio diuine vnitatis cū executio- ne bone operationis q̄ in dilectio- ne dei ꝛ ꝓximi ꝑficit̄. vnde ſubdit̄. Et dili. do. de. tu. ex to. cor. tuo: et ex to. ani. tu. ꝛ ex to. men. tu. et ex to. vir tu. hoc eſt primum man. Theophi. Attende qualiter oēs anime vires enumeranit. Eſt eñ virtus anime aīalis quam expedit in dicendo. Ex tota aīa tua: ad quā pertinet ira et deſideriuꝫ: q̄ oīa tribui vult diuino amori. Eſt ꝛ alia vis q̄ dicit̄ natura lis: ad quam ꝑtinet nutritiua ꝛ au- gmētatiua: ꝛ iſta eſt etiā danda dn̄o tota: ꝑpt̄ qđ dicit. Ex toto cor. Eſt ꝛ alia vis rationalis quā mētē vocat: ꝛ iſta etiam eſt dāda deo tota. Glo. Qđ aūt ſubdit. Et ex tota fortitudi ne ad vires corporales referri pōt. Sequit̄. Scđm aūt ſimile eſt huic. Diliges proximū tuū ſicut teipſuꝫ. Theo. Propter hoc dicit eſſe ſimi- le: qꝛ hec duo mandata alternatim ſunt ſibi conſona: ꝛ reciproce con- uertuntur. nam qui diligit deum: di ligit ꝛ facturam ſuā. principale au- tem factorū eius eſt homo. vnde q̄ diligit deum: diligere debet omnes homines. Qui vero diligit proxi- mum: qui multotiens dat cauſam ſcandali: multomagis eum debet diligere qui ſemper preſtat benefi- cia. Et ideo propter coherentiam

Duo vbera ſponſe: Mādatū ꝑmū qđ ſit.

Anime vires.

horũ mãdatorũ ſubdit. Maius horum aliud mandatũ nõ eſt. Sequitur. Et ait illi ſcri. Bene magiſter in veri. dixiſti. Beda. Oſtendit ex hoc qđ dicit. Maius eſt olbus holocauſtomatibus ⁊ ſacrificijs graue ſepe inter ſcribas ⁊ phariſeos qõne eſſe verſatã: qđ eſſet mandatũ primum ſiue maximũ diuine legis: quibuſdam videlicet hoſtias et ſacrificia laudantibus: alijs ꝟo fidei et dilectionis opera preferentibus: eo qđ plurimi patrũ ante legẽ ex fide tñ que per dilectionem operat placerent deo. In hac ſnĩa ſcriba iſte ſe fuiſſe declarat. Sequit. Jeſus autẽ vi. ꝙ ſapi. rñ. dixit illi. Non longe es a regno dei. Theo. In quo non eum eſſe perfectum teſtat: nõ eñ dixit. intra regnũ celorũ es: ſed non longe es a regno dei. Beda. Jdeo aũt non fuit longe a regno dei: qꝛ ſnĩe illi⁹ q̃ noui teſtamẽti ⁊ euangelice pfectionis eſt ꝓpria: fautor extitiſſe ꝓbat⁹ eſt. Aug. de cõ. euã. Nec moueat qđ mattheus dicit tentantem fuiſſe: a quo dñs interrogatus eſt. Fieri eñ põt vt q̃uis tẽtãs acceſſerit: dñi tñ reſponſione correctus ſit. Aut certe ipam tẽtationẽ nõ accipiam⁹ malã tanq̃ decipere volẽtis inimicũ: ſed cautam potius tanq̃ experiri ampli⁹ volentis ignotũ. Hiero. Uel nõ eſt lõge q̃ venit callide. Lõgior nanq̃ eſt ignorantia a regno dei q̃ ſcĩa vñ ſupra ſaduceis. Erratis ineſcientes ſcripturã neq̃ virtutẽ dei. Sequit. Et nemo audebat eum interrogare. Quia eñ in ſermonib⁹ ꝯfutati ſunt vltra non interrogant: ſꝫ apertiſſime cõprehenſum. Romane tradãt ptãti. Ex quo intelligim⁹ venena inuidie poſſe quidem ſuperari: ſed difficile conquieſcere.

Inuidie venena.

¶ Et rñdẽs ieſ⁹ dicebat docẽs ĩ tẽplo. Quomõ dicunt ſcribe chriſtũ filium eſſe dauid: Jpſe eñ dauid dicit in ſpũſancto. Dixit dñs dño meo: ſede a dextris meis: donec ponã inimicos tuos: ſcabellũ pedũ tuoꝝ: Jpſe ergo dauid dicit ipꝫ dominũ: ⁊ vñ eſt fili⁹ ei⁹: Et multa turba eum libenter audiebat.

¶ Theo. Quia xp̃s ad paſſionem venturus erat: opinionem falſam corrigit iudeorũ q̃ xp̃m filiũ Dauid eſſe dicebãt nõ dñm eius. vnde dr. Et reſpondens ieſus di. do. in templo. Hier. Jd eſt palã eis de ſe loquit vt inexcuſabiles ſint. Sequit enim. Quõ dicũt ſcribe xp̃m filium dauid eſſe: Theo. Oſtẽdit ꝟo xp̃s ſe eſſe dñm p verba dauid: Nã ſequit. Jpſe enim dicebat in ſpiritusſancto. Dixit dñs dño meo: ſede a dextris meis. q. d. Non poteſtis mihi dicere ꝙ dauid abſq̃ gratia ſpũſſancti hoc dixerit: ſed in ſpiritusſancto vocauit eũ dominus. Et ꝙ ſit dñs oſtẽdit per hoc quod ſubdit. Donec po. ini. tu. ſca. pedum tuorũ. Jpſi enim erant inimici eius: quos deus pater poſuit ſcabellũ xp̃i. Qđ aũt a patre ſubijciuntur ei inimici: nõ infirmitatem filij: ſed vnitatem nature: qua in altero alter operatur ſignificat. Nam et filius ſubijcit inimicos patri: quia patrẽ clarificat ſuper terram. Gloſſ. Sic ergo dñs ex predictis cõcludit dubitabilẽ queſtionẽ. Nã ex verbis dauid premiſſis habet ꝙ chriſt⁹ ſit dominus dauid: ex dicto autem ſcribarum habetur ꝙ ſit filius eius. Et hoc eſt qđ ſubdit. Jpſe ergo dauid dicit eũ dñm: ⁊ vñ eſt filius ei⁹: Beda. Interrogatio ieſu nobis profuit vſq̃ hodie contra iudeos. et hi eñ qui confitent xp̃m eſſe venturũ hoiem ſimplicem ⁊ ſanctũ virum aſſerunt de genere dauid. Interrogemus ergo eos docti a domino: ſi ſimplex homo eſt: et tãtũ filius dauid: quomodo vocet eũ dauid dñm ſuũ in ſpiritusſancto: Non autem reprehenduntur ꝙ dauid filium dicunt: ſed ꝙ dei filium eum eſſe non credunt. Sequitur. Et multa tur. libẽ. eum au. Glo. Quia ſcilicet vis

Jeſu pxchꝛa queſtio

debant eum ſapienter reſponden⸗
tem ⁊ interrogantem.

¶ Et dicebat eis ī doctrina ſua. Cauete a ſcribis q̄ volūt ī ſtolis ābulare: ⁊ ſalutari in foro: ⁊ in p̄mis cathedris ſedere ī ſynagogis: ⁊ p̄mos diſcubit⁹ i cenis. Qui deuorāt domos viduarū ſub obtētu prolixe oratiōis: hi accipient prolixius iudicium.

¶ Hiero. Cōfutatis ſcribis ⁊ phariſeis: vt ignis eorꝫ arida exempla incendit. vñ dr. Et di. eis I doctrina ſua. Ca. a ſcri. q̄ vo. I ſto. ambu. Beda. Ambulare in ſtolis cultioribus veſtimētis idutos: ad publicū p̄cedere ſignificat: in q̄ inter cetera diues ille q̄ epulabat q̄tidie ſplendide peccaſſe deſcribit. Theophi. In ſtolis aūt venerabilib⁹ ambulabāt ex hoc volētes p̄honorari: ⁊ ſili alia appetebant q̄ cedūt ad gl'iam. Mat. ſequit. Et ſalu. in fo. ⁊ in p̄i. ca. ſe. in ſy. ⁊ p̄ri. diſcu. in ce. ſ. volūt. Bed. Notandū aūt q̄ non ſalutari in foro: nō primos ſedere vel diſcūbere vetat eos qb⁹ h̄ officiū ordine cōpetit: ſed eos q̄ hec: ſiue habita ſiue non habita indebite amant: a fidelib⁹ quaſi īprobos docet eſſe cauēdos: animū videlicet nō gradum redarguēs: licet culpa nō careat: ſi iidē in foro litibus intereſſent: qui in cathedra moyſi ſynagoge magiſtri cupiunt appellari. Duplici ſane ratione vane gl'ie cupidis attendere iubemur: ne. ſ. eorꝫ: vel ſimulatione ſeducamur: eſtimantes bona eſſe que faciunt: vel emulatione inflammemur fruſtra gaudentes in bonis que laudari ſimulant. Theo. Specialr etiā ap'los docet vt nullā cuꝫ ſcribis habeāt cōuerſationē: ſꝫ ip̄m xp̄m imitēt: ordināſq; ipſos magiſtros i his q̄ ſunt circa vitā agēda: alios eis ſupponit. Beda. Nō ſolū aūt laudes ab hoīb⁹: verūetiā pecunias querūt. vñ ſeq̄t. Qui de. do. vi. ſub obtē. proli. ora. Sunt eni qui ſe iuſtos ſimulantes a peccatorū ſuorꝫ ꝯſcientia turbatis q̄ſi oratiōi p̄ eis in iudicio futuri: pecunias accipere nō dubitant: ⁊ cū porrecta man⁹ pauperi preces iuuare ſoleat: illi ob hoc maxime in precib⁹ pnoctant vt pauperi nummū tollant. Theo. Accedebant aūt ſcribe ad has mulieres q̄ ſine p̄tectione viri manebant: quaſi earū fierēt p̄tectores: et ſimulatione orationis ⁊ habitu reuerentie ⁊ hypocriſi viduas decipiebant: et ſic etiam deuorabant diuitum domos. Sequit. Hi acci. prolix. iudiciū ſ. p̄ ceteri iudeorū peccantium.

Vane gl'ie deteſtatio

¶ Et ſedēs ieſus ꝯtra gazophilaciū aſpiciebat q̄mo turba iactaret ī gazophilaciū: ⁊ multi diuites iactabāt m̄lta Cū vēiſſet āt vna vidua pau p miſit duo minuta: qd̄ eſt q̄drans. Et cōuocans diſcipulos ſuos ait illis. Amē dico vobis: q̄m vidua hec pauper plus oīb⁹ miſit: q̄ miſerūt in gazophilaciū. Oēs eni ex eo qd̄ abūdabat illis miſerunt: hec v̄o de penuria ſua oīa q̄ habuit miſit totū victū ſuū.

¶ Beda. Domin⁹ qui appetitus primatus ⁊ vane glorie cauendos eſſe monuerat: etiam dona ferētes in domum dn̄i certo examine diſcernit. vnde dicitur. Et ſedens ieſus contra gazo. aſpi. quomō turba iactaret in gazophi. Sermone greco phylare ſeruare dicitur ⁊ gaza perſica lingua diuitie vocāt. vñ gazophilaciū loc⁹ appellari ſolet q̄ diuitie fuāt q̄ nole ⁊ arca in q̄ donaria ppl'i cōgregabantur ad vſus templi neceſſarios: ⁊ porticus in quibus ſeruabantur appellabant. Habes exemplum de porticibus in euangelio. Hec inquit verba locutus eſt in gazophilacio docēs in templo. Habes et de

arca in libro regum. Et attulit ioia-
da pontifex gazophilacium vnum.
Cõſuetudo laudabilis. Theo. Erat autem laudabilis con-
ſuetudo apud iudeos: vt. ſ. haben-
tes ⁊ volentes aliquid in gazophi-
lacio ponerent qđ eſſet pro ſacerdo
tibus et pauperibus et viduis: vt
exinde nutrirentur. vnde ſubditur.
Et multi di. ia. mul. Multis autem
hoc faciẽtibus acceſſit ⁊ vidua: oſtẽ
dens affectũ in oblatione pecunie:
ſm propriam virtutẽ. vnde ſubdit.
Cum ve. autem vna vi. pau. mi. duo
Quadrans. quid ſit. mi. quod eſt qua. Beda. Quadran-
tem vocant calculatores quartam
partem cuiuſlibet rei: videlicet et
loci: aut tẽporis: aut pecunie. For-
ſitan ergo hoc loco quartam par-
tem ſicli. i. quinqȝ obolos ſignificat.
Sequitur. Et con. diſcipu. ſu. ait illis.
Amen dico vobis: qꝛ vi. hec pau.
plus oĩbus miſit qui miſe. in gazo.
Deus eñ non ſubſtantiam offeren-
tium: ſed cõſcientiã penſat: nec per-
pendit q̃tum in eius ſacrificio: ſed
ex q̃to pferatur. vnde ſubdit. Om-
nes enim ex eo quod abunda. illis
mi. hec vero in pe. ſua omnia q̃ ha.
mi. to. victum ſuum. Hierony. My-
ſtice aũt diuites ſunt qui proferunt
de theſauro cordis ſui noua et vete
ra: que ſunt incerta ⁊ occulta ſapiẽ
tie diuine vtriuſqȝ teſtamenti. pau-
percula autem que eſt vt ego ⁊ mei
ſimiles: qui mitto quod poſſum: et
deſidero quod non poſſum vobis
explanare. nam non quantum vos
audiſtis: ſed ex quanto conſiderat
deus: vnuſquiſqȝ autem quadran-
tem poteſt offerre que eſt voluntas
prompta: que dicitur quadrans:
quia cum tribus conſiſtit: ſcilicet co
gitatu: verbo: et facto. Quod dicit.
Totum victum ſuum miſit. hoc ſi-
gnificat: quia tota voluntas corpo-
ris in victu conſiſtit. vnde dicitur.
Totus labor hominis in ore ſuo
eſt. Theophi. Uel aliter. Uidua iſta
anima hominis eſt: relinquens ſa-
thanam cui fuerat adiuncta: que
mittit in templi erario duo minu-
ta: carnem. ſ. ⁊ mentem. carnem qui-
dem per abſtinentiam: mentem ve-
ro per humilitatem: vt ſic audire va
leat ꝙ totum victum ſuum poſuit ⁊
ſacrum fecit: nihil de ſuo mundo re
linquens. Beda. Allegorice autem
diuites qui in gazophilacium mu-
nera mittebant iudeos de iuſtitia
legis elatos deſignant. Uidua pau-
per eccleſie ſimplicitatem deſignat.
pauper quidẽ: qꝛ ſpiritum ſuperbie
vel concupiſcentias tẽporalium ab-
iecit. vidua vero: quia eius pro ea
mortem pertulit. Hec in gazophila
cium duo minuta mittit: qꝛ dilectio
nẽ dei ⁊ proximi ſeu fidei ⁊ oratio-
nis munera defert: que cõſideratur
proprie fragilitatis minuta: ſed me
rito pie intentionis accepta cũctis
ſuperbientibus iudeorũ operibus
preſtant. ex abundanti ſibi iudeus
mittit in munerã dei qui de iuſtitia
ſua preſumit. Omnem autem victũ
ſuum in dei munera mittit eccleſia:
qꝛ omne quod viuit non ſui meriti:
ſed diuini muneris eſſe intelligit.

¶ Cap. xiij.

Et cũ egrederetur de tẽplo ait illis vnꝰ ex diſcipulis ſuis. Magr̃ aſpice quales lapides ⁊ q̃les ſtructure. Et rñdens ieſus ait illi. Uides has magnas edificatiões? Non relinquetur lapis ſuper lapidem qui non deſtruatur.

¶ Beda. Qꝛ fundata eccleſia chriſti
Judea dignas ſue perfidie penas
erat luitura: apte dominꝰ poſt lau-
datam in paupere vidua deuotionẽ
eccleſie egreditur de templo ruinã
ꝙ eius futuram atqȝ edificia nunc
admirãda: non multo poſt contẽnẽ
da eſſe predixit. vnde dicitur. Et cũ
egrederetur de templo ait illi vnus
ex diſcipulis ſuis. Magiſter aſpice
quales lapides ⁊ quales ſtructure.
Theop. Qꝛ eñ multa circa deſtru-

ctionem hieruſalē dñs locutus fue
rat:diſcipuli eius mirabātur ꝙ tam
magna ⁊ pulchra edificia deſtrui de
beāt:⁊ propter hoc oſtendunt ei tē
pli decorem:qui non ſolū ait hic de
ſtruenda fore:ſꝫ ⁊ ꝙ in eis lapis ſu-
per lapidē nō relinqͣret.vñ ſeqtur.
Et rñdens ieſus ait illi.Uides has
Cōtra rietas ſoluit. oēs mag.edifica. Non relin.la.ſu.
lapi.q̄ nō deſtruatur.Sed dicerent
aliqui ꝙ multe reliquie remāſerūt
vt xp̄m mendacem nitant oſtende-
re:ſed nequaꝗ̄ eſt hoc.Etſi eñi ali-
que reliqͤ remāſiſſent:tñ vſꝗ ad vti
lē ↄſummationē nō relinqtur lapis
ſup lapidē.Preterea narrat ꝙ heli⁹
hadrian⁹ ciuitatē ⁊ tēplū a fūdamē
Gratia euāgelij. to euertit:ita ꝙ verbū dñi qđ hic dr
ſit īpletū.Be.Diuinit⁹ āt ꝓcuratū
eſt vt pateſacta ꝑ orbē fidei euāge-
lice grā templū ip̄m cū cerimoniis
tolleret:ne qs forte paruul⁹ in fide
ſi videret illa ꝑmanere:q̄ a deo ſunt
inſtituta paulatim a ſynceritate fi-
dei:q̄ eſt in xp̄o ieſu ad carnalem la
beret iudaiſmū.Hie.In hoc etiam
enumerat dñs diſcipulis cladē no-
uiſſimi tp̄is.i.deſtructionē tēpli cuꝫ
plebe ⁊ īra ſua de qua lapis ſup la-
pidē nō relinqtur.i.teſtimonia pro-
phetaꝝ ſuper eos in q̄ iudei retorq̄
bant ea vt in eſdram ⁊ zorobabel et
machabeos.Beda.Recedente etiā
domino de templo oīa legis edifi-
cia ⁊ cōpoſitio mandatorum ita de-
ſtructa eſt vt nihil a iudeis impleri
poſſit:⁊ capite ſublato:vniuerſa in
ter ſe membra compugnant.

Et cū ſederet ī mōte oli-
uaꝝ ↄ̄ tēplū:īterrogabāt eū
ſeparatiꝫ petr⁹ ⁊ iacob⁹ ⁊ ioā
nes ⁊ ādreas.Dic nobis qñ
iſta fiēt:⁊ qđ ſignū erit qñ h̄
oīa icipiēt cōſūmari?Et rñ-
dēs ieſus cepit dicere illis.
Uidete ne qs vos ſeducat.
Multi eñ veniēt ī noīe meo
dicētes:q: ego ſuꝫ:⁊ mltos
ſeducēt.Cū audieritis autē
bella ⁊ opiniones belloꝝ ne
timueritis:opꝫ eñi hec fieri:
ſed nōdū finis.Exurget eñi
gēs ↄ̄ gentē:⁊ regnū ſup re
gnū:⁊ erūt terremot⁹ ꝑ loca
⁊ fames initiuꝫ doloꝝ hec.

Be.Q: laudantib⁹ qbuſdā edifi-
cationes tēpli dominus palā reſpō
derat hic eſſe omnia deſtruenda:di-
ſcipuli ſecreto tēpus ⁊ ſigna predi-
cte deſtructionis interrogāt.vnde
dicit.Et cū ſederet in monte oli.cō
tra tē.iter.eū.Sedet dñs in monte
oliuarū cōtra tēplū:cum de ruina ⁊
excidio templi diſputat:vt etiā ip̄o
corporis ſitu verbis que loquit cō
gruat:myſtice deſignās ꝙ qet⁹ ma-
nēs in ſctis:ſupboꝝ deteſtat amen
tiā.Mons eñi oliueti fructiferā de-
ſignat ſctē eccl'ie celſitudinē.Augu. Anagogia pulchra.
Interrogātib⁹ aūt eū diſcipulis:ea
rñdit dñs q̄ iā ex illo tp̄e fuerant ſe
cutura:ſiue de excidio hieruſalem
vnde orta eſt ipſius interrogatio
nis occaſio:ſiue de aduentu ſuo per
eccleſiā i qua vſꝗ ad finē venire nō
ceſſat.In ſuis eñi veniens agnoſci-
tur:dū ei⁹ quotidie mēbra naſcunt:
ſiue de ipſo fine in q̄ apparebit vi-
uos iudicatur⁹ ⁊ mortuos.Theop.
Sed anteꝗ̄ eis ad interrogata rñ-
deat mentem eorum cōfirmat vt nō
ſeducantur.vnde ſequit.Et reſpon
dens ieſus cepit di.il.Uide ne quis
vos ſeducat.Hoc aūt dicit:q: icipiē
tibus circa iudeā paſſionib⁹ inſur-
rexerunt quidā qui ſe doctores eſſe
dicebant.vñ ſequitur.Multi enim
ve.in noīe meo di.q: ego ſum.Bed.
Multi enim imminente hieroſoly-
morum excidio extitere qui ſe eſſe
chriſtos dixerūt:tēpuſꝗ libertatis
iam appropinquare.Multi etiam in
eccleſia ipſis etiā tēporibus apoſto
lorum hereſiarche prodiere.Multi
etiā in noīe xp̄i venere antixp̄i:quo Antichriſti multi.
rū prim⁹ eſt ſymon magus cui:ſicut
in actib⁹ ap̄loꝝ legim⁹:auſcultabāt

qui in ſamaria erant dicentes. Hec
eſt virtꝰ dei que vocatur magna.vñ
⁊ hic ſubditur.Et mul.ſedu. A tꝑe
aũt dñice paſſionis in pplo iudeoꝝ
qui latronẽ ſeditioſum elegerunt:⁊
xp̄m ſaluatoꝛẽ abiecerunt:nec ho-
ſtium:nec ſeditiones ciuium ceſſa-
uerunt.vnde ſequitur.Cũ au.autem
bella ⁊ opi.bel.ne ti.Sed his aduẽ-
tantibus apl̄i ne terreantur ne hie-
ruſalẽ iudeãqꝫ deſerãt admonẽtur:
qꝛ videlicet nõ ſtatim finis quin po
tius in quadrageſimũ differẽdũ ſit
annũ.Et hoc eſt qđ ſubdit.Opoꝛtet
eñi hec fie.ſed nondũ finis.i.deſola
tio pꝛouincie vltimũqꝫ vꝛbis ac tẽ-
pli excidiũ.ſequitur.Exurget autẽ
gens cõtra gentẽ:⁊ reg. ſuꝑ regnũ.
Theop.i. romani cõtra iudeos:qđ
Ieſephus narrat ante deſtructionẽ
hieruſalẽ factũ.Cũ eñi gẽs iudeoꝛũ
tributũ nõ redderet romani venerũt
turbati:ſꝫ qꝛ tũc tꝑis romani miſe-
ricoꝛdes erãt:cepiſſent quidẽ eoꝛũ
ſpolia:non fuiſſet tñ deſtructio hie-
ruſalẽ:ſꝫ ꝙ deꝰ ꝯ iudeos pꝛeliaret:
oſtẽdit per id qđ ſubdit.Et erũt ter
remotꝰ ꝑ loca ⁊ fames.Bed.Cõſtat
ãt hoc tꝑe iudaice ſeditiõis ad lraꝫ
cõtigiſſe.Põt vero regnũ ſuper re-
gnũ:⁊ peſtilẽtia coꝛũ quoꝛũ ſermo
ſerpit vt cãcer:⁊ fames audiẽdi ver
bũ dei:⁊ cõmotio vniuerſe terre:et
a vera fide ſeꝑatio in hereticis ma-
gis intelligi qui cõtra ſeinuicẽ di-
micãtes:eccleſie victoꝛiam faciũt.

Videte ãt voſmetipſos:
tradẽt eñi vos in ꝯciliis ⁊ in
ſynagogis vapulabitis:⁊ añ
p̄ſides ⁊ reges ſtabitis ꝑpt
me in teſtimoniũ illis.Et in
oẽs gẽtes pꝛimum opꝫ pꝛe-
dicari euãgeliũ.Et cũ duxe
rit vos tradẽtes:nolite p̄co
gitare qđ loquamini:ſed qđ
datũ fuerit vobis i illa hoꝛa
id loquamini.Nõ enim vos
eſtis loquẽtes:ſꝫ ſpũſſanctꝰ.

Tradet aũt frater fratrẽ in
moꝛtẽ:⁊ pater filium:⁊ ꝯſur
gent filij in parẽtes:⁊ moꝛte
afficient eos.Et eritis odio
omnibꝰ hominibꝰ ꝑpter no
mẽ meũ.Qui autẽ ſuſtinue
rit in finem:hic ſaluus erit.

Bed.Quo merito hieroſolymis
ac ꝓuincie iudeoꝝ vniuerſe irrogã
da tot fuerũt aduerſa dñs manife-
ſtat cũ dt.Uidete aũt voſmetipſos:
Tradẽt eñi vos in cõci.⁊ in ſyna.va
pu.Ea quippe iudaice genti maxi-
ma cauſa erat excidij:ꝙ poſt occi-
ſionẽ ſaluatoꝛis nois quoqꝫ ac fidei
eius pꝛecones impia crudelitate ve
xabant.Theo.Cõuenienter aũt pꝛe-
poſuit narrationẽ de his que circa
apl̄os erant:vt in pꝛopꝛijs tribula-
tionibus aliqualẽ conſolationẽ ha-
berẽt ex cõibꝰ tribulatiõibꝰ et paſ-
ſionibus.Sequit eñi.Et ante re.et
pꝛe.ſta.ꝓpter me.in teſti.illis.Re-
ges aũt ⁊ pꝛeſides dicit:ſicut agrip
pam:neronẽ:⁊ herodem.Qđ autem
dicit.Ante re.⁊ pꝛe.ſta.pꝛo.me.non
modicã eis cõſolationẽ dedit:qꝛ.ſ.
pꝛopter eũ erãt paſſuri.Qđ aũt di-
cit.In teſtimoniũ illis.ſic intelligi-
tur.i.in p̄iudiciũ eoꝛũ:vt.ſ.eſſent in-
excuſabiles:ꝙ.ſ.apl̄is laboꝛãtibus
illi nõ potuerũt veritati coniungi.
Deinde vt crederẽt ꝙ pꝛopter tri-
bulationes ⁊ ꝑicula pꝛedicatio ipe
diret:ſubdit.Et in om.gẽ.p̄mũ opꝫ
pꝛedicari euã.Aug.de cõ.euã.Mat
theus addit.Et tunc veniet cõſum
matio.Sed hoc qđ marcus ait.Pꝛi
mũ:ſignat vtiqꝫ añq̄ veniat cõſum
matio.Beda.Hoc ita fuiſſe cõpletũ Hiſto-
eccleſiaſtice teſtant hiſtoꝛie:in qui- ria pul
bus refert ꝙ apl̄i oẽs multo añ ex- chꝛa.
cidiũ iudee pꝛouincie ad pꝛedican-
dũ euãgeliũ toto oꝛbe fuerũt diſꝑ-
ſi:excepto iacobo zebedei:⁊ iacobo
fratre dñi:q̄ in iudea pꝛo verbo dñi
pꝛius ſanguinem fuderãt.Qm̄ ergo
nouerat dñs coꝛda diſcipuloꝛuꝫ de
excidio ac perditiõe ſue gentis eſſe

contriſtanda:hoc eos ſolatio allenat:vt noſſent ſibi etiam iudeis abiectis ſocios non deeſſe gaudiū regniq̧ celeſtis:imo multoplures q̄ de iudea perirēt ex omnibus toto orbe hoibus eſſe colligendos.Glo. Poterat etiam alia ſollicitudo in diſcipulorū cordibus oriri:q2 eñi audierant q̄ ante reges ⁊ preſides eſſent ducendi:ne dubitarent q̄ ex defectu proprie ſcientie ac facūdie ad reſpōdēdū inſufficiētes eſſent:dñs eos conſolatur cū ſubdit.Et cū duxe.vos tra.no.precogita.q̄d loq̄.ſed qd da.fu.vo.in illa ho.id loquamini.Beda.Cū eñi propter chriſtū ducimur ad iudices:voluntatē tātum noſtram pro xp̄o debemus offerre. Certū ipſe xp̄s q̄tum in nobis habitat loquit:⁊ ſpūſſancti in rn̄dēdo gratia dabitur.vn̄ ſequitur.Nō eñi vos eſtis lo.ſed ſpūſſanctus.Theo. Predicit etiā eis qd erat grauius: q̄.ſ.a ppinquis perſecutionē patiētur.vn̄ ſeq̄t.Tradet autē frater fra. in mor.⁊ pater fi.⁊ conſur.fi.in parē tes ⁊ mor.affici.eos.Bed.Hoc in pſecutionib⁹ fieri crebro vidim⁹:nec vllus eſt inter eos fidus affect⁹ quo rū diuerſa fides eſt.Theo.Hoc aūt dicit:vt audito hoc pparēt ſe vt pſecutiones ⁊ mala patientius ſuſti

Cōſola tio dñi. nerent.Deinde ꝯſolationē inducit dicēs.Et eritis odio oibus hoibus ꝑpter nomē meū.q̄ eñi habeamur odio ꝑpter xp̄m:cauſa eſt ſufficiens patiēter pſecutiōes ſuſtinēdi:nō eñi martyrem facit pena:ſed cā.Sed in hoc etiā qd ſequit.Qui aūt ſuſti.in fi.hic ſaluus erit.⁊ nō modica cōſolatio eſſe videtur inter pſecutiōes.

Cū āt videritis abomīa tionē deſolatiōis ſtātē vbi nō oz:q̄ legit intelligat.Tūc q̄ in iudea ſunt fugiāt i mō tes:⁊ qui ſup tectum nō deſcēdat in domū:nec itroeat vt tollat quid de domo ſua. Et qui in agro erit:non reuertat retro tollere veſtimē tū ſuū.Ue autem pregnan ti bus ⁊ nutriētib⁹ illis dieb⁹. Orate ꝗ vt hyeme nō fiant. Erunt eniꝫ dies illi tribula tiōis tales quales non fuerūt ab īitio creature:quā cō didit de⁹ vſqꝫ nūc:neqꝫ fiēt. Et niſi breuiaſſet dñs dies: nō fuiſſet ſalua omnis caro: Sed ꝑpter electos quos ele git:breuiauit dies.

Glo.Premiſſis his que ante exci dium ciuitatis erāt futura:nūc dñs ꝑdicit ea q̄ circa ipſam ciuitatis deſtructionem cōtigerit dicens.Cum aūt vide.abomi.deſo.ſtantē vbi non oz:q̄ legit itelligat.Aug.de cō.euā. Matthe⁹ dicit.Stātē in loco ſctō.i hac aūt mutatiōe v̄bi marcus expo ſuit eādē ſniam.Jō quippe.Ubi non oz.ſ.in loco ſctō:vbi nō debet.Bed. Qñ aūt ad intelligētiā ꝓuocamur: myſticū mōſtratur eſſe qd dictū eſt. Poteſt aūt ſimplex aut de antixp̄o accipi:aut de imagine ceſaris:quā pilatus poſuit in tēplo:aut de hadriani equeſtri ſtatua q̄ in ipſo ſctā ſctōꝝ loco multo tp̄e ſtetit.Abominatio quoq̧ ſm veterē ſcripturā idolū nūcupatur:⁊ iccirco addidit. Deſolationis:q̄ in deſolato tēplo atq̧ deſerto idolū poſitū ſit.Theo. Uel abominationē deſolatiōis dicit ingreſſum hoſtiū in ciuitatē per violentiam.Augu.ad eſichium.Lu cas vero vt oſtenderet tunc factam fuiſſe abominationē deſolationis: aut expugnationē hieruſalem:hoc eodem loco dñi verba cōmemorat. Cum videritis circundari ab exercitu hieruſalem:tunc ſcitote q2 appropinquauit deſolatio ei⁹ Sequitur.Tunc qui in iudea ſunt:fu.in montes.Beda.Hec iuxta literā factā eſſe conſtat:cū appropinquante romāo bello:⁊ exterminio iudaice gētis oraculo admoniti oēs q̄ erāt

Cōſens ſus euā gelic⁹.

in prouincia xp̄ianis:longius diſceſ-
ſerunt:vt eccleſiaſtica narrat hiſto-
ria:et trans iordanem ſecedentes:
manebant ad tēpus in ciuitate. pel
la ſub tutela agrippe regis iudeo-
rum:cuius in actibus apl'orum mē-
tio eſt:q̄ cū ea q̄ ſibi obtēperare vo-
lebat pte iudeoꝝ:ſemp imperio ro
manorum ſubditus agebat. Theop.

Hiſtoria pulchra.

Bn̄ autē dixit. Qui in iudea ſunt:qꝛ
apl'i in iudea adhuc non erant:ſed
ante ꝑliū fugati ſunt a hieruſalem.
Glo. Uel magis ipſis exierunt:ſpi-
ritu ducti diuino. Sequit̃. Et q̄ ſup
tectū nō deſcē.i do.nec intro.vt tol.
q̄d de do.ſua. Deſiderabile eīn erit
etiā nudo corpore de tanta tribula-
tione ſaluari. Sequit̃. Ue autē preg.
ꝛ nutri.in illis diebus. Bed. Quarū
ſ. vteri vel manus filioꝛū ſarcina ꝑ
grauate fuge neceſſitatem non mi-
nime impedient. Theo. Mihi autez
vr̃ ꝙ filioꝛū eſum in his oſtēdat:naz
fame ꝛ peſtilentia afflicti manus fi-
liȷ̃s iniecerūt. Glo. Poſtq̄ autē fece-
rat mentionē de duplici īpedimēto
fuge:q.ſ.poſſet eſſe vel ex cupidita-
te rerū aſportandarū:vel ex deporta
tione natorum:tangit tertium impe
dimētū:qđ.ſ.eſt ex pte tp̄is dicens.
Orate ergo vt hyeme non fiant. Theo.
Ne.ſ.ex difficultate tp̄is impediant̃
q̄ fugere cupiunt. Cauſam autē tan-
te neceſſitatis ad effugiendū conue
nienter aſſignat.cū dicit. Erūt enim
dies illi tribu.ta.qua.nō fue.ab ini-
tio crea.quā ꝯdi.deus vſq; nunc:ne
q; fient. Aug.ad eſichiuz. Joſephus
enim qui iudaicas ſcripſit hiſto-
rias:talia multa dicit illi populo:
tūc accidiſſe:vt vix credibilia videā
tur vn̄ non immerito dictum eſt ta-
lem tribulationem nec fuiſſe a crea
ture initio nec futurā. Sed etſi tp̄e
antixp̄i talis aut maioꝛ forſitan erit:
intelligēdū eſt de illo populo dictuz
ꝙ eis talis amplius futura non erit.
Si enim antixp̄m illi primi ꝛ preci-
pui recepturi ſunt:facturus eſt tūc
idem ppl's tribulationem potius q̄
paſſurus. Beda. Hoc aūt ſolum eſt in
tantis malis refugiū:vt deus q̄ dat

Anguſtia tēpoꝛum

virtutem patiendi:breuiet potentiā
perſequēdi.vn̄ ſequit̃. Et niſi breui.
do.di.ꝛc. Theop. Id eſt niſi in breui
ſpatio bellum romanorum fuiſſet:
non fuiſ.ſal.omnis caro.i.null⁹ eua
ſiſſet iudeus: ſed propter electos
quos elegit.i.ꝑpter iudeos creden-
tes:aut in poſterum credituros:bre
uiauit dies.i.cito bellum eſt termi-
natū.nā ꝑſciebat deus ꝙ multi poſt
deſolationem ciuitatis crederent in
deorum.huius gratia eorum genus
ex toto deſtrui non permiſit. Augu.
ad eſichium. Quidā autem cōuenie
tius intellexiſſe mihi videntur ma
la ipſa ſignificata nomine dierum:ſi
cut dicti ſunt dies mali in aliȷ̃s ſcri-
pture diuine locis.neq; eīn dies ipſi
mali ſunt:ſed ea q̄ fiunt in eis. Ipſa
ergo dicta ſunt breuiari:vt deo do-
nante tolerantiam minus ſentirent:
ac ſi q̄ magna eſſent:breuia fierent.
Be. Uel aliter. Hec q̄ dicit ab illo lo
co. Erūt dies tribulationis tp̄ibus
antixp̄i:ꝑprie ꝯgruūt:qn̄ nō ſolū toꝛ
mēta crebrioꝛa ꝛ acerbioꝛa q̄ prius
ꝯſueuerāt igerēda ſunt fidelibus:iꝫ
qđ grauius eſt ſignorum quoq; ope
ratio eos qui tormēta ingerūt comi
tabitur. Hec autē tribulatio q̄to ce-
teris que preceſſere preſſurarū pon
dere grauioꝛ fuit:tanto eſt tp̄is bre-
uitate moderatioꝛ futura. Nāq; tri-
bus annis ꝛ dimidio q̄tum de pro
phetia danielis ꝛ apocalypſis ioan-
nis conȷ̃ci poteſt eccleſia per orbez
impugnāda eſſe creditur. Iuxta ve-
ro ſenſus ſpūales: cum viderimus
abominationem deſolationis ſtare
vbi non debet:hoc eſt hereſes et fla
gitia regnare inter eos qui celeſti-
bus myſteriȷ̃s videbantur eſſe con
ſecrati:tunc quicunq; in iudea:hoc
eſt in cōfeſſiōe vere fidei ꝑſiſtimus:
tanto altius virtutum culmen de-
bemus aſcendere: q̄to plures am-
pla vitioꝛuz itinera ſequi videmus.
Hiero. Fuga enim in montes eſt vt
non deſcendat ad ima qui aſcendit
ad alta. Beda. Tunc qui ſuper te-
ctum eſt:hoc qui excedens animo
carnalia facta tanq̄ in aura libere

Dies mali q̄ ſint.

Antixp̄i pſecutio.

ſpūaliter viuit:ne deſcendat ad infi mos act⁹ priſtine ꝯuerſatiōis:neq̄ eaq̄ reliq̄rat mūdi:carni ſue deſideria repetat. Dom⁹ nāq̄ nr̄a vel mūdus hic:vel ipſa in q̄ degim⁹ nr̄a intelligēda eſt caro. Hiero. Dicit eniȝ. Orate vt hyeme nō fiat fuga veſtra vel ſabbato.i.ne finiant̄ fructus nr̄i opis cū fine tpis.hyeme eī finit̄ fructus:ſabbato vero tēp⁹. Be. Si autē de ꝯſummatione mūdi intelligatur hec pcipi:vt nō refrigeſcat fides noſtra ⁊ ī xp̄m charitas:neq̄ vt ocioſi in ope dei torpeam⁹ virtutū ſabbato. Theo. Opȝ etiaȝ nos a petō fugere cū feruore:⁊ nō frigide ⁊ qniete. Hic. Tribulatio autē erit ingens ⁊ dies breues ppter electos:ne malitia hui⁹ tpis mutet intellectū eorū.

¶ Et tūc ſiq̄s vobis dixerit. Ecce hic eſt xp̄s:ecce illic:ne credideritis. Exurgēt eī pſeudo chriſti et pſeudo pphete: ⁊ dabūt ſigna et prodigia ad ſeducēdos ſi fieri pōt et electos. Uos ergo videte. Ecce prediri vobis oīa. Sȝ in illis dieb⁹ poſt tribulationē illaȝ ſol cōtenebrabit̄:⁊ luna non dabit ſplēdorē ſuuȝ. Et ſtelle celi erunt decidētes:⁊ virtutes q̄ in celis ſunt mouebuntur. Et tūc videbūt filiū hoīs veniētē in nubibus cū v̄tute multa ⁊ gloria. Et tūc mittet angelos ſuos:⁊ cōgregabit electos ſuos a q̄tuor vētis a ſūmo terre vſq̄ ad ſūmū celi

¶ Theo. Poſtq̄ ea q̄ ad hieruſalem pertinebant dominus cōpleuit:nūc de aduētu loquit̄ antixp̄i dicens. Et tunc ſi q̄s vobis dixerit:ecce hic eſt xp̄s:ecce illic:ne credideritis. Hoc aūt qd̄ dicit. Tūc:non ſic intelligas ſ.ſtatim cū completa fuerint ſupradicta circa hieruſalem:ſicut et mattheus poſt chriſti generationem dicit. In dieb⁹ illis venit Joānes:nunquid immediate poſt chriſti natiuitatē? nō.ſed indeterminate vel indiſtincte:ſic ⁊ in hoc loco Tūc:accipi pōt:non.ſ.quando hieruſalem deſolabit̄:ſed circa tempus aduent⁹ antichriſti. Sequitur. Exurgent enim pſeudo xp̄i:⁊ pſeu.prophe.⁊ da.ſi.et pro.ad ſe.ſi fieri pōt etiam electos. Multi eīm xp̄i nomen ſuſcipient:ita etiam vt fideles ſeducant. Augu.xx. de ci.dei. Soluetur enim tunc ſathanas:⁊ per antichriſtū in omni virtute ſua mirabiliter quidē:ſed mendaciter operabitur. Solet autem ambigi:vtrum propterea dicta ſint ab apoſtolo ſigna ⁊ prodigia mendacii: quoniā mortales ſenſus per fantaſmata decepturus eſt:vt qd̄ non facit:facere videatur:an quia illa ipſa etiā ſi erunt vera pdigia:ad mendacia pertrahēt credituros non ea potuiſſe niſi diuinitus fieri:virtutem diaboli neſciētes:maxime qn̄ tantā q̄tam nunq̄ habuit acceperit poteſtatē:ſȝ ppter q̄dlibet horū dictum ſit ſeducent̄ eis ſignis atq̄ pdigiis q̄ ſeduci [illegible]rebunt̄. Grego.ſup eze. Cur autē ſu[illegible] dubitatione dr̄. Si fieri pōt. Cū qd̄ futurū ſit a dn̄o p̄ſciatur. Unū ꝯo ex duobus eſt:q: ſi electi ſunt fie[illegible]i nō pōt.ſi autē fieri pōt: electi non [illegible]unt. Iſta ergo dn̄ici ſermonis dubitatio ī electis exprimit trepidatio[illegible] mētis:quos ⁊ electos noīat:q: cernit q̄ ī fide ⁊ bono opere perſiſtent:q: q̄ electi ſunt ad perſiſtendum: per ſigna predicatorum antichriſti tentabuntur ad cadendum. Beda. Quidam autem hoc ad captiuitatis iudaice tēpus referūt: vbi multi chriſtos ſe eſſe dicētes deceptas poſt ſe cateruas populi trahebant:ſed in illa ciuitatis obſidione nullus erat fidelis ad quem diuina exhortatio ne falſos magr̄os ſequeretur fieri deberet.vnde melius de hereticis accipiendū eſt:q̄ contra eccleſiā veniētes xp̄os ſe eſſe mentirentur.quorū primus ſymon ma[illegible]

Solutio ſathane qualis

gus fuit:extrem⁹ aũt ille maior ce=
teris eſt antichriſtus. Sequit. Uos
ergo vi.ec.pre.vo.ola. Aug.ad plebẽ
hippo. Nõ.n.ſolũ bona q̃ ſctis ꝛ fi=
delibus ſuis eſt redditur⁹ verum=
etiã mala q̃b⁹ erat hic mũdus abun
daturus:aut predixit vt bona poſt
ſeculi finẽ ſecutura certiores expe=
ctaremus:qñ mala ſilr prenunciata
ante ſeculi finẽ precedentia ſentire=
mus. Theophi. Poſt antichriſti aũt
aduentum alterabit ꝛ mutabit ma=
china mundialis obſcuratis ſideri=
bus:ꝑpter abundantiem claritatis
xp̃i. vñ ſequit. Sꝫ in dieb⁹ illis poſt
tribulationem illã ſol cõte.ꝛ lu.non
Mũdi innouatio fiet da.ſplen.ſu.ꝛ ſtel.ce.erunt deci. Be=
da. Sidera enĩ in die iudicij videbũ
tur obſcura:nõ diminutione ſue lu=
cis accidente:ſed ſupueniente clari
tate veri luminis:hoc eſt ſummi iu=
dicis:ꝙuis nil ꝓhibeat intelligi ve
raciter ſolem tũc ꝛ lunã cũ ſiderib⁹
ceteris ad tẽpus ſui lumine ꝑuari:
quõ de ſole factum conſtat tp̃e dñi=
ce paſſionis. Ceterũ peracto die iu
dicij cũ fuerit celũ nouũ ꝛ terra no
ua:tũc fiet qđ Eſa.dicit. Erit lux lu=
ne ſicut lux ſolis:ꝛ lux ſolis ſeptem
pliciter. Sequit. Et vir.que ſunt in
celo mouebuntur. Theophi. Id eſt
virtutes angelice ſtupebunt tanta
magnalia videntes fieri:ꝛ eorũ indi
cari conſeruos. Beda. Quid mirum
hoies ad hoc iudiciũ ꝑturbari:cui⁹
aſpectũ ꝛ ipſe angelice tremunt po
teſtates? Quid faciũt ibi tabule qñ
tremunt colũne? Quid virgula de=
ſerti patit:cũ cedrus paradiſi con=
Signa iudicij cutitur? Hier. Uel aliter. Sol obte=
nebrabitur ad gelida corda vt hye=
me. Et luna nõ dabit ſplendorẽ ſuũ
ſerena a tempeſtate diſſenſionum.
Et ſtelle celi erunt decidẽtes in lu=
mine qñ pene deerit ſemen abrahe:
qui ſunt ſimilate. Et virtutes que
ſunt in celis mouebuntur ad iram
vindicte quãdo mittetur a filio ho=
minis veniente:de cuius aduentu
ſubditur:et tunc vi.fi.ho.ve.in nu.
cum virtu.mag.ꝛ gloria.qui.ſ.prius
ſicut pluuia in vellus Gedeõ deſcẽ=
dit cũ humilitate. Augu.ad eſichiũ:
Qꝛ ei dictũ eſt aplis ab ãgelis. Sic
veniet quõ vidiſtis eũ eũtẽ i celum.
merito credẽd⁹ ẽ nõ ſolũ i eodẽ cor=
pore:verũetiã i nube vẽtur⁹:qm̃ ſic
veniet ſicut abijt:et nubes ſuſcepit
eũ abeũtẽ. Theo. Uidebũt aũt dñm
tãꝙ filiũ hoïs.ſ.i corpe:qđ ei vr̃ cor
pus eſt. Aug.j.de trini. Uiſio quippe
filij hoïs exhibet etiã malis:nam vi
ſio forme dei nõ niſi mundis corde:
qꝛ ipi deũ videbũt. Et qꝛ filiũ dei ſꝫ
id qđ in forma dei eq̃lis eſt pr̃i:iniq̃
videre nõ poſſunt:opꝫ aũt vt iudicẽ
viuoꝝ ꝛ mortuoꝝ corã q̃ iudicabũ=
tur ꝛ iuſti videãt ꝛ iniq̃:ideo opor=
tebat vt filius hoïs acciperet iudi=
ciariã ꝑtãtem:de cuius executione
mox ſubdit. Et tũc mittet angelos
ſuos. Theo. Uide ꝙ xp̃s ieſ⁹ mittit
angelos ſicut et pr̃. Ubi ergo ſunt
qui dicunt ꝙ patri non eſt equalis?
Egredientur nãqꝫ angeli congrega
re fideles electos:vt in aera rapti
obuiant ieſu xp̃o. vñ ſequit. Et con=
gre.elec.ſuos a quatuor ventis. Be
da. A quatuor aũt ventis a quatuor Quatuor ꝑtes mũdi.
mundi partibus dicit:oriente:occi=
dẽte:aquilone:ꝛ auſtro. Et ne quiſꝙ
putaret a quatuor ſolummodo pla=
gis terre:ꝛ non poti⁹ a cũctis eius
finib⁹ ſimul ꝛ mediterraneis regio
nib⁹ electos eſſe congregãdos apte
ſubiunxit. A ſ[illegible]mo terre vſqꝫ ad
ſummũ celi:id e.ab extremis terre
finibus vſqꝫ ad vltimos terminos
eius:vbi longe aſpectãtibus circu=
lus celi terre finibus inſidere vide
tur. Nullus ergo in die illa rema=
nebit electus:q̃ nõ venienti ad iudi
cium domino in aera occurrat. Ue=
niũt ad iudicium ꝛ reprobi:vt per=
acto iudicio diſſipentur ꝛ pereant a
facie dei.

¶ A ficu autẽ diſcite para
bolam. Cum iam ramus ei⁹
tener fuerit ꝛ nata fuerit fo
lia:cognoſcitis qꝛ in ꝓximo
ſit eſtas. Sic ꝛ vos cũ vide=
ritis h̃ fieri:ſcitote ꝙ i ꝓxi=

mo ſit ĩ oſtĳs. Amẽ dico vobis: qm̄ non trãſibit gñatio hec: donec oia iſta fiãt. Celũ ꝛ terra tranſibunt: ṽba autẽ mea non tranſient.

Beda. Sub exemplo arboꝛis docuit dñs ꝯſummatiõis exẽplum dicẽs. A ficu aũt diſcite parabolã. Cũ iã ra. eius te. fue. ꝛ na. fue. folia: cog. qꝛ in ꝓximo ſit eſtas. Sic ꝛ vos: cuꝫ vi. hec fi. ſci. ꝙ in pꝛoxi. ſit in oſtĳs. Theo. q. d. Sicut cũ ficui naſcũtur folia ſtatim eſt eſtas: ſic ꝛ poſt anguſtias antixp̄i ſtatim nullo ſequente medio: xp̄i erit aduẽtus: q̃ eſtas erit iuſtis ex hyeme: pctõꝛib⁹ ṽo hyems ex eſtate. Aug. ad eſichiũ. Uel aliter. Oĩa q̃ a trib⁹ euãgeliſtis dicta ſunt de dñi aduẽtu: diligenti⁹ iter ſe collata atq; diſcuſſa foꝛtaſſe inueniunt̃ ad hoc ꝑtinere: qđ quotidie venit in coꝛpoꝛe ſuo qđ eſt eccleſia. exceptis his locis vbi ille aduẽt⁹ vltim⁹ ita ꝓmittit̃: vt ꝓpinquare dicat̃: ꝛ ꝙ in vltimo ſermonis ſm mattheuꝫ ipſe aduentus euidẽter exprimitur: vbi dicitur. Cum vene. fi. ho. in ma. ſua. Quid eñ eſt. Cũ videritis hec fieri. niſi ea q̃ ſupꝛa dixit: in quib⁹ eſt etiã id qđ ait. Et tunc videbũt filiũ hoĩs veniẽtẽ in nubibus. Nõ itaq; tunc erit finis: ſed tũc erit in pꝛoximo andicẽdũ eſt non oĩa que ſupꝛa cõmemoꝛata ſunt eſſe intelligẽda: ſed aliqua eoꝛũ: hoc vꝫ excepto qđ dictum eſt. Et tũc vide. fi. ho. veniẽtẽ. Ipſe quippe finis erit: non tunc pꝛoximus erit: ſed mattheus aperuit nullis exceptis eſſe accipiendũ dicens. Cuꝫ vide. hec omnia: ſcitote qꝛ pꝛope eſt in ianuis. Intelligit̃ ergo qđ ſupꝛa dictũ eſt ſic. Et mittet ãgelos ſuos de quatuoꝛ mundi partibus. i. de toto oꝛbe terrarum congregabit electos ſuos: que tota hoꝛa nouiſſima facit veniẽs in ſuis membꝛis tanq̃ in nubibus. Bed. Poteſt autem hic fructificatio fici myſtice intelligi ſuper ſtatu ſynagoge: que veniente ad ſe domino: qꝛ fructũ iuſtitie non habebat in eis qui tũc increduli erãt: eterna ſterilitate damnata eſt. Sed quoniam dixit aplꝰs ꝙ cum plenitudo gentiũ itrauerit: oĩs iſrael ſalu⁹ erit. Quid eſt hoc: niſi ꝙ diu ſterilis arboꝛ fici fructum quem negauerat reddet? quod vbi factum fuerit eſtatem vere pacis eſſe in pꝛoximo non ambiges. Hiero. Uel folia fici nata verba ſunt pꝛeſentia: eſtas pꝛoxima dies eſt iudicĳ in qua vnaqueq; arboꝛ manifeſtabit que intus habuit: aridum ad comburendum: an viride ad plantandũ cũ ligno vite. Sequitur. Amen di. vo. qm̄ non tranſi. gene. hec: donec oĩa fiãt. Beda. Nomine generationis aũt omne hominum ſignificat gen⁹: aut ſpecialiter iudeoꝝ. Theo. Uel alr̃. Non tranſi. gene. hec. ſ. xp̄ianoꝝ donec oĩa fiãt: q̃ circa hierl̃m ꝛ antixp̄i aduentũ dicta ſunt. Non eñ dicit generationẽ aplõꝛum: qꝛ maioꝛ pars aplõꝝ non ꝑuenit vſq; ad hierl̃m cõſummationẽ. Dicit aũt hoc de gñatione chriſtianoꝝ: volẽs diſcipulos conſolari ne crederẽt ꝙ illis tẽpoꝛibus fides deficeret. pꝛi⁹ eñ elemẽta imobilia deficiẽt q̃ ṽba xp̄i. vñ ſubdit̃. Celũ ꝛ terra trãſibũt: verba aũt mea non trãſient. Be. Celum qđ tranſibit nõ ethereũ ſiue ſidereũ: ſed aereũ intelligere debem⁹. Quocũq; eñ peruenire potuit aqua diluuĳ: eo iuxta bti Petri ſniam ignis iudicĳ perueniet. Tranſient aũt celũ ꝛ terra per eam quam nũc habent imaginem: attñ per eſſentiã ſine fine ſubſiſtũt.

Cõſen ſus euã gelic⁹.

Xp̄ianoꝝ gñatio que.

Fici allegoꝛia

De die autẽ illo vel hoꝛa nemo ſcit: neq; ãgeli ĩ celo: neq; fili⁹: niſi pr̃. Uidete: vigilate: ꝛ oꝛate. Neſcitis eĩ qñ tẽpus ſit. Sicut hõ q̃ ꝑegre ꝓfect⁹ reliquit domum ſuã: ꝛ dedit ſeruis ſuis poteſtatem cuiuſq; operis: ꝛ ianitori pꝛecepit vt vigilet. Uigilate ergo. Neſcitis eniꝫ qñ do

Fici

minus domꝰ veniat: ſero: an
media nocte: an galli cantu:
an mane: ne cū venerit repē
te inueniat vos dormiētes.
Quod autē vobis dico: om
nibus dico. Vigilate.
Theophi. Volēs dn̄s diſcipulos
impedire ab interrogatione illius
diei ⁊ hore dixit. De die aūt illo vel
hora ne. ſcit neqꝫ an. in ce. ne. fi. niſi
pater. Si em̄ dixiſſet: qꝛ ſcio: ſꝫ nolo
vobis reuelare: ipſos nō modicum
cōtriſtaſſet. Nūc vero ſapiētiꝰ egit:
⁊ ipſos excludit ab hmōi interroga
tione: ne ei moleſti fierent in hoc ꝙ
Dies iudicij quomō ignota. dixit. Neqꝫ angeli ſciunt neqꝫ ego.
Augu. ix. de trini. Ignoratio autem
diei atqꝫ hore obijcit vnigenito deo
vt deus ex deo natꝰ nō ſit in ea na-
ture perfectiōe ꝗ deꝰ eſt. Sꝫ primū
ſenſu cōis iudicij ſentiēdum eſt: an
credibile eſſe poſſit vt aliquid ex oī-
bus neſciat: qui oībꝰ ad id qđ ſunt
atqꝫ erunt autor eſt. Quō enī extra
eius nature ſciētiā eſt per quā et in
qua id qđ efficiendū ſit continetur.
Hāc aūt ille diē ignorat ꝗ aduentus
ſui dies eſt humane nature qđ age-
re diffiniūt: ꝗ̄tum in ſe eſt preſciūt:
et ſequitur gerendorū cognitio vo-
luntatem agendi. Quō ergo domi-
nus glorie aduentus ſui ignorata
die nature eſſe imperfecte creditur
que ⁊ neceſſitatem habeat aduenie̅
di: ⁊ ſcientiā aduētus ſui nō adepta
ſit. Jam vero quāta impietatis ge-
minatur occaſio: ſi deo patri depu-
tabitur indignitatis affectus: ſi ei
ademerit beatitudinis cognitionē
cui mortis indiderit preſcientiam:
ꝙ ſi in eo oēs ſciētie theſauri ſunt:
diem hūc non ignorat: ſed meminiſ
ſe nos conuenit occultos in eo ſciē
tie theſauros eſſe. Ignoratio igitur
eius eſt ſcđm ꝙ theſauri ſcientie in
eo latent. In omnibus em̄ que deus
ignorare ſe loquit̄ ignoratione non
detinetur. ſed aut tempus eſt non
loquendi: aut diſpenſatio non agen
di. Si autem tunc cognouiſſe deus

dicitur: ꝙ abraham eum amauerit
cum hoc non celauit abrahe: neceſſe Filius
eſt ⁊ vt pater ob id diē ſcire dicatur: oīa no-
quia nō celauerit filio. Si itaqꝫ diē uit,
filius neſcit: ſacrm̄ eſt vt taceat econ
trario pater ſolus oſtendit̄ ſcire: qꝛ
nō tacet. Abſit aūt corporalium mu
tationū nouitates in pr̄e ⁊ filio exi-
ſtimari. Deniqꝫ ne per infirmitatem
ignorare dicat̄ cōtinuo ſubiecit. Vi
dete: vigilate: ⁊ orate: neſcitis enim
quando tempus ſit. Hiero. Vigilia
em̄ opus eſt mentis ante mortē cor-
poris. Theoph. Docet autem vigi-
lare et orare: duo hic. Multi nanqꝫ
vigilamus: ſed noctes ducentes in
prauitates. ad hoc autē conſequen-
ter ſimilitudinem inducit dicēs. Si
cut homo qui pere. profec. re. do. ſu.
⁊ de. ſer. ſu. po, cu. oper. et ia. prece. vt
vigilet. Beda. Homo qui peregre
profectus reliquit domum ſuā chri
ſtus eſt: qui ad patrem poſt reſurre-
ctionem victor aſcendens: eccleſiā
corporaliter reliquit: quam tamen
nunꝗ̄ diuine preſentie preſidio de-
ſtituit. Grego. in ho. Carnis etenim
locus proprie terra eſt: que velut ad
peregrinādū ducta eſt cū per redem
ptorē noſtrum eſt in celis collocata.
Dedit autē ſeruis ſuis poteſtatem
cuiuſqꝫ operis: qꝛ fidelibus ſuis con
ceſſa ſancti ſpiritus gratia: faculta-
tem tribuit bōnis operibus ſeruien
di. Janitori quoqꝫ precepit vt vigila
ret: qꝛ ordini paſtorum commiſſe ſi-
bi eccleſie curam iubet impendere.
Non ſolum autē rectores eccleſie:
ſed omnes vigilare precipimur: ia-
nuas cordiū cuſtodientes: ne antiq̄
hoſtis mala ſuggeſtio ſubintret: ne
nos dn̄s dormientes inueniat. vnde
ex hac ſimilitudine concludēs ſub-
dit. Vigilate ergo neſcitis enim qn̄
dn̄s do. ve. ſero: an me. no. an. gal. cā.
an ma. ne cum vene. re. inue. vos dor
mientes. Hiero. Nam qui dormit:
non corpora vera ſed phantaſmata
intēdit ⁊ vacuus vigilat de his que
viderat: ſic nimirum ſunt qui quos
mundi amor rapit in vita deſerunt
poſt vitam quod ſomniabant pro

Iudiciū dies ꝗre occulta.

certo. Theo. Uide autē qꝛ non dicit. Neſcio qñ tempus erit: ſꝫ neſcitis. Propter hoc enī hoc occultauit: qꝛ nobis expediebat. nam ſi nūc ignorantes finē nō curamus: quid faceremus ſi finē ſciremus? malitias nā qꝫ noſtras differremus vſqꝫ ad vltimū. Attendamus etiā dictiones: ſero nāqꝫ finis exiſtit: cuꝫ ꝗs morit in ſenectute. media nocte: cū quis morit in medio iuuentutis. galli cantu vo: cū rō cōplet in nobis. Cū enī incipit puer ſm rōnē viuere: tūc gallus in eo vociferat excitās a ſomno ſenſualitatis. mane aūt puerilis eſt etas. Opꝫ enī oēs iſtos finēs pſcire nā et puero cauēdū: ne imbaptizat' ptrāſeat. Hier. Hoc aūt fine ꝯcludit ſermonē: vt cōe olm pceptū nouiſſimi per pmos audiant. vnde ſubdit. Quod autē vo. di. oibus dico: vigi. Auguſt. ad eſichiū. Non ſolū enī illis dixit quibus tūc audientibus loquebat: ſed etiā illis ꝗ fuerunt poſt illos ante nos et ad noſipſos: ꝛ qui erūt poſt nos vſqꝫ ad nouiſſimū ei' aduētū. Nūquid aūt oēs inuēturus eſt dies ille i hac vita: aut ꝗꝗ dicturus eſt ꝙ ad defunctos etiā ptineat qđ ait. Uigilate: ne cum vene. repē. inue. vos dormiētes. Cur itaqꝫ olb' dicit ꝙ ad eos ſolos pertineat: qui tunc erunt: niſi quia ad omnes pertinet quo dixi? Tūc enī vnicuiqꝫ veniet dies ille cuꝫ venerit eius dies: vt talis hic exeat ꝗlis eſt iudicād' illo die: ac p hoc vigilare dꝫ ois xpianus: ne imparatū eū inueniat dñi aduētus. Imparatū aūt veniet dies ille quem imparatū inueniet ſue vite huius vltimus dies. ¶ Cap. xiiij.

Erat autē paſcha: ꝛ azima poſt biduū: ꝛ querebāt ſummi ſacerdotes ꝛ ſcribe quomodo eum dolo tenerent et occiderent: dicebant enim. Nō in die feſto: ne forte tumult' fieret in populo.

¶ Hiero. Nunc aſpergamus libros noſtrum de ſanguine: et limina domorum: ꝛ funem coccineū circundemus domi orationis noſtre: ꝛ coccū in manu noſtra: vt aree ligemus: vt vaccā ruffam in valle occiſam enarrare poſſimus. De xpi enim occiſione narraturus euangeliſta premittit. Erat autēꝫ paſcha: et azima poſt biduū. Beda. Paſcha quidē hebraice dicit phaſe: non a paſſione vt plerīqꝫ arbitrantur: ſed a tranſitu nominatur: eo ꝙ exterminator videns ſanguinem in foribus iſraelitarum pertrāſierit nec percuſſerit eos: vel ipſe dominus prebens auxilium populo ſuo deſuper ambulauit. Hier. Uel paſcha trāſitus interpretat: phaſe vero immolatio. De immolatiōe agni ꝛ tranſitu populi per mare vel per egyptū. prefiguratur autē paſſio xpi ꝛ redēptio populi de inferno quādo nos poſt biduū viſitat. i. pleniſſima luna etate xpi pfecta: vt nec cum aliqua parte tenebroſa carnes agni immaculati qui tollit peccata mundi in vna domo que eſt eccleſia catholica calciati charitate: et armati virtute comedam'. Bed. Hoc aūt iuxta veteris inſtrumēti ſcriptură iter paſcha ꝛ azima diſtat: ꝙ paſcha ipſe ſol' dies appellat: in quo agn' occidebatur ad veſperam: hoc eſt. xiiij. luna mēſis primi xv. autem luna qñ egreſſum eſt de egypto ſuccedebat feſtiuitas azimoꝝ ꝗ ſeptē diebus. i. vſqꝫ ad. xxj. diē eiuſdē mēſis ad veſperā eſt ſtatuta ſolēnitas. verū euangeliſte indifferēter et diē azimorū pro paſcha: ꝛ pro dieb' azimoꝝ paſcha ponere ſolēt. vñ ꝛ marcus hoc dicit. Erat autem paſcha ꝛ azima poſt biduū: qꝛ et paſche dies in azimis panibus eſt celebrari precept': ꝛ nos quaſi paſcha perpetuū facientes ſemp ex hoc mūdo trāſire pcipimur. Hier. A principib' autem egreſſa eſt iniquitas in babylone: qui tēplū ꝛ vaſa ꝛ ſe purificare ſm legē ad eſum agni debuerāt. vñ ſequitur. Et quere. ſum. ſacerdo. et ſcri. quomodo eū dolo tene. ꝛ occi-

paſcha nomen' vnde.

Allegoria paſſionis.

tereēt. Occiſo aūt capite totū corp⁹ eneruum efficiť: vñ miſeri faciūt ꝙ caput moriať. Uitāt aūt diē feſtū qui euenit illis: nō eñ eſt feſtiuitas his q̄ vitā ⁊ miſericordiā ꝑdiderunt. vñ ſequiť. Dicebāt aūt. Nō ī die feſto: ne forte tumult⁹ fieret ī ppl'o. Bed. Nō q̄dē metuētes ſeditionē vt ſimplex ſermo demōſtrat: ſʒ cauētes ne auxilio populi de ſuis manibus tolleretur. Theo. Ipſe tñ chriſtus tempus ſibi conſtituerat paſſionis: voluit enim in paſchate crucifigi: quia ipſe verum erat paſcha.

¶ Et cū eſſet bethanie ī domo ſymonis leproſi: ⁊ recūberet: venit mulier hñs alabaſtrū vnguēti nardi ſpicati ꝓcioſi: et fracto alabaſtro effudit ſup caput ei⁹. Erant aūt quidā indigne ferentes intra ſemetipſos: ⁊ dicētes. Ut q̄d ꝑditio iſta vnguēti facta eſt? Poterat eñ vnguētū iſtud venūdari pluſq̄ trecētis denarijs: ⁊ dari paupibus. Et fremebāt in eā. Ieſ⁹ autē dixit. Sinite eā. Quid illi moleſti eſtis? bonū opus opata eſt in me. Semp eniʒ pauperes hēbitis vobiſcū: ⁊ cuʒ volueritis poteſtis illis bñfacere: me autē non ſemp habebitis. Qđ habuit hec fecit: ꝓuenit vngere corpus meuʒ in ſepulturā. Amē dico vobis: vbicunq̄ ꝑdicatū fuerit euāgeliuʒ iſtud in vniuerſo mundo: et ꝙ fecit hec narrabiť in memoriaʒ eius.

¶ Beda. Paſſurus dñs ꝓ toto mūdo ⁊ vniuerſas natiōes ſub ſanguine redēptur⁹: morať in bethania. i. in domo obediētie. vñ dr. Et cū eſſet be. in do. ſy. lepro. ⁊ recū. venit mulier. Hier. Hinnul⁹ eñ ceruorū ſemꝑ ad lectū ſuū redit. i. fili⁹ patri obediēs vſq̄ ad mortē: a nobis obediētiam petit. Beda. Dicit aūt. Symonis leproſi. non ꝙ leproſus illo tpe permaneret; ſed ꝙ antea leproſus: poſtea a ſaluatore mūdatus eſt nomine priſtino permanēte: vt virtus curantis appareat. Theo. Quāuis autē quatuor euāgeliſte vnguentuʒ mulieris cōmemorarent: non eſt tñ vna: ſʒ due. vna q̄dē q̄ deſcribiť a ioanne: q̄ ſoror eſt lazari: q̄. ſ. ante ſex dies paſche vnxit pedes ieſu: alia vero q̄ a reliq̄s tribus euāgeliſtis deſcribiť. Adhuc aūt ſi attēdas: inuenies has tres eſſe. A ioanne eñ vna deſcribiť: altera ꝟo a Luca: a duobus ꝟo reliq̄s altera. Que eñ a luca deſcribiť meretrix eē dr: ī medio predicationis tpe ad ieſum veniſſe. Hec vero q̄ a mattheo ⁊ marco deſcribitur: dr in tpe paſſionis veniſſe nō confitentē ſe peccatricē. Aug. de con. euan. Ego autem nihil aliud intelligendū arbitror: niſi ꝙ nō aliā quidē fuiſſe mulierē: que peccatrix tunc acceſſit ad pedes ieſu: ſed eandem mariaʒ bis hoc feciſſe: ſemel. ſ. qđ lucas narrauit cum primo accedēs cū humilitate ⁊ lachrymis: meruit peccatorū remiſſionē. nā et hoc ioannes cōmemorauit: cū de lazaro reſuſcitando cepiſſet loqui: anteq̄ veniret in bethaniā dicens. Maria autē erat q̄ vnxit dñm vnguento: et exterſit pedes ei⁹ capillis ſuis: cuius frater lazarus infirmabať. Qđ autē in bethania rurſus fecit: aliud eſt qđ ad luce narrationē non pertinet: ſed pariter narrať a reliq̄s tribus. Quod ergo matthe⁹ ⁊ marcus caput domini vnguento illo perfuſum dicūt: Ioānes aūt pedes: accipiamus nō ſolū caput: ſʒ etiā pedes dñi ꝑfudiſſe mulierē: niſi forte qm̄ marc⁹ fracto alabaſtro ꝑfuſum caput cōmemorat: tā q̄ſq̄ calūnioſus eſt: vt in vaſe fracto neget aliq̄d remanere potuiſſe vñ etiā pedes dñi

Opinio theophili.

Cōſenſus pulcher.

perfunderet. Sʒ religioſius cōtēdet aliqs nō ita fractū eē:vt totū effunderet:vel pri⁹ accipiat pfuſos pedes qͣ̄ illud fractū eēt:vt in integro remaneret. vñ etiaʒ caput pfunderet. Beda. Eſt aūt alabaſtrū genus marmoris cādidi:varijs colorib⁹ intercincti:qd ad vaſa vnguētaria cauare ſolēt:eo φ optime ſeruare ea incorrupta dicat. Nard⁹ ħo eſt frutex aromaticus grādi vt aiūt ꝛ craſſa radice:ſʒ breui ac nigra fragiliqʒ. Quā uis autem pinguis ſit:tñ redolet vt cupreſſus aſpero ſapore folio paruo denſoqʒ cui⁹ cacumina in ariſtas ſe ſpargunt:ideoqʒ gemina dote p̄gmentarij nardi ſpicas ac folia celebrāt. Et hoc eſt qđ ait marcus. Unguenti nardi ſpicati precioſi. quia vʒ vnguētū illud qđ attulit maria dño nō ſolum de radice cōfectū eſt nardi verūetiā quo p̄cioſius eſſet ſpicarū quoqʒ foliorū ei⁹ adiectiōe odor ac virtutis illius erat accumulata gr̄a. Theo. Uel ſicut in greco dicit. Nardi piſtici:id eſt fidelis. eo φ vnguētū nardi erat abſqʒ dolo cū fide cōfectū. Augu. de cō. euā. Pōt autem videri cōtrariū qđ mattheus ꝛ marcus poſtea qͣ̄ dixerunt paſcha ꝛ biduū:deinde cōmemorauerūt φ erat ieſus in bethania:vbi de illo precioſo vnguēto dr̄:ioannes aūt ante ſex dies paſche dicit ieſuʒ veniſſe in bethaniā de eodē vnguento narraturus. Sʒ q̄ ita mouent:nō intelligunt mattheū ꝛ marcū illud qđ in bethania de vnguēto factum erat:nō poſt illam predicationem de biduo: ſed adhuc cum ſex dies eſſent ante paſcha recapitulando poſuiſſe. Hiero. Myſtice autē ſymon leproſus mundum infidelem primo poſtea fidelēʒ ſignificat:mulier autem cum alabaſtro eccleſiaſticam fidē:q̄ dicit. Nardus mea dedit odorē ſuum. Piſtica nardus dr̄. i. myſtica ꝛ precioſa. Domus impleta odore: celum et terra eſt. Fractum alabaſtrum: carnale deſiderium eſt quod frangitur ad caput ex quo oē corpus compaginatū eſt recūbente ipſo id eſt humiliā te ſe vt euʒ tangeret fides peccatricis:q̄ de pedibus aſcendit ad caput ꝛ ad pedes a capite deſcēdit per fidem. i. ad xp̄m et ad membra eius. Sequitur. Erāt autē quidem indig. ferē. intra ſemetip. ꝛ dicē. Ut qđ per di. iſta? per ſynodochen dr̄ vnus p multis: ꝛ multi pro vno. Perditus enim iudas de ſalute perditionem inuenit ꝛ in vite fructifera mortis laqueus naſcitur. Sub p̄textu auteʒ auaritie myſterium fidei loquitur. Etenī nr̄a fides trecētis emit denarijs in decem ſenſibus:interioribus ſcʒ et exterioribus. ſ. p corp⁹ ꝛ alam et ſpiritum triplicatis. Beda. Quod aūt dicit. Et fremuerūt in eā. neqͣ̄ debem⁹ de diligentib⁹ xp̄m apoſtolis dictū credere:ſʒ de iuda potius ſub numero plurali Theo. Uel conueniēter vr̄ innui φ diſcipl'i plures mulierē arguerunt:eo φ ſepe chriſtū audierant de eleemoſyna docenteʒ. Judas vero non eadem intentione indigne tulit:ſed propter amorem pecunie et turpe lucrum:vñ ꝛ ioannes ipſum ſolum cōmemorat tanqͣ̄ fraudulenta intentione mulierem arguentem. Dicit autem. Et fre. in eā. i. moleſti erant ei exprobrantes ꝛ iniurias inferentes. Arguit auteʒ dominus diſcipulos:eo φ deſideriū impediunt mulieris. vnde ſequitur. Jeſus autem dicit. Sinite eā. Quid illi moleſti eſtis? Poſtqͣ̄ em̄ munus obtulerat:illā p opprobria peruertebāt. Ori. ſuper mat. Doluerūt em̄ de pditione vnguēti quod poterat venundari multo precio et dari pauperibus. tñ non debebat fieri hoc:q2 conueniens erat:vt ſup caput chriſti funderetur ſancta et decenti infuſione. vnde ſequitur. Bonum opus operata eſt in me. Uſqʒ adeo autem efficax eſt laus huius operis boni: vt exhortetur nos omnes odoriferis ꝛ precioſis operibus impleri domini caput vt de nobis dicatur. Q2 bonum opus fecimus ſuper caput xp̄i:q2 ſemper qđ habem⁹ qͣ̄diu in hac vita ſum⁹ pauperes nobiſcuʒ:ꝛ op⁹ habētes cura eorū qui profece

rũt in verbo ꝛ diuites facti ſunt in ſapiẽtia dei. Nõ aũt pñt ſufficere vt ſemp diebus ꝛ noctibus habeãt ſe cũ filiũ dei.i.verbũ ꝛ ſapientiã dei. Sequit̃ em̃. Semper em̃ pauperes habebitis vobiſcũ:ꝛ cũ volueritis poteſtis illis bñfacere:me autẽ nõ ſemper habebitis. Beda. Mihi quidem videtur in hoc loco de pñſentia corporali locutus:ꝙ nequaꝗ̃ cum eis ita futurꝰ ſit poſt reſurrectionẽ quõ tũc in oĩ conuictu ꝛ familiaritate. Hiero. Dicit etiã. Bonuꝫ opus opata eſt in me:qꝛ q̃ credit in deuꝫ: reputat̃ ei ad iuſtitiã. Aliud eſt em̃ credere ei:ꝛ aliud credere in euꝫ.i. totũ eiĳcere te ĩ illũ. Sequit̃. Qđ habuit.i.qđ potuit h̃ fecit:ꝑuenit vngere coꝛpus meũ in ſepulturã. Beda. Quaſi diceret. Uos putatis perditionẽ eſſe vnguẽti: officiũ ſepulture eſt. Theop. Preuenit em̃ quaſi a deo ducta vngere coꝛpus meũ in ſignũ ſepulture future in quo ꝓditorẽ cõfundit:ac ſi ei diceret. Qua cõſciẽtia mulierẽ cõfundis q̃ in ſepulturã coꝛpus meum vngit:teipm̃ ꝓ nõ ꝯfundis q̃ me in moꝛtẽ trades?

Prophetie due dñi Ieſu.

Prophetizat autem dominus conſequẽter duas prophetias.ſ.ꝙ euangeliũ eius predicabitur in vniuerſo mundo:ꝛ ꝙ opus mulieris laudabitur.vnde ſequitur. Amen dico vobis:vbicunqꝫ predicatum fu.ꝛc. Beda. Notandũ autẽ ꝙ ſicut maria gl̃iam adepta eſt in toto oꝛbe de obſequio qđ dño exhibuit:ita econuerſo ille qui obſequio eius detrahere non timuit:longe lateqꝫ infamatus eſt:ſed dominus bonum laude dignas remunerans futuras impĳ contumelias tacendo preteriit.

¶ Et iudas ſcariothes vnꝰ de duodecim abĳt ad ſummos ſacerdotes:vt ꝓderet eũ illis. Qui audiẽtes gauiſi ſunt:ꝛ ꝓmiſerũt ei pecuniã ſe daturos. Et q̃rebat quomõ illũ opoꝛtune traderet.

¶ Beda. Infelix iudas dãnũ quod ex effuſione vnguenti feciſſe credebat:vult magiſtri precio compenſare.vnde dicitur. Et iu.ſca.vnus de duo.abĳt ad ſum.ſa.vt ꝓderet eum illis. Chryſo.in ſer.de paſ. Quid mihi eius patriã dicis:vtinã ipſuꝫ q̃ꝫ neſcire licuiſſet. Sed alter erat diſcipulꝰ qui Judas Jacobi zelotes vocabatur:ꝛ ne appellatiõe cognominis fiat ꝯfuſio pſonarũ:propter ea hunc ab illo ſeparauit. Non aũt dixit. Judas proditoꝛ:vt doceat detractiones neſcire ꝛ accuſatiões declinare. Quod autẽ dicit. Unus de xĳ.auget deteſtabilitatem proditoris.nam et alĳ diſcipuli erant:qui fuerãt numero.lxx:ſed illi non intimi:non tanta ꝯfidentia ſociati ſunt: iſti aũt.xĳ.fuerãt cõpꝛobati.h̃ erat caterua legalis de qua proditoꝛ malignus exiuit. Hiero. Unus tamen erat de.xĳ.numero:nõ vnꝰ merito: vnꝰ coꝛpoꝛe:non vnꝰ animo. Abĳt aũt ad ꝑncipes poſtꝗ̃ exĳt ꝛ intrauit in eũ ſathanas:vnũquodqꝫ aĩal ad ſimile ſibi iungitur. Beda. Quod aũt dixit. Abĳt.oſtendit eũ non a ꝑncipibus inuitatũ:non vlla neceſſitate conſtrictũ:ſꝫ ſponte propꝛia ſcelerate mẽtis iniĳſſe conſiliũ. Theo. Dicit autẽ vt proderet eũ illis.i.vt annũciaret illis qñ ſolus exiſteret. Timebãt autẽ in eũ irruere qñ docebat:propter turbam. Hiero. Promittit auteꝫ ſe tradere:vt magiſter eiꝰ diabolꝰ ante dicebat. Tibi dabo ptãtem hanc vniuerſam. Sequitur. Qui audientes gauiſi ſunt:ꝛ ꝓmi.ei pecu.ſe da. Promittũt quidẽ pecuniã:ꝛ amittũt vitã.quã ipſe recipit cũ vitã amittit. Chryſ.in ſer.de paſ. O dementiam:immo cupiditateꝫ ꝓditoꝛis.cũcta em̃ mala cupiditas ꝓcreauit. Nam cupiditas captas animas retinet:ꝛ omnibus nodis alligatas conſtringit:ꝛ rerum obliuionem imponit:ꝛ alienationem mentis oñdit. Ab hac iudas captiuꝰ cupiditatis iſania:ꝯuerſationis:menſe:diſcipulatꝰ:admonitionis: ſuaſionis oblitꝰ eſt. Nã ſequit̃. Et q̃rebat

quod eſt opportune traderet. Hiero. Sed opportunitas doli nunquam inuenit: vt non vindicet hic aut illic. Beda. Multi hodie ſcelus iude quod dominum ac magiſtrum deumque ſuum pecunia vendiderit: velut immane et nephariũ exhorrẽt: nec tñ cauẽt. nam cum pro muneribus charitatis et veritatis iura ſpernunt: deum qui eſt charitas et veritas produnt.

Iude multi hodie.

¶ Et primo die azimorũ quñ paſcha imolabãt: dicũt ei diſcipli. Quo vis eam⁹ et parem⁹ tibi vt mãduces paſcha? Et mittit duos ex diſciplis ſuis: et dicit eis. Ite i ciuitatẽ: et occurret vobis hõ lagenã aq̃ baiulãs. Sequimini eũ: et quocũq3 itroierit dicite dño dom⁹ q2 magr̃ dicit. Ubi ẽ refectio mea: vbi paſcha cũ diſciplis meis mãducẽ? Et ipſe vobis demõſtrabit cenaculũ grãde ſtratũ: et illic parate nobis. Et abierũt diſcipuli ei⁹: et venerũt in ciuitatẽ: et inuenerũt ſicut dixerat illis: et parauerunt paſcha.

¶ Chry. in ſermone de paſ. Quñ iudas de traditiõe tractabat: alij diſcipuli ſunt de pparatione paſche ſolliciti. vnde di. Et primo die azi. quñ paſcha. im. di. ei diſci. Quo vis eamus et parem⁹ tibi vt mã. paſcha? Beda. Primũ diẽ azimorũ. xiiij. diez primi mẽſis appellat: quñ fermẽto ablecto immolare. i. agnũ occidere ſolebãt ad veſperã: qd exponẽs aplũs ait. Paſcha nr̃m imolat⁹ eſt xp̃s. q̃ lz die ſequẽti in. xv. luna ſit crucifixus: attñ nocte q̃ agn⁹ imolabat: et corporis ſanguiniſq3 ſui tradens myſteria celebrãda: et a iudeis tentus et ligat⁹: ipſi⁹ imolatiõis: hoc eſt paſſionis ſue ſacrauit exordiũ. Hiero. Azima vero q̃ cũ amaritudine. i. la-ctucis agreſtib⁹ manducant: redemptio nr̃a eſt: amaritudo vero paſſio dñi. Theo. Ex hoc aũt qd dicũt diſcipuli. Quo vis eamus? manifeſte vr̃ q xp̃s hoſpitiũ aliqd non habebat: ſz neq3 diſcipuli ꝓpias domos: ſi eñ habuiſſent: duxiſſent euz ad illas. Hiero. Dicũt etiã. Quo vis eamus? vt cũ voluntate dei dirigam⁹ greſſus nr̃os: dñs autẽ indicat cum quo manducat paſcha: et more ſuo mittit duos: qd ſupra expoſuimus vñ ſequit. Et mittit du. ex diſ. ſuis et di. eis. Ite in ciui. Theoph. Mittit q̃dẽ ex diſcipulis ſuis petrũ. ſ. et ioannẽ: et lucas dixit: ad ignotũ hominẽ. innuens ex hoc q poſſet non pati. Nã q̃ mentem ignoti nouit vt ipſos reciperet: q̃d non operetur in alijs? Dat etiã eis ſignũ vt domuz ſcz inuenirent: cũ ſubdit. Et occurret vobis hõ la. aq̃ baiulãs. Auguſt. de cõ. euã. Marc⁹ lagenã dicit quaz lucas amphorã: ille vaſis genus: iſte modũ ſignificauit: vterq3 veritatẽ ſuie cuſtodiuit. Bed. Indiciũ autẽ pñtie diuinitatis eſt: q cum diſcipulis loquens q̃d alibi futurũ ſit nouit. vñ ſeq̃t. Et abi. diſci. ei⁹ et ve. in ciui. et inue. ſicut dixerat illis: et para. pa. Chry. in ſer. de paſ. Nõ illd qd nr̃z: ſz qd iudeorũ: illud eñ qd nr̃m ẽ nõ ſolũ ꝯſtituit: ſz ipſe fact⁹ eſt paſcha. Sz et cur illud mãducauit? q2 fact⁹ eſt ſub lege: vt eos q̃ ſub lege erant redimeret: et ipſe legi requiẽ daret: et vt nemo dicat: q ideo eã euacuauerit: q2 eã implere vt moleſtã et arduã nõ valuit ipſe prius eã compleuit: et ſic fecit eã requieſcere. Hier. Myſtice aũt ciuitas eccl̃ia ẽ: q̃ muro fidei cingit: homo occurrẽs populus primitiuus eſt: amphora aq̃ lex litere. Beda. Uel aqua lauacruz gratie: lagena fragilitatez deſignat eorũ p quos eadẽ erat gratia mundo mõſtranda. Theoph. Lagenam aque portat qui baptizatus eſt. qui autem baptiſma baiulat: venit ad requiẽ ſm rationẽ viuens: et ſicut in domo requie potitur. vnde ſubdit. Sequimini eũ. Hiero. Qui ſcilicet ducit

paſche rõ myſtica.

Cõſen ſueuã gelic⁹.

ducit in altum vbi eſt refectio xpi. Domin⁹ dom⁹:petr⁹ apoſtolus eſt: cui dominus domū ſuā credidit:vt ſit vna fides ſub vno paſtore. Cenaculum grande:eccleſia magna eſt:in qua narratur nomen domini ſtrata varietate virtutū ꝛ linguaꝝ. Beda. Uel cenaculū magnū ſpiritualiter lex eſt:q̄ de anguſtijs lr̄e egrediens ꝛ ſublimi loco.i.in alto mētis ſolario recipit ſaluatorē. Cōſulte āt ſiue aq̄ baiuli:ſiue dn̄i dom⁹ſunt p̄ter miſſa vocabula:vt oībus verū paſcha celebrare volentibus:hoc eſt chriſti ſacramētis imbui:eumq; ſue mētis hoſpitio ſuſcipere querentibus:facultas dāda ſigneť. Theoph. Uel domin⁹ dom⁹ intellect⁹ eſt:qui oſtēdit cenaculū grande.i.altitudinē itelligētiarū.qd̄ etſi altum ſit:tn̄ nihil habet vane glorie ꝛ tumoris: ſed ſterniť ꝛ planum fit humilitate. Ibi aūt.i.in tali mēte paſcha chriſto paratur a petro.ſ.ꝛ ioanne .i.ab actione ꝛ contemplatione.

¶ Ueſpe aūt facto venit cū duodecim. Et diſcūbētibus eis ꝛ māducātib⁹:ait ieſus. Amen dico vobis:q: vn⁹ ex vobis tradet me:q̄ māducat mecū. At illi ceperūt ꝯtriſtari: ꝛ dicere ei ſingillatī. Nūq̄d ego? Qui ait illis. Unus ex duodecim q̄ intingit mecū manū in catino. Et fili⁹ q̄dē hoīs vadit:ſicut ſcriptuꝫ eſt de eo. Ue autē hoī illi per quē fili⁹ hoīs tradeť. Bonū erat ei:ſi nō eēt nat⁹ hō ille.

¶ Beda. Domin⁹ q̄ de ſua paſſione predixerat:etiā de ꝓditore p̄dicit:dans locū pn̄ie:vt cuꝫ intellexiſſet ſciri cogitatiões ſuas peniteret eum facti ſui.vnde dicitur. Ueſpere autem fac.ve.cum.xij.ꝛ diſcum.eis ꝛ man.ait ieſus. Amen dico vobis: quia vn⁹ ex vobis me tradet:q̄ māducat mecū. Chry.i ſer.de paſſione. Ubi patet q̄ non aperte eū oīb⁹ publicabat:ne impudentiorem eum faceret.nec etiam penitus ſilentio preteribat:ne celari arbitratus : andacter ad proditionem properaret. Theoph. Sed quomodo diſcumbētes cenabāt:cū lex p̄ciperet q̄ ſtantes erecti deberent paſcha comedere? Probabile autem eſt prius eos adimpleſſe paſcha legale : deinde diſcubuiſſe:incipiente eo proprium tradere paſcha. Hiero. Ueſpera aūt diei veſperam indicat mundi. Circa vndecimā nāq; horam veniunt noviſſimi:qui primi denarium eterne vite accipiunt. Omnes igitur diſcipuli tanguntur a domino vt fiat armonia citharе:oēs nerui bene ſuſpenſi conſona voce rn̄dent. Nam ſequitur. At illi ceperunt contriſtari et dicere ei ſingillatim. Nunquid ego? Unus autem remiſſus et pecunie amore madefactus dixit. Nūquid ego ſū rabbi? ſicut in mattheo legitur. Theopbi. Ceperunt autem alij diſcipuli contriſtari propter domini verbū. Nā et ſi extra hanc exiſterent paſſionem:magis tn̄ credūt illi q̄ oīum nouit corda q̄ ſibi. Sequitur. Qui ait illis. Un⁹ ex duodecim qui intingit mecū manū in catino. Beda. Judas.ſ.q̄ ceteris cōtriſtatis et retrahētibus manum:cū magr̄o manū mittit i catinū. Et q: pri⁹ dixerat. Un⁹ ex vobis me tradet.ꝛ perſeuerat ꝓditor i malo:manifeſtius arguit:et tn̄ nomē proprium non deſignat. Hiero. Dicit aūt. Un⁹ de duodecim:q̄ſi ab eis ſeparatus:ſeparat enim ſeorſuꝫ lupus ouē quā capit. Ouis q̄ de ouili egrediť:lupi morſibus pꝫ. Judas autem nec primo: nec ſecūdo correptus a ꝓditione retrahit pedē.vn̄ pena p̄diciť:vt quem pudor non vicerat:corrigant denunciata ſupplicia.ꝛ hoc eſt quod ſubditur. Et filius quidem ho. va. ſicut ſcriptum eſt de eo. Theo. Per h̄ qd̄ diciť. Uadit:oſtenditur q̄ mors xpi fuit voluntaria et non neceſſaria. Hiero. Sed quia multi bonum vt

Citharе armonia

Iudas faciũt:ſed oĩno illis nõ profi-
cit.recte ſubdit. Ue autẽ ho.illi p
quẽ fi.ho.tradet.Beda.Sed et ho-
die quoq; in ſempiternũ ve illi hõi
q̃ ad menſam dñi malign⁹ accedit.
Etenĩ ille in exẽplũ iude filium ho-
minis tradit:non q̃dã iudeis pctõ-
ribus:ſed tñ pctõrib⁹ mẽbris ſuis.
Sequit.Bonũ erat ei:ſi nõ eſſet na
tus hõ ille.Hie. Sc; intimo latẽs
vtero materno:melius ẽnt; eſt non Nota verba.
eſſe q̃ ad tormenta eſſe.Theophi.
Quantum enĩ ex fine melius fuiſ-
ſet ei q̃ eſſet ſi non proditor exiſte-
ret:nã deus fecit ipm ad opa bona:
ſed poſtq̃ ad tantam deuenit mali-
tiã meli⁹ fuiſſet ei ſi nat⁹ nõ fuiſſet.

¶ Et mãducãtib⁹ illis acce
pit ieſus panẽ:⁊ bñdicẽs fre
git:⁊ dedit eis:⁊ ait.Sumi-
te:h̃ ẽ corp⁹ meũ.Et accepto
calice gr̃as agẽs dedit eis.
Et biberũt ex illo oẽs.Et ait
illis.Hic ẽ ſanguis me⁹ no-
ui teſtamẽti:q̃ pmult; effun
det.Amẽ dico vob:q̃ iã nõ
bibã de genimine vitis:vſ-
q; in diẽ illu; cũ illud bibã
nouum in regno dei.

¶ Beda.Finitis paſche veteris ſo
lẽnijs trãſit ad nouum:vt.ſ.pro car-
ne agni ac ſanguine: ſui corporis
ſanguiniſq; ſacrm ſubſtitueret. vñ
&.Et man.ill.acce.ieſus panem.vt
ſc; ipſum ſe eſſe mõſtraret:cui iura
uit dñs.Tu es ſacerdos ineternu;
ſ; ordinẽ melchiſedech.Sequitur.
Et bñ fre.Theo.Id eſt gr̃as agens
fregit:qđ ⁊ nos facim⁹ oratõnes ſu-
peraddẽtes.Bed.Frangit etiã ipſe
panẽ quẽ diſcipulis porrigit:vt oſtẽ
dat corpis ſui fractionẽ non abſq;
ſua ſponte vel pcuratione futura;:
quẽ etiã bñdixit:q; naturã humanã
quam paſſurus aſſumpſit:ipſe vna
cũ patre ⁊ ſpũſctõ gratia diuine vir
tutis ipleuit.Bñdixit panẽ ac fre-
git:q; hoĩem aſſumptum ita morti
ſubdere dignatus eſt: vt ei diuine
immortalitatis ineſſe potentiam de
monſtraret.Ideoq; velocius eum a
morte reſuſcitandum eſſe doceret.
Sequit.Et dedit eis:⁊ ait.Sumite:
hoc eſt corpus meũ.Theo.Hoc ſc;
qđ nũc do:⁊ qđ nũc ſumitis.Nõ au
tem panis figura tñ corpis xp̃i eſt:
ſed in ppriũ xp̃i corpus tranſmuta
tur.nã dñs ait.Panis quem ego da
bo caro mea eſt.ſed tñ caro xp̃i non
vĩ ppter noſtrã infirmitatem.panis
enĩ ⁊ vinũ de noſtra cõſuetudine eſt:
ſi vero carnẽ ⁊ ſanguinem cerneremus:
ſumere nõ ſuſtineremus.propter hoc
dñs noſtre infirmitati cõdeſcendẽs
ſpẽs panis ⁊ vini cõſeruat:ſed panẽ
⁊ vinũ in veritatẽ cõuertit carnis ⁊
ſanguinis. Chryſo.in ſer.de paſ.Et
nũc etiã ille preſto eſt xp̃s:q̃ illã or-
nauit menſam:ipſe iſtã quoq; conſe
crat.Non enĩ hõ eſt qui pp̃oſita cor
pus xp̃i facit ⁊ ſanguinem:ſed ille q̃
pro nobis crucifixus eſt xp̃us.Sa-
cerdotis ore verba pferunt:et dei
virtute ꝯſecrant ⁊ gr̃a:hoc vbo qđ
dicit.Hoc eſt corp⁹ meũ.pp̃oſita cõ-
ſecrant:⁊ ſicut illa vox q̃ dicit.Cre-
ſcite ⁊ multiplicamini ⁊ replete ter
ram.ſemel quidẽ dicta eſt:ſed oĩ tẽ-
pore ſentit effectũ ad generationem
opante natura:ita ⁊ vox iſta ſemel
quidẽ dicta eſt:ſed per oẽs menſas
ecclie vſq; ĩ hodiernũ diẽ ⁊ vſq; ad
eius aduentũ preſtat ſacrificio fir-
mitatẽ.Hier. Myſtice autẽ in pane Allego-
trãſfigurat dñs corpus ſuu;:qđ eſt ria cor
eccl̃ia pñs:que accipit in fide:bene poris
dicit in nũero:frangitur in paſſioni chriſti.
bus:dat in exẽplis:ſumit in doctri
nis:format in ſanguinẽ ſuũ in cali-
ce vino ⁊ aqua cõmixtũ:vt alio pur
gemur a culpis: alio redimamur
a penis.Sanguine namq; agni ſer-
uantur domus a percuſſione ange-
li:⁊ aqua maris rubri extinguuntur
inimici: que ſunt myſteria eccleſie
xp̃i.Vñ ſequitur.Et acce.ca.gratias
agens de.eis.Gr̃a enĩ et non meri-
tis ſaluati ſumus a deo. Grego.ij.
mora.Cũ appropinquaret etiam paſ
ſioni accepto pane gratias egiſſe

perhibet.grãs itaq₃ egit q̇ flagella
aliene iniquitatis ſuſcepit: ꝛ q̇ nil
ꝑcuſſione dignū exhibuit: hūiliter
in paſſione bñdicit:vt hinc oſtēdat
q̇d vnuſquiſq₃ in flagello culpe fa-
cere debeat:ſi ipſe equanimiter fla-
gella culpe portat aliene. vt hinc
Mixtio vini et aque in calice. etiā oſdat q̇d in correctione faciat
ſubditus:ſi in flagello poſit⁹ patri
grãs egit eq̄lis. Beda. Q2 ꝛ nos in
xp̄o ꝛ in nobis xp̄m manere op₃:vi-
num dñici calicis aqua miſcet. At
teſtāte em̄ ioāne aq̄ populi ſunt:et
neq₃ aquā ſolā:neq₃ ſolū vinū cuiq₃
l₃ offerre:ne talis oblatio caput a
mēb:is ſecernendū eſſe ſignificet:ꝛ
vel xp̄m ſine nr̄e redēptiōis amore
pati potuiſſe:vel nos ſine illius paſ
ſione ſaluari ac pati poſſe offerri
cōtingat. Sequit. Et biberunt ex il
lo oēs. Hiero. Ebrietas felix:ſatie-
tas ſalutaris:que quāto copioſius
ſumit:tāto ſobrietatē mentis dona
re dignat. Theo. Quidā aūt dicunt
iudā myſterioꝝ non fuiſſe ꝑticipe₃:
ſed ꝙ exiuerit anteq̄ dñs myſteria
largiret. Aliū etiā dicunt ꝙ illi tra-
didit de illo myſterio. Chry. in ſer.
de paſ. Chriſtus em̄ ſanguinē ei qui
eum vendidit offerebat:vt haberet
Judas cōicat⁹ fuit cū alijs. remiſſionē peccatoꝝ:ſi tn̄ impius
exiſtere noluiſſet. Hier. Bibit ergo
iudas:ſed non ſaturatus: nec ſitim
extinguit ignis eterni:quia in igne
ſumit myſteria xp̄i:cuius ſacrificiū
nō emundat:ſed eos cogitatio inſi-
piens perducit ad culpas:qui ſe ce
noſis crudelitatis fetorib⁹ miſcue-
runt. Chry. in ſer. de paſ. Null⁹ er-
go ſit iudas in dñi mēſa. hoc ſacrifi-
ciū cibus ſp̄ualis eſt:nā ſicut corpo
ralis cibus cum ventrem inuenerit
aduerſis humoribus occupari am-
plius ledit:ita eſt et iſte ſp̄ualis ci-
bus ſi aliquem reperit malignita-
te pollutū: magis eum perdit non
ſua natura:ſed accipiētis vitio. Pu
ra igitur ſit mens in omnibus pu-
ra cogitatio:q2 ꝛ ſacrificiū purū eſt.
Sequit. Et ait illis. Hic eſt ſan. me⁹
noui teſtamēti. Beda. Hoc ad diſtin
ctionem reſpicis veteris teſtamēti

qđ hircoꝝ ꝛ vitulorū eſt ſanguine
dedicatum:dicente inter aſpergen-
dum legiſlatore. hic eſt ſanguis te-
ſtamēti qđ mandauit ad nos deus.
Sequitur. Qui ꝑ mult. effundetur.
Hiero. Non enim omnes emundat.
Sequitur. Amen dico vobis:ꝙ iam
nō bi. de geni. vi. vſq₃ in diē illū cum
illud bi. no. in regno dei. Theophi.
Quaſi diceret. Non bibam de vino
vſq₃ ad reſurrectionem: regnum
enim reſurrectionem vocat: quaſi
tunc regnauerit contra mortem.
Poſt reſurrectionem vero bibit cū
diſcipulis et comedit:oſtendens ꝙ
idem ipſe eſſet qui paſſus eſt. No- **Anagoge vini noui.**
uum autem bibit illud. i. nouo quo-
dammodo ꝛ alieno. Non enim cor-
pus habebat paſſibile indigens ci-
bo:ſed immortale et incorruptibi-
le. Intelligendum eſt autem et ſic.
Uitis eſt ipſe dominus: genimen
vitis myſteria et intellectus occul-
tus quem ipſe generat:qui docet
hominem ſcientiam. In regno au-
tem dei. id eſt in futuro ſeculo bi-
bet cum ſuis diſcipulis myſteria et
ſapientiam:noua quedam nos do-
cens:et reuelans que nunc occul-
tat. Beda. Uel aliter. Uitem ſiue vi-
neam domini appellatam eſſe ſyna
gogam eſaias teſtatur dicens. Ui-
nea domini ſabaoth domus iſrael
eſt. Iturus ergo dominus ad paſſio
nem ait. Jam non bibā de ge. vi. ac
ſi aperte dicat. Non vltra carnali-
bus ſynagoge cerimonijs delecta-
bor:in quibus etiam iſta paſchalis
agni ſacra locu₃ tenuere precipuū.
Aderit enim tempus mee reſurre-
ctionis:aderit dies illa cum in re-
gno dei poſitus:id eſt gloria vite
immortalis ſublimatus: de ſalute
eiuſdem populi fonte gratie ſpiri-
tualis regenerati vobiſcum gau-
dio perfundar. Hiero. Conſideran- **Sacrificij mutatio.**
dum autem ꝙ hic dominus mutat
tantum ſacrificium:ſed non mutat
tempus: vt nos nunq̄ cenam do-
mini ante quartādecimam lunam
faciamus: qui facit in. xiiij. reſur-
rectionem in. xj. lune cena₃ domini

ſaciet:qđ nūq̄ in veteri teſtamento
nec in nouo factum eſt.

**❡Et hymno dicto:exiert̄ i
mōtē oliuaꝝ.Et ait eis ie/
ſus.Oēs ſcādalizabimini i
me in nocte iſta:q2 ſcriptuʒ
eſt.Percutiā paſtorē ⁊ di/
ſpgent̄ oues.Sʒ poſtq̄ re/
ſurrexero:precedā vos i ga/
lileā.Petr⁹ aūt ait illi.Etſi
oēs ſcādalizati fuerint:ſʒ nō
ego.Et ait illi ieſus.Amen
dico tibi:q2 tu hodie i nocte
hac priuſq̄ gall⁹ vocē bis de
derit:ter me es negatur⁹.At
ille amplius loquebat̄.Et ſi
oportuerit me ſimul cōmori
tibi:non te negabo.Simili
ter autem ⁊ omnes dicebāt.**

❡Phila.Sicut gr̄as egerunt anteq̄
biberēt:ita etiā gr̄as agunt ⁊ poſtq̄
biberūt.vñ dr̄.Et hymno dicto exi.
in mō.oli.vt.ſ.adiſcas ⁊ añ cibum:⁊
poſt cibū gratiaꝝ reddere actiōes.
Hie.Hymnū ei dicit laudē dñi:vt eſt
in pſalmo.Edēt pau.⁊ ſa.⁊ lau.do.
q̄ req.eū.Et adorauerūt ⁊ māduca
uerūt oēs pingues terre.Theo.Si
mul etiā ⁊ hic oñdit qđ amplectibi
le erat ſibi p̄ nobis mori:q2 cū [illegible]
dendus erat deū laudare dignatus
eſt.Docet etiā nos cū in anguſtias
icidim⁹ ꝑpter multorū ſalutē nō cō
triſtari:ſed deo gr̄as agere q̄ in nr̄a
tribulatiōe operat̄ multoꝝ ſalutē.
Beda.Pōt etiā hymnus ille intelli
gi quē dñs ſm Joannez patri gr̄as
agens decātabat:in quo ⁊ p̄ ſeipſo:
⁊ p̄ diſcipulis:⁊ pro eis q̄ per ꝟbuʒ
ipſorū crediturí erāt:eleuatis ſur/
ſum oculis precabatur.Theo.Exi/
uit aūt in montē:vt ad eū ſolitariū
exiſtentē:exeuntes ipſum caperent
abſq3 tumultu.Si enim acceſſiſſent
cū in ciuitate manebat forte fuiſſet
multitudo populi cōturbata:⁊ tūc
manifeſte occaſionē inimici captan
tes viderent̄ ipſum iuſte interficere
tāq̄ ppl'm ↄcitantē.Bed.Pulchre et
dñs diſcipulos ſacramētis ībutos i
mōtē educit oliuaꝝ:vt typice deſi/
gnet nos p̄ acceptionē ſacramētoꝝ
ad altiora virtutū dona ⁊ chariſma
ta ſcti ſpūs:qb⁹ in corde pungamur
aſcēdere debere.Hier.In mōte etiā
oliueti ieſus tenet̄:vñ ad celos aſcē
dit:vt nos ſciam⁹ q2 īde aſcendim⁹
ad celos:vnde vigilamus ⁊ oram⁹:
ligamur:nec repugnamus in terra.
Beda.Predicit aūt dominus diſci/
pulis quid paſſuri ſunt:vt cum paſ/
ſi fuerint:nō deſperent ſalutem:ſed
agentes pniam liberent̄.vnde ſeq̄/
tur.Et ait illis ieſus.Oēs ſcanda/
lizabimini in me in nocte iſta.Hie.
Oēs quidē cadunt:ſed nō omnes ia
cent.Nūqđ eñ q̄ dormit nō adiiciet
vt reſurgat?Carnale eſt cadere:ſed
diabolicum eſt iacere.Theop.Per/
miſit aūt eos dñs cadere:vt non in
ſeipſis confidāt:⁊ ne videretur hoc
qđ p̄dixerat ex quodam argumento
apparenti p̄dix iſſe:inducit teſtimo/
niū zacharie prophete.vñ ſequitur.
Percutiā paſtorem ⁊ diſpergentur
oues gregis.Beda.Hoc aliīs ver/
bis in zacharia ꝓpheta ſcriptū eſt:
⁊ ex pſona ꝓphete ad dñm dr̄.Per/
cute paſtorē ⁊ diſpgent̄ oues.Pro/
pheta eñ poſtulat paſſionem dñi:
pater r̄ndet.Percutiam paſtorem:
p̄cib⁹ inferioꝝ.Fili⁹ a p̄re mittitur
⁊ pcutit̄:id eſt incarnatu ⁊ patitur.
Theo.Dicit autem pater.Percutiā
paſtorē:q2 ip̄m pcuti dimiſit.Oues
diſcipulos dicit:quaſi innocentes ⁊
quaſi abſq3 malitia.Ultimo cōſola/
tionē inducit dicēs.Sʒ poſtq̄ reſur
rexero p̄cedā vos in galileā.Hiero.
In quo vera ꝓmittit̄ reſurrectio:vt
ſpes nō extinguatur.Sequit̄.Petr⁹
autē ait ei.Et ſi oēs ſcan.fu.ſed non
ego.Ecce auis ſine pennis in altuʒ
volare nititur:ſed corp⁹ aggrauat
aiam:vt timore humane mortis ti/
mor dñi ſuperetur.Bed.Et petrus
ergo de ardore fidei promittebat:⁊
ſaluator quaſi deus futura noue/

Hym/ nus ie/ ſu q̄s fuerit.

Capt⁹ ieſus i orto.

Reſur/ rectio/ nis ar/ gumen tum.

rat.vnde ſequitur.Et ait illi ieſus.
Amen di.tibi:q2 tu ho.in noc.hac
priuſq̄ gal.bis vo.dc.ter me es ne-
gatu.Augu.de con.euan.Cum om-
nes euãgeliſte dicãt predixiſſe dn̄m
q2 eũ petrus eſſet negatur9:anteq̄
gallus cãtaret.Marc9 hoc ſolũ nar
rauit expreſſi9.vñ nõnullis videtur
nõ cõgruere ceteris:q2 parũ atten-
dunt.Tota em̄ petri negatio trina
eſt:q̄ ſi tota poſt primũ galli cãtum
inciperet:falſum dixiſſe viderentur
tres alij euãgeliſte:q2.ſ.anteq̄ gal-
lus cãtaret:ter eũ eſſet negaturus.
Rurſus ſi totã trinã negationẽ an-
te peregiſſet q̄ cantare gallus inci-
peret:ſuperfluo dixiſſet marcus ex
perſona dñi.Priuſq̄ gallus bis vo-
cem dederit:ter me negaturus es.
Sed quia ante primũ galli cantum
cepta eſt illa trina negatio:attende-
runt illi tres nõ quando eam cõple
turus eſſet petrus:ſed quanta futu
ra eſſet.i.trina: 2 qñ ceptura.i.ante
galli cantũ:q̄q̄ in animo eius 2 an-
te primũ galli cantũ tota concepta
eſt.Marcus aũt de ipſarũ vocum in
teruallo planius elocut9 eſt.Theo.
Qd ſic intelligitur.Petr9 ſemel ne-
gauit:deinde gallus cãtauit:negan
te vero eo duabus alijs negationi-
bus:tũc gallus ſcd̃o vocem emiſit.
Hiero.Gallus lucis nuncius quis
eſt niſi ſpũſſanctus?cui9 voce in p-
phetia et in apoſtolis nos de trina
negatione excitamur ad amariſſi-
mos poſt lapſuʒ fletus:qui male co
gitauimus de deo:2 male locuti ſu-
mus ad proximos:et male fecimus
ad noſmetipſos.Beda. Fides autẽ
apl̄i petri:2 ardẽs affectus ad dn̄m
conſequẽter oſtẽditur.Sequit̃ em̄.
At ille ampli.loque. Et ſi opor.me
ſi.cõmo.tibi:nõ te negabo.Theop.
Feruorẽ etiã intrepidũ 2 alij diſci-
puli oſtẽderũt.Nam ſequit̃. Simili
ter aũt 2 oẽs dicebãt.ſ3 tñ reſiſtebãt
veritati:quam chriſtus predixerãt.

Negationis p̄ri rõ.

¶Et veniũt in p̄diũ cui no
men gethſemani:2 ait diſci-
pl̄is ſuis.Sedete hic donec
orẽ.Et aſſumit Petrũ 2 Ja
cobũ 2 Joãnẽ ſecũ:2 cepit pa
uere 2 tedere.Et ait ill̄i.Tri-
ſtis ẽ aĩa mea vſq3 ad mortẽ
Suſtinete hic:2 vigilate.Et
cũ p̄ceſſiſſet paululũ:p̄cidit
ſup terrã:2 orabat vt ſi fieri
poſſet rtãſiret ab eo hora 2
dixit.Abba pr̄:oĩa tibi poſſi
bilia ſunt:trãſfer calicẽ hũc
a me.S3 nõ qd̃ ego volo:ſ3
qd̃ tu.Et venit:2 iuenit eos
dormẽtes.Et ait petro.Sy
mõ dorm̄s:Nõ potuiſti vna
hora vigilare?Vigilate 2 ora
te:vt nõ itretis i tẽtationẽ.
Spũs q̄dẽ prompt9 eſt ca-
ro vero infirma. Et iterum
abiẽs orauit eundẽ ſmonẽ
dicẽs.Et reuerſus denuo:in
uenit eos dormiẽtes.Erant
em̄ ocl̄i eorũ grauati:2 igno-
rabant quid rñderent ei.Et
venit tertio:2 ait illis.Dor
mite iã:2 requieſcite.Sufficit.
Venit hora:ecce filius homi
nis tradet̃ in man9 peccato
rum.Surgite:eamus. Ecce
q̄ me tradet prope eſt.

¶Glo.Poſtq̄ dñs ſcãdalũ diſcipu-
lorũ predixerat:nũc euangeliſta nar
rat de orõne ipſi9:in qua p diſcipu
lis credit̃ oraſſe.2 prio deſcribẽs lo
cũ orõnis dt.Et veniũt in p̄diũ cui
nomẽ gethſemani.Bed.Mõſtratur
vſq3 hodie loc9 gethſemani:in quo
dñs orauit ad radices mõtis oliue
ti.Interpretat̃ aũt gethſemani val-
lis pinguiũ ſiue piguedinũ.Cũ aũt
dñs in monte orat:nos docet ſubli-
mia orãdo inq̄ri debere.At cũ i val
le piguedinis orat:iſinuat nobis hu

Gethſemani interp̄tatio.

militatē ſemꝑ in orōnib⁹:ꝛ interne
pinguedinē dilectiōis eſſe ſeruādā.
Ipſe etiā per vallē hūilitatis ꝛ pin-
guedinē charitatis pro nobis mor-
tē ſubijt. Hier. In valle etiā pingue
dinū tauri pingues obſederūt eū.
Sequit̄. Et ait diſcipulis ſuis. Se-
dete hic donec orē. Separant̄ loco
ne q̄ ſeparant̄ in paſſiōe: q꞉ ille orat:
illi dormiūt: pigredine cordis op-
preſſi. Theo. Singulariter etiā erat
ꝯſuetudo illi ſemꝑ orare formā no-
bis tradēs vt ſilētiū ꝛ ſolitudinē in
orōnibus requiramus. Sequit̄. Et
aſſumit petrū ꝛ iacobum ꝛ ioannē
ſecū. Illos tres tm̄ aſſumit qui glīe
eius in monte tabor inſpectores ex-
titerant: vt quiglorioſa viderāt: vi-
derēt ꝛ triſtia: et adiſcerent ꝙ verus
erat hō in hoc ꝙ triſtat̄. Vn̄ ſequit̄.
Et cepit pauere ꝛ tedere. q꞉ ei totū
aſſumpſerat hoiem: aſſumpſit ꝛ na-
turales ꝓprietates hoīs: pauere et
tedere ꝛ cōtriſtari naturaliter: nam
hoies naturaliter inuiti tendunt ad
mortē. vn̄ ſequitur. Et ait illis. Tri-
ſtis eſt aīa mea vſq; ad mortē. Bed.
Quaſi deus in corpore conſtitutus
fragilitatem carnis exponit: vt eo-
rum qui ſacramentū incarnationis
obiurgant excluderet̄ impietas: nā
q̄ corp⁹ ſuſcepit oīa q̄ debuit ſuſci-
pere q̄ corpis ſunt: vt eſuriret: ſiti-
ret: angeret̄: contriſtaretur. Diuini-
tas eñ per hos cōmutari neſcit af-
fectus. Theo. Quidā aūt hoc ſic in
tellexerūt. q. d. Triſtor eñ nō ꝙ mo-
ri debeo: ſed ꝙ iſraelite propinqui
mei me crucifixuri ſunt: ac per hoc
a regno dei debēt excludi. Hier. In
hoc etiā pauere ꝛ triſtari docemur
ante iudicium mortis: qđ nō poſſi-
mus ꝑ nos dicere: ſed ꝑ illū. Venit
princeps mundi huius: ꝛ in me nō
habet quicq̄. Sequitur. Suſti. hic
et vigilate. Beda. Nō a ſomno dor-
mitiōis ꝓhibet: cui⁹ tēpus nō erat
imminēte diſcrimine: ſ; a ſōno infi-
delitatis ꝛ torpore mētis. Pauluū
aūt procedēs ruit in faciē ſuā: ꝛ hu-
militatē mentis habitu carnis oſtē-
dit. Vn̄ ſequit̄. Et cum proceſ. pau.

Cauſa triſtitie xp̄i.

proci. ſuper ter. ꝛ ora. vt ſi fieri poſ-
ſet tranſi. ab eo hora. Augu. de con.
euā. Nō dixit ſi facere poſſet: ſed ſi
fieri poſſet: fieri ei pōt qđ ille volue
rit. Sic itaq; dictū eſt. Si fieri pōt:
ac ſi diceret: ſi vellet. Et ne q̄s puta
ret eū prīs minuiſſe ptātē: manife
ſtauit quo intellectu accipiendū ſit
qđ dictū eſt. Nam ſequitur: et dixit.
Abba pr̄ oīa tibi poſſi. ſunt. In quo
ſatis oſtēdit nō ex īpoſſibilitate: ſed
ex volūtate patris dictū eſſe: ſi fieri
pōt. Quod aūt Marcus non ſolum
pater: ſed abba pater eū dixiſſe com
memorat. hoc eſt abba hebraice: qđ
latine pr̄. Et fortaſſe dñs ꝓpter ali-
quid ſacramētū vtrūq; dixit: volēs
oſtēdere ſe illā triſtis perſonā iam
ſui corporis. i. eccleſie ſuſcepiſſe cui
factus eſt angularis lapis venienti
ad eum partim ex hebreis: ad quos
pertinet qđ ait abba: partim ex gen
tibus: ad quos ꝑtinet qđ ait pater.
Beda. Orat aūt tranſire calicem: vt
oſtendat vere ꝙ hō erat. vn̄ ſubdit.
Transfer calicē hunc a me. Remini
ſcēs autē et propter quid miſſus eſt
perficit diſpēſationē ad quā miſſus
eſt et clamat. Sed non qđ ego volo:
ſed qđ tu. Quaſi. d. Si morit̄ mors
me nō moriente ſm̄ carnē: tranſeat
calix. verū q꞉ nō aliter hoc fiet: non
quod ego volo: ſed qđ tu. Multi ad
huc cōtriſtātur futura morte: ſ; ha-
beāt rectum cor ꝛ vitēt mortē quā
poſſunt: ſed ſi non poſſunt dicant id
quod propter nos dñs dixit. Hiero.
Ex quo etiā vſq; in finem non ceſſat
nos docere patribus obedire: ꝛ vo-
lūtatē eorū volūtati noſtre ꝑpone-
re. Sequit̄. Et venit et inuenit eos
dor. Sicut eñ dormiūt mente: ſic et
corpore. Poſt orōnē aūt dñs veniēs
ꝛ vidēs diſcipulos dormientes pe-
trū ſolum increpat. Vn̄ ſequitur. Et
ait petro. Symon dormis? non po.
vna hora vigi. mecū? Quaſi. d. Qui
vna hora nō potuiſti mecum vigila
re: quō mortē ſpnes tu q̄ ſpōdes mo
ri mecū. Sequit̄. Vigilate ꝛ orate vt
nō itre. i tēta. ſ. negādi me. Bed. Nō
ait. Orate ne tētemini: q꞉ impoſſibi-

Cōtem ſuscuā gelic⁹.

le eſt humanā aīam nō tētari:ſed ne
intretis in tētationē:hoc eſt ne vos
tētatio ſuperet. Hie. In tētationem
aūt intrare dr̄ qui oꝛare negligit. Se
quit. Spūs qdē prōpt⁹ eſt:caro aūt
infirma. Theo.q.d. Spūs qdē veſter
prōptus eſt ad me nō negandū:⁊ p/
pterea hoc pmittis:ſꝫ caro veſtra
in tm̄ infirmata eſt:q̄ niſi dn̄s p oſo
nē virtutē carni dederit:in tentatio
nē intrabitis. Bed. Temerarios hic
reprimit:q̄ q̄cq̄d crediderint:putant
ſe cōſeq̄ poſſe:ſed q̄tū ex mentis ar/
doꝛe ꝯfidimus:tm̄ ex fragilitate car
nis timeam⁹. Facit ēt hic locus ad/
uerſus eos q̄ dicūt vnā in dn̄o opa/
tionē et vnā voluntatē fuiſſe. Duas
em̄ volūtates oſtēdit:humanā ſcꝫ q̄
propter infirmitatē carnis recuſat
paſſionē:⁊ diuinā que promptiſſima
Oꝛatio ſecūdaria. eſt. Sequitur. Et iterum abi.oꝛa.eū/
dē ſermonē dicēs. Theo. Ut.ſ.per ſe/
cundariā oꝛationē q̄ verus hō eſſet
affirmaret. Sequit. Et reuerſus de
nuo inue.eos doꝛ.tn̄ nō vehementer
redarguit. Erāt em̄ oculi eoꝛum gra
uati.ſ.ſomno. Et igno.q̄d reſponde/
rēt ei.per hoc infirmitateꝫ humanā
addiſcas:ne.ſ. grauati ſomno pꝛo/
mittamus ea q̄ nobis impoſſibilia
ſunt. Ideo tertio abijt ad oꝛandum
oꝛatione pꝛedicta.vnde ſequitur.
Et venit tertio:et ait illis. Doꝛmi.
iam ⁊ requie. Non turbatur contra
illos:cū poſt redargutionem peius
fecerint:ſed ironice dicit illis. Doꝛ.
Ironica locutio. iam et requie.q2 iam ſciebat q̄ pꝛo/
ditoꝛ appꝛopinquabat.et q̄ ironice
dixerit apparet per hoc quod ſub/
ditur. Sufficit:venit hoꝛa: ecce tra.
fi.ho.in ma.pec. Hoc dicebat deri/
dens ſomnum eoꝛum.quaſi diceret.
nunc tempus eſt vt doꝛmiatis quā/
do inimicus appꝛopinquat. Dein/
de ſubiūgit. Surgite eamus:ecce q̄
me tradet pꝛope eſt. Non vt fugerēt
hoc dixit:ſed vt inimicis obuiarēt.
Augu.de con.euāge. Uel aliter. Per
hoc q̄ cū dixiſſet. Doꝛ.iam ⁊ requi.
adiūgit. Sufficit.⁊ deinde infert. Ue
nit hoꝛa:ecce tra.fi.ho.vtiq̄ intelli/
gendū eſt poſt illud. Doꝛ.⁊ requi.ſi/
luiſſe dn̄m aliquātū:vt hoc fieret qd̄
pmiſerat:⁊ tunc intuliſſe. Uenit ho/
ra.⁊ ideo iterponit. Sufficit.ſ.q̄ re/
quieuiſtis. Hiero. Trina autē diſci/ Trina doꝛmitio.
poꝛū doꝛmitio tres moꝛtuos q̄s
dn̄s ſuſcitauit ſignificat.pꝛimus in
domo:ſecundus ad ſepulchꝛum:ter
tius de ſepulchꝛo. Trina autē dn̄i vi
gilia docet nos oꝛando:et de pꝛete/
ritis ⁊ de futuris et de pꝛeſentibus
veniam rogare.

¶ Et adhuc eo loquēte vēit
iudas ſcarioth vnus de duo/
decī:⁊ cū eo turba multa cū
gladĳs ⁊ lignis:miſſi a ſum/
mis ſacerdotib⁹ ⁊ ſcrib̄ ⁊ ſe
nioꝛib⁹. Dederat autē tradi
toꝛ eis ſignū dicēs. Quēcun
qꝫ oſculat⁹ fuero ipſe ē:tene/
te eū:⁊ ducite caute. Et cū ve
niſſet ſtatim accedēs ad euꝫ
ait. Rabbi. Et oſculat⁹ ē eū.
Et illi man⁹ iniecerunt in ie
ſum:⁊ tenuerūt eū. Un⁹ autē
de circunſtātib⁹ educēs gla/
diū percuſſit ſeruum ſummi
ſacerdotis:et amputauit illi
auriculā. Et rn̄dēs ait illis.
Tāq̄ ad latronem exiſtis cū
gladĳs ⁊ lignis cōpꝛehēdere
me? Quotidie erā apud vos
in tēplo docens:et nō me te/
nuiſtis:ſꝫ vt ipleant̄ ſcriptu/
re. Tūc diſcipuli ei⁹ relinquē
tes eū:oēs fugerūt. Adoleſcēs
aūt quidā ſequebatur illum
amict⁹ ſyndone ſup nudo:⁊
tenuerūt eum. At ille relicta
ſyndone: nudus pꝛofugit
ab eis.

¶ Bed. Poſtq̄ tertio dn̄s oꝛauerat.
et apoſtoloꝛum timoꝛem ſequente

penitentia impetrauerat corrigen-
dum ſecutus de paſſione ſua pergit
ad perſecutores:de quorum aduen
tu euangeliſta dicit.Et adhuc eo lo
quente ve.iudas ſcarioth vnus de
xii.Theo.Hoc non fruſtra ponit:ſed
ad maiorē ꝓditoris redargutionē:
ꝙ cū de primo choro diſcipuloꝝ exi
ſteret:cōtra dn̄m in rabiē verſus eſt.
Sequit.Et cū eo tur.mul.cū gla.et
lignis miſſi a ſum.ſa.ꝛ ſcri.et ſenio.
Hier.Incūbit eī̄ virtuti ſeculi:qui
deſperat de adiutorio dei.Bed.Ad-
huc tñ hꝫ aliq̄d iudas de verecūdia
diſcipuli:cū eū non palam tradidit
perſecutoribꝰ iſꝫ ꝑ ſignū oſculi.vnde
ſequit.Dederat autē tra.eis ſignū
dicens.Quēcūq; oſcu.fu.ipſe eſt:te.
Oſculū tradito ris. eū:ꝛ du.caute.Theop.Uide eius in
ſenſibilitatem:quo credebat in oſcu
lo xp̄m decipere:vt quaſi amicus eſti
maretur.Si autē amicus eras o iu
da:cuius gratia cum inimicis acceſ
ſiſti:ſed omnis prauitas ſine proui-
dentia eſt.Sequitur.Et cum ve.ſta-
tim ac.ad eū ait.Rabbi.Et oſcu.eſt
eum.Hiero.Dat iudas ſignum oſcu
li cum veneno doli:ſic Cayn obtu-
lit ſacrificium ſubdolum et reproba
tum.Beda.Inuident autem et ſce-
lerata confidentia magiſtrum vo-
cat:ꝛ oſculum infert ei quem tradit.
Suſcipit autem dominus oſculum
traditoris:nō quo ſimulare nos do-
ceat:ſed ne proditionem fugere vi-
deatur:ſimul ꝛ illud pſalmi ꝯplens.
Cum his qui oderunt pacem eram
pacificus.Sequit.At illi ma.inie.
in eū:ꝛ tenuerūt eū.Hiero.Hic ad-
eſt ioſeph vendit⁹ a fratribus:et fer
rum pertrāſiuit alam eius.Sequit.
Un⁹ autē de circū.edu.gla.ꝑcuſ.ſer.
ſummi ſa.ꝛ am.illi auri.Beda.Pe-
tr⁹ hoc fecit:vt ioannes declarat:eo
dem mentis ardore quo cetera fa-
ciebat.Sciebat eī̄ quō phinees pu
niēdo ſacrilegos:mercedem iuſtitie
ꝛ ſacerdotiū perēnis accepit.Theo-
Taciturnitas marci. phi.Tacet autem nomē eius mar-
cus:vt non videretur ſuum laudare
magiſtrum quaſi zelātem pro xp̄o.
Innuit autem petrus ex hoc ꝙ in-

obedientes erant ꝛ increduli ſper-
nētes ſcripturas.nam ſi habuiſſent
aures audiētes ſcripturas:non cru-
cifixiſſent dn̄m glorie.Amputauit
āt auriculā ſerui ſummi ſacerdotis:
nā ſūmi ſacerdotes primo ꝓteribāt
ſcripturas:quaſi ſerui nō audientes
facti.Sequit.Et reſpondens ieſus
ait illis.Tanꝙ̄ ad latro.exi.cum gl.
ꝛ lignis.Beda.q.d.Stultum eſt cū
gladiis ꝛ fuſtibus querere eum qui
vltro ſe veſtris tradidit manibus:ꝛ
in nocte quaſi latitantē per ꝓdito-
rē inueſtigare:qui quotidie in tem
plo docebat.Theo.Iſtud autē diui
nitatē ei⁹ oſtēdit:qm̄ eī̄ in tēplo do-
cebat non valuerunt ipſum capere:
ꝙuis in manibus eorum eſſet:quia
nondum tempus aduenerat paſſio-
nis:quando autem ipſe voluit:tunc
tradidit ſeipſum:vt adimplerentur
ſcripture:quia tanꝙ̄ agnus ad occi-
ſionē ductus eſt.non clamans neq;
vociferans:ſed voluntarie patiens.
Sequitur.Tunc diſci.eius re.eum:
omnes fugerunt.Beda.In hoc im-
pletur ſermo quem dominus dixe-
rat:ꝙ omnes diſcipuli ſcandaliza-
rentur in illo in ipſa nocte.Sequit.
Adoleſ.autem quidā ſequebat illum
ami.ſyn.ſuper nudo ſubauditur cor
pore:qꝛ non aliud indumenti ꝙ̄ ſo-
lam habebat ſyndonem.Sequitur.
Et tenuerūt eum.At ille re.ſyn.nu.
profu.ab eis.quorum.ſ.preſentiam
deteſtabatur ꝛ facta non a domino:
cuius amorem ꝛ abſens corpore fi-
xum ſeruauit in mente.Hierony.Si
cut etiam ioſeph relicto pallio nu- alluſio
dus de manibus impudice femine figure.
aufugit.Qui vult effugere manus
iniquorum relinquens mente que
mūdi ſunt fugiat poſt ieſum.Theo.
Probabile autē videtur ꝙ hic ado-
leſcens erat de illa domo:in qua pa
ſcha comederant.Quinam vero di-
cunt hunc adoleſcentem fuiſſe iaco
bum fratrem domini:qui dicebatur
iuſtus:qui ab apoſtolis poſt chriſti
aſcenſionem cathedram hieroſoly-
morū accepit.Grego.xiiii.mor.Uel
hoc de ioāne ꝰ.q̄ et ſi poſt vt verba

redẽptoris audiret:ad crucẽ rediit:
pri⁹ tñ territ⁹ fugit:nã ⁊ illũ eo tp̃e
fuiſſe adoleſcentẽ longa poſt hoc in
carne vita ei⁹ indicio eſt.Potuit enĩ
fieri vt ad horã tenentiũ manib⁹ ela
pſus:mox reſumpto indumento re=
dierit:et ſub dubia lucis nocte:ſe
turbis ducentiũ ieſum quaſi vn⁹ de
ipſis imiſcuerit:donec ad atriũ pon
tificis:cui erat not⁹ ꝑueniret:vt ipſe
in ſuo euangelio ꝯmemorat.Sicut
aũt petrus q̃ culpã negationis pnĩe
lachrymis abluit recuperationem
oſtẽdit eorũ qui in martyrio labun=
tur:ita ceteri diſcipuli q̃ articulum
cõprehenſionis.fugiendo preuene=
runt:cautelã fugiendi docent eos:
qui ſe minus idoneos ad toleranda
ſupplicia ſentiunt.

Articu lus cõ= p̃hẽſio= nis.

¶Et adduxerũt ieſũ ad ſum
mũ ſacerdotem:⁊ ꝯuenerũt
oẽs ſacerdotes ⁊ ſcribe ⁊ ſe/
niores.Petr⁹ aũt a lõge ſe/
cut⁹ ẽ eũ vſqꝫ ĩtro ĩ atriũ ſũ
mi ſacerdotis:⁊ ſedebat cuꝫ
miniſtris ad ignẽ:⁊calefacie
bat ſe.Sũmi ṽo ſacerdotes
⁊ oẽ cõciliũ q̃rebant aduer/
ſus ieſum teſtimoniũ:vt eũ
morti traderẽt:nec inuenie/
bãt.Multi.n.falſuꝫ teſtimo
niũ dicebãt aduerſus euꝫ:⁊
ꝯuenientia teſtimonia non
erãt.Et q̃dã ſurgẽtes:falſuꝫ
teſtimoniũ ferebãt aduerſ⁹
eũ:dicẽtes.Quoniã nos au
diuim⁹ eũ dicẽtẽ.Ego diſſol
uã tẽplũ hoc manufactuꝫ:⁊
poſt triduũ aliđ nõ manufa
ctũ edificabo.Et nõ erat cõ
ueniẽs teſtimoniũ illorum,
¶Glo.Narrauerat euãgeliſta ſupe
rius:quõ dñs a miniſtris ſacerdotũ
fuerat capt⁹:nũc narrare icipit quõ
in domo principis ſacerdotũ morti
adiudicatus fuit.vnde dr.Et addu.
ieſum ad ſummũ ſacerdotem.Bed.
Summũ ſacerdotem ſignificat cay
pham:qui ſicut ioãnes ſcribit:erat
põtifex anni illi⁹:de quo teſtať Jo=
ſephus:ꝙ pontificatũ ſibi emerit a
principe romano.Sequitur.Et con
uenerunt in vnũ omnes ſacerdotes
⁊ ſcribe ⁊ ſeniores.Hiero.Tunc fa=
cta eſt congregatio taurorũ in vac=
cis populorum.Sequitur.Petrus
autem a longe ſequebatur euꝫ vſqꝫ
intro in atrium ſummi ſacerdotis.
Timor enim retrahit:ſed charitas
trahit:Beda.Merito autem a longe
ſequebať:qui iam erat proxime ne=
gaturus.Neqꝫ enim negare poſſet:
ſi chriſto proximus adheſiſſet.Se=
quitur.Et ſede.cum miniſtris ad
ignem:⁊ calefaciebat ſe.Hieron.In
atrio cum miniſtris calefacit ſe ad
ignem.Atrium ſacerdotis eſt ſecu=
laris circuitus.miniſtri demonia
ſunt:cum quibus qui manet:flere
peccata non poteſt.ignis deſideriũ
carnale.Beda.Eſt enĩ ignis chari=
tas:de quo dicitur.Ignem veni mit
tere in terram.que ſuper credentes
deſcendens variis linguis eos lau=
dare dominum docuit.Eſt et ignis
cupiditatis de quo dr.Oẽs adulte=
rãtes velut clyban⁹ corda eorũ.hic
ignis in atrio cayphe inſtinctu ma=
ligni ſpiritus accenſus ad negandũ
⁊ ad blaſphemandum dominuꝫ per=
fidorum linguas armabat.Qđ eniꝫ
intus in domo maligna ſynod⁹ ge=
rebat:hoc ignis in atrio inter frigo
ra noctis accenſus figurabat.Quo
niam enim abundat iniquitas:refri
geſcit charitas multorum:hoc fri=
gore torpens ad horaꝫ petrus:qua=
ſi prunis miniſtrorum cayphe ca=
lefieri cupiebat:quia temporalis cõ
modi ſolatium perfidorum ſocieta=
te querebat.Sequitur.Summi ve=
ro ſacer.⁊ omne concil.que.aduer=
ſus ie.te.vt eum morti traderent.
Theo.Lege precipiẽte ꝙ vnus exi
ſteret ſummus ſacerdos:tunc mul
ti erant ſubſtituti ⁊ deſtituti annis

Chari= tas ig= nis eſt.

ſingulis per principē romanorum.
Preuaricatio legis. Summos ergo ſacerdotes dicit il-
los:q̄ determinatū eis tp̄s ꝯplētes
iā ꝯpleuerāt:ꝛ a ſacerdotio deſtitu-
ti erāt. Figurā aūt indicij:qđ l p̄iu-
diciū agebāt operāt:teſtimonia q̄-
rentes vt videant ieſum iuſte dāna
re ꝛ pdere. Hie. Sed mētita eſt inq̄-
tas ſibi:vt regina aduerſus Joſeph:
ꝛ ſacerdotes aduerſus ſuſannā. ſed
ignis ſine materia deficit. vñ ſequit.
Nec inueniebāt. Multi em̄ fal. te. di.
aduerſus eū:ꝛ cō. teſti. nō erant. Qđ
em̄ variat icertū habet. Sequit. Et
q̄dā ſur. fal. teſti. ferebāt. Moris eſt
hereticoꝝ vmbrā de veritate trahe
re. nō ille dixit qđ illa dicūt:ſed ſile
verbuꝫ de tēplo corpis ſui:qđ poſt
biduū reſuſcitauit. Theo. Nō enim
dñs dixerat. Ego diſſoluā illud:ſed
ſoluite. neq̄ manufactū dixit:ſꝫ ſim
pliciter templū. Hie. Dixit etiā. Su
ſcitabo:viuū animal ſignificās ꝛ ſpi
rans templuꝫ. Falſus teſtis eſt q̄ in
eo ſenſu dicta itelligi:q̄ nō dicunt.

¶ Exurgēs aūt ſumm⁹ ſa-
cerdos in mediū interroga
uit ieſuꝫ dicens. Non rñdes
quicq̄ ad ea q̄ tibi obijciun
tur ab his? Ille āt tacebat:
ꝛ nihil rñdit. Ruꝛſ⁹ ſumm⁹
ſacerdos interrogabat eū:ꝛ
dixit. Tu es chriſt⁹ filius dei
bñdicti? Jeſus aūt dixit illi.
Ego ſum. Et videbitis filiū
hominis ſedenteꝫ a dextris
virtutis dei:ꝛ venietē cū nu
bibus celi. Summus auteꝫ
ſacerdos ſcindēs veſtimēta
ſua ait. Quid adhuc deſide
ram⁹ teſtes? Audiſti blaſphe
miaꝫ. Quid vobis vr̄? Qui
oēs cōdemnauerūt euꝫ eſſe
reū mortis. Et ceperūt qui
dam cōſpuere eum:ꝛ velare
faciē ei⁹:ꝛ colaphis eū cede
re:ꝛ dicere ei:prophetiza. Et
miniſtri alapis eū cedebāt.

¶ Beda. Quāto ieſus tacebat ad in
dignos rñſiōe ſua falſos teſtes ꝛ ſa-
cerdotes impios:tanto magis pon
tifex furore ſuperatus eum ad re-
ſpondendum prouocat:vt ex quali-
bet occaſione ſermonis locū inue-
niat accuſandi. vñ dr. Et exur. ſum.
ſa. in medium inter. ieſum di. Nō re
ſpondes quicq̄ ad ea q̄ tibi obijci.
ab his? Jratus quidem princeps:ꝛ
impatiens non inueniēs calumnie
locum:exurgit de ſolio vt inſaniam
mētis motu corporis demōſtraret.
Hiero. Sed ipſe deus ꝛ ſaluator no
ſter:qui mundo ſalutē ꝯtulit:et hu-
mano generi ſua pietate ſubuenit:
ſicut ouis ad occiſionem ſine voce
ducit:ꝛ obmutuit et ſiluit a bonis.
Unde ſequitur. Jlle auteꝫ tacebat:
ꝛ nihil rñdit. Taciturnitas xp̄i apo
logiam. i. excuſationem ade abſol-
uit. Theo. Tacebat autem ſciēs q̄
non attenderent verbis eius. vñ ſm
Lucā rñdit. Si dixero vobis:nō cre
ditis mihi. vñ ſequit. Rurſus ſum.
ſacer. inter. eum ꝛ dix. ei. Tu es xp̄s
filius dei bñdicti? Jnterrogat q̄deꝫ
hoc ſummus ſacerdos:non vt appe
tens credere:ſed vt ex hoc aliquam
occaſionem captaret. Querit auteꝫ.
Tu es xp̄s filius dei bñdicti? Mul
ti nāq̄ erant xp̄i. i. vncti:ſicut reges
ꝛ ſummi ſacerdotes:ſed null⁹ eoꝝ
dicebatur filius dei benedicti:qua-
ſi ſemper collaudati. Hieron. Nunc
autem expectabant de longe:quem
prope non vident:ſicut iſaac caligā
tibus oculis iacob ſub manib⁹ non
agnoſcit:ſed longe de eo futura ca-
nit. Sequitur. Jeſus autē dixit illi.
Ego ſum. vt. ſ. inexcuſabiles ſint.
Theophi. Sciebat nanq̄ quoniam
non crederent:tamen reſpondit:ne
poſtea dicerent. ſi audiſſemus ali-
q̄d ab eo:credidiſſemus ei. hoc autē
eſt in eorum preiudicium:q2 audie-
runt et non crediderunt. Augu. de
con. euan. Mattheus autem non di

xit reſpondiſſe Jeſum. Ego ſum:ſed
tu dixiſti.ſed Marcus tantum vale
re oſtẽdit quod ei dicit Jeſus.tu di
xiſti.quantum ſi diceret. Ego ſum.
Sequitur. Et vide.fi.ho.ſed.a dex.
Gloria crucis. vir.dei.⁊ ve.cũ nubibus celi.Theo
phi.Ac ſi.d. Uidebitis me tãq̃ fi
liũ hominis a dextris patris ſeden
tem.Uirtutem nanqʒ hic patrem di
cit:non autem ſine corpore veniet:
ſed qualis apparuit crucifigentib⁹
in iudicio eis apparebit. Beda.Si
ergo tibi in xp̃o o iudee:o pagane ⁊
heretice contemptus infirmitas et
crux contumelia eſt:vide q: per hoc
filius hoīs ad dexteram dei patris
ſeſſurus:⁊ in ſua cũ nubibus celi eſt
maieſtate futurus.Hier. Et q̃dẽ ſa
cerdos interrogat filium dei.Jeſus
autem rñdet filiuʒ hominis:vt hinc
intelligamus dei filium idem eſſe ⁊
filium hominis:⁊ ne quaternitatem
faciamus in trinitate:ſed hõ in deo
et deus in homine ſit.Dicit autem
a dextris virtutis ſedentem.i.in vi
ta regnantem ſempiterna:et virtu
te diuina. Et veni.cum nu.celi.In
nube aſcendit:cum nube veniet.i.in
corpore ſuo ſolo:q̃d ſumpſit a virgi
ne aſcendit:⁊ cum multiformi eccle
ſia:que corpus ipſius et plenitudo
eius:ad iudiciuʒ venturus eſt.Leo
papa.Cayphas autem ad exagge
randum auditi ſermonis inuidiam:
ſcidit veſtimenta ſua:et neſciens q̃d
hec ſignificaret inſania:ſacerdotali
ſe honore priuauit:oblitus precepti
illius quod legitur de pncipe ſacer
dotũ.De capite ſuo cidarim nõ de
ponet:⁊ veſtimenta ſua non diſrum
pet.Nam ſequitur.Sum.autem ſa.
ſcin. veſtimen.ſua ait.Quid adhuc
deſi.teſtes?Audi. blaſ.Quid vobis
Cõſuetudo iudeorũ. videt.Theo. Adimplet quidem ſa
cerdos conſuetudinẽ iudaicam.Cũ
enim aliquid intolerabile et triſte il
lis occurrebat: veſtimenta ſcinde
bant.Ut ergo mõſtraret q̃ chriſtus
magnam et intolerabilem blaſphe
miam dixerit:veſtimenta ſcidit.Be
da.Altiori autem myſterio factum
eſt: vt in paſſione domini pontifex
iudeorũ ſua ipſe veſtimenta diſcin
deret:hoc eſt ephot:cum tunica do
mini:nec ab ipſis qui eum crucifixe
re militibus ſcindi poterit.Figura
batur eñi q: ſacerdotiũ iudeorũ pro
ſceleribꝰ ipſorũ põtificũ eſſet ſcĩdẽ
dũ.Soliditas vero eccleſie q̃ veſtis
ſui redẽptoris ſolet appellari nunq̃
valet diſrũpi.Theo.Ex eo autem ſa
cerdotiũ iudeorũ ſcindendũ erat:q̃
cõdẽnarũt chriſtũ eſſe reum mor
tis.vnde ſequit̃.Qui omnes condẽ.
eũ eſſe reũ mortis.Hiero.Cõdẽnãt
quidem eum eſſe reũ mortis:vt rea
tu ſuo reatum noſtrũ ſolueret.Se
quitur.Et ceperũt quidã cõſpuere
eũ.vt.ſ.ſputaminibus ſuſceptis fa
ciẽ anime noſtre lauaret:et velami
ne faciei ſue velamẽ cordiũ noſtro
rum auferret: et colaphis quibus
in caput percuſſus eſt:caput huma
ni generis: quod eſt adam ſanaret:
⁊ alapis quibus expalmatus eſt:ma
xima laus eius noſtris manibus la
biiſq̃ plauderet:vt dicitur.Omnes
gẽtes plaudite manibus.Beda.Q̃d
vero dicunt ei.Prophetiza. quis eſt
qui te percuſſit.quaſi in contume
liam faciũt eius qui ſe a populis p
phetam haberi voluit.Augu.de cõ.
euã.Hoc autẽ intelligit̃ paſſus dñs
vſq̃ ad mane in domo principis ſa
cerdotũ:quo prius adductus eſt.

¶ Et cũ eſſet petr⁹ in atrio
ſeorſuʒ:venit vna ex ancillis
ſummi ſacerdotis:⁊ cũ vidiſ
ſet petrũ calefaciẽtẽ ſe:aſpi
ciẽs illũ ait.Et tu cũ ieſu na
zareno eras.At ille negauit
dicens.Neqʒ ſcio neqʒ noui
q̃d dicas.Et exijt foras ante
atriũ:⁊ gallus cãtauit.Rur
ſus aũt cũ vidiſſet illũ ancil
la cepit dicere circũſtantib⁹:
q: hic ex illis eſt.At ille iterũ
negauit.Et poſt puſillũ rur
ſus q̃ aſtabãt dicebãt petro.

Vere ex illis es: nã et galile⁹ es. Ille autem cepit anathe/matizare et iurare: q2 neſcio hoiez iſtũ quẽ dicitis. Et ſtatim gallus iterũ cãtauit. Et recordatus eſt petrus verbi quod dixerat ei ieſus: priuſ/ꝙ gallus cantet bis: ter me negabis. Et cepit flere.

Cõſenſus euãgelic⁹.

¶ Augu. de con. euan. De petri ten/tatiõe q̃ iter ꝑdictas dñi ꝯtumelias facta eſt: nõ eodẽ ordine oẽs euãge/liſte narrãt. Nã lucas explicat pri⁹ tẽtationẽ petri: tũ demũ has dñi cõ/tumelias. Joannes aũt incipit petri tẽtationẽ dicere. et interpoſuit que/dã de cõtumeliis domini: et adiũxit ꝙ inde miſſus eſt ad cayphã põti/ficem: ⁊ inde recapitulat vt explicet quã ceperat tentationẽ petri. Mat/theus autẽ et marcus primo cõme/morant chriſti contumelias: deinde petri tẽtationẽ; de quo dicit. Et cuz eſſet petrus in atrio feor. ve. vna ex ancil. ſum. ſac er. Beda. Quid autem ſibi vult ꝙ prima euz prodit ancilla cum viri vtiqꝫ euz magis potuerint recognoſcere: niſi vt ⁊ iſte ſexus pec caſſe in necem videret domini: ⁊ iſte ſexus redimeret per domini paſſio/nẽ? Sequit. At ille ne. di. Neqꝫ ſcio neqꝫ noui quid dicas. Hiero. petr⁹ ſine ſpiritu voci ancille ceſſit: cum ſpiritu nec ꝑncipibus nec regibus cedit. Theophi. Hoc autem euz pa/ti diſpenſatiue permiſit dñs: ne ſci/licet extolleret ſe ſimulqꝫ vt peccan tibus miſericors oſtendatur: tanꝙ ex ſeipſo inſtructus humane infirmi tatis euentum. Sequitur. Et exi. fo. añ atri. et ſtatim gal. cantauit. Beda. De hoc galli cantu ceteri euangeli/ſte tacent: non tamẽ factum negant ſicut et multa alia aliĩ ſilẽtio preter eunt que aliĩ narrãt. Sequitur. Rur ſus autem cum vide. illum an. cepit dicere circũ. quia hic ex illis eſt. Au gu. de con. euan. Hec ancilla non ea dẽ ſed alia eſt: ſicut dicit Mattheus. Sane hoc quoqꝫ intelligitur quia in ſecunda negatiõe a duobus compel latus eſt: ab ancilla. ſ. quã cõmemo/rãt mattheus et marcus: et ab alio quem cõmemorat lucas. Sequitur. At ille iterum negauit. Jam petrus redierat: vt quẽadmodũ dicit Joan/nes: ad focũ ſtans iterũ negaret. vñ ancilla dicebat qđ ſupra dictum eſt: nõ illi. ſ. petro: ſed his qui illo exeũ/te ibi remanſerant: ſic tñ vt ille au/diret. vñ rediens et rurſus ad ignez ſtans reſiſtebat negando verbis eo/rum. Liquido enim colligitur colla tis de hac re omnibus euangeliſta rum teſtimoniis: non ante ianuam ſecundo petrum negaſſe: ſed intus in atrio ad ignem. Mattheum autez et Marcum qui commemorauerunt exiſſe euz foras regreſſum eius bre/uitatis cauſa tacuiſſe. Beda. In hac autem negatione petri diſcimus nõ ſolum abnegari xp̄m: ab eo qui di/cit eum nõ eſſe xp̄m: ſed ab illo etiaz qui cum ſit negat ſe eſſe chriſtianuz. Dominus enim non ait petro. Di/ſcipulum meum te negabis: ſed me negabis. Negauit ergo chriſtum cũ ſe negauit eius diſcipulũ. Sequit. Et poſt puſil. rur. qui aſta. di. pe. ve/re ex illis es: nã ⁊ gal. es. Nõ ꝙ alia lingua galilei ꝙ hieroſolymite lo/querent: qui vtiqꝫ fuerunt hebrei: ſꝫ ꝙ vnaqueqꝫ prouincia et regio ſuas hꝫ proprietates ac vernaculũ loquẽ di ſonũ vitare non poſſunt. Theop. Igitur timore petrus perterritus ⁊ dñi ſermonẽ oblitus dicentis. Qui me confeſſus fuerit corã hoib⁹: cõfi tebor ⁊ ego eum coram patre meo. dominũ abnegauit. vnde ſequitur. Ille autem cepit anathe. et iura. quia neſci. ho. iſtum quem di. Bed. Quam noxia ſunt prauorum conſi lia: inter infideles hominem nega/uit ſe noſſe: quem inter diſcipulos deum fuerat confeſſus. Solet autẽ ſcriptura ſacra meritum cauſarum per ſtatum deſignare temporum. vnde. Petrus qui media nocte ne gauit: ad galli cantum penituit. vn/de ſubditur. Et ſtatim iterum gal/

P̄ri negatio refert.

Noxia prauorũ cõſilia.

can. Et recordatus eſt petrus ver. quod dixit ei ieſus: priuſq̃ gal. cãtet bis: ter me negabis. ⁊ cepit flere. Theophi. Lachryme enĩ petrũ xp̃o p penitẽtiã adduxerũt. Cõfundantur ita q̃ nouatiani qui dicũt q̃ poſt ſuſceptionẽ baptiſmatis peccauerit: non ſuſcipit vt ſibi delictũ remittatur. Ecce enĩ petrus q̃ ⁊ xp̃i corpus ſum pſit et ſanguinẽ p penitentiã eſt ſuſceptus. Etenĩ ſanctorũ defectus propter hoc ſcripti ſunt: vt et nos ſi per incautelam deciderimus recurſum haberemus p eorũ exẽplũ: et ſperemus p penitẽtiam ſubleuari. Hier. Myſtice autẽ prima ancilla titubatio eſt: ſecunda cõſenſio: tertius vir actus eſt. Hec trina negatio quam abluit per fletus verbi xp̃i recordatio. Tũc nobis gallus cantat quando p̃dicator quiſq̃ p penitẽtiã corda noſtra ad compunctionẽ excitat. Tunc incipimus flere q̃ñ ignimur intus per ſcintillam ſcientie: et foris eximus cũ extra eĩcimus quod intus fuimus.

Tropologia pſtrĩa.

¶ Cap̃. xv.

Et cõfeſtim mane cõſilium faciẽtes ſummi ſacerdotes cum ſenioribꝰ et ſcribis ⁊ vniuerſo cõcilio: vinciẽtes ieſum duxerunt. Et tradiderunt pilato. Et interrogauit eũ pilatus. Tu es rex iudeorum? Et ille r̃ndẽs ait illi. Tu dicis. Et accuſabãt eũ ſummi ſacerdotes in multis. Pilatus aũt rurſum interrogauit dicẽs. Non r̃ndes q̃cq̃? Uide in quãtis te accuſant. Jeſus autem nihil amplius r̃ndit: ita vt miraret̃ pilatꝰ.

¶ Beda. Habebant iudei hunc morem: vt quem adiudicaſſent morti: ligatum iudici traderẽt. vnde poſt cõdemnationem xp̃i ſubiungit euangeliſta. Et confeſtim mane conſi. ſacien. ſum. ſacer. cum ſenio. et ſcribis et vniuer. conci. vinci. ieſum du. et tradi. pilato. Attamen notandum q̃ non tunc primum ligauerunt eum: ſed mox comprehenſum nocte in orto: vt Joannes declarat: ligauerunt. Theo. Tradiderunt itaq̃ ieſum romanis: ſed et ipſi a deo traditi fuerunt in manibus romanorũ: vt adimplerentur ſcripture dicẽtes. Secundum opera manuum eorum retribue illis. Sequitur. Et inter. eum pila. Tu es rex iudeorum? Beda. Pilato nihil aliud criminis interrogãte niſi vtrum rex iudeorum ſit: arguuntur impietatis iudei: q̃ nec falſo quidem inuenire potuerũt quod obĩcerẽt ſaluatori. Sequitur. At ille reſpondens ait illi. Tu dicis. Sic reſpõdet: vt verum diceret: ⁊ ſermo eius calumnie non pateret. Theo. Dubiam enim reſponſionem emiſit: nam Tu dicis: poteſt ſic intelligi. Tu dicis hoc: ſed ego non dico. Et nota q̃ pilato qui inuitus fert ſententiam aliqua in parte reſponderit: ſacerdotibus autem et principibus reſpondere noluerit: indignoſq̃ ſermone ſuo iudicauerit. Sequitur. Et accuſauerunt eum ſum. ſacer. in multis. Auguſt. de cõ. euan. Lucas etiam iſta crimina que falſo obiecerunt aperuit: ſic enim narrat. Ceperunt accuſare eum dicentes. Hunc inuenimus ſubuertentem gẽtem noſtram ⁊ prohibentem tributa dari ceſari: ⁊ dicentem ſe xp̃m regem eſſe. Sequitur. Pilatus autem rurſus interrogabat eũ dicens. Nõ reſpondes quicq̃? Uides in q̃tis te accuſant? Beda. Ethnicus quidem eſt qui condemnat ieſum: ſed cauſam refert in populum iudeorum. Sequitur. Jeſus autem amplius nihil reſp. ita vt mira. pilatus. Nihil quidem reſpondere voluit: ne crimen diluens dimitteretur a preſide: et crucis vtilitas differretur. Theophi. Mirabatur autem pilatus: quia cũ legis doctor eſſet ⁊ eloquens ⁊ potens reſponſione ſua eo

Nota pulchra.

rū accuſationes infringere:non reſpondebat quicꝙ̄:ſed magis accuſationes viriliter ſuſtinebat.

¶ Per diē aūt feſtū ſolebat dimittere illis vnū ex victis quēcūqꝫ petiſſent. Erat āt q̄ dicebat barrabas:q̄ cū ſeditioſis erat vinct⁹:q̄ in ſeditiōe fecerat homicidiū. Et cū aſcēdiſſet turba cepit rogare ſicut ſemp̱ faciebat illis. Pilat⁹ aūt rn̄dit eis:⁊ dixit. Uultis dimittā vobis regeꝫ iudeoꝝ? Sciebat eñ ꝙ p̱ inuidiā tradidiſſent eū ſummi ſacerdotes. Pōtifices autē cōcitauerūt turbā:vt magis barrabā dimitteret eis. Pilat⁹ aūt iteꝝ rn̄dēs:ait illis. Quid ergo vultis faciā regi iudeorū? At illi iterū clamauerūt. Crucifige eū. Pilat⁹ vero dicebat illis. Quid eñ mali fecit? At illi magis clamabant:crucifige eum. Pilatus autem volens populo ſatiſfacere:dimiſit illis barrabam:⁊ tradidit ieſum flagellis ceſum vt crucifigeret.

Occaſiones querit Pilat⁹.

¶ Beda. Multas liberandi ſaluatorez pilatus occaſiones dedit:primo latronē iuſto cōferēs.vñ dr̄. Per diē autē feſtū dimit.ſole.il.vnū ex vinctis quēcūꝙ̄ petiſſent. Glo. Qđ quidē ſolitus erat facere vt grām ppl̄i captaret:⁊ p̄cipue in die feſto qn̄ de tota p̱uincia iudeorū ppl̄s hieroſolymā cōfluebat. Et vt maior iudeorū improbitas appareat:deſcribitur qr̄ enormitas culpe latronis:quēꝫ iudei xp̄o pretulerunt. Uñ ſequitur. Erat autem qui dicebat barrabas:q̄ cum ſeditioſis vin.erat:q̄ in ſedi. fecerat homicidiū. In quo oſtendit ⁊ ex grauitate culpe notabilis ꝙ homicidiū fecerat:⁊ ex modo faciendi:qr̄ cū perturbatiōe ciuitatis hoc fecerat:ſeditionem cōcitando:⁊ etiam qr̄ culpa eius manifeſta erat:nam et cuꝫ ſeditioſis vinctus erat. Sequit. Et cū aſcen.tur.cepit ro.ſicut ſem. facie.illis. Augu.de cō.euan. Nulla queſtio eſt:ꝙ Mattheus tacet ipſos petiuiſſe:vt aliquis eis dimitteretur:qđ marc⁹ hic dicit. Nihil eñ intereſt ſi alius aliud tacet:qđ alius commemorat. Sequit. Pilatus ergo rn̄. eis:⁊ dicit. Uul.di.vo.re.iude. Scie. eñ ꝙ per inui.tradi.eum.ſum.ſacer. Queri poteſt que verba pilatus dixerit:vtrum que a Mattheo:an que a Marco referuntur? Aliud enim videtur eſſe. Quē vultis dimittam vobis barrabā:an ieſum qui dicit xp̄s: vt Mattheus refert. aut Uultis vobis dimittā regem iudeorū:vt hic dicit. Sed quia xp̄i reges dicebant:

Reges chriſti.

⁊ qui dixit illum an illum manifeſtū eſt eum dixiſſe an vellent dimitti regem iudeorum.i.chriſtum. Nihil autem intereſt ſentētie quod hic tacuit Marcus de barraba:hoc ſolum volens dicere qđ ad dominū p̱tinebat: quando quidē in eorum reſpōſione ſatis ⁊ ipſe oſtendit quem ſibi dimitti voluerint. Nā ſequitur. Ponti.autē cōcita.turbā vt magis barrabam dimitteret eis. Beda. Heret iudeis vſꝙ hodie ſua petitio quam tanto labore impetrarunt:quia enim data ſibi optione pro ieſu latronem:pro ſaluatore interfectorem elegerunt: merito ſalutem perdiderunt ⁊ vitā: et latrociniis ac ſeditionibus ſe in tantum ſubdiderunt vt patriam regnumꝙ ſuum:quod plus xp̄o amauerunt perdiderint et libertatem: corpus ⁊ animam nunꝙ̄ reciperent. Deinde aliam occaſionem dat pilatus liberādi ſaluatorem.cum ſequitur. Pilat⁹ aūt iterū rn̄.ait il. Quid ergo vul.fa.regi iudeorum? Augu. de con.euan. Iam ſatis apparet ꝙ id Marcus velit oſtendere: dicendo regem iudeorum:qđ Mattheus

Cōſenſus euangelic⁹.

dicendo chriſtum. Non enim dice-
bantur chriſti reges niſi iudeorum.
In hoc enim loco ſm Mattheum
dr. Quid igitur faciam de ieſu qui dr
xps? Sequitur. Et illi clamabant.
Crucifige eum. Theo. Uide autem
iudeorum prauitatem: et pilati com
menſurationem: quis et ipſe dign⁹
ſit cōdēnatiōe pro eo q populo non
reſiſtebat. Illi nāq clamabāt. Cru-
cifige. hic tentat humiliter ab illo
preiudicio eruere ieſum: et ideo rur
ſus interrogat. vñ ſequit. Pila. au-
tē dice. eis. Quid eni ma. fecit? Oc-
caſionem nāq ex hoc ſumere vole-
bat vt xpm ſolueret innocentē. Be-
da. Iudei vero inſanie ſue ſatiſfaciē
tes: interrogationi preſidis non re-
ſpondent. vnde ſequit. Et illi magis
clamabāt. Crucifige eum. vt imple-
ret illud hieremie. Facta eſt mihi
hereditas mea ſicut leo in ſylua: de
dit contra me vocē ſuam. Sequitur.
Pila. autem vo. ſatiſ. po. dimi. il. bar.
et tradi. ie. fla. ce. vt crucifigeretur.
Theo. Uolebat quidem ſatiſfacere
populo. i. eorū facere voluntatem: et
nō qd erat placitum iuſtitie et deo.
Hiero. Hic duo hirci adſunt: vnus
et pōpeius. i. emiſſari⁹ cum peccato
populi in deſertū inferni abſolut⁹
dimittit: alter pro peccatis abſolu-
torū vt agn⁹ occidit pars dñi ſemp
mactat: pars diaboli q eſt magr eo-
rū qd ſonat barrabas effrenata in-
tartarū pcipitat. Beda. Jeſus autē
flagellat⁹ non ab alio q ab ipſo pi-
lato intelligendus eſt. ſcribit nanq
ioānes. Apprehēdit pilat⁹ ieſum et
flagellauit. qd idē iō feciſſe creden
dus eſt: vt ſatiati penis ac oppro-
briis eius iudei mortem vltra ſiti-
re deſiſterent.

**Milites āt duxerūt eū i
atriū pretorij: et cōuocāt to-
tā cohortē: et induūt eū pur
pura. Et iponūt ei plectētes
ſpineā coronā: et ceperūt ſa-
lutare eū. Aue rex iudeorū.
Et pcutiebāt caput ei⁹ harū
dine: et cōſpuebāt eum: et po-
nētes genua adorabāt eū.
Et poſtq illuſerunt et exue-
runt illū purpura: et indue-
runt eum veſtimentis ſuis.**

Theophi. Militaris vana glo- Militū
ria ſemp inordinatis gaudēs et op- vani-
probriis ſibi propria oſtendebat. vn tas.
de dicitur. Mili. autem duxe. eum in
atri. preto. et conuo. to. cohor. i. totū
ordinem militie. Et indu. eum pur.
ſicut regem. Beda. Quia enim rex
iudeorum fuerat appellatus: et hoc
ei ſcribe et ſacerdotes crimen obie-
cerant: q ſibi in populo iſraelitico
vſurparet imperium: illudētes hoc
faciunt: vt nudatum priſtinis veſti-
bus induāt purpura: qua reges ve-
teres vtebantur. Auguſt. de cō. euā.
Intelligitur autē quod Mattheus
ait. Chlamydē coccineam circūde-
derunt ei: hic Marcū dixiſſe indu-
tum purpura. pro regia enim pur-
pura chlamys illa coccinea ab illu-
dentibus adhibita erat: et eſt rubra
quedam purpura cocco ſimillima:
poteſt enim fieri vt purpuram etiā
Marcus cōmemorauerit: quā chla
mys habebat: quis eſſet coccinea.
Beda. Pro diademate autē ponūt
ei coronam ſpineam. vnde ſequit.
Et impo. ei. plec. ſpi. coronam. Pro Chriſti
ſceptro autem regali dant calamū: alluſio
vt Mattheus ſcribit: et adorant qſi regia.
regem. vnde ſequitur. Et cepe. ſa-
lu. eum. Aue rex iudeorum. Et qd
milites cum quaſi qui deum ſeip-
ſum falſo dixiſſet adorabant illu-
dentes. patet ex hoc quod ſubdi-
tur. Et percu. ca. eius harum. et con
ſpu. eum. Et ponen. genua ado. eū.
quaſi falſo ſe dixiſſet deum. Hiero.
Opprobria autem eius noſtrū ab-
ſtulere opprobrium. Uincula eius
nos liberos fecerunt. Corona ſpi-
nea capitis ei⁹ diadema regni ade-
pti ſumus. Uulneribus eius ſum⁹
ſanati. Auguſt. de con. euan. Appa-
ret autem Mattheum et Marcum
recapitulando iſta poſuiſſe: nō quo

tūc factū ſit:cū eū pilatus iā crucifi
gēdū tradidiſſet. Joannes eñ apud
pilatū dicit hec geſta. hoc autē qđ
ſequit. Et poſtꝗ illuſe. ei:exu. eum
pur. Et indu. eū veſti. ſuis. in fine fa
ctū intelligit:cum iā adduceret ad
crucifigēdū. Hier. Myſtice aūt veſti
mentis ſuis nudatur ieſus. i. iudeis:
purpura induit. i. gētili eccl'ia q̄ de
ſcopulis collecta eſt. Itē ea exutus
in fine ſcandalizāte iudaica rurſum
induit plebe. Cū eñ intrauerit ple-
nitudo gētiū:tūc ois iſrl' ſalu' erit.
Beda. Uel in purpura. qua indutus
eſt dñs: ipſa eius caro quā paſſioni
bus obiecit inſinuatur:ꝉ corona ve-
ro quā portabat ſpinea:nroꝝ ſu-
ſceptio pctōꝝ. Theo. Induamus et
nos purpurā ſtolā regalē:qꝛ vt re-
ges ambulare debemus:calcantes
ſup ſerpētes:ꝛ ſcorpiones:ꝛ ſuppe-
ditātes pctm̄. Xp̄iani nāq; dicimur
i. vncti:ſicut ꝛ tūc reges vncti dice-
bant. Sumam' ꝛ coronam ſpineā. i.
feſtinemus coronari vita arta:ꝛ ab-
ſtinentijs ꝛ puritate. Beda. Caput
autē xp̄i pcutiūt:qm̄ eū verū deum
eſſe negant. Et qꝛ p harundinē ſcri-
ptura ſolet confici: quaſi harūdine
caput xp̄i feriūt: q̄ diuinitati illius
ꝯtradicētes errorē ſuū ꝯfirmare au-
toritate ſacre ſcripture conantur.
Spuūt in faciē ei' q̄ gratie p̄ſentiā
verbis execrādi reſpuunt. Sunt et
hodie q̄ eū certa fide vt deum verū
adorāt. ſed peruerſis actibus verba
ei' q̄ſi fabuloſa deſpiciunt:ac pmiſ
ſa xp̄i illi' tpalibus illecebris poſt-
ponūt. Sicut aūt Cayphas neſcins
dixit. Opꝫ vnū hoiem mori p pplo:
ſic ꝛ milites neſcientes faciunt.

Xp̄iani ſunt re
gꝫ.

¶ Et educūt illū vt crucifi-
gerēt eū. Et angariauerūt p̄
tereūtē quēpiā ſymonē cyre
neū veniētē de villa:p̄rē ale
xādri ꝛ ruffi:vt tolleret cru-
cē ei'. Et pducūt illū in gol
gotha locū:qđ eſt iterp̄tatū
caluarie loc'. Et dabāt ei bi
bere mirrhatū vinū:ꝛ nō ac
cepit. Et crucifigētes:eū di
uiſerūt veſtimēta ei':mittē-
tes ſortē ſup eis q̄s q̄d tol-
leret. Erat āt hora tertia:et
crucifixerūt eū. Et erat titu
l' cauſe ei' inſcript' rex iu-
deoꝝ. Et cū eo crucifigunt
duos:vnū a dextris:ꝛ aliū a
ſiniſtris ei' latrones. Et im
pleta ē ſcriptura q̄ dicit. Et
cū iniquis deputatus eſt.

¶ Glo. Poſt condēnationē xp̄i ꝛ cō
tumelias cōdēnato illatas:ad cru-
cifixionē ei' narrandā euangeliſta
accedit dicēs. Et edu. illū vt cruci-
fige. eum. Hiero. Hic educit abel in
agrum a fratre vt perimatur. Hic
adeſt iſaac cū lignis:ꝛ abraham cū
ariete vepribus herente. Hic etiam
ioſeph cum faſce ſomniato et tuni-
ca talari ſanguine lita. Hic adeſt
moyſes cū virga ꝛ ſerpente ſuſpen
ſo in ligno. Hic eſt botrus in ligno
portatus. Hic adeſt heliſeus cum li
gno ad querendam ſecurim que in
imo demerſa eſt:ꝛ natauit ad lignū:
id eſt genus humanū:qđ a ligno ve
tito in infernū decidit:per lignum
crucis xp̄i ꝛ per baptiſmū aque ad
paradiſuꝫ natauit. Hic adeſt Jonas
de ligno ſorti in mare ventremq; ce
ti triduo miſſus. Sequitur. Et an-
gari. quempiam prete. ſymo. cyre. ve
ni. de villa pa. alex. et ruf. vt tol. cru.
eius. Theophi. Joannes autem ait
qđ ipſemet baiulabat ſibi crucem.
vtrūq; eñ fuit:nā ipſe quidē primo
baiulauit ſibi crucē donec preterijt
quidā quē angariauerūt:ꝛ tunc ille
portabat. Dixit aūt quoꝝ filiorum
erat pater:ad maiorē fidem ꝛ affir-
mationē. nam homo ille adhuc vi-
uebat:qui poterat oia q̄ circa cru-
cem facta ſunt enarrare. Hiero. Cū
aūt alij per merita patrū ſuoꝝ cō-
memorent:alij per merita filiorum
ſuoꝝ. hic ſymon q̄ crucē in angaria

Paſſio
nis xp̄i
figure.

portat

poꝛtaẗ meritis filioꝝ ſuoꝝ q̄ erāt diſcipuli cōmemoꝛaẗ. De hoc nos in pñti vita admonemur parentes adiuuari per natoꝛum ſuoꝝ ſapientiā vel merita: vt populus iudaic⁹ ꝓpter patriarcharū ꝛ ꝓphetarum ꝛ apl'oꝝ merita ſemꝑ commemoꝛaẗ.

Theologia ſymonis. Symon autē iſte q̄ poꝛtat crucē in angaria: ipſe eſt q̄ laboꝛat ꝓ laude humana. Cogūt eīm hoīes hunc laboꝛare: quē non cogit timoꝛ ꝛ dilectio dei. Beda. Uel q2 ſymō iſte nō hieroſolymita: ſed cyrene⁹ eſſe phibetur. Cyrene eīm lybie ciuitas eſt: recte per eū populi gētiū deſignantur: qui quondā peregrini et hoſpites teſtamētoꝝ: nunc obediēdo heredes ſunt dei: coheredes aūt xp̄i. Uñ apte ſymon obediēs: cyrene heres interp̄taẗ. De villa autē veniſſe referẗ. villa eīm grece pagus dr̄. vñ paganos appellamus eos quos a ciuitate dei alienos videmus. De pago igiẗ egrediēs ſymon crucem poꝛtat poſt ieſum: cū pp'ls nationuꝫ paganis ritib⁹ derelictis: vt veſtigia dominice paſſionis obediēter amplectitur. Sequiẗ. Et perdu. euꝫ in gol. lo. qđ eſt intepre. cal. locus. Extra vrbē ꝛ foꝛis poꝛtam: loca ſunt in quibus truncanẗ capita dānatoꝛū: ꝛ caluarie. i. decollatoꝛum ſumpſere nomen. Propterea autē ibi crucifixus eſt dñs: vt vbi pꝛius erat area damnatoꝛum: ibi erigerenẗ vexilla martyrū. Hiero. Tradūt autem iudei: ꝙ in hoc montis loco imolatus eſt aries pꝛo iſaac: ꝛ ibi decaluatur xp̄s. i. a carne ſua: carnali videlicet iudea ſeparatur. Sequitur. Et da. et bib. mir. vinū. Augu. de cō. euan. Hoc intelligendum eſt mattheū dixiſſe cum felle mixtum. fel quippe pꝛo amaritudine poſuit et mirrhatum vinum amariſſimum eſt: quanꝙ fieri poſſit vt et fel et mirrha vinum amariſſimū redderent. Theo. Uel oꝛdinatione quadam exiſtente alij alia afferebant: quidā acetum ꝛ fel: quidā vinuꝫ mirrhatum. Hiero. Uel mirrhatum vinū hoc eſt acetū per hoc ſuccus letalis pomi abſter-gitur. Beda. Amara vitis amarum vinū fecit: quo ꝓpinat dñm ieſum: vt impleaẗ qđ ſcriptū eſt. Dederunt in cibum meū fel: et in ſiti mea potauerunt me aceto. Augu. de con. euan. Qđ aūt ſubditur. Et non accepit. itelligiẗ non accepit vt biberet: guſtauit aūt: vt Mattheus teſtis eſt. et ſicut idē Mattheus ait. Noluit bibere. hoc Marcus dixit. Et non accepit. tacuit aūt ꝙ guſtauit. Hiero. Non accepit etiā id pꝛo quo patiẗ. vñ de eo dr̄. Que nō rapui: tunc exolnebā. Sequiẗ. Et crucifi. eum diuiſerūt veſti. ſua: mittē. ſoꝛtem ſup eis qđ quiſꝗ tolleret. Hoc loco figura tue ſalus ꝑ lignū. pꝛimū lignū ſcientie boni ꝛ mali fuit. ſcđm lignum boni tm̄ nobis ꝛ vite lignum eſt. Extenſio manus pꝛime ad lignum moꝛteꝫ appꝛehendit. Extenſio autē ſcđe: vitam que perierat inuenit. Ligno hoc vehimur per mare vndoſum ad terram viuentium. cruce enim ſua chꝛiſt⁹ cruciatum noſtrum abſoluit: ꝛ moꝛte ſua moꝛtem n̄ram necauit. Cū foꝛma ſerpētis ſerpenteꝫ necat: q2 ſerpēte de virga facto alij abſoꝛbenẗ ſerpentes. Ipſa autē ſpēs crucis qđ eſt niſi foꝛma quadrata mundi? Oriēs de vertice fulget. Arctos dexterā tenet. Auſter leua conſiſtit. Occidēs ſub plantis firmaẗ. Unde apl's. Ut ſciamus q̄ ſit altitudo et latitudo: longitudo et pꝛofundum. Aues qñ volant ad ethera: foꝛmam crucis ſumūt. hō natās per aquas: foꝛma crucis vehiẗ. Nauis marina antēna cruci ſimilata ſufflatur. Tau lr̄a ſignum ſalutis et crucis deſcribitur. Beda. Uel in tranſuerſo ligno crucis vbi figunẗ manus gaudium ſpei ſignatur. Per manus enim opera: ꝑ latitudinē hilaritatem operantis intelligimus: q2 triſtitia facit anguſtias: per altitudinem cui caput adiungitur expectationem retributionis de ſublimi iuſtitia dei: per longitudinē qua totū coꝛpus extenditur tolerantiā: vnde longanimes dicūtur: per pꝛofundum qđ terre eſt infixum ip̄m ſacr̄m ſecretum. Quan

ꝯiu ergo hic agunt corpora noſtra
vt deſtruatᷣ corpus peccati:tempus
nobis eſt crucis.Theo.Qḋ aūt po-
nebāt ſortē ſup veſtimēta ei⁹:ꝛ hoc
hodie illudentes ſecerūt quaſi re-
gis veſtimēta diuidētes:etenim vi-
lia erāt nō valde precioſa.Hoc au-
tem Joannes euangeliſta plenius
expoſuit:q.ſ.milites cetera in qua-
tuor partes iuxta ſuū numerū diui
dentes de tunica que inconſutilis
erat deſup cōtexta per totuꝫ ſortem
miſerunt.Hiero. Ueſtimenta auteꝫ
dn̄i eius mandata ſunt quib⁹ tegi-
tur corpus eius.i.eccl'ia.que diui-
dūt inter ſe milites gentiuꝫ:vt ſint
quatuor ordines cū vna fide.i.con-
iugati ꝛ viduati:prepoſiti ꝛ ſepara-
ti.Sortiti ſunt tunicam indiuiſam
q̄ eſt pax ꝛ vnitas.Sequitᷣ.Erat au-
tē hora tertia ꝛ cruci.eū.Hoc vere ꝛ
ꝓprie marcus tulit.nam ſexta hora
tenebre ſuffuderunt terram:vt non
quiſꝙ potuiſſet mouere caput.Au-
gu.de con.euā.Si hora quaſi ſexta
pilato ſedēte ꝓ tribunali traditus
eſt ieſus crucifigēd⁹ iudeis:vt Jo-
annes refert:quō hora tertia cruci
fixus eſt?ſicut verba marci non in-
telligentes qdā putauerunt.Prius
ergo qua hora crucifigi potuerit:
videamus:deinde videbimus cur
hora tertia crucifixū dixerit Mar-
cus Hora erat quaſi ſexta cum tra-
ditus eſt crucifigendus a pilato ſe-
dente pro tribunali:vt dictū eſt.non
enim iam plena ſexta erat:ſed quaſi
ſexta.i.peracta q̄nta:et aliq̄d etiam
de ſexta eſſe ceperat:vt peracta q̄n
ta et inchoata ſexta gererentᷣ hec:
que narrata ſunt in crucifixione do
mini noſtri:donec cōpleta ſexta:il-
lo pendēte fierēt he que dicuntᷣ te-
nebre.Queramus aūt iā cur dixe-
rit Marcus.Erat autē hora ter.et
cru.eū?Jam certe dixerat.Et cru-
cifigentes eū:diui.ve.eius:ſic etiā
ceteri atteſtantᷣ:ꝗ eo crucifixo ve-
ſtimēta diuiſa ſunt.Si enim rei ge
ſte tp̄s voluit cōmemorare.Marc⁹
ſufficeret dicere.Erat aūt hora ter
tia.vt quid adiunxit.Et crucifixe-
runt eſt?niſi q: voluit aliquid reca-
pitulādo ſignificare qḋ queſitum in
ueniretᷣ cū ſcriptura ipſa illis tēpo
ribus legeretᷣ:q̄b⁹ vniuerſe eccl'ie
notum erat qua hora dn̄s ligno ſu-
ſpenſus eſt:vnde poſſet hmōi vel er
ror tolli:vel mēdaciū refutari.Sed
q: ſciebat a militib⁹ ſuſpenſum do-
minum:non a iudeis:ſicut Joannes
apertiſſime dicit:occulte oſtendere
voluit eos magis crucifixiſſe:quia
clamauerūt vt crucifigeretᷣ:ꝙ illos
qui miniſteriū ꝓncipi ſuo ſm̄ ſuum
offm̄ prebuerunt:intelligitᷣ g̊ fuiſſe
hora tertia cū clamauerūt iudei vt
dn̄s crucifigeretur:ꝛ veriſſime de-
monſtratur tunc eos crucifixiſſe:q̄n
clamauerūt.Jn conatib⁹ autem pila
ti ad excipiēdū dn̄m:et in tumultu
iudeorū cōtradicentiū:conſumptuꝫ
tp̄s duarū horarum intelligimus:et
circa horā fuiſſe ſextā:qua nondum
terminata geſta ſunt:q̄ ab eo tp̄e q̄
pilatus dn̄m tradidit vſꝙ ad tene-
bras factas narrātur.Facile autem
videbit qui ſine impietatis duritie
voluerit attendere:ꝗ opportuno
loco Marcus hoc de tertia hora po
ſuerit:vbi.ſ.factū miniſtrorum mul
tum cōmemoratuꝫ eſt.Ergo ne q̄ſꝙ
cogitationē tanti criminis auerſus
a iudeis in milites illos conuerte-
ret.Erat inquit hora tertia:et cru.
eū.vt illi eum potius crucifixiſſe in
ueniantᷣ:quos hora tertia vt cruci-
figeretur clamare potuiſſe diligens
inquiſitor inueniet:cum aduerterit
hoc qḋ a militibus factum eſt hora
ſexta factū eſſe.Aug.de queſt.ve.et
no.teſt.Judeorū g̊ ſniam de crucifi-
xione chriſti:tertia hora datam vult
intelligi.Ois eī̄ q̄ morti addicitur:
ex eo iam mortu⁹ cōputatᷣ q̄ ſniam
excepit.Manifeſtauit ergo Marcus
quia non iudicis ſnia ſaluator cru-
cifixus eſt.difficile eſt enim innocen
tem ꝓbare eū:qui ſnia iudicis puni
tur.Aug.de cō.euan.Quāꝙ non de-
ſint:qui paraſceue:quā ioānes com-
memorat dicens.Erat aūt paraſce-
ue hora q̄ſi ſexta:horā diei tertiam
velint intelligi.dicūt eī̄.Die q̄dem

Wo quem dies ſabbati ſequebatur
paraſceuē fuiſſe paſche iudeorum:ꝙ
ab codē ſabbato iam inciperet azi-
ma:ſed tñ verꝫ paſcha qđ iā in paſ-
ſione dñi celebraṫ non iudeorū:ſed
xp̄ianorū cepiſſe preparari.i.para-
ſceuem habere ab ea hora noctis.ix.
in eo ꝙ domin⁹ a iudeis occidend⁹
preparabaṫ.Paraſceue ꝗppe inter-
pretatur preparatio. Ab illa ergo
hora noctis vſqꝫ ad eius crucifixio
nem occurrit hora paraſceuē ſexta
ſm ioannem:ꝛ hora diei tertia ſm
marcum.Quis fidelis non huic fa-
ueat ſolutioni queſtionis?Si modo
poſſit aliquis articul⁹ coiici vñ ab
hora nona noctis cepiſſe paraſceue
paſche noſtre.i.preparationem mor
tis xp̄i congruenter intelligamus.
Si eñ dicamus eam cepiſſe qñ a iu
deis appꝛ̄henſus eſt domin⁹ adhuc
noctis partes prime erant:ſed quā-
do ad domū ꝑduct⁹ eſt ſoceri cay-
phe:vbi ꝛ auditus eſt a principibus
adhuc gallus nō cātauerat.Si autē
qñ pilato traditus eſt:iā mane fuiſ-
ſe apertiſſime ſcriptum eſt. Reſtat
ergo vt intelligam⁹ tūc cepiſſe ꝑ̄pa-
rationē mortis domini:qñ omnes
principes ſacerdotum dixerūt reus
eſt mortis.Non eñ abſurde coniici
tur eo tpe nonā horā noctis eſſe po
tuiſſe:vt recapitulando intelligatur
de petri negatione:poſtea dictum
eſſe qđ antea factū erat. Sequitur.
Et erat ti.cau.eius inſcrip.rex iu-
deorū.Theop.Scripſerūt aūt hunc
titulū.ſ.cauſam ꝑpter quā crucifix⁹
eſt:quaſi vituperantes eius opinio
nem qui regē ſeipſuꝫ faciebat:vt ſic
pretereuntes miſereri nō valerent:
ſed magis ei improperarēt tāꝙ ty-
Tituli ranno.Hiero.Scripſerūt autē hoc
myſte- tribus linguis.Hebraice Marchus
rium. iudeorum.Grece baſilios exomoſo
leon.Latine rex confeſſorū.Hee tres
lingue ad principatum in crucis ti-
tulo conſecrate ſunt:vt omnis lin-
gua commemoraret perfidiam iu-
deorum.Beda.Titulus autem hic
poſitus ſupra crucem illud oſten-
dit:quia nec occidendo potuerunt
efficere vt eum regem nō haberent:
qui eis ſm ſua opera redditur⁹ eſt.
Sequitur.Et cum eo cru.du.latro.
vnum a dex.ꝛ vnū a ſini.ei⁹.Theo.
Ut.ſ.homines prauā opinionē con-
tra eū conciperent:ꝙ ꝛ ipſe latro et
maleficus eſſet.hoc aūt diſpenſati-
ue factum eſt ad implendū ſcriptu-
rā.vnde ſeqꝛ̄tur.Et impleta eſt ſcri.
que dicit.Et cū iniquis reputat⁹ eſt.
Hier.Cū iniquis veritas deputata
vnū reliquit ſiniſtrū:alterū aſſumit
dexterū:ſicut in die iudicij faciet.et
ſimili crimine tam diſſimiles ſortiū
tur vias alter antecedit petrum in
paradiſum:alter iudā in infernum.
Cōfeſſio breuis vitā acqſiuit lōgā:
ꝛ blaſphemia finita pena plectitur
eterna.Be.Myſtice aūt latrones q̇
cū dño crucifixi ſunt:ſignificāt eos Latronū alle-
q̇ ſub fide:ꝛ ꝯfeſſione xp̄i:vel agonē goria.
martyrū:vel q̇libet artioris diſci-
pline inſtituta ſubeūt.Sed qui hoc
ꝑ eterna gloria gerūt:dextri latro-
nis fide deſignātur:qui vero huma
ne laudis intuitu ſiniſtri latronis
mentē imitanṫ ꝛ actus. Theo. Uel
aliter.Indiciū erant duo latrones
duorū populoꝝ.ſ.iudaici et genti-
lis:ambo nāqꝫ iniqui:gentilis q̇dē
tanꝙ legē naturalē pretergrediēs:
iudaic⁹ ꝟo ſcriptā legē:quā ei tra-
diderat dñs:ſed gentilis penitens.
iudiacus vſqꝫ in fineꝫ blaſphemus:
in quorum medio crucifigitur do-
minus:ipſe enim eſt lapis angula-
ris nos coniungens.

¶ Et ꝑ̄tereūtes blaſphema
bāt eū:mouentes capita ſua
ꝛ dicētes.Uah q̇ deſtruis tē
plū dei:ꝛ in tribus dieb⁹ re-
edificas.Saluuꝫ fac temet-
ip̄m deſcēdēs de cruce.Sl'r
ꝛ ſummi ſacerdotes illuden
tes ad alterutrū cuꝫ ſcribis
dicebāt.Alios ſaluos fecit:
ſeipſum non pōt ſaluum fa-
cere.Chriſtus rex iſrael:de-

ſcendat nunc de cruce:vt videamus ⁊ credamus. Et qui cum eo crucifixi erant:cõuitiabantur ei.

¶ Hiero. Pullo iudee ligato ad vitem ⁊ eiꝰ pallio in ſanguine vue inſtincto:lacerãt hedi vineam blaſphemãtes xp̃m:⁊ mouentes capita ſua. vñ dr. Et prete. blaſ. eũ mo. ca. ſua:⁊ di. vah qui deſ. tẽ. dei. Theo. Tranſeuntes eñi xp̃m blaſphemabant exprobrãtes ei tãꝗ̃ ſeductori. Diabolus aũt mouebat illos ad dicẽdũ ꝙ de cruce deſcẽderet. qꝛ eñi nouerat ꝙ ſalꝰ fiebat ꝑ crucẽ. rurſus ingerebat ſe ad tentandũ xp̃m:vt ſi a cruce deſcenderet:certꝰ fieret ꝙ nõ eſt vere filiꝰ dei:⁊ ſic ſalus q̃ per crucẽ eſt deſtrueret̃:ſʒ ipe dei verꝰ exiſtẽs filius non deſcendit. Si enim deſcẽdere debuiſſet non illuc a principio aſcendiſſet:ſed qꝛ videbat ꝙ ꝑ hunc modum ſalutem fieri oportebat ſuſtinuit crucifigi ⁊ multa alia pati:et perficere opꝰ ſuũ. Sequit̃. Simil̃r ⁊ ſummi ſacer. illu. ad alter. cum ſcri. di. Alios ſaluos fecit:ſeip. non po. ſal. facere. Hec dicebãt eiꝰ miracula abolẽtes q̃ſi ab eo ſm apparentiam ꝑpetrata fuiſſent:operãs nãq; miracula multos ſaluabat. Be. Sic etiã nolẽtes cõfitent̃ ꝙ alios ſaluos fecit. Itaq; vos veſtra cõdẽnat ſnia:q̃ eñi alios ſaluos fecit:ſeip̃m ſaluare poterat. Sequit̃. Xp̃s rex iſrael deſcendat nũc de cruce:vt videamꝰ ⁊ credamꝰ. Hier. Et viderunt poſtea reſurgentem de ſepulchro quem de crucis deſcendere nõ credebãt poſſe patibulo. Ubi eſt o iudei infidelitas veſtra? vosipſos conſulo: vosipſos iudicium peto. Quanto mirabilius eſt mortuum poſſe reſurgere:ꝗ̃ adhuc viuum de cruce velle deſcendere. Parua petiſtis:dum maiora prouenerint:ſed infidelitas veſtra non potuit ſanari ſignis multo fortioribꝰ ꝗ̃ petiſtis:hic omnes declinauerunt ſimul inutiles facti ſunt. vnde ſequitur. Et qui cum eo crucifi. erant:cõuitia. ei. Aug. de con. euã. Quõ hoc verũ eſt qñquidẽ vnꝰ eorũ cõuitiatus eſt ſm luce teſtimoniũ alter ⁊ cõpeſcuit eũ:⁊ in deũ credidit:niſi intelligamꝰ Mattheum ⁊ Marcũ breuiter ꝑſtringẽtes hũc locũ:pluralẽ numerũ ꝑ ſingulari poſuiſſe. Theop. Uel duo a principio cõuitiabant̃ ei. deinde vnꝰ cognoſcens ipſum innocentẽ increpat alterum blaſphemantem.

Diaboli inſultꝰ ⁊ inſtructus.

¶ Et facta hora ſexta:tenebre facte ſũt ſuꝑ totã terrã vſq; i horã nonã. Et hora nona exclamauit ieſus voce magna: dicẽs. Heloy:heloy:lamazabathani. Qđ eſt iterꝑ̃tatũ. Deꝰ meꝰ:deꝰ meus:vt q̇d dereliq̇ſti me? Et quidã de circũſtantibꝰ audiẽtes dicebãt. Ecce heliã vocat. Currẽs autẽ vnus ⁊ implẽs ſpõgiã aceto:circũponenſq; calamo potũ dabat ei dicens. Sinite:videamꝰ ſi venit helias ad deponendum eũ. Ieſus autem emiſſa voce magna:expirauit.

¶ Beda. Clariſſimum lumẽ mundo retraxit radios ſuos:ne aut pendẽtem videret dñm:aut ipũ blaſphemantes ſua luce fruerent̃. vnde dicit̃. Et facta hora ſexta:tenebre facte ſunt ꝑ totã terrã vſq; in horam nonã. Augu. de con. euang. Addidit aũt lucas. Uñ facte ſunt tenebre. ſ. ſolẽ obſcuratum. Theop. Si autem tp̃s eclypſis fuiſſet poſſet q̇s dicere ꝙ naturalis fuiſſet hec paſſio:ſed tunc. xiiii. erat luna cum naturalis eclypſis fieri non poſſet. Sequitur. Et hora no. excla. ie. vo. mag. dicens. Heloy heloy. Ꝟ ie. Nona hora inuenit euerſa domo decia dragma q̃ perierat. Be. Nã ⁊ adã peccãte ſcriptũ eſt ꝙ audiuerit vocẽ dñi deãbulãtis in

Eclypſis cõtra naturam.

paradiſo ad aurā poſt meridiem:et qua hoꝛa pꝛimus adā peccādo moꝛtē huic mūdo inuexit:eadē hoꝛa ſecūdꝰ adā moꝛtē moꝛiēdo deſtruxit. Et notādū ꝙ recedēte a cētro mundi ſole crucifixus eſt dn̄s:oꝛiēte aūt ſole:reſurrectiōis ſue myſteria celebꝛauit.qꝛ moꝛtuꝰ eſt ꝓpter peccata nr̄a:⁊ reſurrexit ꝓpter iuſtificationē noſtrā. Nec mireris verboꝝ humilitatem : querimonias derelicti: cū foꝛmam ſerui ſciens ſcandalum crucis videas. Sicut eniʒ eſurire ⁊ ſitire ⁊ fatigari nō erant ꝓpꝛia deitatis:ſed coꝛpoꝛales paſſiones : ita quod dicit̄. Ut qd derelquiſti me? coꝛpoꝛalis vocis erat pꝛopꝛiū:quia ſolet ſm naturā coꝛpus nullatenus velle a ſibi coniūcta victa fraudari. Licet em̄ ip̄e ſaluatoꝛ dicebat hoc: ſed pꝛopꝛie oſtēdebat coꝛpoꝛis fragilitatem:vt hō ergo loquit̄ in eos circūferēs motus ꝙ in periculis poſiti a domino deſeri nos putamus. Theo. Uel hoc loquitur homo crucifixus deo pꝛo me.nos enim homines ſumus derelicti : ipſe nūꝙ a patre derelictus fuit. Audi enim qui dicit. Non ſum ſolus:ſed qꝛ pater mecū eſt. Etſi etiam hoc pꝛo iudeis dixerit:quaſi ⁊ ipſe ſm carnē iudeꝰ exiſtēs:ac ſi diceret. Ut quid hebꝛai cū populū dereliquiſti:vt tuum crucifigerent filium? Sicut enim aliqn̄ conſueuimus dicere. Deꝰ induit me i.meā naturā.ſ.humanā:ſic ⁊ hic:dereliquiſti me:opoꝛtet itelligere humanā naturā:vel iudaicū populum. Sequit̄. Et quidā de cir.an.di. Ecce heliā vocat. Be. Sed hos arbitroꝛ milites fuiſſe romanos:non intelligētes ſermonis hebꝛaici pꝛopꝛietatē:ſed ex eo ꝙ dicit:heloy putantes ab eo heliā vocatū. Si aūt iudeos q̄ hoc dixerunt intelligere volueris: hoc faciūt vt eum imbecillitatis infament:ꝙ helie auxilium depꝛecetur. Sequitur. Currens autē vnus ⁊ im.ſpong.ace. Quam ob cauſam domino acetum ſit potui datū: Joānes plenius oſtendit dicens:ꝙ Jeſus vt cōſummaretur ſcriptura dixit. Sitio. Illi autē ſpongiam plenam aceto obtulerūt oꝛi eius. Hiero. Inuenit autē hic iudeoꝝ ſimilitudinē:ſpongiam.ſ.cānam infirmam aridam: ignibus aptam:implet aceto:hoc eſt malitia et dolo. Auguſti. de con.euange. De helia vero non ipſum qui obtulit ſpongiā cum aceto:ſed ceteros dixiſſe Mattheꝰ narrauit:vnde intelligimus et illum et ceteros hoc dixiſſe. Hiero. Infirmata autē carne vox inualuit diuina q̄ dixit. Aperite mihi poꝛtas iuſtitie. vnde ſequitur. Jeſus autē emiſ.vo. mag. Expirauit. Cum ima voce ſiue ſine voce nos moꝛimur:q̄ de terra ſumus. Ille vero cum exaltata voce expirauit:qui de celo deſcēdit. The. Et qui moꝛti dn̄atur ⁊ p̄cipit ſicut dn̄s poteſtatiue expirat. Qualis aūt hec vox fuerit Lucas declarat. Pater:inquit:in manꝰ tuas cōmēdo ſpiritū meū. Etem̄ xp̄s extūc per hoc nobis voluit declarare : ꝙ ſanctoꝝ anime in manus dei aſcēdunt. Nam pꝛius ab inferis omniū anime tenebantur donec venit qui pꝛedicauit captiuis remiſſionem.

Allegoria paſſionis.

Miliſtes qui fuerūt.

Vox diuina inualuit.

¶ Et velū tēpli ſciſſuʒ eſt in duo:a ſūmo vſqʒ deoꝛſū. Uidēs aūt cēturio q̄ ex aduerſo ſtabat:qꝛ ſic clamās expiraſſet:ait. Uere hic hō filius dei erat. Erāt āt ⁊ mulieres de lōge aſpiciētes:īter quas erat maria magdalene ⁊ maria iacobi minoꝛis ⁊ ioſeph mr̄:⁊ ſalome. Et cū eſſet i galilea ſeq̄bant̄ eū:⁊ miſtrabāt ei ⁊ alie multe q̄ ſimul cū eo aſcenderant hieroſolymam.

¶ Glo. Poſtꝙ narrauit euangeliſta paſſionem ⁊ moꝛtem xp̄i:nūc pꝛoſequitur de his que poſt moꝛtē dn̄i cōtigerunt. vn̄ dicitur. Et velū tē.ſciſ. eſt in duo a ſum.vſqꝫ de. Hiero. Velum tēpli ſcindit̄.i.celum aperitur.

Veli ſciſſura qd ſignet. Theo. Sciſſum eſt etiã velũ innuẽ-
te deo ꝙ ſpũſſancti grã a tẽplo re-
cedit ⁊ ſcindit vt ſancta ſanctoꝝ ab
omnibus videnda eſſent: ⁊ ꝙ tẽplũ
lugebit in iudeis cũ calamitates de
plorabũt ⁊ veſtimenta ſcindẽt. Hoc
etiã ⁊ tẽplum animatũ. ſ. corpus xp̃i
oſtendit: in cuius paſſione veſtimen
tũ eius laceratũ eſt. ſ. caro et aliud
etiam ſignificat. Caro nãqꝫ velũ eſt
noſtri tẽpli. ſ. mentis noſtre. Virtus
aũt carnis ſciſſa eſt in xp̃i paſſioni-
bus a ſummo vſqꝫ deorſum. ſ. ab adã
vſqꝫ ad vltimos hoĩes. Nam ⁊ adã
effectus eſt ſalu⁹ per paſſionẽ xp̃i et
eius caro non manet ſub maledicto
neqꝫ digna eſt corruptione: ſed oẽs
incorruptione honorati ſumus. Vi-
dens aũt cẽturio. Cẽturio dr̃ cẽtum
militũ princeps. Videns autẽ ꝙ ita
poteſtatiue ⁊ dñabiliter expiraſſet:
miratus eſt ⁊ cõfeſſus eſt. Bed. Ma-
nifeſta aũt cauſa miraculi centurio-
nis exponitur: ꝙ videns dñm ſic ex
piraſſe. i. ſpm̃ emiſiſſe dixerit. Vere
hõ hic filius dei erat. Nullus enim
habet ptãtẽ mittendi ſpm̃ niſi q̃ ala
rum cõditor eſt. Augu. iiij. de tri. Et
hoc maxime miratus eſt ꝙ poſt illã
vocẽ i qua figurã peccati noſtri edi-
dit cõtinuo reddidit ſpm̃. demõſtra
uit eñ ſpũs mediatoris: ꝙ nulla pe
na pcti vſqꝫ ad mortẽ carnis ei⁹ ac-
ceſſerit: qꝛ nõ eũ deſeruit inuit⁹: ſed
qũo voluit: qppe dei verbo ad vni-
tatẽ perſone cõiũctus. Hier. Noniſ
ſimi aũt nũc primi efficiunt. Gẽtilis
confitet ppl̃s. Judea cecata negat:
ne fiat eis error peior priore. The.
Et ſic ordo conuertitur dum iudei
occidũt: ⁊ gentilis cõfitetur: ⁊ diſci-
puli fugiunt: ⁊ mulieres expectant.
Ordo cõuerſus. Sequitur eñ. Erãt aũt ⁊ mulie. lon-
ge aſpi. inter quas erat ma. magd.
⁊ maria ia. mi. ⁊ ioſeph mater: ⁊ ſalo
me. Salome dicta eſt mater filiorũ
zebedei. Orig. Opinatus autez ſum
hoc vidẽs apud mattheũ ⁊ marcuz
hic tres precipuas mulieres noia-
tas: ⁊ duas quidẽ vterqꝫ euangeli-
ſta exponit. Mariã magd. ⁊ mariam
ia. Tertia aũt a mattheo dicit mr̃ fi-
lio: ũ zebedei: a marco autem tertia
illa ſalome appellatur. Beda. Jaco-
bum autem minorẽ dicit iacobũ al-
phei: qꝛ et frater dñi dicebat eo ꝙ
eſſet fili⁹ marie matertere dñi: cui⁹
meminit ioannes dicẽs. Stabãt iu-
xta crucẽ ieſu mater ei⁹: ⁊ ſoror ma-
tris ei⁹ maria cleophe ⁊ maria mag
da. mariã aũt cleophe videt eam di
cere a pr̃e ſiue cognatiõe. Vocabat
autẽ minor iacobus ad diſtinctio-
nem maioris iacobi: videlicet filij
zebedei: qui inter p̃mos apoſtolos
vocatus eſt a dño. Conſuetudinis
autẽ iudaice fuit: nec inducebat in
culpã more gentis antique: vt mu-
lieres de ſua ſubſtantia victum atqꝫ
veſtitũ p̄ceptoribus miniſtrarẽt. vñ
ſequitur. Et cũ eſſet in galilea ſeq̃.
eum ⁊ mi. ei. Miniſtrabant dño qui-
dẽ de ſubſtantia ſua: vt meteret ea-
rum carnalia cuius ille metebant
ſpiritalia: ⁊ vt typũ oſtenderet ma-
giſtrorũ: ꝙ victu atqꝫ veſtitu ex di-
ſcipulis deberent eſſe cõtenti. Sed
videamus quales comites habue-
rint. Sequitur eñ. Et alie multe q̃
ſimul cum eo aſcen. hieroſolymam.
Hiero. Sicut non excluditur mulie Mulierũ laus deuotarum.
bris ſexus a ſalute p mariã ꝟginez:
ita non repellitur a myſterij crucis
ſciẽtia ⁊ reſurrectiõis per viduam:
Magdalenã mariã ⁊ ceteras mr̃es.

Et cũ iã ſero eẽt factũ: qꝛ
erat paſceue: qđ ẽ añ ſabba-
tum: venit ioſeph ab arima-
thia nobilis decurio: q̃ ⁊ ip̄e
erat expectãs regnũ dei. Et
audacit̃ itroiuit ad pilatũ: ⁊
petijt corp⁹ ieſu. Pilat⁹ aũt
mirabat ſi iã obijſſet. Et ac-
cerſito cẽturiõe: iterrogauit
eũ ſi iã mortu⁹ eẽt. Et cũ co
gnouiſſet a cẽturiõe: dõauit
corp⁹ ioſeph. Joſeph ãt mer
cat⁹ ſyndonẽ: ⁊ deponẽs eũ ĩ
uoluit ĩ ſyndõe: ⁊ poſuit eũ ĩ

monumēto qđ erat excīſſum de petra: ⁊ aduoluit lapidem ad oſtiū monumēti. Maria autē magdalene ⁊ maria ioſeph aſpiciebāt vbi poneret.

¶ Glo. Poſt paſſionē ⁊ mortem xp̄i euāgeliſta ſepulturā eiꝰ enarrat dicēs. Et cū iā ſero eēt fac. q: erat para. qđ eſt an ſabba. ve. io. ab ari. Be. Paraſceue grece: latine preparatio dr: q̄ noīe iudei qui inter grecos morabant ſextā ſabbati appellabant: eo ꝙ in illo ea q̄ requiei ſabbati neceſſaria eſſent preparare ſolerent. Q: ḡ ſexta die hō factꝰ eſt: ſeptima āt die ꝯditor ab oī ope ſuo requieuit: recte ſaluator ſexta die crucifixꝰ humane reſtaurationis impleuit archanum. Sabbato aūt in ſepulchro q̄ſcens: reſurrectionis que octaua die ventura erat: expectabat euētū. Sic ⁊ nos in hac q̄dem ſeculi etate mundo neceſſe eſt crucifigi: in ſeptima ꝟo die i. cū mortis q̄s debitum ſoluit: corpora q̄dem in tumulis: alas autē ſecreta in pace cū dn̄o poſt bona opa oportet quieſcere: donec octaua etate etiam corpora ipſa reſurrectione glorificata cum alabus incorruptionem accipiāt. Talem autē eſſe decebat q̄ corpus dn̄i ſepeliret: q̄ etiam ꝑ iuſtitiā meritorū tali miniſterio dignus eſſet: ⁊ ꝑ nobilitatē potentie ſecularis facultatem poſſet obtinere miniſtrandi: et ideo dr ꝙ erat nobilis decurio expectās regnū dei. Decurio vocat ꝙ ſit de ordīe curie ⁊ officiū curie adminiſtraret: q̄ ēt curialis a ꝓcurādo munera ciuilia ſolet appellari. Arimathia aūt ipſa eſt ramatha in ciuitas helchane ⁊ ſamuelis. Hier. Que interp̄tatur deponēs: de qua fuit ioſeph qui venit ad deponendū corpus xp̄i de cruce. Seqtur. Et au. intro. ad pi. ⁊ pe. cor. ieſu. Theo. Audet auſum laudabilem: nō eīn excogitauit: a diuitūs decidam ... a iudeis: ſi corpꝰ petē eiꝰ

Paraſceue i̇terp̄tatio.

bat eīn ꝙ diu viueret in cruce: ſicut ⁊ latrones ī patibulo viuebant diu. Sequit. Et accer. cē. inter. eū ſi iam mortuus eſſet. ſ. ante horā qua ceteri mori ꝯſueuerūt. Sequit. Et cum cog. a cē. ſ. ꝙ mortuus eſſet: donauit corpus ioſeph. Be. Non autē quilibet ignotꝰ aut mediocris ad p̄ſidem accedere ⁊ crucifixi corpus poterat īpetrare. Sequit. Joſeph autē mer. ſyn. ⁊ depo. eū inuol. ī ſyn. Theo. Precioſum corpꝰ p̄cioſe ſepeliēs: cū eīn eſſet diſcipulꝰ dn̄i ſciebat q̄liter corpus domini honorari deberet. Be. Poſſumꝰ aūt ſm itelligētiā ſpiritalem hoc ſentire: ꝙ corpꝰ dn̄i non auro: nō gēmis ⁊ ſerico: ſz lintheamie puro obuoluēdū ſit. Hic eccl'ie mos obtinuit: vt ſacrificium altaris non in ſerico neq̄ in pāno tincto: ſed in lino terreo celebret: ſicut corpꝰ eſt dn̄i ī ſyndone mūda ſepultum: iuxta qđ ī geſtis pōtificalibus a btō ſiluestro legimꝰ eſſe ſtatutū: q̄ꝙ ⁊ hoc ſignificet ꝙ ille in ſyndone munda inuoluit ieſū q̄ pura eū mēte ſuſcepit. ſequit. Et po. eū in mo. qđ erat exci. in pe. ⁊ aduol. la. ad oſti. mo. Dicitur ꝙ monumētū domini domꝰ rotūda fuit de ſubiacente rupe exciſa: tante altitudinis vt hō rectus exiſtēs vix extenta manu culmen poſſet attingere: ⁊ habet introitū ab oriente cui lapis magnus inuolutꝰ atq̄ impoſitus eſt. In eiꝰ parte aquilonari ip̄m ſepulchrū. i. locus dn̄ici corporis de eadem petra factū eſt: ſeptem habēs pedes lōgitudinis: trium palmorū mēſura a pauimēto altius eminēs. q̄. ſ. locꝰ nō deſuꝑ: ſed a latere meridiano ꝑ totū ptz vn̄ corpꝰ inferebat. Color aūt monumēti et loculi albo ⁊ rubeo dr eē ꝑmixtus. Hier. Sepultura aūt xp̄i reſurgimꝰ: deſcenſione eiꝰ ad iferos nos aſcēdimꝰ ad celos hic inenit mel in ore leonis mortui. Theo. Imitemur aūt ⁊ nos ioſeph recipientes xp̄i corpus per vnitatem: ⁊ ponamus illud in monumento exciſo de petra. i. in anima me-

Mos eccl'ie.

xp̄o q̄ eſt petra q̄ cõtinet firmitatem. Tropologia p̄ſchꝛa Inuoluere etiã debem⁹ ipm in ſyndone.i.i coꝛpoꝛe puro ſuſcipe. Syndon nãq eſt coꝛp⁹ qḋ eſt aĩe indumẽtũ. Decet em̄ nõ ſolũ pura aĩa coꝛp⁹ xp̄i ſuſcipe: ſʒ in coꝛpe puro. Inuoluere aũt opʒ: ſʒ nõ aperire. nã ſecretũ clauſum eſt ꝛ occultũ. Seqꝛ. Maria aũt magda. ꝛ Maria ioſeph aſpiciebãt vbi poneret. Be. In luca legimus ꝙ ſtabãt noti ei⁹ a longe et mulieres q̄ ſecute erãt eũ. Hiis ergo notis ieſu poſt depoſitũ ei⁹ coꝛpus ad ſua remeãtib⁹ ſole mulieres que arctius amabãt fun⁹ ſubſecute quõ poneretur reſpicere curabãt: vt ei tpe ɔgruo mun⁹ poſſent deuotionis offerre. Die autem paraſceues ſancte mulieres.i.anime humiles idem faciũt: cũ amoꝛe ſaluatoꝛis feruẽtes paſſionis ei⁹ veſtigiis in hoc ſeculo quo pꝛeparanda eſt requies futura: diligenter obſequuntur: et ſi foꝛte valeant imitari pia curioſitate q̄ oꝛdine ſit eius paſſio cõpleta ppendũt. Hie. Hec etiã cõgruũt ad pplm iudaicũ in fine credentẽ: q̄ nobilitatꝛ fide vt abꝛahe ſit fili⁹: deponit deſperationeʒ: expectat regnũ dei. Intrat ad xp̄ianos vt baptizeꝛ: qḋ ſignificat nomen pilati.i.malleatoꝛis: qui domat ferreas gentes: vt regat eas in virga ferrea: ꝛ petit ſacrificiũ qḋ donatꝛ penitentib⁹ in fine viaticũ: ꝛ coꝛ de mundo ꝛ pctis moꝛtuo inuoluit munimine fidei ſtabilitum opercuło ſpei per opa charitatis cõcludit. Finis em̄ pꝛecepti eſt charitas: aſpicientib⁹ a longe electis q̄ ſunt ſtelle maris: qꝛ ſi fieri põt ſcandalizabuntur etiam electi.

Cap. xvj.

Et cũ trãſiſſet ſabbatũ: maria magdalene ꝛ maria iacobi ꝛ ſalõe emerunt aromata: vt veniẽtes vngerent ieſum. Et valde mane vna ſabbatoꝛ veniũt ad monumentũ: oꝛto iã ſole. Et dicebãt adinuicem. Quis reuoluet nob' lapidẽ ab oſtio monumẽti? Et reſpiciẽtes viderũt reuolutũ lapidẽ. Erat qppe magn⁹ valde. Et itroeũtes i monumẽtũ viderũt iuuenẽ ſedẽtẽ i dextris coopẽtũ ſtola cãdida: ꝛ obſtupuerũt. Qui dicit illis. Nolite expaueſcere. Ieſũ q̄rit' nazarenũ crucifixũ: ſurrexit nõ eſt hic. Ecce locus vbi poſuerũt eũ. Sʒ ite dicite diſcipulis ei⁹ ꝛ petro: qꝛ p̄cedet vos in galileã. Ibi eũ videbitis ſicut dixit vobis. At ille exeuntes fugerũt de monumẽto. Inuaſerat em̄ eas tremoꝛ et pauoꝛ: ꝛ nemini quicq̄ dixerunt. Timebant enim.

Hie. Poſt ſabbati triſtitiaʒ felix irradiat dies: q̄ pꝛimatũ in dieb⁹ tenet luce: pꝛĩa in eo luceſcẽte: ꝛ dño in eo cũ triũpho reſurgẽte. vñ dꝛ. Et cum trãſiſſ. ſab. ma. magda. et ma. ia. et ſa. eme. aro. vt ve. vn. ieſum. Glo. Religioſe em̄ mulieres ſepulto dño cum licuit opari.i. vſq ad ſolis occaſum vnguẽta parauerunt: vt lucas dicit. Et qꝛ pꝛe ãguſtia tpis nõ poterãt explere: moꝛ tranſacto ſabbato.i. occidẽte ſole vt operãdi licẽtia redit feſtinauerũt emere aromata: ſicut marcus dicit hic: vt veniẽtes mane vngerẽt coꝛp⁹ ieſu: neq veſpere ſabbati p̄occupãte iã noctis articulo monumẽtũ adire valuerũt. vñ ſeqꝛ. Et val. ma. vna ſab. ve. ad monu. oꝛ. iam ſole. Sabbati gaudium. Seue. Mulieres h̄ loco feminea deuotiõe diſcurrũt: q̄ nõ vt viuẽti fidẽ: ſʒ vt moꝛtuo vnguẽta deferũt ad ſepulchꝛũ: ꝛ vt ſepulto parant meroris obſeq̄a: nõ vt reſurgẽti p̄parant diuinoꝛũ gaudia triũphoꝛũ. Theop. Nõ em̄ magnitudinẽ atq dignitatẽ

Unctio corpoꝝ vnde. diuinitatis xpi ſapiūt.Uenerūt aūt iuxta conſuetudinē iudeoꝝ vngere corp⁹ ieſu:vt.ſ.maneret odoriferū: ⁊ ne hūiditate ſcaturiret:nā aromata ꝟtutē hn̄t deſiccatiuā hūiditatē corpis abſorbētia:vñ icorruptū corpus ꝯſeruāt.Greg.in ho.Nos autē in eū q̄ eſt mortu⁹ credētes ſi odore virtutū refecti cū opinione bonorū opeꝝ dn̄m q̄rim⁹:ad monumētū illi⁹cū aromatib⁹venim⁹.Sequit.Et valde ma.vna ſab.ve.ad mo.orto iā ſole.Aug.de cō.euan.Qd lucas dicit.Ualde diluculo.⁊ ioānes.Mane cū adhuc tenebre eēnt.hoc intelligitur marc⁹ dicere.Et valde mane orto iā ſole.i.cū celū ab oriētis pte albeſceret:qd fit vtiq̧ ſolis oriētis vicinitate.Ei⁹ eñ eſt ille fulgor q̄ nomine aurore appellari ſolet:iō non repugnat ei q̄ ait.Cum adhuc tenebre eſſent.Die q̄ppe ſurgēte aliq̄ reliq̄e tenebraꝝ tanto min⁹ ſunt:q̄to magis orit lux.nec accipiēdū eſt qd ait.Ualde mane orto iā ſole.tanq̄ ſol ipſe iā videret ſuper terrā:ſȝ de proximo adueniēte in has ptes ſole.i.orto ſuo iā celū illuminare inci

Cōſenſus euāgelic⁹. piēte.Hier.Ualde ergo mane dicit quod alius euāgeliſta dicit:diluculo.Diluculū aūt eſt inter tenebras noctis ⁊ diei claritatē.In qua ſalus humani gn̄is ꝓuenit:felici vicinitate in eccleſiā declaranda more ſolis q̄ proxima luce cōſurgēs roſeā premittit aurorā:vt grām pclari ſplendoris ꝑparatis oculis poſſit intueri:qn̄ tēpus dn̄ice reſurrectiōs illuxit:vt tunc laudes xpi tota caneret ſm exemplū feminaꝝ eccl'ia:qn̄ genus humanū exemplo ſue reſurrectiōis alanit:qn̄ vitā ꝓſtitit:⁊ lumen credulitatis infudit. Beda. Sicut

made.Sabbata nanq̧ dies hebdomade nuncupant.vna ꝟo dr̄ prima.Be.Uel prima ſabbatorū pria dies eſt a die ſabbatorū.i.reqetionū q̄ in ſabbatis cuſtodiebant.Sequit. Et di.adim.Quis re.no.la.ab oſtio mo.Seue.Obſcuratū erat veſtrū pect⁹ oculi clauſi:⁊ iō patefacti ſepulchri gloriā pri⁹ nō videbitis.Sequit ei.Et reſ.vi.re.la.Bed.Quō lapis per angelū reuolutus ſit:Matthe⁹ ſufficiēter exponit.Hec reuolutio. lapidis myſtice reſerationē ſacroꝝ xpi: q̄ velamine lr̄e legalis tenebant inſinuat:lex eñ lapide ſcripta eſt.Sequit.Erat q̄ppe magnus valde.Seue.Et plus iā magn⁹ merito q̄ forma:q̄ creatoris mūdi corp⁹ ⁊ claudere ⁊ operire ſufficit.Gre.Mulieres aūt angelos vidēt q̄ cū aromatibus venerūt:qr ille mētes ſupnos ciues aſpiciūt:q̄ cū virtutib⁹ ad ſcā deſideria veniūt.vñ ſequit.Et itro.l mo.vi.iuue.ſe.in dex.cooper.ſto.candi.⁊ obſtu.Theophi.Si mattheus dicit angelū ſedere ſup lapidē:Marcus vero q̄ mulieres introeūtes monumentū viderūt ſedentē iuuenē:non mireris.nam quem viderunt prius ſedentē ſup lapidē:ipm etiā int⁹ in monumēto poſtmodū viderūt.Augu.de con.euang.Aut intelligamus mattheū tacuiſſe de illo angelo quē intrātes viderūt:marcū ꝟo de illo quē foris ſup lapidē ſedētē viderūt supple tur hiſtoria.
vt duos viderint:⁊ a duob⁹ ſigillatim audierint q̄ dixerunt angeli de ieſu.aut certe intrātes in monumētū in aliqua ſepta macerie debem⁹ accipe:q̄ cōitū locū tunc fuiſſe credibile eſt i aliq̄ ſpatio an̄ petrā:qua exciſa locus ſanctus fuerat ſepulture:vt ipſum viderint in eodē ſpatio

cernerent nr̄e reſurrectionis etatē:
q2 neſcit reſurrectio ſenectutem:et
vbi naſci moriq3 neſcit:ibi etas nec
admittit detrimēta:nec idiget icre-
mētis.vñ iuuenē nō ſenē:non infan-
tem:ſed iocundā etatē viderūt.Be.
Uiderunt autē iuuenē ſedentem in
dextris.i.ad meridianā partem loci
illi⁹ vbi poſitū erat.corp⁹ em̄ qđ ſu
pinū iacēs:caput habebat ad occa-
ſum:dextrā neceſſe erat hr̄e ad au-
ſtrū.Greg.in ho.Quid aūt per ſini-
ſtrā:niſi vita pñs?Quid ṽo per dex-
trā:niſi vita ꝑpetua deſignātur?Q2
igit̄ redēptor nr̄ iā p̄ſentis vite cor
ruptionē trāſierat:recte angel⁹ qui
nūciare perennē ei⁹ vitā venerat:in
dextera ſedebat.Sene.Uident etiā
iuuenē ſedentē a dextris:q2 reſurre
ctio recipit nil ſiniſtrū.Uident etiã
coopertū ſtola candida.Stola iſta
nō eſt ex mortali vellere:ſed ex vir-
tute vitali ſplendēs celeſti lumine:
non colore terreno dicente prophe
ta.Amictus lumine ſicut veſtimen-
to.ꝛ de iuſtis.Tūc iuſti fulgebūt ſi-
cut ſol.Grego.in ho.Uel ſtola candi
da coopertus apparuit:q2 feſtiuita-
tis noſtre gaudia nunciauit:candor
etem̄ veſtis:ſplēdorē nr̄e denūciat
ſolēnitatis.Hie.Ueſtis etiā cādida
ṽo letitia eſt hoſte depulſo regnoq3
adepto:rege pacis q̄ſito ꝛ inuēto ꝛ
nūq̄ dimiſſo.Hoc igit̄ iuuēs formā
reſurrectiōis timētibus mortē oſtē
dit.Qđ aūt obſtupuerunt.i.qđ ocu-
lus nō vidit:nec auris audiuit:nec
in cor hoīs aſcēdit q̄ p̄parauit deus
diligētib⁹ ſe.Sequit̄.Qui dicit ill̄.
No.expa.Grego.in ho.Ac ſi dicat.
Paueāt illi q̄ nō amāt aduētum ſu-
pernorū ciuiū.ꝯtimeſcāt q̄ carnali-
bus deſiderijs preſſi ad eorū ſocie-
tatē ꝯtingere ſe poſſe deſperāt.vos
aūt cur ꝯtimeſcitis:q̄ vr̄os cōciues
videtis?Hier.Non em̄ eſt timor in
charitate.Quid expaueſcerēt q̄ in-
uenerunt quē queſierunt?Grego.in
ho.Sed iam q̄d angel⁹ ſubiūgit au-
diam⁹.Jeſum q̄ritis nazarenum.Je
ſus latino eloquio ſalutaris.i.ſalua
tor interp̄tat̄.at ṽo tūc multi ieſus

Anagoge reſurrectionis.

dici poterāt:nec tñ ſubſtantialiter:
ſed nuncupatiue:iō ꝛ loc⁹ ſubiūgit̄:
vt de q̄ ieſu dictū ſit manifeſtet̄:na-
zarenū.Et cām ꝯtin⁹ ſubdit.Cruci
fixū.Theo.Nō em̄ erubeſcit crucē:
in hac nāq3 ſalus hominū eſt ꝛ bea-
torū principiū.Hie.Radix aūt ama
ra crucis euanuit.Flos vite cū fru-
ctibus erupit.i.q̄ iacuit morte ſurre
xit in gl̄ia vñ addit.ſurrexit:non eſt
hic.Grego.in ho.Non eſt hic:dicit̄
ꝑ p̄ñtiam carnis:q̄ tñ nuſq̄ deerat ꝑ
p̄ñtiā maieſtatis.Theop.Et q̄ſi di.
Uultis certificari de ei⁹ reſurrectio
ne:ſubdit.Ecce locus vbi poſu.eū.
Propt̄ hoc em̄ ꝛ reuoluerat lapidez
vt locū oſtēderet.Hier.Oſtēdit autē
imortalitas mortalib⁹ ad gratiaruz
actionē debitā:vt itelligam⁹ q̄d fue
rimus:ꝛ ſciamus q̄d futuri erimus
Sequit̄.Sed ite di.diſ.eius ꝛ pe.q2
p̄ce.vos in galileā.Mulierib⁹ dr̄ vt
nūciēt aplis:q2 ꝑ mulierē mors an
nunciata eſt:per mulierē vita reſur
gēs.Dicit aūt ſpecialiter.Et petro:
q2 ſe indignū iudicauit diſcipulatu:
cū ter negauit magiſtrū:ſ3 pctā pre-
terita non nocēt qñ non placēt.Gre
go.i ho.Si aūt hūc angel⁹ nō nola-
tim exprimeret q̄ magiſtrū negaue-
rat:venire inter diſcipulos nō aude
ret.vocat̄ ergo ex noīe:ne deſparet
ex negatione.Aug.de con.euā.Qđ
aūt dicit.Prc.vos in ga.ibi eū vi.ſi.
di.vo.Uidet̄ hoc ſonare q̄ Jeſus nō
fuit demonſtraturus ſe diſcipulis
poſt reſurrectionem niſi in galilea:
quā demōſtrationē nunc ipſe mar-
cus ꝯmemorauit.Quod enim dixit.
Mane prima ſabbati apparuit ma-
rie magdalene:poſt hoc duob⁹ eun-
tibus in villam:factum eſt in hieru-
ſalē ipſo die reſurrectiōis.Deinde
venit ad vltimam manifeſtationem:
quam factā ſcimus in mōte oliueti
nō lōge a hierl̄m.Nunq̄ igit̄ cōme
morat marcus iupletū qđ ab angelo
p̄nūciatū eſſe teſtat̄.Matthe⁹ vero
nullū aliū locū oīno commemorat:
vbi diſcipuli poſtq̄ ſurrexit viderit
dn̄m:niſi in galilea ſc̄m angeli predi
cationē.Sed cū nō ſit exp̄ſſum quā-

Mulieres nūcie reſurrectiōis.

Apparitiones xp̄i.

do iā futurum eſſet:vtrū pꝛimū alicꝙ alibi ab eis viſus ſit:idcꝙ ipm ꝙ diſcipulos matthe⁹ dicit iſſe in galileā in montē:nō exprimit dic nec narrādi oꝛdinē:non aduerſaf quidē mattheus narrationib⁹ ceteroꝛū:ſed dat eis intelligēdi atcꝙ accipiendi locū. Uerūtñ ꝙ dñs nō ibi pmū ſe demōſtraturus erat:ſ3 in galilea:vbi poſt ea viſus eſt ſe vidēdū mandauit:ꝙuis fidelez facit intētū ad q̄rendū in quo myſterio dictū intelligaf. Greg. in ho. Galilea nancꝙ tranſmigratio interpꝛetaf.ia3 quippe rēdēptoꝛ noſter a paſſione ad reſurrectionez: a moꝛte ad vitam trāſmigrauerat:et nos reſurrectiōis ei⁹ gloꝛiā poſt leti videbim⁹:ſi mō a vitiis ad virtutū celſitudinē trāſmigram⁹. Qui ergo in ſepulchꝛo nūciaf:in trāſmigratiōe oſtēdif:q2 is q̄ in moꝛtificatione carnis agnoſcif:i trāſmigratiōe mētis vr. Hier. Breuis ergo ſnia in ſyllabis:ſ3 ingens in q̄titate pmiſſio. Jbi eſt gaudij nr̄i fons:z ſalutis eterne oꝛigo pparata. Jbi congregantur diſperſiones et ſananf cōtriti coꝛde. Jbi inquit eū videbitis:ſed nō ſicut vidiſtis. Aug. de con. euan. Significaf etiā ꝙ grā xp̄i de populo iſrael erat trāſmigratura ad gētes:a quibus apoſtoli nullomodo pdicantes ſuſcipienf:niſi eis viā dñs in eoꝛum coꝛdib⁹ pꝛeueniēs pparaſſet. et hoc eſt. Pre. vos in ga. ibi eū vi. i. ibi mēbꝛa eius inuenietis. Sequitur. At ille exeuntes fugerunt de monumento. Jnuaſerat eñi eas tremoꝛ et pauoꝛ. Theophi. Jd eſt ſtupoꝛ propter viſionē angeli et admirationē reſurrectionis. Seue. Angelus quidē ſedet in monumēto:de monumēto fugiūt mulieres:q2 ille de celeſti ſub…

Anago ge pul chre.

nē fugiētes moꝛtē z pauoꝛē. Sequitur. Et ne. q̄cꝙ dix. time. eñi. Theophi. Aut propter iudeos:aut timoꝛe viſionis detente iacebāt hoc qd audierant. Aug. de cō. euā. Queri autē pōt quēadmodū hoc dicat marc⁹:cū dicat mattheus. Et exierūt cito de monumēto:cū timoꝛe z gaudio magno:currentes nunciare diſcipulis ei⁹:niſi intelligam⁹ ipſoꝛū angeloꝛū nemini auſas fuiſſe aliqd dicere. i. rñdere ad ea que ab illis audierant: aut certe cuſtodib⁹ q̄s iacētes viderūt. nā illud gaudiū qd matthe⁹ cōmēoꝛat:nō repugnat timoꝛi de quo marcus dicit. Debuim⁹ eñi vtrūcꝙ illaꝝ aio factū intelligere:ēt ſi matthe⁹ de timoꝛe nō diceret. Cū ꝓo et ipſe dicat. Exierūt cito de monumēto cū timoꝛe z gaudio magno. nihil ex hac re qōnis remanere pmittif. Theo. Signanter etiā dr ꝙ nemini quicꝙ dixerūt:q2 mulierib⁹ audire nō loqui datū eſt:diſcere nō docere.

Cōſen ſus euā gelie⁹.

¶ Surgēs aūt ieſus:mane pma ſabbati:apparuit pmo marie magdalene de qua eie cerat ſeptē demonia. Jlla va dens nunciauit his qui cum eo fuerāt lugentibus z flētibus. Et illi audiētes:q2 viueret z viſus eſſet ab ea:nō crediderūt. Poſt hec aūt duobus ex his ambulantibus oſtēſus eſt in alia effigie euntibus in villam:z illi euntes nunciauerunt ceteris:nec illis crediderunt.

¶ Aug. de cō. euan. Jā poſt reſurrec…

adimpleret illud pſalmiſte. Ad veſperā demorabit̃ fletus: et ad matutinum letitia. Theoph. Uel aliter. Qd dicit. Surgēs ieſus. ibi pūcta: deinde dicas. Mane pri. ſab. ap. pmo marie magda. Grego. in hom. Ut enim ſanſon media nocte nō ſolum de gaza erūt: ſed etiam portas tulit: ſic et redemptor noſter ante lucem reſurgens nō ſolū liber de inferno exūt: ſʒ ipa etiā inferni clauſtra deſtruxit. De maria autem hic marcus ſeptez demonia eiecta fuiſſe teſtatur: et qd demonia ſeptē demonia niſi vniuerſa vitia ſignificāt? qr em̄ ſeptē dieb⁹ oē tēpus cōprehenditur recte ſeptenario numero vniuerſitas figuratur. Theo. Septē ergo demonia maria habuit q̄ vniuerſis vitijs plena fuit: aut ſeptē demonia ſeptē virtutibus ſpūs cōtrarios dicit: vt ſpiritus abſqʒ timore: abſqʒ ſapiētia: abſqʒ itellectu: ꝛ quecunqʒ alia donis ſpiritusſancti opponunt. Hie. Ei aūt de qua eiecerat ſeptē demonia primo oſtēdit: qr meretrices et publicani precedent ſynagogā in regnū dei vt latro preceſſit aplos. Bed. In principio etiaʒ mulier iductrix culpe viro fuit: nūc q̄ mortē pmo guſtauit reſurrectionē primo videt. ne perpetui reatus apud viros opprobriū ſuſtineret. et que viro culpā tranſfuderat: trāſfudit ꝛ grāz. Nā ſequit̃. Illa va. nū. his q̄ cū eo fu. lu. ꝛ flē. Hie. Flent ꝛ lugēt q̄ nōdū viderūt: ſed nō poſt multum cōſolabunt̃. Bti em̄ q̄ lugēt nūc: qm̄ ipſi cōſolabuntur. Beda. Recte autē hec mulier que letitiā dñice reſurrectiōis prima nūciauit: a ſeptē demonibus curata eſſe memorat̃: ne qſq̄ digne penitēs de admiſſorum venia deſperaret: et vt vbi abundauit peccatum ſuperabūdaſſe et gratia monſtraret. Seueri. Nunciat aūt maria: ſed iam non femina: ſed eccleſiaʒ geſtans vt ſupra ſicut femina tacebat: hic in eccleſia et nūciet ꝛ loquatur. Sequitur. At illi au. quia viue. et vi. eſſet ab ea: non cre. Grego. in home. Quod reſurrectionē dñicā diſcipuli tarde crediderunt: non tam illorū infirmitas q̄ noſtra: vt ita dicam: futura firmitas fuit. Ipſa nanqʒ reſurrectio illis dubitantibus per multa argumenta monſtrata eſt: que dum nos legentes agnoſcimus qd aliud q̄ de eorum dubitatiōe ſolidamur. Sequitur. Poſt hec autē duo. ex his am. oſtē. eſt in alia effi. eun. in vil. Auguſt. de con. euan. De iſtis duobus: quorū vn⁹ erat cleophas: Lucas totū narrat: ſed marcus hic breuiter perſtringit. Caſtellum quippe illud de quo Lucas loquitur nō abſurde accipimus etiā villā potuiſſe appellari: et in codicib⁹ quidē grecis magis agrū inuenim⁹ q̄ villā. Agri aūt noīe non caſtella tm̄: verūetiā municipia et colonie ſolent vocari extra ciuitatem: que quaſi caput et mater eſt ceterarū. Quod aūt ait Marcus eis in alia effigie dñm apparuiſſe: hoc lucas dicit: qd eorū oculi tenebant̃: ne agnoſcerent eū. Oculis em̄ eorū acciderat aliquid qd ita manere permiſſum eſt vſqʒ ad fractionem panis. Seueri. Nemo aūt putet xpʒ ſua reſurrectione ſui vultus effigiē cōmutaſſe: ſed mutatur effigies dū efficit̃ ex mortalis īmortalis vt hic: ſic acquiſiuiſſe vultus gloriā nō vultus ſubſtantiā perdidiſſe. Duobus autē viſus eſt: qr duobus pplis. i. gētibus ꝛ iudeis reſurrectionis fides predicāda mōſtratur. Sequitur. Et illi eū. nū. cete. nec il. cre. Qd marc⁹ dicit. Nūciauerunt ceteris: nec illis crediderūt. cum Lu. dicat q iā inde loquebant̃. vere reſurrexiſſe dñm: ꝛ ſymoni apparuiſſe: quid intelligēdū eſt niſi aliq̄s ibi fuiſſe qui nollēt credere? Theo. Nō em̄ de. xj. aplis hoc dicit: ſʒ de quibuſdā alijs quos ceteros noīat. Hiero. Myſtice autē intelligit̃ q fides hic laborat agēs actiuā vitā: illic cōtēplatiua ſecura viſione regnat. Hic ꝑ ſpeculū cōtuemur imaginē: illic facie ad facieʒ videbimus veritatē. vnde ambulantibus. i. laborantibus oſtenſus eſt in alia effigie: ꝛ nūciātibus nō eſt creditū: dū ſicut Moyſes viderūt q nō ſufficiebat eis q̄ dicit. Oſtēde mihi

Figure alluſio.

Cōſenſus euāgelic⁹.

temetipm.Oblit⁹ eſt carnis ſue po/ſtulat i vita iſta qd̄ ſperam⁹ i futura.

¶Nouiſſime āt recūbētib⁹ illis vndecim apparuit:⁊ ex/probrauit icredulitatē eoꝝ ⁊ duritiā cordis:q꞉ his q̄ viderāt eū reſurrexiſſe nō crediderūt.Et dixit eis.Eūtes i mūdū vniuerſū:pdicate euāgeliū oī creature.Qui crediderit ⁊ baptizat⁹ fuerit:ſaluus erit.Qui vo non crediderit: cōdēnabit.Signa aūt eos q̄ crediderint:hec ſequent.In noīe meo demōia eĳciēt:linguis loquēt nouis:ſerpētes tollēt.Et ſi mortifeꝝ q̄d biberint:non eis nocebit.Super egros manus imponent:et bene habebunt.

¶Glo.Cōpletur⁹ euāgelicā narrationē marc⁹ nouiſſimā appitionē q̄ xp̄s poſt reſurrectionē diſcipulis apparuit ꝯmemorat di. Nouiſſime aūt recū.illis.xj.appa. Greg.in ho.Notandū aūt q̄d lucas in actib⁹ referat dicēs.Conueſcēs p̄cepit eis ab hieroſolymis ne diſcederent.Et poſt pauca.Uidētib⁹ illis eleuat⁹ eſt.Comedit eñ ⁊ aſcēdit:vt videlȝ p affectū comeſtionis veritas pateſceret carnis.vñ ⁊ h̄ dr̄ q꞉ recūbentib⁹ illis nouiſſime apparuit.Hier.Apparuit aūt.xj.ſimul congregatis:vt oēs teſtes ſint:⁊ enarrarent oib⁹ qd̄ cōiter viderūt ⁊ audierūt.Seqt̄.Et expro. incre.eoꝝ ⁊ du.cor.q꞉ his q̄ vi.eum

Signa dupli/cis nature in xp̄o.

marcū breuiter cōmemorare voluiſſe:⁊ iā dixiſſe.Nouiſſime:q꞉ ipſo die hoc nouiſſimū fuit iā incipiēte nocturno tp̄e:poſtea q̄ diſcipuli de caſtello redierūt i hieruſalē:⁊ inuenerūt ſicut dicit lucas.xj.⁊ qui cū illis erāt colloquentes de reſurrectione dn̄i.Sed erāt ibi vtiqꝫ nō credētes. His ergo ſicut marc⁹ dicit diſcūbētib⁹:⁊ adhuc inde ſicut dicit loquētibus:ſtetit in medio eoꝝ dn̄s:⁊ ait illis.Pax vobis.ſicut lucas ⁊ ioānes dicūt.Uerbis itaqꝫ dn̄i q̄ tūc eū locutū eē diſcipulis lucas ioānesqꝫ dixerūt:interponit ⁊ illa exprobratio de q̄ marc⁹ hic dicit.Sȝ hic rurſus mouet qūo diſcūbētib⁹.xj.dicit appuiſſe marc⁹ ſi illud tp̄s eſt diei dn̄ici iā noctis initio:cū apte ioannes dicat non cū eis fuiſſe thomā:quē credimus exiſſe inde anteq̄ dn̄s ad eos intraret poſtea q̄ illi duo redeuntes de caſtello cū ipis.xj.collocuti ſunt ſicut apud lucam inuenitur.Sed lucas in ſua narratione dat locū:quo poſſit intelligi dum hec loquerent prius inde exiſſe thomam:et poſtea dn̄m intraſſe.marcus autē qui dicit. Nouiſſime diſcumbētibus illis.xj. apparuit.et thomam illic fuiſſe cogit fateri:niſi forte quāuis vno abſente.xj.tn̄ voluit appellare:quia eadē tūc apoſtolica ſocietas hoc numero nūcupabat:anteq̄ mathias in locū iude ſubrogaret.Aut ſi hoc durū eſt accipere:illud accipiamus poſt multas demonſtrationes ei⁹ eū nouiſſime recumbentibus.xj.apparuiſſe.i. ipſo.xl.die.Et qm̄ iā erat ab eis aſcēſurus in celū:hoc eis illo die magis exprobrari voluiſſe:q꞉ his qui audierant eū reſurrexiſſe nō crediderant anteq̄ ipſi eū viderent:cū vtiqꝫ poſt

Cōſenſus euāgelic⁹.

ho.Jccirco etiā tūc dn̄s diſcipulos
increpauit cū corꝑalr̄ reliq̄t:vt ꝟba
q̄ recedēs diceret:in corde audiētiū
arti⁹ impſſa remanerent.Hiero.Ex⸗
probrant aūt incredulitatē vt ſucce⸗
dat credulitas Exprobrat duritiam
cordis lapidei vt ſuccedat cor car⸗
neū charitate plenū.Grē.i ho.Jncre
pata igiť coꝝ duritia:q̄d admonēdo
dicat audiam⁹.Sequiť em̄.Eūtes in
Hō ois creatura. mū.vni.p̄di.euā.oi cre.Ois creature
noīe ſignať hō.Ois enim creature
aliq̄d hꝫ hō.hꝫ nāq̄ȝ cōe eē cū lapidi
bus:viuere cū arboribus:ſentire cū
aīalibus:intelligere cuȝ angelis.Oī
em̄ creature p̄dicať euāgeliū:cū ſo⸗
li hoi p̄dicať:q̄ ille veȝ doceť:ꝑpter
quem in terra cūcta creata ſunt:ꝛ a
quo oia ꝑ quādā ſiļitudinē aliena nō
ſunt,pōt etiā ois creature noīe ois
natio gētiū deſignari.ān em̄ dictum
fuerat.Jn viā gentium ne abieritis.
Nūc autē dr̄.Predicate euā.oi crea⸗
ture.vt.ſ.prius a iudea apoſtoloꝝ re
pulſa predicatio:tūc nobis in adiu⸗
toriū fieret cuȝ hāc illa ad dānatiōis
ſue teſtimonium ſuperbe repuliſſet.
Theo.Uel oī creature.i.credēti ꝛ nō
credēti.Sequitur.Qui cre.ꝛ bap.fu.
ſal.erit.Nō em̄ ſufficit credere,Naȝ
qui credit et nōdum eſt baptizatus:
ſꝫ cathecuminus nondū eſt perfecte
ſalutem adeptus.Grego.in ho.For⸗
taſſe aūt vnuſq̄ſq̄ȝ apud ſemetipſum
dicat.Ego iā credidi:ſaluus ero.ve⸗
rū dicit ſi fidē operib⁹ teneat.Uera
etem̄ fides eſt:q̄ in hoc q̄d verbis di⸗
cis:operib⁹ nō contradicit.Sequiť.
Qui vero non cre.cōdē.Beda.Quid
adhuc hic dicemus de paruulis q̄ ꝑ
etatē adhuc credere nō valēt?nam
de maiorib⁹ nulla q̄ſtio eſt.Jn eccle⸗
ſia em̄ ſaluatoris per alios paruuli
credunt ſicut ex aliis ea que illis in
baptiſmo peccata remittuntur per⸗
traxerunt.Sequiť.Signa auteȝ eos
qui cre.h̄ ſequē.Jn no.meo.demo.eii
ciēt:lin.lo.no.ſerp.tollēt.Theo.Hoc
eſt diſpergēt intellectuales:ſicut il⸗
lud.Calcabitis ſup ſerpentes ꝛ ſcor
piones.intellectualiter intelligitur.
Poteſt autē intelligi de ſenſibilibus
ſerpētib⁹:ſicut etiā paulus a vipera
nullū habuit nocumētū.Sequiť.Et
ſi morti.q̄d bi.nō eis no.Multa talia
facta in hiſtoriis legimus.Multos
nanq̄ȝ venena bibita xp̄i munita ſi⸗
gnaculo ledere nō valebant.Sequi⸗
tur.Super egros ma.impo.et be.ha
bebunt.Greg.in hom̄.Nunquid au⸗ Signa myſtica dāť
tē:q̄ iſta ſigna non facimus minime
credimus?Sꝫ hec neceſſaria in exor
dio eccleſie fuerūt.vt em̄ fides cre⸗
ſceret credentiū:miraculis fuit nu⸗
trienda:q̄ ꝛ nos cum arbuſta plāta⸗
mus:tādiu eis aquā fundim⁹:quouſ
q̄ȝ eā in terra cōualuiſſe videamus:
at ſi ſemel radicē fixerint a rigando
ceſſam⁹.Habem⁹ de his ſignis atq̄ȝ
ꝟtutib⁹ q̄ adhuc ſubtili⁹ conſidera
re debeam⁹.Sancta q̄ppe eccleſia q̄
tidie ſp̄ualiter facit q̄d tūc ꝑ apl̄os
corporalr̄ faciebat.Naȝ ſacerdotes
ei⁹ cū ꝑ exorciſmi gr̄aȝ manū credē
tibus imponunt:habitare malignos
ſp̄us in eorū mētib⁹ cōtradicunt:q̄d
alid faciūt niſi demōia eiiciūt?Et ſi
deles q̄q̄ȝ q̄ iā ſclaria ꝟba derelin⸗
quūt ſctā āt myſteria ſſonāt.linguis
loquūť nouis:q̄ dū bōis ſuis exhor
tatiōib⁹ malitiā de alienis cordibus
auferūt.ſerpentes tollūt:ꝛ dū peſti⸗
feras ſuaſiōes audiūt:ſꝫ tn̄ ad opa
tionē prauā minime ꝑtrahūť morti
feꝝ ē q̄d bibūt:ſꝫ nō eis nocebit:qui
q̄tiēs proximos ſuos i bono ope ſfir⸗
mari ꝯſpiciunt:dū exemplo ſue ope
rationis illorū vitā roborant:ſuper
egros manus imponunt:vt bene ha
beant.q̄ nimirū miracula tanto ma⸗
iora ſunt:q̄to ſpiritalia.et q̄to per
hoc nō corꝑa.ſed anime ſuſcitantur.

¶ Et dn̄s q̄deȝ ieſus poſtq̄
locut⁹ ē eis aſſumpt⁹ē i celū:
ꝛ ſedet a dextris dei.Jlli aūt
ꝓfecti predicauerunt vbiq̄ȝ
dn̄o cooperāte:ꝛ ſermonē cō
firmāte:ſequentibus ſignis.

¶ Hie.Dn̄s ieſus q̄ de celo deſcēde
rat ad liberandam infirmitatis nr̄e
naturā:ipſe etiā ſuꝑ celos aſcendit.
vn̄ Et dn̄s q̄dē ieſus poſtq̄ locutus

est eis assum.est in celū.Aug.de cō.
Cōsensus euāgelic⁹. euan.In quo satis videt̄ ostendere nouissimū cū illis in terra pmissum habuisse sermonē:q̄uis non oīmodo ad id coartari videat̄:nō eñ ait. Postq̄ hec locut⁹ est eis.vñ admittit si necessitas cogeret:nō illā fuisse nouissimā locutionē:sꝫ ad oīa que cū eis oīb⁹ illis dieb⁹ locut⁹ est posse ptinere qd̄ dictū est.Postq̄ locutus est eis assū.est in celū.Sꝫ qꝛ ea q̄ supra dixim⁹ magis suadēt nouissimum diem fuisse:ideo post premissam locutionē quam marcus cōmemorauit adiunctis etiā illis ꝟbis q̄ cōmemorant̄ in actib⁹ aploꜝ credēdū est assumptū eē dn̄m in celū.Grego.in hom.In veteri testamēto cognouim⁹ ꝙ helias sit rapt⁹ in celū. Sꝫ aliud est celū ethereū:aliud celū aereū.Celū quippe aereum terre est primum.In celū itaqꝫ helias subleuatus est:vt in secreta quadaꝫ regione terre repēte duceret̄ vbi in magna iā carnis ꝛ spūs quiete viueret q̄adusqꝫ ad finē mūdi redeat:et mortis debitū soluat.Notandū qꝫ est ꝙ helias in curru legit̄ ascēdisse:vt vꝫ aperte illis demonstraret̄:
Ascensio xp̄i diuina. qꝛ homo pur⁹ adiutorio indigebat alieno.Redēptor autem noster non curru:nō angelis subleuatus legitur:qꝛ q̄ fecerat oīa sup oīa sua virtute ferebat̄.Cōsiderādū vero nobis est qd̄ marc⁹ subdit.Et sedet a dextris dei.cū Stephan⁹ dicat.Video celos aptos ꝛ filiū hoīs stātem a dextris dei.sed sedere iudicantis est:stare ꝟo pugnātis vel adiuuantis.Stephanus ergo in laboris certamine positus stantem vidit:quem adiutorē habuit:sed hūc post assum

eñ habitare intelligit̄:quō dicim⁹ de quocūqꝫ hoīe.In illa patria sedit p tres annos.Sic ergo credite habitare xp̄m in dextera dei patris. Beatus eñ est ꝛ habitat in beatitudine que dextera patris vocat̄.Ibi eñ oīs dextera est:quia nulla est ibi miseria.Sequit̄.Illi autē pfecti pdi.vbiqꝫ dn̄o coop.ꝛ ser.ↄfir.sequē. signis.Beda.Nota ꝙ marc⁹ euangelista euāgeliū suū q̄to inchoauit tardi⁹ tanto in longinquiora tpa scribēdo porrexit.ab initio eñ euangelice p̄dicationis qd̄ a ioāne factum est cepit et ad illud vsqꝫ tp̄s narrando puenit:quo apl'i idē euāgeliū ꝟbū p totū orbē seminauerūt.Greg. in hom.Quid autē in his cōsiderādū est:nisi ꝙ p̄ceptū obedientia:obedientiā ꝟo signa secuta sunt.Preceperat eñ dn̄s.Euntes in mūdū vniuersum p̄dicate euangeliū.ꝛ in actibus.Eritis mihi testes vsqꝫ ad extremum terre.Augu.ad Esichium. Quo aūt pacto ab apl'is est predicatio ista cōpleta:qñ vsqꝫ adhuc sunt gentes in q̄bus nō cepit ꝛ in q̄bus nōdū cepit impleri?Nō vtiqꝫ hoc a dn̄o sic mādatū est apl'is tanq̄ ipsi soli quibus tūc loq̄bat̄ tm̄ mun⁹ fuerint impleturi:sꝫ sicut eis solis videt̄ dixisse.Ecce ego vobiscum sum vsqꝫ ad cōsummationē seculi.qd̄ tñ eum vniuerse ecclesie pmisisse:que aliis morientib⁹ aliis nascētib⁹ hic vsqꝫ in seculi consummationē futura est:quis non intelligat?Theoph. Cōfessio sancta.
Sciēdū est autē ꝛ hic ꝙ sermo p opera ↄfirmat̄ sicut in apl'is tunc opationes ↄfirmabāt sermonē sequentibus signis.Fiat autē o xp̄e vt nr̄i sermones quos de virtute dicim⁹ p opa ↄfirment̄ et act⁹:vt tandem si-

Finem ſortiuntur optatum Aurei commẽtarij Thome aquinatis in euãgeliũ Marci. Impẽſis honorati viri Jacobi.q.Franciſci de Giunta florẽtini ꝛ ſociorũ. In edib⁹ Benedicti Bonnyn calchographi. Lugd. Anno ſalutis. M.cccccxlij. Die.iiij. menſis Aprilis.

✠

VA 1
1529909